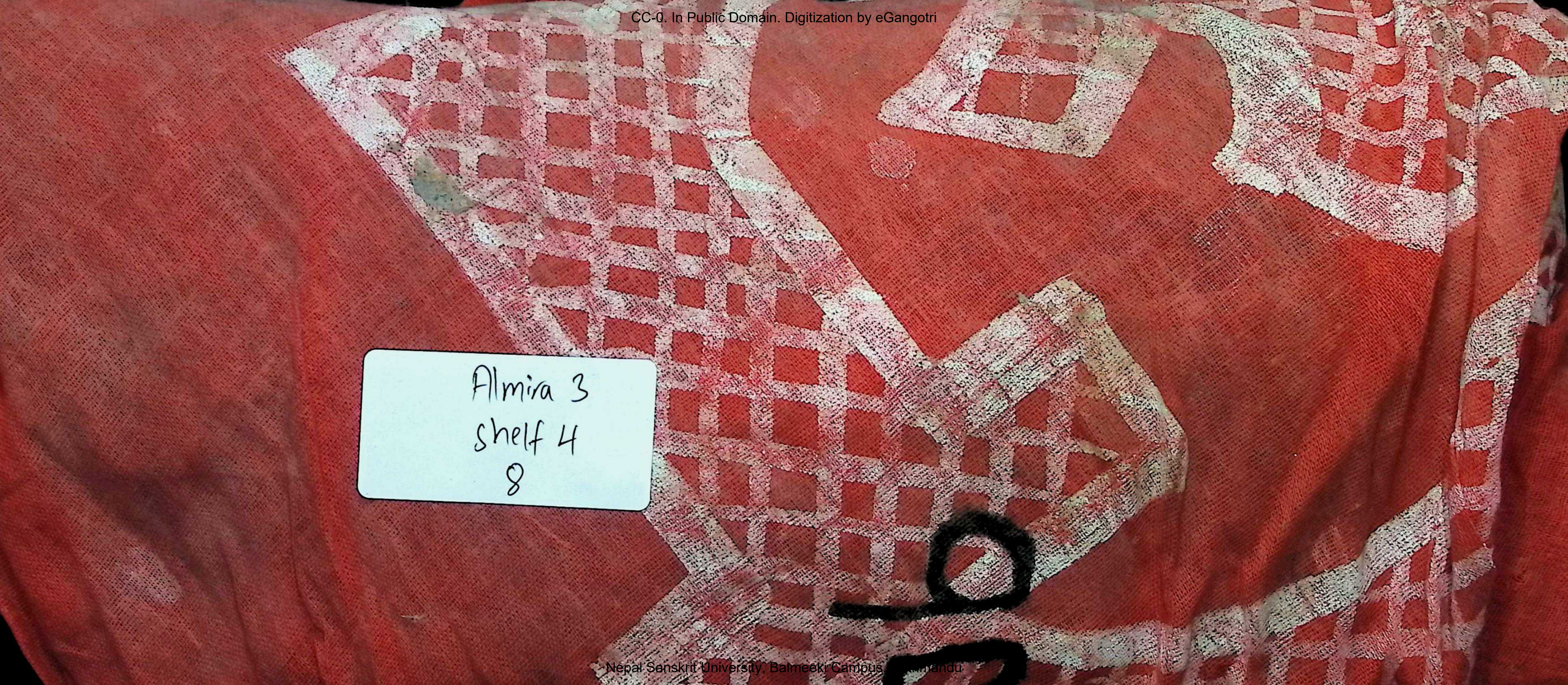

Almira 3
shelf 4
8

अथ शुक्लयजुर्वेदमाध्यंदिनीयसंहिताप्रारम्भः

यह पुस्तक सन् १८६७ के ऐक्ट २५ के अनुसार रजिस्टरी करके सब हक्क यन्त्राधिकारीने रखे हैं।

समस्तभूमण्डलनिवासिनो वैदिकजनान्विनयपुरःसरं विज्ञापयामस्तावत् अस्मिन्खलु भूमण्डले धर्मार्थकाममोक्षाभिधेयचतुर्विधपुरुषार्थसाधनीभूतकर्मज्ञानोपासनानामकाण्डत्रितयविभूषितो वेदो नामानादिसिद्धपरमेश्वरनिःश्वसितभूतोऽनादिऋग्यजुःसामाथर्वणाख्यचतुर्भेदभिन्नोऽनन्तशाखासमलंकृतो ग्रंथोऽस्ति । तत्र हि यज्ञाङ्गकर्मप्रधानो यजुर्वेद एव । उक्तं च "ऋग्भिःशंसति । यजुर्भिर्जुहोति । सामभिः स्तुवन्ति" इत्यादि । सोयं यजुर्वेदोऽपि संहिताब्राह्मणभेदाद्द्विधा । संहिताब्राह्मणयोरपि वेदत्वं प्रसिद्धम् । संहिता हि मंत्रपदवाच्या । यथाचोक्तम्–"मंत्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयम्" इति । सा चेयं तत्र यजुर्वेदसंहिता ज्ञानलक्षणा यज्ञाङ्गकर्मकाण्डप्रधाना ज्ञानोपासनाकाण्डद्वयगर्भिता च प्रायः पठनपाठनयजनयाजनप्रभृतिकर्मोपदेष्ट्री धर्मादीन्प्रापय्य मोक्षं प्रत्यासादयति तदुक्तकर्तारं विद्वांसं पुरुषमिति हि सर्वजनसुप्रसिद्धमेव । सा चैषा यजुर्वेदीयसंहिता सर्वेषां वाजसनेयिनां ब्राह्मणानां स्वाध्यायग्रंथः । एतस्य पठनपाठनादिकं तेषां ब्राह्मणानामाबालवृद्धं प्रत्यत्यावश्यकमिति मनसि निधायास्माभिरेतस्या यजुर्वेदीयसंहिताया बहूनि पुस्तकानि नानादेशेभ्यः सुप्रसिद्धवैदिकविप्रवर्येभ्यः सकाशादेकत्र मेलयित्वा कैलासवासिभिः वाईक्षेत्रनिवासिभिः समस्तवेदविद्यापारङ्गमैः "प्रभाकरशर्मभिर्भट्टैः" शोधयित्वा संवत् १९५४ मिते संवत्सरे मुद्रितेयं यजुर्वेदीयसंहिता चात्यन्तं शुद्धासीदतः सर्वैरपि वैदिकविद्वज्जनैः स्वल्पीयस्येव समये संगृहीता । ततश्च पुनरपि बहूनां वैदिकविद्वज्जनानां तस्यात्यंतशुद्धस्य पुस्तकस्य संग्रहार्थमस्मन्निकटे बहूनि पत्राणि समागतानि । अतोऽस्या यजुर्वेदीयसंहितायाः पुनरपि नानादेशान्तरेभ्यः पुस्तकानि समाहृत्य तदनुसारेण पण्डित "शुक्ल-वल्लभराम" शर्मभिः संशोध्य मुद्रिताऽऽसीत् । तृतीयावृत्तौ च पूर्वं पण्डितनन्दलालशर्म्मभिः संशोध्य पश्चात् धर्मसभाध्यक्षपंडितप्रवरश्रीनानूरामशर्म्मभिः शोधयित्वा मुद्रिता । चतुर्थावृत्तिः पुनरपि शास्त्रिभिः संशोध्य मया स्वकीये "श्रीवेंकटेश्वर" (स्टीम्) मुद्रणालये मुद्रिता । इयञ्च पञ्चमावृत्तिः प्रकाश्यते । अस्य च पुनर्मुद्रणाद्यधिकारा राजनियमानुसारेण स्वायत्तीकृताः संति । एतदक्षराणि त्वत्यन्तं समीचीनानि सन्ति । शुद्धता तु पठनपाठनेनैव विदिता भवेद्विदुषाम् । अतः सर्वान्विदुषो वैदिकान्विप्रान्विज्ञापयामः । एतस्यामूल्यस्यातिशुद्धस्य यजुर्वेदीयसंहितापुस्तकस्य संग्रहे त्वर्यतां त्वर्यताम् । गच्छतः स्खलनं क्वापि भवत्येव प्रमादतः । विस्मृतिर्दृष्टिदोषश्चेत्क्षंतव्यं सुधीभिस्तदा ॥

क्षेमराज-श्रीकृष्णदास "श्रीवेङ्कटेश्वर" मुद्रणालयाध्यक्षः–मुंबई.

अथ शुक्लयजुर्वेदमाध्यंदिनीयसंहिताप्रारम्भः

१८१२६ १८१२८

वाल्मीकि विद्यापीठ-पुस्तकालय

संस्करण १९९०

मूल्य ५०-०० रुपये

© कापी राईट
प्रकाशक–मे० खेमराज श्रीकृष्णदास
द्वारा सुरक्षित

मुद्रक व प्रकाशक : मेसर्स खेमराज श्रीकृष्णदास, अध्यक्ष श्रीवेंकटेश्वर प्रेस,
बम्बई–४ के लिए दे० स० शर्मा मैनेजर द्वारा श्रीवेंकटेश्वर प्रेस, खेतवाड़ी
बम्बई ४ में मुद्रित ।

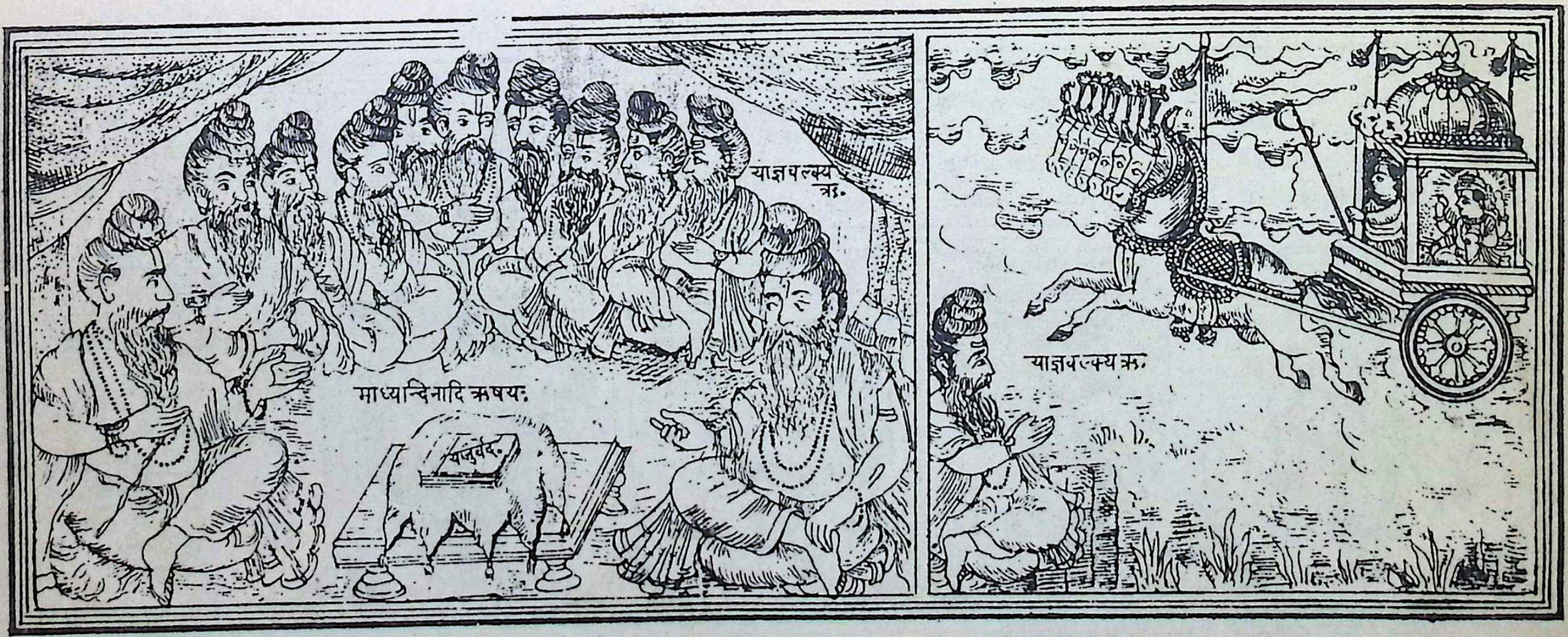
याज्ञवल्क्य ऋ.
माध्यान्दिनादि ऋषयः
यजुर्वेद.
याज्ञवल्क्य ऋ.

हेमाद्रिकृतचतुर्वर्गचिन्तामणौ व्रतखण्डे विश्वकर्मशास्त्रवाक्यात् वेदस्वरूपाणि.

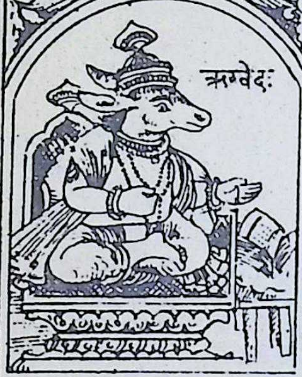

ऋग्वेदः श्वेतवर्णः स्यात्
द्विभुजो रासभाननः ॥
अक्षमालायुतः सौम्यः
प्रीतश्चाध्ययनोद्यतः ॥ १॥

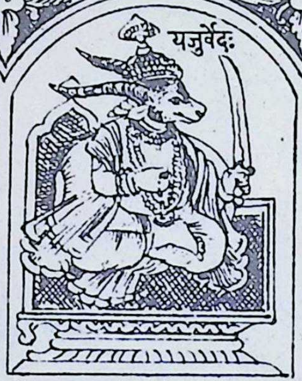

अजास्यः पीतवर्णः स्याद्
यजुर्वेदोऽक्षसूत्रधृक् ॥
वामे कुलिशपाणिस्तु
भूतिदो मङ्गलप्रदः ॥ २॥

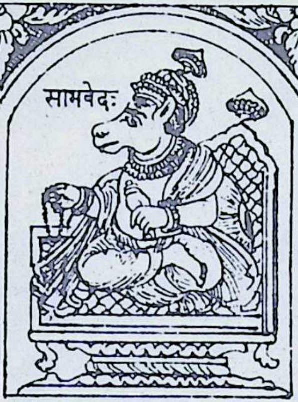

नीलोत्पलदलाभासः
सामवेदो हयाननः ॥
अक्षमालान्वितो दक्षे
वामे कम्बुधरः स्मृतः ॥ ३॥

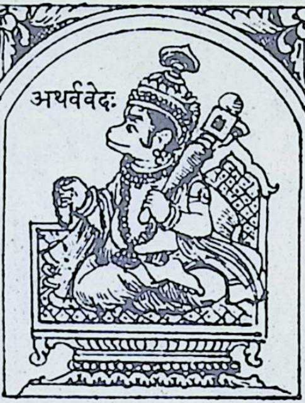

अथर्वणाभिधी वेदो
धवलो मर्कटाननः ॥
अक्षसूत्रं च खद्वाङ्गं
विभ्राणोऽयं जनप्रियः ॥ ४॥

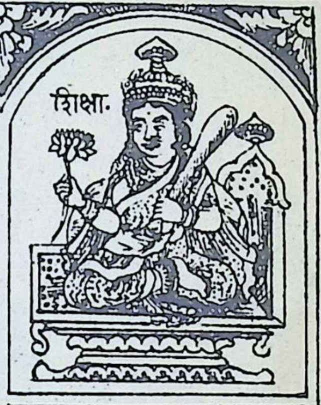

शिक्षा शुभ्राभयकरा
ज्ञानमुद्रान्विता शुभा ॥
अक्षसूत्रा सकुण्डीका
द्विभुजा दण्डपङ्कजा ॥ ५॥

॥ श्रीः ॥

अथ शुक्लयजुर्वेदमाध्यंदिनीयसंहिताया अकारादिक्रमेणानुक्रमणिका ।

पूर्वार्द्धम् ।

(अ)

प्रतीकाः ।	अध्यायाङ्काः ।	मंत्राङ्काः ।
अग्नेव्रतपते	१	५
अहुतमसि	१	९
अग्नेस्तनूः	१	१५
अग्नेब्रह्म	१	१८
अपाररुम्	१	२६
अदित्यैरास्न्ना	१	३०
अदित्यैव्युन्दनम्	२	२
अग्नेवाजजित्	२	७
अस्कन्नमद्य	२	८
अग्नेषेः	२	९
अग्नीषोमयोरुज्जितिम्	२	१५
अग्नेदब्धायः	२	२०
अग्नेगृहपते	२	२७
अग्नेव्रतपते	२	२८
अग्नयेकव्यवाहनाय	२	२९
अत्रपितरः	२	३१
अन्तश्चरति	३	७
अग्निर्ज्योतिः	३	९
अग्निर्मूर्द्धा	३	१२
अयन्ते	३	१४
अयमिह	३	१५
अस्यप्रत्नाम्	३	१६
अन्धस्थ	३	२०

प्रतीकाः ।	अध्यायाङ्काः ।	मंत्राङ्काः ।
अग्नेत्वम्	३	२५
अयमग्निः	३	३९
अयमग्निः	३	४०
अक्रन्कर्म	३	४७
अवभृथनिचुम्पुण	३	४८
अक्षन्नमीमदन्त	३	५१
अवरुद्रम्	३	५८
अग्नेत्वम्	४	१४
अनुत्वा	४	२०
अदित्यास्त्वा	४	२२
अभित्यम्	४	२५
अदित्यास्त्वक्	४	३०
अग्नेस्तनूः	५	१
अग्नेर्जनित्रम्	५	२
अग्नावग्निः	५	४
अग्नेव्रतपाः	५	६
अ७ँ० शुर७ँ० शुः	५	७
अग्नेनय	५	३६
अयन्नः	५	३७
अग्नेव्रतपाः	५	४०
अत्यन्यान्	५	४२
अग्रेणीरसि	६	२
अपांपेरुः	६	१०
अग्नेर्वः	६	२४
अन्तस्ते	७	५
अयम्वाम्	७	९
अच्छिन्नस्यते	७	१४
अयम्वेनः	७	१६
अग्नेनय	७	४३
अयन्नः	७	४४
अग्नयेत्वा	७	४७
अग्ना३॥ऽइपत्नीवम्	८	१०
अग्नेरनीकम्	८	२४
अवभृथनिचुम्पुण	८	२७
अग्नेपवस्व	८	३८
अदृश्रमस्य	८	४०
अपा७ँरसम्	९	३
अप्स्वंतः	९	६
अस्मेवः	९	२२
अर्यमणम्बृहस्पतिम्	९	२७
अग्नेऽअच्छ	९	२८
अग्निरेकाक्षरेण	९	३१
अग्नेसहस्व	९	३७
अपोदेवाः	१०	१
अर्थेतस्थ	१०	३
अवेषादंदशूकाः	१०	१०
अग्नयेगृहपतये	१०	२३
अभिभूरसि	१०	२८
अग्निः पृथुः	१०	२९
अश्विभ्यांपच्यस्व	१०	३१
अभ्रिरसि	११	१०
अन्वग्निः	११	
अपाम्पृष्ठम्	११	
अपोदेवीः	११	

॥ श्रीः ॥

अथ शुक्लयजुर्वेदमाध्यंदिनीयसंहिताया अकारादिक्रमेणानुक्रमणिका।

पूर्वार्द्धम्।

प्रतीकाः।	अध्यायाङ्काः।	मंत्राङ्काः।
(अ)		
अग्नेव्रतपते	१	५
अहुतमसि	१	९
अग्नेस्तनूः	१	१५
अग्नेब्रह्म	१	१८
अपाररुम्	१	२६
अदित्यैरास्ना	१	३०
अदित्यैव्युन्दनम्	२	२
अग्नेवाजजित्	२	७
अस्कन्नमद्य	२	८
अग्नेवेः	२	९
अग्नीषोमयोरुज्जितिम्	२	१५
अग्नेदब्धायः	२	२०
अग्नेगृहपते	२	२७
अग्नेव्रतपते	२	२८
अग्नयेकव्यवाहनाय	२	२९
अत्रपितरः	२	३१
अन्तश्चरति	३	७
अग्निर्ज्योतिः	३	९
अग्निर्मूर्द्धा	३	१२
अयन्ते	३	१४
अयमिह	३	१५
अस्यप्रत्नाम्	३	१६
अन्धस्थ	३	२०

प्रतीकाः।	अध्यायाङ्काः।	मंत्राङ्काः।
अग्नेत्वम्	३	२५
अयमग्निः	३	३९
अयमग्निः	३	४०
अक्रन्कर्म	३	४७
अवभृथनिचुम्पुण	३	४८
अक्षन्नमीमदन्त	३	५१
अवरुद्रम्	३	५८
अग्नेत्वम्	४	१४
अनुत्वा	४	२०
अदित्यास्त्वा	४	२२
अभित्यम्	४	२५
अदित्त्यास्त्वक्	४	३०
अग्नेस्तनूः	५	१
अग्नेर्जनित्रम्	५	२
अग्नावग्निः	५	४
अग्नेव्रतपाः	५	६
अर्ट० सुरर्ठ० स्तुः	५	७
अग्नन्र	५	२६
अयन्नः	५	३७
अग्नेव्रतपाः	५	४०
अत्यन्यान्	५	४२
अग्नेणीरसि	६	२
अपांपेरुः	६	१०
अग्नेर्वः	६	२४
अन्तस्ते	७	५
अयम्वाम्	७	९
अच्छिन्नस्यते	७	१४
अयम्वेनः	७	१६
अग्नेनय	७	४३
अयन्नः	७	४४
अग्नयेत्वा	७	४७
अग्ना३॥ऽइपत्नीवम्	८	१०
अग्नेरनीकम्	८	२४
अवभृथनिचुम्पुण	८	२७
अग्नेपवस्व	८	३८
अदृश्रमस्य	८	४०
अपाꣳरसम्	९	२
अप्स्वंतः	९	६
अस्मेवः	९	२२
अर्य्यमणम्बृहस्पतिम्	९	२७
अग्नेऽअच्छ	९	२८
अग्निरेकाक्षरेण	९	३१
अग्नेसहस्व	९	३७
अपोदेवाः	१०	१
अर्थेतस्थ	१०	३
अवेषादंदशूकाः	१०	१०
अग्नयेगृहपतये	१०	२३
अभिभूरसि	१०	२८
अग्निः पृथुः	१०	२९
अश्विभ्यांपच्यस्व	१०	३१
अभिरसि	११	१०
अन्वग्निः	११	
अपाम्पृष्ठम्	११	
अपोदेवीः	११	

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः	मंत्रांकाः ।	प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।	प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
अदित्यैरास्ना	११	५२	अयन्तेयोनि	१२	५२	अजस्रमिन्दुम्	१३	४३
अदितिष्ट्वा	११	६१	अग्नेत्वन्पुरीष्यो	१२	५९	अजीहि	१३	५१
अहरहरप्रयावम्	११	७५	असुन्वन्तमयजमानम्	१२	६२	अपान्त्वा	१३	५३
अन्नपतेन्नस्य	११	८३	अश्वथेवः	१२	७९	अयम्पुरः	१३	५४
अक्रन्ददग्निः	१२	६	अश्वावतीꣳसोमावतीम्	१२	८१	अयन्दक्षिणा	१३	५५
अग्नेभ्यावर्त्तिन्	१२	७	अतिविश्वा	१२	८४	अयम्पश्चात्	१३	५६
अग्नेऽअङ्गिरः	१२	८	अग्न्यावः	१२	८८	अदित्यास्त्वा	१४	५
अग्नेबृहन्	१२	१३	अवपतन्तीरवदन्	१२	९१	अनड्वान्वय	१४	१०
अन्तरग्नेरुचा	१२	१६	अभ्यावर्त्तस्व	१२	१०३	अग्निर्देवता	१४	२०
अक्रन्ददग्नि	१२	२१	अग्नेयत्	१२	१०४	अग्नेर्भागोसि	१४	२४
अस्ताव्यग्निर्नराः	१२	२९	अग्नेतव	१२	१०६	अग्नेजातान्	१५	१
अक्रन्ददग्निस्तनय	१२	३३	अग्निः प्रियेषु	१२	११७	अधिपत्न्यसि	१५	१४
आपोदेवीप्रतिगृभ्णीत	१२	३५	अपांपृष्ठम्	१३	२	अयम्पुरः	१५	१५
अप्स्वग्नेसधिष्टव	१२	३६	अग्निर्म्मूर्द्धादिवः	१३	१४	अयंदक्षिणा	१५	१६
अपेतव्वीचव्वित	१२	४५	अषाढासि	१३	२६	अयंपश्चात्	१५	१७
अयठं०सः	१२	४७	अपाङ्गम्भन्	१३	३०	अयमुत्तरात्	१५	१८
अग्नेयत्	१२	४८	अग्नेयुक्ष्व	१३	३६	अयमुपरि	१५	१९
अग्नेदिवा	१२	४९	अग्नेज्ज्योतिषा	१३	४०	अग्निर्म्मूर्द्धा	१५	२०

प्रतीकाः ।	अध्यायाङ्काः ।	मन्त्राङ्काः ।
अयमग्निः	१५	२१
अबोद्ध्यग्निः	१५	२४
अवोचामकवये	१५	२५
अयमिह	१५	२६
अग्निन्तम्	१५	४१
अग्नेतम्	१५	४४
अग्नेव्वाजस्यगोमत	१५	३५
अधाहि	१५	४५
अग्निꣳहोतारम्	१५	४७
अग्नेत्वम्	१५	४८
अयमग्निः	१५	५२
अयन्ते	१५	५६
अद्ध्यवोचत्	१६	५
असौयस्ताम्रो	१६	६
असौयोवसर्पति	१६	७
अवतत्यधनुः	१६	१३
असंख्यातासहस्राणि	१६	५४
अस्मिन्महत्य	१६	५५

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
अश्मन्नूर्ज्जम्	१७	१
अपामिद	१७	३
अग्नेपावक	१७	८
अग्निस्तिग्मेन	१७	१६
अभिगोत्राणि	१७	३९
अस्माकमिन्द्रः	१७	४३
अमीषांचित्तम्	१७	४४
अवसृष्टापरा	१७	४५
असौयासेनामरुतः	१७	४७
अग्नेप्रेहि	१७	६९
अग्नेसहस्राक्ष	१७	७१
अग्नेतम्	१७	७७
अभिप्रवन्त	१७	९६
अभ्यर्षत	१७	९८
अश्माचमे	१८	१३
अग्निश्चमऽआपश्चमे	१८	१४
अग्निश्चमइन्द्रश्चमे	१८	१६
अꣳशुश्चमे	१८	१९

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मत्रांकाः ।
अग्निश्चमेघर्मश्च	१८	२२
अग्निंयुनज्ज्मि	१८	५१
अग्निरस्मिजन्म	१८	६६
अश्यामतम्	१८	७४
अर्द्धऽऋचैरुक्तानाम्	१९	२५
अश्विभ्याम्प्रातःसवनम्	१९	२६
अग्नऽआयूꣳषिपव	१९	३८
अङ्गिरसोनः	१९	५०
अग्निष्वात्ताःपितरः	१९	५९
अग्निष्वात्तानृतुमतः	१९	६१
अधायथानः	१९	६९
अपांफेनेन	१९	७१
अद्भ्याक्षीरम्	१९	७३
अन्नात्परिस्रुतः	१९	७५
अश्विभ्यांचक्षुः	१९	८९
अविर्न्नमेषः	१९	९०
अङ्गान्यात्मान्	१९	९३
अपोअद्यान्वचा	२०	२२
अभ्यादधामि	२०	२४

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः	मंत्रांकाः।
अठं० शुनाते	२०	२७
अदृध्वर्य्योऽअद्रिभिः	२०	३१
अश्विनकृतस्यते	२०	३५
अश्विनानमुचेः	२०	५९
अश्विनाभेषजम्	२०	६४
अश्विनाहवि	२०	६७
अश्विनागोभिः	२०	७३
अहाव्यग्ने	२०	७९
अश्विनातेजसाचक्षुः	२०	८०
अश्विनापिवताम्	२०	९०
अग्निमद्य	२०	५९

आ.

आधत्तपितरः	२	३३
आयङ्गौःपृश्निः	३	६
आगन्मविश्ववेदस	३	३८
आनऽएतुमनः	३	५४
आपोअस्मान्	४	२
आवोदेवास	४	५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
आकूत्यैप्रयुजे	४	७
आपतयेत्वा	५	५
आवायोभूषशुचिपा	७	७
आत्मनेमे	७	३२
आघाये अग्निमिन्धते	७	२८
आतिष्ठवृत्रहन्रथम्	८	३३
आजिघ्रकलशम्	८	४२
आपवस्वहिरण्य	८	६३
आमावाजस्य	९	१९
आपयेस्वाहा	९	२०
आयुर्यज्ञेन	९	२१
आविर्म्मर्य्याः	१०	९
आगत्यवाजी	११	१८
आक्रम्यवाजिन्	११	१९
आत्वाजिघर्म्मि	११	२३
आविश्वतः	११	२४
आपोहिष्ठाः	११	५०
आकूतिमग्निम्	११	६६
आपोदेवीप्रतिगृभ्णीत	१२	३५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
आत्वाहार्षमन्तर	१२	११
आतम्भजसौ	१२	२७
आप्यायस्व	१२	११२
आप्यायस्वमदिन्तम	१२	११४
आतेवत्सोमनो	१२	११५
आदित्यंगर्भम्	१३	४१
आयुर्मेपाहिज्योतिर्म्मेयच्छ	१४	१७
आशुस्त्रिवृत	१४	२३
आच्छच्छन्दः	१५	५
आवाचोमध्य	१५	५१
आयोष्ट्वा	१५	६३
आशुःशिशानो	१७	३३
आजुह्वानः	१७	७३
आग्रयणश्चमे	१८	२०
आयुर्यज्ञेनकल्पताम्	१८	२९
आतिथ्यरूपम्	१९	१४
आसन्दीरूपम्	१९	१६
आश्रावयेति	१९	२४

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
आहम्पितॄन्	१९	५६
आयन्तुनःपितरः	१९	५८
आच्च्याजानु	१९	६२
आसीनासोऽअरु	१९	६३
आन्त्राणिस्थाली	१९	८६
आत्मन्नुपस्थे	१९	९२
आयातु	२०	४७
आनऽइन्द्रोदूरा	२०	४८
आनऽइन्द्रोहरि	२०	४९
आमन्द्रैरिन्द्र	२०	५३
आजुह्वाना	२०	५८
	इ.	
इषेत्वोर्ज्जेत्त्वा	१	१
इन्धानास्त्वा	३	१८
इडऽएहि	३	२७
इयन्तेयज्ञिया	४	१३
इन्द्रघोषस्त्वावसुभिः	५	११

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
इदम्विष्णुः	५	१५
इरावतीधेनुमती	५	१६
इन्द्रस्यस्यूरसि	५	३०
इदमापः	६	१७
इन्द्रायत्वाव्वसुमते	६	३२
इन्द्रव्वायूऽइमे	७	८
इन्द्राग्ग्नीऽआगतम्	७	३१
इन्द्रमरुत्वऽइहपाहि	७	३५
इन्द्रमिद्धरीव्वहतो	८	३५
इन्द्रश्चसम्म्राड्वरुणश्च	८	३७
इडेरन्तेहव्व्येकाम्ये	८	४३
इहरितिरिह	८	५१
इन्द्रश्चमरुतश्च	८	५५
इन्द्रस्यव्वज्रः	९	५
इमन्देवाऽअसपत्नम्	९	४०
इमन्देवाऽअसपत्नम्	१०	१८
इन्द्रस्यव्वज्रः	१०	२१
इयदस्यायु	१०	२५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रंकाः
इमन्नोदेवसवितर्य्यज्ञम्	११	८
इडामग्ने	१२	५१
इन्द्रंव्विश्वाऽअवी	१२	५६
इष्कृतिर्नाम	१२	८३
इषमूर्ज्जम्	१२	१०५
इरज्यन्नग्ने	१२	१०९
इष्कर्तारमद्ध्वरस्य	१२	११०
इषेराये	१३	३५
इमम्माहिर्ठ०	१३	४७
इमम्माहिर्ठ०गौरमारण्य	१३	४८
इमर्ठ०साहस्रम्	१३	४९
इमम्मूर्णायुम्	१३	५०
इदमुत्तरात्	१३	५७
इयमुपरि	१३	५८
इन्द्राग्नीऽअव्यथमानाम्	१४	११
इषश्चोर्जश्च	१४	१६
इन्द्रव्विश्वाऽअवीवृधम्	१५	६१
इमारुद्राय	१६	४८

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
इमामेऽअग्न	१७	२
इन्द्रऽआसान्नेता	१७	४०
इन्द्रस्यवृष्णो	१७	४१
इन्द्रेमम	१७	५१
इन्द्रंविश्वा०रथीतमम्	१७	६१
इन्द्रन्दैवीर्व्विशो	१७	८६
इमध्ंस्तनमूर्ज	१७	८७
इषिरोव्विश्वव्व्यचा	१८	४१
इमोतोपक्षा	१८	५२
इन्दुर्दक्षः	१८	५३
इष्टोयज्ञो	१८	५६
इष्टोऽअग्निः	१८	५७
इडाभिर्भक्षान्	१९	२९
इदꣳहविः	१९	४८
इदम्पितृभ्यो	१९	६८
इन्द्रःसुत्रामा	१९	८५
इन्द्रस्यरूपमृषभो	१९	९१

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
इन्द्रन्दुरः	२०	४०
इन्द्रःसुत्रामा	२०	५१
इन्द्रायेन्दुꣳ०	२०	५७
इन्द्रायाहिचित्रभानो	२०	८७
इन्द्रायाहिधिये	२०	८८
इन्द्रायाहितूतुजा	२०	८९

ई

ईदृङ्गान्या	१७	८१
ईदृक्षासऽएता	१७	८४
ईडितोदेवै	२०	३८

उ.

उपहूतोद्यौः	२	११
उपप्रयन्तोऽअद्ध्वरम्	३	११
उभावाम्	३	१३
उपहूताऽइहगाव	३	४३

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
उस्रावेतन्धूर्षाहौ	४	३३
उद्दीवꣳस्त	५	२७
उसिगसि	५	३२
उरूव्विष्णो	५	३८
उरूव्विष्णो	५	४१
उपावीरसि	६	७
उपयामगृहीतोसि	७	४
उपयामगृहीतोसि०पाहि यज्ञम्	७	२०
उपयामगृहीतोसि०यत्तऽइन्द्र	७	२२
उपयामगृहीतोसि० ध्रुवोसि	७	२५
उपयामगृहीतोसि० हसस्पतयेत्वा	७	३०

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
उदुत्यञ्जातवेदसम्	७	४१
उपयामगृहीतोस्यादित्येभ्यस्त्वा	८	१
उपयामगृ०जिन्वयज्ञञ्जिन्व	८	७
उपयामगृ०व्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य	८	८
उपयामगृहीतोसिबृहस्पति	८	९
उपयामगृहीतोसिहरिरसि	८	११
उत्तिष्ठन्नोजसासहपीत्वी	८	३९
उदुत्यञ्जा०उपयाम गृहीतोसि	८	४१
उपयामगृहीतोस्यग्नयेत्वा	८	४७
उशिक्त्वन्देवसोमाग्नेः	८	५०
उतस्मास्यद्द्रवतस्तु	९	१५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
उदीचीमारोह	१०	१३
उत्क्राममहते	११	२१
उदक्रमीद्द्रविणो	११	२२
उदुतिष्ठस्वध्वरा	११	४१
उखांकृणोतु	११	५७
उत्थायबृहती	११	६४
उदेषाम्बाहू	११	८२
उदुत्तमंव्वरुण	१२	१२
उशिक्पावकोऽरतिः	१२	२४
उदुत्वाव्विश्वेदेवा	१२	३१
उच्छुष्मा ओषधी	१२	८२
उदग्नेतिष्ठप्रत्या	१३	१२
उभेसुश्चन्द्र	१५	४३
उद्बुध्यस्वाग्ने	१५	५४
उपज्मन्नुपवे	१७	६
उद्धऽऋषयमघवन्ना	१७	४२

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
उदेनमुत्तरा	१७	५०
उदुत्वाव्विश्वेदेवा	१७	५३
उक्षासमुद्रो	१७	६०
उद्ग्राभञ्च	१७	६४
उद्बुध्यस्वाग्ने	१८	६१
उपयामगृहीतोसि० एषतेयोनि	१९	८
उभाभ्यान्देव	१९	४३
उदीरता	१९	४९
उपहूताःपितरः	१९	५७
उशन्तस्त्वा	१९	७०
उद्वयन्तमसस्परिस्वः	२०	२१
उपयामगृहीतो	२०	३३
उषासानक्ताबृहती	२०	४१
उषासानक्तमश्विना	२०	६२

प्रतीकाः ।	अध्यायाङ्काः ।	मंत्रांकाः ।
ऊ.		
ऊर्ज्जंवहन्तीः	२	३४
ऊर्ग्गसि	४	१०
ऊर्दूर्ध्वामारोह	१०	१४
ऊर्दूर्ध्वऽऊषुणः	११	४२
ऊर्ज्जोनपात्	१२	१०८
ऊर्ध्वाभव	१३	१३
ऊर्क्कुमेच	१८	९
ऋ.		
ऋक्सामयोःशिल्पे	४	९
ऋतर्ठ० सत्यमृतम्	११	४७
ऋतावानम्महिषम्	१२	१११
ऋचेत्वारुचेत्वा	१३	३९
ऋउवंस्थऽऋता	१७	३
ऋतश्चसत्यश्च	१७	८२
ऋतजिच्चसत्यजिच्च	१७	८३
ऋतश्चमे	१८	६
ऋताषाडृतधामाग्नि	१८	३८
ऋचोभामास्मि	१८	५७
ऋतुथेन्द्रो	२०	६५
ए.		
एतन्तेदेवसवितः	२	१२
एषातेऽअग्ने	२	१४
एषतेरुद्रभागः	३	५७
एतत्तेरुद्रावसन्तेन	३	६१
एदमगन्मदेवयजनम्	४	१
एषातेशुक्रतनूः	४	१७
एषतेगायत्रोभाग	४	२४
एजतुदशमास्योगर्ब्भो	८	२८
एषावःसासत्या	९	१२
एषस्यवाजीक्षिपणिम्	९	१४
एषतेनिर्ऋतेभागः	९	३५
एकयास्तुवत	१४	२८
एवश्छन्दः	१५	४
एनावोऽअग्निन्नमसो	१५	३२
एभिर्नोऽअर्कैः	१५	४६
एताऽअर्षन्ति	१७	९३
एकाचमे	१८	२४
एतर्ठ०सधस्थपरिते	१८	५९
एतञ्जानाथ	१८	६०
एतावद्रूपम्	१९	३१
एधोस्येधिषीमहि	२०	२३
एवेदिन्द्रम्	२०	५४
ऐ.		
ऐन्द्रःप्राणः	६	२०

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
ओ.		
ओमासश्चर्षणीधृतः	७	३३
ओषधयप्रतिगृभ्णी	११	४८
ओषधीःप्रतिमो	१२	७७
ओषधीरिति	१२	७८
ओषधयःसम्	१२	९६
ओजश्चमे	१८	३
क.		
कस्त्वाविमुञ्चति	२	२३
कदाचन	३	३४
कदाचनस्तरी	८	२
कदाचनप्रयुच्छस्युभे	८	३
ककुभंरूं० रूपम्	८	४९
कन्याऽइववहतुमे	१७	९७
कवष्योन	२०	६०

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
कार्षिरसि	६	२८
कमङ्कामदुघे	१२	७२
काण्डात्काण्डात्	१३	२०
किꣳस्विदासी	१७	१८
किꣳस्विद्वनम्	१७	२०
कुक्कुटोसि	१	१६
कुविदङ्गयवमन्तो	१०	३२
कुलायिनीघृतवती	१४	२
कुविदङ्ग	१९	६
कुम्भोवनिष्ठुः	१९	८७
कृष्णोसि	२	१
कृणुष्वपाज	१३	९
कोसिकतमोसि	७	२९
कोदात्कस्माऽअदात्	७	४८
कोसिकतमोसि	२०	४
क्षपोराजन्	१५	३७

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः
क्षत्रस्योल्वम्	१०	८
क्षत्रस्ययोनिरसि	२०	१
क्रमध्वयग्निनानाक	१७	६५
ग.		
गन्धर्व्वस्त्वा	२	३
गर्भोऽअस्योषधी	१२	३७
गायत्रेणत्वा	१	२७
गृहामाबिभीतमावे	३	४१
गोत्रभिदङ्गोविदम्	१७	३८
गोभिर्न्नसोम	२०	६६
गोमदृषुणासत्या	२०	८१
ग्रहाऽऊर्ज्जाहुतयः	९	४
घ.		
घृताच्यसि	२	६
घृताचीस्थः	२	१९

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
घृतेनाक्तौ	६	११
घृतंघृतपावानः	६	१९
घृतेनसीता	१२	७०
घृतम्मिमिक्षे	१७	८८

च.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
चतुस्त्रिर्ठ०शतन्तवः	८	६१
चक्षुषःपिता	१७	२५
चत्वारिशृङ्गा	१७	९१
चतस्रश्चमे	१८	२५
चित्पतिर्म्मा	४	४
चिदसिमनासिधीः	४	१९
चित्रन्देवानाम्	७	४२
चिदसितयादेवतया	१२	५३
चित्रन्देवानाम्	१३	४६
चित्यंजुहोमि	१७	७८
चोदयित्रीसूनृतानाम्	२०	८५

ज.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
जनयत्यैत्वा	१	२२
जवोयस्ते	९	९
जनस्यगोपाः	१५	२७
जिह्वामेभद्रंवाङ्महो	२०	६
जुषाणोवर्हिः	२०	३९
ज्यैष्ठ्यश्चम	१८	४
ज्योतिरसिविश्वरूपम्	५	३५

त.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
तन्त्वासमिद्भिः	३	४
तनूपाऽ ग्ने	३	१७
तन्त्वाशोचिष्ठ	३	३६
तत्सवितुः	३	३५
तस्यास्तेसत्यसवसः	४	१८
तप्तायनीमे	५	९
तद्विष्णोःपरमम्	६	५
तम्प्रत्नथा	७	१२
तमुत्त्वादध्यङ्ङृषिः	११	३३
तमुत्त्वापत्थयो	११	३४
तस्माऽअरम्	११	५२
तवभ्रमासः	१३	१०
तन्तुनारायस्पोषेण	१५	७
तम्पत्नीभिः	१५	५०
तपश्चतपस्यश्च	१५	५७
तऽआजयन्त	१७	२८
तमिद्गर्भम्	१७	३०
तत्त्वायामिब्रह्मणा	१८	४९
तदस्यरूपममृत	१९	८१
तदश्विना	१९	८२
तस्यन्वयर्ठ०	२०	५२

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
तनूपाभिषजा	२०	५६
तमिन्द्रम्पशवः	२०	७९
ताऽअस्यसूददो	१२	५५
ताऽअस्यसूददोहसः	१५	६०
ताऽꣳसवितुर्वरेणस्य	१७	७४
तानासत्या	२०	७४
ताभिषजा	२०	७५
तानऽआवो	२०	८३
तिस्रोदेवीः	२०	४३
तिस्रस्त्रेधा	२०	६३
तुभ्यन्ताऽअङ्गिरस्ता	१२	११६
तेहिपुत्रासो	३	३३
तेनोअर्वन्तो	९	१७
तेजोसितेजोमयिधेहि	१९	९
तेजःपशूनाम्	१९	९५
त्रयादेवाः	२०	११
त्र्यम्बकंयजामहे	३	६०
त्र्यविश्चमे	१८	२६
त्र्यायुषंजमदग्नेः	३	६२
त्रातारमिन्द्रम्	२०	५०
त्रिवृदसि	१५	९
त्रिꣳशद्धा	३	८
त्रिधाहितम्	१७	९२
त्रीन्त्समुद्रान्	१३	३१
त्वमग्नेव्रतपा	४	१६
त्वमङ्गप्रशꣳ	६	३७
त्वमग्नेद्युभिस्त्वमा	१	२७
त्वमुत्तमा	१२	१०१
त्वज्ञविष्ठ	१३	५२
त्वज्ञविष्ठ	१८	७७
त्वꣳसोमप्रचिकितो	१९	५२
त्वयाहिनः	१९	५३
त्वꣳसोमपितृभिः	१९	५४
त्वमग्नऽईडितः	१९	६६
त्वष्टादधत्	२०	४४
त्वामग्नेयजमाना	१२	२८
त्वाङ्गन्धर्वाः	१२	९८
त्वामग्नेपुष्करा	१५	२२
त्वामग्नेऽअङ्गिरसो		२८
त्वाश्चित्रश्रवस्तम	१५	३१
द.		
दक्षिणामारोह	१०	११
दꣳष्ट्राभ्याम्मलिम्लून्	११	७८
दिविविष्णुः	२	२५
दिवोवाविष्ण	५	१९
दिवोमूर्द्धासि	१८	५४
दीर्घायुस्ते	१२	१००

अनु०

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
दीक्षायैरूपठं०	१९	१३
दृठं०हस्वदेवि	११	६९
दृशानोरुक्मऽउर्व्या	१२	१
दृशानोरक्मउर्व्या	१२	२५
दृष्ट्वारूपे	१९	७७
दृष्ट्वापरिस्रुतः	१९	७९
देवस्यत्वासवितुः	१	१०
देवस्यत्वासवितुः	१	२१
देवस्यत्वासवितुः	१	२४
देहिमेददामिते	३	५०
देवश्रुतौदेवेषु	५	१७
देवस्यत्वा०आददे	५	२२
देवस्यत्वा०यवोसि	५	२६
देवसवितरेषते	५	३९
देवस्यत्वा०यवोसि	६	१
देवस्यत्वा०अग्नीषोमा	६	९

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
देवीरापः	६	१३
देवीरापः०तन्देवेभ्यः	६	२७
देवस्यत्वा०आददेरावासि	६	३०
देवकृतस्यैनसोवयजनमसि	८	१३
देवागातुविदोगातुम्	८	२१
देवीरापऽएषवोगर्भः	८	२६
देवांदिवमगन्यज्ञस्ततो	८	६०
देवसवितुःप्रसुवयज्ञम्	९	१
देवस्या हर्ठं० सवितः	९	१०
देवस्याहर्ठं० सवितुः सवे	९	१३
देवस्यत्वा० सरस्वत्यै	९	३०
देवस्यत्वा० उपाꣳशो	९	३८
देवसवितः प्रसुवयज्ञम्	११	७
देवस्यत्वा० आददेगायत्रेण	११	९
देवस्यत्वा० पृथिव्याः	११	२८

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
देवस्त्वासवितोद्वपतु	११	६३
देवहूर्यज्ञ	१७	६२
देवस्यत्वा० सरस्वत्यै	१८	३७
देवायज्ञमतन्वत	१९	१२
देवस्यत्वासवितुः	२०	३
दैव्यायधर्त्रे	१७	५६
दैव्याभिमाना	२०	४२
द्याम्मालेखीः	५	४३
द्यौस्तेपृष्ठम्पृथिवी	११	२०
द्रवन्नःसपिरासुतिः	११	७०
द्रप्सश्चस्कन्द	१३	५
द्रुपदादिवमुमुचान	२०	२०
द्रापेऽअन्धसस्पते	१६	४७
द्वेसृतीऽअसृणवम्	१९	४०

ध.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मन्त्रांकाः।
धान्यमसि	१	२०
धातारातिः सविते	८	१७
धामन्ते ऽविश्वम्	१७	९९
धामच्छदग्निरिन्द्रो	१८	७६
धानाः करम्भः	१९	२१
धानानाᳫंरूपम्	१९	२२
धानावन्तङ्करम्भिण	२०	२८
धूरसिधूर्वधूर्व्वन्तम्	१	८
धृष्टिरसि	१	१७
ध्रुवोसिपृथिवीम्	५	१३
ध्रुवासिध्रुवोयम्	५	२८
ध्रुवसदन्त्वा	९	२
ध्रुवासिधरुणा	१३	१६
ध्रुवासिधरुणे	१३	३४
ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिः	१४	१

न.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मन्त्रांकाः।
नमोवः पितरः	२	३२
नहितेषाम्	३	३२
नमोमित्रस्य	४	३५
नक्तोषासासमनसा	१२	२
नमः सुतेतिनिर्ऋते	१२	६३
नमोस्तुसर्पेभ्यः	१३	६
नभश्च नभस्यश्च	१४	१५
नवभिरस्तुवत	१४	२९
नवदशभिरस्तुवत	१४	३०
नवविᳫं शत्यास्तुवत	१४	३१
नमस्तेरुद्रमन्यव	१६	१
नमोस्तुनीलग्रीवाय	१६	८
नमस्तऽआयुधाया	१६	१४
नमोहिरण्यबाहवे	१६	१७
नमोबभ्लुशाय	१६	१८
नमोरोहिताय	१६	१९
नमः कृत्स्नायतया	१६	२०
नमोऽवञ्चते	१६	२१
नमऽउष्णीषिणे	१६	२२
नमोऽविसृजद्भ्यो	१६	२३
नमः सभाभ्यः	१६	२४
नमोगणेभ्यो	१६	२५
नमःसेनाभ्यः	१६	२६
नमस्तक्षभ्यः	१६	२७
नमःश्वभ्यः	१६	२८
नमः कपर्दिने	१६	२९
नमोह्रस्वाय	१६	३०
नमऽआसवे	१६	३१
नमोज्येष्ठाय	१६	३२

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
नमःसोभ्याय	१६	३३
नमोव्वन्याय	१६	३४
नमोव्विल्मिने	१६	३५
नमोधृष्णवे	१६	३६
नमःस्रुत्याय	१६	३७
नमःकूप्याय	१६	३८
नमोव्वात्याय	१६	३९
नमःशङ्गवे	१६	४०
नमःशम्भवाय	१६	४१
नमःपार्य्याय	१६	४२
नमःसिकत्याय	१६	४३
नमोव्रज्याय	१६	४४
नमःशुष्क्याय	१६	४५
नमःपर्णाय	१६	४६
नमोस्तुरुद्रेभ्योयेदिवियेषाम्	१६	६४
नमोस्तुरुद्रेभ्योयेन्तरिक्षे	१६	६५

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांका : ।
नमोस्तुरुद्रेभ्योपृथिव्याम्	१६	६६
नमस्तेहरसे	१७	११
नतव्विदाथय	१७	३१
नक्तोषासा	१७	७०
नराशर्ठ०सः	२०	३७
नयत्परो	२०	८२
नाभापृथिव्याः	११	७६
नाशयित्री	१२	९१
नानाहिवान्देव	१९	७
नाभिर्मेचित्तम्	२०	९
निषसादाधृतव्रतो	१०	२७
निहोताहोतृषदने	११	३६
निवेशनःसङ्गमनः	१२	६६
निषसादधृतव्रतो	२०	२
नीलग्रीवाःशिति	१६	५६
नीलग्रीवाः सर्वाअधः	१६	५७
नृषदेवेट्	१७	१२

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
प.		
पवित्रेस्थोव्वैष्णव्यौ	१	१२
परितेदूडभो	३	३६
परिमाग्नेदुश्चरिताद्बा	४	२८
परित्वागिर्व्वणो	५	२९
परिवीरसि	६	६
परमेष्ठ्यभिधीः	८	५४
पवित्रेस्थः	१०	६
परिवाजपति	११	२५
परित्वाग्ने	११	२६
परस्याऽअधि	११	७१
परमस्याःपरावतः	११	७२
परमेष्ठीत्वा	१५	५८
परमेष्ठीत्वा	१५	६४
परितेधन्वना	१६	१२

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
परितोरुद्रस्यहेति	१६	५०
परोदिवा	१७	२९
पञ्चदिशो	१७	५४
पष्ठवाड्चमे	१८	२७
पयःपृथिव्याम्	१८	३६
परितोषिञ्चता	१९	२
पशुभिः पशून्	१९	२०
पयसोरूपम्	१९	२३
पवित्रेणपुनीहि	१९	४०
पवमानःसो	१९	४२
पयसाशुक्रममृतम्	१९	८४
पावकव्वर्च्चाः	१२	१०७
पावकयायः	१७	१०
पातन्नोअश्विना	२०	६२
पावकानःसरस्वती	२०	८४
पितृभ्यःस्वधायिभ्यः	१९	३६
पुराक्रूरस्य	१	२८
पुनर्न्नःपितरः	३	५५
पुनर्म्मनः	४	१५
पुरुदस्मोव्विषुरूपः	८	३०
पुत्रमिवपितरौ	१०	३४
पुरीष्योषिव्विश्वभरा	११	३२
पुनरूर्जानिवर्तस्व	१२	९
पुनरासद्यसदन	१२	३९
पुनरूर्ज्जानिवर्तस्व	१२	४०
पुनस्त्वादित्यारुद्रा	१२	४४
पुरीष्यासोऽअग्नयः	१२	५०
पुनातितेपरि	१९	४
पुनन्तुमापितरः	१९	३७
पुनन्तुमादेवजनाः	१९	३९
पुत्रमिवपितरौ	२०	७७
पूर्णादर्वि	३	४९
पूषापञ्चाक्षरेण	९	३२
पृथिविदेवयजनि	१	५२
पृथिव्याः सधस्थात्	११	१६
पृथिव्याःपुरीषम्	१४	४
पृथिवीछन्द	१४	१९
पृथिव्याऽअहम्	१७	६७
पृथिवीचमे	१८	१८
पृष्ठीर्म्मेराष्ट्र	२०	८
प्रत्युष्टꣳरक्षः	१	७
प्रत्युष्टꣳरक्षः	१	२९
प्रघासिनोहवामहे	३	४४
प्रतिपन्थाम्	४	२९
प्रतद्विष्णुस्तवते	५	२०
प्रनोयच्छत्वर्यमा	९	२९
प्रतीचीमारोह	१०	१२
प्रपर्वतस्य	१०	१९

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
प्रजापतेन	१०	२०
प्रतूर्तंव्वाजिनम्	११	१२
प्रथमाद्द्वितीयै	२०	१२
प्रतिक्षत्रेप्रति	२०	१०
प्रतूर्वंन्नेहि	११	५१
प्रप्रायमग्निर्भरतस्य	१२	३४
प्रतिरूपशः	१३	११
प्रजापतिष्ट्वा	१३	१७
प्रतिपदसि	१५	८
प्रमुश्चधन्व	१६	९
प्रजापतिर्व्विश्वकर्मा	१८	४३
प्रस्तरेण	१८	६३
प्रष्टोदिविपृष्टो	१८	७३
प्रागपागुदगधराक्	६	३६
प्राणायमे	७	२७
प्राणंमेपाह्यपानंमे	१४	८

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
प्राणपामे	२०	३४
प्राणदाऽअपानदा	१७	१५
प्राचीमनु	१७	६६
प्राणश्चमे	१८	२
प्रेदग्नेज्योतिष्मा	१२	३२
प्रेताजयता	१७	४६
प्रेद्धोऽअग्ने	१७	७६
प्रैतुव्वादी	११	४६
प्रैषेभिःप्रैषान्	१९	१९
प्रोह्यमाणः सोम	८	५६
प्रोथदश्वः	१५	६२

ब.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
बर्हिषदःपितरः	१९	५५
बाहूमेबलमिन्द्रियꣳ	२०	७
बृहदिन्द्राय	२०	३०
बोधामेऽअस्य	१२	४२
ब्रह्मयज्ञानम्	१३	३
ब्रह्मक्षत्रम्पवते	१९	५
ब्राह्मणमद्य	७	४६

भ.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
भद्रोमेसिप्रच्यवस्व	४	३४
भवतन्नःसमनसौ	५	३
भवतन्नःसमनसौ	१२	६०
भद्रोनोऽअग्निः	१५	३८
भद्राउतप्रशस्तयो	१५	३९
भुवोयज्ञस्य	१३	१५
भुवोयज्ञस्य	१५	२३
भुज्युःसुपर्णो	१८	४२
भूतायत्वा	१	११
भूर्भूवःस्वःसुप्रजाः	३	३७

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
भूरसिभूमिरस्य	१३	१८
भेषजमसि	३	५९

म.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
मयीदम्	२	१०
मनोजूतिः	२	१३
महित्रीणाम्	३	३१
मानोन्वाह्वामहे	३	५३
महीनाम्पयः	४	३
मनस्तऽआप्यायताम्	६	१५
मनोमेतर्प्पयत	६	२१
मधुमत्तीर्नः	७	२
मनोतयेषुहवनेषु	७	१७
मरुत्वंतं वृषभम्	७	३६
मरुत्वां २॥इन्द्र	७	३८
महां२॥ऽइन्द्रः	७	३९
महां २॥ऽइन्द्रोयऽओजसा	७	४०

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
मरुतो यस्यहिक्षये	८	३१
महीद्यौःपृथिवीचनः	८	३२
मयिगृह्णामि	१३	१
मधुश्चमाधवश्च	१३	२५
मधुव्वाताऽऋतायते	१३	२७
मधुनक्तम्	१३	२८
मधुमान्नः	१३	२९
महीद्यौः	१३	३२
मर्म्माणिते	१७	४९
महोऽअर्ण्णः	२०	८६
मावोरिषत्खनिता	१२	९५
मामाहिꣳ.	१२	१०२
माच्छन्दः	१४	१८
मानोमहान्त	१६	१५
मानस्तोके	१६	१६

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रंकाः।
माभेर्म्मासंविक्था	१	२३
मानः सꣳ० सो	३	३०
माहिर्भूर्म्मा	६	१२
मापोमौषधीर्हिम्	६	२२
माभेर्मासंव्विक्था	६	३५
माहिर्भूर्म्मापृदाकुः	१०	२२
मातऽइन्द्रतेव्व न्तु	११	६८
मासुभित्था	१२	६१
मातेव पुत्रम्पृथिवी	१२	६१
मित्रोनऽएहि	४	२७
मित्रस्यमा	५	३४
मित्राव्वरुणाभ्यान्त्वा	७	२३
मित्रोनवाक्षरेण	९	३३
मित्रः सꣳ० सृज्य	११	५३
मित्रस्यचर्षणी भृतः	११	६२
मित्रश्चम	१८	१७

अनु०

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
मीढुष्टम शिवतम	१६	५१
मुञ्चन्तुमा	१२	९०
मुख ठं० सदस्य	१९	५५
मूर्द्धानन्दिवः	७	२४
मूर्द्धांव्वयः प्रजापति	१४	९
मूर्द्धूर्वासि	१४	२१
मृगोनभीमः	१८	७१
मोषुणः	३	४६

य.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
यम्परिधिम्	२	१७
यद्ग्रामेयदरण्ये	३	४५
यमग्ने पृत्सुमर्त्यं	६	२९
यत्ते सोमदिविज्योति	६	३३
यस्ते द्रप्सस्कन्दति	७	२६
यज्ञो देवानाम्	८	४

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
यस्तेऽअश्वसनिर्भक्षो	८	१२
यज्ञयज्ञङ्गच्छ	८	२२
यस्मिन्नश्वासः	२०	७८
यऽइन्द्रऽइन्द्रियम्	२०	७०
यमश्विना	२०	६
यत्रेन्द्रश्चवायुश्च	२०	२६
यत्रब्रह्मच	२०	२५
यस्यैते यज्ञियोगर्भो	८	२९
यस्मान्नजातः	८	३६
यज्ञस्यदोहोविततः	८	६२
यस्यप्रयाणम्	११	६
यदग्नेकानिकानि	११	७३
यदत्त्युपजिह्विका	११	७४
यस्तेऽअद्यकृणव	१२	२६
यस्यास्तेघोर	१२	६४
यन्तेदेवी निर्ऋति	१२	६५

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
यत्रौषधीः	१२	८०
यदिमान्वाजयन्	१२	८५
यस्यौषधीः	१२	८६
यन्त्रीराट्	१४	२२
यवानांभागोस्य	१४	२६
यऽएतावन्तश्च	१६	६३
यऽइमाविश्वा	१७	१७
यत्रबाणाः	१७	४८
यस्यकुर्मो	१७	५२
यन्ताचमे	१८	७
यदाकूतात्	१८	५८
यद्दत्तम्	१८	६४
यत्रधारा	१८	६५
यदापिपेष	१९	११
यजुर्भिराप्यते	१९	२८
यस्तेरसः	१९	३३

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
यमश्विना	१९	३४
यदत्ररिप्तᳪ०	१९	३५
यन्तेपवित्र	१९	४१
यमग्नेकव्य॰वाहन	१९	६४
यद्देवादेवहेड	२०	१४
यदिदिवा	२०	१५
यदिजाग्रद्यदि	२०	१६
यद्ग्रामेयदरण्ये	२०	१७
यदापः	२०	१८
यातेधामानिहविषा	४	३७
यातेऽअग्नेयः	५	८
यातेधामान्युश्मसि	६	३
यावाङ्कशा	७	११
याँ२॥ ऽआवहऽउशतो	८	१९
याःसेनाऽअभीत्वरी	११	७७
याऽओषधीः	१२	७५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्राकाः।
याः फलिनीर्या	१२	८९
याऽओषधीः सोमराज्ञी	१२	९२
याऽओषधी०बृहस्पति	१२	९३
याश्चेदमुपशृण्वन्ति	१२	९४
याऽइषवः	१३	७
याश्शतेन	१३	२१
यास्तेऽअग्ने	१३	२२
यावोदेवाः	१३	२३
यातेरुद्र	१६	२
यामिषुम्	१६	३
यातेहेतिर्मीढुष्ट	१६	११
यातेरुद्रशिवातनूः	१६	४९
यातेधामानि	१७	२१
यास्तेऽअग्ने	१८	४६
यावोदेवाः	१८	४७
याव्व्याघ्रं॰विषूचिको	१९	१०

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांन्काः।
युष्माऽइन्द्रः	१	१३
युञ्जतेमनः	५	१४
युक्ष्वाहिकेशिना	८	३४
युव॰तमिन्द्रा	८	५३
युवᳪ०सुमम्	१०	३३
युञ्जानःप्रथमम्	११	१
युक्तेनमनसा	११	२
युक्त्वायसविता	११	३
युञ्जतेमनः	११	४
युजेवांब्रह्मपूर्व्यम्	११	५
युञ्जाथाᳪरासभम्	१	१३
युनक्तसीर॰व	१२	६८
युक्ष्वाहिदेव	१३	३७
युवᳪ०सुरामम्	२०	७६
येरूपाणिप्रतिमुञ्च	२	३०
येषामध्येति	३	४२

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः
येदेवास:	७	१९
येदेवाऽअग्निनेत्राः	९	३६
येजनेषुमलिम्लवस्ते	११	७९
येवामीरोचने	१३	८
येनासमत्सु	१५	४०
येनऽऋषयः	१५	४९
येनव्वहसिसहस्रम्	१५	५५
येव्वृक्षेषु	१६	५८
येभूतानामधि	१६	५९
येपथाम्पथि	१६	६०
येतीर्थानि	१६	६१
येन्येषु	१६	६२
येदेवादेवानाम्	१७	१३
येदेवादेवेष्व	१७	१४
येनव्वहसि	१८	६२
येसमानाः तेषांलोकः	१	४५
येसमानाःतेषाᳪश्री	१९	४६
येनःपूर्वेपितरः	१९	५१
येअग्निष्वात्ताये	१९	६०
ये चेहपितरो	१९	६७
योरेवान्	३	२९
योगेयोगेतवस्तवम्	११	१४
योवःशिवतमो	११	५१
योअस्मभ्यम्	११	५०
योऽअग्निरग्नें	१३	४५
योतःपिताजनिता	१७	२७
योःऽअग्निःकव्यवाहनः	१९	६५
योभूतानामधिपति	२०	३२

र.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
रक्षोहणव्वलगहनम्	५	२३
रक्षोहणोवः	५	२५
रक्षसाम्भागोसि	६	१६
रश्मिनासत्याय	१५	६
रयिश्चमे	१८	१०
राजन्तमध्वराणाम्	३	२३
रायाव्वयम्	७	१०
राज्ञ्यसिप्राची	१४	१३
राज्ञ्यसिप्राची	१५	१०
रुद्राःसᳪ० सृज्य०	११	५४
रुचन्नोधेहि	१८	४८
रूपेणवः	७	४५
रेवतीरमध्वम्	३	२१
रेवतीरमध्वम्	६	८
रेतोमूत्रम्	१९	७६

ल.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
लाङ्गलम्पवीरवत्	१२	७१

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
लोकम्पृणच्छिद्र	१२	५४
लोकम्पृणच्छिद्रम्	१५	५९
लोमानिप्रयति	२०	१३

व.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
व्वसोःपवित्रम्	१	२
व्वसोःपवित्रम्	१	३
व्वसुब्भ्यस्त्वा	२	१६
व्वय ꣳसोमव्व्रते	३	५४
व्वस्व्यसि	४	२१
व्वनेषुव्वि	४	३१
व्वरुणस्योत्तम्	४	८
व्वय ꣳहित्वाप्रयति	१८	२०
व्वसवस्त्रयो दशाक्षरेण	९	३४
व्वसवस्त्वा कृण्वन्तु	११	५८
व्वसवस्त्वाधूपयन्तु	११	६०
व्वसवस्त्वाच्छृन्दन्तु	११	६५
व्वरूत्रीन्त्वष्टुः	१३	४४
वसूनाम्भागोसि	१४	२५
व्वलविज्ञा	१७	३७
व्वयन्नामप्रब्र	१७	९०
व्वसुचमे	१८	१५
व्वयन्तेऽअद्यररिमा	१८	७५
व्वनस्पतिरवसृष्टः	२०	४५
वरुणःक्षत्रमिन्द्रिय	२०	७२
व्वाचन्तेशुन्धामि	६	१४
व्वाचस्पतये	७	१
व्वाममद्यसवितर्व्वाम	८	६
व्वाचस्पतिम्	८	४५
व्वातोवामनोवा	९	७
व्वातर ꣳ	९	८
व्वाजेवाजेवत	९	१८
व्वाजस्येमंप्रसवः	९	२३
व्वाजस्येमांप्रसवः	९	२४
व्वाजस्यनुप्रसव	९	२५
व्वाजस्यजूतिम्	१३	४२
व्वाचस्पतिम्	१७	२३
व्वाजस्यमा	१७	६३
व्वाजश्चमे	१८	१
व्वाजायस्वाहा	१८	२८
व्वाजस्यनुप्रसवे	८	३०
व्वाजोनः सप्तप्रदिशः	१८	३२
व्वाजोनोऽअद्यप्रसु	१८	३३
व्वाजः पुरस्तात्	१८	३४
वार्त्रहत्याय	१८	६८
व्वायोः पूत	१९	३
व्वायव्व्यैर्व्वायव्व्यानि	१९	२७

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।	प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।	प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
व्विश्वोदेवस्य	४	३६	विश्वस्यकेतुर्भुव	१२	२३	व्विश्वकर्माह्यज	१७	३२
व्विष्णोर्न्नुकम्	५	१८	विमुच्यध्वम्	१२	३७	व्विमानऽएषः	१७	५९
व्विष्णोरराटम्	५	२१	व्विश्वस्मैप्राणाय	१३	१९	व्विधेमतेपरमे	१७	७५
व्विभूरसिप्रवाहणो	५	३१	व्विराड्ज्योति	१३	२४	व्वित्तञ्चमे	१८	११
व्विष्णोःकर्माणि	६	४	व्विश्वोकर्माणि	१३	३३	व्विश्वे अद्य	१८	३१
विश्वेदेवासऽआगत	७	३४	व्विश्वकर्मात्वा	१४	१२	व्विश्वस्यमूर्द्धन्	१८	५५
व्विवस्वन्नादित्यैषते	८	५	व्विश्वकर्मात्वा०वायुष्टे-धिपतिः	१४	१४	व्विनऽइन्द्रमृधो	१८	७०
व्विनऽइन्द्रमृधो	८	४४	व्विराडसि दक्षिणा	१५	११	व्वीतिहोत्रन्त्वा	२	४
व्विश्वकर्म्मन्हविषा	८	४६	व्विश्वस्यदूतममृतम्	१५	३३	व्वीतर्ठ० हविः	१७	५७
व्विश्वेदेवाऽअर्ठ०	८	५७	व्विज्यन्धनुः	१६	१०	बृहस्पतेव्वाजञ्जय	९	११
व्विश्वेदेवाश्चमसे	८	५८	व्विकिरिद्रविलोहित	१६	५२	वृष्णऽऊर्मिः	१०	२
व्विपाजसा	११	४९	व्विश्वतश्चक्षुरुत	१७	१९	बृहस्पतेपरि	१७	३६
व्विश्वोदेवस्य	११	६७	व्विश्वकर्मन्हविषावावृधानः	१७	२२	व्वेदोसियेनत्वम्	२	२१
व्विश्वारूपाणिप्रति	१२	३	व्विश्वकर्मन्हविषावर्द्धनेन	१७	२४	व्वेद्याव्वेदिः	१९	१७
व्विष्णोःक्रमोसि	१२	५	व्विश्वकर्माविमना	१७	२६	व्वेदेनरूपे	१९	७८
व्विद्मातेऽअग्ने	१२	१९				व्वैश्वानरोन	१८	७२

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
व्वैश्वदेवी	१९	४४
व्रतङ्कृणुतः	४	११
व्रतश्चमऽ	१८	४८
व्व्रतेनदीक्षा	१९	३०
व्रीहयश्चमे	१८	१२
व्रशीनान्त्वा	८	२३

शा.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
शर्म्मासि	१	१४
शर्म्मासि	१	१९
शन्नोभवन्तु व्वाजिनो	९	१६
शर्म्मचस्थो	११	३०
शतम्वोऽअम्बधामानि	१२	७६
शश्चमे	१८	८
शिवोनाम	३	६३
शिवोभवप्रजाभ्यो	११	४५
शिवोभूत्वामह्य	१२	१७
शिवेनव्वचसा	१६	४
शिरोमेश्रीर्य्यशो	२०	५
शुक्रन्त्वाशुक्रेण	४	२६
शन ꣳ सुफाला	१२	६९
शुक्रश्चशुचिश्च	१४	६
शुक्रज्योतिश्च	१७	८०
श्वात्रास्थ वृत्रतुरो	६	३४
श्रीणामुदारः	१२	२२

ष.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
षोडशीस्तोमऽओजो	१५	३

स.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
सवितुस्त्वा	१	३१
समिदसि	२	५
सꣳस्रवभागास्थे	२	१८
सम्बर्हिरङ्क्ताꣳहविः	२	२२
सम्वर्चसा	२	२४
समिधाग्निम्	३	१
सजूर्देवेन	३	१०
सन्त्वमग्ने	३	१९
सꣳहितासि	३	२२
सनःपितेव	३	२४
समक्ख्ये देव्याधिया	३	२३
समुद्रोसिव्विश्वव्यचा	५	३३
सन्तेमनोमनसा	६	१८

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मत्रांकाः ।
समुद्रङ्गच्छ	६	२१
सम्प्रथमोबृहस्पति	७	१५
सजोषाऽइन्द्र	७	३७
संव्वर्च्चसापयसा	८	१४
समिन्द्रणोमनसाने	८	१५
संव्वर्च्चोसापयसा	८	१६
समुद्रेतेहृदयमप्स्वन्तः	८	२५
सत्रस्यऋद्धिरस्य	८	५२
सन्नःसिन्धुः	८	५९
सवितात्वा		३९
सधमादोद्युम्निनी	१०	७
सवित्राप्रसवित्रा	१०	३०
संव्वसाथम्	११	३१
स ठँ० सीदस्व	११	३७
सन्तेव्वायुर्मातरिश्वा	११	३९
सजातोगर्भो	११	४३

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः
स ठँ० सृष्टाव्वसुभि	११	५५
स ठँ० शितम्मे	११	८१
सहरय्यानिवर्तस्वाग्ने	१२	१०
समुद्रेत्वानृमणा	१२	२०
समिधाग्निन्दुवस्य	१२	३०
सबोधिसूरिर्म्मघवा	१२	४३
संज्ञानम्मसि	१२	४६
समित ठँ० सङ्कल्प्ये	१२	५७
संव्वामना ꣳसि	१२	५८
सजूरब्दोऽअयवोभिः	१२	७४
सहस्वमेअरातीः	१२	९९
सन्तेपयाꣳसि	१२	११३
सम्यक्स्रवंतिसरितोन	१३	३८
सजूर्ऋतुभिः	१४	७
सहश्च	१४	२७

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
सहसाजातान्	१५	२
सम्म्राडसि प्रतीची	१५	१२
सखायसम्वः	१५	२९
सठँ० समित्	१५	३०
सदुद्रवत्स्वाहुतः	१५	३४
सऽइधानो	१५	३६
सम्प्रक्षपावद्ध	१५	५३
सहस्रस्यप्रमासि	१५	६५
सहस्राणि सहस्रशः	१६	५३
समुद्रस्यत्वावकयाग्ने	१७	४
सनःपावक	१७	८
सङ्क्रन्दनेनानिमिषेण	१७	३४
सऽइषुहस्तैः	१७	३५
समिद्धेऽअग्नावधिमा	१७	५५
सप्ततेअग्नेसमिधः	१७	७९
समुद्रादूर्म्मिर्म्मधुमाम्	१७	८९

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
सम्यक्स्रवन्ति	१७	९४
सत्यञ्चमे	१८	५
सम्मासृजामि	१६	३५
सर्ठ॰हितोविश्वसामा	१८	३९
सनोभुवनस्यपते	१८	४४
समुद्रोसिनभस्वा	१८	४५
सहदानुम्पुरुहूत	१८	६९
सरस्वतीमनसा	१९	८३
सरस्वतीयोन्यामा	१९	९४
समुद्रेते	२०	१९
समिद्धऽइन्द्रः	२०	३६
समिद्धोऽअग्नि	२०	५५
सविताव्वरुणः	२०	७१
साव्विश्वायुः	१	४
साकंयक्ष्म	१२	८७
सिर्ठ॰ ह्यसि सपत्नसाही	५	१०
सिर्ठ॰ ह्यसि स्वाहा	५	१२
सिनीवाली सुकपर्दा	११	५६
सिन्धोरिवप्राद्ध्वने	१७	९५
सिञ्चन्ति परिषिञ्च	२०	२८
सीदहोतः	११	३५
सीदत्वमात्वम्मातु	१२	१५
सीरायुञ्जन्तिकवयो	१२	६७
सीसेनतन्त्रम्	१९	८०
सुसमिद्धायशोचिषे	३	२
सुषुम्णःसूर्यरश्मिः	१८	४०
सुरावन्तम्	१९	३२
सुषंदृशंत्वा	३	५२
सुवीरोव्वीरान्	७	१३
सुप्रजाः सञ्जग्मानो	७	२८
सुगावोदेवाः	८	१८
सुजातो ज्योतिषा	११	४०
सुपर्णोसि॰ गरुत्मान्	१२	४
सुपर्णोसि भासा अरिक्ष	१७	७२
सूर्यस्यचक्षु	४	३२
सूर्यत्वचस्स्थ	१०	४
सूर्यरश्मि	१७	५८
सोमानर्ठ॰ स्वरणम्	३	२८
सोमोराजन्	६	२६
सोमःपवते	७	२१
सोमर्ठ॰ राजानम्	९	२१
सोमस्यत्विषिः	१०	५
सोमस्यत्विषि मृत्योः- पाह्यो	१०	१५
सोमस्यत्वाद्युम्ने	१०	१७
सोऽअग्निः	१५	४२
सोमस्यरूपम्	१९	१५
सोमोराजामृतर्ठ॰	१९	७२

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
स्वोमभद्र्यो	१९	७४
स्तोकानामिन्दुम्	२०	४६
स्थिरोभव	११	४४
स्योनासिसुषदासि	१०	२६
स्रुचश्चमे	१४	३
स्वयम्भूरसि	२	२६
स्वराडसि सपत्नहा	५	२४
स्वराडस्युदीची	१५	१३
स्वर्यन्तो	१७	६८
स्वतवांश्च	१७	८५
स्वाहायज्ञं	४	६
स्वात्राःपीताः	४	१२
स्वांकृतोसिविश्वेभ्यः	७	३
स्वांकृतोसि०उदानायत्वा०	७	६
स्वाद्वीन्त्वा	१९	१
स्वैर्दक्षैः	१८	२१
स्वर्णघर्मस्वाहा	१८	५०

ह.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
हविष्मतीरिमा	६	२३
हꣳ०सःशुचिषत्		२४
हस्तऽआधाय	११	११
हꣳ०सःशुचिषत्	१२	१४
हविर्द्धानियत्	१९	१८
हिरण्यरूपाऽउषसः	१०	१६
हिरण्यगर्भःसमवर्त्तताग्रे	१३	४
हिमस्यत्वाजरायुणाग्ने	१७	५
हृदेत्वामनसेत्वा	६	२५

अ. उत्तरार्द्ध

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
अग्नि मरुहोता	२१	५९
अभिधाऽअसि	२२	३
अग्निन्दूतंपुरोदधे	२२	१७
अजीजनोहिपवमा	२२	१८
अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहापाम्मोदाय	२२	६
अद्भ्यः स्वाहावार्भ्यः	२२	२५
अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहेन्द्राय	२२	२७
असवेस्वाहान्वसवे	२२	३०
अग्निः पशुरा	२३	१७
अर्द्धमासाः	२३	४१
अपितेषुत्रिषु	२३	५०
अजारेपिशंगिला	२३	५६
अश्वस्तूपरः	२४	१
अग्नयेनीकवते	२४	१६
अग्नयेकुटरून्	२४	२३
अहेपारावतान्	२४	२५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मन्त्रांकाः।	प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।	प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
अन्यवापोद्धमासाना	२४	३७	अभीषुणः	२७	४१	अस्या जरासो	३३	१
अग्नेः पक्षतिर्व्वायो	२५	४	अग्निमद्यहोतारम्	२८	२३	अयमिहप्रथमोधायि	३३	६
अदितिर्द्यौरदिति	२५	२३	अग्निमध्वहोतारम्०सूयस्तथा०	२८	४६	अग्निर्व्वृत्राणिजंघन	३३	९
अग्नेत्वन्नोऽअन्तम	२५	४७	अन्तरामित्राव्वरुणा	२९	६	अग्नेश्रद्धमहतो	३३	१२
अग्निश्चपृथिवीच	२६	१	अश्वोघृतेनत्मन्या	२९	१०	अद्यादेवाऽउदिता	३३	४२
अग्नेर्ऋषिः पवमानः			असियमोऽअस्यादित्यो	२९	१४	अधीनऽइन्द्रैषाम्	३३	४७
अनुवीरैरनुपुष्पा	२६	१९	अत्रातेरूपमुत्त	२९	१८	अग्नऽइन्द्रवरुण	३३	४८
अग्नेपत्नीरिहा	२६	२०	अनुत्वारथोऽअनु	२९	१९	अस्मेरुद्रामेहना	३३	५०
अभियज्ञङ्गृणीहि	२६	२१	अहिरिव भोगैः पर्य्ये	२९	५१	अर्वाञ्चोऽअद्या	३३	५१
अमेवनः सुहवा	२६	२४	अग्नयेनीकवते	२९	५९	अनुतेशुष्मन्तु	३३	६७
अतिनिहोअति	२७	६	अग्नयेगायत्राय		६०	अदब्धेभिः सवितः	३३	६९
अनाधृष्योजातवेदा	२७	७	अर्म्मेभ्योहस्तिपञ्जवा	३०	११	अनुत्तमातेमघव	३३	७९
अमुत्रभूयादध	२७	९	अक्षराजाय कितवङ्कृ	३०	१८	अयठं० सहस्रमृषिभिः		८३
अच्छायमेति	२७	१४	अग्नयेपीवानम्पृथिव्यै	३०	२१	अदब्धेभिः सवितः	३३	८४
अग्नेस्वाहा कृणुहि	२७	२२	अथैतानष्टैव्विरूपा	३०	२२	अपाधमदभि	३३	९५
अभित्वाशूरनो	२७	३५	अद्भ्यः सम्भृतः	३१	१७	अस्योदिन्द्रोव्वावृधे	३३	९७

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
अन्विदनुमतेत्व	३४	८
अनुनोद्यानुमती	३४	९
अषाढंयुत्सुपृतना	३४	२०
अष्टौव्यख्यत्ककुभः	३४	२४
अप्नस्वतीमश्विना	३४	२९
अश्वावतीर्गोमती	३४	४०
अपेतोयन्तु	३५	१
अश्वत्थेवोनिषदनम्	३५	४
अश्मन्वतीरीयते	३५	१०
अपाघमपकिल्विष	३५	११
अनड्वाहमन्वार	३५	१३
अग्नऽआयूꣳषि	३५	१६
अस्मात्वमधि	३५	२२
अभीषुणः सखीना	३६	६
अहानिशम्भवन्तुनः	३६	११
अश्वस्यत्वाव्वृष्णः	३७	९
अनाधृष्टापुरस्तादग्ने	३७	१२
अपश्यङ्गोपामनि	३७	१७
अहःकेतुनाजुषताꣳ	३७	२१
अदित्यैरास्नासीन्द्रा	३९	३
अश्विभ्याम्पिन्वस्व	३८	४
अश्विनाघर्म्मम्पातꣳ	३८	१२
अपातामश्विनाघर्म्म	३८	१३
अभीमम्महिमादिवम्	३८	१७
अचिक्रदद्वृषाहरि	३८	२२
अग्निꣳहृदयेन	३९	८
असुर्य्यानामतेलोका	४०	३
अनेजदेकम्मनसो	४०	४
अन्धंतमः प्रविशंतिये सम्भूति	४०	९
अन्यदेवाहुः सम्भवा	४०	१०
अन्धंतमः प्रविशंतिये	४०	१२
अन्यदेवाहुर्व्विद्याया	४०	१३
अग्नेनयसुपथा	४०	१६
आ.		
आनोमित्त्रावरुणा	२१	८
आब्रह्मन्ब्राह्मणो	२२	२२
आयुर्यज्ञेन कल्पताꣳ	२२	३३
आनोभद्राःक्रतवो	२५	१४
आपोहयद्बृहती	२७	२५
आनोनियुद्भिः	२७	२८
आदित्यैर्नोभारती	२९	८
आत्मानन्ते	२९	१७
आजुह्वानऽईड्यो	२९	२८
आसुष्वयन्ती	२९	३१
आनोयज्ञम्भारती	२९	३३
आजंघन्ति	२९	५०

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
आक्रन्दयवल	२९	५६
आमूरज	२९	५७
आग्नेयः कृष्णग्रीवः	२९	५८
आयदिषे नृपतिन्तेज	३३	११
आपश्चित्पिप्युस्त	३३	१८
आसुतेसिञ्चत	३३	३१
आतिष्ठन्तम्परि	३३	२२
आतत्तऽइन्द्रायव	३३	२८
आनऽइडाभिर्व्विद	३३	३४
आकृष्णेनरजसा	३३	४३
आतूनऽइन्द्रवृत्रहन्	३३	३५
आरोदसीऽअपृणदा	३३	७५
आनोयज्ञन्दिवि	३३	८५
आयात्वुपभूष	३३	८८
आकृष्णेनरजसा	३४	३१
आरात्रिपार्थिवठं०	३४	३२

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
आनासत्या	३४	४७
आयुष्यंव्वर्चस्यठं०	३४	५०
आयुष्मानग्ने	३५	१७
आपोहिष्ठामयोभुव	३६	१४
आयसायस्वाहा	३९	११

इ.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
इमम्मेव्वरुण	२१	१
इडाभिरग्निरीड्यः	२१	१४
इमामगृभ्णन्नशना	२२	२
इयंव्वेदिः	२३	६२
इन्द्राग्न्योः पक्षतिः	२५	५
इन्द्रस्यक्रोडोदित्यै	२५	८
इमान्नुकम्भुवना	२५	४६
इन्द्रगामन्निहा	२६	४
इन्द्रायाहिव्वित्र	२६	५

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
इहैवाग्नेऽअधि	२७	४
इमातेव्वाजिन्नव	२९	१६
इन्द्रस्यव्वज्रोमरुत्तामनीकम्	२९	५४
इदम्मेब्रह्मच	३२	१६
इन्द्रेहिमत्स्यन्धसो	३३	२५
इन्द्रोवृत्रमवृणो	३३	२६
इमान्तेधियम्	३३	२९
इन्द्रवायूबृहस्पतिम्	३३	४५
इन्द्राग्नी मित्त्रवरुणा	३३	४९
इन्द्रवायूऽइमे	३३	५६
इमाऽउत्वापुरूवसो	३३	८१
ईन्द्रवायूसुसन्दृशा	३३	८६
इन्द्राग्नीऽअपादि	३३	९३
इडायास्त्वापदे	३४	१५
इच्छन्तित्वासोम्यासः	३४	१८

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
इमागिरऽआदित्येभ्यो	३४	५४
इमश्नीवेभ्यः	३४	१५
इन्द्रोन्विश्वस्यराजति	३६	८
इयत्यग्रऽआसीन्मखस्य	३७	५
इन्द्रस्यौजस्थ	३७	६
इडऽएह्यदित	३८	२
इन्द्रायत्त्वाव्वसमते	३८	८
इषेपिन्वस्वोर्ज्जेपि	३८	१४

ई.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
ईशानायपरस्वतः	२४	२८
ईडुग्रश्चासिव्वन्द्य	२९	३
ईर्मान्तासः	२९	२१
ईशाव्वास्यमिदर्ठ ०	४०	१

उ.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
उपेयह्वी सुपेशसा	२१	१७
उपयामगृहीतोसि० यस्तहन्तसंव्वत्सरे०	२३	२
उपयामगृही०यस्तेरात्री	२३	४
उत्सक्थ्याऽअव	२३	१२
उन्नतऽऋषभः	२४	७
उक्ताःसञ्चराऽएतऽऐन्द्राग्नाः कृष्णाव्वारुणाः	२४	१५
उक्ताःसञ्चराऽएताऽऐन्द्राग्नाः प्राशृङ्गा	२४	१७
उक्ताःसञ्चराऽएताःशुनासीरीयाः	२४	१९
उपप्रागात्सुमन्मे	२५	३०
उपह्वरेगिरीणार्ठ०	२६	१५
उच्चातेजातमन्धसो	२६	१६
उद्वयन्तमसस्प	२७	१०
उपप्रागाच्छसनं	२९	२३
उपप्रागात्परमन्य	२९	२४
उपावसृजत्मन्न्या	२९	३५
उपश्वासय	२९	५५
उत्सादेभ्यःकुब्जम्प्रमुदे	३०	१०
उदुत्यञ्जातवेद	३३	३१
उग्राविघनिना	३३	६१
उपास्मैगायतानरः	३३	६२
उक्थेभिर्व्वृत्रहन्तमा	३३	७६
उपनःसूनवोगिरः	३३	७७
उत्तानायामवभरा	३४	१४
उभापिबतमश्विनो	३४	२८
उषस्तच्चित्र	३४	३३
उतेदानिम्भगवन्तः	३४	३७
उतनोहिर्बुध्न्यः	३४	५३
उत्तिष्ठब्रह्मणस्पते	३४	५६
उद्वयन्तमसस्परिस्वः	३५	१४
उद्वयन्तमसस्परिस्वः	३८	२४

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
उग्रश्चभीमश्च	३९	७
उग्रंल्लोहितेन	३९	९

ऊ.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
ऊर्द्धामेनामुच्छ्रापयगिरौ	२३	२६
ऊर्द्धमेनमुच्छ्रयताद्गिरौ	२३	२७
ऊर्द्धाऽअस्यसमिधो	२७	११
ऊर्ज्जोनपतर्ठं०	२७	४४

ऋ.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
ऋतवस्तऽऋतुथा	२३	४०
ऋतावानंव्वैश्वानर	२६	६
ऋतवस्तेयज्ञंव्वि	२६	१४
ऋजीतेपरि	२९	४९
ऋतयेस्तेनहृदये	३०	१३
ऋधगित्थासमर्त्य	३३	८७

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
ऋचंव्वाचम्प्रपद्ये	३६	१
ऋजवेत्वासाधवेत्वा	३७	१०

ए.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
एकस्मैस्वाहाद्वाभ्यार्ठं०	२२	३४
एताऽऐन्द्राग्नाः	२४	८
एण्यह्नोमण्डको	२४	३६
एषच्छागःपुरोऽअश्वे	२५	२६
एकस्त्वष्टुरश्वस्य	२५	४२
एहिएहयूषुब्रवाणि	२६	१३
एनाव्विश्वान्यर्य्य	२६	१८
एकयाचंदशभिश्च	२७	३३
एताऽउवःसुभगा	२९	५
एतावानस्य	३१	३
एषोहदेवाः	३२	४

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
एषवस्तोमो	३४	४८
एधोस्येधिषीमहि	३८	२५

क.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
कःस्विदेकाकी	२३	९
कस्विदेकाकी	२३	४५
कस्त्वाच्छयति	२३	३९
कत्यस्यविष्ठाः	२३	२७
कयानश्चित्रऽआभुवदूती	२७	३९
कस्त्वासत्योमदाना	२७	५०
कल्पन्तान्ते	३५	९
कस्त्वासत्योमदाना	३६	५
कयात्वन्नऽऊत्या	३६	७
कायस्वाहा	२२	२०
कास्विदासीत	२३	११
कास्विदासीत्	२३	५३

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
काऽईमरेपिशङ्गिला	२३	५५
काव्यपयो राजानेषु	३३	७२
किठं॰स्वित्सूर्यसमञ्ज्योति	२३	४७
कुविदङ्ग	२३	३८
कुतस्त्वमिन्द्र	३३	२७
कुर्व्वन्नेवेह कर्म्माणि	४०	२
कृष्णग्रीवाऽआग्नेयाः शिति ब्भ्रवो	२४	६
कृष्णग्रीवाऽआग्नेयाबब्भ्रवः	२४	९
कृष्णाभौमाः	२४	१०
कृष्णग्रीवाऽआग्ग्नेयावब्भ्रवः सौम्याऽउपद्धस्ताः	२४	१४
केष्वन्तः पुरुषः	२३	५१
केतुङ्कृण्वन्नकेतवे	२९	३७
कोऽअस्यव्वेद	२३	५९
क्रव्यादमग्निम्	३५	१९

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
क्षत्रेणाग्नेस्वायः	२७	५
क्षत्रस्यत्त्वापरस्याय	३८	१९

ख

खङ्गौव्वैश्वदेव	२४	४०

ग.

गणानान्त्वागणपतिठं॰	२३	१९
गर्भोदेवानाम्पिता	३७	१४
गायत्रीत्रिष्टुब्ज	२३	३३
गावऽउपावता	३३	१९
गावऽउपावतावतम्	३३	७१
गायत्रञ्छन्दोसि	३८	६
ग्रीष्मेणऽऋतुना	२१	२४

घ.

घर्म्मैतत्तेपुरीषन्ते	३८	२१

प्रतीकाः ।	अध्यायाङ्काः ।	मंत्राङ्काः
घृतेनाञ्जन्	२९	२
घृतवतीभुवनाना	३४	४५

च.

चतुस्त्रिठं॰ शद्वाजिनो	२५	४१
चन्द्रमामनसो	३१	१२
चन्द्रमाऽअप्स्वन्तरा	३३	९०
चतुस्स्रक्तिनाभि	३८	२०

ज.

जानिष्ठाऽउग्रः		६४
जीमूतस्येवभवति	२९	३८

त.

तत्त्वायामिब्रह्मणा	२१	२
तनूनपाच्छुचिव्रतः	२१	१३
तत्सवितुर्व्वरेण्यम्	२२	९

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः	मंत्रांकाः।
तन्नोव्वातोमयोभू	२५	१७
तमीशानञ्जगत	२५	१८
तंव्वोदस्ममृतीष	२६	११
तवाय ँ० सोमस्त्वमे	२६	२३
तनूनपादसुरो	२७	१२
तन्नस्तुरीपम	२७	२०
तवव्वायवृतस्पते	२७	३४
तवशरीरम्पतयि	२९	२२
तनूनपात्पय	२९	२६
तत्सवितुर्व्वरेण्यम्	३०	२
तपसेकौलालम्मायायै	३०	७
ततोव्विराडजायत	३१	५
तस्माद्यज्ञात्सर्व्व	३१	६
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऋचः	३१	७
तस्मादश्वाऽअजायन्त	३१	८
तँयज्ञम्बर्हिषिप्रौक्ष	३१	९

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
तदेवाग्निस्तदादित्य	३२	१
तरणिर्विश्वदर्शतो	३३	३६
तत्सूर्यस्यदेवत्वम्	३३	३७
तन्मित्रस्यव्वरुणस्या	३३	३८
तदिदासभुवनेषु	३२	८०
तद्विप्रासोविपन्यवो	३४	४४
तस्माऽअरङ्गमामवो	३६	१६
तच्चक्षुर्देवहितम्पुर	३६	२४
तपसेस्वाहा	३९	१२
तदेजतितन्नैजति	४०	५
तावुभौचतुरः	२३	२०
तान्पूर्वयानिविदाहूमहे	२५	१६
तिस्रऽइडा	२१	१९
तिस्रोदेवीर्व्बर्हि	२७	१९
तिरश्चीनोव्वितता	३३	७४
तीव्रान्घोषान्कृण्वते	२९	४४

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
तेजोसिशुक्रममृत	२२	१
तेऽअस्ययोषणे	२७	१७
तेऽआचरन्ती	२९	४१
त्र्यवयोगायत्र्यै	२४	१२
त्रिपादूर्द्ध्वऽउदैत्पु	३१	४
त्रीणितऽआहुर्द्दिवि	२९	१५
त्रीसहस्राण्यग्नि	३३	७
त्रीणिपदाव्विचक्रमे	३४	४३
त्वन्नोऽअग्ने	२१	३
त्वष्टातुरीपो	२१	२०
त्वष्टावीरन्देवकाम	२९	९
त्वमिन्द्रप्रतूर्तिष्व	३३	६६
त्वमग्नेप्रथमो	३४	१२
त्वन्नोऽअग्नेतव	३४	१३
त्वमिमाऽओषधीः	३४	२२

प्रतीका: ।	अध्यायांका: ।	मंत्रांका: ।
त्वामद्यऽऋष	२१	६१
त्वामग्नेव्वृणते	२७	३
त्वामिद्धिहवामहे	२७	३७
त्वाꣳहिमन्द्रतम	३३	१३
त्वेऽअग्नेस्वाहुत	३३	१४

द.

प्रतीका: ।	अध्यायांका: ।	मंत्रांका: ।
दधिक्राव्णोऽअकारिषम्	२३	३२
दस्रायुवाकवः	३३	५८
दिवःपृथिव्याः	२९	५३
दिविपृष्ठोऽअरोचंता	३३	९२
दिविधाऽइमंयज्ञं	३८	११
दिग्भ्यःस्वाहाचन्द्राय	३९	२
दुरोदेवीर्दिशो	२१	१६
तेदृꣳ०हमामित्रस्य	३६	१८
दृतेदृꣳ०हमाज्योक्ते	३६	१९

प्रतीका: ।	अध्यायांका: ।	मंत्रांका: ।
देवानाम्भद्रा	२५	१५
देवम्बर्हिस्सरस्वती	२१	४८
देवीर्द्वारो	२१	४९
देवीऽउषासावश्विना	२१	५०
देवीष्टी	२१	५१
देवीऽऊर्जाहुती	२१	५२
देवादेवानाम्	२१	५३
देवीस्तिस्रः	२१	५४
देवऽइन्द्रः	२१	५५
देवोदेवैः	२१	५६
देवम्बर्हिर्व्वारिती	२१	५७
देवोऽग्निःस्विष्टकृद्देवा	२१	५८
देवस्यचेततो	२१	११
देवस्यसवितुर्म्मति	२२	१४
देवम्बर्हिरिन्द्रꣳ०	२८	१२
देवीर्द्वाराऽइन्द्रꣳ०	२८	१३

प्रतीका: ।	अध्यायांका: ।	मंत्रांका: ।
देवीऽउषासानक्तेन्द्रम्	२८	१४
देवीजोष्ट्री	२८	१५
देवीऽऊर्ज्जाहुती	२८	१६
देवादैव्याहोतारादेव	२८	१७
देवीतिस्रस्तिस्रो	२८	१८
देवऽइन्द्रोनराशꣳ०	२८	१९
देवोदेवैर्व्वनस्पतिः	२८	२०
देवम्बर्हिर्व्वारितिना	२८	२१
देवोऽअग्निःस्विष्ट	२८	२२
देवम्बर्हिर्व्वयोधस	२८	३५
देवीर्द्वारोव्वयोधसꣳ०	२८	३६
देवीऽउषासानक्ता	२८	३७
देवीजोष्ट्री० बृहत्या०	२८	३८
देवीऽऊर्ज्जाहुतीपंक्त्या	२८	३९
देव दैव्या०त्रिष्टुभा	२८	४०
देवीस्तिस्रः०जगत्या	२८	४१

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
देवोनराशर्ठं०	२८	४२
देवोवनस्पतिः	२८	४३
देवम्बर्हिर्व्वारि० ककुभा०	२८	४४
देवोऽ अग्नि० अतिच्छन्दसा	२८	४५
देवसवितः	३०	१
देवेभ्योहिप्रथम्	३३	५४
देवन्देवंव्वो	३३	९१
देवासोहिष्मा	३३	९३
देवेननोमनसा	३४	२३
देवस्यत्वासवितुः	३७	१
देवीद्यावापृथिवी	३७	३
देव्योव्वम्योभूतस्य	३७	४
देवस्यत्वासवितुः	३८	१
दैव्याहोतारा	२१	१८
दैव्याऽअध्वर्यवस्त्वा	२३	४२
दैव्याऽहोताराऽऊर्द्ध्वं	२७	१८

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
दैव्व्याहोताराप्प्रथमा	२९	३२
दैव्यावद्ध्वर्यू	३३	३३
दैव्यावद्ध्वर्य्य० तम्प्रत्नथा	३३	७३
द्युभिरक्तुभिः	३४	३०
द्यौरासीत्पूर्ववित्ति	२३	५४
द्यौस्तेपृथिव्यन्तरिक्षम्	२३	४३
द्यौरासीत्पूर्वचित्ति	२३	१२
द्यौः शांतिरन्त	३६	१७
द्विपदायाश्च	२३	३४
द्रविणोदाःपिपीषति	२६	२२
द्वारादेवीरन्वस्य	२७	१६
द्वेव्विरूपेचरतः	३३	५

ध.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
धन्वनागाधन्न्वना	२९	३९
धर्त्तादिवोव्विभाति	३७	१६

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
धूम्रान्न्वसन्ताय	२४	११
धूम्राबभ्रुनीकाशाः	२४	१८

न.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
नक्षत्रेभ्यःस्वाहा	२२	२८
नवाऽउऽएतन्०यत्रासते०	२३	१६
नवाऽउऽएतन्०हरीतयुञ्जा	२५	४४
नत्त्वावां २॥ऽअन्न्यो	२७	३६
नराशर्ठं०सस्य	२९	२७
नदीभ्यः पौञ्जिष्टमृक्षी	३०	८
नर्म्मायपुंश्चलूं॑	३०	२०
नतस्यप्रतिमा	३२	३
नहिस्पशमवि	३३	६०
नतेदूरेपरमाचिद्रजांॅ	३४	१९
नतद्रक्षांॅ	३४	५१
नमस्तेहरसेशोचिषे	३६	२०

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
नमस्तेऽअस्तुविद्यु	३६	२१
नार्यस्तेपत्न्यो	२३	३६
नाभ्याऽआसीदन्त	३१	१३
निक्रमणन्निषदनम्	२५	३८
नियुत्त्वान्वाय	२७	२९
नृत्तायसूतंगीताय	३०	६
प.		
पश्चस्वन्तः पुरुष	२३	५२
पष्ठवाहोविराजऽउ	२४	१३
परीत्यभूतानि	३२	११
परिद्यावापृथिवी	३२	१२
पश्चनद्यःसरस्वती	३४	११
पथस्पथःपरी	३४	४२
परम्मृत्योऽअनु	३५	७
परीमेगामनेषत	३५	१८
पयसोरेतऽआभृत	३८	२८
पाहिनोऽअग्नऽएकया	२७	४३
पितुन्नुस्तोषम्महो	३४	७
पितानोसिपितानो बोधि	३७	२०
पीवोऽअन्नारयिवृधः		२३
पुरुषमृगश्चन्द्रमसः	२४	३५
पुरुषऽएवेदᳬं०	३१	२
पूषणव्वनिष्ठुना	२५	७
पूषन्तवव्रतेव्वयम्	३४	४१
पृथिव्यैस्वाहान्तरिक्षाय	२२	२९
पृच्छामित्वाचितये		४९
पृच्छामित्वापरमन्तम्	२३	६१
पृश्निस्तिरश्चीन	२४	४
पृषदश्वामरुतः	२५	२०
प्रबाहवा	२१	९
प्रजापतयेत्वा	२२	५
प्रजापतयेनत्वदेतान्यन्यो	२३	६५
प्रजापतये पुरुषान्	२४	२९
प्रजापतयेच	२४	३०
प्रयाभिर्यासिदा	२७	२७
प्रथमावाᳬंसरथिना	२९	७
प्रजापतेस्तपसा	२९	११
प्रतिश्रुत्कायाऽअर्त्तन	३०	१९
प्रजापतिश्चरतिगर्भे	३१	१९
प्रतद्वोचेदमृतन्नु	३२	९
प्रवोमहेमन्दमा	३३	२३
प्रवावृजेसुप्रया	३३	४४
प्रवायुमच्छाबृहती	३३	५५
प्रवीरयाशुचयोदद्रि	३३	७०
प्रवऽइन्द्राय	३३	९६
प्रमन्महेशवसाना	३४	१६
प्रवोमहेमहिनमो	३४	१७
प्रनूनम्ब्रह्मणस्पति	३४	५७

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
प्रजापतौत्वा	३५	६
प्रजापतिः सम्भ्रियमाणः	३९	५
प्राणायस्वाहापानाय	२२	२३
प्राच्यैदिशेस्वाहा	२२	२४
प्राणायस्वाहा० अम्बेऽअम्बिके	२३	१८
प्राचीनम्बर्हिः	२९	२९
प्रातरग्निम्प्रात	३४	३४
प्रातर्जितम्भग	३४	३५
प्रैतुब्रह्मणस्पतिः	३३	८९
प्रैतुब्रह्मणस्पतिः०मखायत्वा	३७	७
ब.		
बह्वीनाम्पिता	२९	४२
बण्महाँ २ ॥ऽअसि	३३	३९
बट्सूर्य्यश्रवसाम्	३३	४०

प्रतीकाः।	अध्यायांकः।	मंत्रांकाः
बृहस्पतेसवितर्ब्बो	२७	८
बृहन्निदिध्म	३३	२४
ब्रह्मसूर्य्यसं	२३	४५
ब्रह्मणेब्राह्मणम्	३०	५
ब्रह्माणिमेमतयः	३३	७८
ब्रह्मणस्पते	३४	५८
ब्राह्मणासःपितरः	२९	४७
ब्राह्मणोस्यमुखम्	३१	११
भ.		
भद्रङ्कर्णेभिः	२५	२१
भगप्रणेतर्भग	३४	३६
भगऽएवभगवाँ	३४	३८
भायैदार्वाः	३०	१२
भूम्याऽआखून्	२४	२६
भूर्भुवःस्वःतत्स	३६	३

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
म.		
महीमूषु	२१	५
मधवेस्वाहामाधवाय	२२	३१
महानाम्न्योरेवत्यो	२३	३५
मयोःप्राजापत्यः	२४	३१
मशकान्केशैरिन्द्रं०	२५	३
मरुता स्कन्धा	२५	६
महाँ २ ॥ ऽइन्द्रोवज्र	२३	१०
मह्यायज्ञन्नक्षसे	२७	११
मन्यवेयस्तापंक्रोधाय	३०	१४
महोऽअग्नेःसमि	३३	१७
मखस्यशिरोसिमखायत्वा	३७	८
मयित्यदिन्द्रियम्	३८	२७
मनसःकाममाकूतिम्	३९	४
माताचतेपिताचतेग्रंवृक्ष-		

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
स्यरोहृतः	२३	२४
माताचतेपितान्वतेग्रेवृक्षस्यक्रीडतः	२३	२५
मानोमित्रो॰वरुणो	२५	२४
मात्वाग्निर्ध्वनयी	३२	३७
मात्वातपत्प्रिय	२५	४३
मित्रꣳ॰हुवेपूतदक्ष	३३	५७
मूर्द्धानंदिवोऽअरतिम्	३३	८
मेधाम्मेवरुणोददातु	३	१५

य.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
यतेस्वाहा धावते	२२	८
यःप्राणतो निमिषतो	२३	३
यद्वातोऽअपो	२३	७
यकासकौशकुन्तिका	२३	२२
यकोसकौ शकुन्तक	२३	२३

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
यदस्याऽअꣳ॰	२३	२८
यद्देवासो	२३	२९
यद्धरिणो॰शूद्रायर्य्यंजारा॰	२३	३०
यद्धरिणो॰शूद्रायदर्य्यायै॰	२३	३१
यःप्राणतोनिमिषतो	२५	११
यस्येमेहिमवन्तो	२५	१२
यऽआत्मदाबलदायस्य	२५	१३
यन्निर्णिजारे	२५	२५
यद्धविष्यमृतुशो	२५	२७
यद्वाजिनोदामसन्दा	२५	३१
यदश्वस्यक्रविषोम	२५	३२
यदूवध्यमुदरस्या	२५	३३
यत्तेगात्रादग्निना	२५	३४
यन्नीक्षणम्	२५	३६
यदश्वाय	२५	३९
यत्तेसादेमहसा	२५	४०

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः
यथेमाम्वाचङ्क	२६	२
यद्वाहिष्ठन्तदग्नये	२६	१२
यश्चिदापो	२७	२६
यज्ञायज्ञावो	२७	४२
यदक्रन्दः प्रथमम्	२९	१२
यमेनदत्तंत्रित	२९	१३
यऽइमेद्यावापृथिवी	२९	३४
यमाययमसूम	३०	१५
यत्पुरुषंव्यदधुः	३१	१०
यत्पुरुषेणहविषा	३१	१४
यज्ञेनयज्ञमयजन्त	३१	१६
यस्माज्जातन्नपुरा	३२	५
यंक्रंदसीअव	३२	७
यजानोमित्रा॰वरुणा	३३	३
यदद्यसूरऽउदिते	३३	२०
यदद्यकच्च॰वृत्र	३३	३५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः !	मंत्रांकाः
यज्ञोदेवानाम्प्रत्येति	३३	६८
यस्यायंविश्व	३३	८२
यज्जाग्रतोदूर	३४	१
यत्प्रज्ञानमुतचेतो	३४	३
यस्मिन्नृचः	३४	५
यदाबध्नन्दाक्षायणा	३४	५२
यन्मेच्छिद्रञ्चक्षुषो	३६	२
यतोयतःसमीहसे	३६	२२
यमायत्वामखायत्वा	३७	११
यस्तेस्तनःशशयो	३८	५
यमायत्वांगिरस्वते	३८	९
यमायत्वाहांतकाय	३९	१३
यस्तुसर्व्वाणिभूतान्या	४०	६
यस्मिन्त्सर्वाणिमूतान्या	४०	७
यांमेधान्देवगणाः	३२	१४

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकः।
यातेधर्मदिव्या	३८	१८
यावतीद्यावापृथिवी	३८	२६
युञ्जन्तिब्रध्नमरुषम्	२३	५
युञ्जन्त्यस्यकाम्या	२३	६
युक्ष्वाहिदेवहूतमा	३३	४
युञ्जतेमनऽउत	३७	२
यूपव्रस्कःऽउत	२५	२९
येवाजिनम्परिपश्यंति	२५	३५
नद्यौरुग्रापृथिवी	३२	६
येनापावकचक्षसा	३३	३२
येत्वाहिहत्ये	३३	६३
येनकर्म्माण्यप	३३	२
येनेदम्भूतम्भुव	३३	४
येतेपन्थाःसवितः	३४	२७

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
येनःसपत्ना	३४	४६
योदेवेभ्यऽआतपति	३१	२०
योवःशिवतमो	३६	१५
र.		
रजताहरिणीः	२३	३७
रक्षोहाविश्व	२६	६
रथेतिष्ठन्नयति	२९	४३
रथवाहणꣳहविः	२९	४५
रातिꣳसत्पतिम्	२२	१३
रायेनुयञ्जज्ञतूरो	२७	२४
रुचम्ब्राह्मञ्ज	३१	२१
रोहितोधूम्र	२४	२
ल.		
लोमभ्यःस्वाहा	३९	१०

व.

प्रतीकाः ।	अध्यायाङ्काः ।	मंत्रांकाः ।
व्वसन्तेनऽऋतुना	२१	२३
व्वर्षाभिर्ऋतुना	२१	२५
व्वसवस्त्वाञ्जन्तु	२३	८
व्वसन्तायकपिञ्ज	२४	२०
व्वसुभ्यऽऋश्यान्	२४	२७
व्वर्षाहूर्ऋतूनामाखू	२४	३५
व्वनस्पतेवसृजा	२७	२१
व्वक्ष्यन्तीवेदागनी	२९	४०
व्वनस्पतेव्वीड्वंगोहि	२९	५२
व्वरुणःप्राविता	३३	४६
व्वहव्वपाञ्जातवेदः	३५	२०
व्वाजेवाजेवत	२१	११
व्वातायस्वाहाधूमाय	२२	२६
व्वाजायस्वाहाप्रसवाय	२२	३२

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
व्वायुष्टापचतै	२३	१३
व्वातम्प्राणेन	२५	२
व्वायोशुक्रोऽअयामिते	२७	३०
व्वायुरग्ग्रेगायज्ञप्रीः	२७	३१
व्वायोयेतेसहस्रिणो	२७	३२
वायुःपुनातु	३५	३
व्वाचेस्वाहाप्राणाय	३९	३
व्वायुरनिलममृत	४०	१५
व्विधृतिन्नाभ्या	२५	९
व्विभूर्मात्रा	२२	१९
व्विश्वोदेवस्य	२२	२१
व्विश्वानिदेवसवितः	३०	३
व्विनक्कारठँ० हवामहे	३०	४
व्विश्वेभिःसोम्यम्	३३	१०
व्विश्वेषामदितिः	३३	१६
व्विभ्राड्बृहत्पिबतु	३३	३०

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
व्विश्वेऽअद्यमरुतो	३३	५२
व्विश्वेदेवाःशृणुते	३३	५३
विदद्यदीसरमा	३३	५९
व्विश्वासाम्भुवाम्पते	३७	१८
व्विश्वाऽआसादक्षिण	३९	१०
व्विद्याश्चाविद्याश्च	४०	१४
व्वीभत्सायैपौल्कसम्	३०	१७
व्वेदाहमस्य	१३	६०
व्वेदाहमेतम्पुरुष	३१	१८
व्वेनस्तत्पश्यन्निहि	३२	८
व्वैश्वानरस्यसुमतौ	२६	७
व्वैश्वानरोनऽऊतय	२६	८
व्यचस्वतीरुर्व्विया	२९	३०

श.

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
शन्नोभवन्तु	२१	१०
शमितानोव्वनस्पतिः	२१	२१

प्रतीकाः ।	अध्यायांकाः ।	मंत्रांकाः ।
शन्तेपरेभ्यो	२३	४४
शतमिन्नुशरदो	२५	२२
शम्व्वातःशठं०	३५	८
शन्नोमित्रः शंवरुणः	३६	९
शन्नोव्वातः पवताठं	३६	१०
शन्नोदेवीरभिष्टय	३६	१२
शादन्दद्भिरवकान्	२५	१
शारदेनऽऋतुना	२१	२६
शिल्पाव्वैश्वदेव्यः	२४	५
शुद्धवालः सर्व	२४	३
शैशिरेणऽऋतुना	२१	२८
श्रायन्तऽइवसूर्यम्	३३	४१
श्रीश्चतेलक्ष्मीश्च	३१	२२
श्रुधिश्रुत्कर्ण	३३	१५
श्विात्रऽआदित्यानामुष्ट्रो	२४	३९
ष.		
षडस्यव्विष्ट :	२३	५८
स.		
सत्वन्नोऽअग्ने	२१	४
समिद्धोऽअग्निः	२१	१२
सहस्रवाडमर्त्य	२२	१६
सठं०शितोरश्मिना	२३	१४
समुद्रायशिशुमाराम्	२४	२१
सनऽइन्द्रायसज्यवे	२६	१७
समास्त्वाग्न	२७	१
संवेध्यस्वाग्ने	२७	२
सयक्षदस्य	२७	१५
सत्त्वन्नश्चित्र	२७	३८
संव्वत्सरोसि	२७	४५
समिद्धोऽअञ्जन्	२९	१
समिद्धोऽअद्य	२९	२५
सद्यो जातोव्यमिमीत	२९	३६
सन्धयेजारंगेहायो	३०	९
सरोभ्योधैवरमुपस्था	३०	१६
सहस्रशीर्षापुरुषः	३१	१
सप्तास्यासन्परि	३१	१५
सर्व्वेनिमेषाजज्ञिरे	३२	२
सनोबन्धुर्जनिता	३२	१०
सदसस्पतिमद्भु	३२	१३
समद्धरायोषसो	३४	३९
सहस्तोमाः	३४	४९
सप्तऽऋषयःप्रतिहित :	३४	५
सविताते शरीरेभ्यः	३५	२
सविताते शरीराणि	३५	५
समग्निरग्निनागत	३७	१५

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
समुद्रायत्वाव्वातायस्वाहा	३८	७
सविता प्रथमेहन्नग्नि	३९	६
सपर्य्यगाच्छुक्र	४०	८
सम्भूतिञ्चव्विनाशञ्च	४०	११
सिनीवालिपृथुष्टुके	३४	१०
सुपर्णः पार्जन्यः	२४	३४
सुत्रामाणम्पृथिवीम्	२१	६
सुनावमारुहेयम्	२१	७
सुबर्हिरग्नि	२१	१५
सुष्टुतिꣳसुमतीवृधः	२२	१२
सुभूः स्वयम्भूः	२३	६३
सुगव्यन्नो	२५	४५
सुपर्णव्वस्ते	२९	४५
सुषारथिरश्वानिव	३४	६
सुमित्रियानऽआप	३५	१२
सुमित्रियानऽआप	३६	२३

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
सुमित्रियानऽआप	३८	२३
सूर्यस्थाऽअद्य	२१	६०
सूर्यऽएकाकी	२३	१०
सूर्यऽएकाकी	२३	४६
सोमायहꣳसान्	२४	२२
सोमायलवान्	२४	२४
सोमायकुलुङ्गऽआ	२४	३२
सोमोधेनुꣳसोमो	३४	२१
सौरीबलाका	२४	३३
स्तीर्णम्बर्हि सुष्टुरी	२९	४
स्योनापृथिविनो	३५	१३
स्योनापृथिविनो	३६	१३
स्वगात्वादेवेभ्यः	२२	४
स्वयंवाजिन्	२३	१५
स्वस्तिनऽइन्द्रो	२५	१९
स्वाहायज्ञम्	२१	२२

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
स्वादिष्ठयामदिष्ठया	२६	२५
स्वाहामरुद्भिःपरिश्री	३७	१३
स्वाहापूष्णोशरसे	३८	१५
स्वाहारुद्रायरुद्रहूतये	३८	१६
स्वाहाप्राणेभ्यः	३९	१

ह.

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
हरयोधूमकेतवो	३३	२
हिङ्कारायस्वाहा	२२	७
हिरण्यस्यपाणिमूतये	२२	१०
हिरण्यगर्भःसम	२३	१
हिरण्यशृङ्गोयोऽअस्य	२९	२०
हिरण्यपाणिःसविता	३४	२५
हिरण्यहस्तोऽअसुरः	३४	२६
हिरण्मयेनपात्रेण	४०	१७
हिरण्यगर्भः समवर्त	२५	१०
हृदेत्वामनसेत्वा	३७	१९

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः
हेमन्तेनऽऋतुना	२१	२७
होतायक्षत्समिधाग्निं	२१	२९
होतायक्षत्तनूनपात्	२१	३०
होतायक्षन्नराशंठं०	२१	३१
होतायक्षदिडेडितः	२१	३२
होतायक्षद्बर्हिरूर्णम्	२१	३३
होतायक्षद्दुरोदिशः	२१	३४
होतायक्षत्सुपेशसो	२१	३५
होतायक्षद्दैव्या	२१	३६
होतायक्षत्तिस्रो	२१	३७
होतायत्सुरेतस	२१	३८
होतायक्षद्वनस्पतिंठं०	२१	३९
होतायक्षदग्निंठं० स्वाहा	२१	४०
होतायक्षदश्विनौछागस्य	२१	४१
होतायक्षदश्विनौसरस्वती	२१	४१

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
होतायक्षदश्विनौ	२१	४३
होतायक्षत्सरस्वतीम्	२१	४४
होतायक्षदिन्द्र	२१	४५
होतायक्षद्वनस्पतिमभिहि	२१	४६
होतायक्षदग्निंठं० स्विष्टकृत	२१	
होतायक्षत्प्रजापतिंठं०	२३	६४
होताद्धर्य्युरावया	२५	२८
होतायक्षत्समिधेन्द्र	२८	१
होतायक्षत्तनूनपात्	२८	२
होतायक्षदिडाभिरिन्द्र	२८	३
होतायक्षद्बर्हिमीन्द्र	२८	
होतायक्षद्दोयोनवीर्यंठं०	२८	५
होतायक्षद्दुषेऽइन्द्रस्य	२८	६
होतायक्षद्दैव्या	२८	७

॥ इत्यनुक्रमणिका समाप्ता ॥

प्रतीकाः।	अध्यायांकाः।	मंत्रांकाः।
होतायक्षत्तिस्रोदेवीः	२८	८
होतायक्षत्त्वष्टारमिन्द्रम्	२८	९
होतायक्षद्वनस्पतिंठं०	२८	१०
होतायक्षदिन्द्रंठं० स्वाहा	२८	११
होतायक्षत्समिधान	२८	२४
होतायक्षत्तनूनपात्	२८	२५
होतायक्षदिडेन्यमीडितम्	२८	२६
होतायक्षत्सुवर्हिषम्	२८	२७
होतायक्षद्व्यचतीः	२८	२८
होतायक्षत्सुपेशसा	२८	२९
होतायक्षत्प्रचेतसा	२८	३०
होतायक्षत्पेशस्वतीः	२८	३१
होतायक्षत्सुरेतसम्	२८	३२
होतायक्षद्वनस्पतिंठं०	२८	३३
होतायक्षत्स्वाहा	२८	४३

श्रीगणेशायनमः ॥श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः॥गणनाथ
सरस्वतीरविशुक्रबृहस्पतीन् ॥ पंचैतान्संस्मरेन्नित्यंवेदवाणीप्रवर्तते
॥१॥अथानुवाकसूत्रम् ॥ इषेत्वैका,वसोःपवित्रंतिस्रोऽग्नेव्रतपतेसप्त,
पवित्रेस्थोद्वे,शर्म्मासितिस्रो, धृष्टिरसिशर्म्मासिद्विकौ, देवस्यत्वाति
स्रो,देवस्यत्वापञ्च,प्रत्युष्टꣳरक्षस्तिस्रो,दशैकत्रिꣳशत्।हरिःॐइषेत्त्वा।
इषेत्त्वोर्ज्जेत्त्वावायवस्स्थदेवोवः÷सविताप्प्रार्प्पयतुश्श्रेष्ठतमायकर्म्मण
ऽआप्प्यायद्ध्वमग्घ्न्याऽइन्द्रायभागम्प्रजावतीरनमीवाऽअयक्ष्मामाव
स्तेनऽईशतमाघशꣳसोद्ध्रुवाऽअस्म्मिन्गोपतौस्यातबह्वीर्यजमानस्य

पशून्पाहि ॥ १ ॥ [१] वसोःपवित्रम् ॥ वसोःपवित्रमसिद्यौरसिपृथिव्य
सिमातरिश्वनोघर्म्मोसिविश्वधाऽअसि ॥ परमेणधाम्म्नादृꣳहस्वमा
ह्वार्म्मातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत् ॥ २ ॥ वसोःपवित्रम् ॥ वसोःपवित्रमसिशतधा
रंवसोःपवित्रमसिसहस्रधारम् ॥ देवस्त्वासवितापुनातुवसोःपवित्रेण
शतधारेणसुप्प्वाकामधुक्षः ॥ ३ ॥ साविश्वायुः ॥ साविश्वायुःसावि
श्वकर्म्मासाविश्वधायाः ॥ इन्द्रस्यत्त्वाभागꣳसोमेनातनच्मिवि
ष्णोहव्यꣳरक्ष ॥ ४ ॥ [३] अग्ग्नेव्रतपते । व्रतञ्चरिष्यामितच्छके
यन्तन्मेराद्ध्यताम् ॥ इदमहमनृतात्सत्त्यमुपैमि ॥ ५ ॥ कस्त्वा ।

युनक्तिसत्त्वायुनक्तिकस्म्मैत्त्वायुनक्तितस्म्मैत्त्वायुनक्ति ॥ कर्म्मणेवां
ब्वेषायवाम् ॥ ६ ॥ प्रत्युष्टꣳरक्षः ॥ प्रत्युष्टꣳरक्षःप्प्रत्त्युष्टाऽअरातयोनि
ष्टप्प्तꣳरक्षोनिष्टप्प्ताऽअरातयःउर्व्वन्तरिक्षमन्न्वेमि ॥ ७ ॥ धूरसि । धू
र्व्वधूर्व्वन्तन्धूर्व्वतंय्योस्म्मान्धूर्व्वतितन्धूर्व्वयंव्वयन्धूर्व्वामः ॥ देवानामसिव
न्ह्नितमꣳसस्न्नतमम्पप्प्रितमञ्जुष्टतमन्देवहूतमम् ॥ ८ ॥ अहुत
मसि । हविर्द्धानन्दृꣳहस्वमाह्वाम्मातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत् ॥ विष्णु
स्त्वाक्रमतामुरुव्वातायापहतꣳरक्षोयच्छन्ताम्पञ्च ॥ ९ ॥ देवस्य
त्वा । सवितुःप्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्पूष्णोहस्त्ताभ्याम् ॥ अग्न

येजुष्टङ्गृह्णाम्म्यग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टङ्गृह्णामि ॥ १० ॥ भूतायत्त्वा ॥ भूता
यत्त्वानारातयेस्वरभिविक्ख्येषन्दृꣳहन्तान्दुर्य्याः पृथिव्यामुर्व्वन्तरि
क्षमन्न्वेमिपृथिव्यास्त्वानाभौसादयाम्म्यदित्त्याऽउपस्थेग्नेहव्यꣳ
रक्ष ॥ ११ ॥ [७] पवित्त्रेस्त्थः ॥ पवित्त्रेस्त्थोव्वैष्ण्णव्व्यौसवितुर्व्वः प्प्रसव
ऽउत्त्पुनाम्म्यच्छिद्द्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥ देवीरापोऽअग्ग्रे
गुवोऽअग्ग्रेपुवोग्ग्रऽइममद्द्ययज्ञन्नयताग्ग्रेयज्ञपतिꣳसुधातुंयज्ञपति
न्देवयुवम् ॥ १२ ॥ युष्म्माऽइन्द्रः ॥ युष्म्माऽइन्द्रोवृणीतवृत्त्रतूर्य्येयूयमि
न्द्रमवृणीद्ध्वंवृत्त्रतूर्य्येप्प्रोक्षितास्त्थ । अग्नयेत्त्वाजुष्टम्प्प्रोक्षाम्म्यग्नी

षोमाब्भ्यान्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामि ॥ दैव्व्यायकर्म्मणेशुन्धद्ध्वन्देवयज्ज्या
यैयद्वोशुद्धाःपराजग्घ्नुरिदंव्वस्तच्छुन्धामि॥१३॥[२]शर्म्मासि॥शर्म्मा
स्यवधूतꣳरक्षोवधूताऽअरातयोदित्त्यास्त्वगसिप्प्रतित्त्वादितिर्व्वेत्तु ॥
अद्रिरसिव्वानस्पत्त्योग्ग्रावासिपृथुबुद्ध्नःप्प्रतित्त्वादित्त्यास्त्वग्ग्वेत्तु ॥
॥१४॥अग्ग्नेस्तनूः॥अग्ग्नेस्तनूरसिव्वाचोव्विसर्ज्जनन्देववीतयेत्त्वागृह्णा
मिबृहद्ग्रावासिव्वानस्पत्त्यःसऽइदन्देवेब्भ्योहविःशमीष्ष्वसुशमिशमी
ष्ष्व ॥ हविष्कृदेहिहविष्कृदेहि ॥१५॥ कुक्कुटोसि॥कुक्कुटोसिमधुजिह्वऽ
इषमूर्ज्जमावदत्त्वयाव्वयꣳसङ्घातꣳसङ्घातञ्जेष्ममव्वर्षवृद्धमसिप्प्रतित्त्वाव्व

षँवृद्धंव्वेत्तुपरापूतꣳरक्षःपरापूताऽअरातयोपहतꣳरक्षोव्वायुर्व्वोव्विविनक्तु
देवोवः सविताहिरण्ण्यपाणिःप्रतिगृब्भ्णात्त्वाच्छिद्द्रेणपाणिना ॥१६॥
[३]धृष्ट्टिरसि॥धृष्ट्टिरस्यपाग्ग्नेऽअग्ग्निमामादञ्जहिनिष्क्रव्व्यादꣳसेधादे
वयजंव्वह॥ ध्रुवमसिपृथिवीन्दृꣳहब्ब्रह्मवनित्त्वाक्षत्त्रवनिसजातवन्न्युप
दधामिभ्भ्रातृव्व्यस्यवधाय ॥ १७ ॥ अग्ग्नेब्ब्रह्म ॥ अग्ग्नेब्ब्रह्मगृब्भ्णी
ष्ष्वधरुणमस्यन्तरिक्षन्दृꣳहब्ब्रह्मवनित्त्वाक्षत्त्रवनिसजातवन्न्युपदधा
मिभ्भ्रातृव्व्यस्यवधाय ॥ धर्त्त्रमसिदिवन्दृꣳहब्ब्रह्मवनित्त्वाक्षत्त्रवनिस
जातवन्न्युपदधामिभ्भ्रातृव्व्यस्यवधाय ॥ व्विश्श्वाभ्भ्यस्त्वाशाभ्भ्यऽउप

दधामिच्चितंस्त्थोर्द्ध्वंचितोभृगूणामङ्गिरसान्तपसातप्प्यद्ध्वम् ॥ १८ ॥
[२]।शर्म्मासि ॥ शर्म्मास्यवधूतꣳरक्षोवधूताऽअरातयोदित्त्यास्त्व
गसिप्प्रतित्त्वादितिर्व्वेत्तु । धिषणासिपर्व्वतीप्प्रतित्त्वादित्त्यास्त्वग्ग्वेत्तु
दिवस्कम्म्भनीरसिधिषणासिपार्व्वतेयीप्प्रतित्वापर्व्वतीर्व्वेत्तुधान्न्यमसि
॥ १९ ॥ धान्यमसि । धिनुहिदेवान्प्प्राणायत्त्वोदानायत्त्वाव्व्याना
यत्त्वा ॥ दीर्ग्घामनुप्प्रसितिमायुषेधान्देवोवः सविताहिरण्ण्यपाणिः
प्प्रतिगृब्भ्णात्त्वच्छिद्द्रेणपाणिनाचक्षुषेत्त्वामहीनाम्पयोसि ॥ २० ॥
[३] देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रसवेश्श्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्पूष्ण्णोहस्ताब्भ्या

म् ॥ सं॒व्वँपा॑मि॒स॒मा॒प॒ऽओष॑धीभिः॒स॒मोष॑धयो॒रसे॑न ॥ सꣳरे॒वती॒र्ज्जग॑तीभिः॑पृच्च्यन्ता॒ꣳसम्मधु॑मती॒र्म्मधु॑मतीभिः॑पृच्च्यन्ताम् ॥२१॥ जन॑यत्यै॒त्त्वा । संय्यौ॑मी॒दम॒ग्नेरि॒दम॒ग्नीषोम॑योरि॒षेत्त्वा॑घ॒र्म्मो॑ऽसि वि॒श्वायु॑रु॒रुप्प्र॑था॒ऽउ॒रुप्प्र॑थस्वो॒रु॒ते॑य॒ज्ञप॑तिः॒प्प्रथ॑ताम॒ग्निष्टे॒त्त्वच॒म्मा॒हिꣳसीद्दे॒वस्त्त्वा॑स॒वि॒ता॒ऽश्र॑पय॒तु॒वर्षि॑ष्ठे॒धि॒नाके॑ ॥ २२ ॥ माभेः॑ ॥ माभे॒र्म्मा॒संवि॑क्क्था॒ऽअत॑मेरु॒र्य॒ज्ञोत॑मेरु॒र्यज॑मानस्य॒प्प्र॒जाभू॑यात्त्रि॒ताय॑त्त्वा॒द्विता॒य॑त्त्वै॒क॒ता॒य॑त्त्वा ॥ २३ ॥ [३] दे॒वस्य॑त्त्वा । स॒वि॒तुः॒प्प्र॑स॒वे॒ऽश्विनो॑र्बा॒हुभ्या॑म्पू॒ष्णो॒हस्ता॑भ्याम् ॥ आद॑दे॒ऽद्ध्व॒रु॒कृतं॑न्दे॒वेभ्य॒ऽइन्द्र॑स्य

बाहुरसिदक्षिणःसहस्रभृष्टिः शततेजावायुरसितिग्मतेजाद्विषतोव
धः ॥ २४ ॥ पृथिविदेवयजनि ॥ पृथिविदेवयजन्योषध्यास्तेमूल
म्माहिꣳसिषंव्व्रजङ्गच्छगोष्ठानंव्वर्षतुतेद्यौर्ब्बधानदेवसवितःपरमस्याम्पृ
थिव्याꣳशतेनपाशैर्य्योस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मस्तमतोमामौक्
॥ २५ ॥ अपाररुम् ॥ अपाररुम्पृथिव्यैदेवयजनाद्वध्यासंव्व्रजङ्गच्छगो
ष्ठानंव्वर्षतुतेद्यौर्ब्बधानदेवसवितःपरमस्याम्पृथिव्याꣳशतेनपाशैर्य्यो
स्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मस्तमतोमामौक् ॥ अररोदिवम्मापप्तोद्र
प्सस्तेद्याम्मास्कन्व्व्रजङ्गच्छगोष्ठानंव्वर्षतुतेद्यौर्ब्बधानदेवसवितःपरम

स्याम्पृथिुव्याꣳशुतेनुपाशैुर्य्योुस्म्मान्द्वेष्टिुयञ्चंव्वुयन्द्विुष्म्मस्त्तमतुोमा
मौक् ॥ २६ ॥ गायुत्रेणंत्त्वा।गायुत्रेणंत्त्वुाच्छन्दंसुापरिंगृह्णामित्रै
ष्टुभेनत्त्वुाच्छन्दंसुापरिंगृह्णामिजागतेनत्त्वुाच्छन्दंसुापरिंगृह्णामि ॥
सुक्ष्माचासिंशिवाचासिस्योनाचासिसुषदांचास्यूर्ज्जंस्वतीचासिप
यस्वतीच ॥ २७ ॥ पुराक्रूरस्यं । व्विसृपोव्विरप्प्सिन्नुदादायंपृथिवी
ञ्जीवदांनुम् ॥ यामैरयँश्चुन्द्रमंसिस्वुधाभिस्त्तामुधीरासोअनुदिश्यंय
जन्ते ॥ प्रोक्षंणीरासांदयद्विषुतोव्वुधोसि ॥२८॥[५]प्रत्युंष्टꣳरक्षंः ॥
प्रत्युंष्टꣳरक्षुःप्रत्युंष्टाऽअरांतयोनिष्टंप्तꣳरक्षोनिष्टंप्ताऽअरांतयः ॥

आनिशितोसिसपत्क्कुक्षिद्वाजिनंन्त्वाव्वाजेद्ध्यायैसम्मार्ज्ज्मि ॥ प्रत्य
ष्टुꣳरक्षुःप्प्रत्त्युष्टाऽअरातयुोनिष्टप्तुꣳरक्षोनिष्टप्प्ताऽअरातयः ॥ आनि
शितोसिसपत्क्कुक्षिद्वाजिनंन्त्वाव्वाजेद्ध्यायैसम्मार्ज्ज्मि ॥ २९ ॥
अदित्त्यैरास्नाँसि । व्विष्ण्णोर्व्वेष्प्पोस्यूर्ज्जेत्त्वादब्धेनत्त्वाचक्षुषा
व्वपश्यामि ॥ अग्ग्नेर्ज्जिह्वासिसुहूर्द्देवेब्भ्योधाम्म्नेधाम्म्नेमेभवयजु
षेयजुषे ॥ ३० ॥ सवितुस्त्वा । प्प्रसवऽउत्त्पुनाम्म्यच्छिद्द्रे
णपवित्त्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥ सवितुर्व्वःप्प्रसवऽउत्पुनाम्म्य
च्छिद्द्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥ तेजोसिशुक्क्रमस्यमृतम

सिधामनामांसिप्प्रियन्देवानामनांधृष्टन्देवयजंनमसि ॥ ३१ ॥ [३]
इतिश्रीव्वाजसनेयसंहितायांप्रथमोऽध्यायः॥ १॥श्रीवेदपुरुषायनमः॥
अनुवाकसूत्रम्॥ कृष्ण्णोसिषड,ग्ग्नेवाजजित्तिस्रो, मयीद, मग्ग्नीषोम
योःपञ्चका,वग्ग्नेदब्धायो चतस्त्रः,संव्वर्च्चसापञ्चा, ग्ग्नयेकव्यवाहनायष
ट्,सप्तचतुस्त्रिꣳशत्॥हरिःॐ कृष्णोसि॥कृष्ण्णोस्याखरेष्ठोग्ग्नयेत्त्वाजु
ष्टम्प्प्रोक्षामिव्वेदिरसिबर्हिषेत्त्वाजुष्टाम्प्प्रोक्षामिबर्हिरसिस्त्रुग्ग्भ्यस्त्वाजु
ष्टम्प्प्रोक्षाम्म्यदित्त्यैव्युन्दनम्॥ १॥अदित्त्यैव्युन्दनमसिव्विष्ण्णोस्तुपो
स्यूर्णम्म्रदसन्त्वास्तृणामिस्वासस्त्थान्देवेब्भ्योभुवपतयेस्वाहाभुवन-

पतयेस्वाहांभूतानाम्पतंयेस्वाहां ॥ २ ॥ गन्धर्व्वस्त्वां । विश्वावसुः
परिदधातुविश्वस्यारिष्ट्यैयजंमानस्यपरिधिरंस्यग्निरिडऽईडितः ॥
इन्द्रंस्यबाहुरंसिदक्षिणोविश्वस्यारिष्ट्यैयजंमानस्यपरिधिरंस्यग्नि
रिडऽईडितः ॥ मित्रावरुंणौत्त्वोत्तरतःपरिधत्तान्ध्रुवेणधर्म्मणाविश्व
स्यारिष्ट्यैयजंमानस्यपरिधिरंस्यग्निरिडऽईडितः ॥ ३ ॥ वीतिहोत्र
न्त्वा । कवेद्युमन्तꣳसमिधीमहि ॥ अग्नेबृहन्तंमध्वरे ॥ ४ ॥ समिदंसि ॥
समिदंसिसूर्य्यस्त्वापुरस्तात्पातुकस्यांश्चिदभिशंस्त्यै ॥ सवितु
र्बाहूस्थऽऊर्णम्म्रदसन्त्वास्तृणामिस्वासस्थन्देवेभ्यऽआत्वाव

संवोरुद्द्राऽआंदित्त्याःꣳसंदन्तु ॥५॥ घृताच्च्यंसि । जुहूर्न्नाम्म्नासेदम्म्प्रि
येणधाम्म्नांप्प्रियꣳसदऽआसींदघृताच्च्यंस्युपभृन्नाम्म्नासेदम्म्प्रियेण
धाम्म्नांप्प्रियꣳसदऽआसींदघृताच्च्यंसिद्ध्रुवानाम्म्नासेदम्म्प्रियेणधा
म्मांप्प्रियꣳसदऽआसींदप्प्रियेणधाम्म्नांप्प्रियꣳसदऽआसींद ॥ ध्रुवाऽ
असंदन्नृतस्ययोनौताव्विष्ण्णोपाहिपाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिंपाहिमां
य्यंज्ञन्यम् ॥ ६ ॥ [६] अग्ग्नेव्वाजजित् ॥ अग्ग्नेव्वाजजिद्वाज
न्त्वासरिष्ष्यन्तंव्वाजजितꣳसम्मार्ज्जिम ॥ नमोदेवेब्भ्यंःस्वधापि
तृब्भ्यंःसुयमेमेभूयास्तमस्कन्नमद्य ॥ ७ ॥ अस्कन्नमद्य ।

दे॒वेभ्य॒ऽआज्ज्य॒ꣳसम्म्भ्रियास॒म॑ङ्घ्रिणा॒व्विष्ण्णो॒मात्त्वाव॑क्क्रमिष॒ंव्वसु॑म
तीमग्ग्ने॒तेच्छा॒यामु॒प॑स्त्थेष॒ंव्विष्ण्णो॒स्त्थान॑मसी॒तऽइन्द्द्रो॑व्वी॒र्य्य॑मक्कृ
णोदू॒र्द्ध्वो॑ऽद्ध्व॒रऽआस्त्था॑त् ॥ ८ ॥ अग्ग्ने॒र्व्वः ॥ अग्ग्ने॒र्व्वेहो॑त्त्र॑ंव्वे॒र्द्दू॒त्त्य॒मव
तान्त्वान्द्द्यावा॑पृथि॒वीऽअव॒त्त्वन्द्द्यावा॑पृथि॒वीस्स्विष्टकृद्दे॒वेभ्य॒ऽइन्द्र॒ऽ
आज्ज्येनह॒विषा॑भूत्त्स्वाहा॒सञ्ज्योति॑षा॒ज्ज्योति॑÷ ॥ ९ ॥ [३]
मयी॒दम् ॥ मयी॒दमिन्द्र॒ऽइन्द्रि॒यन्द॑धात्त्व॒स्मान्रायो॑म॒घवा॑नः
सचन्ताम् ॥ अ॒स्माक॑ꣳसन्त्वा॒शिष॑÷ स॒त्त्यान॑÷ सन्त्वा॒शिष॒ऽउप॑
हूतापृथि॒वीमा॒तोप॒माम्पृ॒थि॒वीमा॒ताह्व॑यताम॒ग्ग्निराग्ग्नीद्ध्रा॒त्त्स्वाहा॑ ॥

॥१०॥ उपहूतोद्यौः॥उपहूतोद्यौष्प्पितोपमान्द्यौष्प्पिताह्वयतामग्ग्नि
राग्ग्नीद्ध्रात्स्वाहा ॥ देवस्यत्त्वासवितुः प्प्रसवेश्श्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्म्पू
ष्ण्णोहस्ताब्भ्याम् ॥ प्रतिगृह्णाम्म्यग्ग्नेष्ट्वास्येनप्प्राश्नामि॥११॥एत
न्ते। देवसवितर्य्यज्ञम्प्प्राहबृहस्प्पतयेब्ब्रह्मणे॥ तेनयज्ञमवतेनयज्ञप
तिन्तेनमामव॥१२॥मनोजूतिः॥मनोजूतिर्ज्जुषतामाज्ज्यस्यबृहस्प्प
तिर्य्यज्ञमिमन्तनोत्त्वरिष्टंय्यज्ञꣳसमिमन्दधातु ॥ विश्श्वेदेवासऽइ
हमादयन्तामो३म्प्प्रतिष्ठ ॥ १३ ॥ एषातेऽअग्ग्नेसमित्तयावर्द्धस्व
चाचप्प्यायस्व ॥ वर्द्धिषीमहिचवयमाचप्प्यासिषीमहि ॥ अग्ग्ने

व्वाजजि॒द्वाजं॑न्त्वा॒ससृ॒वाꣳसं॑व्वाज॒जितꣳ॒सम्मा॑र्ज्म्मि ॥ १४ ॥ [५]
अ॒ग्नीषोम॑यो॒रुज्जि॑तिम् ॥ अ॒ग्नीषोम॑यो॒रुज्जि॑ति॒मनूज्जे॑षं॒व्वाज॑स्यमा
प्प्रस॒वेन॒प्प्रोहा॑मि ॥ अ॒ग्नीषोमौ॒तमप॑नुदतां॒ य्यो॒स्मान्द्वेष्टि॒यश्च॑व्व॒य
न्द्वि॒ष्म्मो॒व्वाज॑स्यैनम्प्रस॒वेनापो॑हामि। इ॒न्द्रा॒ग्न्योरुज्जि॑ति॒मनूज्जे॑षं॒व्वाज
स्यमा॒प्प्रस॒वेन॒प्प्रोहा॑मि ॥ इ॒न्द्रा॒ग्नीतमप॑नुदतां॒य्यो॒स्म्मान्द्वेष्टि॒यश्च॑
व्व॒यन्द्वि॒ष्म्मो॒व्वाज॑स्यैनम्म्प्रस॒वेनापो॑हामि ॥ १५ ॥ व्वसु॑भ्यस्त्वा ॥
रु॒द्रेभ्य॑स्त्वादि॒त्येभ्य॑स्त्वा॒सञ्जा॑नाथान्द्यावापृथि॒वीमि॒त्रावरु॑णौ
त्वा॒वृष्ट्या॑वताम् ॥ व्यन्तु॒व्वयो॒क्तꣳरिहा॑णामरु॒ताम्म्पृष॑तीर्ग्गच्छव॒

शापृश्निर्ब्भूँत्त्वादिवङ्गच्छततोनोवृष्ट्टिमावह ॥ चक्षुष्प्पाऽअग्ने
सिचक्षुर्म्मेपाहि ॥ १६ ॥ यम्परिधिम् ॥ यम्परिधिम्पर्य्यधत्थाऽ
अग्नेदेवपणिभिर्ग्गुह्यमानः ॥ तन्तऽएतमनुजोषम्भराम्म्येषनेत्त्व
दपचेतयाताऽअग्नेः प्प्रियम्पाथोपीतम् ॥ १७ ॥ सꣳस्रवभागा
स्त्थ ॥ सꣳस्रवभागास्त्थेषाबृहन्तः प्प्रस्तरेष्ठाः परिधेयाश्चदेवाः ॥
इमांवाचमभिविश्श्वेगृणन्तऽआसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयद्ध्वꣳस्वा
हावाट् ॥ १८ ॥ घृताचीस्त्थः ॥ घृताचीस्त्थोधुर्य्यौपातꣳसुम्ने
स्त्थः सुम्नेमाधत्तम् ॥ यज्ञनमश्च्चतऽउपचयज्ञस्यशिवेसन्तिष्ठ

स्वास्विष्टेमेसन्तिष्ठस्व ॥ १९ ॥ [५] अग्नेदब्धायो । शीत
मपाहिमादिद्योःपाहिप्रसित्यैपाहिदुरिष्ट्यैपाहिदुरद्मन्याऽअविष
न्नः पितुङ्कृणुसुषदायोनौस्वाहावाडग्नयेसंवेशपतयेस्वाहासरस्वत्यै
यशोभगिन्यैस्वाहा ॥ २० ॥ वेदोसि ॥ वेदोसियेनत्त्वन्देववेद
देवेभ्योवेदोभवस्तेनमह्यंवेदोभूयाः ॥ देवागातुविदोगातुंवित्त्वा
गातुमित ॥ मनसस्पतऽइमन्देवयज्ञꣳस्वाहावातेधाः ॥ २१ ॥ स
म्बर्हिः ॥ सम्बर्हिरङ्क्ताꣳहविषाघृतेनसमादित्यैर्वसुभिःसम्मरुद्भिः ॥ स
मिन्द्रोविश्वैर्देवेभिरङ्क्तान्दिव्यन्नभोगच्छतुयत्स्वाहा ॥ २२ ॥ कस्त्वा ॥

कस्त्वाव्विमुञ्चतिसत्त्वाव्विमुञ्चतिकस्म्मैत्त्वाव्विमुञ्चतितस्म्मैत्त्वाव्विमु
ञ्चति ॥ पोषायरक्षसाम्भागोसि॥२३॥ [४] संव्वर्च्चसा ॥ संव्वर्च्चसापय
सासन्तनूभिरगन्महिमनसासꣳशिवेन ॥ त्वष्टासुदत्रोव्विदधातुरायो
नुमार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टम्॥२४॥ दिविव्विष्णुः। दिविव्विष्णुर्व्व्यक्रꣳस्त
जागतेनच्छन्दसाततोनिर्भक्तोयोस्म्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मोन्त
रिक्षेव्विष्णुर्व्व्यक्रꣳस्तत्रैष्टुभेनच्छन्दसाततोनिर्भक्तोयोस्म्मान्द्वेष्टि
यञ्चवयन्द्विष्म्मः पृथिव्व्याव्विष्णुर्व्व्यक्रꣳस्तगायत्रेणच्छन्दसाततो
निर्भक्तोयोस्म्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मोस्म्मादन्नादस्यैप्प्रतिष्ठायाऽ

अगन्मुस्वु÷सञ्ज्योतिषाभूम ॥ २५ ॥ स्वयुम्भूरंसि ॥ स्वयुम्भूरंसि
श्श्रेष्ठोरुश्मिर्म्मवर्च्चोदाऽअंसिवर्च्चोमेदेहि ॥ सूर्य्यस्यावृतमन्वावर्त्ते ॥
॥२६॥अग्ग्नेगृहपते ॥ सुगृहपतिस्त्त्वयाग्ग्नेहङ्गृहपतिनाभूयासꣳसुगृह
पतिस्त्त्वम्मयाग्ग्नेगृहपतिनाभूयाः ॥अस्थूरिणौगार्हपत्त्यानिसन्तुशत
ꣳहिमाःसूर्य्यस्यावृतमन्वावर्त्ते॥ २७ ॥अग्ग्नेव्व्रतपते ॥ अग्ग्नेव्व्रतपते
व्व्रतमचारिषन्तदशकुन्तन्मेराधीदमुहंय्यऽएवास्म्मिसोस्म्मि ॥२८॥
[५] अग्नयेकव्युवाहनाय ॥ अग्नयेकव्युवाहनायुस्वाहासोमायपि
तृमतेस्वाहा॥अपहताऽअसुरारक्षाꣳसिवेदिषदः॥२९ ॥येरूपाणि॥ये

रूपाणिप्प्रतिमुञ्चमानाऽअसुराःसन्तःस्वधयाचरन्ति ॥ परापुरोनिपु
रोयेभरन्त्यग्निष्टाँल्लोकात्प्रणुदात्यस्मात् ॥ ३० ॥ अत्रपितरः ॥ अत्रपि
रोमादयद्ध्वंऽयथाभागमावृषायद्ध्वम् ॥ अमीमदन्तपितरोयथाभा
गमावृषायिषत ॥ ३१ ॥ नमोवःपितरोरसाय नमोवःपितरःशो
षायनमोवःपितरोजीवायनमोवःपितरःस्वधायैनमोवःपितरोघोराय
नमोवः पितरोमन्यवेनमोवःपितरःपितरोनमोवोगृहान्नःपितरोद
त्तसतोवः पितरोदेष्मैतद्वःपितरोवासऽआधत्त ॥ ३२ ॥ आधत्त ।
पितरोगर्भङ्कुमारम्पुष्करस्रजम् ॥ यथेहपुरुषोसत् ॥ ३३ ॥ ऊर्ज्जं

वहन्तीः ॥ ऊर्ज्जंव्वहन्तीरमृतङ्घृतम्पयः कीलालम्परिस्रुतम् ॥ स्वधा
स्त्थतर्प्पयतमेपितॄन्॥३४॥ [६] इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांद्विती
योऽध्यायः॥२॥ श्रीवेदपुरुषायनमः॥ अनुवाकसूत्रम्॥ समिधाग्निम्,
भूर्भुवःस्वश्चतुष्कावग्निर्ज्योतिर्द्धें, उपप्रयन्तःषडिꣳशतिर्भूर्भुवः स्वः
श्चतस्रो, गृहामातिस्रः। प्प्रघासिनः पञ्च, पूर्ण्णादर्व्विद्धे,ऽअक्षन्नमीमद
न्तषडे षतेसप्त, दश॥१०॥त्रिषष्टिः॥हरिः ॐसमिधाग्निम् ॥ समिधा
ग्निन्दुवस्यतघृतैर्बोधयतातिथिम् ॥ आस्मिन्हव्याजुहोतन॥१॥सुस
मिद्धायशोचिषे॥ सुसमिद्धायशोचिषेघृतन्तीव्रञ्जुहोतन॥ अग्नयेजा

तवेँदसे ॥ २ ॥ तन्त्वा ॥ तन्त्वा सुमिद्भिराङ्गिरोघृतेनंवर्द्धयामसि ॥
बृहच्छोचायविष्ठ्य ॥ ३ ॥ उपंत्त्वा ॥ उपंत्त्वाग्ग्नेहुविष्म्मंतीर्ग्घृताचीं
र्य्यन्तुहर्य्यत ॥ जुषस्वंसुमिधोमम ॥ ४ ॥ [४] भूर्ब्भुवं÷ ॥ भूर्ब्भुवुः
स्वर्द्यौरिवभूम्म्नापृथिवीवंवरिम्म्णा ॥ तस्यास्तेपृथिविदेवयजनिपृष्ठे
ग्निमंन्नादमुन्नाद्यायादंधे ॥५॥ आयम् ॥ आयङ्गौः पृश्निरक्क्रमीदसंद
न्मातरंम्पुरः ॥ पितरंञ्चप्प्रयन्त्स्वं÷ ॥ ६ ॥ अन्तश्श्चरति ॥ अन्तश्श्चर
तिरोचुनास्यप्प्राणादंपानुती ॥ व्यंकख्यन्महिषोदिवंम् ॥७॥ त्रिꣳश
द्धाम ॥ त्रिꣳशद्धामुविरांजतिवाक्पतङ्गायंधीयते ॥ प्रतिवस्तोरहर्द्यु

भिः॥८॥ [४] अग्निज्ज्योतिः ॥ अग्निज्ज्योतिज्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्य्यो ज्ज्योतिज्ज्योतिः सूर्य्यः स्वाहा ॥ अग्निर्व्वर्च्चो ज्ज्योतिर्व्वर्च्चः स्वाहा सूर्य्यो व्वर्च्चो ज्ज्योतिर्व्वर्च्चः स्वाहा ॥ ज्योतिः सूर्य्यः सूर्य्यो ज्ज्योतिः स्वाहा ॥९॥ सजूर्द्देवेन। सवित्रा सजू रात्र्येन्द्रवत्त्या ॥ जुषाणोऽअग्निर्व्वेतु स्वाहा ॥ सजूर्द्देवेन सवित्रा सजूरुषसेन्द्रवत्त्या ॥ जुषाणः सूर्य्यो व्वेतु स्वाहा ॥१०॥ [२] उपप्प्रयन्तोऽअध्वरम् ॥ उपप्प्रयन्तोऽअध्वरम्मन्त्रं व्वोचेमाग्नये ॥ आरेऽअस्म्मे च शृण्वते ॥११॥ अग्निर्म्मूर्द्धा। दिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् ॥ अपाꣳ रेताꣳसि जिन्वति। १२॥ उभा वाम्। उभा वामिन्द्राग्नीऽआ

हुवद्ध्याऽउभा राधसः सह मादयद्ध्यै ॥ उभा दातारा विषाꣳ रयीणामु
भा वाजस्य सातये हुवे वाम् ॥ १३ ॥ अयन्ते ॥ अयन्ते योनिर्ऋत्वियो य
तो जातोऽअरोचथाः ॥ तञ्जानन्नग्नऽआरोहाथा नो वर्द्धया रयिम् ॥ १४ ॥
अयमिह । प्रथमो धायि धातृभिर्होता यजिष्ठोऽअद्ध्वरेष्वीड्यः ॥ यम
प्नवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशेविशे ॥ १५ ॥ अस्य प्र
त्नाम् ॥ अस्य प्रत्नामनु द्युतꣳ शुक्रन्दुदुह्रेऽअह्रयः ॥ पयः सहस्रसा
मृषिम् ॥ १६ ॥ तनूपाऽअग्ने । सि तन्वम्मे पाह्यायुर्दाऽअग्नेस्यायुर्म्मे
देहि वर्च्चोदाऽअग्नेसि वर्च्चो मे देहि ॥ अग्ने यन्मे तन्वाऽऊनन्तन्मऽआपृ

ण॥ १७॥ इन्धा॑नास्त्वा। श॒तꣳहि॒मा॑द्द्यु॒मन्त॒ꣳसमि॑धीमहि॥ व्वयं॑स्वन्तो
व्व॒य॒स्कृत॒ꣳसह॑स्वन्तꣳसह॒स्कृत॑म् ॥ अग्ग्ने॑सपत्त्न॒दम्म्भ॑न॒मद॑ब्धासो॒ऽ
अदा॑ब्भ्यम्॥ चित्रा॑वसोस्व॒स्तिते॑पा॒रम॑शीय॥ १८॥ सन्त्वम्॥ सन्त्वम॑
ग्ने॒सूर्य्य॑स्य॒व्वर्च्च॑सागथा॒ꣳसमृषी॑णाꣳस्तु॒तेन॑॥ सम्म्प्रि॒येण॒धाम्म्ना॒सम॒ह
मायु॑षा॒संव्वर्च्च॑सा॒सम्म्प्र॒जया॒सꣳरा॒यस्प्पोषे॑णग्ग्मिषीय ॥ १९ ॥ अन्ध॑
स्त्थ ॥ अन्ध॒स्त्थान्धो॑वोभक्षीय॒मह॑स्त्थ॒महो॑वोभक्षी॒योर्ज्ज॑स्त्थोर्ज्जं॑व्वो
भक्षीयरा॒यस्प्पोष॑स्त्थरा॒यस्प्पोषं॑व्वोभक्षीय ॥ २० ॥ रेव॑ती॒रम॑द्ध्वम्॥ रे
व॑ती॒रम॑द्ध्वम॒स्म्मिन्न्योना॑व॒स्म्मिन्न्गो॒ष्ठे॒स्स्मिँल्लो॒के॒स्स्मिन्न्क्षये॑ ॥ इ॒हैव

स्तमापगात्॥२१॥सꣳहितासि। व्विश्श्वरूप्प्यूर्ज्जामाविशगौपत्त्येन॥ उपत्त्वाग्नेदिवेदिदोषावस्त्तर्द्धियाव्वयम्॥ नमोभरन्तऽएमसि॥२२॥ राजन्तमद्ध्वराणाम्॥ राजन्तमद्ध्वराणाङ्गोपामृतस्स्यदीदिविम्॥व्वर्द्धमानꣳस्वेदमे॥२३॥सन÷॥ सन÷पितेवसूनवेग्नेसूपायनोभव॥सचस्वानः स्वस्त्तये॥२४॥अग्नेत्त्वम्॥ अग्नेत्त्वन्नोऽअन्तमऽउतत्त्राताशिवोभवा व्वरूत्थ्य÷॥व्वसुरग्निर्व्वसुश्श्रवाऽअच्छानक्षिद्युमत्तमꣳरयिन्दाः॥२५॥ तन्त्वा॥ तन्त्वाशोचिष्ठदीदिवःसुम्नायनूनमीमहेसखिब्भ्यः॥ सनो बोधिश्श्रुधीहवमुरुष्ष्याणोऽअघायतःसमस्मात्॥२६॥ इडएहि॥इ

डुएह्यदिंतुऽएहिकाम्म्याऽएत॥मयिंवङ्कामुधरंणम्म्भूयात् ॥ २७ ॥
सुोमानुꣳस्वरंणङ्कृणाहिब्रंह्मणस्प्पते॥कुक्षीवंन्तुंय्यऽऔंशिजः॥२८॥
षोरेवान् ॥ षोरेवान्न्योऽअंमीवुहाव्वंसुवित्त्पुंष्टिवर्द्धनः ॥ सनंःसिषक्कु
षस्त्तरः ॥२९॥ मानंः॥मानुःशꣳसुोऽअरंरुषोधूर्त्तिःप्प्रणुङ्मर्त्त्यंस्य ॥
रक्क्षांणोब्रह्मणस्प्पते ॥ ३० ॥ महिंत्त्रीणाम् ॥ महिंत्त्रीणामवोंस्त्तद्यु
क्षम्मित्त्रस्यांऽर्य्यम्म्णः ॥ दुराधर्षुंव्वंरुणस्य ॥ ३१ ॥ नुहितेषांम्॥नुहितें
षांमुमाचुननाद्ध्वंसुव्वारुणेषुं ॥ ईशेंरिपुरुघशꣳसः ॥३२॥ तेहिंपुत्त्रासुोऽ
अदिंतेःप्प्रजीवसेमर्त्त्यांय॥ज्ज्योतिर्य्यच्छन्त्त्यजस्रम् ॥ ३३ ॥ कुदाच्च

न । स्त्तरीरांसिनेन्द्रंसश्चासिदाशुषे ॥ उपोपेन्नुमघवन्भूयऽइन्नुतेदानन्दे
वस्यपृच्यते ॥३४॥ तत्त्सवितु ॥ तत्त्सवितुर्व्वरेण्यम्म्भर्ग्गोदेवस्यधीम
हि ॥ धियोयोनःप्प्रचोदयात् ॥३५॥ शतम् १०० परिते ॥ परितेदूडभो
रथोस्म्माँ२ अश्नोतुव्विश्श्वतः ॥ येनरक्षांसिदाशुषः ॥ ३६ ॥ [२६] भू
र्ब्भुवः ॥ भूर्ब्भुवःस्वःसुप्प्रजाःप्प्रजाभिःस्याᳩसुवीरोव्वीरैःसुपोषः
पोषैः ॥ नर्य्यंप्प्रजाम्मेपाहिशᳩस्यंपशून्मेपाह्यथर्य्यपितुम्मेपाहि
॥३७॥ आगन्म । व्विश्श्ववेदसमस्म्मभ्यंव्वसुवित्तमम् ॥ अग्नेसम्म्रा
डभिद्युम्म्नमभिसहऽआयच्छस्व ॥३८॥ अयमग्निः ॥ अयमग्निर्गृहप

तिग्गार्हपत्त्यꣳप्प्रजायांव्वसुवित्तमः ॥ अग्ग्नेगृहपतेभिद्द्युम्म्नमभिस
हऽआयच्छस्व ॥३९॥ अयमग्ग्निः ॥ अयमग्ग्निःपुरीष्ष्योरयिमान्पु
ष्टिवर्द्धनः ॥ अग्ग्नेपुरीष्ष्याभिद्द्युम्म्नमभिसहऽआयच्छस्व॥४०॥[४]
गृहामा।बिभीतमावेपद्ध्वमूर्ज्जम्बिब्भ्रतऽएमसि ॥ ऊर्ज्जम्बिब्भ्रद्वःसु
मनाःसुमेधागृहानैमिमनसामोदमानः ॥ ४१ ॥ येषामद्ध्ये
ति । प्प्रवसन्न्येषुसौमनसोबहुः ॥ गृहानुपह्वयामहेतेनोजानन्तु
जानतः ॥ ४२ ॥ उपहूताऽइह । गावऽउपहूताऽअजावयः ॥ अथोऽ
अन्नस्यकीलालऽउपहूतोगृहेषुनः ॥ क्षेमायवःशान्त्यैप्रपद्येशिवꣳशु

ग्ग्मꣳशंय्योःशंय्योः ॥ ४३ ॥ [३] प्रघासिनोहवामहेमरुतश्चरिशा
दसः ॥ करम्भेणसजोषसः ॥ ४४ ॥ यद्ग्रामे ॥ यद्ग्रामेयदरण्ण्येयत्सु
भायांय्यदिन्द्रिये ॥ यदेनश्चकृमाव्वयमिदन्तदवयजामहेस्वाहा ॥ ४५ ॥
मोषूणः ॥ मोषूणऽइन्द्रात्रपृत्सुदेवैरस्तिहिष्म्मातेशुष्म्मिन्नवयाः ॥
महश्चिद्यस्यमीढुषोयव्याहविष्म्मतोमरुतोव्वन्दतेगीः ॥ ४६ ॥ अक्र
न्कर्म्मकर्म्मकृतःसहव्वाचामयोभुवा ॥ देवेब्भ्यःकर्म्मकृत्वास्तम्प्रे
तंसचाभुवः ॥ ४७ ॥ अवभृथनिचुम्पुण ॥ अवभृथनिचुम्पुणनिचेरु
रसिनिचुम्पुणः ॥ अवदेवैर्द्देवकृतमेनोयासिषमवमर्त्त्यैर्म्मर्त्त्यकृतम्पु

रुराव्ण्णोदेवरिषस्प्पाहि॥४८॥ [५] पर्ण्णादर्व्वि॥पूर्ण्णादर्व्विपरापतसुपूर्ण्णापुनरापत॥व्वस्नेवव्विक्क्रीणावहाऽइषमूर्ज्जꣳशतक्क्रतो॥४९॥ देहिम॥ देहिमेददामितेनिमेधेहिनितेदधे ॥ निहारञ्चहरासिमेनिहारन्निहराणितेस्वाहा ॥ ५० ॥ अक्षन्नमीमदन्त ॥ अक्षन्नमीमदन्तह्यवप्प्रियाऽअधूषत ॥ अस्तोषतस्वभानवोव्विप्प्रानविष्ठयामतीयोजान्विन्द्रतेहरा॥५१॥ सुसन्दृशन्त्वा॥सुसन्दृशन्त्वाव्वयम्मघवन्वन्दिषीमहि॥ प्रनूनम्पूर्ण्णबन्धुरस्तुतोयासिव्वशाँ २ अनुयोजान्विन्द्रतेहरी ॥५२॥ मनोनु ॥मनोन्वाह्वामहेनाराशꣳसेनस्तोमेन॥पितॄणाञ्चमन्मभिः५३

आनः॥आनऽएतुमनꣳपुनꣳक्क्रत्त्वेदक्षायजीवसे ॥ ज्योक्चसूर्य्यँदृशे
॥५४॥पुनर्न्नꣳ॥पुनर्न्नꣳपितरोमनोददातुदैव्योजनः॥जीवंव्रातꣳसचेम
हि ॥५५॥ वयꣳसोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः ॥ प्रजावन्तꣳसचेम
हि ॥ ५६ ॥ एषते । रुद्रभागःसहस्वस्राम्बिकयातञ्जुषस्वस्वाहैषते
रुद्रभागऽआखुस्तेपशुः ॥५७॥ अवरुद्रम्॥अवरुद्रमदीमह्यवदेवन्त्र्यं
म्बकम् ॥ यथानोवस्यसस्करद्यथानःश्रेयसस्करद्यथानोव्यवसा
ययात् ॥ ५८ ॥ भेषजमसि । भेषजङ्गवेश्श्वायपुरुषायभेषजम् ॥ सुख
म्मेषायमेष्ष्यै ॥ ५९ ॥ त्र्यम्बकँय्यजामहे । सुगन्धिम्पुष्टिवर्द्धन

म् ॥ उर्व्वारुकमि॑व॒बन्ध॑नान्मृत्त्योर्म्मु॑क्षीय॒मामृता॑त् ॥ त्र्य॑म्बकंय्य
जामहेसुग॒न्धिम्प॑तिवे॒द॑नम् ॥ उर्व्वारुकमि॑व॒बन्ध॑नादि॒तोमु॑क्षीय॒मा
मु॒तः॑ ॥६०॥ एतत्ते॑ । रुद्रावु॒सन्ते॒नप॒रोमू॒जव॑तोती॑हि ॥ अव॑ततधन्न्वा
पिना॑कावसुऽकृत्ति॑वासाऽअहि॑ꣳसन्नःशि॒वोती॑हि ॥६१॥ त्र्यायुषञ्जमद
ग्ग्नेः कश्श्यप॑स्स्यत्र्यायुषम् ॥ यद्देवेषु॑त्र्यायुषन्तन्नोऽअस्तुत्र्यायुषम्॥
॥ ६२ ॥ शिवोनाम॑ ॥ शिवोनामा॑सिस्स्वधि॑तिस्स्तेपितानम॑स्स्तेऽअस्तु
मामाहि॑ꣳसीः ॥ निव॑र्त्तयाम्म्यायु॑षेन्नाद्या॑यप्प्रजन॑नायरायस्प्पोषा॑य
सुप्प्रजास्त्त्वाय॑सुवीर्य्या॑य ॥ ६३ ॥ १०[७] इतिश्रीवाजसनेयसंहिता

यांतृतीयोऽध्यायः ॥३॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सूत्रम् । एदंद्वे,
महीनाम्पयश्चतस्र, आकूत्त्या, ऋक्सामयो, द्विंकौ, व्रतंकृणुतषड्, षते
चसस्रो, वस्व्यसितिस्र, एषतेद्वे, शुक्रन्त्वाचतस्रो, दित्त्यास्त्वगष्टौ, दश
सप्तत्रिꣳशत् ॥१०॥ हरिः ॐ एदम् ॥ एदमगन्मदेवयजनम्पृथिव्यायत्र
देवासोऽअजुषन्तविश्वे । ऋक्सामाभ्याꣳसन्तरन्तोयजुर्भीरायस्पो
षेणसमिषामदेम ॥ इमाऽआपःशमुमेसन्तुदेवीरोषधेत्रायस्वस्वधि
तेमैनꣳहिꣳसीः ॥१॥ आपोऽअस्मान् ॥ आपोऽअस्मान्मातरःशुन्ध
यन्तुघृतेननोघृतप्वःपुनन्तु ॥ विश्वꣳहिरिप्रम्प्रवहन्तिदेवीरुदिदा

ब्भ्यꣳशुचिरापूतऽएमि॥ दीक्षातपसोस्तनूरसितान्त्वाशिवाꣳशग्ग्मा
म्परिदधेभद्रंव्वर्ण्णम्म्पुष्यन् ॥ २ ॥ [२] महीनाम्पयः ॥ महीना
म्पयोसिव्वर्च्चोदाऽअसिव्वर्च्चोमेदेहि ॥ व्वृत्रस्यासिकनीनकश्चक्षुर्द्दाऽअ
सिचक्षुर्म्मेदेहि ॥३॥ चित्पतिर्म्मा ॥ चित्पतिर्म्मापुनातुव्वाक्पतिर्म्मा
पुनातुदेवोमासवितापुनात्वच्छिद्द्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥
तस्यतेपवित्त्रपतेपवित्त्रपूतस्ययत्कामःपुनेतच्छकेयम् ॥ ४ ॥ आ
वः ॥ आवोदेवासऽईमहेव्वामम्प्रयत्यध्वरे ॥ आवोदेवासऽआशिषोय
ज्ञियासोहवामहे ॥५॥ स्वाहायज्ञम् । स्वाहायज्ञम्मनसःस्वाहोरोरन्त

रिंक्षा॒त्त्स्वाहा॒द्यावांपृथिवीब्भ्या॒ᳪंस्वाहा॒वाता॒दारंभे॒स्वाहां ॥६॥ [४]
आकूंत्त्यैप्प्रयुजें ॥ आकूंत्त्यैप्प्रयुजे॒ग्ग्नये॒स्वाहांमे॒धायै॒मनंसे॒ग्ग्नये॒स्वा
हांदी॒क्षायै॒तपंसे॒ग्ग्नये॒स्वाहा॒सरंस्वत्त्यैपूष्ण्णे॒ग्ग्नये॒स्वाहां ॥ आपों
देवीर्बृहतीर्व्विश्श्वशम्म्भुवो॒द्यावांपृथिवी॒ऽउरोंऽअन्तरिक्ष ॥ बृह॒स्स्पतं
ये॒हविषांव्विधेम॒स्वाहां ॥ ७ ॥ व्विश्श्वोंदे॒वस्यं ॥ व्विश्श्वोंदे॒वस्यंने॒
तुर्म्मर्त्तोंव्वुरीतस॒क्ख्यम् ॥ व्विश्श्वोंरायऽइषुद्ध्यतिद्युम्न्नंव्वृंणीतपु
ष्ष्यसे॒स्वाहां ॥८॥ [२] ऋक्क्सा॒मयो॒ᳫंशिल्प्पें ॥ ऋक्क्सा॒मयो॒ᳫंशि
ल्प्पेंस्त्थ॒स्त्तेव्वा॒मारंभे॒तेमांपातमास्ययज्ज्ञस्यो॒द्दृचं÷ ॥ शम्माँसि॒शम्माँ

मेय॒च्छ॒नम॑स्तेऽअस्तु॒मामा॑हि॒ꣳसीः ॥ ९ ॥ ऊर्ग्ग॑सि ॥ ऊर्ग्ग॑स्याङ्गिर॒स्यूर्ण॑म्म्रदा॒ऽऊर्ज्जं॒मयि॑धेहि ॥ सोम॑स्यनी॒विर॑सि॒व्विष्ण्णोः॒शर्म्मा॑सि॒शर्म्म॒यज॑मानस्ये॒न्द्र॑स्य॒योनि॑रसि॒सुस॒स्याः कृ॒षीस्कृ॑धि॥ उच्छ्र॑यस्वव॒नस्प॒त॒ऽऊर्ध्वो॑मा॑पा॒ह्य॒ꣳह॑स॒ऽआस्य॒यज्ञस्यो॑दृचः॑ ॥ १०॥ [२] व्र॒तङ्कृ॑णु॒त। व्र॒तङ्कृ॑णु॒ताग्निर्ब्ब्रह्मा॒ग्निर्य्य॒ज्ञोव्व॒नस्पति॑र्य्य॒ज्ञियः॑ ॥ दैवी॒न्धिय॑म्मनामहेसु॒मृडी॒काम॒भिष्ट॑येव॒र्च्चो॒धांय्य॒ज्ञवा॑हसꣳसु॒ती॒र्त्थानो॑ऽअस॒द्व॒शे॥ येदे॒वाम॒नो॒जाता॑मनो॒युजो॒दक्ष॑क्क्रतव॒स्तेनो॑वन्तु॒तेनः॑पान्तु॒तेभ्य॒ः स्वाहा॑ ॥११॥ श्वा॒त्त्राःपी॒ताः॥ श्वा॒त्त्राःपी॒ताभ॑वतयू॒यमा॑पो॒ऽअ॒स्माक॑म॒

न्तरुदरैसुशेवाः ॥ ताऽअस्म्मभ्भ्यमयक्ष्माऽअनमीवाऽअनागसः
स्वदन्तुदेवीरमृताऽऋतावृधः ॥ १२ ॥ इयन्ते । यज्ञियातनूरपोमुञ्चा
मिनप्प्रजाम् ॥ अꣳहोमुचःस्वाहाकृताःपृथिवीमाविशतपृथिव्व्यास
म्भव ॥ १३ ॥ अग्ग्नेत्त्वम् । अग्ग्नेत्त्वꣳसुजागृहिव्वयꣳसुमन्न्दिषीमहि ॥ रक्षा
णोऽअप्प्रयच्छन्प्रबुधेनःपुनस्कृधि ॥ १४ ॥ पुनर्म्मनः ॥ पुनर्म्मनःपुनरा
युर्म्मऽआगन्पुनःप्प्राणःपुनरात्त्मामऽआगन्पुनश्चक्षुःपुनःश्श्रोत्त्रम्म
ऽआगन् ॥ वैश्श्वानरोऽअदब्धस्तनूपाऽअग्निर्न्नःपातुदुरितादव
द्यात् ॥ १५ ॥ त्वमग्ने । व्रतपाऽअसिदेवऽआमर्त्त्येष्ष्वा ॥ त्वंय्यज्ञेष्ष्वी

ड्य॑ः ॥ रास्वेय॑त्सो॒माभूयो॑भरदे॒वोन॑ःसवि॒तावसो॑र्दा॒तावस्व॑दात्
।१६।[६]एषाते॑शुक्रत॒नूरे॒तद्व॒र्च॑स्तया॒सम्भ॑व॒॰भ्राज॑ङ्गच्छ।जूर॑सिधृ॒ता
मन॑साजु॒ष्टाव्विष्ण्णव ॥१७॥ तस्या॑स्ते।स॒त्त्यस॑वसःप्प्रस॒वेत॒न्न्वो॑यन्त्र
म॑शीय॒स्स्वाहा॑॥शुक्रम॑सिच॒न्द्रम॑स्यमृत॑मसिव्वैश्श्वदे॒वम॑सि ॥१८॥ चि
द॑सि । म॒नासि॒धीर॑सि॒दक्षि॑णासिक्ष॒त्त्रया॑सिय॒ज्ञिया॒स्यदि॑तिरस्युभ
यतःशीर्ष्ण्णी ॥ सान॒ःसुप्प्राची॒सुप्प्रती॒च्च्येधि॒मित्त्रस्त्वा॑प॒दिब॑ध्नीता
म्पूषाद्ध्व॑नस्प्पात्त्विन्द्रा॒याद्ध्य॑क्षाय ॥१९॥ अनु॒त्त्वा॑मा॒ताम॑न्न्यता॒मनु
पि॒तानु॒॰भ्राता॒सग॒॰र्भ्यो॒नु॒सखा॒सयू॑त्थ्यः ॥ सादे॑विदे॒वमच्छे॒हीन्द्रा॑य॒

सोम॑ꣳरु॒द्रास्त्वाव॑र्त्त॑यतु॒स्स्त्व॒स्त्तिसोम॑सखा॒पुन॒रेहि॑ ॥२०॥[४]व्व॒स्व्य॑
सि॥व्व॒स्व्य॒स्यदि॑तिरस्यादि॒त्त्यासि॑रु॒द्रासि॑च॒न्द्रासि॑॥बृह॒स्प्पति॑ष्ट्वासु
म्म्ने॒र॑म्म्णातु॒रु॒द्रोव्व॒सु॑भि॒राच॑के ॥२१॥ अदि॑त्त्यास्त्त्वा।मू॒र्द्धन्नाजि॑घर्म्मि
दे॒व॒यज॑नेपृ॒थि॒व्व्याऽइडा॑यास्प्प॒दम॑सिघृ॒तव॒त्त्स्वाहा॑ ॥ अ॒स्म्मेर॑मस्वा॒
स्म्मेते॒बन्धु॒स्त्वेरायो॒मेरायो॒माव्व॒यꣳरा॒यस्प्पोषे॑ण॒व्वियौ॑ष्म्म॒तोतो॒रा
य॑÷॥२२॥ सम॑क्ख्ये॥दे॒व्व्याधि॒यासन्द॑क्षि॒णयो॒रुच॑क्षसा॥माम॒ऽआयु॒ꣳ
प्प्रमो॑षी॒र्म्मोऽअ॒हन्तव॑व्वी॒रंव्वि॑देय॒तव॑देवि॒सन्दृशि॑ ॥ २३ ॥ [३]ए॒षते॑ ।
गाय॒त्त्रोभा॒गऽइति॑मे॒सोमा॑यब्ब्रूतादे॒षते॒त्त्रैष्टु॑भोभा॒गऽइति॑मे॒सोमा॑यब्ब्रूता

देषतेजागतोभागऽइतिमेसोमायब्रूताच्छन्दोनामानाᳫंसाम्म्राज्ज्य
ङ्गच्छेतिमेसोमायब्रूतादास्म्माकोसिशुक्रस्तेग्ग्रह्योविचितस्त्वावि
चिन्न्वन्तु ॥ २४ ॥ अभित्त्यम् ॥ अभित्त्यन्देवᳫंसवितारमो
ण्ण्यो÷कविक्क्रतुमर्च्चामिसत्त्यसवᳫंरत्नधामभिप्प्रियम्मतिङ्कविम् ॥
ऊर्द्ध्वायस्यामतिर्भाऽअदिद्युतत्सवीमनिहिरण्ण्यपाणिरमिमीतसुक्र
तु÷कृपास्स्व÷ ॥ प्रजाभ्यस्त्वाप्प्रजास्त्वानुप्प्राणन्तुप्प्रजास्त्वमनु
प्प्राणिहि ॥ २५ ॥ [२] शुक्रन्त्वा । शुक्रेणक्क्रीणामिचन्द्रञ्चन्द्रेणा
मृतममृतेन ॥ सग्ग्मेतेगोरस्म्मेतेचन्द्राणितपसस्तनूरसिप्प्रजाप

तेव्वर्ण्णँ÷परमेणपशुनाक्क्रीयसेसहस्रपोषम्पुषेयम् ॥ २६ ॥ मित्रो
नं÷ ॥ मित्रोनऽएहिसुमित्रधऽइन्द्रस्योरुमाविशदाक्षिणमुशन्नुशन्तᳫं
स्योनःस्योनम् ॥ स्वानभ्भ्राजाङ्घारेबम्भारेहस्तसुहस्तकृशानवेतेवं÷
सोमक्क्रयणास्तान्रक्षध्वम्मावोदभन् ॥२७॥ परिमा । ग्नेदुश्चरिताद्बा
धस्वामासुचरितेभज । उदायुषास्वायुषोदस्थाममृताँ १ऽअनु ॥
॥ २८ ॥ प्रतिपन्थाम् ॥ प्रतिपन्थामपद्महिस्वस्तिगामनेहसम् ॥
येनविश्वाःपरिद्विषोवृणक्तिविन्दतेवसु ॥ २९ ॥ [४] अदित्त्या
स्त्वक् ॥ अदित्त्यास्त्वगस्यदित्त्यैसदऽआसीद ॥ अस्तभ्नाद्द्यांवृ

षुभोऽअन्तरिक्षुममिमीतव्वारिुमाणम्म्पृथिुव्याः ॥ आसीदुद्विश्श्वाभु
वनानिसुम्म्राड्विश्श्वेत्तानिुव्वरुणस्यव्व्रतानि ॥ ३० ॥ व्वनेषुव्वि ॥ व्वने
षुव्यन्तरिक्षन्ततानुव्वाजुमव्वत्त्सुपयऽउुस्त्रियासु ॥ हृुत्त्सुक्रतुंव्वरुणो
व्विक्क्ष्वुग्निन्दिुविसूर्य्यमदधात्त्सोमुमद्रौ ॥ ३१ ॥ सूर्य्यस्युचक्षुः ॥ सू
र्य्यस्युचक्षुरारोहाुग्नेरुक्ष्णःकुनीनकम् ॥ यत्रैतंशेभिरीयसुेभ्भ्राजमा
नोव्विपश्चिता ॥ ३२ ॥ उस्त्रावेतम् ॥ उस्त्रावेतन्धूर्षाहौयुुज्ज्येथामनु
श्रूऽअवीरहणौब्रह्मुचोदनौ ॥ स्वुस्तियजमानस्यगृहान्गच्छत
म् ॥ ३३ ॥ भुद्रोमे । सिुप्प्रच्च्यवस्वभुवस्प्पतेुव्विश्श्वान्न्युभिधामा

नि ॥ मात्त्वांपरिपुरिणौंव्विदुन्मात्त्वांपरिपुन्थिनौंव्विदुन्मात्त्वाव्वृकांऽ
अघायवौंव्विदन् ॥ श्येनोभूत्त्वापरांपतुयजंमानस्यगहान्गंच्छुतन्नौ
सँस्कृतम् ॥ ३४ ॥ नमौंमित्रस्यं ॥ नमौंमित्रस्युव्वरुंणस्युचक्षंसेमुहोदे
वायुतदृतꣳसंपर्य्यंत ॥ दूरेदृशेंदेवजांतायकेतवेंदिवस्पुत्रायुसूर्य्याँ
यशꣳसत ॥ ३५ ॥ व्वरुंणस्योत्तम्भनम् ॥ व्वरुंणस्योत्तम्म्भंनमसिव्व
रुंणस्यस्कम्म्भुसर्ज्जंनीस्त्थोव्वरुंणस्यऽऋतुसदंन्यसिव्वरुंणस्यऽऋ
तुसदंनमासिव्वरुंणस्यऽऋतुसदंनुमासींद ॥ ३६ ॥ यातें ॥ यातुधामांनि
हुविषायजंन्तितातेंव्विश्श्वांपरिभूरंस्तुयुज्ञम् ॥ गुयुस्फानंःप्प्रतरंणꣳ

सुवीरोवीरहाप्प्रचरासोमुदुर्य्यान् ॥ १० ॥ ३७ ॥ [८] इतिश्रीवावाजसनेयसंहितायांचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ १० ॥ श्रीवेदपुरुषाय नमः ॥ अनुवाक्सूत्रम् ॥ अग्नेस्तनू, रापतयेचतुष्कौ, तप्तायनीद्वे; इन्द्रघोषस्तिस्रो, युञ्जतेष्टौ, देवस्यत्वाचतस्रो, देवस्यत्वापञ्च, विभूरसिचतस्रो, ज्योतिरसिषडुरुविष्णोतिस्रो, दशात्रिचत्वारिꣳशत् ॥ हरिः ॐ अग्नेस्तनूः ॥ अग्नेस्त्तनूरसिविष्ण्णवेत्त्वासोमस्यतनूरसिविष्ण्णवेत्त्वातिथेरातिथ्यमसिविष्ण्णवेत्त्वाश्येनायत्त्वासोमभृतेविष्ण्णवेत्त्वाग्नयेत्त्वारायस्पोषदेविष्ण्णवेत्त्वा ॥ १ ॥ अग्नेर्जनित्रं

संहि. म् ॥ अग्नेर्ज्जनित्त्रमसिवृषणौस्थऽउर्वश्यस्यायुरसिपुरूरवाऽअसि ॥
॥२४॥ गायत्त्रेणत्त्वाच्छन्दसामन्थामित्त्रैष्टुभेनत्त्वाच्छन्दसामन्थामिजागते
नत्त्वाच्छन्दसामन्थामि ॥ २ ॥ भवतन्नः ॥ भवतन्नःसमनसौसचे
तसावरेपसौ ॥ मायज्ञꣳहिꣳसिष्टम्मायज्ञपतिञ्जातवेदसौशिवौभ
वतमद्यनः ॥ ३ ॥ अग्नावग्निः ॥ अग्नावग्निश्चरतिप्प्रविष्टऽऋषी
णाम्पुत्त्रोऽअभिशस्तिपावा ॥ सनःस्योनःसुयजायजेहदेवेभ्योह
पू.अ. व्यꣳसदमप्प्रयुच्छन्त्स्वाहा ॥ ४ ॥ [४] आपतयेत्त्वा ॥ आपतयेत्त्वा
५ परिपतयेगृह्णामितननप्त्रेशाक्वरायशक्वनऽओजिष्ठाय ॥ अना

धृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजोनंभिशस्त्यभिशस्तिपाऽअंनभिश
स्तेन्यमञ्जसासत्त्यमुपंगेषꣳस्वितेमांधाः ॥ ५ ॥ अग्नेव्व्रतपाः ॥
अग्नेव्व्रतपास्त्वेव्व्रंतपायातवंतनूरियꣳ सामयियोममंतनू रेषासात्त्व
यिं ॥ सहनौव्व्रतपतेव्व्रतान्न्यनुमेदीक्षान्दीक्षापतिर्म्मन्न्यंतामनुतपस्त
पंस्प्पतिः ॥ ६ ॥ अꣳशुरꣳशुष्टे । देवसोमाप्प्यायतामिन्द्रायैक
धनविदे ॥ आतुभ्यमिन्द्रःप्प्यायंतामात्त्वमिन्द्रायप्प्यायस्व ॥ आ
प्प्याययास्म्मान्त्सखीन्त्सन्न्यामेधयास्वस्त्तितेदेवसोमसुत्त्यामं
शीय ॥ एष्टारायःप्प्रेषेभगायऽऋतमृतवादिभ्योनमोद्यावापृथिवी

ब्भ्यांम्॥७॥ यातें। यातेंऽअग्ग्नेयःशयातनूर्व्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा॥उग्ग्रंव्वचोऽ
अपांवधीत्त्वेषंव्वचोऽअपांवधीत्त्स्वाहां ॥ यातेंऽअग्ग्नेरजःशयातनूर्व्वर्षि
ष्ठागह्वरेष्ठा ॥ उग्ग्रंव्वचोऽअपांवधीत्त्वेषंव्वचोऽअपांवधीत्त्स्वाहां ॥ या
तेंऽअग्ग्नेहरिशयातनूर्व्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा ॥ उग्ग्रंव्वचोअपांवधीत्त्वेषंव्वचोअ
पांवधीत्त्स्वाहां ॥ ८ ॥ [४] तप्तायंनीमेसिव्वित्तायंनीमेस्यवंतान्माना
थितादवंतान्माव्व्यथितात् ॥ व्विदेदग्ग्निर्न्नभोनामाग्ग्नेऽअङ्गिरऽआयुना
नाम्म्नेहियोस्याम्पृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्त्वादंधे
व्विदेदग्ग्निर्न्नभोनामाग्ग्नेऽअङ्गिरऽआयुनानाम्म्नेहियोद्वितीयंस्याम्पृ

थि॒व्यामसि॒यत्तेना॑धृष्टन्नामं॑य॒ज्ञि॒यन्तेन॒त्त्वाद॑धे॒व्विदे॑द॒ग्निर्न्नभो॑नामा
ग्ने॑ऽअङ्गि॒र॒ऽआयु॑नानाम्ने॒हि॒यस्त्तृ॒ती॑यस्याम्म्पृथि॒व्यामसि॒यत्तेना॑धृ
ष्टन्नामं॑य॒ज्ञि॒यन्तेन॒त्त्वाद॑धे ॥ अनु॑त्त्वादे॒ववी॑तये ॥९॥ सि॒ꣳह्य॒सि । स
पत्त्नसा॒हीदे॒वेभ्यः॑ कल्प॑स्व॒सि॒ꣳह्य॒सि॒सपत्त्नसा॒हीदे॒वेभ्यः॑ शु
न्धस्व॒सि॒ꣳह्य॒सि॒सपत्त्नसा॒हीदे॒वेभ्यः॑शुम्भस्व ॥ १० ॥ [२]
इन्द्र॒घो॑षस्त्त्वा॑ ॥ इन्द्र॒घो॑षस्त्त्वा॒व्वसु॑भिः पु॒रस्ता॑त्त्पातु॒प्प्रचे॑तास्त्त्वा रु
द्रैः प॒श्चात्त्पा॑तु॒मनो॑जवास्त्त्वापि॒तृभि॑र्द्दक्षिण॒तः पा॑तु॒व्विश्वक॑र्म्मा॒त्त्वा
दि॒त्त्यैरु॑त्तर॒तः पा॑त्त्वि॒दम॒हन्त॒प्तंव्वार्ब्ब॑हि॒र्द्धा॒यज्ञान्निः सृ॑जामि ॥११॥ सि॒

ꣳऽह्यसि ॥ सिꣳह्यसिस्वाहासिꣳह्यस्यादित्यवनिःस्वाहासिꣳ
ह्यसिब्रह्मवनिः क्षत्त्रवनिःस्वाहासिꣳह्यसिसुप्प्रजावनीरायस्पो
षवनिःस्वाहासिꣳह्यस्यावहदेवान्यजमानायस्वाहाभूतेब्भ्यस्त्वा
॥ १२ ॥ ध्रुवोसि । पृथिवीन्दृꣳहध्रुवक्षिदस्यन्तरिक्षन्दृꣳहाच्युत
क्षिदसिदिवन्दृꣳहाग्ग्नेःपुरीषमसि ॥ १३ ॥ [३] युञ्जतेमनः ॥ यु
ञ्जतेमनऽउतयुञ्जतेधियोव्विप्प्राविप्प्रस्यबृहतोव्विपश्चितः ॥ विहोत्त्रा
दधेव्वयुनाविदेकऽइन्महीदेवस्यसवितुःपरिष्टुतिःस्वाहा ॥ १४ ॥ इ
दंव्विष्ण्णुः ॥ इदंव्विष्ण्णुर्व्विचक्रमेत्त्रेधानिदधेपदम् ॥ समूढमस्यपाꣳ

सुरेस्वाहा ॥ १५ ॥ इरावतीधेनुमती ॥ इरावतीधेनुमतीहिभूतꣳसूय
वसिनीमनवेदशस्या ॥ व्यस्कभ्नारोदसीविष्ण्णवेतेदाधर्त्थपृथिवी
मभितोमयूखैःस्वाहा ॥ १६ ॥ देवश्श्रुतौदेवेषु ॥ देवश्श्रुतौदेवेष्ष्वाघो
षतम्प्प्राचीप्प्रेतमद्ध्वरङ्कल्प्पयन्तीऽऊर्द्ध्वंय्यज्ञन्नयतम्माजिह्वरतम् ॥
स्वङ्गोष्ठमावदतन्देवीदुर्य्येऽआयुर्म्मानिर्व्वादिष्ट्टम्प्रजाम्मानिर्व्वादिष्ट्ट
मत्रंरमेथांव्वर्ष्म्मन्पृथिव्याः ॥ १७ ॥ विष्ण्णोर्न्नु । कंव्वीर्य्याणि
प्प्रवोचंय्यःपार्त्थिवानिव्विममेरजाꣳसि ॥ योऽअस्कभायदुत्तरꣳस
धस्त्थंव्विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायोव्विष्ण्णवेत्त्वा ॥ १८ ॥ दिवोवा । व्वि

ष्ण॒ऽउ॒तवा॑पृथि॒व्याम॒होवा॑विष्ण॒ऽउ॒रोर॒न्तरि॑क्षात् ॥ उ॒भाहिहस्ता॑
व्वसु॑नापृ॒णस्वाप्प्रय॑च्छ॒दक्षि॑णा॒दोतस॒व्याद्विष्ण॑वे॒त्त्वा ॥ १९ ॥ प्रत
त् ॥ प्रतद्विष्णु॑स्तवतेव्वी॒र्य्ये॑णमृ॒गोनभी॒मःकु॑च॒रोगि॑रि॒ष्ठाः ॥ यस्यो
रु॒षु॑त्त्रि॒षुव्वि॒क्रम॑णे॒ष्वधि॑क्षि॒यन्ति॒भुव॑नानि॒व्विश्वा॑ ॥ २० ॥ व्विष्णो॑
र॒राट॑म् ॥ व्विष्णो॑र॒राट॑मसि॒व्विष्णोः॑श्नप्त्रे॑स्त्थो॒व्विष्णोः॒स्यूर॑सि॒व्वि
ष्णो॑र्द्ध्रु॒वो॑सि ॥ व्वै॒ष्ण॒वम॑सि॒व्विष्ण॑वे॒त्त्वा ॥ २१ ॥ [८] दे॒वस्य॑त्त्वा
स॒वि॒तुः॒प्प्र॑स॒वे॒श्विनो॑र्बा॒हुभ्या॑म्पू॒ष्णोहस्ता॑भ्याम् ॥ आद॑दे॒ना
र्य॑सी॒दम॒हꣳरक्ष॑सा॒ङ्ग्री॒वाऽअपि॑कृन्तामि ॥ बृ॒हन्न॑सिबृ॒हद्र॑वा॒बृह॒ती

मिन्द्रायवाचंव्वद ॥ २२ ॥ रक्षोहणंव्वलगहनम् ॥ रक्षोहणंव्वलगहनंवैष्णवीमिदमहन्तंव्वलगमुत्त्किरामियम्मेनिष्ट्योयममात्त्योनिचखानेदमहन्तंव्वलगमुत्त्किरामियम्मेसमानोयमसमानोनिचखानेदमहन्तंव्वलगमुत्त्किरामियम्मेसबन्धुर्य्यमसबन्धुर्न्निचखानेदमहन्तंव्वलगमुत्त्किरामियम्मेसजातोयमसजातोनिचखानोत्कृत्त्याङ्किरामि ॥ ॥ २३ ॥ स्वराडसि ॥ स्वराडसिसपत्नहासत्त्रराडस्यभिमातिहाजनराडसिरक्षोहासर्व्वराडस्यमित्त्रहा ॥ २४ ॥ रक्षोहणोवः ॥ रक्षोहणोवोव्वलगहनःप्प्रोक्षामिवैष्णवान्त्रक्षोहणोवोव्वलगहनोवनयामिवै

ष्ण॒वान्र॑क्षो॒हणो॑वोव्वल॒ग॒हनो॒व॑स्तृ॒णामि॒वैष्ण॒वान्र॑क्षो॒हणौ॑वांव्वल॒ग॒
ह॒ना॒ऽउप॑दधामि॒वैष्ण॒वीर॑क्षो॒हणौ॑वांव्वल॒ग॒हनौ॒पर्यूँ॒हामि॒वैष्ण॒वीवै
ष्ण॒वम॑सि॒वैष्ण॒वास्थ॑ ॥ २५ ॥ [४] दे॒वस्य॑त्त्वा । स॒वि॒तुः॒प्प्र
स॒वे॒श्श्वि॒नो॑र्ब्बा॒हुभ्या॑म्पू॒ष्णो॒हस्ता॑भ्याम् ॥ आद॑दे॒नार्यँ॑सी॒दम॒
हꣳरक्ष॑साङ्ग्री॒वाऽअपि॑कृन्तामि ॥ यवो॑सि॒य॒वया॒स्मद्द्वेषो॑य॒वयारा॑ती
र्दि॒वेत्त्वा॒न्तरि॑क्षाय॒त्त्वापृथि॒व्यैत्त्वा॒शुन्ध॑न्ताँल्लो॒काःपि॑तृ॒षद॑नाःपि॑तृ॒षद॑
नमसि ॥ २६ ॥ उद्दि॒वम् ॥ उद्दि॒वꣳस्त॒भा॒नान् रि॑क्षम्पृण॒दृꣳह॑स्व
पृथि॒व्यान्द्युं॒ता॒नस्त्त्वा॑मारु॒तो॒मि॑नो॒तु॒मि॒त्त्राव॑रु॒णाद्ध्रु॒वेण॒धर्म्म॑णा ॥

ब्रह्मवनिंत्वाक्षत्रवनिंरायस्पोषवनिंपर्य्यूँहामि ॥ ब्रह्मदृꣳहक्षत्र
न्दृꣳहायुर्दृꣳहप्प्रजान्दृꣳह॥२७॥ध्रुवासि । ध्रुवोयंय्यजमानोस्मि
न्नायतनेप्प्रजयापशुभिर्भूयात् ॥ घृतेनद्यावापृथिवीपूर्य्येथामिन्द्र
स्यच्छदिरसिव्विश्वजनस्यच्छाया ॥ २८ ॥ परित्वा । गिर्वणोगि
रऽइमाभवन्तुव्विश्वतः ॥ वृद्धायुमनुवृद्धयोजुष्टाभवन्तुजुष्टयः ॥
॥ २९ ॥ इन्द्रस्यस्यूः ॥ इन्द्रस्यस्यूरसीन्द्रस्यध्रुवोसि ॥ ऐन्द्रमसिवै
श्वदेवमसि ॥ ३० ॥ [५] व्विभूरसि । प्प्रवाहणोव्वह्निरसिहव्यवाह
नः ॥ श्वात्रोसिप्प्रचेतास्तुथोसिव्विश्ववेदाऽउशिगसि ॥ ३१ ॥ उ

शिग॑सि। क॒विर॒ङ्घा॑रिरसि॒ब॒म्भा॑रिरव॒स्यूर॑सि॒दु॒व॑स्वाञ्छु॒न्ध्यूर॑सिमा
र्ज्जा॒लीय॑÷स॒म्म्राड॑सिकृ॒शानु॑÷परि॒षद्यो॑सि॒पव॑मानो॒नभो॑सि॒प्प्रत॑क्वा॑मृ
ष्टो॒सिहव्य॒सूद॑नऽऋ॒तधा॑मासि॒स्व॑र्ज्ज्योतिंऽसमु॒द्रो॑सि ॥ ३२ ॥ समु॒
द्रो॑सि । वि॒श्वव्य॑चाऽअ॒जो॑स्येक॑पा॒दहि॑रसि॒बु॒ध्न्यो॒वाग॑स्यै॒न्द्रम॑सि॒स
दो॒स्स्यृ॒त॑स्स्य॒द्वारौ॒मामा॒सन्ता॑प्त॒मद्ध्व॑नामद्ध्वपते॒प्प्रमा॑तिर॒स्स्वस्ति॒मे
स्मिन्प॒थिदे॑व॒याने॑भूयान्मि॒त्रस्य॑मा ॥ ३३ ॥ मि॒त्रस्य॑मा । चक्षु
षेक्षद्ध्वमग्न्नय॑ऽसगराऽस॒ग॑रास्त्थ॒स॒ग॑रेण॒नाम्ना॒रौद्रे॑णानी॑केनपातमा॑
ग्न्नयऽपिपृतमा॑ग्न्नयो॒गोपाय॑त॒मानमो॑वोस्तु॒मामा॑हिꣳसिष्ट ॥ ३४ ॥

[४] ज्योतिरसि । व्विश्वरूपंव्विश्वेषान्देवानांꣳसमित् ॥ त्वꣳसो
मतनकृद्भ्योद्वेषोभ्योन्यकृतेभ्यऽउरुयन्त॥सिव्वरूथꣳस्वाहाजुषा
णोऽअप्तुराज्यस्यव्वेतुस्वाहा ॥ ३५ ॥ शतम् ॥ २०० ॥ अग्नेनय । सु
पथारायेऽअस्मान्विश्वानिदेवव्वयुनानिव्विद्वान् ॥ युयोध्यस्मज्जु
हुराणमेनोभूयिष्ठान्तेनमऽउक्तिंव्विधेम ॥ ३६ ॥ अयन्नः ॥ अयन्नोऽअग्नि
र्व्वरिवस्कृणोत्त्वयम्मृधः पुरऽएतुप्रभिन्दन् ॥ अयंव्वाजाञ्जयतुव्वाजसा
ताव्वयꣳशत्रूँ१ञ्जयतुजर्हृषाणःस्वाहा ॥ ३७ ॥ उरुव्विष्णो ॥ उरुव्वि
ष्णोव्विक्रमस्वोरुक्षयायनस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयोनेपिबप्रप्रयज्ञ

संहि. पतिन्तिरुस्वाहा ॥ ३८ ॥ देवसवितः ॥ देवसवितरेषतेसोमुस्तꣳरक्ष
॥३०॥ स्वुमात्त्वादभन् ॥ एतत्त्वन्देवसोमदेवो देवाँ २ उपागाऽइदमुहम्मनु
ष्ष्यान्त्सुहरायस्प्पोषेणुस्वाहानिर्व्वरुणस्युपाशान्मुच्ये ॥ ३९ ॥ अ
ग्नेव्व्रतपाः ॥ अग्नेव्व्रतपास्त्वेव्व्रतपायातवतुनूर्म्मय्यभूदेषासात्त्वयियो
ममतनूस्त्वय्यभूदियꣳसामयि ॥ यथायथन्नोव्व्रतपतेव्व्रतान्यनुमेदी
क्षान्दीक्षापतिरमꣳस्तानुतपस्तपस्प्पतिः ॥ ४० ॥ [६] उरुव्विष्ण्णो ॥
पू.अ. उरुव्विष्ण्णोव्विक्रमस्वोरुक्षयायनस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयोनेपिबप्प्रप्प्रय
५ ज्ञपतिन्तिरस्वाहा ॥ ४१ ॥ अत्त्युन्न्यान् ॥ अत्त्युन्न्याँ २ अगान्नान्न्याँ २

उपागामर्व्वाक्त्त्वापरेब्भ्योविदम्परोवरेब्भ्यः ॥ तन्त्वाजुषामहेदेव
व्वनस्प्पतेदेवयज्ज्यायैदेवास्त्त्वादेवयज्ज्यायैजुषन्तांव्विष्ण्णवेत्वा ॥
ओषधेत्त्रायस्वस्वधितेमैनꣳहिꣳसीः ॥४२॥ द्याम्मा ॥ द्याम्मालेखीर
न्तरिक्षम्माहिꣳसीःपृथिव्व्यासम्भव ॥ अयꣳहित्त्वास्वधितिस्तेति
जानःप्प्रणिनायमहतेसौभगाय ॥ अतस्त्त्वन्देवव्वनस्प्पतेशतवल्शो
व्विरोहसहस्रवल्शाव्वियꣳरुहेम ॥ ४३ ॥ [३] १० इतिश्रीवाजसनेय
संहितायांपञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सू
त्रम् ॥ देवस्यत्वाषडुपावीरसिपञ्च माहिःषट् सन्तेतिस्त्रःसमुद्रंगच्छ

हविष्मतीर्द्धिकौहृदेत्वापश्चदेवस्यत्वाष्टावष्टौसप्तात्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐ
देवस्यंत्वा ॥ सवितुःप्प्रंसवेऽश्विनोर्बाहुब्भ्यांम्पूषण्णोहस्तांब्भ्याम् ॥
आदंदेनाऽर्य्यसीदमहꣳरक्षंसाङ्ग्ग्रीवाऽअपिंकृन्तामि ॥ यवोसियु
वयास्म्मद्द्वेषोयुवयारांतीर्द्दिवेत्त्वान्तरिक्षायत्त्वापृथिव्यैत्त्वाशुन्धन्ताँ
ल्लोकाःपितृषदनाःपितृषदंनमसि ॥ १ ॥ अग्ग्रेणीरसि । स्वा
वेशऽउन्नेतॄणामेतस्यंव्वित्तादाधिंत्वास्त्थास्यातिदेवस्त्वांसवितामद्ध्वांन
क्तुसुपिप्पलाब्भ्यस्त्वौषधीब्भ्यः ॥ द्यामग्ग्रेणास्पृक्षऽआन्तरिक्षम्म
द्ध्येनाप्प्राःपृथिवीमुपरेणादृꣳहीः ॥२॥ यातै ॥ यातेधामांन्युश्मसिग

मन्द्ध्यैयत्रगावोभूरिशृङ्गाऽअयासः ॥ अत्राहतदुरुगायस्यविष्ण्णोः परमम्पदमवभारिभूरि ॥ ब्रह्मवनित्त्वाक्षत्रवनिरायस्प्पोषवनिपर्य्यूहामि ॥ ब्रह्मदृꣳहक्षत्रन्दृꣳहायुर्दृꣳहप्प्रजान्दृꣳह ॥ ३ ॥ विष्ण्णोःकर्म्माणि । पश्यतयतोव्व्रतानिपस्प्पशे ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यःसखा ॥ ४ ॥ तद्विष्ण्णोः । परमम्पदꣳसदापश्श्यन्तिसूरयः । दिवीवचक्षुराततम् ॥ ५ ॥ परिवीरसि ॥ परिवीरसिपरित्त्वादैवीर्व्विशोव्व्ययन्ताम्परीमंय्यजमानꣳ रायोमनुष्ष्याणाम् ॥ दिवःसूनुरस्येषतेपृथिव्याँल्लोकऽआरण्ण्यस्तेपशुः ॥ ६ ॥ [६] उपावीरसि ॥ उपावीरस्युपदेवान्दैवीर्व्विशःप्प्रागुरु

संहि. शिजोव्वह्नितमान्॥ देवत्त्वष्टर्व्वसुरमहव्याते स्वदन्ताम् ॥७॥ रेवतीरम
॥३२॥ द्ध्वम् ॥ रेवतीरमद्ध्वम्बृहस्प्पतेधारयाव्वसूनि ॥ ऋतस्यत्त्वादेवहविःपाशे
नुप्प्रतिमुञ्चामिधर्षामानुषः ॥८॥ देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रसव्वेश्विनोर्ब्बा
हुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥ अग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टन्नियुनज्मि ॥ अ
द्भ्यस्त्वौषधीभ्योनुत्त्वामातामन्न्यतामनुपितानुभ्भ्रातासगभ्योनु
सखासयूथ्यः ॥ अग्नीषोमाभ्यान्त्वाजुष्टम्प्प्रोक्षामि ॥९॥ अपाम्पे
पू.अ. रुः ॥ अपाम्पेरुरस्यापोदेवीःस्वदन्तुस्वात्तञ्चित्सद्देवहविः॥ सन्तेप्प्रा
६ णोव्वातेनगच्छताꣳसमङ्गानियजत्रैः संय्यज्ञपतिराशिषा ॥ १० ॥

घृतेनाक्तौ । पशूँस्त्रायेथाᳫंरेवतियजमानेप्प्रियन्धाऽआविश ॥ उरो
रन्तरिक्षात्सजूर्द्देवेनव्वातेनास्यहविषस्त्मनायजसमस्यतन्वाभव ॥
वर्षोँव्वर्षीयसियज्ञेयज्ञपतिन्धाः स्वाहादेवेब्भ्योदेवेब्भ्यः स्वाहा ॥११॥
[५] माहिः ॥ माहिर्ब्भूर्म्मापृदाकुर्न्नमस्तऽआतानानर्व्वाप्प्रेहि ॥ घृ
तस्यकुल्ल्याऽउपऽऋतस्यपत्थ्याऽअनु ॥ १२ ॥ देवीरापः ॥ देवीरा
पःशुद्धावोढ्वᳫंसुपरिविष्टादेवेषुपरिविष्टाव्वयम्परिवेष्टारोभूयास्म्म ॥
॥ १३ ॥ व्वाचन्ते ॥ व्वाचन्तेशुन्धामिप्प्राणन्तेशुन्धामिचक्षुस्ते
शुन्धामिश्श्रोत्रन्तेशुन्धामिनाभिन्तेशुन्धामिमेढ्रन्तेशुन्धामिपायुन्ते

शु॒न्धामि॑च॒रित्राँ॑स्तेशु॒न्धामि ॥ १४ ॥ मन॑स्ते ॥ मन॑स्त॒ऽआ
प्प्याय॑ता॒ꣳवाक्त॒ऽआप्प्याय॑ताम्प्प्राणस्त॒ऽआप्प्याय॑ता॒ञ्चक्षु॑स्त॒ऽआ
प्प्याय॑ता॒ꣳश्रोत्र॑न्त॒ऽआप्प्याय॑ताम् ॥ यत्ते॑क्रू॒रं॑यदास्त्थि॑त॒न्तत्त॒ऽआ
प्प्याय॑ता॒न्निष्ट्याय॑ता॒न्तत्ते॑शु॒द्ध्य॒तु॒शमहो॑भ्यः ॥ ओष॑धे॒त्त्रायस्व
स्वाधि॑त॒मैन॑ꣳहिꣳसीः ॥ १५ ॥ रक्ष॑साम्भा॒गः ॥ रक्ष॑साम्भा॒गो॑सि॒नि
र॑स्त॒ꣳरक्ष॑ऽइ॒दम॒हꣳरक्षो॒भिति॑ष्ठामी॒दम॒हꣳरक्षोव॑बाध॒ऽइ॒दम॒हꣳरक्षो॑ध॒
मन्तमो॑नयामि ॥ घृ॒तेन॑द्द्यावापृथि॒वीप्प्रोर्ण्णु॑वाथां॒वायो॒वेस्तो॑कानां
म॒ग्निराज्ज्य॑स्यव्वे॒तु॒स्वाहा॒स्वाहा॑कृते॒ऽऊर्द्ध्व॑नभसम्मारु॒तङ्ग॑च्छतम् ॥

॥ १६ ॥ इ॒दमा॑पः ॥ इ॒दमा॑पः॒प्प्रव॑हताव॒द्यञ्च॒मलं॑च॒यत् ॥ यच्चा॑भिदु॒द्रोहानृ॑तं॒यच्च॑शे॒पेऽअ॑भी॒रुण॑म् ॥ आपो॑मा॒तस्मा॒देन॑सः॒पव॑मानश्च॒मुञ्चतु ॥ १७ ॥ [६] सन्ते॑ ॥ सन्ते॒मनो॒मन॑सा॒साम्प्रा॒णः॒प्प्रा॒णेन॑गच्छताम् ॥ रेड॑स्य॒ग्निष्ट्वा॑श्श्रीणा॒त्वाप॑स्त्वा॒सम॑रिण॒न्वात॑स्यत्त्वा॒ध्राज्यै॑पू॒ष्णोरꣳह्या॑ऊ॒ष्म्मणो॑व्यथिष॒त्प्रयु॑तं॒द्द्वेषः॑ ॥ १८ ॥ घृ॒तङ्घृ॑तपावानः ॥ घृ॒तङ्घृ॑तपावानः॒पिब॑त॒वसां॑वसापावानः॒पिब॑ता॒न्तरि॑क्षस्य ह॒विर॑सि॒स्वाहा॑ ॥ दिशः॑प्र॒दिश॑ऽआ॒दिशो॑वि॒दिश॑ऽउ॒द्दिशो॑दि॒ग्ग्भ्यः॒स्वाहा॑ ॥ १९ ॥ ऐन्द्रः॒प्प्राणः ॥ ऐन्द्रः॒प्प्राणो॑ऽअङ्गे॑ऽअङ्गे॒नि

दीद्ध्यदैन्द्रऽउदानोऽअङ्गऽअङ्गेनिधीतः ॥ देवंत्त्वष्टर्भूरितेसꣳसमेतु
सलक्ष्मायद्विषुरूपम्भवाति ॥ देवत्त्रायन्तमवसेसखायोनुत्त्वामाता
पितरोमदन्तु ॥ २० ॥ [३] समुद्रङ्गच्छ ॥ समुद्रङ्गच्छस्वाहा
न्तरिक्षङ्गच्छस्वाहादेवꣳसवितारङ्गच्छस्वाहामित्त्रावरुणौगच्छस्वा
हाहोरात्त्रेगच्छस्वाहाछन्दाꣳसिगच्छस्वाहाद्यावापृथिवीगच्छस्वाहा
यज्ञङ्गच्छस्वाहासोमङ्गच्छस्वाहादिव्यन्नभोगच्छस्वाहाग्निंवैश्वानर
ङ्गच्छस्वाहामनोमेहार्द्दियच्छदिवन्तेधूमोगच्छतुस्व ज्ज्योति÷पृथि
वीम्भस्स्मनापृणस्वाहा ॥ २१ ॥ माप÷ ॥ मापोमौषधीर्हिꣳसी

द्धाम्म्नोधाम्म्नोराजँस्ततोव्वरुणनोमुञ्च ॥ यदाहुरग्घ्न्याऽइतिव्वरुणे
तिशपामहेततोव्वरुणनोमुञ्च ॥ सुमित्त्रियानऽआपऽओषधयःसन्तु
दुर्म्मित्त्रियास्तस्मैसन्तुयोस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मः ॥ २२ ॥
[२] हविष्म्मतीरिमाः ॥ हविष्म्मतीरिमाऽआपोहविष्माँऽआ
विवासति ॥ हविष्म्मान्देवोऽअध्वरोहविष्म्माँ २ ऽअस्तुसूर्य्यः ॥
॥ २३ ॥ अग्नेर्वः ॥ अग्नेर्वोपन्नगृहस्यसदसिसादयामीन्द्राग्ग्न्यो
र्भागधेयीस्स्थमित्त्रावरुणयोर्भागधेयीस्स्थविश्श्वेषान्देवानाम्भाग
धेयीस्स्थ ॥ अमूर्य्याऽउपसूर्य्येयाभिर्व्वासूर्य्यःसह ॥ तानोहि

न्त्वन्त्वद्ध्व॒रम् ॥ २४ ॥ [२] हृदेत्त्वां ॥ हृदेत्त्वा॒मनंसेत्त्वादि॒वेत्त्वा॒
सू॒र्य्याँयत्त्वा ॥ ऊ॒र्द्ध्वंमि॒ममंद्ध्व॒रन्दि॒विदे॒वेषु॒होत्त्रांयच्छ ॥ २५ ॥ सोमं
राजन् ॥ सोमंराज॒न्विश्श्वा॒स्त्वम्प्र॒जाऽउ॒पावंरोह॒विश्श्वा॒स्त्वा॒म्प्र॒
जाऽउ॒पावंरोहन्तु ॥ शृ॒णोत्त्व॒ग्निः स॒मिधा॒हवम्मेशृ॒ण्वन्त्वापोंधि॒ष
णांश्च॒देवीः ॥ श्रोतांग्ग्रावाणोवि॒दुषो॒नय॒ज्ञꣳशृ॒णोतुंदे॒वः सवि॒ताहवं
म्मे॒स्वाहा ॥ २६ ॥ देवीँरापः ॥ देवीँरापोऽ अपान्नपा॒द्योवं॒ऊर्म्मिँर्हँवि॒
ष्यऽइन्द्रि॒यावांन्म॒दिन्तंमः ॥ तन्दे॒वेब्भ्योदेव॒त्त्रादंत्तशु॒क्रपेब्भ्यो॒ये
षांम्भा॒गस्त्थ॒स्वाहां ॥ २७ ॥ कार्षिरसि ॥ कार्षिरसिसमु॒द्रस्य॒त्त्वा

क्षि॒त्त्या॒ऽउन्न॑यामि ॥ समापो॒ऽअ॒द्भिर॑ग्ग्मत॒समोष॑धीभि॒रोष॑धीः ॥ ॥ २८ ॥ यम॑ग्ग्ने ॥ यम॑ग्ग्ने पृ॒त्त्सुमर्त्त्य॒मवा॒व्वाजे॑षु॒यञ्जु॒नाः ॥ सयन्ता॒शश्व॑तीरि॒षःस्वाहा॑ ॥ २९ ॥ [५] दे॒वस्य॑त्त्वा ॥ दे॒वस्य॑त्त्वासवि॒तुःप्प्र॑स॒वे॒श्विनो॑र्ब्बा॒हुब्भ्या॑म्पू॒ष्ण्णोहस्ता॑ब्भ्याम् ॥ आद॑दे॒रा॒वा॑सिग॒भीर॒मि॒मम॑ध्व॒रङ्कृ॒धीन्द्रा॑यसु॒षू॒त्त॑मम् ॥ उ॒त्त॒मेन॑प॒विनोर्ज्ज॑स्वन्त॒म्मधु॒मन्त॒म्पय॑स्वन्त॑न्निग्ग्रा॒ब्भ्या॒स्त्थदे॒व॒श्श्रुत॑स्त॒र्प्पय॑त॒मा॒मनो॑मे ॥ ३० ॥ मनो॑मे । त॒र्प्पय॑त॒व्वाच॑म्मेत॒र्प्पय॑त॒प्प्रा॒णम्मे॑त॒र्प्पय॑त॒चक्षु॑र्म्मे॑त॒र्प्पय॑त॒श्श्रोत्त्र॑म्मेत॒र्प्पय॑ता॒त्मान॑म्मेत॒र्प्पय॑त॒प्प्र॒जाम्मे॑त॒र्प्पय॑त॒प॒शून्मे॑त॒र्प्प

संहि. यतगुणान्मैतर्प्पंयतगुणामुमाव्वितृषन् ॥ ३१ ॥ इन्द्रायत्त्वा ॥ इ
॥३६॥ न्द्रायत्त्वाव्वसुमतेरुद्द्रवंतऽइन्द्रायत्त्वादित्त्यवंतऽइन्द्रायत्त्वाभिमाति
ग्घ्ने ॥ श्येनायंत्त्वासोमभृतेग्नयेंत्त्वारायस्प्पोषदे ॥ ३२॥ यत्तें । सो
मदिविज्ज्योतिर्य्यत्पृथिव्यांय्यदुरावन्तरिक्षे ॥ तेनास्म्मैयजमाना
योरुरायेकृद्ध्यधिदात्रेव्वोचः ॥ ३३ ॥ श्वात्रास्त्थ ॥ श्वात्रास्त्थवृ
त्रतुरोराधोगूर्त्ताऽअमृतस्यपत्न्नीः॥ तादेवीर्द्देवत्त्रेमंय्यज्ञन्नयतोपहूताः
पू.अ. सोमस्यपिबत ॥ ३४ ॥ माभेः ॥ माभेर्म्मासंव्विक्क्थाऽऊर्ज्जन्धत्त्स्वधि
६ षणेव्वीड्वीसतीव्वीडयेथामूर्ज्जन्दधाथाम् ॥ पाप्प्माहतोनसोमः ॥

॥ ३५॥ प्रागपांक् ॥ प्रागपागुदगधुराक्कसुर्व्वतस्त्वादिशुऽआधावन्तु ॥
अम्म्बुनिष्प्परुसमुरीर्व्विदाम् ॥३६॥ त्वमुङ्ग ॥ त्वमुङ्गप्प्रशꣳसिषोदेवः
शविष्ठुमर्त्यम् ॥ नत्त्वदुन्न्योमघवन्नास्त्तिमार्ड्डितेन्द्रब्ब्रवीमितेव्वचः ॥
॥ ३७ ॥ ८ ॥ इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांषष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥
श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सूत्रम् ॥ वाचस्पतय उप
यामगृहीतोसि त्रिकावावायोयंवा द्विकौ यस्तएका प्राणायतिस्त्रो
मघवइन्द्राग्नी आगतमाघौमासश्चर्षणीधृतो विश्वेदेवासऽआगते
न्द्रमरुत्वो मरुत्वन्तंवृषभं मरुतान्त्वौजसे सजोषाइन्द्रमरुत्वाँ

२ इन्द्र महाँ २ इन्द्रो महाँ २ इन्द्र एकैकोदुत्यमष्टौ पञ्चविꣳ
शतिरष्टाचत्त्वारिꣳशत् ॥ हरिः ॐ व्वाचस्पत॑ये ॥ व्वाचस्पत॑येपव
स्वव्वृष्ण्णोऽअꣳशुभ्या॒ङ्गभ॑स्त्तिपूतः ॥ दे॒वोदे॒वेब्भ्य॑ः पवस्व॒येषा
म्भा॒गोसि ॥ १ ॥ मधु॑मतीर्न्नः ॥ मधु॑मतीर्न्न॒ऽइष॑स्कृधि॒यत्ते॑सो॒मादा
ब्भ्य॒न्नाम॒जागृ॑वि॒तस्म्मै॑तेसो॒म॒सोमा॑य॒स्वाहा॒स्वाहो॒र्व्व॒न्तरि॑क्षमन्वे
मि॒स्वाङ्कृ॑तोसि ॥ २ ॥ स्वाङ्कृ॑तोसि॒ । व्विश्श्वे॑ब्भ्य॒ऽइन्द्रि॒येब्भ्यो
दि॒व्येब्भ्य॒ःपार्त्थि॑वेब्भ्यो॒मन॑स्त्वाष्टु॒स्वाहा॑त्त्वासुभव॒सूर्य्या॑यदे॒वेब्भ्य
स्त्वामरीचि॒पेब्भ्यो॒देवा॑ꣳशो॒यस्म्मै॑त्त्वेडे॒तत्त्स॒त्यमु॑परि॒प्प्रुता॑भ॒ङ्गेन

हतोसौफट्प्राणायत्त्वाव्यानायत्त्वा ॥३॥ [३] उपयामगृहीतोसि ॥
उपयामगृहीतोस्यन्तर्यँच्छमघवन्पाहिसोमम् ॥ उरुष्यरायऽएषो
यजस्व ॥४॥ अन्तस्ते ॥ अन्तस्तेद्यावापृथिवीदधाम्म्यन्तर्दधाम्म्युर्व्व
न्तरिक्षम् ॥ सजूर्द्देवेभिरवरैः परैश्चान्तर्यामेमघवन्मादयस्व ॥ ५ ॥
स्वाङ्कृतोसि ॥ स्वाङ्कृतोसिविश्वेभ्यऽइन्द्रियेभ्योदिव्येभ्यःपार्थि
वेभ्योमनस्त्वाष्टुस्वाहात्त्वासुभवसूर्य्यायदेवेभ्यस्त्वामरीचिपे
भ्यऽउदानायत्त्वा ॥६॥ [३] आवायो ॥ आवायोभूषशुचिपाऽउप
नःसहस्रन्तेनियुतोविश्ववार ॥ उपोतेऽअन्धोमद्यमयामियस्यदेवद

धिषेपूर्व्वपेयंव्वायवेत्त्वा ॥ ७ ॥ इन्द्रवायूऽइमे । सुताऽउपप्प्रयोभिरा
गतम् ॥ इन्दवोवामुशन्तिहि ॥ उपयामगृहीतोसिव्वायवऽइन्द्रवायु
भ्यान्त्वैषतेयोनिःसजोषोभ्यान्त्वा ।८। [२] अयंव्वाम् । अयंव्वाम्मित्त्रा
वरुणासुतःसोमऽऋतावृधा ॥ ममेदिहश्श्रुतꣳहवम् ॥ उपयामगृहीतो
सिमित्त्रावरुणाभ्यान्त्वा ॥ ९ ॥ रायाव्वयम् ॥ रायाव्वयꣳससवाꣳसो
मदेमहव्व्येनदेवायवसेनगावः ॥ तान्धेनुम्मित्त्रावरुणायुवन्नोव्विश्वाहा
धत्तमनपस्फुरन्तीमेषतेयोनिर्ऋतायुभ्यान्त्वा ॥ १० ॥ [२] या
वाम् ॥ यावाङ्कशामधुमत्त्यश्विनासूनृतावती ॥ तयायज्ञम्मिमिक्ष

तम् । उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वैषतेयोनिर्म्माध्वीभ्यान्त्वा ॥
॥ ११ ॥ [१] तम्प्रत्नथा । पूर्वथाविश्वथेमथाज्ज्येष्ठतातिम्बर्हिष
दꣳस्वर्विदम् ॥ प्रतीचीनंवृजनन्दोहसेधुनिमाशुञ्जयन्तमनुयासुवर्द्ध
से ॥ उपयामगृहीतोसिशण्डायत्त्वैषतेयोनिर्व्वीरताम्पाह्यपमृष्टꣳशण्डो
देवास्त्वाशुक्रपाःप्प्रणयन्त्वनाधृष्टासि ॥ १२ ॥ सुवीरोव्वीरान् ॥ सु
वीरोव्वीरान्प्रजनयन्परीह्यभिरायस्प्पोषेणयजमानम् ॥ सञ्जग्मा
नोदिवापृथिव्याशुक्रःशुक्रशोचिषानिरस्तꣳशण्डःशुक्रस्याधिष्ठानम
सि ॥ १३ ॥ अच्छिन्नस्यते । देवसोमसुवीर्य्यस्यरायस्प्पोषस्य

संहि.
॥३१॥

दादितारःस्याम ॥ साप्प्रथमासंस्कृतिर्व्विश्ववारासप्प्रथमोव्वरुणोमि
त्रोऽअग्निः ॥ १४ ॥ सप्प्रथमः ॥ सप्प्रथमोबृहस्पतिश्चिकित्वाँस्त
स्म्माऽइन्द्रायसुतमाजुहोतस्वाहा ॥ तृम्म्पन्तुहोत्रामद्ध्वोयाःस्स्विष्टा
याःसुप्प्रीताःसुहुतायत्त्स्वाहायाडग्ग्नीत् ॥१५॥ [४] अयंव्वेनः ॥अयं
व्वेनश्चोदयत्त्पृश्श्निगर्ब्भाज्ज्योतिर्ज्जरायूरजसोव्विमाने ॥ इममपा
ᳫंसङ्गमेसूर्य्यस्यशिशुन्नव्विप्प्रामतिभीरिहन्ति ॥ उपयामगृहीतोसि
मर्क्कायत्वा ॥ १६ ॥ मनोन । येषुहवनेषुतिग्ग्मंव्विपःशच्च्यावनुथोद्द्र
वन्ता ॥ आयःशर्य्याभिस्तुविनृम्म्णोऽअस्याश्श्रीणीतादिशङ्ग्भं

पू.अ.
८

स्त्वावेषतेयोनिःप्प्रजाःपाह्यपमृष्टोमर्क्कोदेवास्त्वांमन्थिपाः प्प्रणयु
न्त्वनाधृष्टासि ॥ १७ ॥ सुप्प्रजाःप्प्रजाःप्प्रंजनयन्न्परीह्यभिराय
स्प्पोषेणयजमानम् ॥ सञ्जग्ग्मानोदिवापृथिव्यामन्न्थीमन्न्थशोचि
षानिरंस्तोमर्क्कोमन्थिनोधिष्ठानंमसि ॥ १८ ॥ [३] येदेवासः॥येदे
वासोदिव्येकादशस्त्थपृथिव्यामद्ध्येकादशस्त्थ ॥ अप्प्सुक्षितोमहि
नैकादशस्त्थतेदेवासोयज्ञमिमञ्जुषद्ध्वम् ॥ १९ ॥ उपयामगृहीतोसि॥
उपयामगृहीतोस्याग्ग्रयणोसिस्वाग्ग्रयणः ॥ पाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिं
व्विष्ण्णुस्त्वामिन्न्द्रियेणंपातुव्विष्ण्णुन्त्वम्पाह्यभिसवनानिपाहि २०॥

सोम॑÷पवते ॥ सोम॑÷पवतेस्म्मैब्ब्रह्म॑णेस्म्मैक्षत्त्रायास्म्मै
सु॑न्न्वतेयज॑मानायपवतऽइषऽऊर्ज्जेपवतेद्भ्यऽओष॑धीब्भ्यᳶपवतेद्यावा
पृथिवीब्भ्यांम्पवतेसुभूताय॑पवतेव्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्य॑ऽएषतेयो
निर्व्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्य॑÷ ॥ २१ ॥ [३] उपयामगृ॑हीतोसि ॥ उ
पयामगृ॑हीतोसीन्द्राय॑त्त्वाबृहद्व॑तेव्वय॑स्स्वतऽउक्थाव्व्यङ्गृह्णामि ॥ यत्ते
ऽइन्द्रबृहद्वयस्तस्म्मैत्त्वाव्विष्णवेत्त्वैषतेयोनिरुक्थेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्य
स्त्वादेवाव्व्यंय्यज्ञस्यायु॑षेगृह्णामिमित्त्रावरु॑णाब्भ्यान्त्वा॥२२॥मित्त्रा
वरु॑णाब्भ्यान्त्वा। देवाव्व्यंय्यज्ञस्याय॑षेगृह्णामीन्द्रायत्त्वादेवाव्व्यंय्यज्ञ

स्यायुषेगृह्णामीन्द्राग्निब्भ्यान्त्वादेवाव्व्यंय्यज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्रावरु
णाब्भ्यान्त्वादेवाव्व्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्राबृहस्पतिब्भ्यान्त्वादेवा
व्व्यंय्यज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्राविष्णुब्भ्यान्त्वादेवाव्व्यंय्यज्ञस्यायुषेगृ
ह्णामि॥२३॥[२]मूर्द्धानन्दिवः॥मूर्द्धानन्दिवोऽअरतिम्पृथिव्यावैश्वा
नरमृतऽआजातमग्निम्॥ कविꣳसम्म्राजमतिथिञ्जनानामासन्नापा
त्रंजनयन्तदेवाः॥२४॥ उपयामगृहीतोसि। ध्रुवोसिध्रुवक्षितिर्ध्रुवा
णान्ध्रुवतमोच्युतानामच्युतक्षित्तमएषतेयोनिर्वैश्वानरायत्त्वा॥ध्रुव
न्ध्रुवेणमनसाव्वाचासोममवनयामि॥ अथानऽइन्द्रइद्विशोसपत्त्नाः

सम॑नसुस्क्करं॑त् ॥ २५ ॥ [२] यस्त्ते॑ । द्रुप्पसस्क्कन्न्द॑तियस्त्तेऽअꣳशु
ग्ग्रा॑वच्च्युतोधिषण॑योरुपस्त्था॑त् ॥ अद्ध्वर्य्योर्व्वापरि॑वायःपवित्त्रात्त
न्ते॑जुहोमिमन॑साव्वष॑ट्कृतꣳस्वाहा॑देवाना॑मुत्क्रम॑णमसि ॥२६॥ [१]प्रा
णाय॑मे । वर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्स्वव्व्यानाय॑मेवर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्स्वोदाना
य॑मेवर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्स्ववाचेमेवर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्स्वक्क्रतूदक्षा॑ब्भ्या
म्मेवर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्स्वश्श्रोत्त्रा॑यमेवर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्वचक्षु॑र्ब्भ्यां॑म्मे
वर्च्चोँदसौवर्च्चँ॑सेपवेथामात्त्वमनैमे ॥ २७ ॥ आत्त्वमनैमे । वर्च्चोँ
दावर्च्चँ॑सेपवस्वौज॑समेवर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्वायु॑षमेवर्च्चोँदावर्च्चँ॑सेपवस्व

विश्वाभ्योमेप्रजाभ्योवर्च्चोदसौवर्च्चसेपवेथाम् ॥२८॥ कोसि। क
तमोसिकस्यासिकोनामासि ॥ यस्यंतेनामामन्महियन्त्वा सोमेना
तीतृपाम॥भूर्भुवःस्व÷सुप्रजाःप्रजाभि÷स्याꣳसुवीरोवीरैःसुपोषः
पोषैः ॥२९॥ [३] उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोसिमधवेत्त्वोप
यामगृहीतोसिमाधवायत्त्वोपयामगृहीतोसिशुक्रायत्त्वोपयामगृही
तोसिशुचयेत्त्वोपयामगृहीतोसिनभसेत्त्वोपयामगृहीतोसिनभस्या
यत्त्वोपयामगृहीतोसीषेत्त्वोपयामगृहीतोस्यूर्ज्जेत्त्वोपयामगृहीतोसि
सहसेत्त्वोपयामगृहीतोसिसहस्यायत्त्वोपयामगृहीतोसितपसेत्त्वो

पयामगृहीतोसितपस्यायत्त्वोपयामगृहीतोस्यꣳहसस्पतयेत्त्वा ॥
॥ ३० ॥ [१] इन्द्राग्नीऽआगतम् ॥ इन्द्राग्नीऽआगतꣳसुतङ्गीर्भि
र्न्नभोव्वरेण्यम् ॥ अस्यपातन्धियेषिता ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्राग्नि
भ्यान्त्वैषतेयोनिरिन्द्राग्निभ्यान्त्वा ॥ ३१ ॥ [१] आघं ॥ आघाये
ऽअग्निमिन्धतेस्त्तणन्तिबर्हिरानुषक् ॥ येषामिन्द्रोयुवासखा ॥ उप
यामगृहीतोस्यग्नीन्द्राभ्यान्त्वैषतेयोनिरग्नीन्द्राभ्यान्त्वा ॥ ३२ ॥
[१] ओमासश्चर्षणीधृतः ॥ ओमासश्चर्षणीधृतोविश्वेदेवासऽआ
गंत ॥ दाश्वाꣳसोदाशुषःसुतम् ॥ उपयामगृहीतोसिविश्वेभ्य

स्त्वादेवेभ्यंऽएषतेयोनिर्व्विश्श्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः ॥ ३३ ॥ [१] व्वि
श्श्वेदेवासः ॥ व्विश्श्वेदेवासऽआगतशृणुतामऽइमꣳहवम् ॥ एदम्बर्हि
र्न्निषीदत ॥ उपयामगृहीतोसिव्विश्श्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यंऽएषतेयोनिर्व्वि
श्श्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः ॥ ३४ ॥ [१] इन्द्रंमरुत्त्वः ॥ इन्द्रंमरुत्त्वऽइह
पाहिसोमंय्यथाशार्य्यातेऽअपिबःसुतस्य ॥ तवप्प्रणीतीतवशूरशर्म्म
न्नाविवासन्तिकवयःसुयज्ञाः ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वत
ऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वामरुत्त्वते ॥ ३५ ॥ [१] मरुत्त्वन्तंव्वृषभंव्वावृधान
मकवारिन्दिव्यꣳशासमिन्द्रम् ॥ व्विश्श्वासाहमवसेनूतनायोग्रꣳस

८

होदामिहतꣳहुवेम ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वतऽएषतेयो
निरिन्द्रायत्त्वामरुत्त्वते ॥ उपयामगृहीतोसिमरुतान्त्वौजसे ॥
॥ ३६ ॥ [१] सजोषाऽइन्द्र ॥ सजोषाऽइन्द्रसगणोमरुद्भिःसोमम्पि
बवृत्रहाशूरविद्वान् ॥ जहिशत्रूँ १ रपमृधोनुदस्वाथाभयङ्कृणुहिवि
श्वतोनः ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वतऽएषतेयोनिरिन्द्रा
यत्त्वामरुत्त्वते ॥ ३७ ॥ [१] मरुत्त्वाँ २ ऽइन्द्र । वृषभोरणायपिबा
सोमममनुष्ष्वधम्मदाय ॥ आसिञ्चस्वजठरेमद्ध्वऽऊर्म्मिन्त्वꣳराजा
सिप्प्रतिपत्त्सुतानाम् ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्त्वतऽएषते

योनि॒रिन्द्रा॑यत्त्वाम॒रुत्त्व॑ते ॥ ३८ ॥ [१] म॒हाँ२इन्द्र॑÷ ॥ म॒हाँ२ऽइ
न्द्रोनृ॒वदा॒चर्षणि॒प्प्राऽउ॒तद्वि॒बर्हा॑ऽअमि॒नःसहो॑भिः ॥ अ॒स्मद्र्य॒ग्ग्वावृ
धे॒व्वी॒र्य्या॑यो॒रुःपृ॒थुःसु॒कृ॑तःक॒र्तृभि॑र्भूत् ॥ उ॒प॒या॒मगृ॑हीतोसिमहे॒न्द्राय॑
त्त्वैष॒ते॒योनि॒र्म्महे॒न्द्राय॑त्त्वा ॥ ३९ ॥ [१] म॒हाँ२इन्द्र॑÷ ॥ म॒हाँ२ इन्द्रो॒
यऽओज॑साप॒र्ज्जन्यो॑व्वृ॒ष्टि॒माँ२ऽइव ॥ स्तोमै॑र्व्व॒त्सस्य॑व्वावृधे ॥ उ॒प॒या॒मगृ
हीतोसिमहे॒न्द्राय॑त्त्वैष॒ते॒योनि॒र्म्महे॒न्द्राय॑त्त्वा ॥ ४० ॥ [१] उदु॒त्त्यम् ॥
उदु॒त्त्यञ्जा॒तवे॑दसन्दे॒वंव्व॑हन्तिके॒तव॑÷ ॥ दृ॒शेव्विश्वा॑य॒सूर्य्य॒ꣳस्वाहा॑ ॥
॥ ४१ ॥ चि॒त्रन्दे॒वाना॑म् ॥ चि॒त्रन्दे॒वाना॒मुद॑गा॒दनी॑क॒ञ्चक्षु॒र्म्मि॒त्रस्य॒

व्वरुणस्याग्नेः ॥ आप्राद्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षꣳसूर्य्यऽआत्माजग
तस्तस्थुषश्चस्वाहा ॥ ४२ ॥ अग्नेनय । सुपथाराये ऽअस्मान्विश्वा
निदेवव्वयुनानिव्विद्वान् ॥ युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठान्तेनम
ऽउक्तिंव्विधेमस्वाहा ॥४३॥ अयन्नः ॥ अयन्नोऽअग्निर्व्वरिवस्कृणोत्वय
म्मृधःपुरऽएतुप्रभिन्दन् ॥ अयंव्वाजाञ्जयतुव्वाजसातावयꣳशत्रूञ्जय
तुजर्हृषाणःस्वाहा ॥४४॥ रूपेणवः ॥ रूपेणवोरूपमभ्यागान्तुथोवो
व्विश्ववेदाव्विभजतु ॥ ऋतस्यपथाप्रेतंचन्द्रदक्षिणाव्विस्वःपश्यव्व्यन्त
रिक्षंय्यतस्वसदस्यैः ।४५। ब्राह्मणमद्य । व्विदेयम्पितृमन्तम्पैतृमत्य

मृषिंमार्षेयꣳसुधातुदक्षिणम् ॥ अस्म्मद्रातादेवत्त्रागच्छतप्प्रदातार
माविशत ॥ ४६ ॥ अग्नयेत्त्वा ॥ अग्नयेत्त्वामह्यँव्वरुणोददातुसोमृत
त्त्वमशीयायुर्द्दात्त्रऽएधिमयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्त्रेरुद्द्रायत्त्वामह्यंव्वरुणो
ददातुसोमृतत्त्वमशीयप्प्राणोदात्त्रऽएधिव्वयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्त्रेबृह
स्प्पतयेत्त्वामह्यंवरुणोददातुसोमृतत्त्वमशीयत्त्वग्ग्दात्त्रऽएधिमयो
मह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्त्रेयमायत्त्वामह्यंव्वरुणोददातुसोमृतत्त्वमशीयह
योदात्त्रऽएधिव्वयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्त्रे ॥ ४७ ॥ कोदात् ॥ कोदात्त्कस्म्माऽ
अदात्त्कामोदात्त्कामायादात् ॥ कामोदाताकाम÷प्प्रतिग्ग्रहीताकामै

तत्तें ॥ ४८ ॥ [८] ॥ २५ ॥ इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांसप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सूत्रम् ॥ उपयामगृहीतोसि आदित्त्येभ्यः पञ्च वाममद्य द्वे सुशर्मास्येका बृहस्प्पतिसुतस्य द्वे हरिरसिचतस्रः समिन्द्रणोष्टौ माहिरेजतुदश मास्यःपञ्चकावातिष्ठयुक्ष्वाहीन्द्रामिदेकैका यस्मान्नद्वेग्ग्नेपवस्वोत्तिष्ठन्नऽहश्चमुदुत्त्यमेकैकाजिघ्रद्वे विनइन्द्रवाचस्पतिंविश्वकर्मन्नेकैकाग्नयेत्त्वाचतस्र इहरातिस्तिस्रः परमेष्ठीदश त्रयोविꣳशतिस्त्रिषष्टिः ॥ हरिः ॐ उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्यादित्त्येभ्यस्त्वा ॥

व्विषण्णंऽउरुगायैषतुसोमुस्त्तꣳरंक्षस्वमात्त्वांदभन् ॥ १ ॥ कुदाचुन ।
स्त्तुरीरंसिनेन्द्रंसश्चसिदाशुषें ॥ उपोपेन्नुमंघवुन्भूयुऽइन्नुतेदानंन्देु
वस्यंपृच्च्यतऽआदित्त्येभ्भ्यंस्त्वा ॥ २ ॥ कुदाचुन । प्प्रयुच्छस्युभे
निपांसिजन्मंनी ॥ तुरीयादित्त्युसवंनन्तऽइन्द्रियमातंस्त्थावुमृतं
न्दिुव्यादित्त्येभ्भ्यंस्त्वा ॥ ३ ॥ युज्ञोदेुवानांम् ॥ युज्ञोदेुवानुाम्प्प्र
त्त्यौंतिसुम्म्नमादित्त्यासुोभवंतामृडयन्तंः ॥ आवुोर्व्वाचीसुमुतिर्व्वंवृ
त्त्यादुꣳहोश्चिद्याव्वंरिवुोवित्तुरासंदादित्त्येभ्भ्यंस्त्वा ॥ ४ ॥ व्विवंस्व
न्नादित्त्य ॥ व्विवंस्वन्नादित्त्यैुषतैंसोमपुीथस्त्तस्मिंमन्मत्त्स्व ॥ श्रद्दे

सम्मैनरांव्वर्चसेदधातनुयदाशीर्द्दादम्पतीव्वाममश्नुतः ॥ पुमान्पुत्त्रो
जायतेव्विन्दतेव्वस्वधाव्विश्वाहारपऽएधतेगृहे ॥ ५ ॥ [५] व्वाममद्य ।
सवितर्व्वाममुश्वोदिवेदिवेव्वाममस्मभ्यꣳसावीः ॥ व्वामस्यहिक्षय
स्यदेवभूरेरयाधियाव्वामभाजःस्याम ॥ ६ ॥ उपयामगृहीतोसि ।
सावित्त्रोसिचनोधाश्चनोधाऽअसिचनोमयिधेहि ॥ जिन्वयज्ञञ्जिन्व
यज्ञपतिम्भगायदेवायत्वासवित्त्रे ॥ ७ ॥ [२] शतम् ३०० ॥
उपयामगृहीतोसि । सुशर्म्मासिसुप्प्रतिष्ठानोबृहदुक्षायनमः ॥ विश्वे
भ्यस्त्वादेवेभ्यऽएषतेयोनिर्व्विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः ॥ ८ ॥ [१]

उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोसिबृहस्प्पतिसुतस्यदेवसोमत
ऽइन्द्रोरिन्द्रियावतऽपत्क्कीवतोग्ग्रहाँ २ । ऽऋद्ध्यासम् । अहम्पर
स्तादहमवस्ताद्यदन्तरिक्षन्तदुमेपिताभूत् ॥ अहꣳसूर्य्यमुभय
तोददर्शाहन्देवानाम्म्परमङ्गुहायत् ॥ ९ ॥ अग्ग्ना३ऽइपत्क्कीवन् ॥
अग्ग्ना३ऽइपत्क्कीवन्त्सजूर्द्देवेनत्त्वष्ट्रासोमम्पिबस्वाहा ॥ प्रजापतिर्वृ
षासिरेतोधारेतोमयिधेहिप्प्रजापतेस्त्तेवृष्ण्णोरेतोधसोरेतोधामशीय
॥ १० ॥ [२] उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोसिहरिरसि
हारियोजनोहरिभ्यान्त्वा ॥ हर्य्योर्द्धानास्त्थसहसोमाऽइन्द्राय ॥

॥ ११ ॥ यस्त्ते ऽअश्वसनिर्भक्षोयोगोसनिस्त्तस्यतइष्टयजुषस्तु
तस्त्तोमस्यशस्त्तोक्थस्योपहूतस्योपहूतोभक्षयामि ॥ १२ ॥ देवकृ
तस्यैनसः ॥ देवकृतस्यैनसोवयजनमसिमनुष्यकृतस्यैनसोवय
जनमसिपितृकृतस्यैनसोवयजनमस्यात्मकृतस्यैनसोवयजनमस्ये
नसऽएनसोवयजनमसि ॥ यच्चाहमेनोविद्वाँश्चकारयच्चाविद्वाँस्त
स्यसर्व्वस्यैनसोवयजनमसि ॥ १३ ॥ संवर्च्चसा ॥ संवर्च्चसापयसा
सन्तनूभिरगन्महिमनसासꣳशिवेन ॥ त्वष्टासुदत्रोविदधातुरायोनु
मार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टम् ॥ १४ ॥ [४] समिन्द्र । णोमनसानेषिगो

भिःसꣳसूरिभिर्म्मघवन्त्सꣳस्वस्त्या ॥ सम्ब्रह्मणादेवकृतंयद
स्तिसन्देवानाꣳसुमतौयज्ञियानाꣳस्वाहा ॥ १५ ॥ संवर्च्चसा ॥ सं
वर्च्चसापयसासन्तनूभिरगन्महिमनसासꣳशिवेन ॥ त्वष्टासुदत्रो
विदधातुरायोनुमार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टम् ॥ १६ ॥ धातारातिःसविते
दञ्जुषन्ताम्प्रजापतिर्न्निधिपादेवोऽअग्निः ॥ त्वष्टाविष्णुःप्रजया
सꣳरराणायजमानायद्रविणन्दधातुस्वाहा ॥ १७ ॥ सुगावः ॥ सुगा
वोदेवाःसदनाऽअकर्म्मयऽआजग्मेदꣳसवनञ्जुषाणाः ॥ भरमाणावह
मानाहवीꣳष्ष्यस्मेधत्तवसवोवसूनिस्वाहा ॥ १८ ॥ याँ२ आवहः ॥

याँ२ आवहऽउशतोदेवदेवाँस्तान्प्रेरयस्वेऽअग्नेसधस्थे ॥ जक्षिवाꣳ
सः पपिवाꣳसंश्चविश्वेसुङ्घर्म्मꣳस्वरातिष्ठतानुस्वाहा ॥ १९ ॥ वय
ꣳहि । त्वाम्प्रयतियज्ञेऽअस्मिन्नग्नेहोतारमवृणीमहीह ॥ ऋधग
याऽऋधगुताशमिष्ठाःप्रजानन्यज्ञमुपयाहिविद्वान्त्स्वाहा ॥ २० ॥
देवागातुविदः ॥ देवागातुविदोगातुंवित्त्वागातुमित ॥ मनसस्पतऽ
इमन्देवयज्ञꣳस्वाहावातेधाः ॥ २१ ॥ यज्ञंयज्ञम् ॥ यज्ञंयज्ञङ्गच्छयज्ञ
पतिङ्गच्छस्वांय्योनिङ्गच्छस्वाहा ॥ एषतेयज्ञोयज्ञपतेसहसूक्तवाकः
सर्व्ववीरस्तञ्जुषस्वस्वाहा ॥ २२ ॥ [८] माहिः ॥ माहिर्भूर्म्मापृ

दाकुः । उरुꣳहिराजाव्वरुणश्चकारसूर्य्यायपन्थामन्वेतवाऽउ ॥ अप
देपादाप्प्रतिधातवेकरुतापवक्क्ताहृदयाव्विधश्चित् ॥ नमोव्वरुणायाभि
ष्ठितोव्वरुणस्यपाशः ॥ २३ ॥ अग्नेरनीकम् ॥ अग्नेरनीकमपऽआवि
वेशापान्नपात्प्रतिरक्षन्नसुर्य्यम् ॥ दमेदमेसमिधंयक्ष्यग्नेप्प्रतिते
जिह्वाघृतमुच्चरण्यत्स्वाहा ॥२४॥ समुद्द्रेत ॥ समुद्द्रेतेहृदयमप्स्वन्तः
सन्त्वाव्विशन्त्वोषधीरुतापः ॥ यज्ञस्यत्वायज्ञपतेसूक्क्तोक्क्तौनमोवाके
व्विधेमयत्स्वाहा ॥२५॥ देवीरापः ॥ देवीरापऽएषवोगर्भस्तꣳसुप्प्री
तꣳसुभृतम्बिभृत ॥ देवसोमैषतेलोकस्तस्मिञ्छञ्चव्वक्ष्वपरिचव्व

कक्ष्व ॥ २६ ॥ अवंभृथनिचम्पुण । निचेरुरसिनिचम्पुणः ॥ अवंदेवै
र्देवकृतमेनोयासिषमवमर्त्त्यैर्म्मर्त्त्यंकृतम्पुरुराव्ण्णोदेवरिषस्पाहि
देवानांछंसमिदंसि ॥ २७ ॥ [५] एजंतुदशंमास्यः ॥ एजं
तुदशंमास्योगर्ब्भौजरायुंणासह ॥ षथायंवायुरेजंतिषथांसमुद्रए
जंति ॥ एवायन्दशंमास्योऽअस्रंज्जरायुंणासह ॥ २८ ॥ षस्यैते ॥ षु
ञ्जिषोगर्ब्भौषस्यैषोनिर्हिरण्ययी ॥ अङ्गान्यह्रुतांषस्यतम्मात्त्रासमं
जीगमंछंस्वाहां ॥ २९ ॥ पुरुदस्मोविषुंरूपः ॥ पुरुदस्मोविषुं
रूपऽइन्दुरन्तर्म्महिमानंमानञ्जधीरः ॥ एकंपदीन्द्विपदीन्त्रिपदीञ्च

तुष्पदीमुष्टापदीम्भुवनानुंप्प्रथन्ताꣳस्वाहा ॥ ३० ॥ मरुंतोयस्यं॥
मरुतोयस्युहिक्षयेंपाथादिवोव्विमहसः ॥ ससुगोपातमोजनः ॥ ३१ ॥
मुहीद्यौः। पृथिवीचनऽइमंय्युज्ञम्मिमिक्षताम्॥ पिपृतान्नोभरीमभिः॥
॥ ३२ ॥ [५] आतिष्ठ । वृत्रहुन्रथंय्युक्तातेब्रह्मणाहरी ॥ अर्वाचीनꣳसुतेमनोग्ग्रावाकृणोतुव्वग्नुना ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वा
षोडशिनऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाषोडशिने ॥ ३३ ॥ [१] युक्ष्वाहि । केशिनाहरीव्वृषणाकक्ष्युप्प्रा ॥ अथानऽइन्द्रसोमपागिरामुपंश्श्रुतिञ्चर ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाषोडशिनऽएषते

योनिरिन्द्रायत्त्वाषोडशिने ॥ ३४॥ [१] इन्द्रमित् ॥ इन्द्रमिद्धरी
व्वहतोप्प्रतिधृष्टशवसम् ॥ ऋषीणाञ्चस्तुतीरुपयज्ञञ्चमानुषाणाम् ॥
उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाषोडशिनऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाषोड
शिने ॥ ३५ ॥ [१] यस्म्मान्न । जातःपरोऽअन्योऽअस्तियऽआवि
वेशभुवनानिविश्वा ॥ प्रजापतिःप्प्रजयासꣳरराणस्त्रीणिज्योती
ꣳषिसचतेसषोडशी ॥ ३६ ॥ इन्द्रश्च । सम्म्राड्वरुणश्चराजा
तौतेभक्षञ्चक्रतुरग्ग्रऽएतम् ॥ तयोरहमनुभक्षम्भक्षयामिव्वाग्ग्देवी
जुषाणासोमस्यतृप्प्यतुसहप्प्राणेनस्वाहा ॥ ३७ ॥ [२] अग्नेपवं

१८१२६ १८१२९

स्व ॥ अग्ग्नेपवंस्वुस्वपाऽअस्म्मेव्वर्च्चँः सुवीर्य्यम् ॥ दधंद्रुयिम्म
यिपोषम् ॥ उपुयामगृंहीतोस्युग्ग्नयैत्त्वाव्वर्च्चँसऽएषतुयोनिरुग्ग्नयैत्त्वाव्व
र्च्चँसे ॥ अग्ग्नेव्वर्च्चस्विुन्वर्च्चँस्वाँस्त्त्वन्देवेष्ष्वसिवर्च्चँस्वानुहम्म्मंनुष्ष्ये
षुभूयासम् ॥३८॥ [१] उत्तिष्ठुन्नोजंसा ॥ उत्तिष्ठुन्नोजंसासुहपीत्वीशि
प्प्रेऽअवेपयः ॥ सोमंमिन्द्रचुमूसुतम् ॥ उपुयामगृहीतुोसीन्न्द्रांयुत्त्वौ
जंसऽएषतुयोनिुरिन्न्द्रांयुत्त्वौजंसे ॥ इन्द्रौजिुष्ठौजिंष्ठुस्त्त्वन्देवेष्ष्वस्यो
जिंष्ठोहम्म्मंनुष्ष्येषुभूयासम् ॥ ३९ ॥ [१] अहंश्श्रमस्य ॥ अहंश्श्रम
स्यकुतवोव्विरुश्श्ममयोजनाँ२ अनुं ॥ भ्राजन्तोऽअग्ग्नयोयथा ॥

उपयामगृहीतोसिसूर्य्यायत्त्वाभ्भ्राजायैषतेयोनिꣳसूर्य्यायत्त्वाभ्भ्रा
जाय ॥ सूर्य्यभ्भ्राजिष्ठभ्भ्राजिष्ठस्त्वन्देवेष्ष्वसिभ्भ्राजिष्ठोहम्मनु
ष्ष्येषुभूयासम् ॥ ४० ॥ [१] उदुत्यम् ॥ उदुत्त्यञ्जातवेदसन्देवंव्व
हन्तिकेतवः ॥ दृशेविश्श्वायसूर्य्यम् ॥ उपयामगृहीतोसिसूर्य्यायत्त्वा
भ्भ्राजायैषतेयोनिꣳसूर्य्यायत्त्वाभ्भ्राजाय ॥ ४१ ॥ [१] आजिग्घ्र ।
आजिग्घ्रकलशम्मह्यात्त्वाव्विशन्त्विन्दवः ॥ पुनरूर्ज्जानिवर्त्तस्वसा
नःसहस्रन्धुक्ष्वोरुधारापयस्वतीपुनर्म्माविशताद्रयिः ॥ ४२ ॥ इडे
रन्ते ॥ इडेरन्तेहव्येकाम्म्येचन्द्रेज्ज्योतेदितिसरस्वतिमहिव्विश्श्रुति ॥

एतातेऽअघ्न्येनामानिदेवेभ्योमासुकृतम्ब्रूतात् ॥ ४३ ॥ [२] व्विनः ॥ व्विनऽइन्द्रमृधोजहिनीचायच्छपृतन्न्यतः ॥ योऽअस्माँ२अभिदासत्त्यधरङ्गमयातमः ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाव्विमृधऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाव्विमृधे ॥ ४४ ॥ [१] व्वाचस्पतिं । व्विश्वकर्म्माणमूतयेमनोजुवंव्वाजेऽअद्याहुवेम ॥ सनोव्विश्वानिहवनानिजोषद्विश्वशम्भूरवसेसाधुकर्म्मा ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाव्विश्वकर्म्मणऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वाव्विश्वकर्म्मणे ॥ ४५ ॥ [१] व्विश्वकर्म्मन्न्हविषा ॥ विश्वकर्म्मन्न्हविषाव्वर्द्धनेनत्त्रातारमिन्द्रमकृणोरव

ह्व्यम् ॥ तस्म्मैविशःसमनमन्तपूर्व्वीरयमुग्ग्रोविहव्ब्योयथासत् ॥ उप
यामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाविश्श्वकर्म्मणऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वावि
श्श्वकर्म्मणे ॥ ४६ ॥ [१] उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्य
ग्नयेत्त्वागायत्त्रच्छन्दसङ्गृह्णामीन्द्रायत्त्वात्त्रिष्टुप्प्छन्दसङ्गृह्णामिवि
श्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्योजगच्छन्दसङ्गृह्णाम्म्यनुष्टुप्तेभिगरः ॥ ४७ ॥
व्रेशीनान्त्वा ॥ व्रेशीनान्त्वापत्त्मन्नाधूनोमिकुकूननानान्त्वापत्त्म
न्नाधूनोमिभन्दनानान्त्वापत्त्मन्नाधूनोमिमदिन्तमानान्त्वापत्त्म
न्नाधूनोमिमधन्तमानान्त्वापत्त्मन्नाधूनोमिशुक्रन्त्वाशुक्रआधूनो

म्म्यन्हौरूपेसूर्य्यँस्यरुश्मिम्मषुं ॥ ४८॥ कुकुभङ्ङ्रूपं । वृषुभस्यंरोच
तेबृहच्छुक्रःशुक्रस्यंपुरुोगाःसोमुःसोमंस्यपुरुोगाः ॥ यत्तैंसुोमादांभ्यु
न्नामुजागृंवितस्म्मैंत्त्वागृह्णामितस्म्मैंतेसोमुसोमांयुस्वाहा ॥ ४९ ॥ उ
शिक्त्वम् ॥ उशिक्त्वन्दैंवसोमुाग्नेःप्प्रियम्म्पाथोपौंहिव्वुशीत्त्वन्दैंवसो
मेन्द्रंस्याप्प्रियम्म्पाथोपौंह्युस्म्मत्त्संखुात्त्वन्दैंवसोमुव्विश्श्वैंषान्देवाना
म्प्रियम्पाथोपौंहि ॥ ५० ॥ [४] इहरतिं÷ ॥ इहरातिंरिहरंमद्ध्वामिहधृ
तिंरिहस्वधृंतिुंस्वाहां ॥ उपसृजन्धुरुणंम्मुात्त्रेधुरुणोमुांतरुन्धयन् ॥
रायस्प्पोषमुस्मासुंदीधरुत्त्स्वाहां ॥ ५१ ॥ सुत्रस्युऽऋद्धिं÷ ॥ सुत्र

स्युऽऋद्धिरस्यगन्मज्ज्योतिरमृताऽअभूम ॥ दिवम्पृथिव्याऽअध्या
रुहामाविदामदेवान्त्स्वर्ज्ज्योतिः ॥ ५२ ॥ युवन्तम् ॥ युवन्तमिन्द्रा
पर्व्वतापुरोयुधायोनःपृतन्यादपतन्तमिद्धतंव्वज्ज्रेणतन्तमिद्धतम् ॥
दूरेचत्तायच्छन्त्सद्गहनंय्यदिनक्षत् ॥ अस्म्माकꣳशत्रून्परिशूरवि
श्वतोदर्म्मादर्षीष्टविश्श्वतः ॥ भूर्ब्भुवःस्वःसुप्प्रजाःप्प्रजाभिःस्या
मसुवीराव्वीरैःसुपोषाःपोषैः ॥ ५३ ॥ [३] परमेष्ठ्यभिधीतः । प्प्रजाप
तिर्व्वाचिव्याहृतायामन्धोऽअच्छेतःसवितासन्न्यांव्विश्श्वकर्म्मादीक्षा
याम्पूषासोमक्रयण्यामिन्द्रश्च ॥ ५४ ॥ इन्द्रश्च । मरुतश्चक्रयायो

पोत्थि॒तोसु॑रःपण्ण्यमा॑नोमि॒त्त्रःक्क्री॒तोव्विष्ष्णु÷शिपिवि॒ष्टऽऊरावास॑न्न्नो॒
व्विष्ष्णु॑र्न्न॒रन्धिषःप्प्रो॒ह्यमा॑णः ॥ ५५ ॥ प्प्रो॒ह्यमा॑ण॒ःसोम॒ऽआग॑तो॒
व्वरु॑णऽआस॒न्द्यामास॑न्न्नो॒ग्ग्निराग्ग्नी॑ध्र॒ऽइन्द्रोहवि॒र्द्धानेथ॑र्व्वोपावह्रि॒यमा॑
णोविश्श्वे॑दे॒वाः ॥ ५६ ॥ व्विश्श्वे॑दे॒वाः ॥ व्विश्वे॑दे॒वाऽऽअꣳशुषुन्न्यु
प्तो॒व्विष्ष्णु॑राप्प्री॒तपाऽआ॑प्प्याय्यमा॑नोय॒मःसू॒यमा॑नो॒व्विष्ष्णु÷सम्भ्रि
यमा॑णो॒व्वायु॒ःपू॒यमा॑नःशु॒क्क्रःपू॒तःशु॒क्क्रःक्षी॒रश्श्रीर्म्म॒न्थीस॑क्तु॒श्श्रीर्व्विश्श्वे
दे॒वाः ॥ ५७ ॥ व्विश्श्वे॑दे॒वाः ॥ व्विश्श्वे॑दे॒वाश्च॑म॒सेषून्नी॒तोसु॒र्हो
मा॒योद्य॑तोरु॒द्रोहू॒यमा॑नो॒व्वातो॒ऽभ्यावृ॑त्तोनृ॒चक्षाःप्प्रति॑ख्यातोभ॒क्षो

भ॒क्ष्यमा॑णःपि॒तरो॑नाराश॒ꣳसाः ॥ ५८ ॥ सु॒न्नःसिन्धु॑ः ॥ सु॒न्नःसिन्धु
र॒व॒भृ॒थायो॒द्य॑तःस॒मु॒द्रो॒ऽभ्य॒वह्रि॒यमा॑णःस॒लि॒लःप्रप्लु॑तो॒य्ययो॒रोज॑सा
स्क॒भि॒तार॒जा॒ꣳसि॒वी॒र्य्ये॑भि॒र्व्वी॒रत॑माशवि॑ष्ठा ॥ यापत्यै॑ते॒ऽअप्प्र॑ती
ता॒सहो॑भि॒र्व्विष्ण्णू॒ऽअ॑ग॒न्वरु॑णापू॒र्व्वहू॑तौ ॥ ५९ ॥ दे॒वान्दिव॑म् ॥ दे॒वा
न्दिव॑मगन्य॒ज्ञस्ततो॑मा॒द्रवि॑णमष्टु॒मनु॒ष्ष्या॒नन्तरि॑क्षमगन्य॒ज्ञस्ततो॑
मा॒द्रवि॑णमष्टु॒पि॒तॄन्पृ॑थि॒वीम॑गन्य॒ज्ञस्ततो॑मा॒द्रवि॑णमष्टु॒यङ्कञ्च॑लो॒कम
ग॒न्य॒ज्ञस्ततो॑भ॒द्रम॑भूत् ॥ ६० ॥ च॒तु॒स्त्रि॒ꣳश॒त्तन्त॑व ॥ च॒तु॒स्त्रि॒ꣳ
श॒त्तन्त॑वो॒य्येवि॑तत्त्नि॒रेय॒ऽइ॒मंय्य॒ज्ञꣳस्व॒धया॒दद॑न्ते ॥ तेषा॑ञ्छि॒न्नꣳ

सम्म्बुतद्दंधामिस्वाहांघुम्मौंऽअप्प्यैंतुदेवान् ॥ ६१ ॥ युज्ञस्युदोहं÷ ॥ युज्ञस्युदोह्योव्वितंतꣳपुरुत्त्रासोऽअंह्नुधादिवंमुन्वातंतान ॥ सयंज्ञधुक्ष्वुमहिंमेप्प्रजायांꣳरायस्प्पोषुंव्विश्वमायुंरशीयुस्वाहां ॥ ६२ ॥ आपंवस्व ॥ आपंवस्वुहिरंण्ण्यवुदश्श्वंवत्त्सोमव्वीरवंत् ॥ व्वाजुङ्गोमंन्तुमाभंरुस्वाहां ॥ ६३ ॥ [१०] ॥ २३ ॥ इतिश्रीवाजसनेयसंहितायामष्टमोऽध्यायः॥८॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सूत्रम् ॥ देवसवितश्चतस्त्रःइन्द्रस्यवज्रःपञ्चदेवस्याहंदशआपयेतिस्त्रःवाजस्येममष्टौ अग्निरेकाक्षरेणैषतेचतुष्कौसविताद्वे अष्टौचत्वारिꣳशत् । हरिःॐ देव

सावितऽ ॥ देवंसावितुऽप्प्रसुवयज्ञम्प्रसुवयज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगं
न्धुर्व्वःकेतुपूःकेतंन्नऽपुनातुव्वाचस्प्पातिर्व्वाजंन्नऽस्वदतुस्वाहा ॥ १ ॥
ध्रुवुसदंन्त्वा । नृषदम्मनुऽसदमुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वुाजुष्टङ्गृह्णा
म्म्युेषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वुाजुष्टतमम् ॥ अप्सुषदंन्त्वाघृतसदंव्योमु
सदमुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वुाजुष्टङ्गृह्णाम्म्युेषतुयोनिरिन्द्रायत्त्वा
जुष्टतमम् ॥ पृथिवीसदंन्त्वान्तरिक्षुसदन्दिविसदन्देवुसदन्नाकुसद
मुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्युेषतुयोनिरिन्द्रायत्त्वाजुष्ट
तमम् ॥ २ ॥ अपाꣳरसम् ॥ अपाꣳरसमुद्वयसꣳसूर्य्येसन्तꣳसमा

हितम् ॥ अपाꣳरसंस्युषोरसुस्त्तंवोगृह्णाम्म्युत्तममुपंयामंगृहीतुसी
न्द्रांयत्त्वाजुष्टंङ्गृह्णाम्म्येषतुषोनिुरिन्द्रांयत्त्वाजुष्टतमम् ॥ ३ ॥ ग्रहांऽ
ऊर्ज्जाहुतयꣳ ॥ ग्रहांऽऊर्ज्जाहुतयोव्यन्तुाविप्प्रांयमुतिम् ॥ तेषांवि
शिप्प्रियाणाव्वोहमिषमूर्ज्जꣳसमंग्ग्रभमुपयामगृंहीतुसीन्द्रांयत्त्वाजु
ष्टंङ्गृह्णाम्म्येषतुयानिुरिन्द्रायत्त्वाजुष्टतमम् ॥ सुम्म्पृचौस्त्थꣳस
म्म्मांभुद्द्रेणंपृङ्क्तंव्विपृचौस्त्थोव्विमांपाप्मनांपृङ्क्तम् ॥ ४ ॥ [४] इन्द्रंस्युव्व
ज्ज्रं÷ ॥ इन्द्रंस्युव्वज्ज्रोसिव्वाजुसास्त्वयायंव्वाजꣳसेत् ॥ व्वाजंस्युनुप्प्रसुवे
मातरंम्मुहीमदिंतिुन्नामुव्वचंसाकरामहे ॥ यस्यांमिदंव्विश्श्वुम्म्भुवन

माविवेशतस्यान्नोदेवःसविताधर्म्मँसाविषत्।५॥अप्प्स्वन्तः॥अप्प्स्व
न्तरमृतमप्प्सुभेषजमपामुतप्प्रशस्तिष्ष्वश्श्वाभवतव्वाजिनः ॥ दे
वीरापोयोवऽऊर्म्मिःप्प्रतूर्त्तिःककुन्न्मान्वाजसास्तेनायंव्वाजꣳसेत् ॥
॥ ६ ॥ व्वातोवा ॥ व्वातोव्वामनोव्वागन्धर्व्वाःसप्प्तविꣳशतिः ॥ तेऽअग्ग्रे
श्श्वमयुञ्जँस्तेऽअस्मिञ्जवमादधुः ॥ ७ ॥ व्वातरꣳहाभवव्वाजिन्न्यु
ज्ज्यमानऽइन्द्रस्स्येवदक्षिणःश्श्रियैधि ॥ युञ्जन्तुत्त्वामरुतोव्विश्श्ववेद
सऽआतेत्त्वष्ट्टापत्त्सुजवन्दधातु ॥ ८ ॥ जवोयः ॥ जवोयस्तेव्वाजिन्न्नि
हितोगुहायःश्श्येनेपरीत्तोऽअचरच्चव्वाते ॥ तेननोव्वाजिन्न्बलवान्बलेन

व्वाजुजिच्चुभवुसम॑नेचपारायिष्णुः ॥ व्वाजिनोव्वाजजितोव्वाज॑ꣳसरि
ष्यन्तोबृहस्प्पतेर्भागमवा॑जिग्घ्रत ॥ ९ ॥ [५] देवस्याहम् ॥ देव
स्याहꣳस॑वितुःसुवेसत्त्यस॑वसोबृहस्प्पतेरुत्तमन्नाक॑ꣳरुहेयम् ॥ देव
स्याहꣳस॑वितुःसुवेसत्त्यस॑वसऽइन्द्र॑स्योत्तमन्ना॑कꣳरुहेयम् ॥ देव
स्याहꣳस॑वितुःसुवेसत्त्यप्प्र॑सवसोबृहस्प्पतेरुत्तमन्नाक॑मरुहम् ॥ देव
स्याहꣳस॑वितुःसुवेसत्त्यप्प्र॑सवसऽइन्द्र॑स्योत्तमन्नाक॑मरुहम् ॥ १० ॥
बृहस्प्पतेव्वाज॑म् ॥ बृहस्प्पतेव्वाज॑ञ्जयबृहस्प्पत॑येव्वाच॑व्वदतबृहस्प्पति
व्वाज॑ञ्जापयत ॥ इन्द्रव्वाज॑ञ्जयेन्द्रा॑यवाच॑व्वदतेन्द्र॑व्वाज॑ञ्जापयत ॥ ११ ॥

एषावं÷ ॥ एषावुꣳसासुत्त्यासुंब्बागंभूद्ध्ययाबृहस्प्पतिंब्बाजुमजीजपुता
जीजपतुबृहस्पातिंवाजुंब्बनंस्प्पतयोब्बिमुंञ्चयद्ध्वम् ॥ एषावुꣳसासुत्त्या
सुंब्बागंभूद्ध्ययेन्द्रंब्बाजुमजीजपुताजीजपुतेन्द्रुंब्बाजुंब्बनस्प्पतयोब्बिमुंञ्चय
द्ध्वम् ॥ १२ ॥ देुवस्युाहम् ॥ देुवस्युाहꣴसंवितुःसुवेसुत्यप्प्रसव
सुोबृहस्प्पतेर्ब्बाजुजितोब्बाजंञ्जेषम् ॥ ब्बाजिनोवाजजिुतोद्ध्वंनस्क्कꣳभ्नु
वन्तोयोजंनुामिमानुाꣳकाष्ठाङ्गच्छत ॥ १३ ॥ एषस्यं ॥ एषस्यब्बाजी
क्षिपुणिन्तुंरण्ण्यतिग्ग्रीवायांम्बुद्धोऽअपिकुक्षऽआसनि ॥ क्रतुन्दधि
क्राऽअनुंसꣴसनिष्ष्यदत्त्पथामङ्गुाꣳस्यन्न्वापनीफणुत्त्स्वाहा ॥ १४ ॥

उतस्म्मं ॥ उतस्मांस्युद्द्रवंतस्तुरण्ण्युतःपुर्ण्णन्नवेरनुवातिप्प्रगुर्द्धिनं÷
श्येनस्यैवुद्ध्रजंतोऽअङ्कुसम्पारिंदधिक्क्राव्ण्णं÷सुहोर्ज्जांतारिँत्रतुःस्वाहा ॥
॥ १५ ॥ शन्नं÷ ॥ शन्नोंभवन्तुव्वाजिनोहवैषुदेवतातांतामितद्द्रवःस्व
र्क्काः ॥ जुम्भयुन्तोहिंवृकुꣳरक्षांꣳसिसनैम्म्युस्म्मद्युंयवुन्नमीवाः ॥
॥ १६ ॥ तेनं÷ ॥ तेनोऽअर्व्वन्तोहवनुश्श्रुतोहवंविश्श्वैंशृण्णवन्तुव्वाजि
नोंमितद्द्रवः ॥ सहस्स्रसामेधसांतासनिष्ष्यवोंमहोयेधनꣳसमिथेषु
जब्भ्रिरे ॥ १७ ॥ व्वाजेंवाजेवत । व्वाजिनोनोधनेषुव्विप्प्राऽअमृताऽ
ऋतज्ञाः ॥ अस्यमद्ध्वं÷पिबतमादयद्ध्वन्तृप्तायातपथिभिर्द्देवयानैः ॥

॥ १८ ॥ आमा॒व्वाज॑स्य॒प्प्रस॒वोज॑गम्म्या॒देमेद्यावा॑पृथि॒वीवि॒श्व
रू॑पे ॥ आमा॑ङ्गन्ताम्पि॒तरा॑मा॒तरा॒चामा॒सोमो॑ऽअमृत॒त्त्वेन॑गम्म्या
त् ॥ व्वा॒जिनो॑व्वाजजितो॒व्वाज॑ꣳससृ॒वाꣳसो॑बृह॒स्प्पते॑र्भा॒गम॑वजि
ग्घ्रतनिमृजा॒नाः ॥ १९ ॥ [१०] आ॒पये॒स्वाहा । स्वा॒पये॒स्वाहा॑पि॒
जा॒यस्वाहा॒क्क्रत॑वे॒स्वाहा॒व्वस॑वे॒स्वाहा॑ह॒र्प्पत॑ये॒स्वाहा॒ह्ने॑मु॒ग्ग्धाय॒स्वाहा॑
मु॒ग्ग्धाय॑व्वैन॒ꣳशिना॒यस्वाहा॑व्विन॒ꣳशिन॑ऽआन्त्याय॒नाय॒स्वाहान्त्या॑
य भौव॒नाय॒स्वाहा॒भुव॑नस्य॒पत॑ये॒स्वाहाधि॑पतये॒स्वाहा॑ ॥ २० ॥ आ
यु॒र्य॒ज्ञेन॑ । कल्प्पताम्प्रा॒णोय॒ज्ञेन॑कल्प्पताञ्चक्षु॒र्य॒ज्ञेन॑कल्पताꣳ

ꣳश्रोत्रꣳयज्ञेनकल्पताम्पृष्ठꣳयज्ञेनकल्पताꣳयज्ञोयज्ञेनकल्पताम् ॥
प्रजापतेःप्रजाऽअभूमस्वर्द्देवाऽअगन्मामृताऽअभूम ॥ २१ ॥
अस्म्मेवः ॥ अस्म्मेवोऽअस्त्त्विन्द्रियमस्म्मेनृम्म्णमुतक्क्रतुरस्म्मेव
र्च्चाꣳसिसन्तुवः ॥ नमोमात्रेपृथिव्यैनमोमात्रेपृथिव्याऽइयन्तराड्य
न्तासियमनोध्रुवोसिधरुणः ॥ कृष्यैत्वाक्षेमायत्वारय्यैत्वापोषा
यत्वा ॥ २२ ॥ [३] व्वाजस्येमम् ॥ व्वाजस्येमम्प्रसवःसुषुवेग्ग्रेसोम
ꣳराजानमोषधीष्वप्सु ॥ ताऽअस्म्मभ्यम्मधुमतीर्भवन्तुव्वयꣳ
राष्ट्रेजागृयामपुरोहिताःस्वाहा ॥ २३ ॥ व्वाजस्येमाम् ॥ व्वाजस्येमा

म्प्रसुवःशिश्रियेदिवमिमाचव्विश्वाभुवनानिसम्राट् ॥ अदित्स
न्तन्दापयतिप्प्रजानन्त्सनोरयिꣳसर्व्ववीरन्नियच्छतुस्वाहा ॥ २४ ॥
वाजस्यनु । प्प्रसवऽआबभूवेमाचव्विश्वाभुवनानिसर्व्वतः ॥ सने
मिराजापरियातिव्विद्वान्प्रजाम्पुष्टिँवर्द्धयमानोऽअस्मेस्वाहा ॥ २५ ॥
सोमꣳराजानम् ॥ सोमꣳराजानमवसेग्निमन्वारभामहे ॥ आदि
त्यान्विष्णुꣳसूर्यम्ब्रह्माणञ्चबृहस्पतिꣳस्वाहा ॥ २६ ॥ अर्य्यमण
म्बृहस्पतिम् ॥ अर्य्यमणम्बृहस्पतिमिन्द्रन्दानायचोदय ॥ व्वाचं
व्विष्णुꣳसरस्वतीꣳसवितारञ्चव्वाजिनꣳस्वाहा ॥ २७ ॥ अग्नेऽअच्छ ॥

अग्ने॒ऽअच्छा॑व्वदे॒हनः॒प्प्रति॑नः॒सु॒मना॑भव ॥ प्रनो॑यच्छ॒सहस्रजि॒त्त्वꣳ
हि॒ध॑नदा॒ऽअसि॒स्वाहा॑ ॥२८॥ प्रन॑ः ॥ प्रनो॑यच्छ॒त्त्वर्य्य॒माप्प्रपूषाप्प्र
बृह॒स्पति॑ः ॥ प्रवाग्गदे॒वीद॑दातु॒नः॒स्वाहा॑ ॥ २९ ॥ दे॒वस्य॑त्त्वासवि॒तुः
प्प्र॑सवे॒श्श्विनो॑र्ब्बा॒हुब्भ्या॑म्पू॒ष्णोहस्ता॑ब्भ्याम् ॥ सर॑स्वत्त्यैव्वा॒चोय॒न्तु
र्य॒न्त्रियै॑दधामि॒बृह॒स्प्पते॑ष्ट्वा॒साम्म्रा॑ज्ज्येनाभि॑षि॑ञ्चाम्म्यसौ ॥ ३० ॥
[८] अ॒ग्निरेका॑क्षरेण । प्प्रा॒णमु॒द॑जय॒त्तमु॒ज्जे॑षम॒श्श्विनौ॒द्व्य॑क्षरेण॒द्द्वि
प॒दो॑मनु॒ष्ष्यानु॒द॑जय॒न्तानु॒ज्जे॑षंव्विष्ष्णु॒स्त्र्य॑क्षरेण॒त्त्रीँल्लो॒काँनु॒द॑जय॒त्ता
नु॒ज्जे॑षꣳसोम॒श्चतु॑रक्षरेण॒चतु॑ष्प्पद॒ःप॒शूनु॒द॑जय॒त्तानु॒ज्जे॑षम्पू॒षाप॒श्चा॑क्ष

रेण ॥ ३१ ॥ पूषापञ्चाक्षरेण । पञ्चदिशऽउदजयत्ताऽउज्जेषꣳ
सविताषडक्षरेण षडृतूनुदजयत्तानुज्जेषम्मरुतः सप्ताक्षरेण सप्त
ग्राम्म्यान्पशूनुदजयँस्तानुज्जेषम्बृहस्पतिरष्टाक्षरेणगायत्रीमुदज
यत्तामुज्जेषम्मित्रोनवाक्षरेण ॥ ३२ ॥ मित्रो नवाक्षरेण । त्रिवृ
तꣳस्तोममुदजयत्तमुज्जेषंवरुणोदशाक्षरेणविराजमुदजयत्तामुज्जेष
मिन्द्रऽएकादशाक्षरेणत्रिष्टुभमुदजयत्तामुज्जेषंविश्वेदेवाद्वादशाक्षरेण
जगतीमुदजयँस्तामुज्जेषंवसवस्त्रयोदशाक्षरेण ॥ ३३ ॥ वस
वस्त्रयोदशाक्षरेण । त्रयोदशꣳस्तोममुदजयँस्तमुज्जेषꣳरुद्राश्च

तुर्दशाक्षरेणचतुर्दशᳪंस्तोममुदजयँस्तमुज्जेषमादित्याःपञ्चदशाक्षरेणपञ्चदशᳪंस्तोममुदजयँस्तमुज्जेषमदितिःषोडशाक्षरेणषोडशᳪंस्तोममुदजयत्तमुज्जेषम्प्रजापतिः सप्तदशाक्षरेणसप्तदशᳪंस्तोममुदजयत्तमुज्जेषम् ॥ ३४ ॥ [४] एषते । निर्ऋतेभागस्तञ्जुषस्वस्वाहाग्निनेत्रेभ्योदेवेभ्यःपुरःसद्भ्यःस्वाहायमनेत्रेभ्योदेवेभ्योदक्षिणासद्भ्यःस्वाहाविश्वदेवनेत्रेभ्योदेवेभ्यःपश्चात्सद्भ्यःस्वाहामित्रावरुणनेत्रेभ्योवामरुन्नेत्रेभ्योवादेवेभ्यऽउत्तरासद्भ्यःस्वाहासोमनेत्रेभ्योदेवेभ्यऽउपरिसद्भ्योदुवस्वद्भ्यःस्वाहा ॥ ३५ ॥

११

येदेवाऽअग्निनेत्त्राःपुरःसदस्त्तेभ्यःस्वाहायेदेवायमनेत्त्रादक्षिणासद
स्त्तेभ्यःस्वाहायेदेवाविश्वदेवनेत्त्राःपश्चात्त्सदस्त्तेभ्यःस्वाहायेदेवा
मित्त्रावरुणनेत्त्रावामरुन्नेत्त्रावोत्तरासदस्त्तेभ्यःस्वाहायेदेवाःसोमने
त्त्राऽउपरिसदोदुवस्वन्तस्त्तेभ्यःस्वाहा ॥ ३६ ॥ अग्नेसहस्व ॥
अग्नेसहस्वपृतनाऽअभिमातीरपास्य ॥ दुष्टरस्तरन्नरातीर्वर्चो
धायज्ञवाहसि ॥ ३७ ॥ देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रसवेश्विनोर्बा
हुभ्याम्पूष्णोहस्त्ताभ्याम् ॥ उपाꣳशोर्वीर्य्येणजुहोमिहतꣳरक्षः
स्वाहारक्षसान्त्वावधायावधिष्मरक्षोवधिष्मामुमसौहतः ॥ ३८ ॥

[४] स॒वि॒ता॒त्त्वा॑स॒वाना॑ꣳसुवताम॒ग्निर्ग्गृ॑ह॒प॑तीना॒ꣳसोमो॒व्वन॒स्पती॑नाम् ॥ बृ॒ह॒स्पति॒र्व्वा॑चऽइन्द्रो॒ज्ज्यैष्ठ्या॑यरु॒द्रःप॒शुभ्यो॑मि॒त्रःस॒त्त्यो॑व्वरु॑णो॒धर्म्म॑पतीनाम् ॥ ३९ ॥ इ॒मन्दे॑वाः ॥ इ॒मन्दे॑वाऽऽअसप॒त्त्नꣳसु॑वद्ध्वम्मह॒ते॒क्ष॒त्त्राय॑मह॒ते॒ज्ज्यैष्ठ्या॑यमह॒ते॒जान॑राज्ज्या॒येन्द्र॑स्ये॒न्द्रि॒याय॑ ॥ इ॒मम॒मुष्य॑पु॒त्त्रम॒मुष्यै॑पु॒त्त्रम॒स्यैवि॒शऽए॒षवो॑मी॒राजा॒सोमो॒स्म्माक॑म्ब्राह्म॒णाना॒ꣳराजा॑ ॥ ४० ॥ [२] ८ इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांनवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सूत्रम् ॥ अपोदेवाश्वतस्त्रः सोमस्यात्त्विषिः

पञ्च अवेष्टाःसप्त सोमस्यत्त्वाचतस्रः इन्द्रस्यवज्रःपञ्च स्योनासिच्च
तस्रः सवित्रेकाश्विभ्यांचतस्रः अष्टौचतुस्त्रिꣳशत् ॥ हरिःॐ अपोदे
वाः ॥ अपोदेवामधुमतीरगृभ्भ्णन्नूर्ज्जस्वतीराजस्वश्चितांनाऽ ॥ या
भिर्म्मित्रावरुणावभ्भ्यषिंञ्चन्याभिरिन्द्रमनंयन्नत्त्यरांतीऽ ॥ १ ॥
वृष्ण्णंऽऽऊर्म्मिः ॥ वृष्ण्णंऽऊर्म्मिरंसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेंदेहिस्वा
हावृष्ण्णंऽऊर्म्मिरंसिराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्म्मैंदेहिवृषसेनोसिराष्ट्रदाराष्ट्र
म्मैंदेहिस्वाहांवृषसेनोसिराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्म्मैंदेह्यर्त्थैतंस्त्थ ॥ २ ॥
अर्त्थैतंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मैंदत्तस्वाहार्त्थैतंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्म्मैंद

तौजंस्वतीस्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मैंदत्त॒स्वाहौजंस्वतीस्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रमुमु
ष्म्मैंद॒त्तापं÷परिवा॒हिणींस्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मैंदत्त॒स्वाहापं÷परिवा॒हिणीं
स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रमुमु॒ष्म्मैंदत्ता॒पाम्पातिंरसिराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मैंदेहि॒स्वाहा॒
पाम्पातिंरसिराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रमुमु॒ष्म्मैंदेह्य॒पाङ्ग॒॰भौंसिराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मैंदेहि॒
स्वाहा॒पाङ्ग॒॰भौंसिराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रमुमु॒ष्म्मैंदेहि॒सूठ्यैँत्त्वचसस्त्थ ॥ ३ ॥ सू
ठ्यैँत्त्वचसस्त्थ । राष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मैंदत्त॒स्वाहा॒सूठ्यैँत्त्वचसस्त्थराष्ट्र॒दारा॒
ष्ट्रमुमु॒ष्म्मैंदत्त॒सूठ्यैँवर्च्चँसस्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मैंदत्त॒स्वाहा॒सूर्य्यैँवर्च्चँस

स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम॒मुष्म्मै॑दत्त॒मान्दा॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मै॑दत्त॒स्वाहा॒मा
न्दा॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम॒मुष्म्मै॑दत्तव्व्र॒जु॒क्षितं॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मे॑दत्त॒स्वा
हा॑व्व्रजु॒क्षितं॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम॒मुष्म्मै॑दत्त॒व्वाशा॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मे॑दत्त॒
स्वाहा॒व्वाशा॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम॒मुष्मै॑दत्त॒शावि॑ष्ठा॒स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मे॑दत्त॒
स्वाहा॒शावि॑ष्ठा॒स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम॒मुष्म्मै॑दत्त॒शक्क्व॑री॒स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम्मे॑
दत्त॒स्वाहा॒शक्क्व॑रीस्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम॒मुष्म्मै॑दत्तजनु॒भृतं॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्र
म्मै॑दत्त॒स्वाहा॑जनु॒भृतं॑स्त्थराष्ट्र॒दारा॒ष्ट्रम॒मुष्म्मै॑दत्तव्वि॒श्श्व॒भृतं॑स्त्थराष्ट्र॒

दाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहाव्विश्वभृतस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तापःस्वराज
स्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ मधुमतीर्म्मधुमतीभिःपृच्यन्ता
म्महिक्षत्त्रङ्क्षत्त्रियायवन्वानाऽअनाधृष्टाःसीदतसहौजसोमहिक्षत्त्रङ्क्षत्त्रि
यायदधतीः ॥ ४ ॥ [४] शतम् ४०० ॥ सोमस्यत्त्विषिः ॥ सोमस्य
त्त्विषिरसितवेवमेत्त्विषिर्ब्भूयात् ॥ अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहा
सवित्त्रेस्वाहासरस्वत्त्यैस्वाहापूष्ण्णेस्वाहाबृहस्पतयेस्वाहेन्द्रायस्वा
हाघोषायस्वाहाश्लोकायस्वाहांशायस्वाहाभगायस्वाहार्य्यम्म्णे
स्वाहा ॥ ५ ॥ पवित्त्रेस्त्थः ॥ पवित्त्रेस्त्थोवैष्ण्णव्यौसवितुर्व्वःप्प्रस

वऽउत्त्पुनाम्म्यच्छिद्द्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यस्यरश्श्मिभिः ॥ अनिभृष्टमसि
व्वाचोबन्धुस्तपोजाꣳसोमस्यदात्त्रमसिस्वाहाराजस्स्व÷ ॥ ६ ॥ सध
मादौद्युम्म्निनीꣳ॥सधमादौद्युम्म्निनीरापऽएताऽअनाधृष्टाऽअपस्योव
सानाꣳ ॥ पस्त्त्यासुचक्क्रेव्वरुणꣳसधस्त्थमपाꣳशिशुम्म्मातृतमास्वन्तः
॥ ७ ॥ क्षत्त्रस्योल्बमसिक्षत्त्रस्यजराय्वसिक्षत्त्रस्ययोनिरसिक्षत्त्र
स्यनाभिरसीन्द्द्रस्यव्वार्त्त्रग्घ्नमसिमित्त्रस्यासिव्वरुणस्यासित्त्वयायंव्वृ
त्त्रंव्वधेत् ॥ दृवासिरुजासिक्षुमासि ॥ पातैनम्म्प्राञ्चम्म्पातैनम्म्प्रत्यञ्च
म्म्पातैनन्तिर्य्यञ्चन्दिग्ग्भ्यःपात ॥ ८ ॥ आविर्म्मर्य्याꣳ ॥ आविर्म्म

य्याऽआवित्तोऽअग्निर्ग्गृहपतिरावित्तऽइन्द्रोव्वृद्धश्श्रवाऽआवित्तौमित्रा
वरुणौधृतव्व्रतावावित्तःपूषाव्विश्ववेदाऽआवित्तेद्यावापृथिवीव्विश्वशम्भु
वावावित्तादितिरुरुशर्म्मा ॥ ९ ॥ [५] अवेष्टादन्दशूकाः ॥ अवे
ष्टादन्दशूकाःप्प्राचीमारोहगायत्त्रीत्त्वावतुरथन्तरꣳसामत्त्रिवृत्त्स्तोमो
व्वसन्तऽऋतुर्ब्ब्रह्मद्द्रविणन्दक्षिणामारोह ॥ १० ॥ दक्षिणामारो
हत्त्रिष्टुप्त्त्वावतुबृहत्त्सामपञ्चदशस्त्तोमोग्ग्रीष्म्मऽऋतुःक्षत्त्रन्द्रविण
म्प्रतीचीमारोह ॥ ११ ॥ प्रतीचीमारोह । जगतीत्त्वावतुव्वैरूपꣳसाम
सप्तदशस्त्तोमोव्वर्षाऽऋतुर्व्विड्द्रविणमुदीचीमारोह ॥ १२ ॥ उदीची

मारोहानुष्टुप्त्वावतुवैराजꣳसामैकविꣳशस्तोमः शरदृतुःफलन्द्रवि
णमूर्द्ध्वामारोह ॥ १३ ॥ ऊर्द्ध्वामारोह । पङ्क्तिस्त्त्वावतुशाक्वररैवतेसाम
नीत्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौस्तोमौहेमन्ताशिशिरावृतूवर्च्चोद्रविणम्प्रत्यस्तन्न
मुचेःशिरः ॥ १४ ॥ सोमस्यत्त्विषिः ॥ सोमस्यत्त्विषिरसितवेव
मेत्त्विषिर्भूयात् ॥ मृत्योःपाह्योजोसिसहोस्यमृतमसि ॥ १५ ॥
हिरण्यरूपाऽउषसः ॥ हिरण्यरूपाऽउषसोविरोकऽउभाविन्द्राऽउ
दिथःसूर्यश्च ॥ आरोहतंवरुणमित्रगर्त्तन्ततश्चक्षाथामदितिन्दि
तिञ्चमित्रोसिवरुणोसि ॥ १६ ॥ [७] सोमस्यत्वाद्युम्नेनाभिषि

श्वाम्म्युग्म्नेब्भ्राजंसुासूर्य्यँस्युवर्च्चुसेन्द्रस्येन्द्रियेणं । क्षुत्राणांक्षुत्रपति
रेद्धयतिदिद्यून्पाहि ॥ १७ ॥ इमन्देवाऽ ॥ इमन्देवाऽअसपुत्त्नᳫं
सुंवद्ध्वम्महुतेक्षुत्रायंमहुतेज्ज्यैष्ठ्यायंमहुतेजानंराज्ज्युायेन्द्रस्येन्द्रि
यायं ॥ इममुमुष्ष्यंपुत्रमुमुष्ष्यैपुत्रमुस्यैव्विशऽएषवोंमीराजुासोमो
स्म्माकंम्ब्राह्मुणानाᳫंराजां ॥ १८ ॥ प्रपर्व्वतस्य । वृषुभस्यंपृष्ठान्ना
वंश्चरन्तिस्वुासिंचंऽइयुानाः ॥ ताऽआवंवृत्रन्नधुरागुदंक्ताऽऽअहिम्बु
ध्न्युमनुरीयंमाणाऽ ॥ व्विष्ण्णोर्व्विुक्क्रमणंमासिव्विष्ण्णोर्व्विक्क्रांन्तमासि
व्विष्ण्णोऽक्क्रान्तमंसि ॥ १९ ॥ प्रजांपतेुन । त्त्वदेुतान्न्युन्न्योव्विश्श्वां

रूपाणिपरिताबंभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोऽअस्त्वुयमुमुष्य
पितासावुस्यपिताव्वयꣳस्यामुपतयोरयीणाꣳस्वाहा ॥ रुद्रुयत्तेक्रि
विपरुन्नामुतस्मिन्हुतमस्यमेष्टमसिस्वाहा ॥ २० ॥ [४] इ
न्द्रस्युवज्रः ॥ इन्द्रस्युवज्रोसिमित्रावरुणयोस्त्वाप्रशास्त्रोः प्र
शिषायुनज्मि ॥ अव्यथायैत्त्वास्वुधायैत्त्वारिष्टोऽअर्ज्जुनोमुरुता
म्प्रसुवेनजयापामुमनसासमिन्द्रियेण ॥ २१ ॥ मातेँ ॥ मातऽ
इन्द्रतेव्वयन्तुराषाडयुक्तासोऽअब्रह्मताविदसाम ॥ तिष्ठारथुमधियं
वज्रहस्तारुश्मीन्देवयमसेस्वश्वान् ॥ २२ ॥ अग्नयेगृहपतये ॥

अ॒ग्नये॑गृ॒हप॑तये॒स्वाहा॒सोमा॑य॒व्वन॒स्पत॑ये॒स्वाहा॑म॒रुता॒मोज॑से॒स्वाहेन्द्र॑स्येन्द्रि॒याय॒स्वाहा॑॥ पृथि॑विमात॒र्म्मामा॑हिꣳसी॒र्म्मोऽअ॒हन्त्वाम्॥ ॥ २३ ॥ ह॒ꣳसꣳशु॑चि॒षत् ॥ ह॒ꣳसःशु॑चि॒षद्व॒सुर॑न्तरिक्ष॒सद्धोता॑व्वेदि॒षदति॑थिर्दुरोण॒सत् ॥ नृ॒षद्व॑र॒सदृ॑त॒सद्व्यो॑म॒सद॒ब्जागो॒जाऽऋ॑त॒जाऽअ॑द्रि॒जाऽऋ॒तम्म्बृ॒हत् ॥ २४ ॥ इ॒यद॑सि ॥ इ॒यद॒स्यायु॑र॒स्यायु॒र्म्मयि॑धेह्यु॒ङ्ङसि॒व्वर्च्चो॑सि॒व्वर्च्चो॒मयि॑धेह्यू॒र्ग्गस्यूर्ज्ज॒म्मयि॑धेहि ॥ इन्द्र॑स्यवां॑व्वी॒र्य्य॒कृतो॑बा॒हूऽअ॑भ्यु॒पाव॑हरामि ॥ २५ ॥ [५] स्यो॒नासि॑ । सु॒षदा॑सिक्ष॒त्रस्य॒योनि॑रसि ॥ स्यो॒नामासी॑दसु॒षदा॒मासी॑दक्ष॒त्रस्य॒यो

निमासीद ॥ २६ ॥ निषसाद । धृतव्व्रतोव्वरुणᳶपस्त्यास्वा ॥ साम्म्रा
ज्ज्यायसुक्क्रतुः ॥ २७ ॥ अभिभूरसि ॥ अभिभूरस्येतास्तेपञ्चदि
शःकल्पन्ताम्म्ब्रह्मँस्त्वम्म्ब्रह्मासिसवितासिसत्यप्प्रसवोव्वरुणो
सिसत्त्यौजाऽइन्द्रोसिव्विशौजारुद्रोसिसुशेवः ॥ बहुकारश्श्रेयस्क्कर
भूयस्क्करेन्द्रस्यव्वज्ज्रोसितेनमेरध्य ॥ २८ ॥ अग्निᳶपृथुः ॥ अग्निः
पृथुर्द्धर्म्मणस्प्पतिर्ज्जुषाणोऽअग्निः ॥ पृथुर्द्धर्म्मणस्प्पतिराज्ज्यस्यव्वेतु
स्वाहास्वाहाकृताःसूर्य्यस्यरश्मिभिर्य्यतध्वꣳसजातानाम्मध्यमे
ष्ठ्याय ॥ २९ ॥ [४] सवित्राप्प्रसवित्रा । सरस्वत्त्यावाचात्त्वष्ट्रारु

पैःपूष्णापशुभिरिन्द्रेणास्म्मेबृहस्प्पतिनाब्ब्रह्मणाव्वरुणेनौजसाग्नि
नातेजसासोमेनराज्ञाव्विष्ष्णुनादशम्म्यादेवतयाप्प्रसूतःप्प्रसर्प्पामि
॥ ३० ॥ [१] अश्विब्भ्याम्पच्यस्व ॥ अश्विब्भ्याम्पच्यस्व
सरस्वत्त्यैपच्यस्वेन्द्रायसुत्राम्म्णेपच्यस्व ॥ व्वायुःपूतःपवित्त्रेण
प्प्रत्यङ्क्सोमोऽअतिस्त्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यःसखा ॥ ३१ ॥ कुविद
ङ्ग । यवमन्तोयवञ्चिद्यथादान्त्यनुपूर्व्वंव्वियूय ॥ इहेहैषाङ्कृणुहिभोजना
नियेबर्हिषोनमऽउक्तिंयजन्ति ॥ उपयामगृहीतोस्यश्विब्भ्यान्त्वा
सरस्वत्त्यैत्त्वेन्द्रायत्त्वासुत्राम्म्णे ॥ ३२ ॥ युवꣳसुरामम् ॥ युवꣳसु

रामेमश्विनानमुचावासुरेसचा ॥ व्विपिपानाशुभस्पतीऽइन्द्रङ्कर्म्मँ
स्वावतम् ॥ ३३ ॥ पुत्रमिवपितरौ ॥ पुत्रमिवपितरावश्विनोभे
न्द्रावथुःकाव्यैर्द्दꣳसनाभिः ॥ यत्सुराम्व्यपिबःशचीभिःसरस्वती
त्त्वामघवन्नभिष्ष्णक् ॥ ३४ ॥ [४] ॥ ८ ॥ इतिश्रीवाजसनेयसं
हितायांदशमोऽध्यायः ॥ १० ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सू
त्रम् ॥ युञ्जानएकादश प्रतूर्त्तꣳषोडश देवस्यत्त्वादश आपोदेवी
र्द्वादश आपोह्येकादश आदितिष्ट्वापञ्चआकूतिमष्टादश सप्तत्र्यशी
तिः ॥ हरिः ॐ युञ्जानःप्प्रथमम् ॥ युञ्जानःप्प्रथमम्मनस्तत्त्वायसवि

ताधियं÷॥ अग्ग्नेर्ज्ज्योतिर्न्निचाय्यंपृथिव्याऽअद्ध्याभंरत्॥ १ ॥ युक्तेन
मनंसा। वयन्देवस्यंसवितुःसवे ॥ स्वर्ग्ग्यायशक्त्यां ॥ २ ॥ युक्त्वा
यंसविता। देवान्त्स्वर्य्यतोधियादिवंम् ॥ बृहज्ज्योतिं÷करिष्यतः
संवितापप्रसुवातितान्॥ ३ ॥ युञ्जतेमनं÷ ॥ युञ्जतेमनंऽउतयुंञ्जतेधि
योविप्प्राविप्प्रंस्यबृहतोविपश्चितं÷ ॥ विहोत्त्रांदधेवयुनाविदेकऽइ
न्मुहीदेवस्यंसवितुःपरिष्टुतिः ॥ ४ ॥ युजेवांम् ॥ युजेवाम्ब्रह्मपूर्व्यं
न्नमोभिर्व्विश्श्लोकंऽएतुपथ्येवसूरेः ॥ शृण्वंतुविश्श्वेंऽअमृतंस्यपुत्त्राऽ
आयेधामांनिदिव्यानितस्त्थुः ॥ ५ ॥ यस्यंप्प्रयाणंम् ॥ यस्यंप्प्रया

णमन्वन्यऽइद्ययुर्द्देवादेवस्यमहिमानमोजसा ॥ यःपार्थिवानिविम
मेसऽएतशोरजाꣳसिदेवःसवितामहित्त्वना ॥ ६ ॥ देवसवितः ॥ देव
सवितःप्प्रसुवयज्ञम्प्रसुवयज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्व्वःकेतपूःकेतं
न्नःपुनातुवाचस्पतिर्व्वाचन्नःस्वदतु ॥७॥ इमन्नः ॥ इमन्नोदेवसवितर्य्य
ज्ञम्म्प्रणयदेवाव्यꣳसखिविदꣳसत्राजितन्धनजितꣳस्वर्ज्जितम् ॥
ऋचास्तोमꣳसमर्द्धयगायत्रेणरथन्तरम्बृहद्गायत्रवर्त्तनिस्वाहा ॥ ८ ॥
देवस्यत्वा । सवितुःप्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥
आददेगायत्रेणच्छन्दसाङ्गिरस्वत्पृथिव्याःसधस्त्थादग्निम्म्पुरी

ष्यमाङ्गिरुस्वदाभंरुत्त्रैष्टुंभेनुच्छन्दसाङ्गिरुस्वत् ॥ ९ ॥ आभ्रिरसि । नार्य्यँसित्त्वयाव्वुयमुग्निꣳशंकेमुखनिंतुꣳसुधस्त्थुऽआ॥जागंतेनुच्छन्दसाङ्गिरुस्वत्॥१०॥हस्तंऽआधाय । सवितार्बिभ्रुदभ्रिꣳहिरुण्ण्ययीम् ॥ अुग्नेर्ज्ज्योतिर्न्निचाय्यंपृथिुव्याऽअद्ध्याभंरदानुष्टुभेनुच्छन्दसाङ्गिरुस्वत् ॥ ११ ॥ [११] प्रतूंर्त्तंव्वाजिन् ॥ प्रतूंर्त्तंव्वाजिुन्नाद्द्रवुव्वरिष्ठामनुंसुंव्वतम् ॥ दिवितुजन्म्मंपरुममुन्तरिक्षुतवुनाभिः पृथिुव्यामधियोनिुरित् ॥ १२ ॥ युञ्जाथाꣳरासंभम् ॥ युञ्जाथाꣳरासंभंय्युवमस्म्मिन्न्यामेव्वृषण्ण्वसू ॥ अुग्निम्भरंन्तमस्म्मुयुम् ॥ १३ ॥ योगेयो

गेतुवस्त्तंरम् ॥ योगेंयोगेतुवस्त्तंरुंव्वाजेवाजेहवामहे॥सखांयुऽइन्द्रमूत
यें ॥ १४ ॥ प्रुतूर्व्वुन्नेहिं ॥ प्रुतूर्व्वुन्नेह्यंवुक्रामुन्नशंस्तीरुद्रस्युगाणपत्त्यम्म
युोभूरेहिं ॥ उुर्व्वुन्तारिंक्षुंव्वीहिस्वुस्तिगंव्यूतिरभंयानिकृण्ण्वन्पूष्ष्णा
सुयुजांसुह ॥ १५ ॥ पृथिव्याःसुधस्त्थात् ॥ पृथिव्याःसुधस्त्थांदुग्ग्नि
म्पुंरीष्ष्यमाङ्गिरुस्वदाभंराग्ग्निम्पुंरीष्ष्यमाङ्गिरुस्वदच्छेंमोग्ग्निम्म्पुरी
ष्ष्यमाङ्गिरुस्वद्भंरिष्ष्यामः ॥ १६ ॥ अन्न्वुग्ग्निः ॥ अन्न्वुग्ग्निरुषसा
मग्ग्रंमक्ख्युदन्न्वहांनिप्प्रथुमोजातवेंदाः ॥ अनुसूर्य्यंस्यपुरुत्राचंरु
श्म्मीनन्नुद्यावांपृथिवीऽआततन्थ ॥ १७ ॥ आगत्त्यंव्वाजी ॥ आगत्त्य

व्वाज्ज्यद्द्वानुꣳसर्व्वामृधोव्विधूनुते ॥ अग्ग्निꣳसधस्त्थेमहतिचक्षुषा निचिकीषते ॥ १८ ॥ आक्क्रम्म्यंव्वाजिन् ॥ आक्क्रम्म्यंव्वाजिन्पृथिवीमग्ग्निमिच्छरुचात्वम् ॥ भूम्म्यावृत्त्वायनोब्ब्रूहियतःखनेमतंव्वयम् ॥ १९ ॥ द्यौस्ते । पृष्ठम्पृथिवीसधस्त्थमात्त्मान्तरिक्षꣳसमुद्द्रोयोनिः ॥ व्विक्ख्यायचक्षुषात्त्वमभितिष्ठपृतन्न्यतः ॥ २० ॥ उत्क्राम । महतेसौभगायास्म्मादास्त्थानाद्द्रविणोदाव्वाजिन् ॥ व्वयꣳस्स्यामसुमतौपृथिव्व्याऽअग्ग्निङ्खनन्तऽउपस्त्थेऽअस्याः ॥ २१ ॥ उदक्क्रमीत् ॥ उदक्क्रमीद्द्रविणोदाव्वाज्ज्यर्व्वाकःसुलोकꣳसु

कृतम्पृथिव्व्याम् ॥ ततःखनेमसुप्प्रतीकमग्निꣳस्वोरुहाणाऽअधि
नाकमुत्तमम् ॥ २२ ॥ आत्त्वा । जिघर्म्मिमनसाघृतेनप्प्रतिक्षिय
न्तम्भुवनानिव्विश्श्वा ॥ पृथुन्तिरश्चाव्वयसाबृहन्तंव्यचिष्ठमन्नैरभ
सन्दृशानम् ॥ २३ ॥ आविश्श्वतः । प्प्रत्त्यञ्चञ्जिघर्म्म्यरक्षसाम
नसातज्जुषेत ॥ मर्य्यश्श्रीस्प्पृहयद्वर्णोऽअग्निर्न्नाभिमृशेतन्न्वाजर्भु
राणः ॥ २४ ॥ परिवाजपतिः ॥ परिवाजपतिःकविरग्निर्हव्यान्न्यक्क्र
मीत् ॥ दधद्रत्नानिदाशुषे ॥ २५ ॥ परित्त्वाग्नेपुरंव्वयंव्विप्प्रꣳसह
स्यधीमहि ॥ धृषद्वर्णन्दिवेदिवेहन्तारम्भङ्गुरावताम् ॥ २६ ॥ त्त्व

मग्ने । द्युभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्म्मनस्प्परि ॥ त्वं
व्वनेब्भ्यस्त्वमोषधीब्भ्यस्त्वन्नृणान्नृपतेजायसेशुचिः ॥ २७ ॥
[१६] देवस्यत्त्वा । सवितुःप्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्पूष्ण्णोहस्त्ता
ब्भ्याम् ॥ पृथिव्याःसधस्त्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्ख्खनामि ॥
ज्योतिष्म्मन्तन्त्वाग्ग्नेसुप्प्रतीकमजस्त्रेणभानुनादीद्यतम् ॥ शिवम्प्प्र
जाब्भ्योहिंसन्तम्पृथिव्याःसधस्त्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्ख्ख
नामः ॥ २८ ॥ अपाम्पृष्ठम् ॥ अपाम्पृष्ठमसियोनिरग्ग्नेःसमुद्रमभितः
पिन्न्वमानम् ॥ व्वर्द्धमानोमहाँ२ ।ऽआचपुष्करेदिवोमात्त्रयाव्वरिम्म्णा

प्प्रथस्स्व ॥ २९ ॥ शर्म्मँच ॥ शर्म्मँचस्त्थोव्वर्म्मँचस्त्थोच्छिद्द्रेबहुले
ऽउभे ॥ व्यचंस्वतीसंव्वसाथाम्भृतमग्निम्पुरीष्ष्यम् ॥ ३० ॥ संव्व
साथाम् ॥ संव्वसाथाꣳस्वर्व्विदासमीचीऽउरसात्त्मना ॥ अग्निम
न्तर्ब्भरिष्ष्यन्तीज्ज्योतिष्ष्मन्तमजस्रमित् ॥ ३१ ॥ पुरीष्ष्योसि ।
व्विश्श्वभराऽअथर्व्वात्त्वाप्प्रथमोनिरमन्थदग्ने ॥ त्त्वामग्नेपुष्ष्करादद्ध्य
थर्व्वानिरमन्थत ॥ मूर्द्ध्नोव्विश्श्वस्स्यव्वाघतः ॥ ३२ ॥ तमुत्त्वा । दद्ध्य
ङ्ङृषिःपुत्त्रऽईधेऽअथर्व्वणः ॥ व्वृत्त्रहणम्पुरन्दरम् ॥ ३३ ॥ तमुत्त्वा । पा
त्थ्योव्वृषासमीधेदस्स्युहन्तमम् ॥ धनञ्जयꣳरणेरणे ॥ ३४ ॥ सीदहो

तꣳ । सीदंहोतुꣳस्वऽउंलोकेचिकित्त्वान्त्सादयायुज्ञꣳसुकृतस्युयोना॥
देवावीर्द्देवान्हविषांयजास्यग्नेंबृहद्यजमानेव्वयोंधाः ॥ ३५ ॥ निहो
ता । होतृषदनेविदानस्त्वेषोदीदिवाꣳ२ ऽअसदत्त्सुदक्षः ॥ अदब्ध
व्रतप्प्रमतिर्व्वसिष्ठꣳसहस्रम्भरःशुचिजिह्वोऽअग्निः ॥ ३६ ॥ सꣳसीद
स्व ॥ सꣳसीदस्वमहाꣳ२ असिशोचस्वदेववीतमः ॥ विधूममग्नेऽ
अरुषम्मियेद्ध्यसृजप्प्रशस्तदर्शतम् ॥ ३७ ॥ [१०] अपोदेवीꣳ ॥
अपोदेवीरुपसृजमधुमतीरयुक्ष्मायप्प्रजाब्भ्यः ॥ तासामास्त्थानादु
ज्जिहतामोषधयꣳसुपिप्पलाः ॥ ३८ ॥ सन्तें । व्वायुम्मातरिश्श्वादधा

तूत्तानायाहृदंयुंय्यद्विकंस्तम् । योदुेवानाञ्चरंसिप्प्राणथेनुकस्म्मै
देवुव्वषंडस्त्तुतुब्भ्यंम् ॥ ३९ ॥ सुजांतोज्ज्योतिंषा । सुहशर्म्मुंव्वरूंथु
मासंदुत्त्स्व÷ ॥ व्वासोंऽअग्ग्नेव्विश्श्वरूंपुंसंव्व्ययंयस्स्वव्विभावसो ॥ ४० ॥
उदुतिष्ठ । स्वद्धुरावांनोदुेव्याधिया ॥ दृशेचंभुासाबृहुतासुशुक्क्वनिरा
ग्ग्नेयाहिसुशस्त्तिभिं÷ ॥ ४१ ॥ ऊर्द्ध्वऽऊषुणं÷ ॥ ऊर्द्ध्वऽऊषुणंऽऊतये
तिष्ठांदुेवोनसंवितुा ॥ ऊर्द्ध्वोंव्वाजंस्स्युसानितायदुञ्जिभिर्व्वाघद्भिंर्व्विहुवयां
महे ॥ ४२ ॥ सजातः । सजातोगब्भोंऽअसिरोदंस्योरग्ग्नेचारुव्वि
भृंत्तुऽओषंधीषु ॥ चित्रःशिशुंःपरितमांꣳस्युक्क्तून्प्रमातृब्भ्योंऽअधि

कनिक्क्रदद्द्वाᳲ ॥ ४३ ॥ स्त्थिरोभव । व्वीड्वङ्गऽआशुर्ब्भवव्वाज्ज्यर्व्वन् ॥
पृथुर्ब्भवसुषदस्त्वमग्ग्नेᳲपुरीषवाहणः ॥ ४४ ॥ शिवाभव । प्प्रजा
ब्भ्योमानुषीब्भ्यस्त्वमङ्गिरᳲ ॥ माद्यावापृथिवीऽअभिशोचीर्म्मान्त
रिक्षम्मावनस्प्पतीन् ॥ ४५ ॥ प्रैतु । व्वाजीकनिक्क्रदन्नानदद्द्रासभᳲप
त्त्वा ॥ भरन्नग्ग्निम्पुरीष्ष्यम्मापाद्यायुषᳲपुरा ॥ वृषाग्ग्निम्वृषणम्भ
रन्नपाङ्गर्ब्भꣳसमुद्द्रियम् । अग्नऽआयाहिव्वीतये ॥ ४६ ॥ ऋतꣳस
त्त्यमृतꣳसत्त्यमग्ग्निम्पुरीष्ष्यमङ्गिरस्वद्भरामᳲ ॥ ओषधयᳲप्प्रतिमो
दद्ध्वमग्ग्निमेतꣳशिवमायन्तमब्भ्यत्रयुष्ष्माᳲ ॥ व्यस्यन्विश्श्वाऽअ

निंराऽअमींवानिुषीदंन्नोऽअपंदुर्म्मुतिञ्जंहि ॥ ४७ ॥ ओषंधयुःप्प्र
तिं ॥ ओषधयुःप्प्रातिंगृब्भ्णीतुपुष्पवंतीःसुपिप्पुलाः ॥ अुयंव्वोग
र्ब्भंऽऋुत्त्वियं÷प्प्रुत्त्नꣳसुधस्त्थुमासंदत् ॥ ४८ ॥ व्विपाजंसा । पृथुना
शोशुंचानुोबाधंस्वुद्विषोरुक्षसोऽअमींवाः ॥ सुशर्म्मंणोबृहुतःशर्म्मं
णिस्यामुग्ग्नेरुहꣳसुहवंस्युप्प्रणींतौ ॥ ४९ ॥ [१२] आपुोहिष्ठा
मंयोभुवुस्त्तानंऽऊुर्ज्जेंदंधातन ॥ मुहेरणांयुचक्षंसे ॥ ५० ॥ योवं÷
शिवतंमोरसुस्त्तस्यंभाजयतुेहनं÷ ॥ उुशुतीरिंवमुातरं÷ ॥ ५१ ॥
तस्म्मुाऽअरम् ॥ तस्मुाऽअरंङ्गमामवुोयस्युक्षयांयुजिन्न्वंथ । आ

पौ॑ज॒नय॑था॒चनः ॥ ५२ ॥ मि॒त्रःस॒ꣳसृ॒ज्ज्य॑ । पृ॒थि॒वीम्भूमि॑ञ्च॒ज्ज्योति॑षास॒ह ॥ सु॒जा॑तञ्जा॒तवे॑दसमय॒क्ष्माय॑त्त्वा॒सꣳसृ॑जामिप्र॒जाभ्य॑ः ॥ ५३ ॥ रु॒द्राःस॒ꣳसृ॒ज्ज्य॑ । पृ॒थि॒वीम्बृ॒हज्ज्योति॒ःसमी॑धिरे ॥ तेषा॑म्भा॒नुरज॑स्र॒ऽइच्छु॒क्रोदे॒वेषु॑रोचते ॥ ५४ ॥ सꣳसृ॑ष्टांव॒सु॑भिः ॥ सꣳसृ॑ष्टांव॒सु॑भीरु॒द्रैर्द्धीरै॑ःकर्म्म॒ण्ण्याम्मृदम् ॥ हस्ता॑भ्याम्मृ॒द्वीङ्कृ॒त्वासि॑नीवा॒लीकृ॑णोतु॒ताम् ॥ ५५ ॥ सि॒नी॒वा॒लीसु॑कप॒र्द्दा ॥ सु॑कु॒रीरास्वौ॑प॒शा ॥ सातु॒भ्य॑मदितेम॒ह्योखान्द॑धातु॒हस्त॑योः ॥ ५६ ॥ उ॒खाङ्कृ॑णोतु । श॒क्त्या॑बाहु॒भ्याम॑दि॑तिर्द्धि॒या ॥ मा॒तापु॒त्रंय्यथो॒पस्थे॒

साग्निम्बिभर्त्तुगर्ब्भऽआ ॥ मुखस्युशिरोंसि ॥ ५७ ॥ व्वसंवस्त्त्वा ।
कृण्णवन्तुगायुत्त्रेणुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिंपृथिुव्व्यासिधारयुामायिंप्प्रु
जाꣳरुायस्प्पोषंङ्गौपुत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजुातान्न्यजंमानायरुद्द्रास्त्त्वा
कृण्णवतुत्त्रैष्टुंभेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवास्युन्तारिंक्षमासिधारयुामायि
प्प्रुजाꣳरुायस्प्पोषंङ्गौपुत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजुातान्न्यजंमानायादुित्त्या
स्त्त्वांकृण्णवन्तुजागंतेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिद्यौरांसिधारयुामायि
प्प्रुजाꣳरुायस्प्पोषंङ्गौपुत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजुातान्न्यजंमानायुव्विश्श्वेंत्त्वा
देवावैंश्श्वानुराःकृण्णवुन्त्वानुंष्टुंभेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिदिशोंसिधा

र॒य्यामयि॑प्प्र॒जाꣳरा॒यस्प्पोष॑ङ्गौप॒त्त्यꣳसु॒वीर्य्य॑ꣳसजा॒तन्न्यज॑मानाय॥
॥ ५८ ॥ अदि॑त्त्यै॒रास्ना॑ ॥ अदि॑त्त्यै॒रास्ना॒स्यदि॑तिष्ट्टे॒बिल॑ङ्गृ॒
भ्भ्णातु ॥ कृ॒त्त्वाय॒साम॒हीमु॒खाम्मृ॒न्मयी॒ँय्योनिम॒ग्ग्नये॑ ॥ पु॒त्त्रेभ्भ्य॒ᳲ
प्प्राय॑च्छ॒ददि॑तिᳲश्र॒पया॒निति॑ ॥ ५९ ॥ व्वस॑वस्त्त्वा ॥ धू॒पयन्तुगाय॒
त्त्रेण॒च्छन्द॑साङ्गिर॒स्वद्रु॒द्द्रास्त्त्वा॑धूपयन्तु॒त्त्रैष्टु॑भेन॒च्छन्द॑साङ्गिर॒स्वदा॑दि॒
त्त्यास्त्त्वा॑धूपयन्तु॒जाग॑तेन॒च्छन्द॑साङ्गिर॒स्वद्वि॒श्श्वे॑त्त्वादे॒वावै॑श्श्वान॒राधू॒
पय॒न्त्त्वानु॑ष्टुभेन॒च्छन्द॑साङ्गिर॒स्वदिन्द्र॑स्त्त्वाधूपयतु॒व्वरु॑णस्त्त्वाधूपयतु॒
व्विष्ष्णु॑स्त्त्वाधूपयतु ॥ ६० ॥ [११] अदि॑तिष्ट्वा ।

देवीष्ट्विश्वदेव्यावतीपृथिव्याःसधस्थेऽअङ्गिरस्वत्त्खनत्त्ववटदेवानां
न्त्वापत्त्नीर्देवीष्ट्विश्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्थेऽअङ्गिरस्वद्दधतूखे
धिषणास्त्वादेवीष्ट्विश्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्थेऽअङ्गिरस्वदभी
न्धतामुखेवरूत्त्रीष्ट्वादेवीष्ट्विश्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्थेऽअङ्गिर
स्वच्छ्रपयन्तूखेऽग्नास्त्वादेवीष्ट्विश्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्थेऽअ
ङ्गिरस्वत्त्पचन्तूखेजनयस्त्वाच्छिन्नपत्त्रादेवीष्ट्विश्वदेव्यावतीःपृथि
व्याःसधस्थेऽअङ्गिरस्वत्त्पचन्तूखे ॥ ६१ ॥ मित्त्रस्यचर्ष
णीधृतः ॥ मित्त्रस्यचर्षणीधृतोवोदेवस्यसानसि ॥ द्युम्नाश्वि

ऋ॒श्व॑वस्तमम् ॥ ६२ ॥ दे॒वस्त्त्वा॑ । स॒वि॒तोद्व॑पतुसुपा॒णिः
स्व॑ङ्गु॒रिःसु॑बा॒हुरु॒शक्त्या॑ ॥ अव्य॑थमानापृथि॒व्यामाशा॒दिश॒ऽआ
पृ॑ण ॥ ६३ ॥ उ॒त्थाय॑बृह॒ती । भ॒वोदु॑त्तिष्ठ ध्रु॒वात्त्वम् ॥ मि॒त्रै॑तान्त॒ऽ
उ॒खाम्परि॑दद॒म्म्या॒भित्त्या॒ऽए॒षामाभे॑दि ॥ ६४ ॥ व॒स॑व॒स्त्त्वा । च्छृ॑
न्दन्तुगाय॒त्त्रेण॒च्छन्द॑साङ्गिर॒स्वद्रु॒द्रास्त्त्वाच्छृ॑न्दन्तु॒त्रैष्टु॑भेन॒च्छन्द॑सा
ङ्गिर॒स्वदा॑दि॒त्त्यास्त्त्वाच्छृ॑न्दन्तु॒जाग॑तेन॒च्छन्द॑साङ्गिर॒स्वद्वि॒श्वे॑त्त्वादे॒
वावै॑श्वान॒राऽआच्छृ॑न्दन्त्वानु॑ष्टुभेन॒च्छन्द॑साङ्गिर॒स्वत् ॥ ६५ ॥ [५]
आकू॑तिम॒ग्निम् ॥ आकू॑तिम॒ग्निम्प्र॒युज॒ꣳस्वाहा॒मनो॑मे॒धाम॒ग्निम्प्र॒

युज॒ꣳस्वाहा॑चि॒त्तंवि॒ज्ञा॑तम॒ग्निम्प्र॒युज॒ꣳस्वाहा॑वा॒चोवि॒धृ॑तिम॒ग्निम्प्र॒
युज॒ꣳस्वाहा॑प्प्र॒जाप॑तये॒मनवे॒स्वाहा॒ग्नये॑वैश्वान॒राय॒स्वाहा॑ ॥ ६६ ॥
वि॒श्वो॑दे॒वस्य॑ ॥ ने॒तुर्म्मर्त्तो॑वुरीतस॒क्ख्यम् ॥ वि॒श्वो॑राय॒ऽइषु
ध्य॒तिद्यु॒म्न्नंवृ॑णीतपु॒ष्यसे॒स्वाहा॑ ॥ ६७ ॥ मासु । भि॑त्त्थामासु
रि॑षोम्ब॑धृ॒ष्ष्णुवी॒रय॑स्वसु ॥ अ॒ग्निश्चे॒दङ्का॑रिष्ष्यथः ॥ ६८ ॥ दृꣳ
ह॑स्वदे॒वि । पृ॒थिविस्व॒स्त्तयऽआसु॒रीम॒यास्व॒धया॑कृ॒तासि॑ ॥ जुष्ट
न्दे॒वेब्भ्य॑ऽइ॒दम॑स्तुह॒व्यमरि॑ष्टा॒त्त्वम॒दि॑हिय॒ज्ञेऽअ॒स्मिन् ॥ ६९ ॥
द्र॒न्नꣳस॒र्प्पिरा॑सुतिःप्प्र॒त्त्नोहोता॒वरे॑ण्यः ॥ सह॑सस्पु॒त्त्रोऽअद्भु॑तः ॥

॥ ७० ॥ शतम् ॥ ५०० ॥ परस्याऽअधि । संव्वतोवराँ२ऽअभ्या
तर ॥ यत्राहमस्मिताँ२ऽअव ॥ ७१ ॥ परमस्याःपरावतः ॥ पु
रमस्याःपरावतोरोहिदश्वऽइहागहि ॥ पुरीष्यःपुरुप्प्रियोग्नेत्त्व
न्तरामृधः ॥ ७२ ॥ यदग्ने ॥ यदग्नेकानिकानिचिदातेदारूणिद
ध्मसि ॥ सर्व्वन्तदस्तुतेघृतन्तज्जुषस्वयविष्ठ्य ॥ ७३ ॥ यदत्ति ॥ यद
त्त्युपजिह्विकायद्वम्म्रोऽअतिसर्प्पति ॥ सर्व्वन्तदस्तुतेघृतन्तज्जुषस्व
यविष्ठ्य ॥ ७४ ॥ अहरहरप्प्रयावम् ॥ अहरहरप्प्रयावम्भरन्तोश्वा
येवतिष्ठतेघासमस्म्म ॥ रायस्प्पोषेणसमिषामदन्तोग्नेमातेप्प्रतिवे

शारिषाम ॥ ७५ ॥ नाभापृथिव्याः । संमिधानेऽअग्नौरायस्प्पोषा
यबृहुतेहंवामहे ॥ इरम्मुदम्बृहदुंक्थंय्यजंत्रञ्जेतारमग्निम्पृतनासुसा
सहिम् ॥ ७६ ॥ याःसेनाः ॥ याःसेनाऽअभीत्त्वरीराव्याधिनीरुग्
णाऽउत ॥ येस्त्तेनायेचुतस्कंरास्ताँस्तेऽअग्नेपिंदधाम्यास्ये ॥ ७७ ॥
दꣳष्ट्राभ्याम्मलिम्म्लूंन् ॥ दꣳष्ट्राभ्याम्मलिम्म्लूअंभ्यैस्तस्करा
ꣳऽउत ॥ हनुभ्याꣳस्तेनाभगवुस्ताँस्त्वङ्खादसुखादितान् ॥
॥ ७८ ॥ येजनेषु । मलिम्म्लंवस्तेनासस्तस्करावने ॥ येकक्षेष्वघा
यवस्ताँस्तेंदधामिजम्भयोः ॥ ७९ ॥ योऽअस्मभ्यम् । योअस्मम

ब्भ्य॑मरातीयाद्यश्च॑नोद्वेष॑तेजन॑÷ ॥ निन्दाद्योऽअस्म्मान्धिप्प्सा॑च्चुस
र्व्वन्तम्भ॑स्म्मसाकु॑रु ॥ ८० ॥ सꣳशितम्मे ॥ सꣳशितम्मेब्ब्रह्मसꣳ
शितंव्वीर्य्यम्बल॑म् ॥ सꣳशितङ्क्षत्त्रञ्जिष्णुयस्याहमस्म्मिपुरोहितः ॥
॥ ८१ ॥ उदेषाम् ॥ उदेषाम्बाहूऽअ॑तिरमुद्वर्च्चोऽअथोबल॑म् ॥ क्षिणो
मिब्ब्रह्म॑णामित्त्रानुन्न॑यामिस्वा २ँ ऽअहम् ॥८२॥ अन्न॑पतेन्न॑स्य । नोदे
ह्यनमीवस्य॑शुष्म्मिण॑÷ । प्रप्प्रदातार॑न्तारिषऽऊर्ज्ज॑न्नोधेहिद्विपदेच्चतु॑
ष्प्पदे ॥ ८३ ॥ [१८] इतिशुक्लयजुस्संहितायामेकादशोऽध्यायः ॥
॥ ११ ॥ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ ॥ अनुवाकसूत्रम् ॥ इशानः

सप्तदश दिवस्प्पारि द्वादश समिधाग्निं पञ्चदश आपेत सप्तदशआसु
न्वन्तं त्रयोदश याओषधीः सप्तविꣳशतिः मामाषोडश सप्तसप्तद
शꣳशतम् ॥ हरिः ॐ दृशानोरुक्मः ॥ दृशानोरुक्मऽउर्व्यांव्यद्यौद्दुर्म्म
र्षमायुः श्रियेरुचानः ॥ अग्निरमृतोऽअभवद्वयोभिर्यदेनन्द्यौरजनं
यत्सुरेताः ॥ १ ॥ नक्तोषासासमनसा । व्विरूपेधापयेतेशिशुमेकꣳस
मीची ॥ द्यावाक्षामारुक्मोऽअन्तर्व्विभातिदेवाऽअग्निन्धारयन्द्रविणो
दाः ॥२॥ व्विश्वारूपाणि ॥ व्विश्वारूपाणिप्प्रतिमुञ्चतेकविः प्प्रासावी
द्भद्रंद्विपदेचतुष्पदे । व्विनाकमख्यत्सविताव्वरेण्योनुप्प्रयाणमुषसो

व्विराजति ॥ ३ ॥ सुपर्णोसि । गरुत्माँस्त्रिवृत्तेशिरोगायत्रञ्चक्षुर्बृहद्र
थन्तरेपक्षौ ॥ स्तोमऽआत्माच्छन्दाꣳस्यङ्गानियजूꣳषिनाम ॥ सा
मंतेतनूर्व्वामदेव्यंयज्ञायज्ञियम्पुच्छन्धिष्ष्ण्याःशफाः ॥ सुपर्णोसि
गरुत्मान्दिवङ्गच्छस्वःपत ॥ ४ ॥ विष्ष्णोःक्रमः ॥ विष्ष्णोःक्र
मोसिसपत्नहागायत्रञ्छन्दऽआरोहपृथिवीमनुविक्रमस्वव्विष्ष्णोः
क्रमोस्यभिमातिहात्रैष्टुभञ्छन्दऽआरोहान्तरिक्षमनुविक्रमस्वव्वि
ष्ष्णोःक्रमोस्यरातीयतोहन्ताजागतञ्छन्दऽआरोहदिवमनुविक्रम
स्वव्विष्ष्णोःक्रमोसिशत्रूयतोहन्तानुष्टुभञ्छन्दआरोहदिशोनुविक्रम

संहि.
॥८०॥

स्व ॥ ५ ॥ अक्र॑न्दद॒ग्निः ॥ अक्र॑न्दद॒ग्निस्त॒नय॑न्निव॒द्यौःक्षा
मा॒रेरि॑हद्वी॒रुधः॑सम॒ञ्जन् ॥ स॒द्योज॑ज्ञा॒नोवि॒ही॑मि॒द्धोऽअक्ख्य॒दारो
द॑सीभा॒नुना॑भात्त्य॒न्तः ॥ ६ ॥ अग्ने॑ऽभ्याव॒र्त्ति॑न् ॥ अग्ने॑ऽभ्या
वर्त्ति॑न्न॒भिमा॒निव॑र्त्त॒स्वायु॑षा॒व्वर्च्च॑सा॒प्प्र॒जया॒धने॑न ॥ स॒न्यामे॒धया॑र॒
य्या॒पोषे॑ण ॥ ७ ॥ अग्ने॑ऽअङ्गिरः ॥ श॒तन्ते॑सन्त्व॒वृतः॑स॒हस्र॑न्तऽउ
पा॒वृतः॑ ॥ अधा॒पोष॑स्य॒पोषे॑ण॒पुन॑र्न्नो॑न॒ष्टमाकृ॑धि॒पुन॑र्न्नो॑र॒यिमाकृ॑धि ॥
॥ ८ ॥ पुन॑रू॒र्ज्जा । निव॑र्त्तस्व॒पुन॑रग्नऽइ॒षायु॑षा ॥ पुन॑र्न्नः पाह्य॒ꣳ
ह॑सः ॥ ९ ॥ स॒हर॒य्या ॥ निव॑र्त्त॒स्वाग्ने॒पिन्व॑स्व॒धार॑या ॥ वि॒

पू.अ.
१२

श्वप्पस्न्यांव्विश्वतुस्प्परिं ॥ १० ॥ आत्त्वां । हार्षमुन्तरंभूद्ध्रुवस्तिष्ठाविंचाचलिꣳ ॥ व्विशंस्त्त्वासर्व्वांव्वाञ्छन्तुमात्त्वद्राष्ट्रमधिंभ्रशत् ॥ ११ ॥ उदुत्तमम् ॥ उदुत्तमँव्वरुणपाशंमुस्म्मदवांधुमंविमंद्ध्यमꣳश्रंथाय । अथांव्वयमांदित्त्यव्व्रतेतवानांगसोऽअदितयेस्याम ॥ ॥ १२ ॥ अग्ग्रेंबृहन् ॥ अग्ग्रेंबृहन्नुषसांमूर्द्धांऽअंस्त्थान्निर्ज्जंगुन्न्वान्तमंसोज्ज्योतिषागात् ॥ अग्निर्भानुनारुशंतास्वङ्गऽअजातोव्विश्वासद्मान्यप्प्राः ॥ १३ ॥ हꣳसःशुंचिषत् ॥ हꣳसःशुंचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोतांव्वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमस

दब्जागोजाऽऋतजाऽअद्रिजाऽऋतम्बृहत् ॥ १४ ॥ सीदत्त्वम् । सी
दत्त्वम्मातुरस्याऽउपस्त्थेव्विश्वान्यग्ग्नेव्वयुनानिविद्वान् । मैनान्त
पसामार्च्चिषाभिशोचीरन्तरस्याꣳशुक्रज्ज्योतिर्विभाहि ॥ १५ ॥
अन्तरग्ग्ने । रुचात्त्वमुखायाःसदनेस्स्वे ॥ तस्यास्त्वꣳहरसातपञ्जा
तवेदःशिवोभव ॥ १६ ॥ शिवोभूत्त्वा । मह्यमग्ग्नेऽअथोसीदशिव
स्त्वम् ॥ शिवाःकृत्त्वादिशःसर्व्वाःस्स्वाय्योनिमिहासदः ॥ १७ ॥
[१७] दिवस्प्परि ॥ प्प्रथमञ्जज्ञेऽअग्ग्निरस्म्मद्द्वितीयम्म्परिजातवे
दाः ॥ तृतीयमप्प्सुनृमणाऽअजस्त्रमिन्धानऽएनञ्जरतेस्स्वाधीः ॥

॥ १८ ॥ व्वि॒द्म्माते॑ । अग्ग्ने॒त्त्रे॒धात्त्र॒याणि॑व्वि॒द्म्माते॒धाम॒व्विभृ॑तापुरु॒त्त्रा ॥
व्वि॒द्म्माते॒नाम॑पर॒ङ्गुहा॒यद्व्वि॒द्म्मात॒मुत्त्सं॒यत॑ऽआज॒गन्त्थ॑ ॥ १९ ॥ स॒
मु॒द्द्रेत्त्वा॑ ॥ नृ॒म्मणा॑ऽअ॒प्प्स्व॒न्तर्न्नृ॒चक्षा॑ऽईधेदि॒वोऽअ॑ग्न॒ऽऊध॑न् ॥ तृ॒तीये॑
त्त्वा॒रज॑सितस्त्थि॒वाꣳसं॑म॒पामु॒पस्त्थे॑महि॒षाऽअ॑वर्द्धन् ॥ २० ॥ अ
क्क्र॑न्दद॒ग्ग्निः ॥ अक्क्र॑न्दद॒ग्ग्निस्त॒नय॑न्निव॒द्यौःक्षामा॒रेरि॑हद्वी॒रुधः॑सम॒
ञ्जन् ॥ स॒द्द्योज॑ज्ज्ञा॒नोव्विहीमि॒द्धोऽअख्य॒दारोद॑सीभा॒नुना॑भात्य॒न्तः
॥ २१ ॥ श्री॒णामु॑दा॒रः ॥ श्री॒णामु॑दा॒रोध॒रुणो॑रयी॒णाम्म॑नी॒षाणा॑
म्प्रा॒र्प्प॑णःसोम॑गोपाः ॥ व्वसुः॑सू॒नुःसह॑सोऽअ॒प्प्सुराजा॒व्विभा॒त्यग्ग्र॑

ऽउषसामिधानः ॥ २२ ॥ विश्वस्यकेतुः ॥ विश्वस्यकेतुर्भुवन
स्यगर्भऽआरोदसीऽअपृणाज्जायमानः । वीडुञ्चिदद्रिमभिनत्पराय
ञ्जनायदग्निमयजन्तपञ्च ॥ २३ ॥ उशिक्पावकः ॥ उशिक्पाव
कोऽअरतिःसुमेधामर्त्तेष्वग्निरमृतोनिधायि ॥ इयर्त्तिधूममरुषम्भ
रिभ्रदुच्छुक्रेणशोचिषाद्यामिनक्षन् ॥ २४ ॥ दृशानोरुक्मः ॥ दृ
शानोरुक्मऽउर्व्याद्यौद्दुर्मर्षमायु÷श्रियेरुचानः ॥ अग्निरमृतोऽ
अभवद्वयोभिर्यदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः ॥ २५ ॥ यस्ते । अद्यकृण
वद्भद्रशोचेपूपन्देवघृतवन्तमग्ने ॥ प्रतन्नयप्रतरंवस्योऽअच्छाभि

सुम्नन्देवभक्तंयविष्ठ ॥ २६ ॥ आतम् ॥ आतम्भजसौश्श्रवसेष्व
ग्नऽउक्थऽउक्थुऽआभजशस्यमाने ॥ प्प्रियःसूर्य्यौँप्प्रियोऽअग्ना
भवात्युज्जातेनभिनदुदुज्जानित्त्वैः ॥ २७ ॥ त्त्वामग्ग्ने ॥ त्त्वामग्ग्ने
यजमानाऽअनुद्यून्विश्श्वाव्वसुंदधिरेव्वार्य्याणि ॥ त्त्वयासहद्द्रविण
मिच्छमानाव्व्रजङ्गोमन्तमुशिजोव्विवव्व्रुः ॥ २८ ॥ अस्ताव्यग्ग्निः ।
अस्ताव्यग्ग्निर्न्नरांशुशेवोव्वैश्श्वानरऽऋषिभिःसोमगोपाः ॥ अद्वेषे
द्यावापृथिवीहुवेमदेवाधत्तरयिमस्म्मेसुवीरम् ॥ २९ ॥ [१२] सु
मिधाग्ग्निम् ॥ समिधाग्ग्निन्दुवस्यतघृतैर्ब्बोधयतातिथिम् ॥ आस्म्मि

न्हव्याजुहोतन ॥ ३० ॥ उदुत्वा ॥ उदुत्त्वाविश्श्वेदेवाऽअग्ग्नेभरं
न्तुचित्तिभिः ॥ सनोभवशिवस्त्वꣳसुप्प्रतीकोविभावसुः ॥ ३१ ॥
प्रेत् ॥ प्रेदग्ग्नेज्ज्योतिष्म्मान्याहिशिवेभिरर्च्चिभिष्ट्वम् ॥ बृहद्भिर्भानु
भिर्भासन्न्माहिꣳसीस्त्तन्वाप्प्रजाः ॥ ३२ ॥ अक्रन्ददग्निः ॥ अक्र
न्ददग्ग्निस्त्तनयन्निवद्यौःक्षामारेरिहद्वीरुधःसमञ्जन् ॥ सद्योजज्ञा
नोविहीमिद्धोऽअक्ख्यदारोदसीभानुनाभात्यन्तः ॥ ३३ ॥ प्रप्प्रा
यम् ॥ प्रप्प्रायमग्ग्निर्भरतस्यशृण्वेवियत्त्सूर्य्योनरोचतेबृहद्भाः ॥
अभियःपूरुम्पृतनासुतस्त्थौदीदायदैव्योऽअतिथिःशिवोनः ॥ ३४ ॥

आपोदेवीः ॥ आपोदेवीᳶप्प्रतिगृब्भ्णीतुभस्म्मैतत्त्स्योनेकृणुद्ध्वꣳसु
रभाऽउँलोके ॥ तस्म्मैनमन्ताञ्जनयꣳसुपत्त्नीर्म्मातेवपुत्त्रम्बिभृता
प्प्स्वेनत् ॥ ३५ ॥ अप्प्स्वग्ग्ने ॥ अप्प्स्वग्ग्नेसधिष्ट्वसौषधीरनुरुद्ध्य
से ॥ गर्ब्भेसञ्जायसेपुनः ॥ ३६ ॥ गर्ब्भोऽअसि ॥ गर्ब्भोऽअस्योषधी
नाङ्गर्ब्भोवनस्प्पतीनाम् ॥ गर्ब्भोविश्श्वस्यभूतस्याग्ग्नेगर्ब्भोऽअपा
मसि ॥ ३७ ॥ प्रसद्यभस्म्मना ॥ प्रसद्यभस्म्मनायोनिमपश्श्चपृ
थिवीमग्ग्ने ॥ सꣳसृज्ज्यमातृभिष्ट्वञ्ज्योतिष्म्मान्पुनरासदः ॥ ३८ ॥
पुनरासद्य ॥ पुनरासद्यसदनमपश्श्चपृथिवीमग्ग्ने ॥ शेषेमातुर्य्यथो

पस्त्थेन्तरस्याꣳशिवतमः ॥ ३९ ॥ पुनरूर्ज्जा । निवर्त्तस्वपुनरग्न
ऽइषायुषा ॥ पुनर्न्नःपाह्यꣳहसः ॥ ४० ॥ सहरय्या । निवर्त्तस्वा
ग्नेपिन्वस्वधारया ॥ व्विश्श्वप्प्स्न्याव्विश्श्वतस्प्परि ॥ ४१ ॥ बोधा
मे । ऽअस्यव्वचसोयविष्ट्ठमꣳहिष्ट्ठस्यप्प्रभृतस्यस्वधावः ॥ पीयति
त्त्वोऽअनुत्त्वोगृणातिव्वन्दारुष्ट्टेतन्न्वं व्वन्देऽअग्ने ॥ ४२ ॥ सबोधि ।
सूरिर्म्मघवाव्वसुपतेव्वसुदावन् ॥ युयोद्ध्यस्म्मद्द्वेषाꣳसिव्विश्श्वकर्म्म
णेस्वाहा ॥ ४३ ॥ पुनस्त्वा । दित्यारुद्द्राव्वसवःसमिन्धताम्पुनर्ब्ब्र
ह्माणोव्वसुनीथयज्ज्ञैः ॥ घृतेनत्त्वन्तन्न्वँव्वर्द्धयस्वसत्त्याःसन्तुयजमा

नस्युकामाः ॥ ४४ ॥ [१५] अपेत ॥ अपेतुव्वीतुव्विचंसर्प्पुतातुोयेत्त्रु
स्त्थपुंराणायेचुनूतनाः ॥ अदांद्यमोव्वुसानंम्पृथिव्याऽअक्रांन्निमाम्पि
तरौलुोकमंस्म्मै ॥ ४५ ॥ सुँज्ञानंमासि । कामुधरंणुम्मयितेकामुधरं
णम्भूयात् ॥ अुग्ग्नेर्ब्भस्म्मास्युग्ग्नेः पुरीषमसिुचितंस्त्थपरिुचितंऽऊर्ध्वं
चितं÷श्रयद्ध्वम् ॥ ४६ ॥ अुयꣳसः ॥ अुयꣳसोऽअुग्ग्निर्य्यस्म्मिुन्त्सो
मुमिन्द्रं÷सुतन्दुधेजुठरेव्वावशानः ॥ सुहुस्त्रियुम्वाजमत्त्युन्नसप्तिꣳ
ससुवान्त्सन्त्स्तूयसेजातवेदः ॥ ४७ ॥ अग्ग्नेयत् ॥ अग्ग्नेयत्तेंदिुविव्व
र्च्चँ÷पृथिव्यांय्यदोषंधीष्ष्वुप्प्स्वायंजत्र ॥ येनुान्तरिक्षमुर्व्वातुतन्थंत्त्वे

षःसभुानुरर्ण्णुवोनृचक्षाःऽ ॥ ४८ ॥ अग्नेदिुवः ॥ अग्नेदिुवोऽअर्ण्णु
मच्छाजिगास्यच्छादेुवाꣳ ऊंचिषेधिष्ण्युाये ॥ यारोचुनेपुरस्तात्त्सू
र्य्यँस्युयाश्चावस्तादुपतिष्ठन्तुऽआप÷ ॥ ४९ ॥ पुरीष्ष्यासोऽअुग्न
यं÷ । प्रावुणेभिं÷सुजोषसःऽ । जुषन्तांꣳयज्ञमुद्रुहोनमीवाऽइषोमुहीः
॥ ५० ॥ इडामग्ने । पुरुदꣳसꣳसुनिङ्गोःशंश्वत्तुमꣳहवमानायसा
ध ॥ स्यान्न÷सूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमुतिभूत्त्वस्मे ॥ ५१ ॥
अयन्ते ॥ अयन्तेुयोनिर्ऋत्त्वियुोयतोजातोऽअरोचथाःऽ ॥ तञ्जानन्न
ग्नुऽआरोहाथानोवर्द्धयारुयिम् ॥ ५२ ॥ चिदसि ॥ चिदसितयादेुव

तंयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीदपरिचिदसितयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥५३॥
लोकम्पृण । च्छिद्रम्पृणाथोसीदद्ध्रुवात्त्वम् ॥ इन्द्राग्नीत्त्वाबृहस्प
तिरस्मिन्नयोनावसीषदन् ॥ ५४ ॥ ताऽअस्य । सूददोहसःसोम
ꣳश्रीणन्तिपृश्नयः । जन्मन्देवानांविशस्त्रिष्वारोचनेदिवः ॥५५॥
इन्द्रंविश्वाः ॥ इन्द्रंविश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथी
तमꣳरथीनांवाजानाꣳसत्पतिम्पतिम् ॥५६॥ समितम् ॥ समितꣳ
सङ्कल्पेथाꣳसम्प्रियौरोचिष्णूसुमनस्यमानौ ॥ इषमूर्ज्जमभिसं
वसानौ ॥ ५७ ॥ संवाम् ॥ संवाम्मनाꣳसिसंव्रतासमुचित्तान्या

करम् ॥ अग्नेपुरीष्ष्याधिपाभवत्त्वन्नऽइषमूर्ज्जंयजमानायधेहि ॥
॥ ५८ ॥ अग्नेत्त्वम् ॥ अग्नेत्त्वम्पुरीष्ष्योरयिमान्पुष्टिमाँ२ऽअ
सि ॥ शिवाःकृत्त्वादिशꣳसर्व्वाꣳस्वंयोनिमिहासदꣳ ॥ ५९ ॥ भवं
तन्नꣳ ॥ भवतन्नꣳसमनसौसचेतसावरेपसौ ॥ मायज्ञꣳहिꣳसिष्टम्मायु
ज्ञपतिञ्जातवेदसौशिवौभवतमद्यनः ॥ ६० ॥ मातेवपुत्त्रम् ॥ मातेव
पुत्त्रम्पृथिवीपुरीष्ष्यमग्निꣳस्वेयोनावभारुखा ॥ ताँविश्श्वैर्देवैर्ऋतु
भिःसंविदानःप्प्रजापतिर्विश्श्वकर्म्माविमुञ्चतु ॥ ६१ ॥ [७] अ
सुन्न्वन्तमयजमानम् ॥ असुन्न्वन्तमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्त्या

मन्वि॒हि॒तस्क॑रस्य ॥ अ॒न्यम॒स्म्मादि॑च्छ॒सात॑ऽइ॒त्त्यानमो॑देविनिर्ऋ॑
ते॒तु॒भ्य॑मस्त्तु ॥ ६२ ॥ नम॒ꣳसु॒ते॑निर्ऋतेतिग्ग्मतेजो॒यस्म्मय॑व्वि॒चृ॑ता
ब॒न्धमे॒तम् ॥ य॒मेन॒त्त्वंय्य॒म्म्या॒संव्वि॑दा॒नोत्त॒मेनाके॒ऽअधि॑रोहयैनम् ॥
॥ ६३ ॥ यस्या॑स्ते । घो॒रऽआ॒सञ्जु॒होम्म्ये॒षाम्ब॒न्धाना॑मव॒सर्ज्ज॑ना
य ॥ यान्त्वा॒जनो॒भू॒मि॒रिति॑प्प्र॒मद॑न्ते॒निर्ऋ॑तिन्त्त्वा॒हम्परि॑वेदव्वि॒श्श्व
तः ॥ ६४ ॥ यन्ते॑दे॒वीनिर्ऋ॑तिराब॒बन्ध॒पाश॑ङ्ग्री॒वास्व॑विचृ॒त्त्यम् ॥ त
न्ते॒व्वि॒ष्ष्या॒म्म्यायु॑षो॒नम॒द्ध्या॒दथै॒ताम्पि॒तुम॑द्धि॒प्प्रसू॑तः ॥ नमो॒भूत्त्यै॑
येदञ्च॒कार॑ ॥ ६५ ॥ नि॒वेश॑नꣳसङ्ग॒मन॑ꣳ ॥ नि॒वेश॑नꣳसङ्ग॒मनो॒व्वसू॑

नाव्विश्श्वारूपाभिचष्टेशचीभिः ॥ देवऽइवसवितासत्यधर्म्मेन्द्रोन
तस्त्थौसमरेपथीनाम् ॥ ६६ ॥ सीरायुञ्जन्ति । कवयोयुगाव्वितन्न्वते
पृथक् ॥ धीरादेवेषुसुम्न्नया ॥ ६७ ॥ युनक्तसीरा ॥ युनक्तसीराव्वि
युगातनुध्वङ्कृतेयोनौव्वपतेहबीजम् ॥ गिराचश्श्रुष्टिःसभराऽअसन्नो
नेदीयऽइत्सृण्ण्यःपक्क्वमेयात् ॥ ६८ ॥ शुनꣳसु । फालाव्विकृषन्तुभू
मिꣳशनङ्कीनाशाऽअभियन्तुव्वाहैः ॥ शुनासीराहविषातोशमानासु
पिप्पलाऽओषधीःकर्त्तनास्म्मे ॥ ६९ ॥ घृतेनसीता ॥ घृतेनसीताम
धुनासमज्यताव्विश्श्वैर्द्देवैरनुमतामरुद्भिः ॥ ऊर्ज्जस्वतीपयसापिन्न्व

मानास्म्मान्त्तसौतिपयसाभ्यावंवृत्त्स्वं ॥ ७० ॥ लाङ्गंलुम्पवीरवत् ॥
लाङ्गंलुम्पवीरवत्तसुशेवंꣳसोमापित्त्सरु ॥ तदुद्वंपतिगामाविंम्प्रफुर्व्यं
च्चपीवंरीम्प्रुस्त्थावंद्द्रथुवाहंणम् ॥ ७१ ॥ कामंङ्कामदुघे । धुक्ष्वमि
त्त्रायुव्वरुंणायच ॥ इन्द्रांयाश्श्विभ्यांम्पूष्ष्णेप्प्रजाभ्युऽओषंधी
भ्यः ॥ ७२ ॥ व्विमुंञ्च्यद्ध्वम् ॥ व्विमुंञ्च्यद्ध्वमग्घ्न्या।देवयानाऽअगंन्मुत
मंसस्प्पारमुस्य । ज्योतिरापाम ॥ ७३ ॥ सुजूरब्दं÷ । सुजूरब्दोऽ
अयंवोभिःसुजूरुषाऽअरुंणीभिः ॥ सुजोषंसावुश्श्विनादꣳसोभिः
सजूःसूरऽएतंशेनसुजूर्व्वैश्श्वानुरऽइडंयाघृतेनुस्वाहा ॥ ७४ ॥

[१३] याऽओषधीः ॥ याऽओषधीःपूर्व्वांजातादेवेब्भ्यंस्त्रियुगम्पु
रा ॥ मनैनुबब्भ्रूणामहꣳशतन्धामानिसप्तचं ॥ ७५ ॥ शतंव्वः ॥
शतंवोऽअम्म्बधामानिसहस्रमुतवोरुहः ॥ अधाशतक्क्रत्वोयूयमिम
म्मेऽअगदङ्कृत ॥ ७६ ॥ ओषधीःप्रति । मोदद्ध्वम्पुष्प्पवतीःप्रसू
वरीः ॥ अश्वाऽइवसजित्त्वरीर्व्वीरुधःपारयिष्ष्णवः ॥ ७७ ॥ ओ
षधीरिति । मातरस्तद्वोदेवीरुपब्ब्रुवे ॥ सनेयमश्वङ्गाँव्वासऽआ
त्त्मानन्तवपूरुष ॥ ७८ ॥ अश्वत्त्थेवः ॥ अश्वत्त्थेवोनिषदनम्पर्ण्णे
वोव्वसतिष्कृता ॥ गोभाजऽइत्किलासथयत्सनवथपूरुषम् ॥ ७९ ॥

यत्रौष॑धीः । स॒मग्ग्म॑त॒राजा॑नः॒समि॑तावि॒व ॥ व्विप्प्रः॒सऽउ॑च्च्यतेभि॒
षग्ग्र॑क्षो॒हामी॑व॒चातनः ॥ ८० ॥ अ॒श्श्वाव॒तीꣳसो॑माव॒तीम् ॥ अ॒
श्श्वाव॒तीꣳसो॑माव॒तीमू॒र्ज्ज॑यन्ती॒मुदो॑जसम् ॥ आवि॑त्ति॒सु॒सर्व्वा॑ऽओ
ष॑धीर॒स्म्माऽअ॑रि॒ष्टता॑तये ॥ ८१ ॥ उच्छुष्म्मा॑ः ॥ उच्छुष्म्मा॒ऽओ
ष॑धीना॒ङ्गावो॑गो॒ष्ठादि॑वेरते ॥ धनꣳसनि॒ष्यन्ती॑नामा॒त्त्मान॒न्तव॑पूरु
ष ॥ ८२ ॥ इष्कृ॑ति॒र्न्नाम॑ । वोमा॒ताथो॑यू॒यꣳस्त्थ॒निष्कृ॑तीः ॥ सी॒
राः॒प॑त॒त्त्रिणी॑स्त्थ॒नयदा॒मय॑ति॒निष्कृ॑थ ॥ ८३ ॥ अति॒विश्श्वा॑ः । प
रि॒ष्ठास्ते॒नऽई॑वव्व्र॒जमक्क्रमुः ॥ ओष॑धीः॒प्प्राचु॑च्च्यवु॒र्य्य॑त्त्किञ्च॑त॒न्न्वो॒

रपं÷ ॥ ८४ ॥ यदिमाः ॥ यदिमाव्वाजयंन्नुहमोषंधीर्हस्तंऽआदुधे ॥
आत्त्कमायक्ष्मंस्यनश्यतिपुराजीवगृभोंयथा ॥ ८५ ॥ यस्यौषधीः ।
प्प्रसप्पुंथाङ्गंमङ्गम्परुंष्षपरुः ॥ ततोयक्ष्मंव्विबाधद्ध्वऽउग्ग्रोमंद्ध्यमुशी
रिंव॥८६॥साकंठ्यंक्ष्म ॥ साकंठ्यंक्ष्मुप्रपंतुचाषेणकिकिदीविनां ॥सु
कंव्वातंस्युद्ध्राज्ज्यांसाकन्नंश्यनिहाकया॥८७॥शतं६० ०॥अन्न्यावंः॥
अन्न्यावोंऽअन्न्यामंवत्त्वन्न्यान्न्यस्याऽउपांवत ॥ ताःसर्व्वाःसंव्विदानाऽ
इदम्मेप्प्रावंताव्वचंः॥ ८८ ॥ याःफलिनीः । याःफलिनीठ्याऽअंफलाऽ
अंपुष्पायाश्चंपुष्प्पिणीः ॥ बृहस्प्पतिंप्प्रसूतास्त्तानोंमुञ्चन्त्वꣳहंसः

॥ ८९ ॥ मुञ्चन्तुंमा । शपुत्थ्याुदथोँव्वरुण्ण्याुदुत ॥ अथोयुमस्यु
पड्ड्वींशात्त्सर्व्वँस्म्माद्देवकिल्ब्बिषात् ॥ ९० ॥ अवुपतन्तीरवदन् ॥
अवुपतंन्तीरवदन्दिवऽओषधयुस्प्परिं ॥ यज्जीवमुश्नवांमहैनसारिं
ष्यातिपूरुंषः ॥ ९१ ॥ याऽओषंधीः ॥ याऽओषंधीःसोमंराज्ञी
र्ब्बह्वीःशुतविंचक्षणाः ॥ तासांमसित्त्वमुंत्तमारङ्कामांयुशꣳहृदे ॥९२॥
याऽओषंधीः ॥ याऽओषधुीःसोमंराज्ञीर्व्विष्ठिताःपृथिवीमनुं ॥ बृहु
स्प्पतिंप्प्रसूताऽअुस्यैसन्दंत्तव्वीर्य्यम् ॥ ९३ ॥ याश्च्च ॥ याश्च्चेदमु
पशृण्ण्वन्तियाश्च्चंदूरम्परांगताः ॥ सर्व्वाः सुङ्गत्त्यंव्वीरुधोस्यैसन्दंत्त

वीर्य्यम् ॥ ९४ ॥ मावः ॥ मावोरिषत्त्खनितायस्मैचाहङ्खनामिवः
द्विपाच्चतुष्प्पादस्म्माकꣳसर्व्वमस्त्वनातुरम् ॥ ९५ ॥ ओषधयꣳसम् ॥
ओषधयꣳसम्वदन्तसोमेनसहराज्ञा ॥ यस्म्मैकृणोतिब्राह्मणस्तꣳ
राजन्पारयामसि ॥ ९६ ॥ नाशयित्रीबलासस्यार्शसऽउपचिता
मसि ॥ अथोशतस्ययक्ष्माणाम्पाकारोरसिनाशनी ॥ ९७ ॥ त्वा
ङ्गन्धर्व्वाः ॥ त्वाङ्गन्धर्व्वाऽअखनँस्त्वामिन्द्रस्त्वाम्बृहस्प्पतिः ॥ त्वा
मोषधेसोमोराजाविद्वान्यक्ष्मादमुच्यत ॥ ९८ ॥ सहस्वमे ॥
सहस्वमेऽअरातीःसहस्वपृतनायतः ॥ सहस्वसर्व्वम्पाप्मानꣳसह

मानास्योषधे ॥ ९९ ॥ दी॒र्ग्घायु॑स्त्ते ॥ दी॒र्ग्घायु॑स्त्त॒ऽओष॑धे खनि॒
ताय॒स्मै॑ च त्त्वा॒ खना॑म्म्य॒हम् ॥ अथो॒ त्त्वन्दी॒र्ग्घायु॑र्ब्भू॒त्त्वा श॒तव॑ल्शा
व्विरो॑हतात् ॥ १०० ॥ त्त्वमु॑त्तमा । स्यो॑षधे तव॒ वृ॒क्षा॒ऽउप॑स्त्तयः ॥
उप॑स्त्तिरस्त्तु॒ सो॒स्माकं॒ य्यो॒ऽअ॒स्माꣳ॒ऽअ॑भि॒दास॑ति ॥ १०१ ॥
[२७] मा मा॑ हिꣳसी॒ज्जनि॒ता यः॒ पृ॑थि॒व्या यो॒ वा॒ दि॒वꣳ॑ स॒त्त्यध॑र्म्मा॒ व्या
न॑ट् ॥ यश्चा॒पश्च॒न्द्राः॒ प्र॑थ॒मो ज॒जान॒ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ व्विधेम ॥
॥ १०२ ॥ अ॒ब्भ्याव॑र्त्तस्व । पृथि॒वि य॒ज्ञेन॒ पय॑सा स॒ह ॥ व्व॒पान्ते॑ऽ
अ॒ग्निरि॑षि॒तो॒ऽअ॑रोहत् ॥ १०३ ॥ अग्ने॒ यत ॥ अग्ने॒ यत्ते॑ शु॒क्रं॑ य्य

च्चुन्द्रंण्ठ्यत्त्पूतंण्ठ्यच्चंयुज्ञियंम् ॥ तद्दुवेब्भ्योंभरामासि ॥ १०४ ॥ इषु
मूर्ज्जंम् ॥ इषुमूर्ज्जंमुहमितऽआदंमृतस्युयोनिंम्महिषस्युधारांम् ॥
आमागोषुंव्विशुत्त्वातुनूषुजहांमिसेदिमनिंराममींवाम् ॥ १०५ ॥
अग्नेतवं ॥ अग्नेतवुश्श्रवोव्वयोमहिंब्भ्राजन्तेऽअर्च्चयोंव्विभावसो ॥
बृहद्भानोशवंसाव्वाजंमुक्क्थ्युन्दधांसिदाशुषेंकवे ॥ १०६ ॥ पावुक
वंर्च्चाऽंशुक्रवंर्च्चाऽं ॥ पावुकवंर्च्चाऽंशुक्रवंर्च्चाऽअनूंनवर्च्चाऽउदिंयर्षिभा
नुनां ॥ पुत्रोमातरांव्विचरन्नपांवसिपृणक्षिरोदंसीऽउभे ॥ १०७ ॥ ऊ
र्ज्जोंनपात् ॥ ऊर्ज्जोंनपाज्जातवेदऽंसुशस्तिभिर्म्मन्दंस्वधीतिभिर्हि

तः ॥ त्त्वेऽइष॒ꣳसन्द॑धु॒र्ब्भूरि॑वर्प्प॑साꣳश्चि॒त्रोत॑योव्वा॒मजा॑ताꣳ ॥ १०८ ॥
इ॒र॒ज्ज्यन्न॑ग्ग्ने । प्प्रथयस्वज॒न्तुभि॑र॒स्म्मेरायो॑ऽअमर्त्त्य ॥ सद॑र्श॒तस्य॒
व्व॒पु॑षो॒व्विरा॑जसिपृ॒णक्षि॑सान॒सिङ्क्र॒तु॑म् ॥ १०९ ॥ इ॒ष्क॒र्त्तार॑मद्ध्व॒रस्य॑ ॥
इ॒ष्क॒र्त्तार॑मद्ध्व॒रस्य॒प्प्रचे॑तसङ्क्ष॒य॑न्त॒ꣳराध॑सोम॒हः ॥ रा॒तिव्वा॒मस्य॑सु॒
भगा॑म्म॒हीमि॒षन्द॑धासिसान॒सिꣳर॒यिम् ॥ ११० ॥ ऋ॒तावा॑नम्म॒
हि॒षम् । व्वि॒श्श्वद॑र्शतम॒ग्ग्निꣳसु॒म्म्नाय॑दधिरेपु॒रोजनाꣳ ॥ श्रु॒त्क॑र्ण्ण॒
ꣳस॒प्प्रथ॑स्तमन्त्वागि॒रादैव्य॒म्मानु॑षायु॒गा ॥ १११ ॥ आप्प्या॑यस्व॒ ।
सम्मे॑तुतेव्वि॒श्श्वत॑÷सोम॒व्वृष्ण्य॑म् ॥ भवा॒व्वाज॑स्यसङ्ग॒थे ॥ ११२ ॥

सन्तें ॥ सन्तेपयांꣳसिसमुयन्तुव्वाजाःसंव्वृष्ण्यांन्यभिमातिषा
हः ॥ आप्प्यायंमानोऽअमृतांयसोमदिविश्श्रवांꣳस्युत्तमानिंधिष्ष्व
॥ ११३ ॥ आप्प्यायस्व । मदिन्तमुसोमुव्विश्श्वेभिरꣳशुभिंः ॥
भवांनःसुप्प्रथस्तमुःसखांव्वृधे ॥ ११४ ॥ आतें । व्वृत्त्सोमनोयम
त्त्परमाव्वित्त्सुधस्त्थांत् ॥ अग्ग्नेत्त्वाङ्गांमयागिरा ॥ ११५ ॥ तुब्भ्यु
न्ताः ॥ तुब्भ्युन्ताऽअंङ्गिरस्त्तमुव्विश्श्वांःसुक्षितयुःपृथंक् ॥ अग्ग्नेका
मांययेमिरे ॥११६॥ अग्ग्निःप्प्रियेषुँ ॥ अग्ग्निःप्प्रियेषुधामंसुकामोभू
तस्युभव्व्यंस्य ॥ सम्म्राडेकोव्विरांजति ॥११७॥ [१६] इतिवाजस

नेयसंहितायांद्वादशोऽध्यायः ॥१२॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्
सूत्रम् ॥ मयिगृह्णामिपञ्चदशध्रुवासिमधुव्वाताएकादशकौसम्म्यक्स्रवं
तिनवेमंमाषडपांत्वैकाऽयंपुरःपञ्चसप्ताष्टापञ्चाशत् ॥ मयिगृह्णामि ॥
मयिगृह्णाम्म्यग्ग्रेऽअग्निरꣳरायस्प्पोषायसुप्प्रजास्त्वायंसुवीर्य्याय ॥
मामुंदेवताꣳसचन्ताम् ॥ १॥ अपाम्पृष्ठम् ॥ अपाम्पृष्ठमंसियोनिंरग्ग्नेः
संमुद्रमभितꣳपिन्न्वंमानम् ॥ वर्द्धमानोमहाꣳऽआचपुष्क्करेदिवोमात्त्रं
याव्वरिम्म्णाप्प्रंथस्व ॥ २ ॥ ब्रह्मंजज्ञानम् ॥ ब्रह्मंजज्ञानम्प्रं
थमम्पुरस्ताद्विसीमतःसुरुचोव्वेनऽआंवः ॥ सबुध्न्याऽउपमाऽअंस्य

व्विष्ठाःसुतश्चयोनिमसंतश्चव्विवं÷ ॥ ३ ॥ हिरण्यगर्भःसमंवर्त्त
ताग्ग्रेभूतस्यंजातःपतिरेकंऽआसीत् ॥ सदांधारपृथिवीन्द्यामुतेमा
ङ्कस्म्मैदेवायंहविषांव्विधेम ॥ ४ ॥ द्रप्पसश्चस्कन्द । पृथिवीमनुद्यामि
मञ्चयोनिमं यश्चपूर्व्वं÷ ॥ समानंय्योनिमनुसञ्चरंन्तन्द्रप्पसञ्जुहो
म्म्यनुंसप्तहोत्राः ॥ ५ ॥ नमोस्तु । सर्प्पेभ्योयेकेचंपृथिवीमनु ॥
येऽअन्तरिक्षेयेदिवितेभ्यं÷सर्प्पेभ्योनमं÷ ॥ ६ ॥ याऽइषवः ॥
याऽइषवोयातुधानानांय्येवावनस्प्पतीँ१रनुं ॥ येवांवटेषुशेरंतेतेभ्यं÷
सर्प्पेभ्योनमं÷ ॥ ७ ॥ येवा । मीरोचनेदिवोयेवासूर्य्यंस्यरश्म्मिषुं ॥

येषांमुप्प्सुसदंस्कृतन्तेभ्भ्यंःसुर्प्पैभ्भ्योनमंः ॥ ८॥ कृणुष्ष्वपाजंः ॥
कृणुष्ष्वपाजुꣳप्प्रासिंतिन्नपृत्थ्वींठ्याहिराजेवामंवाँ२ऽइभेंन ॥ तृष्ष्वी
मनुप्प्रासिंतिन्द्रूणानोस्त्तांसिविद्ध्यंरक्षसुस्त्तापिंष्ठैꣳ ॥ ९ ॥ तवंभ्भ्र
मासंः॥तवंभ्भ्रमासंऽआशुयापंतन्त्त्यनुंस्पृशधृषताशोशुंचानꣳ ॥ तपू
ꣳष्ष्यग्ग्नेजुह्वापतुङ्ज्ञानसांन्दितोव्विसृंजुव्विंष्ष्वंगुल्काः ॥ १० ॥ प्रतिस्प्प
शंः ॥ प्रतिस्प्पशोव्विसृंजुतूर्ण्णितमोभवापायुर्व्विशोऽअस्याऽअदंब्धः ॥
योनोंदूरेअघशंꣳसोयोऽअन्त्त्यग्ग्नेमाकिंष्टेव्यथिरादंधर्षीत् ॥ ११ ॥ उदं
ग्ग्ने॥तिष्ठुप्प्रत्त्यातंनुष्ष्वुन्न्यमित्राँ२ऽओषतात्तिग्ममहेते ॥ योनोऽअरां

तिꣳसमिधानञ्चक्रेनीचातन्धक्ष्यतसन्नशुष्कम् ॥ १२ ॥ ऊर्द्ध्वोभव ।
ऊर्द्ध्वोभवप्प्रतिविद्ध्याद्ध्यस्म्मदाविष्कृणुष्वदैव्यान्यग्ग्ने॥ अवस्त्थि
रातनुहियातुजूनाञ्जामिमजामिम्प्रमृणीहिशत्रून् ॥ अग्ग्निष्ट्वातेजसा
सादयामि ॥ १३ ॥ अग्ग्निर्म्मूर्द्धा । दिवङ्ककुत्पति÷पृथिव्याअ
यम् ॥ अपाꣳरेताꣳसिजिन्वति ॥ इन्द्रस्यत्त्वौजसासादयामि ॥
॥ १४ ॥ भुवोयज्ञस्य ॥ भुवोयज्ञस्यरजसश्चनेतायत्त्रानियु
द्भिःसचसेशिवाभि÷ ॥ दिविमूर्द्धानन्दधिषेस्वर्षाञ्जिह्वामग्ग्नेचकृषेह
व्यवाहम् ॥ १५ ॥ [१५] ध्रुवासि । धरुणास्त्तृताविश्वकर्म्मणा ॥

मा॑त्त्वा॑समु॒द्रऽउद्वृ॑धी॒न्मासु॑प॒र्णो॑व्य॑थमानापृथि॒वीन्दृꣳ॑ह ॥ १६ ॥
प्र॒जाप॑तिष्ट्वा । सादयत्त्व॒पाम्पृ॒ष्ठेस॑मु॒द्रस्ये॒म॑न् ॥ व्यच॑स्वतीम्प्रथ॑
स्वती॒म्प्रथ॑स्वपृथि॒व्यासि ॥ १७ ॥ भूर॑सि ॥ भूर॑सि॒भूमि॑र॒स्यादि॑ति
र॒सि॒वि॒श्वधा॑या॒वि॒श्व॑स्य॒भुव॑नस्यध॒र्त्री ॥ पृ॒थि॒वीय्य॑च्छपृथि॒वीन्दृꣳ
हपृथि॒वीम्माहिꣳ॑सीः ॥ १८ ॥ विश्व॑स्मैप्प्रा॒णाय॑ ॥ विश्व॑स्मै
प्प्रा॒णाया॑पा॒नाय॑व्या॒नायो॑दा॒नाय॑प्प्रति॒ष्ठायै॑च॒रित्रा॑य ॥ अ॒ग्निष्ट्वा॒भि
पा॑तुम॒ह्यास्व॒स्त्याच्छ॒र्दिषा॒शन्त॑मेनत॒यादे॒वत॑याङ्गिर॒स्वद्ध्रु॒वासी॑द ॥
॥ १९ ॥ काण्डा॑त्त्काण्डात्प्र॒रोह॑न्ती । परु॑षःपरुष॒स्परि॑ ॥ ए॒वानो॑

दूर्व्वेप्प्रतनुसहस्रेणशतेनंच ॥ २० ॥ याशतेनं । प्प्रतनोषिसहस्रेणाव्वि
रोहसि ॥ तस्यास्तेदेवीष्टकेव्विधेमहविषाव्वयम् ॥ २१ ॥ यास्ते
ऽअग्नेसूर्य्येरुचोदिवमातन्वन्तिरश्मिभिः ॥ ताभिर्न्नोऽअद्यस
र्व्वाभीरुचेजनायनस्कृधि ॥ २२ ॥ यावः ॥ यावोदेवाःसूर्य्ये
रुचोगोष्वश्वेषुयारुचः ॥ इन्द्राग्नीताभिःसर्व्वाभीरुचन्नोधत्त
बृहस्पते ॥ २३ ॥ व्विराड्ज्योतिः ॥ व्विराड्ज्योतिरधारयत्स्वरा
ड्ज्योतिरधारयत् ॥ प्रजापतिष्ट्वासादयतुपृष्ठेपृथिव्याज्ज्योतिष्म
तीम् ॥ व्विश्वस्मैप्प्राणायापानायव्यानायव्विश्वञ्ज्योतिर्य्यच्छ ॥

अग्निष्टेऽधिपतिस्तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ २४ ॥ मधुश्च ॥
मधुश्चमाधवश्चवासन्तिकावृतूऽअग्नेरन्तꣳश्लेषोसिकल्प्पेतान्द्या
वापृथिवीकल्प्पन्तामापऽओषधयꣳकल्प्पन्तामग्नयꣳपृथङ्ममज्ज्यै
ष्ठ्यायसव्व्रताꣳ ॥ येऽअग्नयꣳसमनसोन्तराद्यावापृथिवीऽइमे ॥ व्वासं
न्तिकाव्वृतूऽअभिकल्प्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअभिसंव्विशन्तुतयादेवत
याङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ २५ ॥ अषाढासि ॥ अषाढासिसह
मानासहस्वारातीꣳसहस्वपृतनायतः ॥ सहस्रव्वीर्य्यासिसामाजि
न्व ॥ २६ ॥ [११] मधुव्वाताꣳ ॥ मधुव्वाताऽऋतायतेमधुक्ष

रन्तुसिन्धंवः ॥ माद्ध्वीर्न्नंःसुन्त्त्वोषंधीः ॥ २७ ॥ मधुनक्तंम् ॥ मं
धुनक्तंमुतोषसोमधुंमत्त्पार्थिंवुद्गृरजं÷ ॥ मधुद्यौरंस्तुनःपिता ॥
॥ २८ ॥ मधुंमान्नः ॥ मधुंमान्नोव्वनुस्प्पतिर्म्मधुंमाꣳअस्तुसूर्य्यं÷॥
माद्ध्वीर्गावोभवन्तुनः ॥ २९ ॥ उपाङ्गम्भंन् ॥ उपाङ्गम्भंन्त्सीदुमा
त्त्वासूर्य्योभिताप्प्सीन्माग्निर्वैश्श्वानरः ॥ अच्छिंन्नपत्त्राःप्प्रजाऽ
अंनुवीक्षस्वानुंत्त्वादिव्याव्वृष्टिःसचताम् ॥ ३० ॥ त्रीन्त्संमुद्रा
न् ॥ त्रीन्त्संमुद्रान्त्समंसृपत्स्वर्ग्गानुपाम्पतिंव्वृषभऽइष्टंकानाम् ॥ पु
रीषंव्वसानःसुकृतस्यंलोकेतत्रंगच्छयत्रपूर्व्वेपरेताः ॥ ३१ ॥ महीद्यौः

पृथिवीचंनऽइमंयज्ञम्मिमिक्षताम् ॥ पिपृतान्नोभरीमभिः ॥ ३२ ॥
विष्णोःकर्म्माणि । पश्यतयतोव्व्रतानिपस्पशे ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यःसखा ॥ ३३ ॥ ध्रुवासि । धरुणेतोजज्ञेप्रथममेभ्योयोनिभ्योऽअधि
जातवेदाः ॥ सगायत्र्यात्रिष्टुभानुष्टुभाचदेवेभ्योहव्यंव्वहतुप्प्रजानन् ॥३४॥ इषेराये ॥ रमस्वसहसेद्युम्नऽऊर्ज्जेऽअपत्याय ॥ सम्म्राडसिस्वराडसिसारस्वतौत्वोत्सौप्प्रावताम् ॥ ३५ ॥ अग्नेयक्ष्व ॥
अग्नेयुक्ष्वाहियेवाश्वासोदेवसाधवः ॥ अरंव्वहन्तिमन्यवे ॥ ३६ ॥
युक्ष्वाहि । देवहूतमाँ२ऽअश्वाँ२ऽअग्नेरथीरिव ॥ निहोतापूर्व्यःसदः ॥

॥ ३७ ॥ [११] स॒म्म्यक्स्र॑वन्ति । स॒रितो॒नधेना॑ऽअ॒न्तर्हृ॒दामन॑सा
पू॒यमा॑नाः ॥ घृ॒तस्य॒धारा॑अ॒भिचा॑कशीमिहि॒र॒ण्ययो॑व्वे॒तसो॒मद्ध्ये॑ऽ
अ॒ग्नेः ॥३८॥ ऋ॒चेत्त्वा॑ । रु॒चेत्त्वा॑भा॒सेत्त्वा॒ज्ज्योति॑षेत्त्वा ॥ अभू॑दि॒दं
व्विश्श्व॑स्य॒भुव॑नस्य॒व्वाजि॑नम॒ग्नेर्व्वै॑श्वान॒रस्य॑च ॥ ३९ ॥ अ॒ग्निज्ज्यो॑ति
षा ॥ अ॒ग्निज्ज्यो॑तिषा॒ज्ज्योति॑ष्मान्रु॒क्मोव्वर्च्च॑सा॒व्वर्च्च॑स्वान् ॥ स॒ह॒स्र॒
दाऽअ॑सिस॒हस्रा॑यत्त्वा ॥ ४० ॥ आ॒दि॒त्यङ्गर्भ॑म् ॥ आ॒दि॒त्यङ्गर्भ॒
म्पय॑सा॒सम॑ङ्ग्धिस॒हस्र॑स्यप्प्रति॒मांव्वि॒श्श्वरू॑पम् ॥ परि॑वृङ्ग्धि॒हर॑सा॒माभि
म॑ꣳस्त्थाःशता॑यु॒षङ्कृ॒णु॒हि॒ची॒यमा॑नः ॥ ४१ ॥ व्वात॑स्य॒जूति॑ । व्वरु॑ण

स्यनाभिमश्वंजज्ञानꣳसरिरस्यमध्ये ॥ शिशुन्नदीनाꣳहरिमद्रिबु
ध्नमग्नेमाहिꣳसीःपरमेव्योमन् ॥ ४२ ॥ अजस्रमिन्दुम् ॥ अजस्र
मिन्दुमरुषम्भुरण्युमग्निमीडेपूर्व्वचित्तिन्नमोभिः ॥ सपर्व्वभिर्ऋतुशः
कल्पमानोगाम्माहिꣳसीरदितिंविराजम् ॥ ४३ ॥ वरूत्रीन्त्वष्टुः ॥
वरूत्रीन्त्वष्टुर्वरुणस्यनाभिमविंजज्ञानाꣳरजसःपरस्मात् ॥ मही
ꣳसाहस्रीमसुरस्यमायामग्नेमाहिꣳसीःपरमेव्योमन् ॥ ४४ ॥ योऽ
अग्निः ॥ योऽअग्निरग्नेरध्यजायतशोकात्पृथिव्याऽउतवादिवस्प
रि ॥ येनम्प्रजाविश्वकर्म्माजजानतमग्नेहेडःपरितेवृणक्तु ॥ ४५ ॥

चित्रन्देवानाम् ॥ चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्म्मित्रस्यव्वरुणस्या
ग्नेः ॥ आप्प्राद्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षꣳसूर्य्यँआत्माजगतस्तस्थु
षश्च ॥ ४६ ॥ [१] इमम्मा । हिꣳसीर्द्विपादम्पशुꣳसहस्राक्षोमेधा
यच्चीयमानः ॥ मयुम्पशुम्मेधमग्नेजुषस्वतेनचिन्वानस्तन्व्वोनिषी
द ॥ मयुन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥ ४७ ॥ इमम्मा ।
हिꣳसीरेकशफम्पशुङ्कनिक्रदंव्वानंव्वाजिनेषु ॥ गौरमारण्यमनुतेदि
शामितेनचिन्वानस्तन्व्वोनिषीद ॥ गौरन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्मस्तन्ते
शुगृच्छतु ॥ ४८ ॥ इमꣳसाहस्रम् ॥ इमꣳसाहस्रꣳशतधारमुत्सव्व्य

च्च्यमानꣳसरिरस्यमध्ये ॥ घृतन्दुहानामदितिञ्जनायाग्नेमाहिꣳ
सीःपरमेव्व्योमन् ॥ गवयन्तेशुगृच्छतयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥
॥ ४९ ॥ इममूर्णायुं । वरुणस्यनाभिन्त्वचम्पशूनान्द्विपदाञ्चतुष्प्प
दाम् ॥ त्वष्टु÷प्प्रजानाम्प्रथमञ्जनित्रमग्ग्नेमाहिꣳसीःपरमेव्व्योमन् ॥
उष्ट्रमारण्यमनुतेदिशामितेनचिन्वानस्तन्वोनिषीद ॥ उष्ट्रन्तेशुगृ
च्छतुयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥ ५० ॥ अजोहि ॥ अजोह्यग्नेरज
निष्टशोकात्सोऽअपश्यज्जनितारमग्ग्रे ॥ तेनदेवादेवतामग्ग्रमायँस्ते
नरोहमायन्नुपमेद्ध्यासः ॥ शरभमारण्यमनुतेदिशामितेनचिन्वा

न॒स्त॒न्न्वो॒निषी॑द ॥ श॒र॒भन्ते॒शुगृ॑च्छ॒तु॒यन्द्वि॒ष्म्मस्त्तन्ते॒शुगृ॑च्छतु ॥५१॥
त्वंय्य॑विष्ठ । दा॒शुषो॒नृँःपा॑हिशृणु॒धी॑गिरः ॥ रक्षा॑तो॒कमु॒तत्त्मना॑ ॥
॥ ५२ ॥ अ॒पान्त्वा ॥ अ॒पान्त्वेम॑न्त्सादया॒म्म्य॒पान्त्वोद्म॑न्त्सादया
म्म्य॒पान्त्वाभस्म्म॑न्त्सादया॒म्म्य॒पान्त्वा॒ज्ज्योति॑षिसादया॒म्म्य॒पान्त्वा
य॑नेसादया॒म्म्यर्ण॒वेत्त्वा॒सद॑नेसादयामिसमु॒द्द्रेत्त्वा॒सद॑नेसादयामिस
रि॒रेत्त्वा॒सद॑नेसादया॒म्म्य॒पान्त्वा॒क्षये॑सादया॒म्म्य॒पान्त्वा॒साधि॑षिसाद
या॒म्म्य॒पान्त्वा॒सद॑नेसादया॒म्म्य॒पान्त्वा॑स॒धस्त्थे॑सादया॒म्म्य॒पान्त्वा
यो॒नौ॑सादया॒म्म्य॒पान्त्वा॒पुरी॑षेसादया॒म्म्य॒पान्त्वा॒पाथ॑सिसादयामि

गायत्रेणत्त्वाच्छन्दसासादयामित्रैष्टुभेनत्त्वाच्छन्दसासादयामिपाङ्क्तेनत्त्वाच्छन्दसासादयामि ॥ ५३ ॥ [१] अयम्पुरः ॥ अयम्पुरोभुवस्तस्यप्प्राणोभौवायनोव्वसन्तःप्प्राणायनोगायत्रीव्वासन्तीगायत्र्यैगायत्रङ्गायत्रादुपाꣳशुरुपाꣳशोस्त्रिवृत्त्रिवृतोरथन्तरंव्वसिष्ठऽऋषिःप्प्रजापतिगृहीतयात्त्वयाप्प्राणङ्गृह्णामिप्प्रजाभ्यः ॥ ५४ ॥

अयन्दक्षिणा । व्विश्वकर्म्मातस्यमनोव्वैश्वकर्म्मणङ्ग्रीष्मोमानसस्त्रिष्टुब्ग्रैष्म्मीत्रिष्टुभःस्वारꣳस्वारादन्तर्य्यामोन्तर्य्यामात्पञ्चदशःपञ्चदशाद्बृहद्बृहद्भरद्वाजऽऋषिःप्प्रजापतिगृहीतयात्त्वयामनोगृह्णामि

प्प्रजाभ्यः ॥ ५५ ॥ अयम्पश्चात् ॥ अयम्पश्चाद्विश्वव्यचास्त
स्यचक्षुर्वैश्वव्यचसंवर्षाश्चाक्षुष्योजगतीवार्षीञ्जगत्त्याऽऋक्सममृ
क्समाच्छुक्रःशुक्रात्सप्तदशःसप्तदशाद्वैरूपञ्जमदग्निर्ऋषिःप्प्रजा
पतिगृहीतयात्त्वयाचक्षुर्ग्गृह्णामिप्प्रजाभ्यः ॥ ५६ ॥ इदमुत्तरात्स्व
स्तस्यश्श्रोत्रᳪसौवᳪशरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्शारद्यनुष्टुभऽऐडमैडान्मन्थीम
न्थिनऽएकविᳪशऽएकविᳪशाद्वैराजंविश्वामित्रऋषि प्प्रजापतिगृही
तयात्त्वयाश्श्रोत्रङ्गृह्णामिप्प्रजाभ्यः ॥ ५७ ॥ इयमुपरिमतिस्तस्यैवा
ङ्मात्याहेमन्तोवाच्यःपङ्क्तिर्हैमन्तीपङ्क्त्यैनिधनवन्निधनवतऽआग्रय

णांत्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौत्रिणवत्रयस्त्रिꣳशाभ्याꣳशाक्वररैवतेविश्वकर्म्मऽ ऋषिःप्प्रजापतिगृहीतयात्त्वयावाचङ्गृह्णामिप्प्रजाभ्योलोकन्ताऽइन्द्रम् ॥ "लोकम्पृणच्छिद्रम्पृणाथोसीदध्रुवात्त्वम् ॥ इन्द्राग्नीत्त्वाबृहस्पतिरस्मिन्योनावसीषदन् ॥ १ ॥ ताऽअस्यसूददोहसःसोमꣳश्रीणन्तिपृश्नयः ॥ जन्मन्देवानांविशस्त्रिष्वारोचनेदिवः ॥ २ ॥ इन्द्रंविश्वाऽअवीवृधन्स्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथीतमꣳरथीनांवाजानाꣳसत्पतिम्पतिम् ॥ ३ ॥" ॥ ५८ ॥ [५] इति श्रीवाजसनेयसंहितायांत्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक्सूत्रम् ॥ ध्रुव

क्षितिःषट्सजूर्ऋतुभिर्मूर्द्धावयोर्द्धिकाविन्द्राग्नीआयुर्मैषट्कावाशुस्त्रि
वृदेकाग्नेर्भागोस्येकयाचतुष्कावष्टावेकत्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐध्रुवक्षिति
र्ध्रुवयोनिः ॥ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवासिध्रुवꣳयोनिमासीदसाधुया ॥
उक्ख्यंस्यकेतुम्प्रथमञ्जुषाणाश्विनाध्वर्यूसादयतामिहत्त्वा ॥ १ ॥
कुलायिनीघृतवती ॥ कुलायिनीघृतवतीपुरन्धिःस्योनेसीदसदनेपृ
थिव्याः ॥ अभित्त्वारुद्रावसवोगृणन्त्विमाब्रह्मपीपिहिसौभगाया
श्विनाध्वर्यूसादयतामिहत्त्वा ॥ २ ॥ स्वैर्दक्षैः ॥ स्वैर्दक्षैर्दक्षपितेहसी
ददेवानाꣳसुम्नेबृहतेरणाय ॥ पितेवैधिसूनवऽआसुशेवास्वावेशातु

न्वासंव्विशस्वाश्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा ॥ ३ ॥ पृथिव्व्याःपुरी
षम् ॥ पृथिव्व्याःपुरीषमस्यप्प्सोनामतान्त्वाव्विश्श्वेऽअभिगृणन्तुदे
वाः ॥ स्तोमपृष्ठाघृतवतीहसीदप्प्रजावदस्म्मेद्द्रविणायजस्वाश्विना
द्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा॥४॥आदित्यास्त्वा । पृष्ठेसादयाम्म्यन्तरिक्ष
स्यधर्त्त्रीव्विष्टम्भनीन्दिशामधिपत्नीम्भुवनानाम्॥ऊर्म्मिर्द्द्रप्प्सोऽअपा
मसिव्विश्श्वकर्म्मातऽऋषिरश्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा॥५॥शुक्रश्च।
शुक्रश्चशुचिश्चग्ग्रैष्म्मावृतूऽअग्नेरन्तꣳश्लेषोसिकल्प्पेतान्द्यावापृथिवी
कल्प्पन्तामापऽओषधयꣳकल्प्पन्तामग्ग्नयꣳपृथङ्ममज्ज्यैष्ठ्यायसव्व्र

ताꣳ ॥ येऽअग्नयꣳसमनसोन्तराद्यावापृथिवीऽइमे ॥ ग्रैष्म्मावृतूऽ
अभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाअभिसंव्विँशन्तुतयाद्देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रु
वेसीदतम् ॥ ६ ॥ [६] सजूर्ऋतुभि÷सजूर्व्विधाभिः सजूर्द्देवैर्व्वयोना
धैरग्नयेत्त्वावैश्श्वानरायाश्श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वासजूर्ऋतुभि÷
सजूर्व्विधाभि÷सजूर्व्वसुभिꣳसजूर्द्देवैर्व्वयोनाधैरग्नयेत्त्वावैश्श्वानराया
श्श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वासजूर्ऋतुभि÷सजूर्व्विधाभि÷सजूरुद्द्रैꣳस
जूर्द्देवैर्व्वयोनाधैरग्नयेत्त्वावैश्श्वानरायाश्श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा
सजूर्ऋतुभि÷सजूर्व्विधाभि÷सजूरादित्यैꣳसजूर्द्देवैर्व्वयोनाधैरग्नयेत्त्वावै

श्श्वानुरायुाश्श्विनांध्वुर्य्यूँसांदयतामिहत्त्वांसुजूर्ऋतुभिं÷सुजूर्व्विधाभि÷
सुजूर्व्विश्श्वैर्द्देवैंःसुजूर्द्देवैंर्व्वयोनाधैरग्ग्नयेंत्त्वावैश्श्वानुरायुाश्श्विनांध्वु
र्य्यूँसांदयतामिहत्त्वां ॥ ७ ॥ प्प्राणम्मे । पाह्यपानम्मेंपाहिव्युान
म्मेंपाहिचक्षुंम्मेंऽउुर्व्यांव्विभांहिश्श्रोत्रंम्मेंश्श्लोकय ॥ अपःपिन्वौ
षधीर्ज्जिन्वद्विपादंवचतुंष्प्पात्त्पाहिदिवोंव्वृष्टिमेरंय ॥ ८ ॥ [२]
मूर्द्धांव्वयं÷प्प्रजापंतिश्छन्दं÷क्षत्रंव्वयोमयंन्दुञ्छन्दोंव्विष्टम्भोव्वयोधिप
तिश्च्छन्दोंव्विश्श्वकंर्म्मांव्वयं÷परमेष्ठीच्छन्दोंव्वुस्तोव्वयोंव्विवुलञ्छन्दो
व्वृष्ष्णिर्व्वयोंव्विशालञ्छन्दःपुरुंषोव्वयस्तुन्द्रञ्छन्दोंव्याग्घ्रोव्वयोनाधृष्ट

ञ्छन्द॑÷सि॒ᳫँहोव्वय॑श्छ॒दिश्च्छन्द॑÷पष्ठ॒वाड्ड्वयो॑बृह॒तीच्छन्द॑ऽउ॒क्षाव्व
य॑÷क॒कुप्प्छन्द॑ऽऋष॒भोव्वय॑÷स॒तोबृ॑ह॒तीच्छन्दो॑न॒ड्ड्वान्वय॑÷ ॥ ९ ॥
अ॒न॒ड्ड्वान्वय॑÷प॒ङ्क्तिश्च्छन्दो॑धे॒नुर्व्वयो॒जग॑ती॒च्छन्द॒स्त्र्य॒विर्व्वया॑स्त्रि॒ष्टुप्प्छ
न्दो॑दि॒त्य॒वाड्ड्वयो॑वि॒राड्छन्द॒ꣳप॒ञ्चावि॒र्व्वयो॑गाय॒त्रीच्छन्द॑स्त्रिव॒त्सोव्व
य॑ऽउ॒ष्णिक्छन्द॑स्तु॒र्य्य॒वाड्ड्वयो॑नु॒ष्टुप्प्छन्दो॑लो॒कं[१]ता[२]ऽइ[३]न्द्र॑म् ॥ १० ॥
[२] इन्द्रा॑ग्नी॒ऽअव्य॑थमानाम् ॥ इन्द्रा॑ग्नी॒ऽअव्य॑थमाना
मिष्ट॑कान्दृᳫँहतंय्यु॒वम् ॥ पृ॒ष्ठेन॒द्यावा॑पृथि॒वीऽअ॒न्तरि॑क्षञ्च॒व्विबा॑ध

---

१ लोकम्पृण । २ ताअस्य । ३ इन्द्रंविश्वाः ।

से ॥ ११ ॥ व्वि॒श्श्वकर्म्मात्त्वा । सादयत्त्व॒न्तरिक्षस्यपृष्ठेव्व्यचंस्व
तीम्प्रथंस्वतीम॒न्तरिक्षंय्यच्छा॒न्तरिक्षन्दृꣳहा॒न्तरिक्षम्माहिꣳसीः ॥
व्विश्श्वंस्म्मैप्प्राणायांपा॒नायंव्व्या॒नायोंदा॒नायंप्प्रति॒ष्ठायैच॒रित्त्रांय ॥
व्वायु॒ ाभिपांतुम॒ह्ह्यास्व॒स्त्याच्छ॒र्द्दिषा॒शन्तंमेन॒तयादे॒वतंयाङ्गि॒रस्व
द्ध्रुवासींद ॥ १२ ॥ शतम् ॥ ७०० राज्ञ्यंसि ॥ राज्ञ्यंसि॒प्प्राची॒दि
ग्ग्वि॒राडंसि॒दक्षिणा॒दिक्स्स॒म्म्राडंसि॒प्प्र॒तीची॒दिक्स्स्व॒राड॒स्यु॒दीची॒
दिगधिपत्त्न्यसिबृह॒तीदिक् ॥ १३ ॥ व्वि॒श्श्वकर्म्मात्त्वा ॥ सादयत्त्व॒
न्तरिक्षस्यपृ॒ष्ठेज्ज्योतिष्म्मतीम् ॥ व्विश्श्वंस्म्मैप्प्राणायांपा॒नायंव्व्या

नायुर्व्विश्श्वव्युज्ज्योतिर्य्यच्छ ॥ व्वायुष्टेऽधिपतिस्तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रु
वासीद ॥ १४ ॥ नभश्च । नभस्यश्चव्वार्षिकावृतूऽअग्ग्नेरन्तःश्श्ले
षोसिकल्प्पेतान्द्यावापृथिवीकल्प्पन्तामापऽओषधयःकल्प्पन्ताम
ग्ग्नयःपृथङ्ङ्ममज्ज्यैष्ठ्यायसव्व्रताः ॥ येऽअग्ग्नयःसमनसोन्तराद्या
वापृथिवीऽइमे ॥ व्वार्षिकावृतूऽअभिकल्प्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअ
भिसंव्विशन्तुतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ १५ ॥ इषश्च ॥
इषश्चोर्ज्जश्चशारदावृतूऽअग्ग्नेरन्तःश्श्लेषोसिकल्प्पेतान्द्यावापृथिवी
कल्प्पन्तामापऽओषधयःकल्प्पन्तामग्ग्नयःपृथङ्ङ्ममज्ज्यैष्ठ्यायस

व्रताः ॥ यऽअग्नयःसमनसोन्तराद्यावापृथिवीइमे ॥ शारदावृतूऽ
अभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअभिसंविशन्तुतयादेवतयाङ्गिरस्व
द्ध्रुवेसीदतम् ॥ १६ ॥ [६] आयुर्म्मे । पाहिप्प्राणम्मेपाह्यपा
नम्मेपाहिव्यानम्मेपाहिचक्षुर्म्मेपाहिश्श्रोत्रम्मेपाहिव्वाचम्मेपिन्वम
नोमेजिन्वात्त्मानम्मेपाहिज्ज्योतिर्म्मेयच्छ ॥ १७ ॥ माच्छन्दः ।
प्प्रमाच्छन्दःप्प्रतिमाच्छन्दोऽअस्त्रीवयश्छन्दःऽपङ्क्तिश्छन्दऽउ
ष्णिक्छन्दोबृहतीच्छन्दोनुष्टुप्प्छन्दोविराट्छन्दोगायत्रीच्छन्दस्त्रि
ष्टुप्प्छन्दोजगतीच्छन्दःपृथिवीच्छन्दः ॥ १८ ॥ पृथिवीच्छन्दो

न्तरिक्षञ्छन्दोद्यौश्छन्दꣳसमाश्छन्दोनक्षत्राणिच्छन्दोवाक्छ
न्दोमनश्छन्दःकृषिश्छन्दोहिरण्यञ्छन्दोगौश्छन्दोजाच्छन्दो
ऽश्वश्छन्दः ॥ १९ ॥ अग्निर्देवता । अग्निर्देवतावातोदेवतासूर्य्यो
देवताचन्द्रमादेवतावसवोदेवतारुद्रादेवतादित्त्यादेवतामरुतोदेवता
विश्वेदेवादेवताबृहस्पतिर्देवतेन्द्रोदेवतावरुणोदेवता ॥२०॥ मूर्द्धा
सि ॥ मूर्द्धासिराड्ध्रुवासिधरुणाधर्त्र्यसिधरणी ॥ आयुषेत्वावर्च्चसे
त्वाकृष्यैत्वाक्षेमायत्वा ॥ २१ ॥ यन्त्रीराट् ॥ यन्त्रीराड्यन्त्र्यसि

यम॑नीद्ध्रुवासिधरित्त्री ॥ इषेत्त्वोर्ज्जेत्त्वा॑रय्यैत्त्वापोषा॑यत्त्वालो॑[1]कन्ता[2]ऽइ[3]
न्द्र॑म् ॥ २२ ॥ [६] आशुस्त्रिवृत् ॥ आशुस्त्रिवृद्भान्तःप॑ञ्चदशोव्व्यो
मासप्तदशोधरुण॑ऽएकविꣳशःप्प्रतू॑र्त्तिरष्टादशस्त्तपोनवदशोभीवर्त्तः
स॑विꣳशोव्वर्च्चोद्वाविꣳशःसम्भर॑णस्त्रयोविꣳशोयोनि॑श्चतुर्व्विꣳशोग
र्ब्भाःपञ्चविꣳशऽओज॑स्त्रिणवःक्क्रतु॑रेकत्रिꣳशःप्प्र॑तिष्ठात्त्र॑यस्त्रिꣳशोब्ब्र
ध्नस्या॑व्विष्टप॑ञ्चतुस्त्रिꣳशोनाकः॑षट्त्रिꣳशोव्विवर्त्तोष्टाचत्त्वारिꣳशोधर्त्र
ञ्च॑तुष्टोमः ॥ २३ ॥ [१] अग्ग्नेर्ब्भागः ॥ अग्ग्नेर्ब्भागोसिदीक्षायाऽ

---

१ लोकम्पृण । २ ताअस्य । ३ इन्द्रंविश्वाः ।

आधिपत्त्यम्ब्रह्मस्प्पृतन्त्रिवृत्त्स्तोमऽइन्द्रस्यभागोसिव्विष्णोराधि
पत्त्यङ्क्षत्रꣳस्प्पृतम्पञ्चदशस्त्तोमोनृचक्षसाम्भागोसिधातुराधिप
त्त्यञ्जनित्रꣳस्प्पृतꣳसप्तदशस्त्तोमोमित्रस्यभागोसिव्वरुणस्याधिप
त्त्यन्दिवोवृष्टिर्व्वातस्प्पृतऽएकविꣳशस्तोमोव्वसूनाम्भागः ॥ २४ ॥
व्वसूनाम्भागोसिरुद्द्राणामाधिपत्त्यञ्चतुष्प्पात्त्स्प्पृतञ्चतुर्व्विꣳशस्त्तोमऽ
आदित्त्यानाम्भागोसिमरुतामाधिपत्त्यङ्गर्ब्भाःस्प्पृत्ताःपञ्चविꣳशस्तो
मोदित्त्यैभागोसिपूष्णऽआधिपत्त्यमोजस्प्पृतन्त्रिणवस्त्तोमोदेवस्य
सवितुर्ब्भागोसिबृहस्प्पतेराधिपत्त्यꣳसमीचीर्द्दिशस्प्पृताश्चतुष्टोम

स्तोमो॒यवा॑नाम्भा॒गः ॥ २५ ॥ यवानाम्भा॒गो॒स्यय॑वाना॒माधि॑पत्त्य
म्प्र॒जास्स्पृ॒ताश्च्च॑तुश्च्चत्त्वारि॒ꣳशस्तोम॑ऋभू॒णाम्भा॒गो॒सि॒विश्श्वे॑षान्दे॒वा
ना॒माधि॑पत्त्यम्भू॒तꣳस्स्पृ॒तन्त्र॑यस्त्रि॒ꣳशस्तोमः॒सह॑श्च्च ॥ २६ ॥
सह॑श्च्च । सह॒स्य॒श्च्च॒हैम॑न्तिकावृ॒तू॒ऽअ॒ग्नेर॑न्तःश्ले॒षो॒सि॒कल्पे॑ता
न्द्यावा॑पृथि॒वीकल्प॑न्ता॒मापु॒ऽओष॑धयःकल्प॑न्ताम॒ग्नयः॒पृथ॒ङ्ङ्मम॒
ज्ज्यैष्ठ्या॑यसव्व्र॑ताः ॥ ये॒ऽअ॒ग्नयः॒सम॑नसो॒न्त॒राद्यावा॑पृथि॒वीऽइ॒मे ॥
हैम॑न्तिकावृ॒तू॒ऽअ॑भि॒कल्प्प॑माना॒ऽइन्द्र॑मिवदे॒वाऽअ॑भि॒संवि॑शन्तु॒तया॑
दे॒वत॑याङ्गिर॒स्वद्ध्रु॒वेसी॑दतम् ॥ २७ ॥ [४] एक॑यास्तुवत । प्प्र॒

जाऽअधीयन्तप्प्रजापतिरधिपतिरासीत्तिसृभिरस्तुवतब्ब्रह्मासृज्ज्य
तब्ब्रह्मणस्प्पतिरधिपतिरासीत्त्पञ्चभिरस्तुवतभूतान्न्यसृज्ज्यन्तभू
तानाम्पतिरधिपतिरासीत्त्सप्तभिरस्तुवतसप्तऽऋषयोसृज्ज्यन्तधा
ताधिपतिरासीन्नवभिरस्तुवत ॥ २८ ॥ नवभिरस्तुवत । पितरोसृ
ज्ज्यन्तादितिरधिपत्त्न्यासीदेकादशभिरस्तुवतऽऋतवोसृज्ज्यन्ता
र्त्तवाऽअधिपतयऽआसँस्त्रयोदशभिरस्तुवतमासाऽअसृज्ज्यन्तसंव्व
त्त्सरोधिपतिरासीत्त्पञ्चदशभिरस्तुवतक्षत्त्रमसृज्ज्यतेन्द्रोधिपतिरा
सीत्त्सप्तदशभिरस्तुवतग्ग्राम्म्याःपशवोसृज्ज्यन्तबृहस्प्पतिरधिप

तिरासीन्नवदुशाभिंरस्तुवत ॥ २९ ॥ नुवदुशाभिंरस्तुवत । शूद्रा
ऽर्य्यावंसृज्ज्येतामहोरात्त्रेऽ अधिंपत्त्नीऽआस्त्तामेकांविꣳशत्त्यास्तुवुतै
कंशफाःपुशवोंसृज्ज्यन्तुव्वरुणोधिंपतिरासीत्त्रयोंविꣳशत्त्यास्तुवतक्षु
द्राऽंपुशवोंसृज्ज्यन्तपूषाधिंपतिरासीत्त्पञ्चांविꣳशत्त्यास्तुवतारुण्ण्याः
पुशवोंसृज्ज्यन्तव्वायुरधिंपतिरासीत्त्सुप्तविंꣳशत्त्यास्तुवतुद्यावांपृथि
वीव्ययैतांव्वसंवोरुद्द्राऽआंदित्त्याऽअंनुव्यायँस्त्तऽएवाधिंपतयऽआसुन्नवं
विꣳशत्त्यास्तुवत ॥ ३० ॥ नवांविꣳशत्त्यास्तुवतुव्वनुस्प्पतंयोसृज्ज्यन्तु
सोमोधिंपतिरासीदेकांत्त्रिꣳशतास्तुवतप्प्रजाऽअंसृज्ज्यन्तुयवाश्चा

य॑न्त्राश्च्चाधिपतयऽआसुँस्त्त्रय॑स्त्रिꣳशतास्त्तुवतभू[2]तान्न्य॑शाम्म्यन्न्प्रजाप॑तिःपरमेष्ठ्यधिपतिरासील्लोँ[1]क॑न्ता[3]ऽइन्द्र॑म् ॥ ३१ ॥ [४] इतिश्री वाजसनेयसंहितायांचतुर्द्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥

अनुवाक्सूत्रम् अग्ग्नेजातान् पञ्च रश्मिनासत्त्यायचतस्रः राज्यस्य यंपुरः पञ्चकौ अग्ग्निर्म्मूर्द्धैकोनात्रिꣳशत् येनऽऋषयोष्टौ तपश्चनव सप्त पञ्चषष्टिः ॥ हरिःॐअग्ग्ने॑जातान् ॥ अग्ग्ने॑जातान्न्प्रणु॑दानःसुपत्त्नान्प्रत्त्यजा॑तान्नुदजातवेदः ॥ अधि॑नोब्रूहिसुमनाऽअहेडुँस्त्तव॑स्यामुश

---

१ लोकम्पृण । २ ताअस्य । ३ इन्द्रंविश्वाः ।

म्म्माँस्त्रिवरूंथऽउद्धौ ॥ १ ॥ सहसाजातान् ॥ सहंसाजातान्प्रणुंदानःसुप
त्क्नान्प्रत्त्यजाताञ्जातवेदोनुदस्व ॥ अधिंनोब्रूहिसुमनुस्यमांनोव्वुयꣳ
स्यांमुप्प्रणुंदानःसुपत्क्नांन् ॥ २ ॥ षोडुशीस्तोमं÷षोडुशीस्त्तोमुऽओ
जोद्द्राविंणञ्चतुश्च्चत्त्वारिꣳशस्तोमोव्वर्च्चोंद्द्राविंणम् ॥ अुग्ग्नेःपुरींषमुस्य
प्प्सोनामुतान्त्वाव्विश्श्वेंऽअुभिगृंणन्तुदेवाः ॥ स्तोमंपृष्ठाघृतवंतीहसीं
दप्प्रुजावंदुस्म्मेद्द्रविुणायंजस्व ॥ ३ ॥ एवुश्च्छन्दं÷ ॥ एवुश्च्छन्दोव्व
रिंवुश्च्छन्दं÷शुम्भुश्च्छन्दं÷परिंभूश्च्छन्दऽआच्छच्छन्दोमनुश्च्छ
न्दोव्व्यचुश्च्छन्दुःसिन्धुश्च्छन्दं÷समुद्द्रश्च्छन्दं÷सरिरञ्छन्दं÷कुकु

प्प्छन्द॑स्त्रिक॒कुप्प्छन्दः॑ का॒व्यञ्छन्दो॑ऽअङ्कु॒पञ्छन्दो॒ऽक्षर॑पङ्क्ति॒श्छन्दः॑
प॒दप॑ङ्क्ति॒श्छन्दो॑ वि॒ष्टा॒रप॑ङ्क्ति॒श्छन्दः॑ क्षु॒रो भ्रज॒श्छन्द॑ऽआ॒च्छच्छ
न्दः॑ प्र॒च्छच्छन्दः॑ ॥ ४ ॥ आ॒च्छच्छन्दः॑ प्र॒च्छच्छन्दः॑ ॥ सं॒य
च्छन्दो॑ वि॒यच्छन्दो॑ बृ॒हच्छन्दो॑ रथन्त॒रञ्छन्दो॑ नि॒का॒यश्छन्दो॑ विव॒ध
श्छन्दो॒ गिर॒श्छन्दो॒ भ्रज॒श्छन्दः॑ सꣳ॒स्तुप्प्छन्दो॑ऽनु॒ष्टुप्छन्द॒ऽएव॒
श्छन्दो॒ वरि॑व॒श्छन्दो॒ वय॒श्छन्दो॑ वय॒स्कृच्छन्दो॒ वि॒ष्प॒र्द्धा॒श्छ
न्दो॑ वि॒शा॒लञ्छन्द॒श्छ॒दिश्छन्दो॑ दू॒रो॒ह॒णञ्छन्द॑स्त॒न्द्रञ्छन्दो॑ऽअ
ङ्का॒ङ्कञ्छन्दः॑ ॥ ५ ॥ [५] र॒श्मिना॑ स॒त्याय॑ ॥ स॒त्यञ्जि॑न्व॒ प्रेति॑

ना॒धर्म्मँ॑णा॒धर्म्मँ॑ञ्जिन्वान्वि॑त्त्यादि॒वादि॒व॑ञ्जिन्वस॒न्धिना॒न्तरि॑क्षेणा॒
न्तरि॑क्षञ्जिन्वप्प्रति॒धिना॑पृ॑थि॒व्या॒पृ॑थि॒वी॑ञ्जिन्वव्विष्ट॒म्भे॑न॒व्वृष्ट्या॒व्वृष्टि॑
ञ्जिन्वप्प्र॒वया॒न्हाहा॑र्ज्जि॑न्वानु॒या॒रात्र्या॒रात्री॑ञ्जिन्वो॒शिजा॒व्वसु॑भ्यो॒व्व
सू॑ञ्जिन्वप्प्रके॑तना॒दि॒त्त्येभ्य॑ऽआदि॒त्त्या॑ञ्जिन्व॒तन्तु॑ना॒रायः ॥ ६ ॥
तन्तु॑ना ॥ तन्तु॑ना॒राय॒स्प्पोषे॑ण॒राय॒स्प्पोष॑ञ्जिन्वसꣳस॒र्प्पे॑णꣳश्रु॒
ताय॑ꣳश्रु॒तञ्जिन्व॒ैडे॑नौ॑षधी॑भि॒रोष॑धी॒र्ज्जि॑न्वो॒त्त॒मे॑न॒तनू॒भि॑स्त॒नूर्ज्जि॑न्व
व्वयो॒धसा॒धी॑ते॒नाधी॑तञ्जिन्वा॒भिजि॑ता॒तेज॑सा॒तेजो॑जिन्व ॥ ७ ॥
प्र॒ति॒पद॑सि । प्प्रति॒पदे॑त्त्वानु॒पद॑स्यनु॒पदे॑त्त्वास॒म्पद॑सिस॒म्पदे॑त्त्वा॒ः

तेजोसितेजसेत्त्वात्त्रिवृदसि ॥ ८ ॥ त्रिवृदसि ॥ त्रिवृतेत्त्वा
प्प्रवृदसिप्प्रवृतेत्त्वाव्विवृदसिव्विवृतेत्त्वासवृदसि सवृतेत्त्वाक्क्रमोस्या
क्क्रमायत्त्वासङ्क्रमोसिसङ्क्रमायत्त्वोत्क्क्रमोस्युत्क्क्रमायत्त्वोत्क्क्रान्तिरस्यु
त्क्क्रान्त्यैत्त्वाधिपतिनोर्ज्जोर्ज्जञ्जिन्व ॥ ९ ॥ [४] राज्ञ्यसि ॥
राज्ञ्यसिप्प्राचीदिग्वसवस्तेदेवाऽअधिपतयोग्निर्हेतीनाम्प्रतिधर्त्ता
त्रिवृत्त्वास्तोम÷पृथिव्याꣳश्रयत्त्वाज्ज्यमुक्थमव्यथायैस्तभ्नातु
रथन्तरꣳसामप्प्रतिष्ठित्त्याऽअन्तरिक्षऽऋषयस्त्त्वाप्प्रथमजादेवेषुदि
वोमात्त्रयावरिम्म्णाप्प्रथन्तुव्विधर्त्ताचायमधिपतिश्चतेत्त्वासर्व्वेसंव्विदा

नानाक॑स्यपृ॒ष्ठेस्व॒र्गेलो॒केयज॑मानञ्चसादयन्तु॥१०॥व्वि॒राड॑सि ॥ व्वि॒
राड॑सिद॒क्षि॒णादिग्ग्रु॒द्रास्ते॑दे॒वाऽअधि॑पतय॒ऽइन्द्रो॑हे॒तीनाम्प्र॑तिध॒र्त्ताप॑
ञ्चद॒शस्त्वा॒स्तोम॑÷पृथि॒व्याꣳश्र॑यतुप्प्रऽउ॑गमु॒क्थमव्य॑थायैस्तभ्ना
तुबृ॒हत्त्साम॒प्प्रति॑ष्ठित्त्याऽअ॒न्तरि॑क्ष॒ऽऋष॑यस्त्त्वाप्प्रथम॒जादे॒वेषु॑दि॒वो
मात्त्र॑याव्वरि॒म्म्णाप्र॑थन्तुव्विध॒र्त्ताचा॒यमधि॑पतिश्च॒तेत्त्वा॒सर्व्वे॑संविदा॒ना
नाक॑स्यपृ॒ष्ठेस्व॒र्गेलो॒केयज॑मानञ्चसादयन्तु ॥ ११ ॥ स॒म्म्राड॑
सि ॥ स॒म्म्राड॑सिप्प्र॒तीचीदिगा॑दि॒त्त्यास्ते॑दे॒वाऽअधि॑पतयोव्वरु॑णोहे
ती॒नाम्प्र॑तिध॒र्त्तास॑प्तद॒शस्त्वा॒स्तोम॑÷पृथि॒व्याꣳश्र॑यतुमरुत्त्व॒तीय॑मु॒

क्थमव्व्यथायैस्तब्भ्नातुव्वैरूपꣳसामप्प्रतिष्ठित्त्याऽअन्तरिक्षऽऋषय
स्त्वाप्प्रथमजादेवेषुदिवोमात्त्रयाव्वरिम्म्णाप्प्रथन्तुव्विधर्त्ताचायमधि
पतिश्चतेत्त्वासर्व्वेसंव्विदानानाकस्यपृष्ठेस्वर्ग्गेलोकेयजमानञ्चसादय
न्तु ॥ १२ ॥ स्वराडसि ॥ स्वराडस्युदीचीदिङ्मरुतस्तेदेवाऽ
अधिपतयःसोमोहेतीनाम्प्रतिधर्त्तैकव्विꣳशस्त्वास्तोमःपृथिव्याꣳ
श्रयतुनिष्केवल्यमुक्थमव्व्यथायैस्तब्भ्नातुव्वैराजꣳसामप्प्रतिष्ठित्त्या
ऽअन्तरिक्षऽऋषयस्त्वाप्प्रथमजादेवेषुदिवोमात्त्रयाव्वरिम्म्णाप्प्रथ
न्तुव्विधर्त्ताचायमधिपतिश्चतेत्त्वासर्व्वेसंव्विदानानाकस्यपृष्ठेस्वर्ग्गेलो

केयजंमानश्चसादयन्तु ॥ १३ ॥ अधिंपत्त्कन्यासि ॥ आधिं
पत्त्कन्यासिबृहुतीदिग्गिवश्श्वेंतेदेवाऽआधिंपतयोबृहुस्प्पातिर्हैंतीनाम्प्रं
तिधुर्त्तात्त्रिणवत्त्रयस्त्रिꣳशौत्त्वास्त्तोमौंपृथिव्व्याꣳश्श्रंयतांवैश्श्वदेवा
ग्ग्नमारुतेऽउक्क्थेऽअव्व्यंथायैस्त्तब्भ्नीताꣳशाक्क्वररैवुतेसामंनीप्प्रातिंष्ठि
त्त्याऽअन्तरिक्षुऽऋषंयस्त्त्वाप्प्रथमुजादेवेषुंदिवोमात्त्रंयाव्वरिम्म्णाप्प्रं
थन्तुव्विधुर्त्ताचायमाधिंपतिश्श्चुतेत्त्वासर्व्वेंसंव्विदानानाकंस्यपृष्ठेस्वुर्ग्गे
लोकेयजंमानश्चसादयन्तु ॥ १४ ॥ [५] अयम्पुरः ॥ अयम्पुरो
हरिकेशुꣳसूर्य्यंरश्मिस्तस्यंरथगृत्सश्चुरथौजाश्चसेनानीग्ग्रामु

ण्ण्यौ ॥ पुञ्जिकुस्त्थलाचंक्रतुस्त्थलाचांप्प्सुरसौदुङ्क्ष्णवं÷पुशवौहे
तिःपौरुंषेयोव्वुधः प्प्रहेंतिस्त्तेब्भ्युोनमोंऽअस्त्तुतेनोंवन्तुतेनोंमृडयन्तु
तेषन्द्विुष्म्मोयश्च्चनोुद्वेष्टितमैषुाञ्जम्भेंदध्मः ॥१५॥ अुयन्दंक्षिुणा ॥
अुयन्दंक्षिुणाव्विुश्श्वकंर्म्मुातस्यंरथस्वुनश्च्चुरथेंचित्रश्च्चसेनानीग्ग्रामु
ण्ण्यौ ॥ मेनुकाचंसहजुन्न्याचांप्प्सुरसौयातुधानांहेतीरक्षांꣳसि
प्प्रहेंतिस्त्तेब्भ्युोनमोंऽअस्त्तुतेनोंवन्तुतेनोंमृडयन्तुतेषन्द्विुष्म्मोयश्च्चं
नोुद्वेष्टितमैषुाञ्जम्भेंदध्मः ॥ १६ ॥ अुयम्पुश्च्चात् ॥ अुयम्पुश्च्चा
द्विुश्श्वव्यंचुास्त्तस्युरथंप्प्रोतुश्च्चसंमरथश्च्चसेनानीग्ग्रामुण्ण्यौ ॥ प्र

म्म्लोचन्तीचानुम्म्लोचन्तीचाप्प्सरसौव्याग्घ्राहेतिःसर्प्पाःप्प्रहेति
स्त्तेभ्भ्योनमोऽअस्त्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्द्विष्म्मोयश्च्चनोद्द्वेष्ट्टि
तमेषाञ्जम्भेदध्ध्मः ॥ १७ ॥ अयमत्तरात् ॥ अयमुत्तरात्त्संयद्द्वसु
स्तस्यताक्ष्यर्श्च्चारिष्ट्टनेमिश्च्चसेनानीग्ग्रामण्यौ ॥ व्विश्वाचीचघृ
ताचीचाप्प्सरसावापोहेतिर्व्वातःप्प्रहेतिस्त्तेभ्भ्योनमोऽअस्त्तुतेनोवन्तु
तेनोमृडयन्तुतेयन्द्द्विष्म्मोयश्च्चनोद्द्वेष्ट्टितमेषाञ्जम्भेदध्ध्मः ॥ १८ ॥ अ
यमुपरि ॥ अयमुपर्य्यर्व्वाग्ग्वसुस्तस्यसेनजिच्चसुषेणश्च्चसेनानीग्ग्रा
मण्यौ ॥ उर्व्वशीचपूर्व्वचित्तिश्च्चाप्प्सरसाववस्फूर्ज्जन्हेतिर्व्विद्युत्प्प्रहेति

स्त्तेब्भ्योनमोऽअस्त्तुतेनोऽवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्ष्मोयश्चनोद्वेष्टि
तमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥१९॥ [५]अग्निर्म्मूर्द्धा॥अग्निर्म्मूर्द्धादिवःककु
त्पतिःपृथिव्व्याऽअयम् ॥ अपाꣳरेताꣳसिजिन्न्वति ॥२०॥ अयमु
ग्निः ॥ अयमग्निः सहस्त्रिणोव्वाजंस्यशतिनुस्प्पतिः ॥ मूर्द्धाकुवीरं
यीणाम् ॥ २१ ॥ त्वामंग्ने ॥ त्वामंग्नेपुष्क्करादद्ध्यथंर्व्वानिरंमन्थत॥
मूर्द्ध्नोविश्श्वंस्यव्वाघतः ॥२२ ॥ भुवोयज्ञस्यं ॥ भुवोयज्ञस्यरजंसश्च
नेतायत्त्रानियुद्भिःसचंसेशिवाभिः ॥ दिविमूर्द्धानंन्दधिषेस्वर्षाञ्जिह्वा
मंग्नेचकृषेहव्व्यवाहम् ॥२३॥ अबोद्ध्यग्निः ॥ अबोद्ध्यग्निः समि

धा॒जना॑ना॒म्प्रति॑धे॒नुमि॑वाय॒तीमु॒षास॑म् ॥ य॒ह्वाऽइ॑व॒प्प्रव॒यामु॒ज्जिहा॑
नाः॒प्प्रभा॒नवः॑सिस्रते॒नाक॒मच्छ॑ ॥ २४ ॥ अवो॑चामक॒वये॑ ॥ अवो॑चा
मक॒वये॒मेद्ध्या॑य॒वचो॑व॒न्दारु॑वृष॒भाय॒वृष्ण्णे॑ ॥ गवि॑ष्ठिरो॒नम॑सा॒स्तो
म॑म॒ग्नौदि॒वीव॑रु॒क्ममु॑रु॒व्यञ्च॑मऽश्रेत् ॥ २५ ॥ अ॒यमि॒ह ॥ अ॒यमि॒ह
प्प्र॑थ॒मोधा॑यिधा॒तृभि॒र्होता॒यजि॑ष्ठोऽअद्ध्व॒रेष्वीड्यः॑ ॥ यमप्न॑वानो॒भृ
ग॑वोव्विरुरु॒चुर्व्वने॑षुचि॒त्रंव्वि॒भ्वं॑व्वि॒शेवि॑शे ॥ २६ ॥ जन॑स्यगो॒पाः ॥ जन॑
स्यगो॒पाऽअ॑जनिष्टजा॒गृवि॑र॒ग्निःसु॒दक्षः॑सुवि॒ताय॒नव्य॑से ॥ घृ॒तप्प्र॑ती
को॒बृह॒तादि॑विस्पृशा॒द्युम॒द्विभा॑तिभर॒तेभ्यः॒शुचिः॑ ॥ २७ ॥ त्वाम॑ग्ने ॥

त्वामग्नेऽअङ्गिरसोगुहाहितमन्वविन्दञ्छिश्रियाणंव्वनेवने ॥ सजाय
सेमुत्थ्यमानःसहोमहत्त्वामाहुःसहसस्पुत्रमङ्गिरः ॥२८॥ सखायꣳस
म्।सखायꣳसंव्वःसम्यञ्चमिषꣳस्तोमञ्चाग्नये ॥ व्वर्षिष्ठायक्षितीनाम्
ऊर्जोनप्त्रेसहस्वते ॥२९॥ सꣳसमित् ॥ सꣳसमिद्युवसेवृषन्नग्नेव्विश्वा
न्यर्य्यऽआ ॥ इडस्पदेसमिद्ध्यसेसनोव्वसून्याभर ॥ ३० ॥ त्वाञ्चि
त्रश्रवस्तम ॥ त्वाञ्चित्रश्रवस्तमहवन्तेव्विक्षुजन्तवः ॥ शोचिष्के
शम्पुरुप्प्रियाग्नेहव्व्यायवोढवे ॥३१॥ एनावः ॥ एनावोऽअग्निन्नम
सोर्जोनपातमाहुवे ॥ प्रियञ्चेतिष्ठमरतिꣳस्वध्वरंव्विश्वस्यदूतममृतम् ॥

॥ ३२ ॥ व्विश्श्वंस्यदूतम् ॥ विश्श्वंस्यदूतमुमृतुंव्विश्श्वंस्यदूतमुमृतंम् ॥
सयोंजतेऽअरुषाव्विश्श्वभोंजसासदुंद्द्रवुत्त्स्वाऽहुतꣳ ॥ ३३ ॥ सदुंद्द्रवत् ॥
सदुंद्द्रवुत्त्स्वाꣳहुतुꣳसदुंद्द्रवुस्त्त्वाहुतꣳ ॥ सुब्ब्रह्मायुज्ञःसुशमीव्वसूनान्दे
वꣳराधोजनानाम् ॥ ३४ ॥ अग्नेव्वाजंस्य ॥ अग्नेव्वाजंस्युगोमंतुऽ
ईशांनꣳसहसोयहो ॥ अस्म्मेधैंहिजातवेदोमाहिश्श्रवं÷ ॥ ३५ ॥ सऽ
इंधानः ॥ सऽइंधानोव्वसुंष्क्कविरुग्ग्निरीडेन्न्योंगिरा ॥ रेवदुस्म्मभ्य्यं
म्प्पुर्व्वणीकदीदिहि ॥ ३६ ॥ क्षुपोरांजन् ॥ क्षुपोरांजन्नुतत्त्क्मनाग्ग्नेव्व
स्त्तोंरुतोषसं÷ ॥ सतिग्ग्मजम्म्भरुक्षसोंदहुप्प्रातिं ॥ ३७ ॥ भुद्द्रोनं÷ ॥

भद्रोनोऽअग्निराहुतोभद्द्रारातिःसुभगभद्रोऽअद्ध्वरः ॥ भद्राऽउतप्प्र
शंस्तयः ॥३८॥ भद्राऽउत ॥ भद्राऽउतप्प्रशंस्तयोभद्रम्मनःकृणुष्ष्व
वृत्रतूर्य्यें ॥ येनासमत्त्सुसासहः ॥ ३९ ॥ येनासमत्त्सु । सासहोव
स्स्थिरातनुहिभूरिशर्द्धताम् ॥ वनेमातेऽअभिष्टिभिः ॥४०॥ अग्निन्त
म् ॥ अग्निन्तम्मन्न्येयोव्वसुरस्तंय्यंय्यन्तिधेनवः ॥ अस्त्तमर्व्वन्तऽआ
शवोस्त्तन्नित्त्यासोव्वाजिनऽइषꣳस्तोतृभ्भ्यऽआभर ॥ ४१ ॥ सोऽअ
ग्निः ॥ सोऽअग्निर्य्योव्वसुर्ग्गृणेसंय्यमायन्तिधेनवः ॥ समर्व्वन्तोरघुद्रु
वःसꣳसुजातासःसूरयऽइषꣳस्तोतृभ्भ्यऽआभर ॥ ४२ ॥ उभेसुश्च

न्द्र ॥ उभेसुं३श्चन्द्रसर्प्पिषोदर्व्वीं३श्श्रीणीषऽआसनि ॥ उतोनुऽउत्त्पुपू
र्ष्याऽउक्थेषुंशवसस्प्पतऽइषंस्तोतृभ्युऽआभर ॥४३॥ अग्नेतम् ॥
अग्नेतमुद्याश्श्वन्नस्तोमैःक्रतुन्नभद्रंहृदिस्पृशम ॥ ऋध्यामातऽ
ओहैः ॥४४॥ अधाहि ॥ अधाह्यग्नेक्रतोर्भद्रस्यदक्षस्यसाधोः ॥ र
थीर्ऋतस्यबृहतोबभूर्थ ॥४५॥ एभिर्न्नः ॥ एभिर्न्नोऽअर्कैर्भवानोऽअ
र्वाङ्क्स्वर्ण्णज्ज्योतिः ॥ अग्नेविश्श्वेभिःसुमनाऽअनीकैः ॥ ४६ ॥
अग्निर्होतारम ॥ अग्निर्होतारम्मन्न्येदास्वन्तंव्वसुंसूनुंसहं
सोजातवेदसंव्विप्प्रन्नजातवेदसम् ॥ यऽऊर्ध्वयास्वध्वरोदेवोदेवाच्च्याकृ

पा ॥ घृतस्याग्निब्भ्राष्टिमनुवाष्टिशोचिषाजुह्वानस्यसर्पिषः ॥ ४७ ॥
अग्नेत्त्वम् ॥ अग्नेत्त्वन्नोऽअन्तमऽउतत्त्राताशिवोभवावरूत्थ्यः ॥ व
सुरग्निर्व्वसुश्श्रवाऽअच्छानक्षिद्युमत्तमꣳरयिन्दाः । तन्त्वाशोचिष्ठदी
दिवःसुम्म्नायनूनमीमहेसखिब्भ्यः ॥ ४८ ॥ [२९] येनऽऋषयः ॥
येनऽऋषयस्तपसासत्रमायन्निन्धानाऽअग्निꣳस्वराभरन्तः ॥ तस्मि
न्नहन्निदधेनाकेऽअग्निꣳयमाहुम्मनवस्तीण्णबर्हिषम् ॥ ४९ ॥ त
म्पत्त्नीभिः ॥ तम्पत्त्नीभिरनुगच्छेमदेवाःपुत्त्रैब्भ्रातृभिरुतवाहिर
ण्यैः ॥ नाकङ्गृब्भ्णानाःसुकृतस्यलोकेतृतीयेपृष्ठेऽअधिरोचनेदिवः ।

॥ ५० ॥ आवाचꣳ ॥ ॥ आवाचोमद्ध्यमरुहद्भुरण्युरयमग्निःसत्प
तिश्चेकितानꣳ ॥ पृष्ठेपृथिव्यानिहितोदविद्युतदधस्पदङ्कृणुतांस्येपृ
तन्यवं÷ ॥ ५१ ॥ अयमग्निः ॥ अयमग्निर्व्वीरतमोवयोधाꣳसहस्रि
योंद्योततामप्प्रंयुच्छन् । विभ्भ्राजमानꣳसरिरस्यमद्ध्यऽउपप्प्रयांहि
दिव्यानिधाम ॥ ५२ ॥ सम्प्रच्यवद्ध्वमुप ॥ सम्प्रयाताग्नेपथोदेवया
नांकृणुद्ध्वम् ॥ पुनं÷कृण्वानापितरायुवानान्वाताꣳसीत्त्वयितन्तुमे
तम् ॥ ५३ ॥ उद्बुद्ध्यस्व ॥ उद्बुद्ध्यस्वाग्नेप्प्रतिजागृहित्त्वमिष्टापूर्त्ते सꣳ
सृंजेथामयञ्च ॥ अस्मिन्सधस्थेऽअद्ध्युत्तरस्मिन्विश्वेदेवायज

मानश्चसीदत॥५४॥येनव्वहसि ॥ येनव्वहसिसहस्रꣳयेनाग्ग्नेसर्व्ववेदस
म्॥तेनेमꣳयज्ञन्नोनयस्वर्द्देवेषुगन्तवे ॥ ५५ ॥ अयन्ते ॥ अयन्तेयोनि
ॠत्त्वियोयतोजातोऽअरोचथाः ॥ तञ्जानन्नग्ग्नऽआरोहाथानोव्वर्द्धयार
यिम् ॥ ५६ ॥ [८] तपश्च ॥ तपश्चतपस्यश्चशैशिरावृतूऽअग्ग्नेर
न्तःश्लेषोसिकल्पेतान्द्यावापृथिवीकल्पन्तामापऽओषधयःकल्प
न्तामग्ग्नयःपृथङ्ममज्ज्यैष्ठ्यायसव्व्रताः ॥ येऽअग्ग्नयःसमनसान्त
राद्यावापृथिवीऽइमे ॥ शैशिरावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽ
अभिसंव्विशन्तुतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ ५७ ॥ परमेष्ठी

त्त्वां । सादयतुदिवस्प्पृष्ठेज्ज्योतिष्म्मतीम् ॥ व्विश्श्वस्म्मैप्प्राणायापा
नायंव्व्यानायव्विश्श्वञ्ज्योतिर्य्यच्छ ॥ सूर्य्यस्तेधिपतिस्त्तयादेवतया
ङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ ५८ ॥ लोकम्पृण ॥ लोकम्पृणच्छिद्द्रम्पृणाथोसी
दद्ध्रुवात्त्वम् ॥ इन्द्राग्ग्नीत्त्वाबृहस्प्पतिरस्म्मिन्न्योनावसीषदन् ॥५९॥
ता ऽअस्य ॥ ता ऽअस्यसूददोहसःसोमꣳश्रीणन्तिपृश्न्नयः ॥ जन्न्मन्दे
वानांव्विशस्त्त्रिष्ष्वारोचनेदिवः ॥ ६० ॥ इन्द्रंव्विश्श्वाः ॥ इन्द्रंव्वि
श्श्वा ऽअवीवृधन्त्समुद्द्रव्व्यचसङ्गिरः ॥ रथीतमꣳरथीनांव्वाजानाꣳस
त्त्पतिम्पतिम् ॥ ६१ ॥ प्रोथदश्श्वः ॥ प्रोथदश्श्वोनयवसेव्विष्ष्यन्न्यदा

म॒हः॒सँ॒व्वर॑णा॒द्व्यस्त्था॑त् ॥ आद॑स्य॒व्वातो॒ऽअनु॑वातिशो॒चिरध॑स्मते॒
व्र॒जं॑नङ्कृ॒ष्णम॑स्ति ॥ ६२ ॥ आ॒यो॒ष्ट्वा॑ ॥ आ॒यो॒ष्ट्वा॒सद॑नेसाद
या॒म्म्य॒वत॑श्छा॒याया॑ꣳसमु॒द्रस्य॒हृद॑ये ॥ र॒श्मी॒वती॒म्भास्व॑ती॒माया
द्याम्भा॑स्यापृ॑थि॒वीमो॒र्व्व॒न्तरि॑क्षम् ॥ ६३ ॥ प॒र॒मे॒ष्ठीत्त्वा॑ । सा
दयतु॒दि॒वस्पृ॒ष्ठेव्यच॑स्वती॒म्प्रथ॑स्वती॒न्दिवं॑यच्छ॒दि॒वन्दृ॑ꣳह॒दि॒वम्मा
हि॑ꣳसीः ॥ विश्व॑स्म्मैप्प्रा॒णाया॑पा॒नाय॑व्व्या॒नायो॑दा॒नाय॑प्प्रति॒ष्ठायै॑
च॒रित्त्रा॑य ॥ सूर्य्य॑स्त्वा॒भिपा॑तुम॒ह्यास्व॒स्त्याच्छ॒र्दि॑षा॒शन्त॑मेन॒त
या॑दे॒वत॑याङ्गिर॒स्वद्ध्रु॒वेसी॑दतम् ॥६४॥ स॒हस्र॑स्यप्प्र॒मासि ॥ स॒हस्र॑स्य

प्प्रमासिसुहस्त्रंस्यप्प्रतिमासिसुहस्त्रंस्युन्मासिंसाहस्त्रोसिसुहस्त्रांय
त्वा ॥ ६५ ॥ [९] इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांपञ्चदशोऽ
ध्यायः ॥ १५ ॥ नमस्तेषोडश हिरण्यबाहवे उष्णीषिणे तक्षभ्यो
ज्येष्ठाय पञ्चकाः स्त्रुत्त्यायचतस्त्रः शम्भवायैका पार्यायपञ्च द्रापेऽ
अन्धसोविꣳशतिः नव षट्षष्टिः ॥ हरिः ॐनमंस्ते॥नमंस्तेरुद्रमुन्न्यवंऽ
उतोतुऽइषवेनमं÷ ॥ बाहुब्भ्यांमुततेनमं÷॥ १ ॥ याते॥यातेरुद्रशिवातु
नूरघोरापांपकाशिनी ॥ तयांनस्तुन्न्वाशन्तंमयागिरिंशन्ताभिचांक
शीहि ॥ २ ॥ यामिषुम् ॥ यामिषुङ्गिरिशन्तुहस्तेंबिभर्ष्यंस्तवे ॥

शिवाङ्गिरित्त्रताङ्कुरुमाहिꣳसीःपुरुषञ्जगत् ॥ ३ ॥ शिवेनवचसा ॥
शिवेनवचसात्त्वागिरिशाच्छावदामसि ॥ यथानःसर्वमिज्जगदयक्ष्म
ꣳसुमनाऽअसत् ॥ ४ ॥ अद्ध्यवोचत् ॥ अद्ध्यवोचदधिवक्ताप्प्रथ
मोदैव्योभिषक् ॥ अहीꣳश्चसर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्चयातुधान्योधरा
चीःपरासुव ॥ ५ ॥ असौयः ॥ असौयस्ताम्म्रोऽअरुणऽउतबभ्रुःसु
मङ्गलः ॥ येचैनꣳरुद्राऽअभितोदिक्षुश्श्रिताःसहस्रशोवैषाꣳहेडऽईम
हे ॥ ६ ॥ असौयः ॥ असौयोवसर्प्पतिनीलग्ग्रीवोविलोहितः ॥ उ
तैनङ्गोपाऽअदृश्श्रन्नदृश्श्रन्नुदहार्य्यःसदृष्टोमृडयातिनः ॥ ७ ॥ न

मोस्तु ॥ नमोस्तुनीलग्ग्रीवायसहस्राक्षायमीढुषे ॥ अथोयेऽअ
स्यसत्त्वानोहन्तेब्भ्योकरन्नमः ॥ ८ ॥ प्रमुञ्च ॥ प्रमुञ्चधन्न्वन
स्त्वमुभयोरात्क्न्योर्ज्ज्याम् ॥ याश्च्चतेहस्तऽइषवःपराताभगवोव्वप ॥
॥ ९ ॥ व्विज्ज्यन्धनुः ॥ व्विज्ज्यन्धनुःकपर्द्दिनोव्विशल्ल्योबाण
वाँ२ ऽउत ॥ अनेशन्नस्ययाऽइषवऽआभुरस्यनिषङ्गधिः ॥ १० ॥
याते ॥ यातेहेतिम्मीढुष्टमहस्त्तेबभूवतेधनुः ॥ तयास्स्मान्विश्श्व
तस्त्वमयक्ष्मयापरिभुज ॥ ११ ॥ परिते ॥ परितेधन्न्वनोहेतिर
स्स्मान्व्वृणक्तुव्विश्श्वतः ॥ अथोयऽइषुधिस्तव्वारेऽअस्स्मन्निधेहितम् ॥

॥ १२ ॥ अवुतत्त्युधनु ॥ अवुतत्त्युधनुष्ट्वꣳसहंस्राक्षुशतेंषुधे ॥ निशीर्य्यंशुल्ल्यानाम्मुखांशिवानं÷सुमनांभव ॥ १३ ॥ नमंस्ते ॥ नमस्तेऽआयुंधायानांततायधृष्णवें ॥ उभाब्भ्यांमुततेनमोंबाहुब्भ्यान्तवुधन्न्वंने ॥ १४ ॥ मानं÷ ॥ मानोंमुहान्तंमुतमानोंऽअर्ब्भुंकम्मानुऽउक्षंन्तमुतमानंऽउक्षितम् ॥ मानोंव्वधीꣳपितरुम्मोतंमातरुम्मानं÷प्प्रियास्तन्न्वोरुद्द्ररीरिषꣳ ॥ १५ ॥ मानंस्तोके ॥ मानंस्तोकेतनंयेमानुऽआयुंषिमानोगोषुमानोऽअश्श्वेंषुरीरिषꣳ ॥ मानोंव्वीरान्न्रुद्द्रभामिनोंव्वधीर्हविष्म्मन्तꣳसदमित्त्वाहवामहे ॥१६॥ [१६] शतम् ८००

नमोहिरण्यबाहवे ॥ नमोहिरण्यबाहवेसेनान्न्येदिशाञ्चपतयेनमो
नमोवृक्षेब्भ्योहरिकेशेब्भ्यःपशूनाम्पतयेनमोनमःशष्पिञ्जरायत्त्वि
षीमतेपथीनाम्पतयेनमोनमोहरिकेशायोपवीतिनेपुष्टानाम्पतयेनमो
नमोबब्भ्लुशाय ॥ १७ ॥ नमोबब्भ्लुशायव्व्याधिनेन्नानाम्पत
येनमोनमोभवस्यहेत्यैजगताम्पतयेनमोनमोरुद्द्रायाततायिनेक्षेत्त्रा
णाम्पतयेनमोनमःसूतायाहन्त्यैव्वनानाम्पतयेनमोनमोरोहिताय ॥
॥ १८ ॥ नमोरोहिताय । स्थपतयेवृक्षाणाम्पतयेनमोनमोभुवन्तयेव्वा
रिवस्कृतायौषधीनाम्पतयेनमोनमोमन्त्रिणेव्वाणिजायकक्षाणाम्पत

य॒नमो॒नम॑ऽउ॒च्चैर्घो॒षाया॑क्र॒न्दय॑ते पत्ती॒नाम्पत॑ये॒नमो॒नम॑ः कृ॒त्स्नाय॒
तया॑ ॥ १९ ॥ नम॑ः कृ॒त्स्नाय॒तया॒ ॥ धाव॑ते स॒त्त्व॑ना॒म्पत॑ये॒नमो॒न
म॒ऽस्सह॑मानाय निव्या॒धिन॑ऽआव्या॒धिनी॑ना॒म्पत॑ये॒नमो॒नमो॑ निष॒ङ्गिणे॑
ककु॒भाय॑ स्ते॒नाना॒म्पत॑ये॒नमो॒नमो॑ निचे॒रवे॑ परिच॒राया॒रण्ण्या॑ना॒म्पत॑
ये॒नमो॒नमो॒व्वञ्च॑ते ॥ २० ॥ नमो॒व्वञ्च॑ते । परि॒वञ्च॑ते स्ता॒यूना
म्पत॑ये॒नमो॒नमो॑ निष॒ङ्गिण॑ऽइषुधि॒मते॑ तस्क॑राणा॒म्पत॑ये॒नमो॒नम॑ः सृ
का॒यिभ्यो॒ जिघा॑ᳪसद्भ्यो मु॒ष्ण्ण॒ताम्पत॑ये॒नमो॒नमो॑ऽसि॒मद्भ्यो॒नक्क॒ञ्च
र॑द्भ्यो॒व्विकृ॒न्ताना॒म्पत॑ये॒नम॑ः ॥ २१ ॥ [५] नम॑ऽउ॒ष्ण्णीषिणे॑ । गि

रिचरायकुलुञ्चानाम्पतयेनमोनमऽइषुमद्भ्योधन्वायिभ्यश्चवोन
मोनमऽआतन्वानेभ्यःप्रतिदधानेभ्यश्चवोनमोनमऽआयच्छ
द्भ्योऽस्यद्भ्यश्चवोनमोनमोविसृजद्भ्यः ॥ २२ ॥ नमोविसृजद्भ्योवि
द्ध्यद्भ्यश्चवोनमोनमःस्वपद्भ्योजाग्रद्भ्यश्चवोनमोनमःशयाने
भ्यऽआसीनेभ्यश्चवोनमोनमस्तिष्ठद्भ्योधावद्भ्यश्चवोनमोनमः
सभाभ्यः ॥ २३ ॥ नमःसभाभ्यः । सभापतिभ्यश्चवोन
मोनमोऽश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्चवोनमोनमऽआव्याधिनीभ्योवि
विद्ध्यन्तीभ्यश्चवोनमोनमऽउगणाभ्यस्तृꣳहतीभ्यश्चवोनमोन

Nepal Sanskrit University, Balmiki Campus, Kathmandu

मोगणेभ्यः ॥ २४ ॥ नमोगणेभ्यो । गणपतिभ्यश्चवोनमोनमोव्रातेभ्योव्रातपतिभ्यश्चवोनमोनमोगृत्सेभ्योगृत्सपतिभ्यश्चवोनमोनमोविरूपेभ्योविश्वरूपेभ्यश्चवोनमोनमःसेनाभ्यः ॥ २५ ॥ नमःसेनाभ्यः । सेनानिभ्यश्चवोनमोनमोरथिभ्योऽअरथेभ्यश्चवोनमोनमःक्षत्तृभ्यःसङ्ग्रहीतृभ्यश्चवोनमोनमोमहद्भ्योऽअर्भकेभ्यश्चवोनमः ॥ २६ ॥ [५] नमस्तक्षभ्यः ॥ नमस्तक्षभ्योरथकारेभ्यश्चवोनमोनमःकुलालेभ्यःकर्मारेभ्यश्चवोनमोनमोनिषादेभ्यःपुञ्जिष्ठेभ्यश्चवोनमोनमः

श्वनिभ्योमृगयुभ्यश्चवोनमोनमःश्वभ्यः ॥ २७ ॥ नमःश्व
भ्यः ॥ श्वपतिभ्यश्चवोनमोनमोभवायचरुद्रायचनमःशर्वायच
पशुपतयेचनमोनीलग्ग्रीवायचशितिकण्ठायचनमःकपर्दिने ॥२८॥
नमःकपर्दिने ॥ चव्युप्तकेशायचनमःसहस्राक्षायचशतधन्वनेच
नमोगिरिशयायचशिपिविष्टायचनमोमीढुष्टमायचेषुमतेचनमोह्र
स्वाय ॥ २९ ॥ नमोह्रस्वाय । चव्वामनायचनमोबृहतेचव्वर्षीयसे
चनमोवृद्धायचसवृधेचनमोग्ग्र्यायचप्प्रथमायचनमऽआशवे ॥३० ॥
नमऽआशवे । चाजिरायचनमःशीग्घ्र्यायचशीभ्यायचनमऽ

ऊर्म्म्या॑यचावस्व॒न्न्या॑यच॒नमो॑नादे॒याय॑चद्वी॒प्प्या॑यच ॥ ३१ ॥
[५] नमो॑ज्ज्ये॒ष्ठाय॑ । चकनि॒ष्ठाय॑च॒नम॑÷पूर्व्व॒जाय॑चापर॒जाय॑
च॒नमो॑मद्ध्य॒माय॑चापग॒ल्भाय॑च॒नमो॑जघ॒न्न्या॑यचबु॒द्ध्न्या॑यच॒नम॒ः
सो॒भ्या॑य ॥ ३२ ॥ नम॒ःसो॒भ्या॑यच । प्प्रतिस॒र्य्या॑यच॒नमो॑
याम्म्या॑यच॒क्षेम्म्या॑यच॒नम॒ꣳश्श्लोक्क्या॑यचावसा॒न्न्या॑यच॒नम॑ऽउर्व्व॒
र्य्या॑यच॒खल्ल्या॑यच॒नमो॒वन्न्या॑य ॥ ३३ ॥ नमो॒वन्न्या॑य । च॒कक्क्ष्या॑
यच॒नम॑÷श्श्र॒वाय॑चप्प्रति॒श्श्र॒वाय॑च॒नम॑ऽआ॒शुषे॑णायचा॒शुर॑थायच॒न
म॒ꣳशूरा॑यचावभे॒दिने॑च॒नमो॑बि॒ल्म्मिने॑ ॥ ३४ ॥ नमो॑बि॒ल्म्मिने॑च

क॒व॒चिने॑च॒नमो॑व्व॒र्म्मिणे॑चव्व॒रू॒थिने॑च॒नम॑÷श्श्रु॒ताय॑चश्श्रु॒तसे॒नाय॑च॒न
मो॑दु॒न्दु॒भ्याय॑चाहन॒न्याय॑च॒नमो॑धृ॒ष्ण्ण॒वे॑ ॥ ३५ ॥ नमो॑धृ॒ष्ण्ण॒वे॑ ।
च॒प्प्र॒मृ॒शाय॑च॒नमो॑नि॒ष॒ङ्गिणे॑चेषु॒धि॒मते॑च॒नम॑स्ती॒क्ष्णेष॑वे॒चायु॒धिने॑च॒
नम॑÷स्वा॒यु॒धाय॑चसु॒धन्व॑नेच ॥ ३६ ॥ [५] नम॒ऽंस्रु॒त्त्याय॑ । च॒
प॒त्थ्याय॑च॒नम॒ऽंकाट्ट्याय॑च॒नी॒प्प्याय॑च॒नम॒ऽंकु॒ल्ल्याय॑चसर॒स्याय॑च॒
नमो॑नादे॒याय॑चवैश॒न्ताय॑च॒नम॒ऽंकू॒प्प्याय॑ ॥ ३७ ॥ नम॒ऽंकू॒प्प्या
य । चाव॒ट्ट्याय॑च॒नमो॒व्वीद्ध्र्याय॑चात॒प्प्याय॑च॒नमो॒मेग्घ्याय॑चाव्वि
द्यु॒त्त्याय॑च॒नमो॒व्वर्ष्ष्याय॑चाव॒र्ष्ष्याय॑च॒नमो॒व्वात्त्याय॑ ॥ ३८ ॥

न॒मो॒वात्त्या॑य । च॒रेष्म्म्या॑यच॒नमो॑वास्त॒व्व्या॑यच॒वास्त॒पा॑यच॒नम॒ः
सोमा॑यचरु॒द्रा॑यच॒नम॑स्ता॒म्म्रा॑यचारु॒णा॑यच॒नम॑ःश॒ङ्ग्वे॑ ॥ ३९ ॥ न
म॑ःश॒ङ्ग्वे॑ । चप॒शुप॑तयेच॒नम॑ऽउ॒ग्ग्रा॑यभी॒मा॑यच॒नमो॑ग्ग्रेव॒धा॑यचदू॒रे
व॒धा॑यच॒नमो॑ह॒न्त्रेच॒हनी॑यसेच॒नमो॑वृ॒क्षेब्भ्यो॒हरि॑केशेब्भ्यो॒नम॑स्ता॒
रा॑य ॥ ४० ॥ [४] नम॑ःशम्भ॒वा॑य ॥ नम॑ःशम्भ॒वा॑यचमयो॒भ॒वा॑य
च॒नम॑ःशङ्क॒रा॑यचमयस्क॒रा॑यच॒नम॑ःशि॒वा॑यचाशि॒वत॑रायच ॥ ४१ ॥
[१] न॒मः॒पार्य्या॑य । चावा॒र्य्या॑यच॒नम॑ःप्प्र॒त॑रणायचो॒त्त॑रणा
यच॒नम॒स्तीर्त्थ्या॑यच॒कूल्ल्या॑यच॒नम॒ःशष्प्प्या॑यच॒फेन्न्या॑यच॒नम॑ः

सिकत्त्याय ॥ ४२ ॥ नमःसिकत्त्याय । चप्प्रवाह्यायचनमःकिꣳ
शिलायचक्षयणायचनमःकपर्द्दिनेचपुलस्तयेचनमऽइरिण्यायचप्प्र
पत्थ्यायचनमोव्व्रज्ज्याय ॥ ४३ ॥ नमोव्व्रज्ज्याय । चगोष्ठ्या
यचनमस्तल्प्यायचगेह्यायचनमोहृदय्यायचनिवेष्ष्प्यायचनमः
काट्ट्यायचगह्वरेष्ठायचनमःशुष्क्याय ॥ ४४ ॥ नमःशुष्क्याय । चह
रित्त्यायचनमः पाꣳसव्यायचरजस्यायचनमोलोप्प्यायचोलप्प्या
यचनमऽऊर्व्व्यायचसूर्व्यायचनमःपर्ण्याय ॥ ४५ ॥ नमःपर्ण्याय ।
चपर्ण्णशदायचनमऽउद्गुरमाणायचाभिग्घ्नतेचनमऽआखिदतेचप्प्र

खिद॒तेच॒नम॑ऽइषु॒कृद्भ्यो॑धनु॒ष्कृद्भ्य॑श्चवो॒नमो॒नमो॑वꣳकिरि॒केभ्यो॑दे॒
वाना॒ꣳहृद॑येभ्यो॒नमो॑व्विचिन्व॒त्केभ्यो॒नमो॑व्विक्षिण॒त्केभ्यो॒नम॑ऽ
आनिर्ह॒तेभ्यः॑ ॥ ४६ ॥ [५] द्रापे॒ऽअन्ध॑सꣳ ॥ द्रापे॒ऽअन्ध॑
सस्पते॒दरि॑द्र॒नील॑लोहित ॥ आ॒साम्प्र॒जाना॑मे॒षाम्प॑शू॒नाम्माभे॒र्म्मा
रो॒ङ्मोच॑न॒ꣳकिञ्च॒नाम॑मत् ॥ ४७ ॥ इ॒मारु॒द्राय॑ । त॒वसे॑कप॒र्द्दिने॑क्ष॒
यद्वी॑राय॒प्रभ॑रामहेम॒तीः ॥ यथा॒शम॑सद्वि॒पदे॒चतुष्पदे॒विश्व॑म्पु॒ष्टङ्ग्रा
मे॑ऽअ॒स्मिन्न॑नातु॒रम् ॥ ४८ ॥ याते॑ ॥ रु॒द्रशि॒वात॒नूःशि॒वाव्वि॒श्वा
हा॑भेष॒जी ॥ शि॒वारु॒तस्य॑भेष॒जीतया॑नोमृडजी॒वसे॑ ॥ ४९ ॥ परि॑

नुः ॥ परिनोरुद्रस्यहेतिर्व्वृणक्तुपरित्त्वेषस्यदुर्म्मतिरघायोः ॥ अव
स्त्थिरामघवद्भ्यस्त्तनुष्ष्वमीढ्वस्त्तोकायतनयायमृड ॥ ५० ॥ मी
ढुष्टमशिवतम । शिवोनः सुमनाभव ॥ परमेव्वृक्षऽआयुधन्निधाय
कृत्तिंव्वसानऽआचरपिनाकम्बिभ्रदागहि ॥ ५१ ॥ व्विकिरिद्द्रवि
लोहित । नमस्त्तेऽअस्तुभगवः ॥ यास्त्तेसहस्रꣳहेतयोन्यमस्म्मन्नि
वपन्तुताः ॥ ५२ ॥ सहस्राणिसहस्रशः ॥ सहस्राणिसहस्रशोबा
ह्वोस्त्तवहेतयः ॥ तासामीशानोभगवःपराचीनामुखाकृधि ॥ ५३ ॥
असंख्यातासहस्राणि । येरुद्राऽअधिभूम्म्याम् ॥ तेषाꣳसहस्र

Nepal Sanskrit University, Balmiki Campus, Kathmandu

योज॒नेव॒धन्न्वा॑नितन्न्मासि ॥ ५४ ॥ अ॒स्मिन्न्म॑ह॒ति ॥ अ॒स्मिन्न्म
ह॒त्त्य॒र्ण॒वे॒न्तरि॑क्षेभ॒वा॒ऽअधि॑ ॥ तेषा॑ꣳसहस्रयोज॒नेव॒धन्न्वा॑नितन्न्म
सि ॥ ५५ ॥ नील॑ग्ग्रीवाःशिति॒कण्ठाः ॥ नी॒ल॑ग्ग्रीवाःशिति॒कण्ठा॒
दिवं॑ꣳरु॒द्राऽउप॑श्रिताः । तेषाँ॑ꣳसहस्रयोज॒नेव॒धन्न्वा॑नितन्न्मसि ॥
॥ ५६ ॥ नील॑ग्ग्रीवाःशिति॒कण्ठाः । श॒र्वाऽअ॒धःक्ष॑मा॒च॒राः ॥ ते
षा॑ꣳसहस्रयोज॒नेव॒धन्न्वा॑नितन्न्मसि ॥ ५७ ॥ येवृ॒क्षेषु॒ । श॒ष्पिप्प॒ञ्ज
रा॒नील॑ग्ग्रीवा॒विलो॑हिताः ॥ तेषा॑ꣳसहस्रयोज॒नेव॒धन्न्वा॑नितन्न्मसि ॥
॥ ५८ ॥ येभूताना॑म् ॥ येभूता॒नाम॑धिपतयोविशि॒खासः॑कप॒र्दिनः ॥

तेषा॑ᳫंसहस्रयोज॒नव॒धन्वा॑नितन्मसि ॥ ५९ ॥ येप॒थाम् ॥ येप॒था
म्पा॑थि॒रक्ष॑यऽऐलबृ॒दाऽआ॑यु॒र्युध॑ः ॥ तेषा॑ᳫंसहस्रयोज॒नेव॒धन्वा॑नित
न्मसि ॥ ६० ॥ येती॒र्त्थानि॑ । प्प्र॒चर॑न्तिसृ॒काह॑स्तानिष॒ङ्गिण॑ः ॥ ते
षा॑ᳫंसहस्रयोज॒नेव॒धन्वा॑नितन्मसि ॥ ६१ ॥ येऽन्ने॑षु । वि॒विद्ध्य॑न्ति
पात्त्रे॑षु॒पिब॑तो॒जना॑न् ॥ तेषा॑ᳫंसहस्रयोज॒नेव॒धन्वा॑नितन्मसि ॥ ६२ ॥
यऽए॒ताव॑न्तऽं॥यऽए॒ताव॑न्तश्च॒भू॒या॑ᳫंसश्च॒दिशो॑रु॒द्द्राव्वि॑तस्त्थि॒रे ॥ते
षा॑ᳫंसहस्रयोज॒नेव॒धन्वा॑नितन्मसि ॥ ६३ ॥ नमो॑स्तु । रु॒द्द्रेब्भ्यो॒
येदि॒वियेषा॑व्व॒र्षमिष॑वऽं ॥ तेब्भ्यो॒दश॒प्प्राची॒र्द्दश॑दक्षि॒णादश॑प्प्र॒तीची॒

द्दिशोदीचीर्द्दिशोर्द्ध्वाः ॥ तेब्भ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुते
यन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदद्ध्मः ॥ ६४ ॥ नमोस्तु । रुद्द्रे
ब्भ्योयेन्तरिक्षेयेषांव्वातऽइषवः ॥ तेब्भ्योदशप्प्राचीर्द्दशदक्षिणादश
प्प्रतीचीर्द्दशोदीचीर्द्दशोर्द्ध्वाः ॥ तेब्भ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृड
यन्तुतेयन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदद्ध्मः ॥ ६५ ॥ नमो
स्तु । रुद्द्रेब्भ्योयेपृथिव्व्यांय्येषामन्नमिषवः ॥ तेब्भ्योदशप्प्राचीर्द्द
शदक्षिणादशप्प्रतीचीर्द्दशोदीचीर्द्दशोर्द्ध्वाः ॥ तेब्भ्योनमोऽअस्तुते
नोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदद्ध्मः ॥

॥ ६६ ॥ [२०] इति श्रीवाजसनेयसंहितायांषोडशोऽध्या
यः ॥ १६ ॥ अश्मन्नूर्जँदशनमस्तेपश्चाग्निस्तिग्मेननवच्चक्षुषःपिता
ष्टावाशुःशिशानःसप्तदशोदेनंक्रमध्वमाग्निनापश्चदशकौशुक्रज्योतिःस
प्तेमꣳस्तनंत्रयोदशननैकोनशतम् ॥ हरिः ॐअश्म्मन्नूर्ज्जँम् ॥ अश्म्म॒
न्नूर्ज्जम्पर्व्वतेशिश्रि॒याणाम॒द्भ्य॒ऽओषधीभ्यो॒व्वन॒स्पतिभ्यो॒ऽअधि॒स
म्भृ॒तम्पयः ॥ तान्न॒ऽइष॒मूर्ज्जँन्धत्तमरुतꣳसꣳर॒राणाऽअश्म्मँस्तेक्षु
न्मयित॒ऽऊर्ग्ग्र्यान्द्वि॒ष्ष्मस्तन्ते॒शुगृंच्छतु ॥ १ ॥ इ॒मामे । अग्न॒ऽ
इष्टकाधे॒नवंःस॒न्त्वेकांच॒दशंच॒दशंचश॒तश्चंश॒तश्चंस॒हस्रंश्चस॒हस्रंश्चा

युतंश्चायुतंश्चनियुतंश्चानियुतंश्चप्प्रयुतश्चार्बुदञ्चन्न्यर्बुदश्चसमुद्रश्चम
ध्यञ्चान्तंश्चपरार्द्धश्चैतामेऽअग्नऽइष्टकाधेनवःसन्त्वमुत्रामुष्मिँम
ल्लोके ॥२॥ ऋतवंस्स्थ॥ऋतवंस्स्थऽऋतावृधंऽऋतुष्ठास्स्थंऋतावृधः॥
घृतश्चुतोमधुश्चुतोविराजोनामकामदुघाऽअक्षीयमाणाः ॥ ३ ॥
समुद्रस्यत्त्वा ॥ समुद्रस्यत्त्वावकयाग्नेपरिव्ययामसि ॥ पावकोऽ
अस्म्मभ्यꣳशिवोभव ॥ ४ ॥ हिमस्यत्त्वा ॥ जरायुणाग्नेपरि
व्ययामसि ॥ पावकोऽअस्म्मभ्यꣳशिवोभव ॥ ५ ॥ उपज्ज्मन् ॥
उपज्ज्मन्नुपवेतसेवतरनदीष्ष्वा ॥ अग्नेपित्तमपामसिमण्डूकिता

भिरागहिसेमन्नोयज्ञम्पावकवर्णꣳशिवङ्कृधि ॥ ६ ॥ अपामिदम् ॥
अपामिदन्न्ययनꣳसमुद्रस्यनिवेशनम् ॥ अन्याँस्तेऽअस्मत्तपन्तु
हेतयः पावकोऽअस्मभ्यꣳशिवोभव ॥ ७ ॥ अग्नेपावक । रो
चिषामन्द्रयादेवजिह्वया ॥ आदेवान्वक्षियक्षिच ॥ ८ ॥ सनः ॥
पावकदीदिवोग्नेदेवाँ२ ऽइहावह ॥ उपयज्ञꣳहविश्चनः ॥ ९ ॥
पावकयायः ॥ पावकयायश्चितयन्त्याकृपाक्षामन्रुरुचऽउषसोन
भानुना ॥ तूर्वन्नयामन्नेतशस्यनूरणऽआयोघृणेनततृषाणोऽअजरः ॥
॥ १० ॥ [१०] नमस्ते ॥ नमस्तेहरसेशोचिषेनमस्तेऽअस्त्व

र्च्चिषे ॥ अन्न्याँस्त्तेऽअस्म्मत्तपन्तुहेतयः÷पावको ऽअस्म्मब्भ्यꣳशि
वोभव ॥ ११ ॥ नृषदेवेट् ॥ नृषदेवेडप्प्सुषदेवेड्बर्हिषदेवेड्वनसदेवे
ड्स्वर्व्विदेवेट् ॥ १२ ॥ येदेवाः ॥ येदेवादेवानांय्यज्ञियायज्ञियाना
ꣳसंव्वत्सरीणमुपभागमासते ॥ अहुतादोहविषोयज्ञेऽअस्म्मिन्त्स्वय
म्पिबन्तुमधुनोघृतस्य ॥ १३ ॥ येदेवाः ॥ येदेवादेवेष्वधिदेवत्त्व
मायन्न्येब्ब्रह्मणःपुरऽएतारोऽअस्य ॥ येब्भ्योनऽऋतेपवतेधामकिञ्च
ननतेदिवोनपृथिव्व्याऽअधिस्नुषु ॥ १४ ॥ प्राणदाऽअपानदाः ॥
प्राणदाऽअपानदाव्व्यानदाव्वर्च्चोदावरिवोदाः ॥ अन्न्याँस्त्तेऽअस्म्मत्तप

न्तुहेतयं÷पावकोऽअस्मभ्यꣳशिवोभव ॥ १५ ॥ [१५] अग्ने
स्तिग्ममेनं । शोचिषायासद्विश्श्वन्न्युत्त्रिणम् ॥ अग्निन्नोंव्वनतेरयि
म् ॥ १६ ॥ यऽइमा । व्विश्श्वाभुवनानिजुह्वदृषिर्होतान्न्यसीदत्पि
तानं÷ ॥ सऽआशिषाद्द्रविणमिच्छमानःप्प्रथमच्छदवराꣳ ऽआ
व्विवेश ॥ १७ ॥ किꣳस्विदासीदधिष्ठानमारम्भणङ्कतमस्स्वित्क
थासीत् ॥ यतोभूमिञ्जनयन्विश्श्वकर्म्माव्विद्यामौर्णोन्महिनाव्विश्श्व
चक्षाःऽ ॥ १८ ॥ व्विश्श्वतश्श्चक्षुरुत । व्विश्श्वतोमुखोव्विश्श्वतोबाहु
रुतव्विश्श्वतस्प्पात् ॥ सम्बाहुब्भ्यान्धमतिसम्पतत्त्रैर्द्यावाभूमीज

नयन्देवऽएकः ॥ १९ ॥ किꣳस्वित ॥ किꣳस्विद्वनङ्कऽउस
वृक्षऽआसयतोद्यावापृथिवीनिष्टतक्षुः ॥ मनीषिणोमनसापृच्छतेदुत
द्यदध्यतिष्ठद्भुवनानिधारयन् ॥ २० ॥ याते ॥ यातेधामानिपरमा
णियावमायामध्यमाविश्वकर्म्मन्नुतेमा ॥ शिक्षासखिभ्योहवि
षिस्वधावः स्वयꣳयजस्वतन्वंवृधानः ॥ २१ ॥ विश्वकर्म्मन्हवि
षा। वावृधानः स्वयꣳयजस्वपृथिवीमुतद्याम् ॥ मुह्यन्त्वन्येऽअ
भितःसपत्नाऽइहास्म्माकम्मघवासूरिरस्तु ॥ २२ ॥ वाचस्प
तिम् ॥ वाचस्पतिंविश्वकर्म्माणमूतयेमनोजुवंवाजेऽअद्याहुवेम ॥

सनोव्विश्वानिहवनानिजोषद्विश्वशम्भूरवसेसाधुकर्म्मा ॥ २३ ॥
व्विश्वकर्म्मन्हविषा । वर्द्धनेनत्रातरमिन्द्रमकृणोरवद्ध्यम् ॥
तस्म्मैव्विशःसमनमन्तपूर्व्वीरयमुग्ग्रोव्विहव्योयथासत् ॥ २४ ॥
[९] चक्षुषःपिता । मनसाहिधीरोघृतमेनेऽअजनन्नम्म्नमाने ॥
यदेदन्ताऽअददृहन्तपूर्व्वऽआदिद्द्यावापृथिवीऽअप्प्रथेताम् ॥ २५ ॥
व्विश्वकर्म्माव्विमनाः ॥ व्विश्वकर्म्माव्विमनाऽआद्विहायाधाताव्वि
धातापरमोतसन्दृक् ॥ तेषामिष्टानिसमिषामदन्तियत्रासप्तऽऋषी
न्परऽएकमाहुः ॥ २६ ॥ योनः । पिताजनितायोव्विधाताधामा

निर्व्वेदभुवनानिविश्श्वा ॥ योदेवानान्नामधाऽएकऽएवतꣳसम्प्रश्नम्भु
वनायन्त्यन्न्या ॥ २७ ॥ तऽआयजन्तद्रविणꣳसमस्म्माऽऋषयः
पूर्व्वेजरितारोनभूना ॥ असूर्त्तेसूर्त्तेरजसिनिषत्तेयेभूतानिसमकृण्व
न्निमानि ॥ २८ ॥ परोदिवा । परऽएनापृथिव्व्यापरोदेवेभिरसुरैर्य्य
दस्ति ॥ कꣳस्विद्गर्ब्भम्प्रथमन्दध्रऽआपोयत्रदेवाःसमपश्श्यन्तपू
र्व्वे ॥ २९ ॥ तमित् ॥ तमिद्गर्ब्भम्प्रथमन्दध्रऽआपोयत्रदेवाःसमग
च्छन्तविश्श्वे ॥ अजस्स्यनाभावद्ध्येकमर्प्पितंय्यस्म्मिन्विश्श्वानि
भुवनानितस्त्थुः ॥ ३० ॥ नतम् ॥ नतंविदाथयऽइमाजजानान्न्य

युष्म्माकमन्तरम्बभूव ॥ नीहारेणप्प्रावृताजल्प्याचासुतृपऽउक्थ
शासश्चरन्ति ॥ ३१ ॥ विश्श्वकर्म्माहि ॥ विश्श्वकर्म्माह्यजनिष्ट
देवऽआदिद्गन्धर्वोऽअभवद्द्वितीयः ॥ तृतीयःपिताजनितौषधीनाम
पाङ्गर्भंव्यदधात्पुरुत्रा ॥ ३२ ॥ [८] आशुःशिशानोवृषभोनभी
मोघनाघनःक्षोभणश्चर्षणीनाम् ॥ सङ्क्रन्दनोनिमिषऽएकवीरःशतꣳ
सेनाऽअजयत्साकमिन्द्रः ॥ ३३ ॥ सङ्क्रन्दनेनानिमिषेण । जिष्णु
नायुत्कारेणदुश्च्यवनेनधृष्णुना ॥ तदिन्द्रेणजयततत्सहद्ध्वंयुधो
नरऽइषुहस्तेनवृष्ण्णा ॥ ३४ ॥ सऽइषुहस्तैः ॥ सऽइषुहस्तैःसनि

षङ्गिभिर्वशीसꣳस्रष्टासयुधऽइन्द्रोगणेन ॥ सꣳसृष्टजित्सोमपाबा
हुशर्द्ध्युग्ग्रधन्वाप्प्रतिहिताभिरस्ता ॥ ३५ ॥ बृहस्प्पतेपरि । दी
य्यारथेनरक्षोहामित्राँ२ऽअपबाधमानः ॥ प्प्रभञ्जन्त्सेनाःप्प्रमृ
णोयुधाजयन्नस्माकमेद्ध्यवितारथानाम् ॥ ३६ ॥ बलविज्ञायस्त्थ
विरः ॥ बलविज्ञायस्त्थविरःप्प्रवीरःसहस्वान्वाजीसहमानऽउग्ग्रः॥
अभिवीरोऽअभिसत्त्वासहोजाजैत्त्रमिन्द्ररथमातिष्ठगोवित् ॥ ३७ ॥
गोत्त्रभिदङ्गोविदम् ॥ गोत्त्रभिदङ्गोविदंवज्ज्रबाहुञ्जयन्तमज्ज्मंप्प्र
मृणन्तमोजसा ॥ इमꣳसजाताऽअनुवीरयद्ध्वमिन्द्रꣳसखायोऽअ

नु॒सꣳर॑भद्ध्व॒म् ॥ ३८ ॥ अ॒भिगो॒त्त्राणि॑ ॥ अ॒भिगो॒त्त्राणि॒सह॑सा॒गाह॑मा
नो॒द॒योव्वी॒रःश॒तम॑न्यु॒रिन्द्र॑ः ॥ दु॒श्च्य॒व॒नःपृ॑तना॒षाड॑यु॒द्ध्योस्माक॒
ꣳसेना॑ऽअवतु॒प्प्रयु॒त्त्सु ॥ ३९ ॥ इन्द्र॑ऽआसाम् ॥ इन्द्र॑ऽआसान्ने॒ता
बृह॒स्पति॒र्द्दक्षि॑णाय॒ज्ञःपु॒रऽए॑तु॒सोम॑ः ॥ दे॒व॒से॒नाना॑मभिभञ्ज॒ती॒ना
ञ्जय॑न्तीनाम्म॒रुतो॑य॒न्त्वग्ग्र॑म् ॥ ४० ॥ इन्द्र॑स्य॒वृष्ण्ण॑ः ॥ इन्द्र॑स्य॒
वृष्ण्णो॒व्वरु॑णस्य॒राज्ञ॑ऽआदि॒त्त्याना॑म्म॒रु॒ताꣳशर्द्ध॑ऽउ॒ग्ग्रम् ॥ म॒हाम॑
नसाम्भु॒वन॒च्च्यु॒वाना॒ङ्घोषो॑दे॒वाना॒ञ्जय॑ता॒मुद॑स्त्थात् ॥ ४१ ॥ उद्ध॑
र्षय । म॒घव॒न्नायु॑धान्यु॒त्सत्त्व॑नाम्मामु॒काना॒म्मना॑ꣳसि ॥ उद्वृ॑

संहि. त्रहन्वाजिनांव्वाजिनान्युद्रथानाञ्जयतांय्यन्तुघोषाः ॥ ४२ ॥ अ
॥१३३॥ स्म्माकमिन्द्रःसमृतेषुध्वजेष्वस्म्माकंय्याऽइषवस्ताजयन्तु ॥ अ
स्म्माकंव्वीराऽउत्तरेभवन्त्वस्म्माँ२ ऽउन्देवाऽअवताहवेषु ॥ ४३ ॥
अमीषाञ्चित्त । म्प्रतिलोभयन्तीगृहाणाङ्गान्यप्वेपरेहि ॥ अ
भिप्प्रेहिनिर्दहहृत्सुशोकैरन्धेनामित्रास्तमसासचन्ताम् ॥ ४४ ॥
अवसृष्टापरा । पतशरव्येब्रह्मसꣳशिते ॥ गच्छामित्रान्प्रप
पू.अ. द्यस्वमामीषाङ्कञ्चनोच्छिषः ॥ ४५ ॥ प्रेत ॥ प्रेताजयतानरऽइन्द्रो
१७ वःशर्म्मय्यच्छतु ॥ उग्रावःसन्तुबाहवोनाधृष्याय्यथासथ ॥ ४६ ॥

असौया । सेनामरुतःपरेषामभ्यैतिनओजसास्पर्द्धमाना ॥ ताङ्गूहततमसापव्रतेनयथामीऽअन्योऽअन्यन्नजानन् ॥ ४७ ॥ यत्र बाणाः । सम्पतन्तिकुमाराविशिखाऽइव ॥ तन्नऽइन्द्रोबृहस्पतिरदितिःशर्म्मयच्छतुव्विश्श्वाहाशर्म्मयच्छतु ॥ ४८ ॥ मर्म्माणिते ॥ मर्म्माणितेव्वर्म्मणाच्छादयामिसोमस्त्वाराजामृतेनानुवस्ताम् ॥ उरोर्व्वरीयोव्वरुणस्तेकृणोतुजयन्तन्त्वानुदेवामदन्तु ॥ ॥ ४९ ॥ [१७] उदेनम् ॥ उदेनमुत्तरान्नयाग्नेघृतेनाहुत ॥ रायस्पोषेणसꣳसृजप्प्रजयाचबहुङ्कृधि ॥५०॥ शतम् १००॥इन्द्रेमम् ॥ इन्द्रे

मम्प्रंतुरान्नंयसजातानांमसद्दृशी ॥ समैनुंब्वर्च्चंसासृजदेवानांम्भागुदाऽअंसत् ॥५१॥ यस्यंकुम्र्मः ॥ यस्यंकुम्म्मोगृहेह्वविस्त्तमंग्ग्नेव्वर्द्धयात्वम् ॥ तस्म्मैदेवाऽअधिंब्ब्रुवन्नुयञ्चब्ब्रह्मणस्प्पतिः ॥ ५२ ॥ उदुत्त्वा ॥ उदुंत्त्वाव्विश्श्वेदेवाऽअग्ग्नेभरंन्तुचित्तिभिः ॥ सनोभवाशिवस्त्वꣳसुप्प्रतीकोव्विभावसुः ॥ ५३ ॥ पञ्चदिशः ॥ पञ्चदिशोदैवीर्य्यज्ञमंवन्तुदेवीरपामंतिन्दुर्म्मतिम्बाधमानाः ॥ रायस्प्पोषेयज्ञपतिमाभजंन्तीरायस्प्पोषेऽअधियज्ञोऽअंस्त्थात् ॥ ५४ ॥ समिद्धेऽअग्नौ ॥ समिद्धेऽअग्नावधिमामहानऽउक्थपत्त्रऽईड्योगृभीतः ॥ तु

स्तङ्घर्म्मम्परिगृह्यायजन्तोर्ज्जायद्यज्ञमयजन्तदेवाः ॥ ५५ ॥ दैव्यायधर्त्रे ॥ जोष्ट्रेदेवश्श्रीःश्श्रीमनाःशतपयाः ॥ परिगृह्यदेवायज्ञमायन्देवादेवेभ्योऽअध्वर्य्यन्तोऽअस्थुः ॥ ५६ ॥ वीतꣳहविः । शमितꣳशमितायजध्यैतुरीयोयज्ञोयत्रहव्यमेति ॥ ततोवाकाऽआशिषोनोजुषन्ताम् ॥ ५७ ॥ सूर्य्यरश्मिर्हरिकेशःपुरस्तात्सविताज्ज्योतिरुदयाँ२ ऽअजस्रम् ॥ तस्यपूषाप्प्रसवेयातिविद्वान्त्सम्पश्यन्विश्वा भुवनानिगोपाः ॥ ५८ ॥ विमानःऽएषः ॥ विमानऽएषदिवोमध्यऽआस्तऽआपप्प्रिवान्रोदसीऽअन्तरिक्षम् ॥ सविश्वाचीरभिचष्टे

घृताचीरन्तरापूर्व्वमपरश्चकेतुम् ॥ ५९ ॥ उक्षासमुद्रः ॥ उक्षासमु
द्रोऽअरुणःसुपर्णःपूर्व्वस्ययोनिम्पितुराविवेश ॥ मद्ध्येदिवोनिहितः
पृश्निरश्मा विचक्रमेरजसस्पात्यन्तौ ॥ ६० ॥ इन्द्रंविश्वाः ॥ इ
न्द्रंविश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथीतमꣳरथीनांवाजा
नाꣳसत्त्पतिम्पतिम् ॥ ६१ ॥ देवहूर्य्यज्ञः ॥ देवहूर्य्यज्ञऽआच
वक्षत्सुम्नहूर्य्यज्ञऽआचवक्षत् ॥ यक्षदग्निर्देवोदेवाꣳ ऽआचवक्ष
त् ॥ ६२ ॥ वाजस्यमा । प्प्रसवऽउद्ग्राभेणोदग्ग्रभीत् ॥ अधास
पत्त्नानिन्द्रोमेनिग्ग्राभेणाधराꣳ अकः ॥ ६३ ॥ उद्ग्राभञ्च । नि

ग्राभश्चब्रह्मदेवाऽअवीवृधन् ॥ अधासपत्नाँनिन्द्राग्नीमेविषूचीना
न्व्यस्यताम् ॥ ६४ ॥ [१५] क्रमध्वमग्निना ॥ क्रमध्वमग्निनाना
कमुख्यꣳहस्तेषुबिभ्रतः ॥ दिवस्पृष्ठꣳस्वर्ग्गत्वामिश्रादेवेभि
राध्वम् ॥ ६५ ॥ प्राचीमनु । प्रदिशम्प्रेहिविद्वानग्नेरग्नेपुरोऽअ
ग्निर्भवेह ॥ विश्वाऽआशादीद्यानोविभाह्यूर्ज्जन्नोधेहिद्विपदेचतुष्प
दे ॥ ६६ ॥ पृथिव्याऽअहम् ॥ पृथिव्याऽअहमुदन्तरिक्षमारुह
मन्तरिक्षाद्दिवमारुहम् ॥ दिवोनाकस्यपृष्ठात्स्वर्ज्ज्योतिरगामहम् ॥
॥ ६७ ॥ स्वर्य्यन्तः ॥ स्वर्य्यन्तोनापेक्षन्तऽआद्याꣳरोहन्तिरोद

सी ॥ यज्ञंयेविश्वतोधारꣳसुविद्वाꣳसोवितेनिरे ॥ ६८ ॥ अग्ने
प्प्र ॥ अग्नेप्प्रेहिप्प्रथमोदेवयताञ्चक्षुर्देवानामुतमर्त्यानाम् ॥ इयक्ष
माणाभृगुभिः सजोषाःस्वर्यन्तुयजमानाःस्वस्ति ॥ ६९ ॥ न
क्तोषासा ॥ नक्तोषासासमनसाविरूपेधापयेतेशिशुमेकꣳसमीची ॥
द्यावाक्षामारुक्मोऽअन्तर्विभातिदेवाऽअग्निन्धारयन्द्रविणोदाः ॥
॥ ७० ॥ अग्नेसहस्राक्ष । शतमूर्द्धञ्छतन्तेप्प्राणाःसहस्रंव्यानाः ॥
त्वꣳसाहस्रस्यरायऽईशिषेतस्मैतेविधेमवाजायस्वाहा ॥ ७१ ॥
सुपर्ण्णोसि । गरुत्मान्पृष्ठेपृथिव्याःसीद ॥ भासान्तरिक्षमापृण

ज्ज्योतिषादिवमुत्तंभानुतेजंसादिशऽउद्दृँह ॥ ७२ ॥ आजुह्वानःसु
प्प्रतीकः । पुरस्त्तादग्ग्नेस्वँयोनिमासीदसाधुया ॥ अस्म्मिन्त्सध
स्त्थेऽअद्ध्युत्तरस्म्मिन्विश्श्वेदेवायजमानश्चसीदत ॥ ७३ ॥ ताँ
सवितुः ॥ ताँसवितुर्व्वरेण्ण्यस्यचित्त्रामाहंव्वृणेसुमतिंव्विश्श्वजन्न्या
म् ॥ यामस्यकण्ण्वोऽअदुहत्प्रपीनाँसहस्रधाराम्पयसामहीङ्गाम् ॥
॥ ७४ ॥ विधेमते । परमेजन्न्मन्नग्ग्नेविधेमस्तोमैरवरेसधस्त्थे ॥ य
स्म्माद्योनेरुदारिथायजेतम्प्रत्वेहवीँषिजुहुरेसमिद्धे ॥ ७५ ॥ प्रे
द्धोऽअग्ग्ने । दीदिहिपुरोनोजस्त्रयासूर्म्म्यायविष्ठ ॥ त्त्वाँशश्वन्तऽउ

पंयन्तिव्वाजांऽ ॥ ७६ ॥ अन्ग्नेतम् ॥ अग्ग्नेतमुद्याऽश्श्वन्नस्त्तोमैंःक्क्रतु
न्नभुद्द्रᳪंहृंदिस्प्पृशंम् ॥ ऋद्ध्यामांतुऽओहैंः ॥७७॥ चित्तिञ्जुहोमि ॥
च्चित्तिञ्जुहोमिमनंसाघृतेनुयथांदेवाऽइहागमंन्वीतिहोत्त्राऽऋतावृधंः॥
पत्त्युंव्विश्श्वंस्युभूमंनोजुहोमिव्विश्श्वकंर्म्मणेव्विश्श्वाहादांब्भ्यᳪंहुविः ॥
॥ ७८ ॥ सुप्प्तते । अग्ग्नेसुमिधंःसुप्प्तजिह्वाःसुप्प्तऽऋषंयःसुप्प्तधामं
प्प्रियाणिं ॥ सुप्प्तहोत्त्राᳪंःसप्प्तुधात्त्वांयजन्तिसुप्प्तयोनीरापृंणस्वघृते
नुस्वाहां ॥ ७९ ॥ [१५] शुक्क्रज्ज्योतिश्च्च । चित्त्रज्ज्योतिश्श्चसुत्त्य
ज्ज्योतिश्श्चुज्ज्योतिष्म्मांश्च ॥ शुक्क्रश्च्चऽऋतुपाश्च्चात्त्यᳪंहाः ॥ ८० ॥

ईदृङ्च ।। ईदृङ्चान्यादृङ्चसदृङ्चप्प्रतिसदृङ्च ।। मितश्चसम्मितश्चसभराः ।।
।। ८१ ।। ऋतश्च । सत्त्यश्चध्रुवश्चधरुणश्च ।। धर्त्ताचविधर्त्ताचवि
धारयः ।। ८२ ।। ऋतजिच्च । सत्त्यजिच्चसेनजिच्चसुषेणश्च ।।
अन्तिमित्रश्चदूरेऽअमित्रश्चगणः ।। ८३ ।। ईदृक्षासऽएतादृक्षा
सः ।। ईदृक्षासऽएतादृक्षासऽऊषुणःसदृक्षासःप्प्रतिसदृक्षासऽएतन ।।
मितासश्चसम्मितासोनोऽअद्यसभरसोमरुतोयज्ञेऽअस्मिन् ।।८४।।
स्वतवाँश्च । प्प्रघासीचसान्तपनश्चगृहमेधीच ।। क्रीडीचशाकी
चोज्जेषी ।। ८५ ।। इन्द्रन्दैवीः ।। इन्द्रन्दैवीर्व्विशोमरुतोनुवर्त्मानो

भवन्न्यथेन्द्रन्दैवीर्व्विशो मरुतोनुवर्त्मानोभवन् ॥ एवमिमंय्यजमा
नन्दैवीश्च व्विशो मानुषीश्चानुवर्त्मानोभवन्तु ॥ ८६ ॥ [७]
इमꣳस्तनम् ॥ इमꣳस्तनमूर्ज्जस्वन्तन्धयापाम्प्रपीनमग्ने सरिर
स्यमद्ध्ये ॥ उत्सञ्जुषस्वमधुमन्तमर्व्वन्त्समुद्द्रियꣳसदनमा विशस्व
॥ ८७ ॥ घृताम्मिमिक्षे ॥ घृतमस्ययोनिर्घृतेऽश्रितो घृतम्म्वस्यधाम ॥
अनुष्ष्वधमावहमादयस्वस्वाहाकृतंव्वृषभव्वक्षिहव्यम् ॥ ८८ ॥ समु
द्द्राद्दूर्म्मिः ॥ समुद्द्राद्दूर्म्मिर्म्मधुमाꣳ ऽउदारदुपाꣳशुनासममृतत्त्व
मानट् ॥ घृतस्यनामगुह्यंय्यदस्तिजिह्वादेवानाममृतस्यनाभिः ॥

॥ ८९ ॥ व॒यन्नाम ॥ व॒यन्नाम॒प्रब्र॑वामा घृ॒तस्या॒स्मिन्य॒ज्ञे धा॑रया
मा॒नमो॑भिः ॥ उप॑ब्र॒ह्मा शृ॑णवच्छ॒स्यमा॑नं॒ चतुः॑शृङ्गो॑ऽवमीद्गौ॒रऽएतत्
॥ ९० ॥ च॒त्वारि॒शृङ्गा॑ ॥ च॒त्वारि॒शृङ्गा॒त्रयो॑ऽअस्य॒पादा॒द्वेशी॒र्षे॑स॒प्त
हस्ता॑सोऽअस्य ॥ त्रिधा॑ब॒द्धो वृ॑ष॒भो रो॑रवीति म॒हो दे॒वो मर्त्या॒ँ२॥ऽआ
वि॑वेश ॥ ९१ ॥ त्रिधा॑हि॒तम् ॥ त्रिधा॑हि॒तम्प॒णिभि॑र्गु॒ह्यमा॑नं॒ग
वि॑दे॒वासो॑ घृ॒तमन्व॑विन्दन् ॥ इन्द्र॒ऽएक॒ꣳसूर्य्य॒ऽएकं॑जजानवे॒नादेकं॑
ꣳस्व॒धया॒निष्ट॑तक्षुः ॥ ९२ ॥ ए॒ताऽअ॑र्षन्ति ॥ ए॒ताऽअ॑र्षन्ति हृ॒द्या॑त्स
मु॒द्रा॒च्छ॒तव्र॑जा रि॒पुणा॒ नाव॒चक्षे॑ ॥ घृ॒तस्य॒ धारा॑ऽअ॒भिचा॑कशीमि हि॒

र॒ण्य्ययो॑व्वेत॒सोम॒ध्य॑ऽआसाम् ॥ ९३ ॥ स॒म्म्यक्क्स्त्र॑वन्ति । स॒रितो
नधेना॑ऽअ॒न्तर्हृ॒दामन॑सापू॒यमा॑नाः ॥ ए॒ते॑ऽअ॑र्षन्त्यू॒र्म्मयो॑घृ॒तस्य॑मृ॒
गाऽइ॑वक्षि॒प॒णोरीष॑माणाः ॥ ९४ ॥ सिन्धो॑रिवप्प्रा॒द्ध्व॒ने ॥ सिन्धो॑
रिवप्प्रा॒नद्ध्व॒नेशू॑घ॒नास॒ोव्वात॑प्प्रमियः पतयन्तिय॒ह्वाः ॥ घृ॒तस्य॒धारा॑ऽ
अ॒रु॒षोनव्वा॒जीकाष्ठा॑भि॒न्दन्नू॒र्म्मिभि॑ः पिन्व॑मानः ॥ ९५ ॥ अ॒भिप्र॑
वन्त ॥ अ॒भिप्र॑वन्तस॒म॑नेव॒योषाः॑कल्ल्या॒ण्ण्य॒ःस्म्मय॑मानासोऽअ॒
ग्निम् ॥ घृ॒तस्य॒धाराः॑स॒मिधो॑नसन्त॒ताजु॑षा॒णोह॑र्य्यतिजा॒तवे॑दाः ॥
॥ ९६ ॥ क॒न्न्याऽइवव्वह॒तुम् ॥ क॒न्न्याऽइवव्वह॒तुमेत॒वाऽउ॑ऽअ॒ञ्ज्य॑ञ्जाना

ऽअभिचाकशीमि ॥ यत्त्रसोमः सूयतेयत्त्रंयज्ञोघृतस्यधाराऽअभितत्त्प
वन्ते ॥९७॥ अभ्यर्षत । सुष्टुतिङ्गव्यमाजिमस्म्मासुभद्द्राद्रविणानिध
त्त॥इमंय्यज्ञन्नयतदेवतानोघृतस्यधारामधुमत्त्पवन्ते ९८॥धामन्ते॥
धामन्तेव्विश्श्वम्भुवनमधिश्श्रितमन्तःसमुद्द्रेहृद्द्यन्तरायुषि ॥ अपाम
नीकेसमिथेयऽआभृतस्त्तमश्यामधुमन्तन्तऽऊर्म्मिम् ॥९९॥[१३]
इति शुक्लयजुःसंहितायांसप्तदशोऽध्यायः ॥१७॥ श्रीगणेशायनमः॥
॥ वेदपुरुषायनमः ॥वाजःसत्त्यमृक्चर्चचतुष्काअश्माग्निस्त्रिकावर्ष्शुः
पञ्चैकाचतस्रोवाजायद्वेवाजस्यन्नवष्टावृताषाट्त्रयोदशाग्निंयुनज्मी

सप्तयदाकूताद्द्वात्रिंहत्त्यायदशकौत्रयोदशसप्तसप्तति: ॥ हार: ॐव्वाज
श्च । मेप्रसवश्चमेप्रयतिश्चमेप्रसितिश्चमेधीतिश्चमेक्रतुश्चमेस्वरश्च
मेःश्लोकश्चमेःश्रवश्चमेःश्रुतिश्चमेज्ज्योतिश्चमेस्वश्चमेयज्ञेनकल्प
न्ताम् ॥ १ ॥ प्राणश्च । मेपानश्चमेव्यानश्चमेसुश्चमेचित्तञ्चमऽआ
धीतञ्चमेव्वाक्चमेमनश्चमेचक्षुश्चमेःश्रोत्रञ्चमेदक्षश्चमेबलञ्चमेयज्ञेनक
ल्पन्ताम् ॥ २ ॥ ओजश्च । मेसहश्चमऽआत्माचमेतनूश्चमेशर्म्म
चमेव्वर्म्मचमेङ्गानिचमेस्त्थीनिचमेपरूंषिचमेशरीराणिचमऽआयु
श्चमेजराचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ ज्ज्यैष्ठ्यञ्च । मऽआधिपत्त्य

ञ्चमेम॒न्युश्च॑मे॒भाम॑श्च॒मेम॑श्च॒मेम्भ॑श्च॒मेजे॒माच॑मेमहि॒माच॑मेव्वरि॒
माच॑मेप्प्रथि॒माच॑मेव्वर्षि॒माच॑मेद्द्राघि॒माच॑मेव्वृ॒द्धञ्च॑मे॒व्वृद्धि॑श्च॒मेय॒ज्ञेन॑
कल्प्पन्ताम् ॥४॥ [४] स॒त्यञ्च॑। मेश्श्र॒द्धाच॑मे॒जग॑च्च॒मे॒धन॑ञ्च॒मे॒व्विश्व॑
ञ्चमे॒मह॑श्च॒मेक्क्रीडाच॑मे॒मोद॑श्च॒मेजा॒तञ्च॑मेजनि॒ष्यमा॑णञ्चमेसू॒क्तञ्च
मेसुकृ॒तञ्च॑मेय॒ज्ञेन॑कल्प्पन्ताम् ॥ ५ ॥ ऋ॒तञ्च॑। मे॒मृत॑ञ्च॒मेय॒क्ष्म
ञ्च॒मेनाम॑यच्च॒मेजी॒वातु॑श्च॒मेदी॒ग्घायु॒त्त्वञ्च॑मेनमि॒त्रञ्च॒मेभय॑ञ्च॒मेसु॒ख
ञ्च॑मे॒शय॑नञ्च॒मेसू॒षाश्च॑मेसु॒दिन॑ञ्च॒मेय॒ज्ञेन॑कल्प्पन्ताम् ॥ ६ ॥ य॒न्ता
च॑। मे॒धर्ता च॑मे॒क्षेम॑श्च॒मे॒धृति॑श्च॒मे॒व्विश्व॑ञ्च॒मे॒मह॑श्च॒मेसं॒व्विच्च॑मे॒ज्ञा

त्रञ्चमेसूश्चमेप्प्रसूश्चमेसीरञ्चमेलयश्चमेयज्ञेनकल्प्पन्ताम् ॥ ७ ॥
शञ्चमेमयश्चमेप्प्रियञ्चमेनुकामश्चमेकामश्चमेसौमनसश्चमेभग
श्चमेद्द्रविणञ्चमेभद्द्रञ्चमेश्रेयश्चमेव्वसीयश्चमेयशश्चमेयज्ञेनकल्प्प
न्ताम् ॥ ८ ॥ [४] ऊर्क्चँ । मेसूनृताचमेपयश्चमेरसश्चमेघृत
ञ्चमेमधुचमेसग्ग्धिश्चमेसपीतिश्चमेकृषिश्चमेव्वृष्टिश्चमेजैत्रञ्चमऽ
औद्भिद्यञ्चमेयज्ञेनकल्प्पन्ताम् ॥ ९ ॥ रयिश्चँ । मेरायश्चमेपुष्टञ्च
मेपुष्टिश्चमेव्विभुचमेप्प्रभुचमेपूर्णञ्चमेपूर्णतरञ्चमेकुयवञ्चमेक्षितञ्च
मेन्नञ्चमेक्षुञ्चमेयज्ञेनकल्प्पन्ताम् ॥ १० ॥ व्वित्तञ्चँ । मेव्वेद्यञ्चमेभूत

श्चं॑मेभवि॒ष्यच्चं॑मेसु॒गञ्चं॑मेसुप॒त्थ्यञ्चम॒ऽऋ॒द्धञ्चं॑म॒ऽऋद्धिं॑श्चमेक्लृ॒प्तञ्च॑
मे॒क्लृप्ति॑श्चमेम॒ति॑श्चं॑मेसुम॒ति॑श्चं॑मेय॒ज्ञेनं॑कल्पन्ताम् ॥ ११ ॥ व्री
ह॒यं॑श्च ॥ मे॒यवां॑श्चमे॒माषां॑श्चमे॒तिलां॑श्चमेमु॒द्गा॑श्चं॑मे॒खल्वां॑श्चमे
प्प्रि॒यङ्गं॑वश्च॒मेणं॑वश्चमेश्या॒माकां॑श्चमेनी॒वारां॑श्चमेगो॒धूमां॑श्चमेम॒सू
रां॑श्चमेय॒ज्ञेनं॑कल्पन्ताम् ॥ १२ ॥ [४] अश्म्मां॑च ॥ मे॒मृत्ति॑का
चमेगि॒रयं॑श्चमे॒पर्व्व॑ताश्चमे॒सिकं॑ताश्चमे॒वन॒स्प्पतं॑यश्चमे॒हिरं॑ण्यञ्च॒मे
यं॑श्चमेश्या॒मञ्चं॑मेलो॒हञ्चं॑मे॒सीसं॑श्चमे॒त्रपुं॑चमेय॒ज्ञेनं॑कल्पन्ताम् ॥
॥ १३ ॥ अ॒ग्निश्चं॑ । म॒ऽआपं॑श्चमेवी॒रुधं॑श्चम॒ऽओषं॑धयश्चमेकृष्ट

पच्छ्याश्चमेकृष्टपच्छ्याश्चमेग्ग्राम्म्याश्चमेपशवऽआरण्याश्चमेव्वित्तञ्च
मेव्वित्तिश्चमेभूतञ्चमेभूतिश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १४ ॥ व्वसु
च । मेव्वसतिश्चमेकर्म्मञ्चमेशक्तिश्चमेर्थश्चमऽएमश्चमऽइत्याचमे
गतिश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १५ ॥ [३] अग्निश्च ।
मऽइन्द्रश्चमेसोमश्चमऽइन्द्रश्चमेसविताचमऽइन्द्रश्चमेसरस्वतीचम
ऽइन्द्रश्चमेपूषाचमऽइन्द्रश्चमेबृहस्पतिश्चमऽइन्द्रश्चमेयज्ञेनकल्प
न्ताम् ॥ १६ ॥ मित्रश्च । मऽइन्द्रश्चमेव्वरुणश्चमऽइन्द्रश्चमे
धाताचमऽइन्द्रश्चमेत्त्वष्टाचमऽइन्द्रश्चमेमरुतश्चमऽइन्द्रश्चमेविश्वेच

मेदे॒वाऽइन्द्र॑श्चमेय॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ १७ ॥ पृ॒थि॒वीच॑ । म॒ऽइन्द्र॑
श्चमे॒ऽन्तरि॑क्षञ्चम॒ऽइन्द्र॑श्चमे॒द्यौश्च॑म॒इन्द्र॑श्चमे॒समा॑श्चम॒ऽइन्द्र॑श्चमे॒नक्ष
त्राणि॒चम॒ऽइन्द्र॑श्चमे॒दिश॑श्चम॒ऽइन्द्र॑श्चमेय॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ १८ ॥
[३] अ॒ꣳशुश्च॑ । मेर॒श्मिश्च॒मेदा॑भ्यश्च॒मेधि॑पतिश्चम॒ऽउपा॒ꣳशुश्च
मे॒न्तर्या॒मश्च॑म॒ऽऐन्द्रवाय॒वश्च॑मेमैत्रावरु॒णश्च॑म॒ऽआश्वि॒नश्च॑मेप्प्रति
प्प्रस्थान॑श्चमेशु॒क्रश्च॑मेम॒न्थीच॑मेय॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ १९ ॥ आ॒ग्र॒
यणश्च । मेवै॒श्वदे॒वश्च॑मेध्रु॒वश्च॑मेवै॒श्वान॒रश्च॑म॒ऽऐन्द्रा॒ग्नश्च॑मेम॒हावै॑
श्वदेवश्चमेमरुत्वतीया॑श्चमे॒निष्केवल्यश्चमेसावि॒त्रश्च॑मेसारस्व॒तश्च॑

मेपात्नीवतश्च मेहारियोजनश्च मेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २० ॥ स्रुचश्च । मेचमसाश्च मेवायव्यानिच मेद्रोणकलशश्च मेग्रावाणश्च मेधिषवणेचमेपूतभृच्च मऽआधवनीयश्च मेवेदिश्च मेबर्हिश्च मेऽवभृथश्च मेस्वगाकारश्च मेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २१ ॥ अग्निश्च । मेघर्म्मश्च मेर्कश्च मेसूर्य्यश्च मेप्राणश्च मेश्वमेधश्च मेपृथिवीचमेदितिश्च मेदितिश्च मेद्यौश्च मेङ्गुलयःशक्वरयोदिशश्च मेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २२ ॥ व्रतञ्च । मऽऋतवश्च मेतपश्च मेसंवत्सरश्च मेहोरात्रेऽऊर्वष्ठीवेबृह

द्रथन्त॒रे॑च॑मेय॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥ २३ ॥ [५] एका॑च । मेति॒
स्रश्च॑मेति॒स्रश्च॑म॒पञ्च॑चम॒पञ्च॑चमेस॒प्तच॑मेस॒प्तच॑म॒नव॑चम॒नव॑चम॒
ऽएका॑दशचम॒ ऽ एका॑दशचमे॒त्रयो॑दशचम॒त्रयो॑दशचम॒पञ्च॑दशचम॒प
ञ्च॑दशचमेस॒प्तद॑शचमेस॒प्तद॑शचम॒नव॑दशचम॒नव॑दशचम॒ऽएक॑विꣳ
क॑विꣳशतिश्चम॒ऽएका॑विꣳशतिश्चमे॒त्रयो॑विꣳशतिश्चम॒त्रयो॑विꣳशति
श्चम॒पञ्च॑विꣳशतिश्चम॒पञ्च॑विꣳशतिश्चमेस॒प्ता॑विꣳशतिश्चमेस॒प्ता॑वि
ꣳशतिश्चम॒नवा॑विꣳशतिश्चम॒नव॑विꣳशतिश्चम॒ऽएक॑त्रिꣳशच्चम॒ऽएक॑
त्रिꣳशच्चम॒त्रया॑स्त्रिꣳशच्चमेय॒ज्ञेन॑कल्पन्ताम् ॥२४॥ चत॑स्रश्च । म॒ष्टौ

चमेष्टौचमेद्वादशचमेद्वादशचमेषोडशचमेषोडशचमेविꣳशतिश्चमे
विꣳशतिश्चमेचतुर्विꣳशतिश्चमेचतुर्विꣳशतिश्चमेष्टाविꣳशतिश्चमेष्टा
विꣳशतिश्चमेद्वात्रिꣳशच्चमेद्वात्रिꣳशच्चमेषट्त्रिꣳशच्चमेषट्त्रिꣳशच्चमे
चत्वारिꣳशच्चमेचत्वारिꣳशच्चमेचतुश्चत्वारिꣳशच्चमेचतुश्चत्वा
रिꣳशच्चमेष्टाचत्वारिꣳशच्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥२५॥ त्र्यविश्च । मे
त्र्यवीचमेदित्यवाट्चमेदित्यौहीचमेपञ्चाविश्चमेपञ्चावीचमेत्रिवत्स
श्चमेत्रिवत्साचमेतुर्य्यवाट्चमेतुर्य्यौहीचमेयज्ञेनकल्पन्ताम्॥ २६॥प
ष्ठवाट् । मेपष्ठौहीचमऽउक्षाचमेवशाचमऽऋषभश्चमेवेहच्चमेनड्वाँश्च

मेधेनुश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २७ ॥ [४] व्वाजायस्वाहा ।
प्प्रसवायस्वाहापिजायस्वाहाक्क्रतवेस्वाहाव्वसवेस्वाहाहर्प्पतयेस्वाहा
ह्नेमुग्ग्धायस्वाहामुग्ग्धायव्वैनꣳशिनायस्वाहाव्विनꣳशिनऽआन्त्या
यनायस्वाहान्त्यायभौवनायस्वाहाभुवनस्यपतयेस्वाहाधिपतयेस्वा
हाप्प्रजापतयेस्वाहा ॥ इयन्तेराण्मित्त्राययन्तासियमनऽऊर्ज्जेत्त्वावृ
ष्ट्यैत्त्वाप्प्रजानान्त्वाधिपत्त्याय ॥ २८ ॥ आयुर्य्यज्ञेन । कल्पता
म्प्राणोयज्ञेनकल्पताञ्चक्षुर्य्यज्ञेनकल्पताꣳश्श्रोत्त्रंय्यज्ञेनकल्पतां
व्वाग्ग्यज्ञेनकल्पताम्मनोयज्ञेनकल्पतामात्त्मायज्ञेनकल्पताम्ब्र

संहि. ह्मायज्ञेनकल्प्पताञ्ज्योतिर्य्यज्ञेनकल्प्पताᳫस्वर्य्यज्ञेनकल्प्पताम्पृ
॥१४९॥ ष्ठंय्यज्ञेनकल्प्पतांय्यज्ञोयज्ञेनकल्प्पताम् ॥ स्तोमश्श्चयजुश्श्चऽऋक्च
सामचबृहच्चरथन्तरञ्च ॥ स्वर्द्देवाऽअगन्मामृताऽअभूमप्प्रजापतेः
प्प्रजाऽअभूमव्वेट्स्वाहा ॥ २९ ॥ [२] व्वाजस्यनु । प्प्रसवेमातरं
म्महीमदितिन्नामव्वचसाकरामहे ॥ यस्यामिदंव्विश्श्वम्भुवनमाविवे
शतस्यान्नोदेवःसविताधर्म्मसाविषत् ॥ ३० ॥ व्विश्श्वेऽअद्य । मरुतो
यू.अ. व्विश्श्वेऽऊतीव्विश्श्वेभवन्त्वग्नयःसमिद्धाः ॥ व्विश्श्वेनोदेवाऽअवसागम
१८ न्तुव्विश्श्वमस्तुद्रविणंव्वाजोऽअस्मे ॥ ३१ ॥ व्वाजोनः । सप्तप्प्रदि

श॒श्चत॑स्रोवापरा॒वत॑ः ॥ व्वाजो॑नो॒व्विश्वै॑र्द्दे॒वैर्द्धन॑सातावि॒हाव॑तु ॥ ३२॥
व्वाजो॑नः ॥ व्वाजो॑नोऽअ॒द्यप्प्रसु॑वाति॒दा॒नंव्वाजो॑दे॒वाꣳ ऽऋ॒तुभि॑ः
कल्प्पयाति ॥ व्वाजो॒हिमा॒सर्व्वँ॑वीरञ्ज॒जान॒व्विश्श्वा॒ऽआशा॒व्वाज॑पति
र्ज्जयेयम् ॥ ३३ ॥ व्वाज॑ःपु॒रस्ता॑त् ॥ व्वाज॑ःपु॒रस्ता॑दु॒तम॑द्ध्य॒तो
नो॒व्वाजो॑दे॒वान्ह॒विषा॑व्वर्द्धयाति ॥ व्वाजो॒हिमा॒सर्व्वँ॑वीरञ्च॒कार॒सर्व्वा॒ऽ
आशा॒व्वाज॑पति॒र्ब्भवेयम् ॥ ३४ ॥ सम्मा॑ । सृजामि॒पय॑सापृथि॒व्याः
सम्मा॑सृ॒जाम्म्य॒द्भिरोष॑धीभिः ॥ सो॒हंव्वाज॑ꣳसनेयमग्ग्ने ॥ ३५ ॥ प
य॑ःपृथि॒व्याम् ॥ पय॑ःपृथि॒व्याम्पय॒ऽओष॑धीषु॒पयो॑दि॒व्य॒न्तरि॑क्षे॒पयो

धाः ॥ पयस्वतीः प्प्रदिशः सन्तुमह्यम् ॥ ३६ ॥ देवस्यत्त्वा । स
वितुः प्प्रसवेश्विनोर्ब्बाहुब्भ्याम्पूष्णोहस्ताब्भ्याम् ॥ सरस्वत्यैव्वा
चोयन्तुर्य्यन्त्रेणाग्नेः साम्म्राज्ज्येनाभिषिञ्चामि ॥ ३७ ॥ [८ ॥ ऋ
ताषाडृतधामा ॥ ऋताषाडृतधामाग्निर्ग्गन्धर्व्वस्तस्यौषधयोप्प्सर
सोमुदोनाम ॥ सनऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पातुतस्म्मैस्वाहाव्वाट्ताब्भ्युःस्वा
हा ॥ ३८ ॥ सꣳहितोव्विश्वसामा । सूर्य्योगन्धर्व्वस्तस्यमरीच
योप्प्सरसऽआयुवोनाम ॥ सनऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पातुतस्म्मैस्वाहाव्वा
ट्ताब्भ्युःस्वाहा ॥ ३९ ॥ सुषुम्म्णःसूर्य्यरश्म्मिः ॥ सुषुम्म्णःसु

ठ्यँरश्मिम्मश्चुन्द्रमांगन्धुर्व्वस्त्तस्युनक्षंत्त्राण्यप्प्सुरसौंभेकुरंयुोनामं ॥
सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षुत्त्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहुाव्वाट्ताभ्म्युंऽस्वाहां ॥ ४० ॥
इषिुरोव्विुश्श्वव्यंचाः ॥ इषिुरोव्विुश्श्वव्यंचुाव्वातोंगन्धुर्व्वस्त्तस्यापोंऽ
अप्प्सुरसुऽऊज्जौंनामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षुत्त्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहुाव्वा
ट्ताभ्म्युंऽस्वाहां ॥ ४१ ॥ भुज्ज्युःसुंपुर्णः ॥ भुज्ज्युःसुंपुण्णौंयुज्ञोगं
न्धुर्व्वस्त्तस्युदक्षिंणाऽअप्प्सुरसंस्त्तुावानामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षुत्त्र
म्पांतुतस्म्मैस्वाहुाव्वाट्ताभ्म्युंऽस्वाहां ॥ ४२ ॥ प्रुजापंतिर्व्विंश्श्वकर्म्मुां
मनोंगन्धुर्व्वस्त्तस्यंऽऋक्कसुामान्न्यंप्प्सुरसुऽएष्ट्टंयुोनामं ॥ सनंऽइदम्ब्र

ह्मम॑क्ष॒त्रम्पा॑तु त॒स्म्मै॒स्वाहा॒व्वाट्ता॒भ्य॒ःस्वाहा॑ ॥ ४३ ॥ सनः॑ ॥ सनो॑भु
व॒नस्य॒पते॒प्प्र॒जाप॒ते॒यस्य॑त॒ऽउ॒परि॑गृ॒हायस्य॑वे॒ह ॥ अ॒स्म्मै॑ब्र॒ह्म॑णे॒स्मै॑
क्ष॒त्राय॒महि॒शर्म्म॑यच्छ॒स्वाहा॑ ॥ ४४ ॥ स॒मु॒द्रो॑सि॒नभ॑स्वाना॒र्द्रदा॑नुःश॒
म्भूर्म्म॑यो॒भूर॒भिमा॑व्वाहि॒स्वाहा॑मा॒रु॒तो॑सि॒म॒रुता॑ङ्ग॒णः ॥ श॒म्भूर्म्म॑
यो॒भूर॒भिमा॑व्वाहि॒स्वाहा॑व॒स्यूर॑सि॒दुव॑स्वा॒ञ्छ॒म्भूर्म्म॑यो॒भूर॒भिमा॑व्वाहि
स्वाहा॑ ॥ ४५ ॥ यास्ते॑ । ऽअग्ने॒सूर्य्ये॒रुचो॒दिव॑मात॒न्वन्ति॑र॒श्मिभि॑
भिः ॥ ताभि॑र्नोऽअ॒द्यसर्वा॑भीरु॒चेजना॑यनस्कृधि ॥ ४६ ॥ याव॑ः ॥
यावो॑दे॒वाःसूर्य्ये॒रुचो॒गो॒ष्वश्वे॑षु॒यारुच॑ः ॥ इन्द्रा॑ग्नी॒ताभि॒ःसर्वा॑

भीरुचंन्नोधत्तबृहस्प्पते ॥ ४७ ॥ रुचंन्नऽ ॥ रुचंन्नोधेहिब्ब्राह्मणेषुरुचᳪराजंसुनस्कृधि ॥ रुचंव्विश्श्वेषुशूद्रेषुमयिंधेहिरुचारुचम् ॥ ॥ ४८ ॥ तत्त्वा । यामिब्ब्रह्मणाव्वन्दमानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः ॥ अहेडमानोव्वरुणेहबोद्ध्युरुशᳪसमानऽआयुःप्प्रमोषीः ॥ ४९ ॥ स्वर्ण । घर्म्मःस्वाहास्वर्णार्क्कःस्वाहास्वर्णशुक्रःस्वाहास्वर्णज्ज्योतिःस्वाहास्वर्णसूर्य्यःस्वाहा ॥ ५० ॥ [१३] अग्ग्निंय्युनज्ज्म ॥ अग्ग्निंय्युनज्ज्मिशवसाघृतेनदिव्व्यᳪसुपर्ण्णंव्वयसाबृहन्तम् ॥ तेनंव्वयङ्गमेमब्ब्रध्नस्यविष्टपᳪस्वोरुहाणाऽअधिनाकमुत्तम

म् ॥ ५१ ॥ शतम् ॥ १००० ॥ इमौते । पक्षावजरौपतत्रिणौ
याभ्याꣳरक्षाꣳस्यपहꣳस्यग्ने ॥ ताभ्याम्पतेमसुकृतामुलो
कंयत्रऽऋषयोजग्मुःप्प्रथमजाःपुराणाः ॥ ५२ ॥ इन्दुर्दक्षः ।
श्येनऽऋतावाहिरण्यपक्षꣳशकुनोभुरण्युः ॥ महान्त्सधस्थेध्रुवऽ
आनिषत्तोऽनमस्त्तेऽअस्तुमामाहिꣳसीः ॥ ५३ ॥ दिवोमूर्द्धा
सिपृथिव्यानाभिरूर्गपामोषधीनाम् ॥ विश्वायुꣳशर्म्मसप्प्रथान
मस्प्पथे ॥ ५४ ॥ विश्वस्यमूर्द्धन् ॥ विश्वस्यमूर्द्धन्नधितिष्ठसि
श्रितःसमुद्रेतेहृदयमप्प्स्वायुरपोदत्तोदधिम्भिन्त ॥ दिवस्पर्ज्जन्या

दन्तरिक्षात्पृथिव्यास्ततोनोवृष्ट्याव ॥ ५५ ॥ इष्टोयज्ञः ॥ इष्टोयज्ञोभृगुभिराशीर्दावसुभिः ॥ तस्यनऽइष्टस्यप्प्रीतस्यद्द्रविणेहागमेः ॥ ॥ ५६ ॥ इष्टोऽअग्निः ॥ इष्टोऽअग्निराहुतꣳपिपत्तुनऽइष्टꣳहविः ॥ स्वगेदन्देवेभ्योनमः ॥ ५७ ॥ [७] यदाकूतात् ॥ यदाकूतात्समसुस्रोद्धृदोवामनसोवासम्भृतञ्चक्षुषोवा ॥ तदनुप्प्रेतसुकृतामुलोकंय्यत्रऽऋषयोजग्मुःप्प्रथमजाःपुराणाः ॥ ५८ ॥ एतꣳसधस्त्थपरितेददामियमावहाच्छेवधिञ्जातवेदाः ॥ अन्वागन्तायज्ञपतिर्वोऽअत्रतꣳस्मञ्जानीतपरमेव्योमन् ॥ ५९ ॥ एतञ्जानाथ । परमेव्योम

न्देवाꣳसधस्त्थाविदद्रूपमस्य ॥ यदागच्छात्त्पथिभिर्द्देवयानैरिष्टा
पूर्त्तङ्कृणवाथाविरस्मै ॥ ६० ॥ उद्बुद्ध्यस्व ॥ उद्बुद्ध्यस्वाग्ग्नेप्प्रति
जागृहित्त्वमिष्टापूर्त्तेसꣳसृजेथामयञ्च ॥ अस्मिन्त्सधस्त्थेऽअद्ध्यु
त्तरस्मिन्विश्श्वेदेवायजमानश्चसीदत ॥ ६१ ॥ येनवहसि । सह
स्रंयेनाग्ग्नेसर्ववेदसम् ॥ तेनेमंयज्ञन्नोनयस्वर्द्देवेषुगन्तवे ॥ ६२ ॥
प्रस्तरेणपरिधिना । स्रुचावेद्याचबर्हिषा ॥ ऋचेमंयज्ञन्नोनयस्वर्द्दे
वेषुगन्तवे ॥ ६३ ॥ यद्दत्तम् ॥ यद्दत्तंयत्त्परादानंयत्त्पूर्त्तंयाश्चद
क्षिणाः ॥ तदग्ग्निर्वैश्श्वकर्म्मणःस्वर्द्देवेषुनोदधत् ॥ ६४ ॥ यत्रधाराः ॥

यत्र॒धारा॒ऽअन॑पेता॒मधो॑र्ग्घृ॒तस्य॑च॒याः ॥ तद॒ग्निर्वै᳚श्वकर्म्म॒णः॒स्व॑र्द्दे॒वेषु॑नोदधत् ॥ ६५ ॥ अ॒ग्निर॑स्मि॒ ॥ अ॒ग्निर॑स्मि॒जन्म॑नाजा॒तवे॑दा॒घृ॒तम्मे॒चक्षु॑र॒मृत॑म्म॒ऽआ॒सन् ॥ अ॒र्क्कस्त्रि॒धातू॒रज॑सो॒वि॒मानो॒ज॑स्रो॒घ॒र्म्मो॑ह॒विर॑स्मि॒नाम॑ ॥ ६६ ॥ ऋ॒चो॒नाम॑ ॥ ऋ॒चो॒नामा॑स्मि॒यजू॒ꣳषि॒नामा॑स्मि॒सामा॑नि॒नामा॑स्मि ॥ ये॑ऽअ॒ग्नय॒ःपाञ्च॑जन्या॒ऽअ॒स्याम्पृ॑थि॒व्यामधि॑ ॥ तेषा॑मसि॒त्त्वमु॑त्त॒मःप्प्रनो॑जी॒वात॑वेसुव ॥ ६७ ॥ [१०] वार्त्र॑हत्त्याय॒शव॑से । पृत॒नाषाह्या॑यच ॥ इन्द्र॒त्त्वाव॑र्त्त॑यामसि ॥ ६८ ॥ स॒हदा॑नु॒म्पु॒रुहूतक्षि॒यन्त॑मह॒स्त॒मिन्द्र॒सम्पि॑णक्कु॒णा॑

रुम् ॥ अभिवृत्रंवर्द्धमानम्पियारुमपादमिन्द्रतवसाजघन्थ ॥ ६९ ॥
विनः ॥ विनऽइन्द्रमृधोजहिनीचायच्छपृतन्न्यतः ॥ योऽअस्म्माँ२
ऽअभिदासत्त्यधरङ्गमयातमः ॥ ७० ॥ मृगोन । भीमःकुचरोगि
रिष्ठाःपरावतऽआजगन्थापरस्याः ॥ सृकꣳसꣳशायपविमिन्द्रति
ग्ग्मंविशत्रून्ताढिविमृधोनुदस्व ॥ ७१ ॥ वैश्वानरोनः ॥ वै
श्वानरोनऽऊतयऽआप्प्रयातुपरावतः ॥ अग्निर्नःसुष्टुतीरुप ॥
॥ ७२ ॥ पृष्टोदिवि । पृष्टोऽअग्निःपृथिव्याम्पृष्टोविश्वाऽओषधी
राविवेश ॥ वैश्वानरःसहसापृष्टोऽअग्निःसनोदिवासरिषस्पातुन

र्क्कम् ॥ ७३ ॥ अश्यामुतम् ॥ अश्यामुतङ्काममंमग्ग्नेतवोतीऽअश्या
मंरयिꣳरयिवꣳसुवीरम् ॥ अश्यामुव्वाजमभिवाजयन्तोऽश्यामंद्द्युम्म्न
मजराजरन्ते ॥ ७४ ॥ व्वयन्त । ऽअद्ध्वरंरिमाहिकाममुत्तानहस्त्तानम
सोपसद्य ॥ यजिष्ठेनमनसायाक्षिदेवानस्रेधत्तामन्म्मनाव्विप्प्रोऽअग्ग्ने ॥
॥७५॥ धामच्छदग्ग्निः ॥ धामच्छदग्ग्निरिन्द्रोब्ब्रह्मादेवोबृहस्प्पतिः
सचेतसोव्विश्श्वेदेवायज्ञम्प्रावन्तुनꣳशुभे ॥ ७६ ॥ त्वंय्यविष्ठ । दाशु
षोनॄꣳपाहिशृणुधीगिरः ॥ रक्षातोकमुतत्त्मना ॥ ७७ ॥ [१० ॥]
इतिशुक्लयजुस्संहितायामष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥ ॥ श्रीवेदपुरुषा

यनमः ॥ स्वाद्वींत्त्वैकादशदेवायज्ञांविꣳशतिःसुरावंतꣳसप्तदशोदीर
तांत्रयोदशाच्याजानुर्दशसोमोराजाष्टौसीसेनतंत्रꣳषोडशसप्तपञ्चन
वतिः ॥ हरि÷ओम् ॥ स्वाद्वीन्त्वा । स्वादुनांतीव्रान्तीव्रेणामृतांमुमृ
तेन ॥ मधुमतीम्मधुमतासृजामिसꣳसोमेन ॥ सोमोस्यश्विभ्या
म्पच्यस्वसरस्वत्यैपच्यस्वेन्द्रायसुत्राम्णेपच्यस्व ॥१॥ परीतः ॥
परीतोषिञ्चतासुतꣳसोमोयऽउत्तमꣳहविः ॥ दधन्वायोनर्य्योऽअ
प्स्वन्तरासुषावसोममद्रिभिः ॥ २ ॥ वायोःपूतः । पवित्रेणप्रत्य
ङ्सोमोऽअतिद्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्यःसखा ॥ वायोःपूतःपवित्रेण

प्राङ्क्सोमोऽअतिद्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्यःसखा ॥ ३ ॥ पुनातिते ।
परिस्रुतꣳसोमꣳसूर्य्यस्यदुहिता ॥ वारेणशश्वतातना ॥ ४ ॥ ब्रह्म
क्षत्रम् ॥ ब्रह्मक्षत्रम्पवतेतेजऽइन्द्रियꣳसुरयासोमःसुतऽआसुतोम
दाय ॥ शुक्रेणदेवदेवताःपिपृग्धिरसेनान्नँय्यजमानायधेहि ॥ ५ ॥
कुविदङ्ग । यवमन्तोयवंश्चिद्यथादान्त्यनुपूर्वंवियूय ॥ इहेहैषाङ्कृणु
हिभोजनानियेबर्हिषोनमऽउक्तिंयजन्ति ॥ उपयामगृहीतोस्य
श्विभ्यान्त्वासरस्वत्यैत्वेन्द्रायत्वा सुत्राम्म्णऽएषतेयोनिस्तेजसे
त्वावीर्य्यायत्वाबलायत्वा ॥ ६ ॥ नानाहि । वान्देवहितꣳसद

स्कृतम्मासꣳसृक्षाथाम्परमेव्योमन् ॥ सुरात्त्वमसिशुष्मिणीसोम
ऽएषमामामाहिꣳसीःस्वांय्योनिमाविशन्ती ॥ ७ ॥ उपयामगृहीतो
सि ॥ उपयामगृहीतोस्याश्विनन्तेजः सारस्वतंव्वीर्य्यमैन्द्रम्बलम् ॥
एषतेयोनिर्म्मोदायत्त्वानन्दायत्त्वामहसेत्त्वा ॥ ८ ॥ तेजोसि ॥
तेजोसितेजोमयिधेहिव्वीर्य्यमसिव्वीर्य्यम्मयिधेहिबलमसिबलम्मयि
धेह्योजोस्योजोमयिधेहिमन्युरसिमन्युम्मयिधेहिसहोसिसहोमयि
धेहि ॥ ९ ॥ याव्याघ्रम् ॥ याव्याघ्रंव्विषूचिकोभौवृकंञ्चरक्ष
ति ॥ श्येनम्पतत्रिणꣳसिꣳहꣳसेमम्पात्त्वꣳहंसः ॥ १० ॥ यदापिपे

ष । मातरम्पुत्रःऽप्प्रमुदितोधयन् ॥ एतत्तदग्ग्नेऽअनृणोभवाम्म्यह
तौपितरौमया ॥ सम्पृचस्त्थसम्मामद्द्रेणपृङ्क्तव्विपृचस्त्थव्विमापाप्म
नापृङ्क्त ॥ ११ ॥ [११] देवायज्ञम् ॥ देवायज्ञमतन्न्वतभेषजम्भि
षजाश्श्विना ॥ व्वाचासरस्वतीभिषगिन्द्रायेन्द्रियाणिदधतꣳ ॥ १२ ॥
दीक्षायैरूपम् ॥ दीक्षायैरूपꣳशष्प्पाणिप्प्रायणीयस्यतोक्क्मानि ॥
क्रयस्यरूपꣳसोमस्यलाजाःसौमाꣳशवोमधु ॥ १३ ॥ आतिथ्य
रूपम्मासरम् ॥ आतित्थ्यरूपम्मासरम्महावीरस्यनग्नहुः ॥ रू
पमुपसदामेतत्तिस्रोरात्रीꣳसुरासुता ॥ १४ ॥ सोमस्यरूपम् ॥ सो

म॑स्यरू॒पङ्गृ॒हीतस्यं॑परि॒स्रु॒त्परि॑षिच्च्यते ॥ अ॒श्विभ्यां॑न्दु॒ग्धम्भे॑ष॒ज
मिन्द्रा॑यै॒न्द्रꣳसर॑स्वत्त्या ॥१५॥ आ॒स॒न्दीरू॒पम् ॥ आ॒स॒न्दीरू॒पꣳरा॑
जास॒न्द्यैवेद्यै॑कुम्भीसु॑रा॒धानी ॥ अ॒न्तर॑ऽउत्तरवे॒द्यारू॒पङ्का॑रोत॒रोभि॒ष
क् ॥ १६ ॥ वेद्या॒वेदि॑÷ ॥ वेद्या॒वेदि॒ꣳसमा॑प्प्यतेब॒र्हिषा॑ब॒र्हिरि॑न्द्रि॒य
म् ॥ यूपे॑नयू॒पं॑ऽआप्प्यते॒प्रणी॑तोऽअ॒ग्निर॒ग्निना॑ ॥ १७ ॥ ह॒विर्द्धा
नं॑य्यत् ॥ ह॒विर्द्धानं॑य्यद॒श्विना॑ग्नीद्ध्रं॑य्यत्त्सर॑स्वती ॥ इन्द्रा॑यै॒
न्द्रꣳसद॑ꣳस्कृतम्पत्त्नीशा॒लङ्गार्ह॑पत्त्यꣳ ॥ १८ ॥ प्रै॒षेभि॑÷प्रै॒षान् ॥ प्रै॒
षेभि॑÷प्रै॒षाना॑प्प्नोत्त्या॒प्प्रीभि॑रा॒प्प्रीर्य्य॒ज्ञस्यं॑ ॥ प्र॒या॒जेभि॑रनुया॒जा

न्वषट्कारेभिराहुतीः ॥ १९ ॥ पशुभि÷पशून् ॥ पशुभि÷पशूनाप्नो
तिपुरोडाशैर्हवीꣳष्या ॥ छन्दोभिःसामिधेनीर्याज्याभिर्वषट्का
रान् ॥ २० ॥ धानाःकरम्भःसक्तवःपरीवापःपयोदधि ॥ सोमस्य
रूपꣳहविषऽआमिक्षावाजिनम्मधु ॥ २१ ॥ धानानाꣳरूपम् ॥ धा
नानाꣳरूपङ्कुवलम्परीवापस्यगोधूमाः ॥ सक्तूनाꣳरूपम्बदरमुपवा
काःकरम्भस्य ॥ २२ ॥ पयसोरूपम् ॥ पयसोरूपंयद्यवादध्नो
रूपङ्कर्कन्धूनि ॥ सोमस्यरूपंवाजिनꣳसौम्यस्यरूपमामिक्षा ॥
॥ २३ ॥ आश्रावय ॥ आश्रावयेतिस्तोत्रियाः÷प्रत्याश्रावोऽअ

नुंरूपꣳ ॥ यजेतिधाय्यारूपम्प्रगुाथायेंयजामुहाः ॥ २४ ॥ अर्द्धुऽ
ऋचैरुक्थानांम् ॥ अर्द्धुऽऋुचैरुक्थानांꣳरूपम्पुदैरांप्नोतिनिुविदंः ॥
प्रणुवैःशुस्त्राणांꣳरूपम्पयंसुासोमंऽआप्प्यते ॥ २५ ॥ अुश्विभ्यां
म्प्रातꣳसवुनम् ॥ अुश्विभ्यांम्प्रातꣳसवुन मिन्द्रेणैुन्द्रम्माद्ध्यंन्दि
नम् ॥ वैुश्वुदेवꣳसरस्वत्त्यातृतीयमुाप्तꣳसवंनम् ॥ २६ ॥ वुा
युव्यैर्व्वायुव्यानि ॥ व्वायुव्यैर्व्वायुव्यान्याप्नोतिुसतेंनद्रोणकलुशम् ॥
कुम्भीभ्यांमम्भृणौसुतेस्थालीभिंस्थुालीरांप्नोति ॥ २७ ॥ यजुं
र्भिराप्यन्ते ॥ यजुंर्भिराप्यन्तेुग्ग्रहुाग्ग्रहुैस्तोमाश्चुाविष्टुंतीः ॥ छ

न्दो॑भिरु॒क्थाश॒स्त्राणि॒साम्म्ना॑वभृथऽआ॑प्प्यते ॥ २८ ॥ इडा॑भिर्भ॒क्षान् ॥ इडा॑भिर्भ॒क्षाना॑प्प्नोतिसू॒क्त॒वा॒केना॒शिषः॑ ॥ शंय्यु॒ना॑पत्त्नीसंय्याजान्त्स॑मिष्टयजु॒षा॑स॒ꣳस्त्थाम् ॥ २९ ॥ व्र॒तेन॑दी॒क्षाम् ॥ व्र॒तेन॑दी॒क्षामा॑प्प्नोतिदी॒क्षया॑प्प्नोति॒दक्षि॑णाम् ॥ दक्षि॑णाश्श्र॒द्धामा॑प्प्नोतिश्श्र॒द्धया॑स॒त्त्यमा॑प्प्यते ॥ ३० ॥ ए॒ताव॑द्रू॒पम् ॥ ए॒ताव॑द्रू॒पंय॒ज्ञस्य॒यद्दे॒वैर्ब्रह्म॑णाकृ॒तम् ॥ तदे॒तत्त्सर्व॑माप्प्नोतिय॒ज्ञेसौ॑त्त्राम॒णीसु॒ते ॥ ३१ ॥

[२०] सु॒राव॑न्तम्बर्हि॒षद॑म् ॥ सु॒राव॑न्तम्बर्हि॒षद॑ꣳसु॒वीर॑ꣳय॒ज्ञꣳहि॑न्वन्तिम॑हि॒षानमो॑भिः ॥ दधा॑नाःसोम॑न्दि॒विदे॒वता॑सुम॒देमेन्द्रं॒यज॑

मा॒नाऽंस्व॒र्काः ॥ ३२ ॥ यस्ते॑ ॥ यस्ते॒रस॒ऽंसम्भृ॑त॒ऽओष॑धीषु॒सोम॑स्य॒
शुष्म॒ऽंसु॒र॑यासु॒तस्य॑ ॥ तेन॑जिन्व॒यज॑मान॒म्मदे॑न॒सर॑स्वतीम॒श्वि॑
नाविन्द्र॑म॒ग्निम् ॥ ३३ ॥ यम॒श्विना॒नमु॑चेरासु॒राद॑धि॒सर॑स्व॒त्त्यसु॑
नोदि॒न्द्रि॒याय॑ ॥ इ॒मन्तꣳशु॒क्रम्मधु॑मन्त॒मिन्दु॒ꣳसोम॒ꣳराजा॑नमि॒ह
भ॑क्षयामि ॥ ३४ ॥ यदत्र॑ ॥ यदत्र॑रि॒प्तꣳर॒सिन॑÷सु॒तस्य॒यादिन्द्रो॒ऽ
अपि॑ब॒च्छची॑भिऽं ॥ अ॒हन्तद॑स्य॒मन॑सा॒शि॒वेन॒सोम॒ꣳराजा॑नमि॒ह
भ॑क्षयामि ॥ ३५ ॥ पि॒तृभ्य॑÷स्व॒धा॒यिभ्य॑ऽं । स्व॒धान॑म॑÷पिता
म॒हेभ्य॑÷स्व॒धा॒यिभ्य॑÷ स्व॒धान॒मऽंप्प्रपि॑तामहेभ्य॒ऽंस्व॒धा॒यिभ्य॑÷

स्वधानमं÷ ॥ अक्षंन्पितरोमीमदन्तपितरोतीतृपन्तपितरुःपितरुः शुन्धध्वम् ॥ ३६ ॥ पुनन्तुंमा । पितरँ÷सोम्म्यासं÷पुनन्तुंमापितामुहाः पुनन्तुप्प्रपितामहाः ॥ पुवित्रेंणशुतायुंषा ॥ पुनन्तुंमापितामुहाःपुनन्तुप्प्रपितामहाः ॥ पुवित्रेंणशुतायुंषाव्विश्श्वुमायुर्व्व्यश्श्नवै ॥ ॥ ३७ ॥ अग्नुऽआयूंष्षि । पवसुऽआसुवोर्ज्जुमिषंञ्चनः ॥ आरेबांधस्वदुच्छुनांम् ॥ ३८ ॥ पुनन्तुंमा । देवजुनाःपुनन्तुमनंसाधियं÷ ॥ पुनन्तुव्विश्श्वांभूतानिजातंवेदःपुनीहिमां ॥ ३९ ॥ पुवित्रेंणपनीहिमा । शुक्क्रेणंदेवुदीद्यंत् ॥ अग्नेक्क्रत्त्वाक्क्रतूँ रनुं ॥ ४० ॥

य॒त्ते॑ । प॒वित्त्र॑म॒र्च्चिष्ष्य॒ग्ग्ने॒व्वित॑तमन्त॒रा ॥ ब्रह्म॒तेन॑पुनातु॒मा ॥ ४१ ॥
पव॑मान॒ःसः ॥ पव॑मान॒ःसोऽअ॒द्यन÷प॒वित्त्रे॑ण॒व्विच॑र्षणिः ॥ य॒ःपोता॒
सपु॑नातु॒मा ॥ ४२ ॥ उ॒भाब्भ्यां॑न्देव । सवितःप॒वित्त्रे॑णस॒वेन॑च॒मा
म्पु॑नीहि॒व्विश्श्वतः॑ ॥ ४३ ॥ वै॒श्श्व॒देवी॑पु॒नती॑ । दे॒व्व्यागा॒द्यस्यां॑
मि॒मा॒ब्ब॒ह्व्य॑स्त्त॒न्न्वो॒व्वी॒तपृ॑ष्ठाः तया॒मद॑न्तःसध॒मादे॑षु॒व्वयꣳस्यां॑म॒
पत॑योर॒यी॑णाम् ॥ ४४ ॥ येस॑मा॒नाःसम॑नसःपि॒तरो॑य॒मरा॒ज्ज्ये॑ ॥ ते
षाँ॑ल्लो॒कःस्स्व॒धानमो॑य॒ज्ञोदे॒वेषु॑कल्पताम् ॥ ४५ ॥ येस॑मा॒नाः ॥ येस॑
मा॒नाःसम॑नसोजी॒वाजी॒वेषु॑मा॒मकाः ॥ तेषा॒ꣳश्श्रीर्म्मयि॑कल्प्पता

मस्मिँल्लोकेशतꣳसमाः ॥ ४६ ॥ द्वेसृती । ऽअशृणवम्पितॄणामह
न्देवानामुतमर्त्त्यानाम् ॥ ताभ्यामिदम्विश्वमेजत्समेतियदन्त
रापितरम्मातरञ्च ॥ ४७ ॥ इदꣳहविः । प्रजननम्मेऽअस्तुदशवीर
ꣳसर्व्वगणꣳस्वस्तये ॥ आत्त्मसनिप्प्रजासनिपशुसनिलोकसन्य
भयसनि ॥ अग्निःप्प्रजाम्बहुलाम्मेकरोत्त्वन्नम्पयोरेतोऽअस्म्मासु
धत्त ॥ ४८ ॥ [१७] उदीरताम् ॥ उदीरतामवरऽउत्त्परासऽउन्म
द्ध्यमाःपितरःसोम्म्यासः ॥ असुंय्यऽईयुरवृकाऽऋतज्ञास्तेनोवन्तु
पितरोहवेषु ॥ ४९ ॥ आङ्गिरसोनः । पितरोनवग्ग्वाऽअथर्व्वाणो

भृगवःसोम्म्यासः ॥ तेषांव्वयꣳसुमतौयज्ञियानामपिभद्रेसौमनसे
स्याम ॥ ५० ॥ येनः ॥ येनःपूर्व्वेपितरःसोम्म्यासोनूहिरेसो
मपीथंव्वसिष्ठाः ॥ तेभिर्यमःसꣳरराणोहवीꣳष्युशन्नुशद्भिःप्र
तिकाममत्तु ॥ ५१ ॥ त्वꣳसोम ॥ त्वꣳसोमप्प्रचिकितोमनीषा
त्वꣳरजिष्ठमनुनेषिपन्थाम् ॥ तवप्रणीतीपितरोनऽइन्दोदेवेषुरत्न
मभजन्तधीराः ॥ ५२ ॥ त्वयाहि ॥ त्वयाहिनःपितरःसोमपूर्व्वे
कर्म्माणिचक्रुःपवमानधीराः ॥ व्वन्वन्नव्वातःपरिधीँ१ रपोर्णुव्वीरे
भिरश्वैर्म्मघवाभवानः ॥ ५३ ॥ त्वꣳसोम । पितृभिःसंविदानो

नुद्यावांपृथिवीऽआततन्थ ॥ तस्म्मैतऽइन्द्रोहविषांव्विधेमवयꣳस्यां
मुपतंयोरयीणाम् ॥ ५४ ॥ बर्हिषदꣳपितरꣳ ॥ बर्हिषदꣳपितरऽऊ
त्त्युर्व्वागिमावोहव्याचकृमाजुषद्ध्वम् ॥ तऽआगतावसाशन्तमेनाथा
नꣳशंय्योररपोदधात ॥ ५५ ॥ आहम् ॥ आहम्पितृन्त्सुविदत्राँ२ ॥
ऽअवित्सिनपातञ्चव्विक्रमणञ्चव्विष्ण्णोꣳ ॥ बर्हिषदोयेस्वधयासुत
स्यभजन्तपित्त्वस्तऽइहागमिष्ठाꣳ ॥ ५६ ॥ उपहूताꣳपितरं÷ । सो
म्म्यासोबर्हिष्ष्येषुनिधिषुप्प्रियेषु ॥ तऽआगमन्तुतऽइहश्श्रुवन्त्वधि
ब्ब्रुवन्तुतेवन्त्वस्म्मान् ॥ ५७ ॥ आयन्तु । नꣳपितरं÷सोम्म्यासो

ग्निष्ष्वात्ताःपथिभिर्द्देवयानैः ॥ अस्म्मिन्यज्ञेस्वधयामदन्तोधिब्रु
वन्तुतेवन्त्वस्म्मान् ॥ ५८ ॥ आग्निष्ष्वात्ताःपितरः ॥ आग्निष्ष्वा
त्ताःपितरऽएहगच्छतसदःसदःसदतसुप्प्रणीतयः ॥ अत्ताहवीꣳषि
प्प्रयतानिबर्हिष्ष्यथारयिꣳसर्व्ववीरन्दधातन ॥ ५९ ॥ येऽअग्नि
ष्ष्वात्ताः ॥ येऽअग्निष्ष्वात्तायेऽअनग्निष्ष्वात्तामद्ध्येदिवःस्वधया
मादयन्ते ॥ तेब्भ्यःस्वराडसुनीतिमेतांय्यथावशन्तन्वङ्कल्प्पया
ति ॥ ६० ॥ अग्निष्ष्वात्तानृतुमतः ॥ अग्निष्ष्वात्तानृतुमतोहवा
महेनाराशꣳसेसोमपीथंय्यऽआशुः ॥ तेनोव्विप्प्रासःसुहवाभवन्तुव

यꣳस्यामपतयोरयीणाम् ॥ ६१ ॥ [१३] आच्याजानु । दक्षिण
तोनिषद्येमंय्यज्ञमभिगृणीतव्विश्श्वे ॥ माहिꣳसिष्टपितरःकेनचिन्नो
यद्वऽआगःपुरुषताकराम ॥ ६२ ॥ आसीनासोऽअरुणीनाम् ॥
आसीनासोऽअरुणीनामुपस्त्थेरयिन्धत्तदाशुषेमर्त्त्याय ॥ पुत्रेभ्यः
पितरस्तस्यव्वस्वःप्प्रयच्छततऽइहोर्जन्दधात ॥ ६३ ॥ यमग्ने ।
कव्यवाहनत्त्वञ्चिन्मन्यसेरयिम् ॥ तन्नोगीर्भिःश्श्रवाय्यन्देवत्रा
पनयायुजम् ॥ ६४ ॥ योऽअग्निः । कव्यवाहनःपितॄन्यक्षदृतावृ
धः ॥ प्रेदुहव्यानिव्वोचतिदेवेभ्यश्चपितृभ्यऽआ ॥६५॥ त्वमग्ने ॥

त्वमग्नऽईडितःकव्यवाहनाव्वाड्ढव्यानिसुरभीणिकृत्त्वी ॥ प्रादाःपितृ
भ्यःस्वधयातेऽअक्षन्नद्धित्त्वन्देवप्प्रयताहवीꣳषि ॥ ६६ ॥ येच ॥
येचेहपितरोयेचनेहयाँश्चविद्मयाँ२ ॥ उचनप्प्रविद्म ॥ त्त्वंव्वेत्थयति
तेजातवेदःस्वधाभिर्य्यज्ञꣳसुकृतञ्जुषस्व ॥ ६७ ॥ इदम्पितृभ्यो
नमोऽअस्त्वद्ययेपूर्व्वासोयऽउपरासऽईयुः ॥ येपार्त्थिवेरजस्यानिष
त्तायेवानूनꣳसुवृजनासुविक्षु ॥ ६८ ॥ अधायथा । नःपितरःपरासः
प्प्रत्क्नासोऽअग्नऽऋतमाशुषाणाः ॥ शुचीदयन्दीधिमुक्थशासःक्षा
माभिन्दन्तोऽअरुणीरपव्व्रन् ॥ ६९ ॥ उशन्तस्त्वा ॥ उशन्तस्त्वानी

धीमह्युशन्तःसमिधीमहि ॥ उशन्नुशतऽआवहपितॄन्हविषेऽअत्त
वे ॥ ७० ॥ अपाम्फेनेन ॥ अपाम्फेनेननमुचेःशिरऽइन्द्रोदवर्त्तयः
विश्वायदजयस्पृधः ॥ ७१ ॥ [१०] सोमोराजा ॥ सोमोराजा
मृतꣳसुतऽऋजीषेणाजहान्मृत्युम् ॥ ऋतेनसत्त्यमिन्द्रियँविपानꣳ
शुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ॥ ७२ ॥ अद्भ्यःक्षीर
म् ॥ अद्भ्यःक्षीरंव्यपिबत्क्रुङ्ङाङ्गिरसोधिया ॥ ऋतेनसत्त्यमिन्द्रि
यँविपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ॥ ७३ ॥
सोममद्भ्यः ॥ सोममद्भ्योव्यपिबच्छन्दसाहꣳसःशुचिषत् ॥ ऋते

न॑स॒त्त्यमि॑न्द्रि॒यंव्वि॒पान॑ꣳशु॒क्रमन्ध॑स॒इन्द्र॑स्येन्द्रि॒यमि॒दम्पयो॒मृत॒म्मधु॑
॥७४॥ शतं ११०० ॥ कण्डि ॥ ० ॥ अन्ना॑त्त्परि॒स्रु॒तः॑ ॥ अन्ना॑त्त्परि
स्रु॒तो॒रस॒म्ब्रह्म॑णा॒व्व्य॑पिबत्त्क्ष॒त्रम्पय॒ःसोम॑म्प्प्र॒जाप॑तिः ॥ ऋ॒तेन॑स॒त्त्य
मि॑न्द्रि॒यंव्वि॒पान॑ꣳशु॒क्रमन्ध॑स॒ऽइन्द्र॑स्येन्द्रि॒यमि॒दम्पयो॒मृत॒म्मधु॑ ॥
॥ ७५ ॥ रेतो॒मूत्र॑म् ॥ रेतो॒मूत्रं॒व्विज॑हाति॒योनि॑म्प्रवि॒शदि॑न्द्रि॒यम् ॥
गब्भो॑ज॒राय्॒णावृ॑त॒ऽउल्ब॑ञ्जहाति॒जन्म॑ना ॥ ऋ॒तेन॑स॒त्त्यमि॑न्द्रि॒यंव्वि
पान॑ꣳशु॒क्रमन्ध॑स॒ऽइन्द्र॑स्येन्द्रि॒यमि॒दम्पयो॒मृत॒म्मधु॑ ॥ ७६ ॥ दृ॒ष्ट्वा
रू॒प । व्याक॑रोत्त्सत्त्यानृ॒तेप्प्र॒जाप॑तिः ॥ अश्श्र॑द्धा॒मनृ॒तेद॑धाच्छ्र॒द्धा

ꣳसत्त्येप्प्रजापतिः ॥ ऋतेनसत्त्यमिन्द्रियंव्विपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्र
स्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ॥ ७७ ॥ व्वेदेनरूपे । व्यपिबत्त्सुतासु
तौप्प्रजापतिः ॥ ऋतेनसत्त्यमिन्द्रियंव्विपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्ये
न्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ॥ ७८ ॥ दृष्ट्वापरिस्रुतः ॥ दृष्ट्वापरिस्रुतो
रसꣳशुक्रेणशुक्रंव्यपिबत्त्पयःसोमम्प्रजापतिः ॥ ऋतेनसत्त्यमिन्द्रि
यंव्विपानꣳशुक्रमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ॥ ७९ ॥
[८] सीसेनतन्त्रम् ॥ सीसेनतन्त्रम्मनसामनीषिणऽऊर्णासूत्रेण
कवयोव्वयन्ति ॥ अश्विनायज्ञꣳसवितासरस्वतीन्द्रस्यरूपंव्वरुणो

भिषज्ज्यन् ॥ ८० ॥ तदस्य । रूपममृतꣳशचीभिस्तिस्रोदधुर्देव
ताꣳसꣳरराणाः ॥ लोमानिशष्पैर्बहुधानतोक्मभिस्त्वगस्यमाꣳस
मभवन्नलाजाः ॥ ८१ ॥ तदश्विना । भिषजारुद्रवर्तनीसरस्वती
व्वयतिपेशोऽअन्तरम् ॥ अस्थिमज्जानम्मासरैः कारोतरेणदधतो
गवान्त्वचि ॥ ८२ ॥ सरस्वतीमनसा । पेशलंव्वसुनासत्याभ्यांव्वय
तिदर्शतंव्वपुः ॥ रसम्परिस्रुतानरोहितन्नग्नहुर्द्धीरस्तसरन्नव्वेम ॥ ८३ ॥
पयसाशुक्रम् ॥ पयसाशुक्रममृतञ्जनित्रꣳसुरयामूत्राज्जनयन्तरेतः ॥
अपामतिन्दुर्म्मतिम्बाधमानाऽऊवध्यंव्वातꣳसब्वन्तदारात् ॥ ८४ ॥

इन्द्र॑÷सु॒त्रामा॒हृद॑येनस॒त्यम्पु॑रो॒डाशे॑नसवि॒ताज॑जान ॥ यकृ॑त्क्लो॒मा
न॑व्वरु॑णोभि॒षज्ज्य॒न्मत॑स्नेव्वाय॒व्यैर्न्न॑मिनातिपि॒त्तम् ॥ ८५ ॥ आ॒न्त्रा
णि॑स्था॒लीः ॥ आ॒न्त्राणि॑स्थालीर्म्मधु॒पिन्व॑माना॒गुदाऽपात्रा॑णि
सु॒दुघा॒नधे॒नुः ॥ श्ये॒नस्य॒पत्र॒न्नप्लीहा॒शची॑भिरासन्दीना॒भिरु॒दर॒न्न
मा॒ता ॥ ८६ ॥ कु॒म्भोव॑नि॒ष्ठुः ॥ कु॒म्भोव॑नि॒ष्ठुर्ज्ज॑नि॒ताशची॑भि॒र्य्य
स्मि॒न्नग्ग्रे॒योन्न्या॒ङ्गर्भो॑ऽअ॒न्तः ॥ प्ला॒शिर्व्य॑क्तः॑श॒तधा॑रऽउत्सो॑दु॒हे
न॒कुम्भी॒स्व॒धाम्पि॒तृभ्य॑÷ ॥ ८७ ॥ मुख॒ꣳसत् ॥ मुख॒ꣳसद॑स्य॒शिर॒
ऽइत्स॒तेन॒जि॒ह्वाप॒वित्र॑म॒श्विनास॒न्त्सर॑स्वती ॥ च॒प्प्यन्नापा॒युर्भि॑ष

Nepal Sanskrit University, Balmiki Campus, Kathmandu

गस्यवालोवस्तिर्नशेपोहरसातरस्वी ॥ ८८ ॥ अश्विभ्याञ्चक्षुः ॥
अश्विभ्याञ्चक्षुरमृतङ्ग्रहाभ्याञ्छागेनतेजोहविषाशृतेन ॥ पक्ष्मा
णिगोधूमैःकुवलैरुतानिपेशोनशुक्रमसितंवसाते ॥ ८९ ॥ अविर्न ॥
मेषोनसिवीर्यायप्प्राणस्यपन्थाऽअमृतोग्रहाभ्याम् ॥ सरस्वत्यु
पवाकैर्व्यानन्नस्यानिबर्हिर्बदरैर्जजान ॥ ९० ॥ इन्द्रस्यरूपम् ॥ इ
न्द्रस्यरूपमृषभोबलायकर्णाभ्याꣳश्रोत्त्रममृतङ्ग्रहाभ्याम् ॥ य
वानबर्हिर्भ्रुविकेसराणिकर्कन्धुयज्ञेमधुसारघम्मुखात् ॥ ९१ ॥ आ
त्त्मन्नुपस्त्थे ॥ आत्त्मन्नुपस्त्थेनवृकस्यलोममुखेश्मश्रूणिन

ह्यांग्ग्लोम ॥ केशुानशुीर्षन्न्यशसेश्श्रियैशिखासिुꣳहस्युलोमुत्त्विषि
रिन्द्रुयाणि ॥ ९२ ॥ अङ्गान्न्यात्त्मन् ॥ अङ्गान्न्युात्त्मन्न्भिुषजात
दुश्श्विनात्त्मानुमङ्गैꣳसमंधात्त्सरस्वती ॥ इन्द्रस्युरूपꣳशुतमानु
मायुश्च्चन्द्रेणुज्ज्योतिरुमृतुन्दधानाꣳ ॥ ९३ ॥ सरस्वतुीयोन्न्याम् ॥
सरस्वतुीयोन्न्युाङ्गर्ब्भमुन्तरुश्श्विब्भ्युाम्पत्त्नीसुकृतम्बिभर्त्ति ॥ अुपा
ꣳरसेनुवरुणोनसाम्म्नेन्द्रꣳश्श्रियैजुनयन्नुप्प्सुराजा ॥ ९४ ॥ तेज÷प
शूनाम् ॥ तेज÷पशूनाꣳहुविरिन्द्रियावत्त्परिस्रुतापयसासारुघम्मधु ॥
अुश्श्विब्भ्यान्दुग्ग्धम्भिुषजासरस्वत्त्यासुतासुताब्भ्यामुमृतुꣳसोमु

२८

ऽइन्दु÷ ॥ ९५ ॥ [१६] इति श्रीशुक्लयजुःसंहितापाठएकोनविंशतितमोऽध्यायः ॥ १९ ॥ क्षत्रस्ययोनिस्त्रयोदशयद्देवादशाभ्यादधाम्यष्टौयोभूतानांचतस्रः॥ समिद्धइंद्रएकादशायात्त्वष्टौसमिद्धोअग्निर्द्वादशाश्विनाहविस्त्रयोदशाश्विनातेजसैकादशनवनवातिः ॥ ॐक्षुत्रस्युयौनिं÷ ॥ क्षुत्रस्युयोनिरासिक्षुत्रस्युनाभिरासि ॥ मात्त्वांहिꣳसीन्मामांहिꣳसीः ॥ १ ॥ निषंसाद । धृतव्रंतोवरुणꣳपुस्त्यास्वा ॥ साम्म्राज्ज्यायसुक्रतु÷ ॥ मृत्त्योःपांहिविद्योत्त्पांहि ॥ २॥ देवस्यंत्त्वा । सवितुःप्प्रंसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यांम्पूष्णोहस्त्ताभ्याम् ॥ अश्विनोर्भैष

ज्ज्येनुतेजंसेब्रह्मवर्च्चुसायुाभिषिंञ्चामिुसरंस्वत्त्यैुभैषंज्ज्येनव्वीुर्य्यां
युान्नाद्यांयुाभिषिंञ्चामीन्द्रंस्येन्द्रियेणुबलांयुश्श्रियैयशंसेुभिषिंञ्चामि
॥ ३ ॥ कोंसि । कतुमोंसिुकस्म्मैत्त्वाुकायंत्त्वा ॥ सुश्लोकुसुमंङ्गलु
सत्त्यंराजन् ॥ ४ ॥ शिरोंमे ॥ शिरोंमेुश्श्रीर्य्यशोुमुखन्त्त्विषिुङ्केशां
श्चुश्म्मश्श्रूणि ॥ राजांमेप्प्राणोऽअमृतंᳪसुम्म्राट्चक्षुर्व्विराट्श्रोत्त्रंम् ॥
॥ ५ ॥ जिह्वामें । भुद्रंव्वाङ्महोुमनोंमुन्न्युःस्वुराड्भामः ॥ मोदाःप्प्र
मोदाऽअुङ्गुलीरङ्गांनिमुत्रम्मेुसहः ॥ ६ ॥ बाहूमें ॥ बाहूमेुबलंमिन्द्रिुय
ᳪहस्तौंमेुकर्म्मंव्वीुर्य्यम् ॥ आुत्त्माक्षुत्त्रमुरोममं ॥ ७ ॥ पृष्ठीर्म्मे । रा

ष्ट्रमुदरमꣳसौग्ग्रीवाश्चःश्रोणी ॥ ऊरूऽअरत्त्नीजानुनीव्विशोमेङ्गानि
सर्व्वतः ॥८॥ नाभिर्म्मे । चित्तंव्विज्ञानम्पायुर्म्मेपचितिर्भसत् ॥ आ
नन्दनन्दावाण्डौमेभगꣳसौभाग्ग्यम्पसः ॥ जङ्घाभ्याम्पद्भ्यान्ध
र्म्मोस्म्मिव्विशिराजाप्प्रतिष्ठितः ॥ ९॥ प्रतिक्षत्रे । प्प्रतिष्ठामिराष्ट्रेप्प्र
त्यःश्वेषुप्प्रतिष्ठामिगोषु ॥ प्रत्यङ्गेषुप्प्रतितिष्ठाम्म्यात्त्मन्प्रतिम्प्रा
णेषुप्प्रतितिष्ठामिपुष्टेप्प्रतिद्यावापृथिव्व्योःप्प्रतितिष्ठामियज्ञे ॥१०॥ त्र
यादेवाः ॥ त्रयादेवाऽएकादशत्त्रयस्त्रिꣳशाःसुराधसः ॥ बृहस्प्पतिपु
रोहितादेवस्यंसवितुःसवे ॥ देवादेवैरवन्तुमा ॥ ११ ॥ प्रथमाद्विती

यैः ॥ प्र॒थ॒मा॒द्वि॒तीयै॒र्द्वि॒तीया॑स्तृ॒तीयै॑स्तृ॒तीया॑ःस॒त्त्येन॑स॒त्त्यँय॒ज्ञेन॑य॒
ज्ञो॒यजु॒र्भि॒र्य॒जूꣳ॑षि॒सामा॑भि॒ःसामा॑न्यृ॒ग्भि॒र्ऋच॑ःपु॒रो॒नु॒वा॒क्या॑भिः
पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॒या॒ज्या॒भि॒र्या॒ज्या॑व॒षट्का॒रैर्व॑षट्का॒राऽआ॒हु॑तिभि॒राहु॑त
यो॒मे॒कामा॒न्त्सम॑र्द्धयन्तु॒भूः॒स्वाहा॑ ॥१२॥ लो॒मा॑नि॒प्रय॑तिः ॥ लो॒मा॑
नि॒प्रय॑ति॒र्म्मम॒त्वङ्म॒ऽआन॑ति॒रागा॑तिः ॥ मा॒ꣳसम्म॒ऽउप॑नाति॒र्वस्व
स्थि॒म॒ज्जाम॒ऽआन॑तिः ॥ १३ ॥ [१३] यद्दे॒वाः ॥ यद्दे॒वादे॑व॒हेड॑न॒
न्देवा॑सश्चकृ॒मा॒व॒यम् ॥ अ॒ग्निर्म्मा॒तस्मा॒देन॑सो॒विश्वा॑न्मु॒ञ्च॒त्वꣳ
ह॑सः ॥ १४ ॥ यदि॒दिवा॑ ॥ यदि॒दिवा॒यदि॒नक्त॒मेना॑ꣳसि॒चकृ॒मा॒व॒

यम् ॥ व्वायुर्म्मातस्म्मादेनसोव्विश्श्वान्न्मुञ्चत्वꣳहसः ॥ १५ ॥ य
दिजाग्ग्रत् ॥ यदिजाग्ग्रद्यदिस्वप्नऽएनाꣳसिचकृमाव्वयम् ॥ सूर्य्यो
मातस्म्मादेनसोव्विश्श्वान्न्मुञ्चत्वꣳहसः ॥ १६ ॥ यद्ग्रामे ॥ यद्ग्रामेयद
रण्ण्येयत्त्सभायांय्यदिन्द्रिये ॥ यच्छूद्द्रेयदर्य्येयदेनश्चकृमाव्वयंय्यदे
कस्याधिधर्म्मणितस्यावयजनमसि ॥ १७ ॥ यदापः ॥ यदापोऽअ
घ्न्याऽइतिव्वरुणेतिशपामहेततोव्वरुणनोमुञ्च ॥ अवभृथनिचुम्पुणनि
चेरुरसिनिचुम्पुणः ॥ अवदेवैर्द्देवकृतमेनोयक्ष्यवमर्त्त्यैर्म्मर्त्त्यकृत
म्पुरुराव्णोदेवरिषस्प्पाहि ॥ १८ ॥ समुद्रेते ॥ समुद्रेतेहृदयमप्स्व

न्तꣳसन्त्वा॑व्वि॒शन्त्वोष॑धीरु॒ताप॑ः ॥ सु॒मि॒त्रि॒या न॒ऽआप॒ऽओष॑धयः सन्तु
दु॒र्म्मि॒त्रि॒यास्तस्म्मै॑सन्तु॒योऽस्मान्द्वेष्टि॒यञ्च॑व॒यन्द्वि॒ष्म्मः ॥ १९ ॥ द्रु॒प॒
दादि॑वमुमुचा॒नः स्वि॒न्नःस्ना॒तोमला॑दिव ॥ पूतम्प॒वित्रे॑णे॒वाज्ज्य॒माप॑ः
शु॒न्धन्तु॒मैन॑सः ॥ २० ॥ उद्द्व॒यम् ॥ उद्द्व॒यन्तम॑स॒स्परि॒स्व॒ः प
श्य॑न्त॒ऽउत्त॑रम् ॥ दे॒वन्दे॑व॒त्रासूर्य्य॒मग॑न्म॒ज्ज्योति॑रुत्त॒मम् ॥ २१ ॥
अ॒पोऽअ॒द्य ॥ अ॒पोऽअ॒द्यान्व॑चारिष॒ꣳरसे॑न॒सम॑सृक्ष्महि ॥ पय॑स्वान
ग्न॒ऽआग॑मन्तम्मा॒सꣳसृ॑ज॒वर्च्च॑साप्प्र॒जया॑च॒धने॑नच ॥ २२ ॥ ए
धो॑सि ॥ ए॒धो॑स्येधिषी॒महि॑स॒मिद॑सि॒तेजो॑सि॒तेजो॒मयि॑धेहि ॥ सु

मावंवर्त्तिपृथिवीसमुषाःसमुसूर्य्य÷ समुविश्वंमिदञ्जगत् ॥ वैश्वा
नुरज्ज्योतिर्भूयासंविभून्कामान्व्यश्नवैभूःस्वाहा ॥ २३ ॥
[१०] अुभ्यादंधामि । सुमिधुमग्नेंव्रतपतुत्वयिं ॥ व्रतञ्चंश्श्रुद्धा
ञ्चोपैमीन्धेत्वांदीक्षितोऽअुहम् ॥ २४ ॥ यत्रुब्रह्मंच ॥ क्षत्रञ्चंसु
म्म्यञ्चौचरंतःसुह ॥ तँल्लोकम्पुण्ण्युम्प्रज्ञेंषंय्यत्रंदेवाःसुहाग्निना ॥
॥ २५ ॥ यत्रेन्द्र÷ ॥ यत्रेन्द्रश्चवायुश्चंसुम्म्यञ्चौचरंतःसुह ॥ तँ
ल्लोकम्पुण्ण्युम्प्रज्ञेंषुंय्यत्रंसेदिर्न्नंविद्यत ॥ २६ ॥ अंशुनाते ॥ ऽअंशु
शुःपृंच्च्यतुाम्परुंषापरु÷ ॥ गुन्धस्तेसोमंमवतुमदांयुरसोऽअच्च्यु

त॒ः ॥२७॥ सि॒ञ्चान्ति॒परि॑ । षि॒ञ्चन्त्यु॒त्सिञ्चान्ति पु॒नन्ति॑च ॥ सु॒रायै॑
ब॒भ्र्वै॑मदे॑कि॒न्त्वो॒व॑दतिकि॒न्त्वः ॥ २८ ॥ धा॒नाव॑न्तङ्क॒रम्भिण॑म् ॥
धा॒नाव॑न्तङ्क॒रम्भिण॑मपू॒पव॑न्तमु॒क्थिन॑म् ॥ इन्द्र॑प्प्रा॒तर्ज्जु॑षस्वनः ॥
॥ २९ ॥ बृ॒हदिन्द्रा॑य । गायत॒मरु॑तोवृत्र॒हन्त॑मम् ॥ येनु॒ज्ज्योति॒र
जन॑यन्नृ॒तावृ॒धो॑दे॒वन्दे॒वाय॒जागृ॑वि ॥ ३० ॥ अद्ध्व॒र्य्योऽआ॒द्रि॑भिः ॥
सु॒तꣳसोम॑म्पवि॒त्रऽआन॑य ॥ पु॒नाहीन्द्रा॑य॒पात॑वे ॥ ३१ ॥ [८] योभू॒
ताना॑म् ॥ योभू॒ताना॒मधि॑पति॒र्य्यस्मिँ॒ल्लो॒काऽआधि॑श्रि॒ताः ॥ यऽई॒
शे॑मह॒तोम॒हाँस्तेन॑गृह्णामि॒त्वाम॒हम्मयि॑गृह्णामि॒त्वाम॒हम् ॥ ३२ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmiki Campus, Kathmandu

उ॒प॒या॒मगृ॑हीतोस्य॒श्श्विब्भ्या॑न्त्वा॒सर॑स्वत्त्यै॒त्त्वेन्द्रा॑यत्त्वासु॒त्त्राम्म्ण॑
ऽए॒षते॒योनि॑र॒श्श्विब्भ्या॑न्त्वा॒सर॑स्वत्त्यै॒त्त्वेन्द्रा॑यत्त्वासु॒त्त्राम्म्णे॑ ॥३३॥
प्रा॒ण॒पामे॑ । ऽअपा॒न॒पाश्च॑क्षु॒ष्पाः॑श्श्रोत्त्र॒पाश्च॑मे ॥ व्वा॒चोमे॑व्वि
श्वभे॑षजो॒मन॑सोसि॒व्विलाय॑कः ॥ ३४ ॥ अ॒श्विन॑ङ्कृतस्य॑ते ॥ अ॒
श्विन॑ङ्कृतस्य॒ते॒सर॑स्वतिकृ॒तस्ये॒न्द्रे॑णसु॒त्त्राम्म्णाकृ॑तस्य॑ ॥ उप॑हूत॒ऽ
उप॑हूतस्यभक्षयामि ॥ ३५ ॥ [४] समि॑द्ध॒ऽइन्द्र÷ ॥ समि॑द्ध॒ऽइन्द्र॒ऽउ
षसामनी॑केपुरोरु॒चापू॑र्व्व॒कृद्वा॑वृधा॒नः ॥ त्रि॒भिर्दे॒वैस्त्रि॒ꣳशता॒वज्र॑बाहु
र्ज्जघा॑नव्वृ॒त्रंव्वि॒दुरो॑ववार ॥ ३६ ॥ नरा॒शꣳस॒ःप्प्रति॑ ॥ नरा॒शꣳस॒ः

प्प्रतिशूरोमिमानस्तनूनपात्प्रतियज्ञस्यधाम ॥ गोभिर्व्वपावान्मधु
नासमञ्जन्हिरण्ण्यैश्चन्द्रीयजतिप्प्रचेताः ॥ ३७ ॥ ईडितोदेवैः ॥
ईडितोदेवैर्हरिवाँ२ऽअभिष्टिराजुह्वानोहविषाशर्द्धमानः ॥ पुरन्दरो
गोत्त्रभिद्वज्ज्रबाहुरायातुयज्ञमुपनोजुषाणः ॥ ३८ ॥ जुषाणोबर्हिः ॥
जुषाणोबर्हिर्हरिवान्नऽइन्द्रः प्प्राचीनꣳसीदत्प्रदिशापृथिव्याः ॥ उरु
प्प्रथाः प्प्रथमानꣳस्योनमादित्त्यैरक्तँवसुभिःसजोषाः ॥ ३९ ॥ इ
न्द्रन्दुरः ॥ कवष्ष्योधावमानावृषाणँयन्तुजनयःसुपत्त्नीः ॥ द्वारो
देवीरभितोविश्श्रयन्ताꣳसुवीरावीरम्प्रथमानामहोभिः ॥ ४० ॥ उ

षासानक्ता । बृहतीबृहन्तम्पयस्वतीसुदुघेशूरमिन्द्रम् ॥ तन्तु
न्ततम्पेशसासंवयन्तीदेवानान्देवंयजतःसुरुक्मे ॥ ४१ ॥ दैव्यामि
माना । मनुषःपुरुत्राहोताराविन्द्रम्प्रथमासुवाचा ॥ मूर्द्धन्यज्ञ
स्यमधुनादधानाप्प्राचीनञ्ज्योतिर्हविषावृधातः ॥ ४२ ॥ तिस्रोदे
वीः ॥ तिस्रोदेवीर्हविषावर्द्धमानाऽइन्द्रञ्जुषाणाजनयोनपत्नीः ॥ अ
च्छिन्नन्तन्तुम्पयसासरस्वतीडादेवीभारतीविश्वतूर्त्तिः ॥४३॥ त्वष्टा
दधत् ॥ त्वष्टादधच्छुष्ममिन्द्रायवृष्णेपाकोचिष्टुर्यशसेपुरूणि ॥
वृषायजन्वृषणम्भूरिरेतामूर्द्धन्यज्ञस्यसमनक्तुदेवान् ॥ ४४ ॥ वन

स्प्पतिरवंसृष्टः ॥ ब्बनुस्प्पतिरवंसृष्टोनपाशैस्त्मन्न्यांसमुञ्जःछांमिता
नदेवः ॥ इन्द्रंस्यहुव्यैर्ज्जुठरंम्पृणानःस्वदांतियज्ञम्मधुंनाघृतेनं ॥
॥ ४५ ॥ स्त्तोकानामिन्दुंम् ॥ स्त्तोकानामिन्दुम्प्रतिशूरऽइन्द्रोंब्बृषा
यमांणोब्बृषुभस्त्तुंराषाट् ॥ घृतप्प्रुषामनंसामोदंमानाःस्वाहांदेवाऽ
अमृतांमादयन्ताम् ॥ ४६ ॥ [११] आयांतु ॥ आयात्त्विन्द्रोवं
सऽउपंनऽइहस्त्तुतःसंधमादंस्त्तुशूरंः ॥ ब्बावृधानस्त्तविंषीर्य्यस्यंपूर्व्वी
द्यौर्न्नक्षत्त्रमभिभूंतिपुष्यांत् ॥ ४७ ॥ आनंः ॥ आनऽइन्द्रोंदूरादा
नंऽआसादंभिष्टिकृदवंसेयासदुग्ग्रः ॥ ओजिष्ठेभिर्न्नृपतिर्ब्बज्ज्रंबाहुःसु

ङ्गसुमत्त्सुंतुर्व्वाणिः÷पृतन्न्यून् ॥ ४८ ॥ आनं÷ ॥ आनऽइन्द्रोहरिंभिर्य्या
त्वच्छांर्व्वाचीनोवंसेराधंसेच ॥. तिष्ठांतिव्वज्ज्रीमघवांव्विरप्प्शीमँय्यज्ञ
मनुंनोव्वाजंसातौ ॥ ४९ ॥ त्रातारमिन्द्रंम् ॥ त्रातारमिन्द्रंमविता
रमिन्द्रङ्ँहवेंहवेसुहवङ्ँशूरमिन्द्रंम् ॥ ह्वयांमिशक्रम्पुरुहूतमिन्द्रङ्ँ
स्वस्तिनोंमघवांधात्विन्द्रंः ॥ ५० ॥ इन्द्रंःसुत्रामां ॥ इन्द्रंःसुत्रा
मास्ववाँ२ ॥ ऽअवोंभिंःसुमृडीकोभंवतुव्विश्वंवेदाः ॥ बाधंतान्द्वेषो
ऽअभंयङ्कृणोतुसुवीर्य्यंस्यपतंयःस्याम ॥ ५१ ॥ तस्यंव्वयम् ॥ त
स्यंव्वयङ्ँसुंमतौयज्ञियस्यापिंभद्रेसौंमनसेस्यांम॥ससुत्रामास्ववाँ२ ॥

ऽइन्द्रोऽअस्मेऽआराच्चिद्द्वेषः सनुतर्युयोतु ॥ ५२ ॥ आमन्द्रैः ॥
आमन्द्रैरिन्द्रहरिभिर्य्याहिमयूररोमभिः ॥ मात्त्वाकेचिन्नियमन्विन्न
पाशिनोतिधन्वेवताँ२ ॥ ऽइंहि ॥ ५३ ॥ एवेत् ॥ एवेदिन्द्रंवृषणंवज्ज्र
बाहुंवसिष्ठासोऽअभ्यर्च्चन्त्यर्कैः ॥ सनंस्तुतोवीरवद्धातुगोमद्यूयम्पा
तस्वस्तिभिःसदानः ॥ ५४ ॥ [८] समिद्धोऽअग्निः ॥ समिद्धो
ऽअग्निरश्विनातप्तोघर्म्मोव्विराट्सुतः ॥ दुहेधेनुःसरस्वतीसोमंशु
क्रमिहेन्द्रियम् ॥ ५५ ॥ तनूपाभिषजा । सुतेऽश्विनोभासरस्व
ती ॥ मध्वारजांसीन्द्रियमिन्द्रायपथिभिर्वहान् ॥ ५६ ॥ इन्द्रायेन्दु

म् ॥ इन्द्रायेन्दुꣳसरस्वतीनराशꣳसेननग्नहुम् ॥ अधातामश्विना
मधुभेषजम्भिषजासुते ॥ ५७ ॥ आजुह्वानासरस्वतीन्द्रायेन्द्रिया
णिवीर्य्यम् ॥ इडाभिरश्विनाविषꣳसमूर्ज्जꣳसꣳरयिन्दधुः ॥ ५८ ॥
अश्विनानमुचेः । सुतꣳसोमꣳशुक्रम्परिस्रुता ॥ सरस्वतीतमा
भरद्बर्हिषेन्द्रायपातवे ॥ ५९ ॥ कवष्योन । व्यचस्वतीरश्वि
ब्भ्यान्नदुरोदिशः ॥ इन्दोनरोदसीऽउभेदुहेकामान्त्सरस्वती ॥
॥ ६० ॥ उषासानक्तम् ॥ उषासानक्तमश्विनादिवेन्द्रꣳसायमिन्द्रि
यैः ॥ सञ्जानानेसुपेशसासमञ्जातेसरस्वत्त्या ॥ ६१ ॥ पातन्नः ॥

पा॒तन्नो॑ऽअश्विना॒दिवा॑पा॒हिनक्त॑ꣳसरस्वति ॥ दैव्या॑होताराभिषजा
पा॒तामिन्द्र॒ꣳसचा॑सु॒ते ॥ ६२ ॥ ति॒स्रस्त्रे॒धा । सर॑स्वत्त्य॒श्विना॒भा
र॒तीडा॑ ॥ ती॒व्रम्प॑रिस्रु॒तासोम॒मिन्द्रा॑यसुषु॒वु॒र्म्मद॑म् ॥ ६३ ॥ अ
श्विना॑भेष॒जम् ॥ अ॒श्विना॑भेष॒जम्मधु॑भेष॒जन्न॒ःसर॑स्वता ॥ इन्
त्त्वष्टा॒यश॒ःश्रिय॑ꣳरूपꣳरू॒पमधु॒ःसु॒ते ॥ ६४ ॥ ऋ॒तु॒थेन्द्र॑÷ ॥ ऋ॒तु॒थे
न्द्रो॒वन॒स्पति॑÷शशमा॒नःप॑रिस्रु॒ता॑ ॥ की॒लाल॑म॒श्विभ्या॒म्मधु॑दु॒हे॒धे॒
नुःसर॑स्वती ॥ ६५ ॥ गोभि॒र्न्न । सोम॑म॒श्विना॒मास॑रेणपरि॒स्रुता॑ ॥
सम॑धात॒ꣳसर॑स्वत्त्या॒स्वाहेन्द्रे॑सु॒तम्मधु॑ ॥ ६६ ॥ [१२] अश्वि

नाहविः ॥ अश्विनाहविरिन्द्रियन्नमुचेर्द्धियासरस्वती ॥ आशुक्र
मासुराद्वसुमघमिन्द्रायजभ्रिरे ॥ ६७ ॥ यमश्विना ॥ यमश्वि
नासरस्वतीहविषेन्द्रमवर्द्धयन् ॥ सबिभेदव्वलम्मघन्नमुचावासुरेस
चा ॥ ६८ ॥ तमिन्द्रम् ॥ तमिन्द्रम्पशवःसचाश्विनोभासरस्वती ॥
दधानाऽअभ्यनूषतहविषायज्ञऽइन्द्रियैः ॥ ६९ ॥ यऽइन्द्रे ॥
यऽइन्द्रऽइन्द्रियन्दधुःसविताव्वरुणोभगः ॥ ससुत्रामाहविष्पतिर्य
जमानायसश्चत ॥ ७० ॥ सविताव्वरुणः ॥ सविताव्वरुणोदधद्यज
मानायदाशुषे ॥ आदत्तनमुचेर्व्वसुसुत्रामाबलमिन्द्रियम् ॥ ७१ ॥

व्वरुणꣳक्षत्रम् ॥ व्वरुणꣳक्षत्रमिन्द्रियम्भगेनसविताश्रियम् ॥ सुत्रामायशसाबलन्दधानायज्ञमाशत ॥ ७२ ॥ अश्विनागोभिः ॥ अश्विनागोभिरिन्द्रियमश्वेभिर्व्वीर्य्यम्बलम् ॥ हविषेन्द्रꣳसरस्वतीयजमानमवर्द्धयन् ॥ ७३ ॥ तानासत्त्या । सुपेशसाहिरण्यवर्त्तनीनरा ॥ सरस्वतीहविष्मतीन्द्रकर्म्मसुनोवत ॥ ७४ ॥ ताभिषजा । सुकर्म्मणासासुदुघासरस्वती ॥ सवृत्रहाशतक्रतुरिन्द्रायदधुरिन्द्रियम् ॥ ७५ ॥ युवꣳसुरामम् ॥ युवꣳसुराममश्विनानमुचावासुरेसचा ॥ व्विपिपानाःसरस्वतीन्द्रङ्कर्म्मस्वावत ॥ ७६ ॥ पुत्रमिवपितरौ ॥

पुत्रमिवपितरावश्विनोभेन्द्रावथुःकाव्यैर्द्दꣳसनाभिः ॥ यत्सुरामं
व्यपिबꣳशचीभिꣳसरस्वतीत्वामघवन्नभिष्णक ॥ ७७ ॥ यस्मिन्न
श्वासः ॥ यस्मिन्नश्वासऽऋषभासऽउक्षणोवशामेषाऽअवसृष्टासु
ऽआहुताः ॥ कीलालपेसोमपृष्ठायवेधसेहृदामतिञ्जनयचारुमग्नये ॥
॥ ७८ ॥ अहाव्यग्ने । हविरास्येतेस्रुचीवघृतञ्चम्वीवसोमः ॥ वा
जसनिꣳरयिमस्मेसुवीरम्प्रशस्तन्धेहियशसम्बृहन्तम् ॥ ७९ ॥
[१३] ॥ शतम् ॥ १२०० ॥ अश्विनातेजसाचक्षुःप्राणेनसरस्वती
वीर्य्यम् ॥ वाचेन्द्रोबलेनेन्द्रायदधुरिन्द्रियम् ॥ ८० ॥ गोमदूषुणास

त्त्या ॥ गोमदूषुणासत्त्याश्वावद्यातमश्विना ॥ वर्त्तीरुद्रानृपाय्यम्
॥ ८१ ॥ नयत् ॥ नयत्त्परोनान्तरऽआदधर्षद्वृषण्वसू॥दुःशंसोम
र्त्योरिपुः ॥ ८२ ॥ तानः ॥ तानऽआवोढमश्विनारयिम्पिशङ्गसन्दृ
शम् ॥ धिष्ण्यांवरिवोविदम् ॥ ८३ ॥ पावकानः ॥ पावकानःसर
स्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती ॥ यज्ञंवष्टुधियावसुः ॥ ८४ ॥ चोदयित्री
सूनृतानाम् ॥ चोदयित्रीसूनृतानाञ्चेतन्तीसुमतीनाम् ॥ यज्ञन्दधे
सरस्वती ॥ ८५ ॥ महोऽअर्णः ॥ महोऽअर्णःसरस्वतीप्रचेतय
तिकेतुना ॥ धियोविश्वाविराजति ॥ ८६ ॥ इन्द्रायाहि । चित्रभा

नोसुताऽइमेत्त्वायवंः ॥ अण्वींभिस्त्तनांपूतासंः ॥ ८७ ॥ इन्द्रायां
हि । धियेषितोव्विप्प्रंजूतꣳसुतावंतꣳ ॥ उपुब्ब्रह्मांणिव्वाघतंः ॥ ८८ ॥
इन्द्रायांहि॥इन्द्रायांहितूतुंजानुऽउपुब्ब्रह्मांणिहारिवः ॥ सुतेदंधिष्व
नुश्च्चनंः ॥८९॥ अश्श्विनांपिब्बताम् ॥ अश्श्विनांपिबताम्मधुसरंस्व
त्यासुजोषंसा ॥ इन्द्रःसुत्त्रामांवृत्रहाजुषन्तांꣳसोम्म्यम्मधुं ॥९०॥
[११] इति वाजसनेयशुक्लयजुस्संहितापाठेविंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

इयं वाजसनेयसंहितापूर्वार्द्धं मुम्बय्यां क्षेमराज-श्रीकृष्णदास
श्रेष्ठिना स्वकीये "श्रीवेङ्कटेश्वर" (स्टीम्)-मुद्रणालये
मुद्रयित्वा प्रकाशितम्। संवत् २०४७, शके १९१२

॥ इति वाजसनेयसंहितापूर्वविंशतिः समाप्ता ॥

॥ अथ वाजसनेयसंहितोत्तरविंशतिप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिं÷ॐम् ॥ इमम्मेसमिद्धोअग्निरेकादशकौ
वसंतेनऋतुनाषड्ढोतायक्षत्त्समीधाग्निंद्धादशाश्विनौछागस्ययसत्तद्देवंब
हिँश्चतुर्द्दशषडेकषाष्टिः ॥ ॐ इमम्मेंव्वरुणश्श्रुधीहवंमुद्याचंमृडय ॥
त्त्वामंवुस्स्युराचंके ॥ १ ॥ तत्त्वां । यामिब्रह्मंणाव्वन्दंमानुस्त्तदाशा
स्त्तेयजंमानोहुविर्ब्भिः÷ ॥ अहेडमानोवरुणेहबोद्ध्युरुंशꣳसुमानुऽआ
युःप्प्रमोंषीः ॥ २ ॥ त्त्वन्न÷ ॥ त्त्वन्नोंऽअग्ग्नेव्वरुणस्याविद्वान्देवस्युहे
डोऽअवंयासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठोवह्नितमुःशोशुंचानोविश्वाद्वेषांꣳसि
प्प्रमुंमुग्ध्युस्म्मत् ॥ ३ ॥ सत्त्वम् ॥ सत्त्वन्नोंऽअग्ग्नेवुमोभंवोतीने

दिष्टोऽअस्याऽउषसोव्व्युष्टौ ॥अवयक्ष्वनोव्वरुणꣳरराणोव्वीहिमृडीक
ꣳसुहवोनऽएधि ॥ ४ ॥ महीमूषु । मातरꣳसुव्व्रतानामतस्यपत्नी
मवसेहुवम ॥ तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूचीꣳसुशर्म्माणमदितिꣳसुप्र
णीतिम् ॥ ५ ॥ सुत्त्रामाणम्पृथिवीम् ॥ सुत्त्रामाणम्पृथिवीन्द्यामने
हसꣳसुशर्म्माणमदितिꣳसुप्रणीतिम् ॥ दैवीन्नावꣳस्वरित्त्रामनाग
समस्रवन्तीमारुहेमास्वस्तये ॥ ६ ॥ सुनावमारुहेयम् ॥ सुनावमा
रुहेयमस्रवन्तीमनागसम् ॥ शतारित्त्राꣳस्वस्तये ॥ ७ ॥ आनः ॥
आनोमित्रावरुणाघृतैर्ग्गव्यूतिमुक्षतम् ॥ मद्ध्वारजाꣳसिसुक्रतू ॥

॥ ८ ॥ प्रबाहवा॑ । सिसृतञ्जीवसे॑नुऽआनोगव्यू॑तिमुक्षतङ्घृतेन॑ ॥ आ
मुाजनैश्श्रवयतंयुवानाश्श्रुतम्मैमित्रावरुणाहवेमा ॥ ९ ॥ शन्नः॑ ॥
शन्नोभवन्तुवाजिनोहवेषुदेवतातामितद्रवःस्वर्काः ॥ जम्भयन्तोहिंवृ
कंरक्षांꣳसिसनेम्म्यस्मद्युयवन्नमीवाः ॥ १० ॥ वाजेवाजेवत ॥ वा
जिनोनोधनेषुविप्राऽअमृताऽऋतज्ञाः ॥ अस्यमद्ध्वः पिबतमादयद्ध्वं
न्तृप्तायातपथिभिर्देवयानैः ॥ ११ ॥ समिद्धोऽअग्निः । समिधासुसं
मिद्धोवरेण्यः ॥ गायत्रीच्छन्दऽइन्द्रियन्त्र्यविर्गौर्वयोदधुः ॥ १२ ॥
तनूनपाच्छुचिव्रतः ॥ तनूनपाच्छुचिव्रतस्तनूपाश्चसरस्वती ॥ उ

ष्णिहाच्छन्दंऽइन्द्रियन्दित्त्यवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १३ ॥ इडाभिरग्निः ॥ इडाभिरग्निरीड्यःसोमोदेवोऽअमर्त्त्यः ॥ अनुष्टुप्छन्दऽइन्द्रियम्पञ्चाविर्ग्गौर्व्वयोदधुः ॥ १४ ॥ सुबर्हिरग्निः । पूषण्वान्त्स्तीर्ण्णबर्हिरमर्त्त्यः ॥ बृहतीच्छन्दंऽइन्द्रियन्त्रिवत्सोगौर्व्वयोदधुः ॥ १५ ॥ दुरोदेवीः ॥ दुरोदेवीर्दिशोमहीर्ब्रह्मादेवोबृहस्पतिः ॥ पङ्क्तिश्छन्दऽइहेन्द्रियन्तुर्य्यवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १६ ॥ उषेयह्वीसुपेशसाविश्वेदेवाऽअमर्त्त्याः ॥ त्रिष्टुप्छन्दंऽइहेन्द्रियम्पष्ठवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १७ ॥ देव्याहोतारा । भिषजेन्द्रेणसयुजायुजा ॥ जगतीच्छन्दंऽइन्द्रियमनड्वा

ङ्गौर्व्वयोदधुꣳ ॥ १८ ॥ तिस्रऽइडा ॥ तिस्रऽइडासरस्वतीभारतीमरु
तोव्विशः ॥ विराट्छन्दऽइहेन्द्रियन्धेनुर्ग्गौर्न्नव्वयोदधुꣳ ॥ १९ ॥ त्वष्टा
तुरीपः ॥ त्वष्टातुरीपोऽअद्भुतऽइन्द्राग्नीपुष्टिवर्द्धना ॥ द्विपदाच्छन्द
ऽइन्द्रियमुक्षाग्गौर्न्नव्वयोदधुꣳ ॥२०॥ शमितानः ॥ शमितानोव्वनस्प
तिःसविताप्प्रसुवन्भगम् ॥ ककुप्छन्दऽइहेन्द्रियंव्वशाव्वेहद्व्वयोदधुꣳ ॥
॥२१॥ स्वाहायज्ञम् ॥ स्वाहायज्ञंव्वरुणꣳसुक्षत्रोभेषजङ्करत् ॥ अति
च्छन्दाऽइन्द्रियम्बृहदृषभोग्गौर्व्वयोदधुꣳ ॥२२॥ [२२] व्वसन्तेनऽऋ
तुना । देवाव्वसवस्त्रिवृतास्तुताः ॥ रथन्तरेणतेजसाहविरिन्द्रेव्वयोदधुꣳ

॥ २३ ॥ ग्रीष्मेणऽऋतुना । देवा रुद्राः पञ्चदशे स्तुताः ॥ बृहता यशसा बलꣳ हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ २४ ॥ वर्षाभिर्ऋतुनादित्त्या स्तोमे सप्तदशे स्तुताः ॥ वैरूपेण विशौजसा हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ २५ ॥ शारदेनऽऋतुना ॥ देवाऽएकविꣳशऽऋभव स्तुताः ॥ वैराजेन श्रिया श्रियꣳ हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ २६ ॥ हेमन्तेनऽऋतुना ॥ देवास्त्रिणवे मरुत स्तुताः ॥ बलेन शक्वरीः सहो हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ २७ ॥ शैशिरेणऽऋतुना । देवास्त्रयस्त्रिꣳशेऽमृता स्तुताः ॥ सत्त्येन रेवतीः क्षत्रꣳ हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ २८ ॥ [६] होता यक्षत् ॥ होता यक्षत्समिधा

ग्निमिडस्पदेऽश्विनेन्द्रꣳसरस्वतीमजोधूम्रोनगोधूमैꣳकुवलैर्भेषज
म्मधुशष्पैर्न्नतेजंऽइन्द्रियम्पयꣳसोम÷परिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्य
स्यस्यहोतर्य्यज ॥ २९ ॥ होतायक्षत्तनूनपात्सरस्वतीम् ॥ होता
यक्षत्तनूनपात्सरस्वतीमविर्म्मेषोनभेषजम्पथामधुमताभरन्नश्विने
न्द्रायवीर्य्यम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिःपयꣳसोम÷परिस्रुता
घृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३० ॥ होतायक्षन्नराश
सन्ननग्नहुम्पतिꣳसुरयाभेषजम्मेषꣳसरस्वतीभिषग्रथोनचन्द्र्य
श्विनोर्व्वपाऽइन्द्रस्यवीर्य्यम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिःपयꣳ

सोमं÷ परिस्रुतांघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यजं ॥ ३१ ॥ होता
यक्षदिडेडितं ॥ होतायक्षदिडेडितऽआजुह्वानुंऽसरंस्वतीमिन्द्रम्ब
लैनवर्द्धयंन्नृषभेणगवैन्द्रियमश्श्विनेन्द्रांयभेषजंय्यवैः÷कर्क्कन्धुंभिर्म्म
धुंलाजैर्न्नमासंरम्पयुंऽसोमं÷परिस्रुतांघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्य
जं ॥ ३२ ॥ होतायक्षद्बर्हिरूर्णम्म्रदाऽ ॥ होतायक्षद्बर्हिरू
र्णम्म्रदाभिषङ्नासंत्त्याभिषजाश्श्विनाश्श्वाशिशुंमतीभिषग्ग्धेनुःसर
स्वतीभिषग्ग्दुहऽइन्द्रांयभेषजम्पयुंऽसोमं÷परिस्रुतांघृतम्मधुव्यन्त्वा
ज्ज्यंस्युहोतुर्य्यजं ॥ ३३ ॥ होतांयक्षद्दुरोदिशः । कवष्य्यो

नव्यचंस्वतीरुश्विब्भ्यान्नदुरोदिशुऽइन्द्रोनरोदंसीदुघेंदूहेधेनुःसरंस्व
त्युश्विनेन्द्रायभेषुजꣳशुक्रन्नज्ज्योतिरिन्द्रियम्पयुꣳसोमं÷परिस्रुतांघृ
तम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यंज ॥ ३४ ॥ होतायक्षत्सुपेशंसोषे ।
नक्तन्दिवाऽश्विनासमंञ्जातेसरंस्वत्त्यात्त्विषिमिन्द्रेनभेषुजꣳश्येनो
नरजंसाहृदाश्रियानुमासंरम्पयुꣳसोमं÷परिस्रुतांघृतम्मधुव्यन्त्वा
ज्ज्यंस्युहोतुर्य्यंज ॥ ३५ ॥ होतायक्षुद्दैव्याहोतारा । भिषजाश्वि
नेन्द्रन्नजागृविदिवानक्तन्नभेषुजैःशूषꣳसरंस्वतीभिषक्कसीसेनदुहऽइ
न्द्रियम्पयुꣳसोमं÷परिस्रुतांघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यंज ॥३६॥

होता॑यक्षत्ति॒स्रोदे॒वीः ॥ होता॑यक्षत्ति॒स्रोदे॒वीर्न्नभे॑ष॒जन्त्रय॑स्त्रि॒धात॑वो॒पसो॑रू॒पमिन्द्रे॑हिर॒ण्ण्यय॑म॒श्विनेडा॒भार॑तीव्वा॒चासर॑स्वती॒मह॒ऽइन्द्रा॑यदु॒हऽइन्द्रि॒यम्पय॒ꣳसोम॑ः ॥ परि॒स्रुता॑घृ॒तम्मधु॒व्यन्त्वा॒ज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ ३७ ॥ होता॑यक्ष॒त्सुरेत॑समृष॒भम् ॥ होता॑यक्ष॒त्सुरेत॑समृष॒भन्नर्य्या॑पसन्त्वष्टा॑र॒मिन्द्र॑म॒श्विना॑भि॒षज॒न्नसर॑स्वती॒मोजो॒नजू॒तिरि॑न्द्रि॒यंव्वृको॒नर॑भ॒सोभि॒षग्ग्यश॒ꣳसुर॑याभेष॒जꣳश्रि॒यानमास॑र॒म्पय॒ꣳसोम॑ःपरि॒स्रुता॑घृ॒तम्मधु॒व्यन्त्वाज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ ३८ ॥ होता॑यक्ष॒द्वन॒स्प्पति॑ꣳशमि॒तार॑म् ॥ होता॑यक्ष॒द्वन॒स्प्पति॑ꣳशमि॒ता

संहि.
॥१८०॥

र्ꣳशतक्रतुम्भीममन्युꣳराजानंव्याघ्रन्नमसाश्विनाभामꣳसरस्व
तीभिषगिन्द्रायदुहऽइन्द्रियम्पयꣳसोमः परिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वा
ज्ज्यस्यहोतर्यज ॥ ३९ ॥ होतायक्षदग्निꣳस्वाहा ॥ होतायक्षद
ग्निꣳस्वाहाज्ज्यस्यस्तोकानाꣳस्वाहामेदसाम्पृथक्स्वाहागच्छाग
मश्विभ्याꣳस्वाहामेषꣳसरस्वत्यैस्वाहाऽऋषभमिन्द्रायसिꣳहाय
सहसऽइन्द्रियꣳस्वाहाग्निन्नभेषजꣳस्वाहासोममिन्द्रियꣳस्वाहेन्द्र
ꣳसुत्रामाणꣳसवितारंवरुणम्भिषजाम्पतिꣳस्वाहावनस्पतिम्प्रिय
म्पाथोनभेषजꣳस्वाहादेवाऽआज्ज्यपाजुषाणोऽअग्निर्भेषजम्पयꣳसो

उ अ

मं॑ःपरि॑स्रुतां॑घृ॒तम्मधु॒व्यन्त्वाज्य॑स्य॒होतु॒र्य्यज॑ ॥ ४० ॥ [१२] हो
ता॑यक्षद॒श्विनौ॒च्छाग॑स्य । व॒पाया॒मेद॑सो॒जुषे॒ताᳫं॑ह॒विर्होतु॒र्य्यज॑ ॥
होता॑यक्ष॒त्सर॑स्वतीम्मे॒षस्य॑व॒पाया॒ मेद॑सो॒जुष॒ताᳫं॑ह॒विर्होतु॒र्य्यज॑ ॥
होता॑यक्ष॒दिन्द्र॑मृष॒भस्य॑व॒पाया॒मेद॑सो॒जुष॒ताᳫं॑ह॒विर्होतु॒र्य्यज॑ ॥४१॥
होता॑यक्षद॒श्विनौ॒सर॑स्वतीम् ॥ होता॑यक्षद॒श्विनौ॒सर॑स्वती॒मिन्द्र॑ᳫं
सु॒त्रामा॑णमि॒मेसोमाः॑सु॒रामा॑ण॒श्छागै॒र्न्नमे॒षैर्ऋ॑ष॒भैः सु॒ताः शष्पै॒र्न्नतो
क्मभि॒र्ल्लाजै॒र्म्मह॑स्वन्तो॒मदा॒मास॑रेण॒परि॑ष्कृताः शु॒क्राः पय॑स्वन्तो॒मृ
ताः प्रस्थि॑तावो॒मधु॒श्चुत॒स्तान॒श्विना॒सर॑स्व॒तीन्द्रः॑सु॒त्रामा॑वृत्र॒हाजु॒ष

न्ता॑ꣳसोम्म्यम्मधु॒पिब॑न्तु॒मद॑न्तु॒व्यन्तु॒होत॒र्य्य॑ज ॥४२॥ होता॑यक्षद॒
श्विनौ॒च्छाग॑स्य । ह॒विष॒ऽआत्ता॑म॒द्यम॑द्ध्य॒तोमेद॒ऽउद्भृ॑तम्पु॒राद्द्वेषो॑
भ्यःपु॒रापौरु॑षेय्या॒गृ॒भो॒घस्ता॑न्नू॒नङ्घा॒सेऽअ॑ज्ज्राणां॒यव॑सप्प्रथमाना
ꣳसु॒मत्क्ष॑राणाꣳशतरु॒द्रिया॑णामग्निष्वात्तानां॒पीवो॑पवसनानाम्पा
र्श्व॒तःश्रो॑णि॒तःशि॑तामत॒ऽउ॑त्साद॒तोऽङ्गा॑दङ्गा॒दव॑त्तानाङ्कर॑त॒ऽएवाश्वि
ना॑जु॒षेता॒ꣳह॒विर्हो॑त॒र्य्य॑ज ॥ ४३ ॥ होता॑यक्ष॒त्सर॑स्वती॒म्मे॒षस्य॑ह॒वि
ष॒ऽआव॑य॒द॒द्यम॑द्ध्य॒तोमेद॒ऽउद्भृ॑तम्पु॒राद्द्वेषो॑भ्यःपु॒रापौरु॑षेय्या॒गृभो
घस॑न्नू॒नङ्घा॒सेऽअ॑ज्ज्राणां॒यव॑सप्प्रथमानाꣳसु॒मत्क्ष॑राणाꣳशतरु॒द्रि

या॑णामग्निष्ष्वा॒त्ताना॒म्पीवो॑पवसनाना॒म्पार्श्व॒तःश्रोणि॒तःशि॒ताम॒
त॒ऽउ॑त्त्सा॒द॒तो॒ऽङ्गा॑दङ्गा॒दव॑त्ताना॒ङ्कर॑द्दे॒वꣳसर॑स्वतीजुषता॒ꣳहविर्हो॑त॒र्य्य॑
ज ॥ ४४ ॥ होता॑यक्ष॒दिन्द्र॑मृष॒भस्य॑ह॒विष॒ऽआव॑यदु॒द्यम॑द्ध्य॒तोमेद॒ऽ
उद्धृ॑त॒म्पु॒राद्वेषो॑भ्यऽपु॒रापौरु॑षेय्यागृ॒भोघस॑न्नू॒नङ्घा॒सेऽअ॑ज्ज्रा॒णां॑यव॑
सप्प्रथमानाꣳसु॒मत्क्ष॑राणाꣳशतरु॒द्रिया॑णामग्निष्ष्वा॒त्ताना॒म्पीवो॑प
वसनाना॒म्पार्श्व॒तःश्रोणि॒तःशि॒ताम॒तउ॑त्त्सा॒द॒तो॒ऽङ्गा॑दङ्गा॒दव॑त्ताना॒
ङ्कर॑द्दे॒वमिन्द्रो॑जु॒षता॒ꣳहविर्हो॑त॒र्य्य॑ज ॥ ४५ ॥ होता॑यक्ष॒द्वन॒स्प॑तिम॒
भि । हिपि॒ष्ट॑तमया॒रभि॑ष्ठयारश॒नया॑धित ॥ यत्रा॒श्विनो॒श्छाग॑स्य

हुविषं÷प्प्रियाधामांनियत्रसरंस्वत्त्यामेषस्यंहुविषं÷प्प्रियाधामांनिय
त्रेन्द्रंस्यऽऋषुभस्यंहुविषं÷प्प्रियाधामांनियत्राग्ग्नेः प्प्रियाधामांनियत्र
सोमंस्यप्प्रियाधामांनियत्रेन्द्रंस्यसुत्राम्म्णं÷प्प्रियाधामांनियत्रंसवि
तुःप्प्रियाधांमानियत्रव्वरुंणस्यप्प्रियाधामांनियत्रव्वनस्प्पतें÷प्प्रियापा
थांᳫंसियत्रंदेवानांमाज्ज्युपानांप्प्रियाधामांनियत्राग्ग्नेहोंतुं÷प्प्रिया
धामांनितत्रैतान्प्प्रस्तुत्त्यैवोपस्तुत्त्यैवोपावंस्स्रक्षद्रभींयसऽइवकृत्त्वीकरं
देवन्देवोव्वनस्प्पतिंर्ज्जुषतांᳫंहुविर्होंतुर्य्यंज ॥४६॥ होतांयक्षदुग्ग्निᳫं
स्विष्टकृतम् ॥ होतांयक्षदुग्निᳫंस्विष्टकृतमयांडुग्ग्निरुश्श्विनोच्छागंस्य

ह॒विष॑÷प्प्रि॒याधामा॒न्यया॒ट्स॑रस्व॒त्त्यामे॒षस्य॑ह॒विष॑÷प्प्रि॒याधामा॒न्यया॒
डिन्द्र॑स्यऽऋ॒ष॒भस्य॑ह॒विष॑÷ प्प्रि॒याधामा॒न्यया॑ड॒ग्ग्नेः॒प्प्रि॒याधामा॒न्य
या॒ट्सोम॑स्यप्प्रि॒याधामा॒न्यया॒डिन्द्र॑स्यसु॒त्राम्म्ण॑÷प्प्रि॒याधामा॒न्यया॑ट्स
वि॒तुः॒प्प्रि॒याधामा॒न्यया॒ड्व॒रु॑णस्यप्प्रि॒याधामा॒न्यया॒ड्व॒नस्प्पते॑÷प्प्रि॒या
पाथा॒ꣳस्यया॑ड्दे॒वाना॑माज्ज्य॒पाना॑म्प्प्रि॒याधामा॑नियक्ष॑द॒ग्ग्नेर्हो॑तु॒÷प्प्रि॒
याधामा॑नियक्ष॒त्त्स्वम्म॑हि॒मान॒माय॑जता॒मेज्ज्या॒ऽइष॑÷कृणोतु॒सोऽअ॑द्ध्व
राजा॒तवे॑दाजु॒षता॒ꣳह॒विर्हो॑तु॒र्य्यज॑ ॥४७॥ [७] दे॒वम्ब॒र्हि॑ꣳसर॑स्वतीसु॒
दे॒वमिन्द्रे॒ऽअ॒श्श्विना॑ ॥ तेजो॒नच॑क्षु॒रक्ष्यो॑र्ब्ब॒र्हिषा॑दधु॒रिन्द्रि॒यव्व॑सु॒वने॑व्व

सु॒धेय॑स्यव्व्यन्तु॒यज॑ ॥ ४८ ॥ दे॒वीर्द्वार÷ ॥ दे॒वीर्द्वारो॑ऽअ॒श्विना॑भि॒षजे
न्द्रे॒सर॑स्वती ॥ प्रा॒णन्नवी॒र्य॑न्न॒सिद्वारो॑दधु॒रिन्द्रि॒यं॑व्वसु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्य
व्व्यन्तु॒यज॑ ॥४९॥ दे॒वीऽउ॒षासौ॑ ॥ दे॒वीऽउ॒षासा॑व॒श्विना॑सु॒त्रामे॒न्द्रे॒सर
स्वती ॥ बल॒न्नवाच॑मा॒स्य॑ऽउ॒षाभ्यां॑न्दधु॒रिन्द्रि॒यं॑व्वसु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्य
व्व्यन्तु॒यज ॥ ५० ॥ दे॒वीजोष्ट्री॑ ॥ दे॒वीजोष्ट्री॒सर॑स्वत्य॒श्विनेन्द्र॑मवर्द्धँ
यन् ॥ श्रो॒त्रन्नकर्ण्ण॑यो॒र्य॑शो॒जोष्ट्री॑भ्या॒न्दधु॒रिन्द्रि॒यं॑व्वसु॒वने॑व्वसु॒धेय॑
स्यव्व्यन्तु॒यज ॥ ५१ ॥ दे॒वीऽऊ॒र्जाहु॑ती ॥ दे॒वीऽऊ॒र्जाहु॑ती॒दुघे॑सु॒दुघे॒न्द्रे
सर॑स्वत्य॒श्विना॑भि॒षजा॑वतꣳ ॥ शु॒क्रन्नज्ज्योति॒स्तन॑यो॒राहु॑तीधत्तऽ

इ॒न्द्रि॒यंव्व॑सु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्यव्व्यन्तु॒यज॑ ॥५२॥ दे॒वादे॒वाना॑म् ॥ दे॒वादे॒वा
ना॑म्भि॒षजा॒होता॑रा॒विन्द्र॑म॒श्विना॑ । व॒ष॒ट्का॒रैःसर॑स्वती॒त्त्विषि॒न्नहृद॑
ये म॒तिꣳहोतृ॑ब्भ्यान्दधु॒रिन्द्रि॒यंव्व॑सु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्यव्व्यन्तु॒यज॑ ॥ ५३ ॥
दे॒वीस्ति॒स्रः॥दे॒वीस्ति॒स्रस्ति॒स्रोदे॒वीर॒श्विनेडा॒सर॑स्वती॥शूष॒न्नमद्ध्ये॒
नाब्भ्या॒मिन्द्रा॑यदधु॒रिन्द्रि॒यंव्व॑सु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्यव्व्यन्तु॒यज॑ ॥ ५४ ॥
दे॒वऽइन्द्रः॑ ॥ दे॒वऽइन्द्रो॑नरा॒शꣳसं॑स्त्रिवरू॒थःसर॑स्वत्त्या॒श्विब्भ्या॑मी
यते॒रथः॑ ॥ रेतो॒नरू॒पम॒मृतं॑ज॒नित्त्र॒मिन्द्रा॑य॒त्वष्टा॒दध॑दिन्द्रि॒याणि॑व्व
सु॒वने॑व्वसु॒धेय॑स्यव्व्यन्तु॒यज॑ ॥ ५५ ॥ दे॒वोदे॒वैः ॥ दे॒वोदे॒वैर्व्वन॒स्प्पति॒

Nepal Sanskrit University, Valmeeki Campus, Kathmandu

हिरण्ण्यपर्णाऽअश्श्विब्भ्याꣳसरस्वत्त्यासुपिप्पलऽइन्द्रायपच्च्यतेम
धु ॥ ओजोनजूतिर्ऋषभोनभामंव्वनस्प्पतिर्न्नोदधदिन्द्रियाणिव्वसु
वनेव्वसुधेयस्यव्व्यन्तुयज ॥ ५६ ॥ देवम्बर्हिः ॥ देवम्बर्हिर्व्वारितीना
मद्ध्वरेस्त्तीर्ण्णमश्श्विब्भ्यामूर्ण्णम्म्रदाꣳसरस्वत्त्यास्योनमिन्द्रतेसदः
ईशायैमन्न्युꣳराजानम्बर्हिषादधुरिन्द्रियंव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्व्यन्तुयज
॥ ५७ ॥ देवोऽअग्निः । स्विष्टकृद्देवान्न्यक्षद्यथायथꣳहोताराविन्द्र
मश्श्विनाव्वाचाव्वाचꣳसरस्वतीमग्निꣳसोमꣳस्विष्टकृत्स्विष्टऽइन्द्रः
सुत्रामासविताव्वरुणोभिषगिष्टोदेवोव्वनस्प्पतिःस्विष्टादेवाऽआज्ज्य

पाःस्विष्टोऽअग्निरग्निनाहोताहोत्रेस्विष्टकृद्यशोनदधदिन्द्रियमूर्ज्ज
मपचितिꣳस्वधांवसुवनेवसुधेयस्यव्यन्तुयज ॥ ५८ ॥ अग्निमद्य ।
होतारमवृणीतायꣳयजमानःपचन्पक्तीःपचन्पुरोडाशान्बध्नन्नश्वि
भ्यांछागꣳसरस्वत्यैमेषमिन्द्रायऽऋषभꣳसुन्वन्नश्विभ्याꣳसर
स्वत्याऽइन्द्रायसुत्राम्णेसुरासोमान्त्सूपस्थाऽअद्य ॥५९॥ सूपस्थाऽ
अद्यदेवोवनस्पतिरभवदश्विभ्यांछागेनसरस्वत्यैमेषेणेन्द्रायऽ
ऋषभेणाक्षँस्तान्मेदस्तःप्रतिपचताग्रभीषतावीवृधन्तपुरोडाशैरपुर
श्विनासरस्वतीन्द्रःसुत्रामासुरासोमाँस्त्वामद्य ॥ ६० ॥ त्वामु

ह्यऽऋषऽआर्षेयऽऋषीणान्नपादवृणीतुयंयजमानोबुहुभ्युऽआसङ्ग
तेभ्यऽएषमेंदुवेषुवसुवार्यायंवक्ष्यतुऽइतितायादुवादेवुदानान्यदु
स्तान्यस्म्मुऽआचुशास्वाचंगुरस्वेषितश्चंहोतुरासिभद्रवाच्यायुप्रेषि
तुमानुषःसूक्तवाकायसूक्ताब्रूहि ॥ ६१ ॥ इतिवाजसनेयशुक्लयजुःसं
हितायामेकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥ तेजोसिपञ्चाग्नयएकाहिंकारायद्व
तत्सवितुर्दशविभूर्मात्रैकाकायद्व आब्रह्मंस्त्रयोदश शेषादेकैकोन्नावि
ꣳशतिश्चतुस्त्रिꣳशत् ॥ ओम् तेजोसि॥तेजोसिशुक्रमुमृतंमायुष्पा
ऽआयुम्मेंपाहि ॥ देवस्यंत्वासवितुःप्रसुवेश्विनोर्बाहुभ्यांम्पूष्णोह

स्ताभ्युमादंदे ॥१॥ इमामंगृभ्णन् ॥ इमामंगृभ्णन्रशुनामृतस्यु
पूर्व्वुऽआयुंषिविदथेषुकव्या ॥ सानोऽअस्मिन्त्सुतऽआबंभूवऽऋतस्यु
सामंन्त्सुरमारपन्ती ॥२॥ अभिधाऽअंसि ॥ अभिधाऽअसिभुवंनमसि
युन्तासिधुर्ता ॥ सत्त्वमुग्निंवैश्वानुरꣳसप्रंथसङ्गच्छुस्वाहांकृतः ॥३॥
स्वुगात्त्वा ॥ देवेभ्यंः प्रजापंतयेब्रह्मन्नश्वंम्भन्त्स्यामि देवेभ्यंः
प्रजापंतयेनंराध्यासम् । तम्बंधानदेवेभ्यंः प्रजापंतयेतेनंराध्नुहि
॥४॥ प्रजापंतयेत्त्वा ॥ प्रजापंतयेत्वाजुष्टम्प्रोक्षामीन्द्राग्निभ्यान्त्वा
जुष्टम्प्रोक्षामिवायवेत्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामिविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्योजुष्ट

म्प्रोक्षामिसर्व्वेभ्यस्त्वादेवेभ्योजुष्टम्प्रोक्षामि ॥ योऽअर्व्वन्तञ्जिघाꣳ
सतितमभ्यमीतिव्वरुणःपरोमर्त्तःपरःश्वा ॥५॥[५] अग्नयेस्वाहा ॥
अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहापाम्मोदायस्वाहासवित्रेस्वाहाव्वायवेस्वा
हाव्विष्णवेस्वाहेन्द्रायस्वाहाबृहस्पतयेस्वाहामित्रायस्वाहाव्वरुणा
यस्वाहा॥६॥[१] हिङ्कारायस्वाहा ॥ हिङ्कारायस्वाहाहिङ्कृतायस्वाहा
क्रन्दतेस्वाहावक्रन्दायस्वाहाप्प्रोथतेस्वाहाप्प्रप्रोथायस्वाहागन्धा
यस्वाहाघ्घ्रातायस्वाहानिविष्टायस्वाहोपविष्टाय स्वाहासन्दिताय
स्वाहाव्वल्गतेस्वाहासीनायस्वाहाशयानायस्वाहास्वपतेस्वाहाजा

ग्ग्र॑ते॒स्वाहा॒कूज॑ते॒स्वाहा॒प्प्रबु॑द्धाय॒स्वाहा॑व्वि॒जृम्भ॑माणाय॒स्वाहा॒व्विचृ
त्ताय॒स्वाहा॒सꣳहा॑नाय॒स्वाहो॑प॑स्थिताय॒स्वाहा॒य॑नाय॒स्वाहा॒प्प्राय॑णा
य॒स्वाहा॑ ॥ ७ ॥ य॒ते॒स्वाहा॑ ॥ य॒ते॒स्वाहा॒धाव॑ते॒स्वाहो॑द्द्रावाय॒स्वाहो॒द्द्रु॑
ताय॒स्वाहा॒शूका॒राय॒स्वाहा॒शूकृ॑ताय॒स्वाहा॒निष॑ण्णाय॒स्वाहोत्त्थि॑ताय॒
स्वाहा॑जवाय॒स्वाहा॒बला॑य॒स्वाहा॑व्वि॒वर्त॑मानाय॒स्वाहा॒व्विवृ॑त्ताय॒स्वाहा॑
व्विधू॑न्न्वा॒नाय॒स्वाहा॒व्विधू॑ताय॒स्वाहा॒शुःश्रू॑षमाणाय॒स्वाहा॑शृण्व॒ते॑स्वा
हेक्ष॑माणाय॒स्वाहेक्षि॑ताय॒स्वाहा॒व्वी॑क्षिताय॒स्वाहा॑निमे॒षाय॒स्वाहा॒यद
त्ति॒तस्म्मै॒स्वाहा॒यत्त्पिब॑ति॒तस्म्मै॒स्वाहा॒यन्न्मूत्त्रङ्क॑रो॒ति॒तस्म्मै॒स्वाहा॑

कुर्व्वुतेस्वाहांकृतायुस्वाहां ॥ ८ ॥ [२] तत्त्संवितुर्व्वरेँण्ण्यम्भर्गोँदेव
स्यंधीमहि ॥ धियोयोनंःप्प्रचोदयांत् ॥ ९ ॥ हिरंण्यपाणिमूतयें ।
सवितारमुपंह्वये ॥ सचेंत्तांदेवतांपदम् ॥ १०॥ देवस्युचेतंतः ॥ देव
स्युचेतंतोमुहीम्प्रसवितुहँवामहे ॥ सुमतिँसुत्त्यराधसम् ॥ ११ ॥
सुष्टुतिँसुंमतीवृधः॥ सुष्टुतिँसुंमतीवृधोंरातिँसंवितुरींमहे ॥ प्रदे
वायंमतीविदें ॥ १२ ॥ रातिँसत्त्पंतिम् ॥ रातिँसत्त्पंतिम्मुहेसंवि
तारमुपंह्वये ॥ आसुवन्देववींतये ॥१३॥ देवस्यंसवितुः ॥ देवस्यंस
वितुर्म्मुतिमासुवंव्विश्श्वदेंव्व्यम् ॥ धियाभर्गम्मनामहे ॥ १४ ॥

अ॒ग्निꣳस्तोमे॑न । बो॑धयसमि॒धा॒नोऽअम॑र्त्त्य॒म् ॥ ह॒व्यादे॒वेषु॑नोद
धत् ॥ १५ ॥ सह॑व्य॒वाट् ॥ सह॑व्य॒वाडम॑र्त्त्यऽउ॒शिग्दू॒तश्च॒नो॑हितः ॥
अ॒ग्निर्धि॒यास॒मृ॑ण्वति ॥ १६ ॥ अ॒ग्निन्दू॒तम् ॥ अ॒ग्निन्दू॒तम्पु॒रोद॑धे
ह॒व्य॒वाह॒मुप॑ब्रुवे ॥ दे॒वाँ२ ॥ ऽआसा॑दयादि॒ह ॥ १७ ॥ अजी॑जनो
हि । पव॑मान॒सूर्य्य॑ꣳवि॒धारे॒शक्म॑ना॒पयः॑ ॥ गो॒जीर॑या॒रꣳह॑माणः॒पुर
न्ध्या ॥ १८ ॥ [९] वि॒भूर्म्मा॒त्रा । प्र॒भूःपि॒त्राश्वो॑सि॒हयो॒स्यत्त्यो॑
सि॒मयो॒स्यर्वा॑सि॒सप्ति॑रसिवा॒ज्य॒सि॒वृषा॑सिनृ॒मणा॑ऽअसि॒ययु॒र्नामा॑
सि॒शिशु॒र्नामा॑स्यादि॒त्त्याना॒म्पत्त्वान्वि॑हि॒दे॒वा॑ऽआशापालाऽएतन्दे॒वे

ब्भ्योऽश्वम्मेधायप्प्रोक्षितꣳरक्षतेहरन्तिरिहरमतामिहधृतिरिहस्वधृ
तिःस्वाहा ॥१९॥ [२] कायस्वाहा ॥ कायस्वाहाकस्मैस्वाहाकत
मस्मैस्वाहास्वाहाधिमाधीतायस्वाहामनःप्प्रजापतयेस्वाहाचित्तं
व्विज्ञातायादित्त्यैस्वाहादित्त्यैमह्यैस्वाहादित्त्यैसुमृडीकायैस्वाहास
रस्वत्त्यैस्वाहासरस्वत्त्यैपावकायैस्वाहासरस्वत्त्यैबृहत्त्यैस्वाहापू
ष्णेस्वाहापूष्णेप्प्रपत्थ्यायस्वाहापूष्णेनरन्धिषायस्वाहात्त्वष्ट्रेस्वा
हात्त्वष्ट्रेतुरीयायस्वाहात्त्वष्ट्रेपुरुरूपायस्वाहाव्विष्णवेस्वाहाव्विष्णवे
निभूयपायस्वाहाव्विष्णवेशिपिविष्टायस्वाहा ॥ २० ॥ विश्श्वेदेव

स्य॑ं । ने॒तुर्म्मर्त्तो॑वुरीतस॒ख्यम् ॥ विश्श्वो॑रा॒यऽइ॑षुध्यतिद्यु॒म्नंवृ॑णी
तपु॒ष्यसे॒स्वाहा॑२१[१]आब्र॒ह्म॑न् ॥ आब्रह्म॑न्ब्राह्म॒णोब्र॑ह्मवर्च्च॒सी
जा॑यता॒माराष्ट्रेरा॑ज॒न्य॒ꣳशूर॑ऽइष॒व्योतिव्या॒धीम॑हार॒थोजा॑यता॒न्दो
ग्ध्रीधे॒नुर्वोढा॑न॒ड्वाना॒शुःसप्ति॒ꣳपुर॑न्धि॒र्य्योषा॑जि॒ष्णूर॑थे॒ष्ठाःस॒भेयो॒यु
वा॑स्य॒यज॑मानस्यवी॒रोजा॑यतान्निका॒मेनि॑कामेनꣳप॒र्ज्जन्न्यो॑वर्षतु॒फल॑व
त्यो॒नऽओऽष॑धयꣳपच्च्यन्तां॑य्योगक्षे॒मोनः॑कल्प्पताम् ॥ २२ ॥
[१] प्रा॒णाय॒स्वाहा॑ । पा॒नाय॒स्वाहा॑व्व्या॒नाय॒स्वाहा॒चक्षु॑षे॒स्वाहा॒श्श्रो
त्रा॑य॒स्वाहा॑व्वा॒चेस्वाहा॒मन॑से॒स्वाहा ॥ २३ ॥ [१] ॥ प्राच्च्यैदि॒शे ।

स्वाहार्वाच्च्यैदिशेस्वाहादक्षिणायैदिशेस्वाहार्वाच्यैदिशेस्वाहांप्प्रती
च्यैदिशेस्वाहार्वाच्यैदिशेस्वाहोदीच्यैदिशेस्वाहार्वाच्च्यैदिशेस्वाहो
र्द्ध्वायैदिशेस्वाहार्वाच्च्यैदिशेस्वाहावाँच्च्यैदिशेस्वाहार्वाच्च्यैदिशेस्वा
हां ॥ २४ ॥ [१] अद्भ्यःस्वाहां ॥ व्वार्भ्यःस्वाहोंदकायस्वाहातिष्ठ
न्तीब्भ्यःस्वाहास्रवंन्तीब्भ्यःस्वाहास्यन्दमानाब्भ्यःस्वाहाकूप्प्या
ब्भ्यःस्वाहासूद्याब्भ्यःस्वाहाधार्ष्याँब्भ्यःस्वाहांर्ण्णवायस्वाहांसमुद्रा
यस्वाहांसरिरायस्वाहां ॥ २५ ॥ [१] व्वातायस्वाहां ॥ धूमायस्वाहा
ब्भ्रायस्वाहांमेघायस्वाहांव्विद्योतमानायस्वाहांस्तनयतेस्वाहांवस्फू

ज्जंतेस्वाहाव्वर्षतेस्वाहांवव्वर्षतेस्वाहोग्ग्रंव्वर्षतेस्वाहांशीग्घ्रंव्वर्षतेस्वाहो
द्गृह्णतेस्वाहोद्गृहीतायस्वाहांप्रुष्णतेस्वाहांशीकायतेस्वाहाप्रुष्वा
भ्यःस्वाहांह्रादुनीभ्यःस्वाहांनीहारायस्वाहां ॥ २६ ॥ [१] अग्न
येस्वाहां ॥ अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहेन्द्रायस्वाहांपृथिव्व्यैस्वाहान्त
रिक्षायस्वाहांदिवेस्वाहांदिग्ग्भ्यःस्वाहाशांभ्यःस्वाहोर्व्व्यैंदिशेस्वा
हार्व्वाच्च्यैदिशेस्वाहां ॥ २७ ॥ [१] नक्षत्त्रेभ्यःस्वाहां । नक्षत्रि
यैभ्यःस्वाहांहोरात्त्रेभ्यःस्वाहांर्द्धमासेभ्यःस्वाहामासेभ्यःस्वाहाऽ
ऋतुभ्यःस्वाहांर्त्तवेभ्यःस्वाहांसंव्वत्सरायस्वाहाद्यावापृथिवीभ्या

संहि. भ्यःस्वाहाचन्द्रायस्वाहासूर्य्यायस्वाहारश्मिभ्यःस्वाहावसुभ्यः
॥११०॥ स्वाहारुद्रेभ्यःस्वाहादित्येभ्यःस्वाहामरुद्भ्यःस्वाहाविश्वेभ्योदे
वेभ्यःस्वाहामूलेभ्यःस्वाहाशाखाभ्यःस्वाहावनस्पतिभ्यःस्वा
हापुष्पेभ्यःस्वाहाफलेभ्यःस्वाहौषधीभ्यःस्वाहा ॥ २८ ॥ [१]
शतम् ॥ १३०० ॥ पृथिव्यैस्वाहा ॥ पृथिव्यैस्वाहान्तरिक्षायस्वाहादिवे
स्वाहासूर्य्यायस्वाहाचन्द्रायस्वाहानक्षत्रेभ्यःस्वाहाद्भ्यःस्वाहौषधी
उ.अ. भ्यःस्वाहावनस्पतिभ्यःस्वाहापरिप्लवेभ्यःस्वाहाचराचरेभ्यः
२२ स्वाहासरीसृपेभ्यःस्वाहा ॥ २९ ॥ [१] असवेस्वाहा ॥ अस

वे॒स्वाहा॒व्वस॑वे॒स्वाहा॑व्वि॒भुवे॒स्वाहा॒व्वि॒व॑स्वते॒स्वाहा॑ग॒ण॒श्रि॑ये॒स्वाहा॒ग॒ण
प॑तये॒स्वाहा॑भि॒भुवे॒स्वाहा॒धि॑पतये॒स्वाहा॑शू॒षाय॒स्वाहा॑स॑ꣳस॒र्प्पाय॒स्वा
हा॑च॒न्द्राय॒स्वाहा॒ज्ज्योति॑षे॒स्वाहा॑मलि॒म्लुचाय॒स्वाहा॒दिवा॑पतयते॒
स्वाहा॑ ॥ ३० ॥ [१] मध॑वे॒स्वाहा॑ ॥ मध॑वे॒स्वाहा॒माध॑वाय॒स्वाहा॑
शु॒क्राय॒स्वाहा॒शुच॑ये॒स्वाहा॒नभ॑से॒स्वाहा॑नभ॒स्या॒य॒स्वाहे॒षाय॒स्वाहो॒
र्ज्जा॑य॒स्वाहा॒सह॑से॒स्वाहा॑सह॒स्या॒य॒स्वाहा॒तप॑से॒स्वाहा॑तप॒स्या॒य॒स्वा
हा॑ꣳसहस्प॒तये॒स्वाहा॑ ॥ ३१ ॥ [१] व्वाजा॑य॒स्वाहा॑ । प्प्रस॒वाय॒
स्वाहा॑पि॒जाय॒स्वाहा॒क्क्रत॑वे॒स्वाहा॒स्व॒ःस्वाहा॑मू॒र्ध्ने॒स्वाहा॑व्व्यश्नु॒विने॒स्वा

हान्त्यायस्वाहान्त्यायभौवनायस्वाहाभुवनस्यपतयेस्वाहाधिपत
येस्वाहाप्प्रजापतयेस्वाहा ॥ ३२ ॥ [१] आयुर्यज्ञेन । कल्पता
ꣳस्वाहाप्प्राणोयज्ञेनकल्पताꣳस्वाहापानोयज्ञेनकल्पताꣳस्वाहा
व्यानोयज्ञेनकल्पताꣳस्वाहोदानोयज्ञेनकल्पताꣳस्वाहासमानो
यज्ञेनकल्पताꣳस्वाहाचक्षुर्यज्ञेनकल्पताꣳस्वाहाश्श्रोत्रंयज्ञेन
कल्पताꣳस्वाहाव्वाग्यज्ञेनकल्पताꣳस्वाहामनोयज्ञेनकल्पताꣳ
स्वाहात्त्मायज्ञेनकल्पताꣳस्वाहाब्ब्रह्मायज्ञेनकल्पताꣳस्वाहा
ज्ज्योतिर्यज्ञेनकल्पताꣳस्वाहास्वर्यज्ञेनकल्पताꣳस्वाहापृष्ठंय

ज्ञेनकल्पताꣳस्वाहायज्ञोयज्ञेनकल्पताꣳस्वाहा ॥ ३३॥ एकस्म्मै
स्वाहाद्वाभ्याꣳस्वाहाशतायस्वाहैकशतायस्वाहाव्युष्ट्यैस्वाहास्व
र्ग्गायस्वाहा ॥ ३४ ॥ [१] इति श्रीवाजसनेयशुक्लयजुःसंहितायांदी
र्घपाठेद्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥ हिरण्यगर्भोयःप्राणतोद्विकौयुञ्जन्त्य
ष्टौवायष्ट्वापञ्चप्राणायतिस्त्रउत्तसक्थ्याद्वादशगायत्रीकस्त्वाषट्कौकः
स्विदष्टौकास्विद्दशसुभुःस्वयंभूस्तिस्त्रएकादशपंचषष्टिः॥ ॐहिरण्य
गर्भःसम्॥ हिरण्यगर्भःसमवर्त्तताग्ग्रेभूतस्यजातःपतिरेकऽआसी
त्॥सदाधारपृथिवीन्द्यामुतेमाङ्कस्म्मैदेवायहविषाविधेम॥१॥उपया

मगृहीतोसि॥प्प्रजापतयेत्त्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयोनिꣳसूर्य्यस्तेमहिमा॥
यस्तेहन्त्संव्वत्त्सरेमहिमासम्बभूवयस्तेव्वायावन्तरिक्षेमहिमासम्ब
भूवयस्तेदिविसूर्य्येँमहिमासम्बभूवतस्म्मैतेमहिम्न्नेप्प्रजापतयेस्वा
हादेवेब्भ्यः ॥२॥ [२] यःप्प्राणतोनिमिषतोमहित्त्वैकऽइद्राजाजग
तोबभूव ॥ यऽईशेऽअस्यद्द्विपदश्च्चतुष्प्पदःकस्म्मैदेवायहविषाव्विधे
मँ ॥ ३ ॥ उपयामगृहीतोसि । प्प्रजापतयेत्त्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयो
निश्च्चन्द्रमास्तेमहिमा ॥ यस्तेरात्त्रौसंव्वत्त्सरेमहिमासम्बभूवयस्ते
पृथिव्व्यामग्ग्नौमहिमासम्बभूवयस्तेनक्षत्त्रेषुचन्द्रमसिमहिमासम्ब

भूवतस्म्मैतेमाहिम्म्नेप्प्रजापतयेदेवेब्भ्युꣳस्वाहा ॥ ४ ॥ [२] युञ्ज
न्तिब्रध्नमरुषश्च्चरन्तम्परितस्त्थुषः ॥ रोचन्तेरोचनादिवि ॥ ५ ॥
युञ्जन्त्यस्य ॥ युजन्त्यस्यकाम्म्याहरीव्विपक्षसारथे ॥ शोणाधृष्णू
नृवाहसा ॥ ६ ॥ यद्वातः ॥ यद्वातोऽअपोऽअगनीगन्प्प्रियामिन्द्रस्य
तन्वम् ॥ एतꣳस्तोतरनेनपथापुनरश्वमावर्त्तयासिनः ॥ ७ ॥ व
सवस्त्त्वा । अञ्जन्तुगायत्त्रेणच्छन्दसारुद्द्रास्त्त्वाञ्जन्तुत्त्रैष्टुभेनच्छन्द
सादित्त्यास्त्त्वाञ्जन्तुजागतेनच्छन्दसा ॥ भूर्ब्भुवꣳस्वर्ल्लाजी३ञ्छाची३
न्यद्युगव्यंऽएतदन्नमत्तदेवाऽएतदन्नमद्धिप्प्रजापते ॥८॥ कꣳस्वित् ॥

कःस्विदेकाकीचरतिकऽउस्विज्जायतेपुनः ॥ किंस्विद्धिमस्यभेषज
ङ्किम्म्वावपनम्महत् ॥ ९ ॥ सूर्य्यऽएकाकी । चरतिचन्द्रमाजायते
पुनः॥अग्निर्हिमस्यभेषजम्भूमिरावपनम्महत् ॥ १०॥ कास्वित् ॥
कास्विदासीत्त्पूर्व्वचित्तिःकिंस्विदासीद्बृहद्वयः ॥ कास्विदासीत्त्पि
लिप्पिलाकास्विदासीत्त्पिशङ्गिला ॥ ११ ॥ द्यौरासीत् ॥ द्यौरासी
त्त्पूर्व्वचित्तिरश्वऽआसीद्बृहद्वयः ॥ अविरासीत्त्पिलिप्पिलारात्रिरासी
त्त्पिशङ्गिला ॥ १२ ॥ [८] वायुष्ट्वा । पचतैरवत्त्वासितग्रीवश्छा
गैर्न्यग्रोधश्चमसैःशल्मलिर्वृद्ध्या ॥ एषस्यरात्थ्योवृषापड्भिश्च

तुर्भिर्भुरेदंगन्त्ब्रह्माकृण्णश्चनोवतुनमोग्नये ॥ १३ ॥ सꣳशितोर
श्मिनारथꣳसꣳशितोरश्मिनाहयः ॥ सꣳशितोऽअप्स्वप्सुजाब्र
ह्मासोमंपुरोगवः ॥ १४ ॥ स्वयंवाजिन् ॥ स्वयंवाजिँस्तन्वङ्कल्प
यस्वस्वयंयजस्वस्वयञ्जुषस्व ॥ महिमातेन्येननसन्नशे ॥ १५ ॥
नवै ॥ नवाऽउऽएतन्म्रियसेनरिष्यसिदेवाँ ऽइदेषिपथिभिःसुगे
भिः ॥ यत्रासतेसुकृतोयत्रतेययुस्तत्रत्वादेवःसवितादधातु ॥ १६ ॥
अग्निःपशुः ॥ अग्निःपशुरासीत्तेनायन्तसऽएतँल्लोकमजयद्यस्मि
न्नग्निःसतेलोकोभविष्यतितञ्जेष्यसिपिबैताऽअपः ॥ वायुःपशुरा

सीत्तेनायजन्तसऽएतँल्लोकमजयद्यस्मिन्वायुःसतेलोकोभविष्यति
तञ्जेष्यसिपिबैताऽअपः ॥ सूर्य्यःपशुरासीत्तेनायजन्तसऽएतँल्लोक
मजयद्यस्मिन्त्सूर्य्यःसतेलोकोभविष्यतितञ्जेष्यसिपिबैताऽअपः
॥ १७ ॥ प्राणायस्वाहा । पानायस्वाहाव्यानायस्वाहा ॥ अम्बेऽअ
म्बिकेम्बालिकेनमानयतिकश्चन ॥ ससस्त्यश्वकःसुभद्रिकाङ्का
म्पीलवासिनीम् ॥ १८॥ गणानान्त्वा । गणपतिꣳहवामहेप्प्रियाणां
न्त्वाप्प्रियपतिꣳहवामहेनिधीनान्त्वानिधिपतिꣳहवामहेव्वसोमम ॥
आहमजानिगर्ब्भधमात्त्वमजासिगर्ब्भधम् ॥ १९ ॥ ताऽउभौ । चतु

र॑ःप॒दःस॒म्प्रसा॑रयावस्व॒र्ग्गे॑लो॒के॑प्प्रोर्ण्णु॑वा॒थां॑वृषा॑वा॒जीरे॑तो॒धारे॑तो॑द
धातु ॥ २० ॥ [३] उत्त्स॑क्थ्या॒ऽअव॑ । गु॒दन्धे॑हि॒सम॒ञ्जिश्चा॑रया॒वृ
षन् ॥ य॒स्त्री॒णाञ्जी॑व॒भोज॑नः ॥ २१ ॥ य॒क्का॒स॒कौ । श॑कु॒न्ति॒काह
ल॒गिति॒व्वञ्च॑ति ॥ आह॑न्तिग॒भेप॒सो॒निग॑ल्गली॑ति॒धार॑का ॥ २२ ॥ य॒
को॒स॒कौ । श॑कु॒न्त॒कऽआ॒ह॒ल॒गिति॒व्वञ्च॑ति ॥ व्वि॒व॑क्षतऽइवते॒मु॒ख॒मद्ध्व॑
र्य्यो॑मा॒नस्त्वम॒भिभा॑षथाः ॥ २३ ॥ मा॒ताच॑ । ते॒पि॒ताच॒तेऽग्रं॑वृक्ष
स्य॑रो॑हतः ॥ प्रति॑ला॒मीति॑ते॒पि॒ताग॒भेमु॒ष्टिम॑तꣳसयत् ॥ २४ ॥ मा॒
ताच॑ । ते॒पि॒ताच॒तेऽग्रे॑वृक्षस्य॑क्रीडतः ॥ व्वि॒व॑क्षतऽइवते॒मु॒खम्ब्र॑ह्म॒

ह्मात्त्वंव्वदोबहु ।। २५ ।। ऊर्द्ध्वामेनाम् ।। ऊर्द्ध्वामेनामुच्छ्रापयगिरौ
भारꣳहरन्निव ।। अथास्यैमद्ध्यमेधताꣳशीतेव्वातेपुनन्निव ।। २६ ।।
ऊर्द्ध्वमेनम् ।। ऊर्द्ध्वमेनमुच्छ्रयताद्गिरौभारꣳहरन्निव ।। अथास्यमद्ध्यं
मेजतुशीतेव्वातेपुनन्निव ।। २७ ।। यदस्याः ।। यदस्याऽअꣳहुभेद्याःकृ
धुस्थूलमुपातसत् ।।मुष्काविदस्याऽएजतोगोशफेशकुलाविव ।। २८ ।।
यद्देवासः ।।यद्देवासोललामगुम्प्रविष्टीमिनमाविषुः ।। सक्थ्नादेदिश्य
तेनारीसत्त्यस्याक्षिभुवोयथा ।।२९।। यद्धरिणः ।।यद्धरिणोयवमत्तिनपु
ष्टम्पशुमन्न्यते ।।शूद्रायदर्य्यजारानपोषायधनायति ।।३०।।यद्धरिणोय

वमत्तिनपुष्टम्बहुमन्न्यंते॥शूद्द्रोयदर्य्यायैजारोनपोषमनुंमन्न्यते॥३१॥
दधिक्क्राव्णोऽअकारिषञ्जिष्ण्णोऽरश्श्वस्यव्वाजिनः ॥ सुरभिनोमुखा
करत्त्प्रणऽआयूꣳषितारिषत् ॥ ३२ ॥ [२२] गायत्त्रीत्त्रिष्टुब्जगत्त्य
नुष्टुप्पङ्क्त्यासह ॥ बृहत्त्युष्ण्णिहाककुप्पसूचीभिःशम्म्यन्तुत्त्वा ॥
॥ ३३ ॥ द्विपदायाः ॥ द्विपदायाश्च्चतुष्प्पदास्त्रिपदायाश्च्चषट्पदाः ॥
व्विच्छंन्दायाश्च्चसच्छंन्दाःसूचीभिःशम्म्यन्तुत्त्वा ॥ ३४ ॥ महाना
म्न्योरेवत्त्यः ॥ महानाम्न्योरेवत्त्योव्विश्श्वाऽआशाःप्प्रभूवरीः ॥ मै
घीर्व्विद्युतोव्वाचःसूचीभिःशम्म्यन्तुत्त्वा ॥ ३५ ॥ नार्य्यस्त्तेपत्न्यो

लोमव्विचिन्वन्तुमनीषया ॥ देवानाम्पत्न्योदिशःसूचीभिःशम्म्य
न्तुत्त्वा ॥ ३६ ॥ रजताहरिणीःसीसायुजोयुज्ज्यन्तेकर्म्मभिः ॥ अ
श्वस्यव्वाजिनस्त्वचिसिमाःशम्म्यन्तुशम्म्यन्तीः ॥ ३७ ॥ कुविद
ङ्ग ॥ यवमन्तोयवञ्चिद्यथादान्त्यनुपूर्व्वंव्वियूय ॥ इहेहैषाङ्कृणुहिभोज
नानियेबर्हिषोनमऽउक्तिंय्यजन्ति ॥ ३८ ॥ [८] कस्त्वा ॥ कस्त्वा
च्छ्यतिकस्त्वाव्विशास्तिकस्तेगात्राणिशम्म्यति ॥ कऽउतेशमिता
कविः ॥३९॥ ऋतवस्त्ते ॥ ऋतवस्त्तऽऋतुथापर्व्वंशमितारोव्विशासतु॥
संव्वत्सरस्यतेजसाशमीभिःशम्म्यन्तुत्त्वा ॥ ४० ॥ अर्द्धमासाःप

ऋथ्ठंषितेमासाऽआच्छ्यन्तुशम्म्यन्तः ॥ अहोरात्राणिमरुतोवि
लिष्टँसूदयन्तुते ॥ ४१ ॥ दैव्याऽअद्ध्वर्य्यवस्त्वाच्छ्यन्तुविचशा
सतु॥गात्राणिपर्व्वशस्तेसिमाःकृण्ण्वन्तुशम्म्यन्तीः ॥ ४२ ॥ द्यौस्ते ।
पृथिव्यन्तरिक्षंवायुश्छिद्रम्पृणातुते ॥ सूर्य्यस्तेनक्षत्रैःसहलोकङ्कृणो
तुसाधुया ॥ ४३ ॥ शन्ते ॥ शन्तेपरेभ्योगात्रेभ्यःशमस्त्ववरे
भ्यः ॥ शमस्थभ्योमज्जभ्यःशम्वस्तुतन्वैतव ॥४४॥ [६] कः
स्वित् ॥ कःस्विदेकाकीचरतिकऽउस्विज्जायतेपुनः ॥ किंथ्ठंस्विद्धिम
स्यभेषजङ्किम्वावपनम्महत् ॥ ४५ ॥ सूर्य्यऽएकाकी । चरतिचन्द्र

मांजायतेपुनः ॥ अग्निर्हिमस्यंभेषजम्भूमिरावपनम्महत् ॥ ४६ ॥
किꣳस्वित् ॥ किꣳस्वित्सूर्य्यꣳसमञ्ज्योतिःकिꣳसमुद्रसमꣳसरः ॥
किꣳस्वित्पृथिव्यैवर्षीयःकस्यमात्रानविद्यते ॥ ४७ ॥ ब्रह्मसूर्य्यꣳस
मम् ॥ ब्रह्मसूर्य्यꣳसमञ्ज्योतिर्द्यौःसमुद्रसमꣳसरः ॥ इन्द्रःपृथिव्यैव
र्षीयान्गोस्तुमात्रानविद्यते ॥ ४८ ॥ पृच्छामित्वा । चितयेदेवसख
यदित्वमत्रमनसाजगन्थ ॥ येषुविष्णुस्त्रिषुपदेष्वेष्टस्तेषुविश्व
म्भुवनमाविवेश ॥ ४९ ॥ अपितेषु । त्रिषुपदेष्वंस्मियेषुविश्व
म्भुवनमाविवेशं ॥ सद्यःपर्य्येमिपृथिवीमुतद्यामेकेनाङ्गेनदिवोऽअस्य

पृष्टम् ॥ ५० ॥ केष्वन्तः । पुरुषऽआविवेशकान्यन्तःपुरुषेऽअर्प्पि
तानि ॥ एतद्ब्रह्मन्नुपंवल्हामसित्त्वाकिंस्विन्नःप्प्रतिंवोचास्यत्रं ॥
॥ ५१ ॥ पञ्चस्वन्तः । पुरुषऽआविवेशतान्यन्तःपुरुषेऽअर्प्पितानि ॥
एतत्त्वात्रप्प्रतिमन्वानोऽअस्म्मिनमाययाभवस्युत्तरोमत् ॥ ५२ ॥
[८] कास्वित् ॥ कास्विदासीत्त्पूर्व्वचित्तिःकिंस्विदासीद्बृहद्वयः ॥
कास्विदासीत्त्पिलिप्पिलाकास्विदासीत्त्पिशङ्गिला ॥ ५३ ॥ द्यौरासी
त् ॥ द्यौरासीत्त्पूर्व्वचित्तिरश्वऽआसीद्बृहद्वयः ॥ अविरासीत्त्पिलिप्पि
लारात्त्रिरासीत्त्पिशङ्गिला ॥ ५४ ॥ काऽईम् ॥ काऽईमरेपिशङ्गिला

काऽईङ्कुरुपिशाङ्गिला ॥ कऽईंमुास्कन्देमर्षतिकऽईंम्पन्थुांव्विसर्प्पति ॥
॥ ५५ ॥ अुजारे । पिशाङ्गिलाश्श्वाुवित्त्कुंरुपिशाङ्गिला ॥ शुशऽअुास्क
न्दंमर्षुत्त्यहिुंऽपन्थुांव्विसर्प्पति ॥ ५६ ॥ कत्त्यंस्य । व्विष्ठाःकत्त्युक्षरा
णिकतिुहोमांसऽंकातिुधासमिद्धःऽ ॥ युज्ञस्यंत्त्वाव्विुदथांपृच्छुमत्त्रकातिु
होतांरऽऋतुशोयंजन्ति ॥ ५७ ॥ षडस्य । व्विष्ठाःशुतमुक्षराण्ण्यशीु
तिर्होमाःसुमिधोहतिुस्त्रः ॥ युज्ञस्यंतेव्विुदथुाप्प्रब्र्ववीमिसुप्तहोतारऽ
ऋतुशोयंजन्ति ॥ ५८ ॥ कोऽअुस्य । व्वेदुभुवंनस्युनाभिुङ्कोद्यावापृ
थिुवीऽअुन्तरिक्षम् ॥ कःसूर्य्यस्यव्वेदबृहुतोजुनित्त्रङ्कोव्वेदचुन्द्रमसंस्य

तोजाः ॥ ५९ ॥ व्वेदाहम् ॥ व्वेदाहमस्यभुवंनस्यनाभिंव्वेदद्यावांपृथि
वीऽअन्तरिक्षम् ॥ व्वेदसूर्य्यस्यबृहतोजनित्रमथोव्वेदचन्द्रमसंय्यतो
जाः ॥ ६० ॥ पृच्छामित्त्वा ॥ पृच्छामित्त्वापरमन्तम्पृथिव्याः पृ
च्छामियत्रभुवनस्यनाभिः ॥ पृच्छामित्त्वावृष्ण्णोऽअश्वस्यरेतः पृ
च्छामिव्वाचः परमंव्योम ॥ ६१ ॥ इयंव्वेदिः ॥ इयंव्वेदिः परोऽअन्तः
पृथिव्याऽअयंय्यज्ञोभुवनस्यनाभिः ॥ अयꣳसोमोवृष्ण्णोऽअश्वस्यरे
तोब्रह्मायंव्वाचः परमंव्योम ॥ ६२ ॥ [१०] सुभूः स्वयम्भूः । प्प्रथ
मोन्तम्महत्यर्ण्णवे ॥ दधेहगर्ब्भमृत्त्वियंय्यतोजातः प्प्रजापतिः ॥

॥ ६३ ॥ होता॑यक्षत् ॥ होता॑यक्षत्प्र॒जाप॑ति॒ꣳसोम॑स्यमहि॒म्नः ॥ जु॒षता॒म्पिब॑तु॒सोम॒ꣳहोत॒र्यज॑ ॥ ६४ ॥ प्रजा॑पते॒न । त्वदे॒तान्य॒न्योविश्वा॑रू॒पाणि॒परि॒ताब॑भूव ॥ यत्का॑मास्तेजुहु॒मस्तन्नो॑ऽअस्तु॒व॒यꣳस्या॑मप॒त॑योर॒यी॒णाम् ॥ ६५ ॥ [३] इति॑ श्रीवाजसनेयशुक्लयजुस्संहितायांदीर्घपाठेत्रयोविंशोऽध्यायः ॥ ॥ २३ ॥ अश्वस्तूपरोधूम्रान्वसंतायसमुद्रायशिशुमारान्मयुःप्राजापत्त्योदशकाश्चत्त्वारश्चत्वारिꣳशत् ॥ ॐ अश्व॑स्तूप॒रः ॥ अश्व॑स्तूप॒रोगो॑मृ॒गस्ते॑प्रा॑जाप॒त्त्याःकृ॒ष्णग्री॑वऽआग्ने॒योर॒राटे॑पु॒रस्ता॑त्सारस्व॒तीमे॒ष्य॒धस्ता॒द्ध

न्वोराश्विनावधोरामौबाह्वोःसौमापौष्णःश्यामोनाभ्यांꣳसौर्य
यामौश्वेतश्च्चकृष्णश्च्चपार्श्वयोस्त्वाष्ट्रौलोमशसक्क्थौसक्थ्योर्व्वायु
व्यःश्वेतःपुच्छऽइन्द्रायस्वपस्यायव्वेहद्वैष्णवोव्वामनः ॥१॥ रोहितो
धूम्म्ररोहितः । कर्क्कन्धुरोहितस्त्तेसौम्म्याबभ्रुररुणबभ्रुःशुकबभ्रु
स्त्तेव्वारुणाःशितिरन्ध्रोऽन्यतःशितिरन्ध्रःसमन्तशितिरन्ध्रस्त्तेसावित्त्रा
ःशितिबाहुरन्यतःशितिबाहुःसमन्तशितिबाहुस्त्तेबार्हस्पत्त्याःपृष
तीक्षुद्रपृषतीस्त्थूलपृषतीतामैत्त्रावरुण्ण्यः ॥ २ ॥ शुद्धबालःसर्व्वशु
द्धबालोमणिबालस्त्तऽआश्विनाःश्येतःश्येताक्षोरुणस्त्तेरुद्रायपशुपत

येकर्ण्णायामाऽअवलिप्तारौद्रानभोरूपाःपार्ज्जन्न्याः ॥ ३ ॥ पृ
श्निस्तिरश्चीनपृश्निः ॥ पृश्निस्तिरश्चीनपृश्निरूर्द्ध्वपृश्निस्तेमारु
ताःफल्गूर्ल्लोहितोर्ण्णीपलक्षीताःसारस्वत्यःप्लीहाकर्ण्णःशुण्ठाकर्ण्णो
ऽद्ध्यालोहकर्ण्णस्तेत्वाष्ट्राःकृष्णग्रीवःशितिकक्षोऽञ्जिसक्थस्तऽऐन्द्रा
ग्नाःकृष्णाञ्जिरल्पाञ्जिर्म्महाञ्जिस्तऽउषस्याः ॥ ४ ॥ शिल्पावै
श्वदेव्यः ॥ शिल्पावैश्वदेव्योरोहिण्यस्त्र्यवयोवाचेविज्ञाताऽअदि
त्यैसरूपाधात्रेवत्सतर्य्योदेवानाम्पत्नीभ्यः ॥ ५ ॥ कृष्णग्रीवा
आग्नेयाः । शितिभ्रवोवसूनाꣳरोहितारुद्राणाꣳश्वेताऽअवरोकि

ण॑ऽआदि॒त्याना॒न्नभो॑रूपाःपा॒र्ज्ज॒न्याः ॥ ६ ॥ उ॒न्न॒तऽऋ॑ष॒भः ॥ उ॒न्न॒तऽऋ॑ष॒भोवा॑म॒नस्त्तऽऐ॑न्द्रावै॒ष्ण्ण॒वाऽउ॑न्न॒तःशि॑तिबा॒हुःशि॑तिपृष्ठस्त्तऽऐन्द्राबार्हस्प॒त्त्याःशु॒क॑रूपावाजि॒नाःक॒ल्म्माषा॑ऽआग्निमारु॒ताःश्या॒माःपौ॒ष्ण्णाः ॥ ७ ॥ एता॑ऽऐन्द्रा॒ग्नाः ॥ एता॑ऽऐन्द्रा॒ग्नाद्वि॑रू॒पाऽअ॑ग्नीषो॒मीया॑वाम॒नाऽअ॑न॒ड्वाह॑ऽआग्नावैष्ण्ण॒वाव॒शामै॑त्रावरुण्यो॒न्यत॑ऽएन्यो मै॒त्र्यः ॥ ८ ॥ कृष्ण्णग्री॑वाऽआग्ने॒याः ॥ कृष्ण्णग्री॑वाऽआग्ने॒याब॒भ्रवःसौ॒म्म्याःश्वे॒तावा॑य॒व्या॒ऽअवि॑ज्ञाता॒ऽअदि॑त्यै॒सरू॑पाधा॒त्रेव॑त्स॒तर्यो॒दे॒वाना॒म्पत्नी॑भ्यः ॥ ९ ॥ कृ॒ष्ण्णाभौ॒माः ॥ कृष्ण्णा

भौमाधूम्म्राऽआन्तरिक्षाबृहन्तोदिव्याःशबलावैद्युताःसिध्मास्तार
काः ॥ १० ॥ [१०] धूम्म्रान्वसन्ताय ॥ धूम्म्रान्वसन्तायालभते
श्वेतान्ग्रीष्म्मायकृष्णान्वर्षाभ्योऽरुणाञ्छरदेपृषतोहेमन्तायपिश
ङ्गाञ्छिशिराय ॥ ११ ॥ त्र्यवयोगायत्र्यै । पञ्चावयस्त्रिष्टुभेदित्यवाहोज
गत्यैत्रिवत्साऽअनुष्टुभेतुर्य्यवाहऽउष्णिणहे ॥ १२ ॥ पष्ठवाहोविराजे ॥
पष्ठवाहोविराजऽउक्षाणोबृहत्त्याऽऋषभाःककुभेनड्वाहःपङ्क्त्यैधेन
वोतिच्छन्दसे ॥ १३ ॥ कृष्णग्ग्रीवाऽआग्नेयाः ॥ कृष्णग्ग्रीवाऽआग्नेयाब
भ्रवःसौम्याऽउपध्वस्ताःसावित्रावत्सतर्य्यःसारस्वत्त्यःश्यामाःपौ

ष्णाःपृश्न्नयोमारुताबहुरूपावैश्वदेवावशाद्यावापृथिवीयाः ॥ १४ ॥
उक्ताःसंश्चराः ॥ उक्ताःसंश्चराऽएताऽऐन्द्राग्नाःकृष्णावारुणाःपृश्न्न
योमारुताःकायास्तूपराः ॥ १५ ॥ अग्नयेनीकवते । प्रथमजानाल
भतेमरुद्भ्यःसान्तपनेभ्यःसवात्यान्मरुद्भ्योगृहमेधिभ्योबष्किहा
न्मरुद्भ्यःक्रीडिभ्यःसंसृष्टान्मरुद्भ्यःस्वतवद्भ्योनुसृष्टान् ॥ १६ ॥
उक्ताःसंश्चराः ॥ उक्ताःसंश्चराऽएताऽऐन्द्राग्नाःप्राशृङ्गामाहेन्द्राबहु
रूपावैश्वकर्म्मणाः ॥ १७ ॥ धूम्म्राबभ्रुनीकाशाः । पितृणांसोमवता
म्बभ्रवोधूम्म्रनीकाशाः ॥ पितृणांबर्हिषदाङ्कृष्णाबभ्रुनीकाशाःपितृ

णामग्निष्वात्तानाङ्कृष्णाः पृषन्तस्त्रैयम्बकाः ॥१८॥ उक्ताःसञ्चरा ॥
उक्ताःसञ्चराऽएताःशुनासीरीयाःश्वेतावायव्याःश्वेताःसौर्याः॥१९॥
वसन्तायकपिञ्जलान्॥वसन्तायकपिञ्जलानालभतेग्रीष्मायकलवि
ङ्कान्वर्षाभ्यस्तित्तिरीञ्छरदेवर्त्तिकाहेमन्तायककराञ्छिशिरायविक
करान् ॥२०॥ [१०] समुद्रायशिशुमारान् ॥ समुद्रायशिशुमाराना
लभतेपर्ज्जन्यायमण्डूकानद्भ्योमत्स्यान्मित्रायकुलीपयान्वरुणाय
नाक्रान् ॥ २१ ॥ सोमायहꣳसान् ॥ सोमायहꣳसानालभतेवायवे
बलाकाऽइन्द्राग्निभ्याङ्क्रुञ्चान्मित्रायमद्गून्वरुणायचक्रवाकान्॥

॥ २२ ॥ अग्नयेकुटरून् ॥ अग्नयेकुटरूनालंभतेवनस्पतिभ्यऽ
उलूकानग्नीषोमाभ्याञ्चाषानश्विभ्याम्मयूरान्मित्रावरुणाभ्या
ङ्कपोतान् ॥ २३ ॥ सोमायलबानालंभतेत्वष्ट्रेकौलीकान्गोषादीर्देवा
नाम्पत्नीभ्यऽकुलीकादेवजामिभ्योग्नयेगृहपतयेपारुष्णान् २४॥
अह्नेपारावतान् ॥ अह्नेपारावतानालंभतेरात्र्यैसीचापूरहोरात्रयोः
सन्धिभ्योजतूम्मासेभ्योदात्यौहान्त्संवत्सरायमहतःसुपर्णान् ॥
॥ २५ ॥ भूम्म्याऽआखून् ॥ भूम्म्याऽआखूनालंभतेन्तरिक्षायपाङ्क्त्रा
न्दिवेकशान्दिग्भ्योनकुलान्बभ्रुकानवान्तरदिशाभ्यः ॥ २६ ॥

व॒सभ्य॒ऽऋश्या॑न् ॥ व॒सु॑भ्य॒ऽऋश्या॒नाल॑भतेरु॒द्रेभ्यो॑रु॒रू॑नादि॒त्ये
भ्यो॒न्यङ्कू॒न्विश्वे॑भ्योदे॒वेभ्यः॑पृष॒तान्त्साध्ये॒भ्यःकुलु॒ङ्गान्॥२७॥
ईशा॑नाय॒पर॑स्वतऽ ॥ ईशा॑नाय॒पर॑स्वत॒ऽआल॑भतेमि॒त्राय॑गौ॒रान्वरु॑
णायमहि॒षान्बृह॒स्पत॑येगव॒याँस्त्वष्ट्र॒ऽउष्ट्रा॑न् ॥ २८ ॥ प्र॒जाप॑तय॒
पुरु॑षान् ॥ प्र॒जाप॑तये॒पुरु॑षान्ह॒स्तिन॒ऽआल॑भतेवा॒चेप्लु॒षीँश्च॒क्षु॑षे
म॒शका॒न्छ्रोत्रा॑य॒भृङ्गा॑ऽ॥२९॥शतम् ॥ १४०० ॥ प्र॒जाप॑तयेच । वा॒य
वे॑चगोमृ॒गोवरु॑णायार॒ण्योमे॒षोय॒माय॒कृष्णो॑मनु॒ष्य॒राजाय॑म॒र्कटः॑
शार्दू॒लाय॑रो॒हिदृ॑ष॒भाय॑गव॒यीक्षि॑प्रश्ये॒नाय॒वार्त्ति॑कानील॑ङ्गोऽक्रि॒मि॑ःस

मुद्रायशिंशुमारोहिमवतेहस्ती ॥ ३० ॥ [१०] मयुःप्राजापत्त्यः ॥ मयुःप्राजापत्त्यऽउलोहलिक्ष्णोवृषदंशस्तेधात्रेदिशाङ्कुङ्क्षो धुङ्क्षाग्नेयीकलविङ्कोलोहिताहिःपुष्करसादस्तेत्वाष्ट्रायवाचेक्रुञ्चः ॥ ॥ ३१ ॥ सोमायकुलुङ्गः ॥ सोमायकुलुङ्गऽआरण्योजोनकुलःशकातेपौष्ण्णाःक्रोष्टामायोरिन्द्रस्यगौरमृगःपिद्वोन्यङ्कुःकक्कुटस्तेनुमत्त्यैप्रतिश्रुत्कायैचक्रवाकः ॥ ३२ ॥ सौरीबलाका । शार्गःसृजयःशयाण्डकस्तेमैत्राःसरस्वत्त्यैशारिःपुरुषवाक्श्वाविद्भौमीशार्दूलोवृकःपृदाकुस्तेमन्यवेसरस्वतेशुकःपुरुषवाक् ॥ ३३ ॥ सुप

र्ण्णःपार्ज्जन्यः ॥ सुपर्ण्णःपार्ज्जन्यऽआतिर्व्वाहसोदर्व्विदातेव्वायवेबृह
स्प्पतयेव्वाचस्प्पतयेपैङ्गराजोलजऽआन्तरिक्षःप्लवोमद्गुर्म्मत्त्स्यस्त्तेन
दीपतयेद्यावापृथिवीयःकूर्म्मः ॥ ३४ ॥ पुरुषमृगश्चन्द्रमसः ॥
पुरुषमृगश्चन्द्रमसोगोधाकालकादार्व्वाघाटस्त्तेव्वनस्पतीनाङ्कृकवाकुः
सावित्त्रोहꣳसोव्वातस्यनाक्क्रोमकरःकुलीपयस्त्तेकूपारस्यह्रियैशल्य
कः ॥ ३५ ॥ एण्यह्नः ॥ एण्यह्नोमण्डूकोमूषिकातित्तिरिस्त्तेस
र्प्पाणांल्लोपाशऽआश्विनःकृष्णोरात्र्याऽऋक्षोजतूःसुषिलीकातऽइतर
जनानाञ्जहकाव्वैष्णवी ॥ ३६ ॥ अन्न्यवापोर्द्धमासानामृश्यो

मयूरः सुपर्ण्णस्तेगन्धर्व्वाणामपामुद्द्रोमासाङ्कश्यपोरोहित्त्कुण्डृणाची
गोलत्तिकातेप्प्सरसाम्मृत्त्यवेसितः ॥३७॥ वर्षाहूर्ऋतूनाम् ॥ वर्षाहू
र्ऋतूनामाखुःकशोमान्थालस्तेपितृणाम्बलायाजगरोवसूनाङ्कपिञ्ज
लःकपोतऽउलूकःशशस्तेनिर्ऋत्त्यैवरुणायारण्योमेषः ॥३८॥ श्वित्रऽ
आदित्त्यानाम् ॥ श्वित्रऽआदित्त्यानामुष्ट्रोघृणीवान्वार्ध्रीनसस्तेम
त्त्याऽअरण्यायसृमरोरुरूरौद्रःक्वयिःकुटरुर्द्दात्त्यौहस्तेवाजिनाङ्कामा
यपिकः ॥ ३९ ॥ खड्गोवैश्वदेवः । श्वाकृष्ण्णःकर्ण्णोगर्द्दभस्तरक्षुस्तेर
क्षसामिन्द्रायसूकरःसिꣳहोमारुतःकृकलासःपिप्पकाशकुनिस्तेशर

व्यायैव्विश्वैषान्देवानाम्पृषुतः ॥ ४० ॥ [४] इतिश्रीवाजसनेयशुक्लयजुःसंहितायांदीर्घपाठेचतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥ शादंदद्भिर्नवैकैकाहिरण्यगर्भश्चतस्रआनोदशमानोमित्रोयदश्श्वस्याष्टकौयत्तेषाडिमानुकंद्वेपंचदशसप्तचत्त्वारिꣳशत् ॥ ॐम् ॥ शादंन्दद्भिः ॥ शादंन्दद्भिरवकान्दन्तमूलैर्म्मृदम्बर्स्वैस्तेगान्दꣳष्ट्राभ्याꣳसरस्वत्त्याऽअग्रजिह्वञ्जिह्वायाऽउत्त्सादमवक्क्रन्देनतालुवाजꣳहनुभ्यामपऽआस्येऽनुवृषणमाण्डाभ्यामादित्त्याँश्मश्श्रुभिःपन्थानम्भ्रूभ्यान्द्यावापृथिवीव्वर्त्तोभ्यांव्विद्युतङ्कनीनकाभ्याꣳशुक्लायस्वाहाकृष्णायस्वा

हापार्य्यांणिपक्ष्मांण्यवार्य्याऽइक्षवोव्वार्य्याणिपक्ष्मांणिपार्य्याऽइक्षवः
१॥ [१] व्वातंम्प्राणेनं ॥ व्वातंम्प्राणेनापानेननासिकेऽउपयाममध
रेणौष्ठेंनसदुत्तरेणप्प्रकाशेनान्तंरमनूकाशेनबाह्यंन्निवेष्ष्यम्मूर्द्ध्नास्तंन
यित्नुन्निर्ब्बाधेनाशनिंम्मस्तिष्क्केणव्विद्युतंङ्कनीनंकाभ्याङ्कर्णाभ्याꣳ
श्रोत्रꣳश्रोत्राभ्याङ्कर्णौतेदनीमंधरकण्ठेनापःशुंष्क्ककण्ठेनंचित्तम्म
न्यांभिरदिंतिꣳशीर्ष्णानिर्ऋतिन्निर्ज्जर्ज्जल्प्येनशीर्ष्णासंङ्क्रोशैः
प्प्राणान्रेष्ष्माणंꣳस्तुपेनं॥२॥ [१] मशकान्केशैः॥ मशकान्केशैरि
न्द्रꣳस्वपंसाव्वहेनबृहस्प्पतिꣳशकुनिसादेनंकूर्म्मांञ्छफैराक्क्रमंणꣳ

स्थू॒राभ्या॑मृ॒क्षला॑भिः क॒पिञ्ज॑लाञ्ज॒वञ्जङ्घा॑भ्याम॒ध्वान॑म्बा॒हुभ्या॒ञ्जा
म्बी॑लेनार॑ण्यम॒ग्निम॑तिरु॒ग्भ्याम्पू॒षण॑न्दो॒र्भ्याम॒श्विना॑व॒ꣳसाभ्या॑
ꣳरु॒द्रꣳरोरा॑भ्याम्॥३॥[१]अ॒ग्नेः प॑क्ष॒तिः।अ॒ग्नेः प॑क्ष॒तिर्वा॒योर्निप॑क्ष
ति॒रिन्द्र॑स्य तृ॒तीया॒ सोम॑स्य चतु॒त्थ्यर्दि॑त्त्यै पञ्च॒मीन्द्रा॒ण्यै ष॒ष्ठी म॒रुता॒ꣳ
सप्त॒मी बृह॒स्पते॑रष्ट॒म्यर्य॒म्णो न॑व॒मी धा॒तुर्द॑श॒मीन्द्र॑स्यैकाद॒शी व
रु॑णस्य द्वाद॒शी य॒मस्य॑ त्रयोद॒शी ॥४॥ [१] इ॒न्द्रा॒ग्न्योः प॑क्ष॒तिः सर॑स्व
त्यै निप॑क्ष॒तिर्मि॒त्रस्य॑ तृ॒तीया॒पां च॑तु॒र्थी निर्ऋ॑त्यै पञ्च॒म्य॒ग्नीषोम॑
योः ष॒ष्ठी स॒र्पाणा॒ꣳ सप्त॒मी विष्णो॑रष्ट॒मी पू॒ष्णो न॑व॒मी त्वष्टु॒र्द॑श॒मीन्द्र॑

स्यैकादशीव्वरुणस्यद्वादशीयम्म्यैत्रयोदशीद्यावापृथिव्योर्द्दक्षिणम्पा
र्श्वँव्विश्श्वेषान्देवानामुत्तरम् ॥ ५ ॥ [१] मरुताꣳस्कन्धाः ॥ मरुताꣳ
ꣳस्कन्धाव्विश्श्वेषान्देवानाम्प्रथमाकीकसारुद्राणान्द्वितीयादित्याना
न्तृतीयाव्वायोः पुच्छमग्नीषोमयोर्भासदौ क्रुञ्चौ श्श्रोणिभ्यामिन्द्रा
बृहस्पतीऽउरुभ्याम्मित्रावरुणावल्गाभ्यामाक्रमणꣳस्त्थूराभ्या
म्बलङ्कुष्ठाभ्याम् ॥ ६ ॥ [१] पूषणव्वनिष्ठुनान्धाहीन्त्स्थूलगुद
यासर्प्पान्गुदाभिर्व्विह्रुतऽआन्त्रैरपोव्वस्तिनाव्वृषणमाण्डाभ्यांव्वाजिन
ꣳशेपेनप्प्रजाꣳरेतसाचाषान्पित्तेनप्प्रदरान्पायुनाकूश्माञ्छकपि

संहि. ण्डैः ॥ ७ ॥ [१] इन्द्र॑स्यक्क्रो॒डः ॥ इन्द्र॑स्यक्क्रो॒डोदि॑त्त्यैपाज॒
॥२०७॥ स्यन्दि॒शां॑जत्र॒वोदि॑त्त्यैभ॒सज्जी॒मूता॑न्हृदयौप॒शेना॒न्तरि॑क्षम्पुरी॒तता॒न
भ॑ऽउद॒र्य्ये॑णंचक्रवा॒कौमत॑स्न्नाभ्या॒न्दिवं॑वृक्काभ्यां॑ङ्गि॒रीन्प्ला॒शिभि॒रु
पं॑लान्प्ली॒न्हाव्व॒ल्म्मीका॑न्क्लो॒मभि॑र्ग्ग्लौ॒भि॑र्ग्गु॑ल्म्मा॑न्हि॒राभि॒ः स्त्रवं॑न्तीर्ह्र॒
दान्कु॒क्षिभ्यां॑ᳲसमु॒द्रमु॒दरे॑णव्वैᳲश्वानरम्भस्म्म॑ना ॥ ८ ॥ [१]
व्विधृं॑तिन्नाभ्यां॑ । घृतᳲरसे॑नापोयू॒ष्णणामरी॑चीर्व्विप्प्रु॒ड्भिर्न्नी॑हा॒रमू॒ष्म्म
उ.अ. णांशी॒नंव्वसं॑याप्प्रु॒ष्व्वाऽअश्श्रु॑भिर्ह्रा॑द॒नीर्द्दू॑षीका॑भिरस्न्नारक्षां॑ᳲसिचि॒
२५ त्राण्यङ्गै॒र्न्नक्ष॑त्त्राणिरू॒पेणंपृथि॒वीन्त्वचाजु॑म्ब॒कायस्वाहा॑ ॥ ९ ॥ [१]

हिरुण्युगुर्ब्भःसम् ॥ हिरुण्युगुर्ब्भःसमंवर्त्तुताग्ग्रेभूतस्यंजुातःपतिुरेक
ऽआसीत् ॥ सदांधारपृथिुवीन्द्यामुतेमाङ्कस्मैंदुवायंहुविषांव्विधेम ॥
॥ १० ॥ यःप्प्राणुतः ॥ यःप्प्राणुतोनिमिषुतोमंहिुत्त्वैकुऽइद्द्राजुाजग
तोबुभूवं ॥ यऽईशेंऽअुस्याद्विपदुश्चतुंष्पदुःकस्म्मैंदुवायंहुविषांव्विधेम॥
॥ ११ ॥ यस्येुमे । हिुमवंन्तोमहिुत्त्वायस्यंसमुद्द्रꣳरुसयांसुहाहुः ॥
यस्येुमाःप्प्रुदिशुोयस्यंबुाहूकस्म्मैंदुवायंहुविषांव्विधेम ॥ १२ ॥ यऽ
आंत्त्मुदाः ॥ यऽआंत्त्मुदाबंलुदायस्युव्विश्श्वंऽउुपासंतेप्प्रुशिषुंय्य
स्यंदुवाः ॥ यस्यंच्छुायामृतुंय्यस्यंमृत्त्युःकस्म्मैंदुवायंहुविषांव्विधेम॥

॥ १३ ॥ [४] आनं÷ ॥ आनोभुद्राःक्रतवोयन्तुविश्वतोदब्धासोऽअप
रीतासऽउद्भिदं÷ ॥ देवानोयथासदमिद्वृधेऽअसन्नप्प्रायुवोरक्षितारोदि
वेदिवे ॥ १४ ॥ देवानाम्भद्रा । सुमतिर्ऋजूयतान्देवानाꣳरातिरभि
नोनिवर्त्तताम् ॥ देवानाꣳसख्यमुपसेदिमाव्वयन्देवानऽआयुःप्प्र
तिरन्तुजीवसे ॥ १५ ॥ तान्पूर्व्वयानिविदाहूमहेव्वयम्भगम्मित्रमदि
तिन्दक्षमस्रिधम् ॥ अर्य्यमणंव्वरुणꣳसोममश्विनासरस्वतीनःसुभ
गामयस्करत् ॥१६॥ तन्न÷ ॥ तन्नोव्वातोमयोभुव्वातुभेषजन्तन्मातापृ
थिवीतत्पिताद्यौः ॥ तद्ग्रावाणःसोमसुतोमयोभुवस्तदश्विनाशृणत

न्धि॒षण्ण्यायुवम् ॥१७॥ तमीशा॑नम् ॥ तमीशा॑न॒ञ्जग॑तस्त॒स्थुष॒स्प
तिं॑न्धियञ्जि॒न्वमव॑सेहूमहेव्व॒यम्॥पू॒षानो॒यथा॒व्वेद॑सा॒मस॑द्वृ॒धेर॑क्षि॒तापा॒
युरद॑ब्धः स्व॒स्तये॑ ॥१८॥ स्व॒स्तिन॑÷॥ स्व॒स्तिन॒ऽइन्द्रो॑वृ॒द्धश्र॑वाऽस्व॒
स्तिन॑÷पूषाव्वि॒श्ववे॑दाऽ ॥ स्व॒स्तिन॒स्तार्क्ष्यो॒ऽअरि॑ष्टनेमिऽस्व॒स्तिनो॒
बृह॒स्पति॑र्द्दधातु ॥ १९ ॥ पृष॑दश्वाम॒रुत॑÷ ॥ पृष॑दश्वाम॒रुत॒ऽपृश्नि॑
मातरऽशु॒भं॑य्यावा॑नोव्वि॒दथे॑षु॒जग्म॑यऽ॥ अ॒ग्नि॒जि॒ह्वामन॑व॒ऽसूर॑चक्षसो॒
व्विश्वे॑नोदे॒वाऽअव॒सागम॑न्नि॒ह ॥ २० ॥ भ॒द्रङ्कण्णे॑भिऽशृणुयामदेवाभ॒द्र
म्पश्ये॑मा॒क्षभि॒र्य्यज॑त्राऽ ॥ स्थि॒रैरङ्गै॑स्तुष्टु॒वाꣳस॑स्त॒नूभि॒र्व्य॑शेमहि

देवहितंय्यदायुः ॥ २१ ॥ शतमित् ॥ शतमिन्नुशरदोऽअन्तिदे
वायत्रानश्चक्राजरसन्तनूनाम् ॥ पुत्रासोयत्रपितरोभवन्तिमानोमु
द्ध्यारीरिषतायुर्ग्गन्तोः ॥ २२ ॥ अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदिति
र्म्मातासपितासपुत्रः ॥ व्विश्वेदेवाऽअदितिᳶपञ्चजनाऽअदितिर्ज्जात
मदितिर्ज्जनित्वम् ॥ २३ ॥ [१०] मानः ॥ मानोमित्रोव्वरुणोऽअ
र्य्यमायुरिन्द्रऽऋभुक्षामरुतᳶपरिक्ख्यन् ॥ यद्वाजिनोदेवजातस्यसप्तेः
ᳶप्रवक्ष्यामोव्विदथेव्वीर्य्याणि ॥ २४ ॥ यन्निर्णिजा । यन्निर्णिजारेक्ण
साप्प्रावृतस्यरातिङ्गृभीताम्मुखतोनयन्ति ॥ सुप्प्राङजोमेम्म्यद्वि

श्वरूपऽइन्द्रापूष्णोःप्प्रियमप्प्येतिपाथः ॥२५॥ एषच्छागः। पुरोऽ
अश्वेनव्वाजिनापूष्णोभागोनीयतेव्विश्वदेव्यः ॥ अभिप्प्रियंयत्पु
रोडाशमर्व्वतात्वष्टेदेनꣳसौश्रवसायजिन्वति ॥२६॥ यद्धविष्यम् ॥
यद्धविष्यमृतुशोदेवयानन्त्रिर्म्मानुषाःपर्य्यश्वन्नयन्ति॥ अत्रापूष्णः
प्प्रथमोभागऽएतियज्ञन्देवेभ्यःप्प्रतिवेदयन्नजः॥२७॥होताध्वर्युः।
होताध्वर्युरावयाऽअग्निमिन्धोग्रावग्राभऽउतशꣳस्तासुविप्प्रः ॥
तेनयज्ञेनस्वरङ्कृतेनस्विष्टेनवक्षणाऽआपृणध्वम् ॥ २८ ॥ यूपव्रस्काऽ
उत ॥ येयूपवाहाश्चषालंयेऽअश्वयूपायतक्षति ॥ येचार्व्वतेपचनꣳ

सम्भरन्त्युतोतेषामभिगूर्तिर्न्नऽइन्वतु ॥ २९ ॥ उपप्र ॥ उपप्रागा
त्सुमन्मेधायिमन्मदेवानामाशाऽउपवीतपृष्ठः ॥ अन्वेनंविप्राऽऋ
षयोमदन्तिदेवानाम्पुष्टेचकृमासुबन्धम् ॥ ३० ॥ यद्वाजिनं÷॥ यद्वा
जिनोदामसन्दानमर्व्वतोयाशीर्षण्यारशनारज्जुरस्य ॥ यद्वाघास्य
प्रभृतमास्येतृणꣳसर्व्वातातेऽअपिदेवेष्वस्तु ॥ ३१ ॥ [८] यदश्व
स्यक्रविषोमक्षिकाशयद्वास्वरौस्वधितौरिप्तमस्ति ॥ यद्धस्तयोः
शमितुर्य्यन्नखेषुसर्व्वातातेऽअपिदेवेष्वस्तु ॥ ३२ ॥ यदूवध्यम् ॥
यदूवध्यमुदरस्यापवातियऽआमस्यक्रविषोगन्धोऽअस्तिसुकृतात

च्छिमितारः कृण्वन्तुतमेधꣳशृतपाकम्पचन्तु ॥३३॥ षत्ते ॥ षत्तेगात्रा
दग्निनापच्यमानादभिशूलन्निहतस्यावधावति ॥ मातद्भूम्म्यामा
ऽश्रिषन्मातृणेषुदेवेब्भ्यस्तदुशद्भ्योरातमस्तु ॥३४॥ षेवाजिनम् ॥ षे
वाजिनम्परिपश्यन्तिपक्वꣳषऽईमाहुःसुरभिर्न्निर्हरेति ॥षेचार्वतोमाꣳ
सभिक्षामुपासतऽउतोतेषामभिगूर्त्तिर्न्नऽइन्वतु ॥३५॥ षन्नीक्षणम् ॥
षन्नीक्षणम्माꣳस्पचन्न्याऽउखायाषापात्त्राणिषूष्णऽआसेचनानि ॥
ऊष्म्मण्यापिधानाचरूणामङ्काःसूनाःपरिभूषन्त्यश्श्वम् ॥ ३६ ॥
मात्वा ॥ मात्वाग्निर्द्ध्वनयीद्धूमगन्धिर्म्मोखाब्भ्राजन्त्यभिविक्तज

घ्रिः ॥ इष्टंवीतमभिगूर्तंवषट्कृतन्तन्देवासःप्प्रतिगृभ्णन्त्यश्श्वम् ॥
॥ ३७ ॥ निक्रमंणान्निषदंनम् ॥ निक्रमंणान्निषदंनांविवर्तंनंयच्चपड्वीं
शमर्व्वंतः ॥ यच्चंपपौयच्चंघासिञ्जघाससर्व्वातातेऽअपिंदेवेष्ष्वंस्तु ॥
॥ ३८ ॥ यदश्श्वांय ॥ यदश्श्वांयव्वासंऽउपस्तृणन्त्यंधीवासंय्याहिरं
ण्यान्यस्म्मै॥सन्दानमर्व्वन्तम्पड्वींशम्प्प्रियादेवेष्ष्वायामयन्ति ॥३९॥
[८]यत्ते॥सादेमहसाशूकृतस्यपाष्ष्ण्यांवाकशंयावातुतोदं ॥ स्रुचेवता
हविषोऽअध्वरेषुसर्व्वाताते ब्ब्रह्मणासूदयामि॥४०॥चतुंस्त्रिꣳशद्वाजि
नः ॥ चतुंस्त्रिꣳशद्वाजिनोदेवबन्धोर्व्वङ्क्रीरश्श्वस्यस्वधितिःसमेति॥अ

च्छिद्द्रागात्त्रांव्युयुनांकृणोतुपरुंष्षपरुरनुघुष्ष्युाव्विशंस्त ॥४१॥ एकुस्त्व
ष्टुं÷ ॥ एकुस्त्वष्टुरश्श्वंस्याव्विशुस्त्ताद्द्वायुन्तारांभवतुस्त्तथंऽऋतुः ॥ याते
गात्त्रांणामृतथाकृणोमितातापिण्डांनुाम्प्रजुंह्होम्म्युग्ग्नौ ॥४२॥ मात्त्वां
तपात्त्प्रियऽ आत्त्माप्प्रियन्तुम्मास्वधितिस्त्तन्न्वु ऽआतिष्ठिपत्ते ॥ मातै
गृद्ध्रुरंविशुस्त्तातिहायंच्छिद्द्रागात्त्रांण्युसिनामिथूंकः ॥४३॥ नवै ॥ न
वाऽउंऽएतन्म्म्रियसुेनारिंष्ष्यासिदेवाँ इदेंषिपुथिभिं÷सुगेभिं÷ ॥ हरीं
तेयुञ्जापृषंतीऽअभूतामुपांस्त्थाद्द्वाजीधुरिरासंभस्य ॥४४॥ सुगव्यं
न्नः ॥ सुगव्यंन्नोव्वाजीस्वश्श्व्यंम्पुंसः पुत्त्राँ२उतव्विश्श्वापुषंरयिम् ॥

अ॒ना॒गा॒स्त्त्वन्नो॒ऽअदि॑तिःकृणोतुक्ष॒त्रन्नो॒ऽअश्श्वो॑व्वनताꣳह॒विष्म्मा॑न् ।
॥ ४५ ॥ [६] इ॒मानु॒ । क॒म्भुव॑नासी॒षधा॒मेन्द्र॑श्श्च॒व्विश्श्वे॑चदे॒वाः ॥
आ॒दि॒त्त्यैरिन्द्र॒ꣳसग॑णोम॒रु॒द्भिर॒स्म्मभ्य॑म्भेष॒जाक॑रत् ॥ य॒ज्ञश्च॑नस्त॒
न्न्व॒श्च॑प्प्र॒जाश्चा॑दि॒त्त्यैरिन्द्र॑ःस॒हसी॑षधाति ॥ ४६ ॥ अग्ने॒त्त्वन्नो॒ऽअन्त॑
म॒ऽउ॒तत्त्रा॒ता॒शि॒वोभ॑वाव्व॒रू॒त्थ्यः॑ ॥ व्वसु॑र॒ग्निर्व्वसु॑श्श्र॒वा॒ऽअच्छा॑नक्षि
द्यु॒मत्त॑मꣳर॒यिन्दाः ॥ तन्त्वा॑शोचिष्ठदीदि॒वꣳसु॒म्म्नाय॑नू॒नमी॑महे॒सखि॑
भ्यः ॥४७॥ [२] इतिवाजसनेयशुक्लयजुःसंहितायांपंचविंशोऽध्या
यः ॥ २५ ॥ [१५] अग्निश्चपंचदशोच्चातएकादशद्वौषड्विंशतिः ।

ॐ अ॒ग्निश्च॑ । पृ॒थि॒वीच॒सन्न॑ते॒तेमे॒सन्न॑मताम॒दोवा॒युश्चा॒न्तरि॑क्षञ्च॒स
न्न॑ते॒तेमे॒सन्न॑मताम॒दऽआ॑दि॒त्यश्च॒द्यौश्च॒सन्न॑ते॒तेमे॒सन्न॑मताम॒दऽआप
श्च॒वरु॑णश्च॒सन्न॑ते॒तेमे॒सन्न॑मताम॒दः ॥ स॒प्तस॒ꣳसदो॑ऽअ॒ष्टमी॑भू॒तसा
ध॑नी ॥ सका॑मा॒ः ॥ अद्ध्व॑नस्कुरु॒सञ्ज्ञान॑मस्तुमे॒मुना॑ ॥ १ ॥ यथे॒मा
म् ॥ यथे॒मांवाच॑ङ्कल्या॒णीमा॒वदा॑नि॒जने॑भ्यः ॥ ब्र॒ह्मरा॒जन्या॒भ्या
ꣳशू॒द्राय॒चार्या॑यच॒स्वाय॒चार॑णायच ॥ प्रि॒यो दे॒वाना॒न्दक्षि॑णायैदा॒
तु॒रि॒हभू॑यासम॒यम्मे॒काम॒ꣳसमृ॑द्ध्यता॒मुप॑मादो॒नम॑तु ॥ २ ॥ बृह॑स्प
ते॒ऽअति॑ ॥ बृह॑स्पते॒ऽअति॒यद॒र्य्यो॒ऽअर्हा॑द्द्यु॒मद्वि॒भाति॒क्रतु॑म॒ज्जने॑षु ॥

यद्दीदयच्छवसऽऋतप्प्रजाततदस्म्मासुद्द्रविणन्धेहिचित्त्रम् ॥ उपया
मगृहीतोसिबृहस्प्पतयेत्त्वैषतेयोनिर्ब्बृहस्प्पतयेत्त्वा ॥ ३ ॥ इन्द्रगो
मन् ॥ इन्द्रगोमन्निहायाहिपिबासोमꣳशतक्रतो ॥ विद्यद्भिर्ग्रावभिः
सुतम् ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वागोमतऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वा
गोमते ॥ ४ ॥ इन्द्रायाहि ॥ इन्द्रायाहिवृत्त्रहन्पिबासोमꣳशतक्रतो ॥
गोमद्भिर्ग्रावभिःसुतम् ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वागोमतऽएषते
योनिरिन्द्रायत्त्वागोमते ॥ ५ ॥ ऋतावानंवैश्वानरम् ॥ ऋतावानंवै
श्वानरमृतस्यज्ज्योतिषस्प्पतिम् ॥ अजस्रङ्घर्म्ममीमहे ॥ उपयामगृ

हीतोसिव्वैश्श्वान॒राय॑त्त्वै॒षते॒योनिर्व्वैश्श्वान॒राय॑त्त्वा ॥ ६ ॥ व्वै॒श्श्वान॒र
स्य॑सु॒म॒तौ । स्या॑म॒राजा॒हिक॒म्भुव॑नानामभि॒श्श्रीः ॥ इ॒तोजा॒तोव्वि
श्श्व॑मि॒दंव्विच॑ष्टेव्वैश्श्वान॒रोय॑तते॒सूर्य्ये॑ण ॥ उ॒प॒या॒मगृ॑हीतोसिव्वैश्श्वान॒रा
य॑त्त्वै॒षते॒योनिर्व्वैश्श्वान॒राय॑त्त्वा ॥ ७ ॥ व्वै॒श्श्वा॒न॒रोन॑÷ ॥ व्वै॒श्श्वा॒न॒रो
न॑ऽऊ॒तय॒ऽआप्प्रया॑तुपरा॒वत॑÷ ॥ अ॒ग्निरुक्क्थेन॒व्वाह॑सा ॥ उप॒या॒मगृ॑ही
तोसिव्वैश्श्वान॒राय॑त्त्वै॒षते॒योनिर्व्वैश्श्वान॒राय॑त्त्वा ॥ ८ ॥ अ॒ग्निर्ऋषि॑÷ ॥
अ॒ग्निर्ऋषि॒ःपव॑मान॒ःपाञ्च॑जन्न्यःपु॒रोहि॑तः ॥ तमी॑महेमहाग॒यम् ॥ उ॒
प॒या॒मगृ॑हीतोस्य॒ग्ग्नये॑त्त्वा॒व्वर्च्च॑सऽए॒षते॒योनिर॒ग्ग्नये॑त्त्वा॒व्वर्च्च॑से ॥ ९ ॥

मुहाँ३ इन्द्रः ॥ मुहाँ२ इन्द्रोवज्ज्रहस्तःषोडशीशर्म्मयच्छतु ॥
हन्तुम्पाप्मानंय्योस्म्मान्द्वेष्टि ॥ उपयामगृहीतोसिमहेन्द्रायत्त्वैषतेयो
निर्म्महेन्द्रायत्त्वा ॥ १० ॥ तंवः ॥ तंवोदस्ममृतीषहंवसोर्म्मन्दान
मन्धसः ॥ अभिवत्सन्नस्वसरेषुधेनवऽइन्द्रंङ्गीर्भिर्न्नवामहे ॥ ११ ॥
यद्वाहिष्ठम् ॥ यद्वाहिष्ठन्तदग्ग्नयेबृहदर्च्चविभावसो ॥ महिषीवत्त्वद्रयि
स्त्वद्वाजाऽउदीरते ॥ १२ ॥ एहि ॥ एह्यूषुब्रवाणितेग्ग्नऽइत्थेतरा
गिरः ॥ एभिर्वर्द्धासऽइन्दुभिः ॥ १३ ॥ ऋतवस्ते ॥ ऋतवस्तेयज्ञं
वितन्वन्तुमासारक्षन्तुतेहविः ॥ संवत्सरस्तेयज्ञन्दधातुनःप्रजाञ्च

परिपातुनः ॥ १४ ॥ उपह्वरेगिरीणाम् ॥ उपह्वरेगिरीणाꣳसङ्गमेच
नदीनाम् ॥ धियाव्विप्प्रोऽअजायत ॥ १५ ॥ [१५] उच्चाते ॥ उच्चा
तेजातमन्धसोदिविसद्भूम्म्याददे ॥ उग्रꣳशर्म्ममहिश्श्रवः ॥ १६ ॥
सनः ॥ सनऽइन्द्राययज्ज्यवेव्वरुणायमरुद्भ्यः ॥ व्वरिवोवित्त्परिस्रव ॥
॥ १७ ॥ एनाव्विश्श्वानि ॥ एनाव्विश्श्वान्न्यर्य्यऽआद्युम्म्नानिमानु
षाणाम् ॥ सिषासन्तोव्वनामहे ॥ १८ ॥ अनुवीरैः ॥ अनुवीरैरनुपु
ष्ष्यास्म्मगोभिरन्न्वश्श्वैरनुसर्व्वेणपुष्टैः ॥ अनुद्विपदानुचतुष्ष्पदाव्वय
न्देवानोयज्ञमृतुथानयन्तु ॥ १९ ॥ अग्ग्नेपत्त्नीः ॥ अग्ग्नेपत्त्नीरि

हावहदेवानामुशतीरुप ॥ त्वष्टारꣳसोमपीतये ॥ २० ॥ अभियज्ञ
म् ॥ अभियज्ञङ्गृणीहिनोग्नावोनेष्टःपिबऽऋतुना ॥ त्वꣳहिरत्नधाऽ
असि ॥ २१ ॥ द्रविणोदाःपिपीषति । जुहोतप्रचतिष्ठत ॥ नेष्ट्रादृतु
भिरिष्यत ॥ २२ ॥ तवायम् ॥ तवायꣳसोमस्त्वमेह्यर्वाङ्शश्व
त्तमꣳसुमनाऽअस्यपाहि ॥ अस्मिन्यज्ञेबर्हिष्यानिषद्यादधिष्वे
मञ्जठरऽइन्दुमिन्द्र ॥ २३ ॥ अमेवनः ॥ अमेवनःसुहवाऽआहिग
न्तननिबर्हिषिसदतनारणिष्टन ॥ अथामन्दस्वजुजुषाणोऽअन्धस
स्त्वष्टर्देवेभिर्जनिभिःसुमद्गणः ॥ २४ ॥ स्वादिष्ठया ॥ स्वादिष्ठया

मदि॑ष्ठयापव॑स्वसोमधार॑या ॥ इन्द्रायपात॑वेसुतः ॥ २५ ॥ रक्षोहा
विश्वच॑र्षणिरभियोनिमयो॑हते ॥ द्रोणे॑सधस्थमास॑दत् ॥ २६ ॥
[११] ॥ २ ॥ इतिशुक्लयजुःसंहितायांषड्विंशतितमोऽध्यायः ॥२६॥
समास्त्वादशोद्वौअस्यपीवोअन्नाद्द्वादशकावभित्त्वैकादशचत्वारःपं
चचत्त्वारिंशत् ॥ ॐसमास्त्वा ॥ समा॑स्त्वाग्नऽऋतवो॑वर्द्धयन्तुसंव
त्सराऽऋषयोयानि॑सत्त्या ॥ सन्दिव्येन॑दीदिहिरो॑चनेनविश्वाऽआ
भा॑हिप्रदिशश्चत॑स्रः ॥ १ ॥ सञ्च॑ ॥ सञ्चेद्ध्यस्वा॑ग्नेप्रच॑बोधयैनमुच्च॑
तिष्ठमहतेसौभ॑गाय ॥ माच॑रिषदुपसत्तातेऽअग्नेब्रह्माण॑स्तेयशसःस

न्तुमान्ये ॥ २ ॥ त्वामग्ने ॥ त्वामग्नेवृणतेब्राह्मणाऽइमेशिवोऽअग्ने
संवरणेभवानः ॥ सपत्नहानोऽअभिमातिजिच्चस्वेगयेजागृह्यप्र
युच्छन् ॥ ३ ॥ इहैव ॥ इहैवाग्नेऽअधिधारयारयिम्मात्वानिक्रन्पू
र्वचितोनिकारिणः ॥ क्षत्त्रमग्नेसुयममस्तुतुभ्यमुपसत्तावर्द्धतान्तेऽ
अनिष्टृतः ॥ ४ ॥ क्षत्त्रेणाग्ने ॥ क्षत्त्रेणाग्नेस्वायुःसꣳरभस्वमित्त्रेणा
ग्नेमित्त्रधेयेयतस्व ॥ सजातानाम्मद्ध्यमस्त्थाऽएधिराज्ञामग्नेविह
व्योदीदिहीह ॥ ५ ॥ अतिनिहः ॥ अतिनिहोऽअतिस्रिधोत्यचित्ति
मत्त्यरातिमग्ने ॥ विश्वाह्यग्नेदुरितासहस्वाथास्म्मभ्यꣳसहवी

राꣳरयिन्दाः ॥ ६ ॥ अनाधृष्योजातवेदाः ॥ अनाधृष्योजातवेदाऽअनिष्टृतोव्विराडग्नेक्षत्रभृद्दीदिहीह ॥ व्विश्वाऽआशाःप्प्रमुञ्चन्मानुषीर्भियःशिवेभिरद्यपरिपाहिनोव्वृधे ॥ ७ ॥ बृहस्प्पतेसवितः ॥ बृहस्प्पतेसवितर्ब्बोधयैनꣳसꣳशितञ्चित्सन्तराꣳसꣳशिशाधि ॥ व्वर्द्धयैनम्महतेसौभगायव्विश्वऽएनमनुमदन्तुदेवाः ॥ ८ ॥ अमुत्रभूयादध ॥ अमुत्रभूयादधयद्यमस्यबृहस्प्पतेऽअभिशस्तेरमुञ्चः ॥ प्रत्यौहतामश्विनामृत्युमस्म्माद्देवानामग्नेभिषजाशचीभिः ॥ ९ ॥ उद्वयम् ॥ उद्वयन्तमसस्प्परिस्वः÷पश्यन्तऽउत्तरम् ॥ देवन्देवत्रासू

स्वर्मगन्मुज्ज्योतिरुत्तमम् ॥ १० ॥ [१०] ऊर्द्ध्वाऽअस्यसुमिधोभव
न्त्यूर्द्ध्वाशुक्राशोचीꣳष्युग्नेः ॥ द्युमत्तमासुप्प्रतीकस्यसूनोः ॥११॥
तनूनपादसुरः ॥ तनूनपादसुरोविश्ववेदादेवोदेवेषुदेवः ॥ पथोऽअ
नक्तुमद्ध्वाघृतेन ॥१२॥ मद्ध्वायुज्ञम् ॥ मद्ध्वायुज्ञन्नक्षसेप्प्रीणानोनरा
शꣳसोऽअग्ने ॥ सुकृद्देवꣳसविताविश्श्ववारः ॥ १३ ॥ अच्छायम् ॥
अच्छायमेति शवसाघृतेनेडानोवह्निर्न्नमसा ॥ अग्निꣳस्स्रुचोऽअ
द्ध्वरेषुप्प्रयत्सु ॥ १४ ॥ सयक्षत् ॥ सयक्षदस्यमहिमानमग्नेःसऽईं
म्मन्द्रासुप्प्रयसः ॥ वसुश्चेतिष्ठोवसुधातमश्च ॥१५॥ द्वारोदेवीः ॥

द्वारोदेवीरन्वस्यव्विश्वेव्रताददन्तेऽअग्नेः ॥ उरुव्यचसोधाम्म्नापत्त्यमानाः॥१६॥ शतम् १५०० ॥ तेऽअस्य ॥ तेऽअस्ययोषणेदिव्येनयोनाऽउषासानक्ता ॥ इमंयज्ञमवतामध्वरन्नः ॥ १७॥ दैव्याहोताराऽऊर्द्ध्वमध्वरन्नोग्ग्नेर्ज्जिह्वामभिगृणीतम् ॥ कृणुतन्नःस्विष्टिम् ॥ १८ ॥ तिस्रोदेवीः ॥ तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदꣳसदन्त्विडासरस्वतीभारती ॥ महीगृणाना ॥ १९ ॥ तन्नः॥तन्नस्तुरीपमद्भुतम्पुरुक्षुत्त्वष्टासुवीर्य्यम् ॥ रायस्प्पोषंव्विष्ष्यतुनाभिमस्म्मे ॥ २० ॥ वनस्प्पतेवसृजाररराणस्त्मनादेवेषु ॥ अग्ग्निर्हव्यꣳशमितासूदयाति ॥ २१ ॥ अग्ग्नेस्वा

संहि. हा । कृणुहिजातवेदइऽन्द्रायहव्यम् ॥ व्विश्वेदेवाहविरिदञ्जुषन्ताम् ॥
॥२१८॥ ॥ २२ ॥ [१२] पीवोऽअन्नारयिवृधः । सुमेधाःश्श्वेतःसिषक्ति
नियुतामभिश्श्रीः ॥ तेव्वायवेसमनसोव्वितस्थुर्व्विश्श्वेन्नरःस्वपत्त्या
निचक्रुः ॥२३॥ रायेनु । यञ्जज्ञतूरोदसीमेरायेदेवीधिषणाधातिदे
वम् ॥ अधव्वायुन्नियुतःसश्चतस्वाऽउतश्श्वेतंव्वसुधितिन्निरेके ॥ २४ ॥
आपोह॥आपोहयद्बृहतीर्व्विश्श्वमायन्गर्भन्दधानाजनयन्तीरग्निम् ॥
उ.अ. ततोदेवानाꣳसमवर्त्ततासुरेकःकस्मैदेवायहविषाव्विधेम ॥ २५ ॥ य
२७ श्चित् ॥ यश्चिदापोमहिनापर्य्यपश्यद्दक्षन्दधानाजनयन्तीर्य्यज्ञम् ॥

योदेवेष्वधिदेवऽएकऽआसीत्कस्मैदेवायहविषाविधेम ॥२६॥ प्रयाभिः ॥ प्रयाभिर्यासिदाश्वाꣳसमच्छानियुद्भिर्वायविष्टयेदुरोणे ॥ निनोरयिꣳसुभोजसंय्युवस्वनिवीरङ्गव्यमश्व्यञ्चराधः ॥ २७ ॥ आनः ॥ आनोनियुद्भिःशतिनीभिरध्वरꣳसहस्रिणीभिरुपयाहियज्ञम् ॥ वायोऽअस्मिन्त्सवनेमादयस्वयूयम्पातस्वस्तिभिःसदानः ॥ ॥ २८ ॥ नियुत्वान्वायो ॥ नियुत्वान्वायवागह्ययꣳशुक्रोऽअयामिते ॥ गन्तासिसुन्वतोगृहम् ॥ २९ ॥ वायोशुक्रः ॥ वायोशुक्रोऽअयामितेमध्वोऽअग्रन्दिविष्टिषु ॥ आयाहिसोमपीतयेस्पार्होदेवनि

युत्वंता ॥ ३० ॥ व्वायुरंग्ग्रेगाः ॥ व्वायुरंग्ग्रेगायंज्ञप्प्रीःसा॒कङ्गन्मनं
सा॒यज्ञम् ॥ शि॒वोनि॒यु॒द्भि÷ शि॒वाभि÷ ॥ ३१ ॥ व्वायो॒ये । तेंसहस्त्रिणो॒रथा
स॒स्तेभि॒रागंहि ॥ नि॒यु॒त्वान्त्सोमंपीतये ॥ ३२ ॥ एकंयाच । द॒श
भिश्चस्वभूते॒द्वाभ्यामि॒ष्टयेव्विꣳश॒तीच ॥ ति॒सृभिश्च॒वहसेत्त्रिꣳ
शतांचनि॒यु॒द्भिर्व्वायवि॒हता॒विमु॑ञ्च ॥ ३३ ॥ तवंव्वायो ॥ तवंव्वायवृत
स्प्पते॒त्त्वष्टुर्ज्जामातरद्भुत ॥ अवा॒ꣳस्यावृंणीमहे ॥ ३४ ॥ [१२] ॥ अ॒भि
त्वां । शू॒रनो॒नुमो॒दु॒ग्धाऽइवधे॒नवं÷ ॥ ईशानम॒स्यजगंतःस्व॒र्दृश॒मी
शानमिन्द्रत॒स्थुषं÷ ॥ ३५ ॥ नत्त्वावान् ॥ नत्त्वावाँ २ अ॒न्योदि

व्योनपार्थिवोनजातोनजांनिष्यते ॥ अश्वायन्तोमघवन्निन्द्रवा
जिनौगव्यन्तंस्त्वाहवामहे ॥ ३६ ॥ त्वामित् ॥ त्वामिद्धिहवांमहे
सातौवाजंस्यकारवंः ॥ त्वांवृत्रेष्विन्द्रसत्पंतिन्नरस्त्वाङ्काष्ठास्वर्व
तः ॥ ३७ ॥ सत्त्वम् ॥ सत्त्वन्नंश्चित्रवज्रहस्तधृष्णुयामहस्तवा
नोऽअंद्रिवः ॥ गामश्वंरथ्यमिन्द्रसङ्किरसत्रावाजन्नजिग्युषे ॥
॥३८॥ कयांनः ॥ कयांनश्चित्रऽआभुंवदूतीसदावृंधःसखा ॥ कया
शचिष्ठयावृता ॥ ३९ ॥ कस्त्वां । सत्योमदांनाम्मंहिष्ठोमत्सदन्धं
सः ॥ दृढाचिदारुजेवसु ॥ ४० ॥ अभीषुणः ॥ अभीषुणःसखीना

मविताजरितॄणाम् ॥ शतम्भवास्यूतये ॥ ४१ ॥ यज्ञायज्ञावः ॥ यज्ञायज्ञावोऽअग्नयेगिरागिराचदक्षसे ॥ प्रप्रवयममृतञ्जातवेदसम्प्रियम्मित्रन्नशꣳसिषम् ॥ ४२ ॥ पाहिनः ॥ पाहिनोऽअग्नऽएकयापाह्युताद्वितीयया ॥ पाहिगीर्भिस्तिसृभिरूर्जाम्पतेपाहिचतसृभिर्वसो ॥ ४३ ॥ ऊर्जोनपातम् ॥ ऊर्जोनपातꣳसहिनायमस्मयुर्दाशेमहव्यदातये ॥ भुवद्वाजेष्ववितामुवद्वृधऽउतत्रातातनूनाम् ॥ ४४ ॥ संवत्सरोसि ॥ परिवत्सरोसीदावत्सरोसीद्वत्सरोसिवत्सरोसि ॥ उषसस्तेकल्पन्तामहोरात्रास्तेकल्पन्तामर्द्धमासास्तेकल्पन्ता

म्मासा॑स्त्तेकल्प्पन्तामृतव॑स्त्तेकल्प्पन्ताꣳसंव्वत्त्स॒रस्त्ते॑कल्प्पताम् ॥
प्रेत्त्या॒ऽएत्त्यै॒सञ्चाञ्च॒प्प्रच॑सारय ॥ सु॒प॒र्णचिद॑सि॒तया॑दे॒वत॑याङ्गिर॒स्व
द्ध्रु॒वःसी॑द॥४५॥[११]इतिशुक्लयजुःसंहितायांसप्तविंशोध्यायः॥२७॥
होतायक्षदेकादशदेवंबर्हिर्द्वादशपुनरप्प्येवंचत्त्वारःषट्चत्त्वारिꣳशत् ॥
ॐ होता॑यक्षत्॥होता॑यक्षत्स॒मिधेन्द्र॑मि॒डस्प॒देनाभा॑पृथि॒व्व्या॒ऽअधि॑॥
दि॒वोव्वर्ष्म॒न्त्स॒मि॑द्ध्यत॒ऽओजि॑ष्ठश्चर्षणी॒स॒हां॑व्वेत्त्वाज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्यज॑
॥ १ ॥ होता॑यक्ष॒त्तनू॒नपा॑तमू॒तिभि॑÷ ॥ होता॑यक्ष॒त्तनू॒नपा॑तमू॒तिभि॒र्ज्जे॑
ता॑र॒मप॑राजितम् ॥ इन्द्र॑न्दे॒वꣳस्व॒र्व्विदं॑म्प॒थिभि॒र्म्मधु॑मत्तमै॒र्न्नरा॒शꣳसे॑

संहि.

॥२२१॥

नुतेजंसाव्वेत्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यंजं॥२॥होतांयक्षुदिडांभिरिन्द्रंम्॥होतां
यक्षुदिडांभिरिन्द्रंमीडितमाजुह्वांनममंर्त्त्यम्॥देवोदेवैꣳसवींर्य्योंव्वज्ज्रं
हस्तꣳपुरन्दरोव्वेत्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यंज ॥ ३ ॥ होतांयक्षद्बुर्हिषीन्द्रंम्॥
होतांयक्षद्बुर्हिषीन्द्रंन्निषद्दुरंवृंषुभन्नर्य्यांपसम् ॥ व्वसुंभीरुद्द्रैरांदित्त्यैꣳ
सयुग्गिभर्ब्बुर्हिरासंदुद्द्वेत्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यंज ॥४॥ होतांयक्षुदोजोनव्वी
र्य्यꣳसहोद्द्वारऽइन्द्रंमवर्द्धयन्॥ सुप्प्रायुणाऽअुस्मिन्यज्ञेव्विश्श्रंयन्तु
मृतावृधोद्द्वारऽइन्द्रांयमीढुषेव्व्यन्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यंजं ॥५॥ होतांय

उ.अ.

क्षदुषेऽइन्द्रंस्य । धेनूसुदुघेमातरांमुही ॥ सुवातरौनतेजंसावुत्त्सामि

२८

न्द्रंमवर्द्धतांवी॒तामाज्ज्यंस्य॒होत॒र्यजं ॥ ६ ॥ होतांयक्ष॒द्दैव्या॒होतांरा
भि॒षजा॒सखांया॒ह॒विषेन्द्रंम्भि॒षज्ज्यतः ॥ क॒वीदे॒वौप्प्रचैतसा॒विन्द्रांय
धत्तऽइन्द्रि॒यंवी॒तामाज्ज्यंस्य॒होत॒र्यजं ॥७॥ होतांयक्ष॒त्ति॒स्रोदे॒वीः ॥
होतांयक्ष॒त्ति॒स्रोदे॒वीर्न्नभैष॒जन्त्रयंस्त्रि॒धातंवो॒पस॒ऽइडा॒सरंस्वती॒भारं
तीम॒हीः ॥ इन्द्रंपत्त्नीर्ह॒विष्मंती॒र्व्यन्त्वाज्ज्यंस्य॒होत॒र्यजं ॥८॥ हो
तांयक्ष॒त्त्वष्टांर॒मिन्द्रंम् ॥ होतांयक्ष॒त्त्वष्टांर॒मिन्द्रंन्दे॒वम्भि॒षजंꣳसु॒यजं
ङ्घृत॒श्श्रियंम् ॥ पु॒रु॒रूपंꣳसु॒रेतंसम्म॒घोन॒मिन्द्रांय॒त्त्वष्टा॒दधंदिन्द्रि॒या
णि॒वेत्त्वाज्ज्यंस्य॒होत॒र्यजं ॥ ९ ॥ होतांयक्ष॒द्वन॒स्पतिंꣳश॒मि॒तारंम् ॥

होता॑यक्ष॒द्वन॒स्पति॑ꣳशमि॒तार॑ꣳश॒तक्र॑तुन्धि॒योजो॒ष्टार॑मिन्द्रि॒यम् ॥
मध्वा॑सम॒ञ्जन्प॒थिभिः॑सु॒गेभिः॒स्वदा॑तिय॒ज्ञम्मधु॑नाघृ॒तेन॒व्वेत्त्वाज्ज्य॑
स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ १० ॥ होता॑यक्ष॒दिन्द्र॒ꣳस्वाहा॑ ॥ होता॑यक्ष॒दिन्द्र॒ꣳ
स्वाहाज्ज्य॑स्य॒स्वाहा॒मेद॑सः॒स्वाहा॑स्तो॒काना॒ꣳस्वाहा॒स्वाहा॑कृतीना॒
ꣳस्वाहा॑ह॒व्यसू॑क्तीनाम् ॥ स्वाहा॑दे॒वाऽआ॑ज्ज्य॒पाजु॑षा॒णाऽइन्द्र॒ऽआ
ज्ज्य॑स्यव्यन्तु॒होत॒र्य्यज॑ ॥ ११ ॥ [११] दे॒वम्ब॒र्हिरिन्द्र॑ꣳसुदे॒वन्दे॒वै
र्व्वी॒रव॑त्स्ती॒र्णंवेद्या॑मवर्द्धयत् ॥ व॒स्तोर्वृ॒तम्प्राक्तो॑र्भृ॒तꣳरा॒याब॒र्हिष्म॑
तोऽत्य॑गाद्वसु॒वने॑वसु॒धेय॑स्यवेतु॒यज॑ ॥ १२ ॥ दे॒वीर्द्वार॑ः ॥ दे॒वीर्द्वार॒ऽइन्द्र

ꣳसङ्घातेवीड्वीर्य्यामंन्नवर्द्धयन् ॥ आवत्सेनतरुणेनकुमारेणंचमीवता
पार्व्वाणꣳरेणुकंकाटन्नुदन्तांव्वसुवनेव्वसुधेयंस्यव्व्यन्तुयज ॥ १३ ॥ देवी
ऽउषासानक्ता ॥ देवीऽउषासानक्तेन्द्रंय्यज्ञेप्प्रयत्यह्वेताम् ॥ दैवीर्व्वि
शःप्प्रायासिष्टाꣳसुप्प्रीतेसुधितेव्वसुव्वनेव्वसुधेयंस्यव्वीतांय्यज ॥१४॥
देवीजोष्ट्री ॥ देवीजोष्ट्रीवसुधितीदेवमिन्द्रमवर्द्धताम् ॥ अयांव्व्यन्न्या
घाद्वेषाꣳस्यान्न्यावक्षद्वसुव्वार्य्याणियजमानायशिक्षितेव्वसुवनेव्वसुधेयं
स्यव्वीतांय्यज ॥ १५ ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुती ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुतीदुघेसुदु
घेपयसेन्द्रमवर्द्धताम् ॥ इषमूर्ज्जमन्न्यावक्षत्सग्ग्धिꣳसपीतिमन्न्या

नवेनपूर्व्वन्दयमानेपुराणेननवमधातामूर्जमूर्जाहुतीऽऊर्जयमानेव्वसु
व्वार्य्याणियजमानायशिक्षितेव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वीतांयज ॥ १६ ॥
देवादैव्या ॥ देवादैव्याहोतारादेवमिन्द्रमवर्द्धताम् ॥ हताघशꣳसा
वाभार्ष्टांव्वसुव्वार्य्याणियजमानायशिक्षितौव्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वीतांय
जं ॥ १७ ॥ देवीस्तिस्रः ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीःपतिमिन्द्रम
वर्द्धयन् ॥ अस्पृक्षद्भारतीदिवꣳरुद्रैर्य्यज्ञꣳसरस्वतीडावसुमतीगृहा
न्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्यन्तुयजं ॥ १८ ॥ देवऽइन्द्रः ॥ देवऽइन्द्रोन
राशꣳसस्त्रिवरूथस्त्रिबन्धुरोदेवमिन्द्रमवर्द्धयत् ॥ शतेनशितिपृष्ठा

नामाहितꣳसहस्त्रेणप्प्रवर्त्ततेमित्रावरुणेदंश्यहोत्त्रमर्हतोबृहस्प्पतिस्तो
त्रमश्विनाद्ध्वर्य्यवंव्वसुवनेव्वसुधेयंस्यव्वेतुयजं ॥ १९ ॥ देवोदेवैः ॥ देवो
देवैर्व्वनस्प्पतिर्हिरण्यपर्णोमधुशाखꣳसुपिप्पलोदेवमिन्द्रमवर्द्धयत् ॥ दि
वमग्ग्रेणास्पृक्षदान्तरिक्षम्पृथिवीमदृꣳहीद्वसुवनेव्वसुधेयंस्यव्वेतुयजं ॥
॥ २० ॥ देवम्बर्हिः ॥ देवम्बर्हिर्व्वारितीनान्देवमिन्द्रमवर्द्ध
यत् ॥ स्वासस्थमिन्द्रेणासन्नमन्न्याबर्हीꣳष्यभ्यभूद्वसुवनेव्वसु
धेयंस्यव्वेतुयजं ॥ २१ ॥ देवोऽअग्निः ॥ देवोऽअग्निःस्विष्टकृद्देवमिन्द्र
मवर्द्धयत् ॥ स्विष्टङ्कुर्व्वन्त्स्विष्टकृत्स्विष्टमद्यकरोतुनोव्वसुवनेव्वसुधेयं

स्यव्वेतुयज ॥ २२ ॥ अग्निमद्य ॥ होतारमवृणीतायंय्यजमानःप
चन्पक्तीःपचन्पुरोडाशम्बद्ध्नन्निन्द्रायच्छागम् ॥ सूपस्थाऽअद्यदे
वोव्वनस्पतिरभवदिन्द्रायच्छागेन ॥ अघत्तम्मेदस्तःप्रतिपचता
ग्ग्रभीदवीवृधत्पुरोडाशेन ॥ त्वामद्यऽऋषे ॥ २३ ॥ [१२] होता
यक्षत् ॥ होतायक्षत्त्समिधानम्महद्यशःसुसमिद्धंवरेण्यमग्निमिन्द्रं
व्वयोधसम् ॥ गायत्रीच्छन्दऽइन्द्रियन्त्र्यविङ्गांव्वयोदधद्वेत्वाज्ज्यस्य
होतर्य्यज ॥२४॥ होतायक्षत्तनूनपातमुद्भिदम् ॥ होतायक्षत्तनूनपात
मुद्भिदंय्यङ्गर्भमदितिर्दधेशुचिमिन्द्रंव्वयोधसम् ॥ उष्णिहञ्छन्दऽइ

न्द्रि॒यन्दि॒त्त्य॒वा॒हङ्गां॒व्वयो॒दध॒द्द्वेत्त्वाज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ २५ ॥ होता॑
यक्ष॒दीडे॒न्य॑मीडि॒तम् ॥ होता॑यक्ष॒दीडे॒न्य॑मीडि॒तंव्वृ॒त्र॒हन्त॑म॒मिडा॑भि
रीड्य॒ꣳसह॒ꣳसोम॒मिन्द्रं॑व्वयो॒धस॑म् ॥ अ॒नु॒ष्टुभ॒ञ्छन्द॑ऽइन्द्रि॒यम्प॒ञ्चा॑
विङ्गां॒व्वयो॒दध॒द्द्वेत्त्वाज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ २६ ॥ होता॑यक्षत्त्सु॒ब॒र्हिष॑
म्पू॒ष॒ण्वन्त॑म् ॥ होता॑यक्षत्त्सु॒ब॒र्हिष॑म्पू॒ष॒ण्वन्त॒मम॑र्त्त्य॒ꣳसी॒दन्त॑म्ब॒र्हि
षि॑प्प्रि॒ये॒मृतेन्द्रं॑व्वयो॒धस॑म् ॥ बृ॒ह॒तीच्छन्द॑ऽइन्द्रि॒यन्त्रि॑व॒त्सङ्गां॑व्वयो॒द
ध॒द्द्वेत्त्वाज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ २७ ॥ होता॑यक्ष॒द्व्यच॑स्वतीꣳसु॒प्प्राय॒
णाः ॥ होता॑यक्ष॒द्व्यच॑स्वतीꣳसु॒प्प्राय॒णाऽऋ॒ता॒वृधो॒द्द्वारो॑दे॒वीर्हि॑र॒ण्ययी॑

ब्बृंहमाणमिन्द्रंव्वयोधसम् ॥ पङ्क्तिञ्छन्दऽइहेन्द्रियन्तुर्य्यवाहङ्गांव्वयो
दधद्व्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ २८ ॥ होतायक्षत्त्सुपेशसासुशि
ल्पे । बृहतीऽउभेनक्तोषासानदर्शतेव्विश्वमिन्द्रंव्वयोधसम् ॥ त्रि
ष्टुभञ्छदऽइहेन्द्रियम्पष्ठवाहङ्गांव्वयोदधद्वीतामाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥
॥ २९ ॥ होतायक्षत्प्रचेतसादेवानामुत्तमंय्यशोहोतारादैव्याकवीसु
युजेन्द्रंव्वयोधसम् ॥ जगतीञ्छन्दऽइन्द्रियमनड्वाहङ्गांव्वयोदधद्वीता
माज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३० ॥ होतायक्षत्त्पेशस्वतीस्तिस्त्र॰ ॥ होता
यक्षत्त्पेशस्वतीस्तिस्रोदेवीर्हिरण्ययीर्ब्भारतीर्बृहतीर्म्महीःपतिमिन्द्रं

व्वयो॒धस॑म् ॥ व्वि॒राज॒ञ्छन्द॑ऽइ॒हेन्द्रि॒यन्धे॒नुङ्गान्नव्वयो॒दध॒द्व्यन्त्वाज्ज्य॑
स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ ३१ ॥ होता॑यक्ष॒त्सु॒रेत॑स॒न्त्वष्टा॑रम् ॥ होता॑यक्ष॒त्सु
रेत॑स॒न्त्वष्टा॑रम्पु॒ष्टि॒वर्द्ध॑नꣳरू॒पाणि॒बिब्भ्र॑त॒म्पृ॒थक्पु॒ष्टि॒मिन्द्रं॑व्वयो॒धस॑
म् ॥ द्वि॒पद॒ञ्छन्द॑ऽइ॒न्द्रि॒यमु॒क्षाण॒ङ्गान्नव्वयो॒दध॒द्वेत्वाज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्य
ज॑ ॥ ३२ ॥ होता॑यक्ष॒द्वन॒स्पति॑ꣳशमि॒तार॑म् ॥ होता॑यक्ष॒द्वन॒स्प
ति॑ꣳशमि॒तार॑ꣳश॒तक्र॑तु॒ꣳहिर॑ण्यप॒र्णमु॒क्त्थिन॑ꣳरश॒नाम्बिब्भ्र॑तंव्व॒शि
म्भग॒मिन्द्रं॑व्वयो॒धस॑म् ॥ क॒कुभ॒ञ्छन्द॑ऽइ॒हेन्द्रि॒यंव्व॒शांव्वे॒हत॒ङ्गांव्वयो॒द
ध॒द्वेत्वाज्ज्य॑स्य॒होत॒र्य्यज॑ ॥ ३३ ॥ होता॑यक्ष॒त्स्वाहा॑कृतीर॒ग्निम् ॥

होतायक्षत्त्स्वाहाकृतीरग्निङ्गृहपतिम्पृथग्ग्वरुणम्भेषजङ्कविङ्क्षत्रमिन्द्रं
वयोधसम् ॥ अतिच्छन्दसञ्छन्दऽइन्द्रियम्बृहदृषभङ्गांवयोदधद्व्य
न्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज॥३४॥[११]देवम्बर्हिः॥ देवम्बर्हिर्वयोधसन्दे
वमिन्द्रमवर्द्धयत् ॥ गायत्र्याच्छन्दसेन्द्रियञ्चक्षुरिन्द्रेवयोदधद्वसुवने
वसुधेयस्यवेतुयज ॥३५॥ देवीर्द्वारः ॥ देवीर्द्वारोवयोधसꣳशुचिमिन्द्र
मवर्द्धयन् ॥ उष्णिहाच्छन्दसेन्द्रियम्प्राणमिन्द्रेवयोदधद्वसुवनेवसु
धेयस्यव्यन्तुयज ॥ ३६ ॥ देवीऽउषासानक्ता । देवमिन्द्रंवयोधसं
न्देवीदेवमवर्द्धताम् ॥ अनुष्टुभाच्छन्दसेन्द्रियम्बलमिन्द्रेवयोदधद्व

सुवनेव्वसुधेयस्यव्वीतांयज ॥ ३७ ॥ देवीजोष्ट्री ॥ देवीजोष्ट्रीव्वसुधितीदेवमिन्द्रंव्वयोधसंन्देवीदेवमवर्द्धताम् ॥ बृहत्त्याच्छन्दसेन्द्रियꣳश्रोत्त्रमिन्द्रेव्वयोदधद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वीतांयज ॥ ३८ ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुती ॥ देवीऽऊर्ज्जाहुतीदुघेसुदुघेपयसेन्द्रंव्वयोधसंन्देवीदेवमवर्द्धताम् ॥ पङ्क्त्याच्छन्दसेन्द्रियꣳशुक्रमिन्द्रेव्वयोदधद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वीतांयज ॥ ३९ ॥ देवादैव्व्या ॥ देवादैव्व्याहोतारादेवमिन्द्रंव्वयोधसंन्देवौदेवमवर्द्धताम् ॥ त्रिष्टुभाच्छन्दसेन्द्रियन्त्त्विषिमिन्द्रेव्वयोदधद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वीतांयज ॥ ४० ॥ देवीस्तिस्रः ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रोदेवीर्व्वयो

धसम्पतिमिन्द्रमवर्द्धयन् ॥ जगत्त्याच्छन्दसेन्द्रियꣳशूषमिन्द्रेव्वयोद
धद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्व्यन्तुयज ॥४१॥ देवोनराशꣳसः॥ देवोनराशꣳसो
देवमिन्द्रंव्वयोधसन्देवोदेवमवर्द्धयत् ॥ व्विराजाच्छन्दसेन्द्रियꣳरूप
मिन्द्रेव्वयोदधद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वेतुयज ॥ ४२ ॥ देवोव्वनस्पतिः ॥
देवोव्वनस्पतिर्देवमिन्द्रंव्वयोधसन्देवोदेवमवर्द्धयत् ॥ द्विपदाच्छन्द
सेन्द्रियम्भगमिन्द्रेव्वयोदधद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वेतुयज ॥ ४३ ॥ देव
म्बर्हिः ॥ देवम्बर्हिर्व्वारितीनान्देवमिन्द्रंव्वयोधसन्देवन्देवमवर्द्धयत् ॥
ककुभाच्छन्दसेन्द्रियꣳयशऽइन्द्रेव्वयोदधद्वसुवनेव्वसुधेयस्यव्वेतुयज ॥

॥ ४४ ॥ देव्वोऽअग्निः । स्विष्टकृद्देवमिन्द्रंव्वयोधसन्देवोदेवमवर्द्ध
यत् ॥ अतिच्छन्दसाच्छन्दसेन्द्रियङ्क्षत्रमिन्द्रेव्वयोदधद्वसुवनेव्वसु
धेयस्यव्वेतुयज ॥ ४५ ॥ अग्निमद्य । होतारमवृणीतायंय्यजमानः
पचन्त्पक्तीःपचन्त्पुरोडाशम्बध्नन्निन्द्रायव्वयोधसेच्छागम्॥ सूपस्था
ऽअद्यदेवोव्वनस्पतिरभवदिन्द्रायव्वयोधसेच्छागेन ॥ अघत्तम्मेदस्तः
प्प्रतिपचताग्ग्रभीदवीवृधत्पुरोडाशेन ॥ त्वामद्यऽऋषे ॥४६॥ [१२]
॥ इति श्रीवाजसनेयशुक्लयजुःसंहितायामष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥
समिद्धोअञ्जन्नेकादशयदक्रंदस्त्रयोदशसमिद्धोअद्यद्वादशकेतुङ्कृण्वं

श्चत्त्वारःषष्टिः॥ॐसमिद्धोऽअञ्जन्॥समिद्धोऽअञ्जन्कृदरम्मतीनाङ्घृ
तमग्नेमधुमत्पिन्वमानः ॥ व्वाजीव्वहन्वाजिनञ्जातवेदोदेवानांव्वक्षि
प्प्रियमासधस्त्थम् ॥ १ ॥ घृतेनाञ्जन् ॥ घृतेनाञ्जन्त्सम्पथोदेवया
नान्प्रजानन्वाज्ज्यप्येतुदेवान् ॥ अनुत्त्वासप्तेप्प्रदिशःसचन्ताᳪं
स्वधामस्म्मैयजमानायधेहि ॥ २ ॥ ईड्यश्च ॥ ईड्यश्चासिवन्द्य
श्चव्वाजिन्नाशुश्चासिमेद्ध्यश्चसप्ते ॥ अग्निष्ट्वांदेवैर्व्वसुभिःसजोषाः
प्प्रीतंव्वह्निंव्वहतुजातवेदाः ॥ ३ ॥ स्तीर्णम्बर्हिः ॥ सुष्टरीमाजुषाणो
रुपृथुप्प्रथमानम्पृथिव्याम् ॥ देवेभिर्युक्तमदितिःसजोषाःस्योनङ्कृ

ण्वानासुव्वितेदधातु ॥ ४ ॥ एताऽउवः । सुभगाव्विश्वरूपाव्विपक्षो
भिःश्श्रयमाणाऽउदातैः ॥ ऋष्वाःसतीःकवषःशुम्भमानाद्द्वारोदेवीः
सुप्प्रायणाभवन्तु ॥ ५ ॥ अन्तरामित्त्रावरुणा ॥ अन्तरामित्त्रावरुणा
चरन्तीमुखंय्यज्ञानामभिसंव्विदाने ॥ उषासावाꣳसुहिरण्ण्येसुशि
ल्प्पेऽऋतस्ययोनाविहसादयामि ॥ ६ ॥ प्रथमावाम् ॥ प्रथमावाꣳ
सरथिनासुवर्णादेवौपश्यन्तौभुवनानिव्विश्श्वा ॥ अपिप्प्रयञ्चोदना
वाम्मिमानाहोताराज्ज्योतिःप्प्रदिशादिशन्ता ॥७॥ आदित्त्यैर्न्नः ॥
आदित्त्यैर्न्नोभारतीव्वष्टुयज्ञꣳसरस्वतीसहरुद्द्रैर्न्नऽआवीत् ॥ इडोपहू

ताव्वसुभिꣳसुजोषायज्ञन्नोदेवीरमृतेषुधत्त ॥ ८ ॥ त्त्वष्टाव्वीरम् ॥ त्त्व
ष्टाव्वीरन्देवकामञ्जजानत्त्वष्टुरर्व्वाजायतऽआशुरश्श्वः ॥ त्त्वष्टेदंव्विश्श्व
म्भुवनञ्जजानबहोःकर्त्तारमिहयक्षिहोतः ॥ ९ ॥ अश्श्वोघृतेनत्त्म
न्न्यासमक्तऽउपदेवाँ२ऋतुशःपाथऽएतु ॥ व्वनस्प्पतिर्द्देवलोकम्प्र
जानन्नग्निनाहव्व्यास्वदितानिव्वक्षत् ॥ १० ॥ प्रजापतेस्त्तपसा । व्वा
वृधानꣳसद्योजातोदधिषेयज्ञमग्ने ॥ स्वाहाकृतेनहविषापुरोगायाहि
साद्ध्याहविरदन्तुदेवाः ॥ ११ ॥ [११] यदक्रन्दः । प्प्रथमञ्जायमानऽउद्द्य
न्त्समुद्द्रादुतवापुरीषात् ॥ श्येनस्यपक्षाहरिणस्यबाहूऽउपस्त्तुत्त्यम्म

हिंजा॒तन्तेंऽअर्व्वन्१२॥य॒मेनद॒त्तम्॥य॒मेनंद॒त्तन्त्रि॒तऽएंनमायुन॒गिन्द्रं
ऽए॒ण॒म्प्रथ॒मोऽअद्ध्यंतिष्ठत् ॥ ग॒न्ध॒र्व्वोऽअंस्यर॒शनामंगृभ्णा॒त्सूरा॒द
श्वंव्वसवो॒निरंतष्ट ॥ १३ ॥ असि॒यमः ॥ असि॒यमोऽअस्यादि॒त्त्यो
ऽअंर्व्व॒न्नसि॒त्रि॒तोगुह्येनव्व्र॒तेनं ॥ असि॒सोमेनस॒मया॒व्विपृंक्तऽआ॒हुस्त्ते
त्रीणिंदि॒विबन्धंनानि ॥ १४ ॥ त्रीणिते ॥ त्रीणितऽआहु॒र्द्दिविबन्धंना
नि॒त्रीण्य॒प्सु॒त्रीण्य॒न्तःसंमु॒द्रे ॥ उ॒तेवंमे॒व्वरुंण॒श्छन्त्स्यर्व्वंन्यत्रांतऽआ
हुःपंरम॒ञ्जनि॒त्त्रंम् ॥ १५ ॥ इमातें । व्वाजिन्नव॒मार्ज्जनानी॒माश॒फाना
ᳪंसनि॒तुर्न्नि॒धानां ॥ अत्रांतेभ॒द्रारंश॒नाऽअंपश्यमृ॒तस्य॒याऽअंभि॒रक्षं

न्तिगोपाः ॥ १६ ॥ आत्मानन्ते ॥ आत्मानन्तेमनसारादजा
नामवोदिवापतयन्तम्पतङ्गम् ॥ शिरोऽअपश्यम्पथिभिःसुगेभिररे
णुभिर्जेहमानम्पतत्रि ॥ १७ ॥ अत्रान्ते । रूपमुत्तममपश्यञ्जिगी
षमाणमिषऽआपदेगोः ॥ यदातेमर्त्तोऽअनुभोगमानडादिद्ग्रसिष्ठऽओ
षधीरजीगः ॥ १८ ॥ अनुत्त्वा ॥ अनुत्त्वारथोऽअनुमर्य्योऽअर्वन्ननु
गावोनुभगःकनीनाम् ॥ अनुव्रातासस्तवसख्यमीयुरनुदेवाममि
रेवीर्य्यन्ते ॥ १९ ॥ हिरण्यशृङ्गोयः ॥ हिरण्यशृङ्गोयोऽअस्यपा
दामनोजवाऽअवरऽइन्द्रऽआसीत् ॥ देवाऽइदस्यहविरद्यमायन्योऽअ

र्वन्तम्प्रथमोऽअद्ध्यातिष्ठत् ॥ २० ॥ ईर्म्मान्तासꣳसिलिकमद्ध्य
मासः ॥ ईर्म्मान्तासꣳसिलिकमद्ध्यमासꣳसꣳशूरणासोदिव्यासोऽ
अत्याः ॥ हꣳसाऽइवश्श्रेणिशोयतन्तेयदाक्षिषुर्दिव्यमज्म्ममश्श्वाः ॥
॥ २१ ॥ तवशरीरम् ॥ तवशरीरम्पतयिष्ण्ण्वर्वन्तवचित्तंवातऽइवध्र
जीमान् ॥ तवशृङ्गाणिविष्ठितापुरुत्त्रारण्येषुजर्भुराणाचरन्ति ॥२२॥
उपप्प्र ॥ उपप्प्रागाच्छसनंवाज्ज्यर्वादेवद्रीचामनसादीद्ध्यानः ॥ अ
जःपुरोनीयतेनाभिरस्यानुपश्चात्कवयोयन्तिरेभाः ॥ २३ ॥ उप
प्प्र ॥ उपप्प्रागात्त्परमंयत्त्सधस्त्थमर्व्वाꣳऽअच्छापितरम्मातरञ्च ॥

अद्यादेवाञ्जुष्टतमोहिगम्म्याऽअथाशास्त्तेदाशुषेवार्य्याणि ॥ २४ ॥ [१३] समिद्धोऽअद्य । मनुषोदुरोणेदेवोदेवान्यजसिजातवेदः ॥ आचवहमित्रमहश्चिकित्त्वान्त्वन्दूतःकविरसिप्प्रचेताः ॥ २५ ॥ शतम् ॥ १६०० ॥ तनूनपात्पथः ॥ तनूनपात्पथऽऋतस्ययानान्मद्ध्वा समञ्जन्त्स्वदयासुजिह्व ॥ मन्मानिधीभिरुतयज्ञमृन्धन्देवत्राचकृणह्यध्वरन्नः ॥ २६ ॥ नराशꣳसस्यमहिमानम् ॥ नराशꣳसस्यमहिमानमेषामुपस्तोषामयजतस्ययज्ञैः ॥ येसुक्रतवःशुचयोधियन्धाः स्वदन्तिदेवाऽउभयानिहव्या ॥२७॥ आजुह्वानऽईड्यः ॥ आजुह्वानऽ

ईड्योवन्द्युश्चायांह्यग्ग्नेव्वसुभिःसुजोषाः ॥ त्वन्देवानामसियह्वहो
तासऽएनान्यक्षीषितोयजीयान् ॥ २८ ॥ प्राचीनम्बर्हिः । प्प्रदिशा
पृथिव्याव्वस्तोरस्याव्वृज्ज्यतेऽअग्ग्रेऽअन्हाम् ॥ व्युप्प्रथतेव्वितरंव्वरीयो
देवेभ्योऽअदितयेस्योनम् ॥ २९ ॥ व्यचस्वतीरुर्व्विया । व्विश्श्रय
न्ताम्पतिभ्योनजनयःशुम्भमानाः ॥ देवीर्द्वारोबृहतीर्व्विश्श्वमिन्वादे
वेभ्योभवतसुप्प्रायणाः ॥ ३० ॥ आसुष्ष्वयन्ती । यजतेऽउपाकेऽ
उषासानक्तासदतान्नियोनौ ॥ दिव्येयोषणेबृहतीसुरुक्मेऽअधिश्श्रि
यꣳशुक्रपिशन्दधाने ॥ ३१ ॥ दैव्याहोतारा । प्प्रथमासुवाचामिमा

नायज्ञम्मनुषोयजद्ध्यै ॥ प्रचोदयन्ताविदथेषुकारूप्प्राचीनञ्ज्योतिः
प्प्रदिशादिशन्ता ॥ ३२ ॥ आनः ॥ आनोयज्ञम्भारतीतूयमेत्त्वि
डामनुष्ष्वदिहचेतयन्ती ॥ तिस्रोदेवीर्ब्बर्हिरेदꣳस्योनꣳसरस्वतीस्व
पसꣳसदन्तु ॥ ३३ ॥ यऽइमे । द्यावापृथिवीजनित्त्रीरूपैरपिꣳशद्भुव
नानिविश्श्वा ॥ तमद्यहोतरिषितोयजीयान्देवन्त्वष्टारमिहयक्षिविद्वा
न् ॥ ३४ ॥ उपावसृजत्त्मन्न्या । समञ्जन्देवानाम्पाथऽऋतुथाहवी
ꣳषि ॥ वनस्प्पतिःशमितादेवोऽअग्निःस्वदन्तुहव्यम्मधुनाघृतेन ॥
॥३५॥ सद्योजातः॥सद्योजातोव्व्यमिमीतयज्ञमग्निर्द्देवानामभवत्पु

रोगाः ॥ अस्यहोतु÷प्प्रदिश्यृतस्यंवाचिस्वाहाकृतꣳहविरदन्तुदेवाः ॥
॥ ३६ ॥ [१२] केतुङ्कृण्वन् ॥ केतुङ्कृण्वन्नकेतवेपेशोमर्य्याऽअपेश
से ॥ समुषद्भिरजायथाः ॥ ३७ ॥ जीमूतस्येवभवति ॥ जीमूतस्येव
भवतिप्प्रतीकंय्यद्वर्म्मीयातिसमदामुपस्थे ॥ अनाविद्धयातन्वाजय
त्वꣳसत्वावर्म्मणोमहिमापिपर्त्तु ॥ ३८ ॥ धन्वनागाः ॥ धन्वनागाध
न्वनाजिञ्जयेमधन्वनातीव्राःसमदोजयेम ॥ धनुःशत्रोरपकामङ्कृणो
तिधन्वनासर्वा÷प्प्रदिशोजयेम ॥ ३९ ॥ व्वक्ष्यन्तीवेत् ॥ व्वक्ष्यन्तीवेदा
गनीगन्तिकर्ण्णम्प्प्रियꣳसखायम्परिषस्वजाना ॥ योषेवशिङ्क्तेवितता

धिधन्वुज्याऽइयꣳसमनेपारयन्ती४०॥तेऽआचरन्ती॥तेऽआचरन्ती
समनेवयोषामातेवपुत्रम्बिभृतामुपस्थे ॥ अपशत्रून्विद्ध्यताꣳसं
विदानेऽआर्त्नीऽइमेविष्फुरन्तीऽअमित्रान् ॥४१॥ बह्वीनाम्पिता ।
बहुरस्यपुत्रश्चिश्चाकृणोतिसमनावगत्य ॥ इषुधिःशङ्काःपृतनाश्च
सर्वाः÷पृष्ठेनिनद्धोजयतिप्रसूतः ॥ ४२ ॥ रथेतिष्ठन् ॥ रथेतिष्ठन्नयति
वाजिनः÷पुरोयत्रयत्रकामयतेसुषारथिः ॥ अभीशूनाम्महिमानम्पना
यतमनः÷पश्चादनुयच्छन्तिरश्मयः÷ ॥ ४३ ॥ तीव्रान्घोषान् ॥ ती
व्रान्घोषान्कृण्वतेवृषपाणयोऽश्वारथेभिःसहवाजयन्तः ॥ अवक्राम

न्त॒ःप्रप॑दै॒रमि॒त्त्रा॑ङ्क्षि॒णन्ति॒शत्त्रूँ॒१रन॑पव्ययन्तः ॥ ४४ ॥ र॒थ॒वाह॑णꣳह॒विः ॥ र॒थ॒वाह॑णꣳह॒विर॑स्य॒नाम॒यत्त्रा॒युध॒न्निहि॑तमस्य॒वर्म्म॑ ॥ तत्त्रा॒रथ॒मुप॑श॒ग्मꣳसद॑ेम॒व्विश्वाहा॑व्वयꣳसुम॒नस्यमा॑नाः ॥ ४५ ॥ स्वा॒दु॒षꣳसद॑ःपि॒तर॑ः ॥ स्वा॒दु॒षꣳसद॑ःपि॒तरो॑व्वयो॒धाःकृ॑च्छ्रे॒श्रि॒तःशक्ती॑वन्तोगभी॒राः ॥ चि॒त्त्रसे॑ना॒ऽइषु॑बला॒ऽअमृ॑द्ध्राःस॒तोवी॑राऽउ॒रवो॑व्व्रातसा॒हाः ॥ ४६ ॥ ब्राह्म॑णास॒ःपि॒त॑रः ॥ ब्राह्म॑णास॒ःपि॒त॑रः॒सोम्म्या॑सः शि॒वेनो॒द्यावा॑पृ॒थि॒वीऽअ॑ने॒हसा॑ ॥ पू॒षान॑ःपातु॒दु॒रि॒ता॒दृ॑ता॒वृधो॒रक्षा॒मा॒किन्नो॑ऽअ॒घश॑ꣳस॒ऽईशत ॥४७॥ सु॒प॒र्णं॑व्वस्ते । मृ॒गोऽअ॑स्या॒दन्तो॒गो

भिःसन्नद्धापततिप्प्रसूंता ॥ यत्त्रानरःसञ्चविचद्द्रवंन्तितत्त्रास्म्मब्भ्यु
मिषंवःशर्म्मँयँसन् ॥ ४८ ॥ ऋजीतेपरिं ॥ वृङ्ग्धिनोऽस्म्मांभवतन
स्तनूः ॥ सोमोऽअधिंब्रवीतुनोदितिःशर्म्मँयच्छतु ॥ ४९ ॥ आजंङ्घ
न्ति ॥ आजंङ्घन्तिसान्वेषाञ्जघनाःऽउपंजिग्घ्नते ॥ अश्श्वांजनि
प्प्रचेतसोऽश्श्वान्त्समत्त्सुचोदय ॥ ५० ॥ अहिंरिवभोगैःपर्य्येतिबाहु
ञ्ज्यायांहेतिम्परिबाधमानः ॥ हस्तग्घ्नोविश्श्वावयुनानिविद्वान्पुमान्पु
मांःसम्परिपातुविश्श्वतः ॥ ५१ ॥ वनस्प्पतेवीड्वङ्गः ॥ वनस्प्पतेवीड्व
ङ्गोहिभूयाऽअस्म्मत्त्सखाप्प्रतरणःसुवीरः ॥ गोभिःसन्नद्धोऽअसिवी

डयंस्वास्त्थातातैंजयतजेत्वांनि ॥ ५२ ॥ दिवःपृथिव्याः ॥ दिवः
पृथिव्याःपर्य्योजुऽउद्भृतंवनस्प्पतिब्भ्यःपर्य्याभृतꣳसहः ॥ अपामो
ज्ज्मानम्परिगोभिरावृतमिन्द्रस्यवज्ज्रꣳहविषारथंय्यज ॥ ५३ ॥ इ
न्द्रस्यवज्ज्रः ॥ इन्द्रस्यवज्ज्रोमरुतामनीकंमित्रस्यगर्ब्भोवरुणस्य
नाभिः ॥ सेमान्नोहव्यदातिञ्जुषाणोदेवरथप्प्रतिहव्यागृभाय ॥५४॥
उपश्श्वासय । पृथिवीमुतद्याम्पुरुत्रातेमनुतांविष्ठितञ्जगत् ॥ सदु
न्दुभेसजूरिन्द्रेणदेवैर्दूराद्दवीयोऽअपसेधशत्रून् ॥ ५५ ॥ आक्रन्दय ॥
आक्रन्दयबलमोजोनऽआधानिष्टनिहिदुरिताबाधमानः ॥ अपप्प्रोथ

दुन्दुभेदुच्छुनाऽइतऽइन्द्रस्यमुष्टिरसिव्वीडयस्व ॥५६॥ आमूः ॥ आ
मूरजप्प्रत्त्यावर्त्तयेमाःकेतुमद्दुन्दुभिर्व्वावदीति ॥ समश्श्वपर्णाश्चर
न्तिनोनरोस्म्माकमिन्द्ररथिनोजयन्तु ॥ ५७ ॥ आग्नेयःकृष्णग्ग्री
वः । सारस्वतीमेषिबभ्रुःसौम्म्यःपौष्णःश्यामःशितिपृष्ठोबार्हस्प
त्त्यः शिल्प्पोवैश्श्वदेवऽऐन्द्रोरुणोमारुतःकल्म्माषऽऐन्द्राग्नःसꣳहि
तोधोरामःसावित्त्रोव्वारुणःकृष्णऽएकशितिपात्त्पेत्त्वः ॥ ५८ ॥ अ
ग्नयेनीकवते ॥ अग्नयेनीकवतेरोहिताञ्जिरनड्वानधोरामौसावित्त्रौ
पौष्णौरजतनाभीवैश्श्वदेवौ पिशङ्गौतूपरौमारुतःकल्म्माषऽआग्ने

यꣳकृष्ण्णोजꣳसारस्वतीमेषीव्वारुणꣳपेत्त्वंः ॥ ५९ ॥ अग्ग्नयेगायत्त्रा
यं । त्रिवृतेराथन्तरायाष्टाकपालऽइन्द्रायत्त्रैष्टुभायपञ्चदशायबार्हतायै
कादशकपालोव्विश्श्वेब्भ्योदेवेब्भ्योजागतेब्भ्यꣳ सप्तदशेब्भ्योव्वैरूपे
ब्भ्योद्द्वादशकपालोमित्त्रावरुणाब्भ्यामानुष्टुभाब्भ्यामेकविꣳशाब्भ्यां
व्वैराजाब्भ्याम्पयस्याबृहस्प्पतयेपाङ्क्तायत्त्रिणवाय शाक्वरायचरुꣳसावित्त्र
ऽऔष्णिहायत्त्रयस्त्रिꣳशायरैवतायद्द्वादशकपालꣳप्प्राजापत्त्यश्च्चरुर
दित्त्यैविष्ण्णुपत्त्न्यैचरुरग्ग्नयेव्वैश्श्वानराय द्द्वादशकपालोनुमत्त्याऽ
अष्टाकपालꣳ ॥ ६० ॥ [२४] ॥ ४ ॥ इति श्रीशुक्लयजुःसंहितापाठे एकोन

त्रिंशोऽध्यायः॥ २९ ॥ देवसवितःषट्तपसेकौलालꣳषोडशद्वौद्वाविꣳ
शातः॥ओँदेवंसवितः॥देवंसवितुःप्प्रसुंवयुज्ञम्प्रसुंवयुज्ञपंतिम्भगाय॥
दिव्योगंन्धर्व्वःकेंतुपूःकेतंन्नःपुनातुव्वाचस्प्पतिर्व्वाचंन्नःस्वदतु ॥ १ ॥ त
त्त्संवितुः ॥ तत्त्संवितुर्व्वरेंण्यम्भर्ग्गोदेवस्यंधीमहि ॥ धियोयोनंःप्प्र
चोदयांत् ॥ २ ॥ व्विश्वांनिदेव । सवितर्द्दुरितानिपरांसुव ॥ यद्भद्रन्त
न्नऽआसुंव ॥३॥ व्विभुक्तारꣳहवामहे ॥ व्विभुक्तारꣳहवामहेव्वसोंश्चित्र
स्युराधंसः ॥ सवितारंन्नृचक्षंसम् ॥ ४ ॥ ब्रह्मंणेब्राह्मणम् ॥ ब्र
ह्मंणेब्राह्मणंक्षत्रायंराजन्यम्मरुद्भ्योव्वैश्यन्तपंसेशूद्रन्तमंसे तस्क्कं

र॒न्ना॒र॒का॒यं॑व्वीर॒हणं॒म्पा॒प्मनें॑क्ली॒बमा॑ङ्क्र॒याया॑ऽअयो॒गूङ्का॒मा॑यपूँश्च॒लू॒म
ति॑क्रु॒ष्टायमा॒ग॒धम् ॥ ५ ॥ नृ॒त्ताय॑सू॒तम् ॥ नृ॒त्ताय॑सतङ्गी॒ताय॑शैलू॒
षन्धर्म्मा॑यसभा॒चरन्न॒रिष्ठा॑यैभी॒म॒लन्न॒र्म्मा॑यरे॒भꣳहसा॑य॒ कारि॑मान॒
न्दाय॑स्त्री॒ष॒खम्प्र॒मदें॑कु॒मा॒री॒पु॒त्रम्मे॒धायैं॑रथका॒रन्धैर्य्या॑य॒तक्षा॑णम् ॥
॥ ६ ॥ [६ ॥ तप॑सेकौला॒लम् ॥ तप॑सेकौला॒लम्मा॒यायैं॑कर्म्मा॑रꣳरू॒
पा॑यमणिका॒रꣳशु॒भेव्व॒पꣳश॑र॒व्या॒याऽइषुका॒रꣳहे॒त्यै धनु॑ष्का॒रङ्कर्म्म॑णे
ज्याका॒रान्दि॒ष्टाय॑रज्जुस॒र्ज्जम्मृ॒त्यवें॑मृग॒युमन्त॑काय॒श्व॒नि॑नम् ॥ ७ ॥
न॒दीभ्य॒÷पौञ्जि॒ष्ठम् ॥ न॒दीभ्य॑÷पौञ्जि॒ष्ठमृ॒क्षीका॑भ्यो॒नैषा॑दम्पुरुष

ध्यागग्रायंदुर्म्मदंङ्गन्धर्व्वाप्सरोभ्योव्व्रात्यंम्प्रयुग्भ्यऽउन्मत्तꣳ सर्प्पदे
वजनेभ्योऽप्प्रतिपदमयेभ्यः कितवमीर्य्यतायाऽअकितवम्पिशाचे
भ्योबिदलकारींय्यातुधानेभ्यः कण्टकीकारीम् ॥ ८ ॥ सन्धयेजा
रम् ॥ सन्धयेजारङ्गेहायोपपतिमार्त्यैपरिवित्तन्निर्ऋत्यैपरिविविदान
मराद्ध्याऽएदिधिषुः पतिन्निष्कृत्यैपेशस्कारीꣳसञ्ज्ञानाय स्मरका
रीम्प्रकामोद्यायोपसदंव्वर्णायानुरुधम्बलायोपदाम् ॥ ९ ॥ उत्सादे
भ्यः कुब्जम् ॥ उत्सादेभ्यः कुब्जम्प्रमुदेवामनन्द्वार्भ्यः स्रामꣳस्व
प्नायान्धमधर्म्मायबधिरम्पवित्रायभिषजम्प्रज्ञानायनक्षत्रदर्शमाशि

क्षायैप्प्रश्निनमुपशिक्षायाऽअभिप्प्रश्निनम्मर्यादायैप्प्रश्नविवाक
म् ॥ १० ॥ अर्म्मेब्भ्योहस्तिपम् ॥ अर्म्मेब्भ्योहस्तिपञ्जवायाश्श्व
पम्पुष्ट्यैगोपालंव्वीर्य्यायाविपालन्तेजसेजपालमिरायैकीनाशङ्कीला
लायसुराकारम्भद्रायगृहपꣳश्श्रेयसेवित्तधमाद्ध्यक्ष्यायानुक्षत्तारम्
॥ ११ ॥ भायैदार्व्वाहारम् ॥ भायैदार्व्वाहारम्प्रभायाऽअग्न्येधम्ब्रध्न
स्यव्विष्टपायाभिषेक्तारंव्वर्षिष्ठायनाकायपरिवेष्टारन्देवलोकायपेशिता
रम्मनुष्यलोकायप्प्रकरितारꣳसर्व्वेब्भ्योलोकेब्भ्यऽउपसेक्तारमवऽ
ऋत्यैव्वधायोपमन्थितारम्मेधायव्वासꣳपल्प्पूलीम्प्रकामायरजयित्री

म् ॥ १२ ॥ ऋ॒तये॑स्ते॒नहृ॑दयम् ॥ ऋ॒तये॑स्ते॒नहृ॑दयं॒व्वैर॑ह॒त्याय॒पिशु
नं॒व्विवि॑क्त्यैक्ष॒त्तार॒मौप॑द्रष्ट्र्यायानुक्ष॒त्तार॒म्बला॑यानुच॒रम्भू॒म्नेप॑रिष्क॒
न्दम्प्रि॒याय॑प्प्रियवा॒दिन॒मरि॑ष्ट्याऽअश्वसा॒दꣳस्व॒र्ग्गाय॑लो॒काय॑भा
गदु॒घंव्वर्षि॑ष्ठाय॒नाका॑यपरि॑वे॒ष्टार॑म् ॥ १३ ॥ म॒न्यवे॑यस्ता॒पम् ॥ म॒
न्यवे॑यस्ता॒पङ्क्रोधा॑यनिस॒रँय्योगा॑ययो॒क्तार॒ꣳशोका॑याभिस॒र्तार॒ङ्क्षेमा॑
यव्विमो॒क्तार॑मुत्कूलनिकू॒लेभ्य॑स्त्रि॒ष्ठिनं॒व्वपु॑षेमानस्कृ॒तꣳशीला॑याञ्ज
नीका॒रीन्निर्ऋ॑त्यैकोशका॒रींय्य॒माया॒सूम् ॥ १४ ॥ य॒माय॑यम॒सूम् ॥
य॒माय॑यम॒सूमथ॑र्व्व॒भ्योव॑तोकाꣳसंव्वत्स॒राय॑पर्य्या॒यिणी॑म्परि॑वत्स॒रा

याविंजातामिदावत्त्सुरायातीत्त्वंरीमिद्वत्त्सुरायांतिष्कद्वंरींव्वत्त्सुराय
व्विजर्ज्जराꣳसँव्वत्त्सुरायुपालिक्कनीमृभुभ्योऽजिनसुन्धꣳसाद्ध्येभ्यं
श्चर्म्मुम्न्नम् ॥ १५ ॥ सरोभ्योधैवुरम् ॥ सरोभ्योधैवुरमुपस्त्था
वंराभ्युदाशंव्वैशुन्ताभ्योवैन्दन्नड्वुलाभ्युꣳशौष्क्कलम्पुरायंमार्ग्गुर
मंवारायकैवर्तन्तीर्थेभ्यंऽआन्दंव्विषमेभ्योमैनालꣳस्वनेभ्युꣳपर्ण्णं
कुङ्हाभ्युःकिरांतुꣳसानुंभ्योजम्भंकुम्पर्व्वतेभ्यःकिम्पूरुषम् ॥
॥ १६ ॥ बीभुत्सायैपौल्कुसम् ॥ बीभुत्सायैपौल्कुसंव्वर्ण्णायाहिरण्य
कारन्तुलायैव्वाणिजम्पश्चादोषायंग्लाविनंव्विश्वेभ्योभूतेभ्यं÷

सिध्मलम्भूत्यैजागरणमभूत्यैस्वपनमार्त्यैजनवादिनंव्यृद्ध्याऽअपगल्भꣳसंशरायप्रच्छिदम् ॥ १७ ॥ अक्षराजायकितवम् ॥ अक्षराजायकितवङ्कृतायादिनवदर्शन्त्रेतायैकल्पिनन्द्वापरायाधिकल्पिनमास्कन्दायसभास्त्थाणुम्मृत्यवेगोव्यच्छमन्तकायगोघातङ्क्षुधेयोगाविकृन्तन्तम्भिक्षमाणऽउपतिष्ठतिदुष्कृतायचरकाचार्य्यम्पाप्मनेसैलगम् ॥ १८ ॥ प्रतिश्श्रुत्कायाऽअर्तनम् ॥ प्रतिश्श्रुत्कायाऽअर्तनङ्घोषायभषमन्तायबहुवादिनमनन्तायमूकꣳशब्दायाडम्बराघातम्महसेवीणावादङ्क्रोशायतूणवध्ममवरस्परायशङ्खध्मं

व॒नाय॑ व॒न॒पम॒न्न्यतो॑रण्याय दा॒व॒पम् ॥१९॥ न॒र्म्माय॑ पुँ॒श्च॒लूम् ॥ न॒र्म्माय॑ पुँ॒श्च॒लूꣳ ह॒सा॑य॒ कारि॑ꣳ यादसे॑ शा॒ब॒ल्याङ्ग्रा॑म॒ण्य॒ङ्ग॒ण॑कम॒भि॒क्क्रो॒श॑क॒न्ता॒न्म॒ह॑से व्वी॒णा॒वा॒दम्पा॑णि॒घ्घ्नन्तू॑णव॒ध्ध्मन्ता॒न्नृ॒त्ताया॑न॒न्दाय॑ तल॒वम् ॥ २० ॥ अ॒ग्ग्नये॑ पीवा॑नम् ॥ अ॒ग्ग्नये॑ पीवा॑नम्पृथि॒व्यै पी॑ठस॒र्प्पिणं॑ व्वा॒यवे॑ चाण्डा॒लम॒न्तरि॑क्षाय व॒ꣳश॒न॒र्त्तिन॑न्दि॒वे ख॑ल॒तिꣳ सूर्य्या॑य हर्य्य॒क्षन्नक्ष॑त्रेभ्यः कि॒र्म्मि॒रञ्च॒न्द्रम॑से कि॒ला॒सम॑ह्ने शु॒क्लम्पि॑ङ्गा॒क्षꣳ रात्र्यै॑ कृ॒ष्ष्णम्पि॑ङ्गा॒क्षम् ॥ २१ ॥ अथै॒तान् ॥ अथै॒तान॒ष्टौ व्वि॒रू॑पा॒नाल॑भ॒तेऽति॑दी॒र्घञ्चाति॑ह्रस्व॒ञ्चाति॑स्त्थल॒ञ्चाति॑कृ॒शञ्चाति॑शु॒क्लञ्चाति॑कृ॒ष्ष्णञ्चाति॑

कुल्वश्चातिलोमशश्च ॥ अशूद्राऽअब्राह्मणास्तेप्राजापत्त्याः ॥ मा
गधःपुँश्चलीकितवःक्लीबोशूद्राऽअब्राह्मणास्तेप्राजापत्त्याः ॥ २२ ॥
[१६] इति श्रीशुक्लयजुस्संहितापाठे त्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३० ॥
सहस्रशीर्षाषोडशाद्यःसंभृतःषट्द्वौद्वाविꣳशतिः॥ ॐसहस्रशीर्षापुरु
षः । सहस्राक्षःसहस्रपात् ॥ सभूमिꣳसर्व्वतस्पृत्वात्त्यतिष्ठद्दशाङ्गु
लम् ॥१॥ पुरुषऽएव ॥ पुरुषऽएवेदꣳसर्व्वंय्यद्भूतंय्यच्चभाव्यम् ॥ उ
तामृतत्त्वस्येशानोयदन्नेनातिरोहति ॥ २ ॥ एतावानस्य । महिमा
तोज्ज्यायाँश्चपूरुषः ॥ पादोस्यविश्वाभूतानित्रिपादस्यामृतन्दि

वि ॥ ३॥ त्रिपादूर्द्ध्वः ॥ त्रिपादूर्द्ध्वऽउदै॒त्पुरु॑ष॒ः पादो॑ऽस्ये॒हाभ॑व॒त्पुन॑ः ॥
ततो॒व्विष्व॒ङ्व्यक्रामत्साशनानश॒नेऽअ॒भि ॥४॥ ततो॒व्विराट् ॥ ततो॑
व्वि॒राड॑जायत व्वि॒राजो॒ऽअधि॒पूरु॑षः ॥ सजा॒तोऽअत्त्य॑रिच्यत प॒श्चाद्भूमि॒
मथो॑ पु॒रः ॥ ५ ॥ तस्मा॑द्य॒ज्ञात् ॥ तस्मा॑द्य॒ज्ञात्स॑र्व्व॒हु॒त॒ः सम्भृ॑तम्पृष
दा॒ज्ज्यम् ॥ प॒शूँस्ताँश्च॑क्रे व्वा॒य॒व्व्या॒नार॒ण्या॒ग्ग्रा॒म्म्याश्च॒ये ॥६॥ त
स्म्मा॑द्य॒ज्ञात् ॥ तस्म्मा॑द्य॒ज्ञात्स॑र्व्व॒हु॒त॒ऽऋच॒ः सामा॑नि जज्ञिरे ॥ छन्दा॑
ꣳसि जज्ञिरे॒ तस्म्मा॒द्यजु॒स्तस्म्मा॑दजायत ॥ ७ ॥ तस्म्मा॒दश्श्वा॑ः ॥
तस्म्मा॒दश्श्वा॑ऽअजायन्त॒ ये के चो॑भ॒याद॑तः ॥ गावो॑ ह जजिरे॒ तस्म्मा॒

तस्म्मांज्जाताऽअंजावयंः ॥ ८ ॥ तंय्यज्ञम् ॥ तंय्यज्ञम्बर्हिषिप्प्रौक्ष
न्पुरुंषञ्जातमंग्ग्रतः ॥ तेनंदेवाऽअंयजन्तसाद्ध्याऽऋषंयश्च्चये ॥ ९ ॥
यत्पुरुंषम् ॥ यत्पुरुंषंव्व्यदंधुःकतिधाव्व्यंकल्प्पयन् ॥ मुखङ्किमं
स्स्यासीत्त्किम्बाहूकिमूरूपादांऽउच्च्येते ॥ १० ॥ ब्राह्मणोस्य ॥ ब्रा
ह्मणोस्स्यमुखंमासीद्बाहूराजन्न्यःकृतः ॥ ऊरूतदंस्ययद्वैश्श्यःपद्भ्या
ᳫंशूद्द्रोऽअंजायत ॥ ११ ॥ चन्द्रमामनंसᳫं ॥ चन्द्रमामनंसोजात
श्चक्षोᳫंसूर्य्योऽअजायत ॥ श्श्रोत्त्राद्वायुश्च्चंप्प्राणश्च्चमुखांदग्ग्निरंजाय
त ॥ १२ ॥ नाब्भ्यांऽआसीत् ॥ नाब्भ्यांऽआसीदन्तरिंक्षᳫंशीर्ष्णो

द्यौःसमवर्त्तत ॥ पद्भ्याम्भूमिर्द्दिशःश्रोत्रात्तथालोकाँ२ ऽअकल्पयन्
॥१३॥ यत्पुरुषेण । हविषादेवायज्ञमतन्वत ॥ वसन्तोस्स्यासीदा
ज्ज्यङ्ग्रीष्म्मऽइध्मःशरद्धविः ॥१४॥ सप्तास्स्यासन् ॥ सप्तास्स्यास
न्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्यज्ञन्तन्वानाऽअबध्नन्पु
रुषम्पशुम् ॥१५॥यज्ञेनयज्ञम् ॥ यज्ञेनयज्ञमयजन्तदेवास्तानिधर्म्मा
णिप्प्रथमान्न्यासन् ॥ तेहनाकम्महिमानःसचन्तयत्रपूर्व्वेसाद्ध्याःस
न्तिदेवाः ॥ १६ ॥ [१६] अद्भ्यःसम्भृतः । पृथिव्यैरसाच्चविश्वकर्म्म
णःसमवर्त्तताग्ग्रे ॥ तस्स्यत्त्वष्टाविदधद्रूपमेतितन्मर्त्त्यस्स्यदेवत्त्व

माजानुमग्रे ॥१७॥ वेदाहम् ॥ वेदाहमेतम्पुरुषम्महान्तमादित्त्यव
र्ण्णन्तमसःपरस्तात् ॥ तमेवविदित्त्वातिमृत्युमेतिनान्यःपन्थाविद्यु
तेयनाय ॥१८॥ प्रजापतिश्चरति ॥ प्रजापतिश्चरतिगर्ब्भेऽअन्तरजा
यमानोबहुधाव्विजायते ॥ तस्ययोनिम्परिपश्यन्तिधीरास्तस्मिन्हह
तस्त्थुर्ब्भुवनानिविश्श्वा ॥१९॥ योदेवेब्भ्यः ॥ योदेवेब्भ्यऽआतपति
योदेवानाम्पुरोहितः ॥ पूर्व्वोयोदेवेब्भ्योजातोनमोरुचायब्राह्मये ॥
॥२०॥रुचम्ब्राह्मम्॥रुचम्ब्राह्मञ्जनयन्तोदेवाऽअग्ग्रेतदब्ब्रुवन् ॥ य
स्त्वैवम्ब्राह्मणोविद्यात्तस्यदेवाऽअसन्वशे ॥ २१ ॥ श्रीश्च ॥ श्रीश्च

ते॒ल॒क्ष्मीश्च॒पत्न्या॑वहोरा॒त्रेपा॒र्श्वेँनक्ष॑त्राणिरू॒पम॒श्विनौ॒व्यात्त॑म् ॥
इ॒ष्णन्नि॑षाणा॒मुम्म॑ऽइषाण॒सर्व्वँ॑ल्लो॒कम्म॑ऽइषाण ॥ २२ ॥ [६] ॥२॥
इति श्रीशुक्लयजुःसंहितायां एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥ तदेवसप्तवेन
स्तन्नवद्वौषोडश ॥ ॐतदेव॥ तदे॒वाग्निस्तदा॑दि॒त्यस्तद्वा॒युस्तदु॑च॒न्द्र
माः॒ ॥ तदे॒वशु॒क्रन्तद्ब्रह्म॒ता॒ऽआपः॒सप्प्र॒जाप॑तिः॒ ॥ १ ॥ सर्वेँनिमे॒
षाः॑ ॥ सर्वेँनिमे॒षाज॑ज्ञिरे॒विद्यु॒तः॒पुरु॑षा॒दधि॑ ॥ नैन॑मू॒र्द्ध्वन्नति॒र्य्यञ्च॒न्नम
द्ध्ये॒परि॑जग्र॑भत् ॥ २ ॥ नतस्य॑ । प्प्र॒ति॒माऽअ॑स्ति॒यस्य॒नानाम॑म॒
हद्यशः॑ ॥ हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भऽइत्ये॒षमामाहिँ॒सीदित्ये॒षायस्म्मा॒न्नजा॒तऽइ

त्येषः ॥ ३ ॥ एषोह ॥ देवःप्प्रदिशोनुसर्व्वाःपूर्व्वोहजातःसऽउगर्ब्भेऽ
अन्तः ॥ सऽएवजातःसजनिष्यमाणःप्प्रत्यङ्ज्जनास्तिष्ठतिसर्व्वतोमुखः
॥ ४ ॥ यस्म्माज्जातम् ॥ यस्म्माज्जातन्नपुराकिञ्चनैवयऽआबभूवभु
वनानिव्विश्वा ॥ प्रजापतिःप्रजयासꣳरराणस्त्रीणिज्ज्योतीꣳषिसच
तेसषोडशी ॥ ५ ॥ येनद्यौः ॥ येनद्यौरुग्ग्रापृथिवीचदृढायेनस्वस्त
भितꣳयेननाकः ॥ योऽअन्तरिक्षेरजसोव्विमानःकस्मैदेवायहविषाव्वि
धेम ॥ ६ ॥ यङ्क्रन्दसी ॥ यङ्क्रन्दसीऽअवसातस्तभानेऽअभ्यैक्षेताम्म
नसारेजमाने ॥ यत्राधिसूरऽउदितोव्विभातिकस्मैदेवायहविषाव्विधे

म ॥ आपोंहुयद्बृंहुतीर्य्याँश्चिुदापं÷ ॥७॥ [७] व्वेुनस्त्तत् ॥ व्वेुनस्त्त
त्पंश्श्युन्निहिंतुङ्गुहासद्यत्त्रुव्विश्श्वुम्भवुत्येकंनीडम् ॥ तस्मिंम्मान्निुदꣳसञ्च्वु
व्विचैंतिुसर्व्वुꣳसऽओतुःप्प्रोतंश्च्वव्विुभूःप्प्रुजासुं ॥ ८ ॥ प्रतत् ॥ प्रतद्वों
चेदमृतन्नुव्विद्वान्गन्धुर्व्वोंधामुव्विभृतंगुहासत् ॥ त्रीणिपुदानिुनिहिताुगु
हांस्युयस्त्तानिुव्वेदुसपितुःपितासंत् ॥९॥ सनं÷ ॥ सनोबन्धुंर्ज्जनिुता
सव्विंधुाताधामांनिुव्वेदुभुवनानिुव्विश्श्वां ॥ यत्त्रंदेुवाऽअमृतंमानशुानास्त्तृ
तीयेुधामंन्नुध्यैरंयन्त ॥ १० ॥ पुरीत्यंभूतानिं । पुरीत्यंलुोकान्पुरी
त्युसर्व्वा÷प्प्रुदिशोुादिशंश्च्व ॥ उुपुस्त्थायंप्प्रथमुजामृतस्स्युात्त्मनुा

त्वमानमुभिसंव्विवेश ॥ ११ ॥ परिद्यावापृथिवी । सुद्यऽइत्त्वापरि
लोकान्परिदिशऽपरिस्स्वः ॥ ऋतस्यतन्तुंव्विततंव्विचृत्त्यतदपश्यत्त
दभवत्तदासीत् ॥ १२ ॥ सदसस्पतिम् ॥ सदसस्पतिमद्भुतम्प्रिय
मिन्द्रस्यकाम्म्यम् ॥ सनिम्मेधामयासिषꣳस्वाहा ॥ १३ ॥ याम्मे
धाम् ॥ याम्मेधान्देवगणाःपितरश्चोपासते ॥ तयामामद्यमेधयाग्ने
मेधाविनङ्कुरुस्वाहा ॥ १४ ॥ मेधाम्मे ॥ मेधाम्मेव्वरुणोददातुमेधा
मग्निःप्प्रजापतिः ॥ मेधामिन्द्रश्चवायुश्चमेधान्धाताददातुमेस्वा
हा ॥ १५ ॥ इदम्मे ॥ इदम्मेब्रह्मचक्षत्रञ्चोभेश्रियमश्नुताम् ॥

मयि॑दे॒वाद॑धतु॒श्श्रिय॑मु॒त्तमा॒न्तस्स्यै॑ते॒स्वाहा॑ ॥ १६ ॥ [९] ॥ २ ॥

इति श्रीशुक्लयजुःसंहितायां द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥३२॥

अस्याजरासः सप्तदशापश्चिद्द्वादशविभ्राट्चतुर्द्दशप्रवावृजएकादशप्रवायुंप्रवीरया पंचदशकावानस्त्रयोदशसप्तसप्तनवतिः ॥ ॐअ॒स्स्याजरा॑सः ॥ अ॒स्स्याजरा॑सोद॒माम॒रित्रा॑ऽअ॒र्च्चद्धू॑मासोऽअ॒ग्नय॑ःपाव॒काः ॥ श्वि॒ती॒चय॑ःश्वा॒त्रासो॑भु॒र॒ण्यवो॑वन॒र्षदो॑वा॒यवो॒नसोमाः॑ ॥ १ ॥ हर॑योधू॒मकै॑तवः ॥ हर॑योधू॒मकै॑तवो॒वात॑जू॒ताऽउप॒द्यवि॑ ॥ यत॑न्ते॒वृथ॑ग॒ग्नय॑ः ॥ ॥ २ ॥ यजा॑नः ॥ यजा॑नोमि॒त्रावरु॑णा॒यजा॑दे॒वाँ२ऽऋ॒तम्बृ॒हत् ॥

अग्ग्नेषाक्षिस्स्वन्दंमम् ॥ ३ ॥ सुक्क्ष्वाहि । दैवुहूतमाँ३ऽअश्श्वाँ२ऽ
अग्ग्नेरुथीरिंव ॥ निहोतांपूर्व्यःसंदः ॥ ४ ॥ द्वेव्विरूंपे । चरतुः
स्वत्थैँऽअुन्यान्यांव्वुत्समुपंधापयेते ॥ हरिंरुन्यस्युाम्भवंतिस्वुधावां
न्छुक्क्रोऽअुन्यस्यांन्ददृशेसुवर्च्चाः ॥५॥ शतम् १७०० ॥ अुयमिुह ।
प्प्रंथुमोधांयिधुातृभिुर्हौतुायाजिष्ठोऽअद्ध्वरेष्ष्वीड्ड्यः ॥ यमप्प्नंवानुोभृ
गंवोव्विरुरुचुर्व्वनैंषुचित्रंव्विभ्वंव्विशेव्विशे ॥ ६ ॥ त्रीणिशुता । त्रीसुह
स्राण्युग्ग्निन्त्रिुँशच्चंदेुवानवंचासपर्य्यंन् ॥ औक्षंन्घृतैरस्तृंणन्बुर्हिंर
स्म्माऽआदिद्धोतांरुन्न्यसादयन्त ॥७॥ मूर्द्धानंन्दिुवः ॥ मूर्द्धानंन्दिु

वोऽअंरतिम्पृथिव्यावैश्वानरमृतऽआजातमग्निम् ॥ कविꣳसम्म्रा
जमतिथिञ्जनानामासन्नापात्रञ्जनयन्तदेवाः ॥ ८ ॥ अग्निर्वृत्राणि ।
जङ्घनद्द्रविणस्युर्व्विपन्यया ॥ समिद्धꣳशुक्रऽआहुतः ॥ ९ ॥ व्विश्वेभिः
सोम्म्यम् ॥ व्विश्वेभिःसोम्म्यम्मध्वग्नऽइन्द्रेणव्वायुना ॥ पिबामित्र
स्यधामभिः ॥ १० ॥ आयत् ॥ आयदिषेनृपतिन्तेजऽआनट्शुचिरे
तोनिषिक्तन्द्यौरभीके ॥ अग्निःशर्द्धमनवद्यंय्युवानꣳस्वाध्यञ्जनय
त्सूदयञ्च ॥ ११ ॥ अग्नेशर्द्ध । महतेसौभगायतवद्युम्म्नान्युत्तमा
निसन्तु ॥ सञ्जास्प्पत्त्यꣳसुयममाकृणुष्वशत्रूयतामभितिष्ठामहा

ꣳसि ॥ १२ ॥ त्वाꣳहि । म॒न्द्रत॑ममर्क्कशो॒कैर्व्ववृ॒महे॒ महि॑ नः श्रोष्य
ग्ने ॥ इन्द्र॒न्न त्वा॒ शव॑सा दे॒वता॑ व्वा॒युम्पृ॑णन्ति॒ राध॑सा॒ नृत॑माः ॥ १३ ॥
त्वेऽअ॑ग्ने । स्वाहुत प्रि॒यास॑ः सन्तु सू॒रयः॑ ॥ य॒न्तारो॒ ये म॒घवा॑नो॒ ज
ना॑नामू॒र्व्वान्दय॑न्त॒ गोना॑म् ॥ १४ ॥ श्रु॒धि श्रु॑त्कर्ण्ण ॥ श्रु॒धि श्रु॑त्क
र्ण्ण॒ व्वह्नि॑भिर्द्दे॒वैर॑ग्ने स॒याव॑भिः ॥ आ सी॑दन्तु ब॒र्हिषि॑ मि॒त्रोऽअ॑र्य्य॒मा
प्रा॑त॒र्य्यावा॑णोऽअध्व॒रम् ॥ १५ ॥ व्विश्वे॑षा॒मदि॑तिः ॥ व्विश्वे॑षा॒म
दि॑तिर्य्य॒ज्ञिया॑नां॒ व्विश्वे॑षा॒मति॑थि॒र्म्मानु॑षाणाम् ॥ अ॒ग्निर्द्दे॒वाना॒मव॑
ऽआवृणा॒नः सु॑मृडी॒को भ॑वतु जा॒तवे॑दाः ॥ १६ ॥ म॒होऽअ॒ग्नेः । सं॑मि

धानस्यशर्म्मण्यनागामित्त्रेव्वरुणेस्वस्तये ॥ श्रेष्ठंस्यामसवितुःसवीमनितद्देवानामवोऽअद्याव्वृणीमहे ॥ १७ ॥ [१७] आपंश्चित् ॥ आपंश्चित्पिप्युस्तर्य्योनगावोनक्षन्नृतञ्जरितारस्तऽइन्द्र ॥ याहिव्वायुर्न्ननियुतोनोऽअच्छात्वꣳहिधीभिर्द्दयसेव्विवाजान् ॥१८॥ गावऽउप ॥ गावऽउपावतावतम्महीयज्ञस्यरप्सुदा ॥ उभाकर्णाहिरण्यया ॥ ॥१९॥ यदद्य । सूरऽउदितेनागामित्त्रोऽअर्य्यमा ॥ सुवातिसविताभर्गः ॥ २० ॥ आसुतेसिञ्चतश्रियꣳरोदस्योरभिश्रियम् ॥ रसादधीतव्वृषभम् ॥ तम्प्रत्नथायंव्वेनः ॥ २१ ॥ आतिष्ठन्तम्परि ॥ आ

तिष्ठं॑न्तुम्पारि॑विश्वें॑ऽअभूषुञ्छ्रियोवसांनश्चरातिस्वरोंचिः ॥ मुहत्त
द्वृष्णोऽअसुंरस्युनामांविश्वरूंपोऽअमृतांनितुस्त्थौ ॥ २२ ॥ प्र
वं÷ ॥ प्रवोंमुहेमन्दंमानायान्धसोर्चांविश्वानंरायविश्वाभुवे ॥ इ
न्द्रंस्युयस्युसुमखंसहोमहिश्रवोंनृम्णञ्चरोदंसीसपुर्यतं÷ ॥२३॥
बृहन्नित् ॥ बृहन्निदिध्मऽएंषाम्भूरिंशुस्तम्पृथुःस्वरुं÷ ॥ येषामि
न्द्रोयुवासखां ॥ २४ ॥ इन्द्रेहि ॥ इन्द्रेहिमत्स्यन्धसोविश्वें
भिःसोमुपर्वभिः ॥ मुहाँऽअंभिष्टिरोजंसा ॥ २५ ॥ इन्द्रोवृत्रम् ॥
इन्द्रोवृत्रमंवृणोच्छर्द्धंनीतिःप्रमायिनांममिनाद्वर्पणीतिः ॥ अहन्व्यु

६ःसमुशधुग्गवनैंष्वाुविद्धैंनाऽअकृणोद्ग्राुम्म्याणाम् ॥ २६ ॥ कुतु
स्त्वम् ॥ कुतुस्त्वमिन्द्रुमाहिनुःसन्नेकोयासिसत्पतेुकिन्तंऽइत्त्थास
म्पृंच्छसेसमराुणःशूंभाुनैर्वोुचेस्तन्नोहरिवोुयत्तेंऽअुस्म्मे ॥ मुहाँ२
ऽइन्द्रोयऽओजंसाकुदाचुनस्तुरीरांसिकदाचुनप्प्रयुंच्छसि ॥२७॥ आ
तत्तंऽइन्द्रायवंःपनन्ताुभियऽऊुर्वङ्गोमंन्तुन्तितृंत्सान् ॥ सुकृत्स्वुंठ्ये
पुंरुपुत्राम्मुहीुंसुहस्त्रंधाराम्बृहुतीन्दुदुंक्षन् ॥२८॥ इमान्ते ॥ इमा
न्तेुधियुम्प्रभंरेमुहोमुहीमुस्ययस्तोुत्रेधिुषणाुयत्तंऽआनुजे ॥ तमुंत्सुवे
चंप्प्रसुवेचंसासुहिमिन्द्रंन्देुवासुःशवंसामदुन्ननु ॥ २९ ॥ [१२] वि

ब्भ्राड्बृहत् ॥ व्विब्भ्राड्बृहत्त्पिबतु सोम्म्यम्मद्ध्वायुर्द्दधंद्यज्ञपंतावविंह्रुत
म् ॥ व्वातंजूतोयोऽअंभिरक्षंतित्त्मनांप्प्रजाःपुंपोषपुरुधाव्विरांजति ॥
॥ ३० ॥ उदुत्त्यम् ॥ उदुत्त्यञ्जातवेंदसन्देवंव्वंहन्तिकेतवंः ॥ दृशेव्वि
श्श्वांयुसूर्य्यम् ॥ ३१ ॥ येनांपावक ॥ येनांपावकुचक्षंसाभुरण्ण्यन्तु
अनाꣳअनुं ॥ त्त्वंव्वंरुणपश्श्यंसि ॥ ३२ ॥ दैव्व्यांवद्ध्वर्य्यूऽअगंतꣳरथें
नुसूर्य्यंत्त्वचा ॥ मद्ध्वांयज्ञꣳसमंञ्जाथे ॥ तम्प्प्रत्क्कथायंव्वेनश्श्चित्रन्देवा
नांम् ॥ ३३ ॥ आनः ॥ आनऽइडांभिर्व्विंदथेंसुशस्तिव्विश्श्वानंरꣳसवि
तादेवऽएंतु ॥ अपियथांयुवानोमत्त्संथानोव्विश्श्वञ्जगंदभिपित्त्वेमंनी

षा ॥ ३४ ॥ य॒द॒द्य ॥ कच्च॑वृत्रहन्नदगा॑ऽअ॒भिसू॑र्य्य ॥ सर्व॒न्तदि॑न्द्रते॒ व॒शे॑ ॥ ३५ ॥ त॒रणि॑र्व्वि॒श्वद॑र्शतः ॥ त॒रणि॑र्व्वि॒श्वद॑र्शतो॒ज्ज्योति॒ष्कृद॑सिसूर्य्य ॥ वि॒श्वमा॒भा॑सिरो॒चनम् ॥ ३६ ॥ तत्सूर्य्य॑स्य । दे॒वत्वन्तन्म॑हि॒त्वम्म॒द्ध्याक॒र्त्तो॒र्व्वित॑तꣳसञ्ज॑भार ॥ य॒देदयु॑क्त॒ह॒रि॑त÷स॒धस्त्था॒दाद्रात्री॒वास॑स्तनु॒तेसि॒मस्मै॑॥ ३७॥ तन्मि॒त्त्रस्य॑ ॥ तन्मि॒त्त्रस्य॒व॒रु॑णस्याभि॒चक्षे॒सूर्य्यो॑रू॒पङ्कृ॑णु॒तेद्यौरु॒पस्थे ॥ अ॒न॒न्तम॒न्यद्रु॒श॑दस्य॒पाज॑÷ कृष्णम॒न्यद्ध॒रि॑त॒ꣳसम्भ॑रन्ति ॥ ३८॥ बण्णम॒हान् ॥ बण्णम॒हा२अ॑सि सूर्य्य॒बडा॑दित्त्यम॒हाँ२ऽअ॑सि ॥ म॒हस्ते॑स॒तोम॑हि॒माप॑नस्यत॒द्धादे॑व

महाँ२ऽअसि ॥ ३९ ॥ बट्सूर्य्यश्रवसामहाँ२ऽअसिसत्रादेवमहाँ२ऽअ
सि ॥ मह्नादेवानामसुर्य्यःपुरोहितोविभुज्ज्योतिरदाब्भ्यम् ॥४०॥
श्रायन्तऽइवसूर्य्यम् ॥ श्रायन्तऽइवसूर्य्यंविश्श्वेदिन्द्रस्यभक्षत ॥ वसू
निजातेजनमानऽओजसाप्प्रतिभागन्नदीधिम ॥ ४१ ॥ अद्यादेवाः॥
अद्यादेवाऽउदितासूर्य्यस्यनिरꣳहसꣳपिपृतानिरवद्यात् ॥ तन्नोमित्रो
वरुणोमामहन्तामदितिꣳसिन्धुःपृथिवीऽउतद्यौः ॥ ४२ ॥ आकृ
ष्णेन ॥ आकृष्णेनरजसावर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतम्मर्त्त्यञ्च ॥ हि
रण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥ ४३ ॥ [१४] प्र

वांवृजे ॥ सुप्प्रयाब्बर्हिरेषामाविश्श्पतींवुवीरिंटऽइयाते ॥ व्विशामुक्क्षो
रुषसः पूर्व्वहूतौव्वायुःपूषास्वुस्तयेंनियुत्त्वान् ॥ ४४ ॥ इन्द्रवायूबृह
स्प्पतिम् ॥ इन्द्रवायूबृहस्प्पतिंम्मित्राग्निम्पूषणम्भगम् ॥आदित्त्या
न्मारुतङ्गणम् ॥ ४५ ॥ व्वरुणःप्प्राविता । भुवन्मित्रोव्विश्श्वाभिरू
तिभिः ॥ करतान्नःसुराधसः ॥ ४६ ॥ अधिनः ॥ अधिनऽइन्द्रैषाँव्वि
ष्णौसजात्त्यानाम् ॥ इतामरुतोऽअश्श्विना ॥ तम्प्रत्क्कथायंव्वेनोये
देवासऽआनऽइडाभिर्व्विश्श्वेभिःसोम्म्यम्मद्धोमांसश्च्चर्षणीधृतः ॥४७॥
अग्नऽइन्द्र । व्वरुणमित्त्रदेवाःशर्द्धःप्प्रयन्तुमारुतोतव्विष्ष्णो ॥ उभा

नासंत्त्यारुद्द्रोऽअधुग्ग्नाःपूषाभगःसरंस्वतीजुषन्त ॥ ४८ ॥ इन्द्राग्ग्नी
मित्त्रावरुणा । दितिꣳस्वःपृथिवीन्द्याम्मरुतःपर्व्वताँ२ऽअपः ॥ हुवे
व्विष्णुम्पूषणम्ब्रह्मणस्प्पतिम्भगन्नुशꣳसꣳसवितारमूतये ॥ ४९ ॥
अस्म्मेरुद्द्राः ॥ अस्म्मेरुद्द्रामेहनापर्व्वतासोवृत्त्रहत्त्येभरंहूतौसजोषाः ॥
यःशꣳसंतेस्तुवतेधायिपज्ज्रऽइन्द्रंज्ज्येष्ठाऽअस्म्माँ२ऽअवन्तुदेवाः ॥
॥ ५० ॥ अर्व्वाञ्चोऽअद्य ॥ अर्व्वाञ्चोऽअद्याभवतायजत्त्राऽआवो
हार्द्दिभयमानोव्व्ययेयम् ॥ त्राद्ध्वंन्नोदेवानिजुरोवृकस्यत्त्राद्ध्वङ्कर्त्तादवप
दोयजत्त्राः ॥ ५१ ॥ व्विश्श्वेऽअद्य । मरुतोव्विश्श्वऽऊतीव्विश्श्वेभवन्त्व

ग्ग्नयःसमिद्धाः ॥ व्विश्श्वेनोदेवाऽअवसागमन्तुव्विश्श्वमस्तुद्रविणं
व्वाजोऽअस्म्मे ॥ ५२ ॥ व्विश्श्वेदेवाः । शृणुतेमꣳहवम्मेयेऽअन्तरि
क्षेयऽउपद्यविष्ठ ॥ येऽअग्ग्निजिह्वाऽउतवायजत्राऽआसद्यास्म्मिन्न्बर्हि
षिमादयद्ध्वम् ॥ ५३ ॥ देवेब्भ्योहि । प्प्रथमंय्यज्ञियेब्भ्योमृतत्व
ꣳसुवसिभागमुत्तमम् ॥ आदिद्दामानꣳसवितुर्व्व्यूर्णुषेनूचीनाजीवि
तामानुषेब्भ्यः ॥ ५४ ॥ [११] प्रवायुम् ॥ प्रवायमच्छाबृहतीम
नीषाबृहद्द्रयिंव्विश्श्ववारꣳरथप्प्राम् ॥ द्युतद्द्यामानियुतःपत्त्यमानःकु
विःकविमियक्षसिप्प्रयज्ज्यो ॥ ५५ ॥ इन्द्रवायूऽइमे । सुताऽउप

ष्प्रयोंभिरागतम् ॥ इन्द्रंवोवामुशन्तिहि ॥ ५६ ॥ मित्रꣳहुवे । पू
तदंक्ष॒ंव्वरुंणञ्चरिशादसम् ॥ धियंघृ॒ताचीꣳसाधंन्ता ॥ ५७ ॥ दस्रां
युवाकंवꣳसुतानासंत्त्याव्वृ॒क्तबंर्हिषꣳ ॥ आयांतꣳरुद्रवर्त्तंनी ॥ त
म्प्रत्क्कथायंव्वेनः ॥ ५८ ॥ व्विदद्यादिं ॥ व्विदद्यदींस॒रमांरुग्॒णमद्रेर्म्मं
हिपाथंःपू॒र्व्व्यꣳसध्र्य॒क्कꣳ ॥ अग्रंन्नयत्सुपद्यक्षंराण॒ामच्छारवंम्प्रथ॒मा
जांन॒तीगांत् ॥ ५९ ॥ न॒हिस्पर्शम् ॥ न॒हिस्पशमाविंदन्नन्यम॒स्म्मा
द्वैꣳश्वान॒रात्पुंरऽएतारंमग्ने॒ः ॥ एमेनमवृधन्नमृताऽअमंर्त्त्यंवैꣳश्वान॒र
क्षैत्रंजित्त्यायदेवाः ॥ ६० ॥ उग्राव्विंघ॒निनां ॥ उग्राव्विंघ॒निनामृधऽ

इन्द्राग्नीहंवामहे ॥ तानोंमृडातऽईदृशे ॥ ६१ ॥ उपास्म्मैगायतान
रुःपवंमानायेन्दंवे ॥ अभिदेवाँऽइयंक्षते ॥ ६२ ॥ येत्त्वां । हिह
त्त्यैमघवन्नवंर्द्धन्न्येशांम्बरेहांरिवायेगविंष्टौ ॥ येत्त्वांनूनमंनुमदंन्तिवि
प्प्राःपिबेन्द्रसोमःसगंणोमरुद्भिः ॥ ६३ ॥ जनिष्ठाऽउग्रः । सहंसेतु
रायंमन्द्रऽओजिंष्ठोबहुलाभिंमानः ॥ अवंर्द्धन्निन्द्रंम्मरुतंश्चिदत्रंमा
तायद्वीरन्दधनद्धनिष्ठा ॥ ६४ ॥ आतू ॥ आतूनंऽइन्द्रवृत्रहन्नस्म्माकं
मर्द्धमागंहि ॥ महान्महीभिंरूतिभिः ॥ ६५ ॥ त्त्वामिंन्द्र ॥ त्त्वामिंन्द्र
प्प्रतूंर्तिष्ष्वभिव्विश्श्वांऽअसिस्पृधंः ॥ अशस्तिहाजंनिताव्विंश्श्वतूरं

सित्त्वन्तूर्य्यतरुष्यतः ॥ ६६ ॥ अनुते ॥ अनुतेशुष्मन्तुरयन्तमी
यतुःक्षोणीशिशुन्नमातरा ॥ विश्वास्तेस्पृधःश्नथयन्तमन्यवेवृत्रं
य्यदिन्द्रतूर्वसि ॥ ६७ ॥ यज्ञोदेवानाम् ॥ यज्ञोदेवानाम्प्रत्त्येतिसु
म्नमादित्त्यासोभवतामृडयन्तः ॥ आवोर्वाचीसुमतिर्ववृत्त्यादꣳहो
श्चिद्यावरिवोवित्तरासत ॥ ६८ ॥ अदब्धेभिःसवितः । पायुभिष्ट्व
ꣳशिवेभिरद्यपरिपाहिनोगयम् ॥ हिरण्यजिह्वःसुवितायनव्यसेरक्षा
माकिर्नोऽअघशꣳसऽईशत ॥ ६९ ॥ [१५] प्रवीरया । शुचयोदद्रिरे
वामध्वर्य्युभिर्म्मधुमन्तःसुतासः ॥ वहवायोनियुतोयाह्यच्छापिबा

सुतस्यान्धसोमदाय ॥ ७० ॥ गावऽउप । गावऽउपावतावतम्मही
यज्ञस्यरप्सुदा ॥ उभाकर्णाहिरण्यया ॥७१॥ काव्ययोराजानेषु ॥
काव्ययोराजानेषुक्रत्त्वादक्षस्यदुरोणे ॥ रिशादसासधस्त्थऽआ ॥
॥७२॥ दैव्यावद्ध्वर्य्यू ॥ दैव्यावद्ध्वर्य्यूऽआगतꣳरथेनसूर्य्यत्त्वचा ॥ म
द्ध्वायज्ञꣳसमञ्जाथे ॥ तम्प्रत्नथायंव्वेनः ॥ ७३ ॥ तिरश्चीनोव्विते
तः ॥ तिरश्चीनोव्विततोरश्मिरेषामधःस्विदासी ३ दुपरिस्विदासी
३ त् ॥ रेतोधाऽआसन्महिमानऽआसन्त्स्वधाऽअवस्तात्प्रयतिःपु
रस्तात् ॥ ७४ ॥ आरोदसीऽअपृणदास्वर्म्महज्जातंय्यदेनमपसोऽ

अधा॑रयन् ॥ सोऽअ॑ह्रुरायुपरि॑णीयतेकविरत्त्योनव्वाज॑सातयेचनो॑हि
तः ॥ ७५ ॥ उक्थेभि॑र्वृत्रहन्त॑मा ॥ उक्थेभि॑र्वृत्रहन्त॑मायाम॑न्दानाच्चि
दागिरा ॥ आङ्गूषैराविवा॑सतः ॥ ७६ ॥ उप॑नः ॥ सूनवोगिर॑÷शृण्व
न्त्वमृत॑स्यये ॥ सुमृडीकाभ॑वन्तुनः ॥ ७७ ॥ ब्रह्मा॑णिमे । मतयः
शꣳसुतासःशुष्म॑म्ऽइयर्त्तिप्प्रभृ॑तोमेऽअद्रि÷ ॥ आशा॑सतेप्प्रति॑हर्य
न्त्युक्थमाहरो॑व्वहतस्त्तानोऽअच्छ॑ ॥ ७८ ॥ अनु॑त्तमाते । मघवन्न
किर्न्नु॑नत्वावाꣳऽअस्तिदेवताविदा॑नः ॥ नजाय॑मानोनश॑तेनजातो
यानिकरिष्याकृणुहिप्प्र॑वृद्ध ॥ ७९ ॥ तादित् ॥ तादिदा॑सभुव॑नेषुज्ज्ये

ष्ठंयतोजज्ञऽउग्रस्त्वेषनृम्म्णः ॥ सद्योजज्ञानोनिरिणातिशत्रूननुयं
विश्श्वेमदन्त्यूमाः ॥ ८० ॥ इमाऽउत्त्वा । पुरूवसोगिरोवर्द्धन्तुया
मम ॥ पावकवर्ण्णाःशुचयोविपश्चितोभिस्तोमैरनूषत ॥ ८१ ॥ यस्या
यम् ॥ यस्यायंविश्श्वऽआर्य्योदासःशेवधिपाऽअरिः ॥ तिरश्चिद
र्य्येरुशमेपवीरवितुभ्य्येत्सोऽअज्ज्यतेरयिः ॥ ८२ ॥ अयꣳसहस्र
म् ॥ अयꣳसहस्रमृषिभिःसहस्कृतःसमुद्रऽइवपप्प्रथे ॥ सत्त्यःसोऽ
अस्यमहिमागृणेशवोयज्ञेषुविप्प्रराज्ज्ये ॥ ८३ ॥ अदब्धेभिःसवि
तः । पायुभिष्ट्वꣳशिवेभिरद्यपरिपाहिनोगयम् ॥ हिरण्यजिह्वःसुवि

तायनव्यंसेरक्षामाकिंन्नोऽअघशंꣳसऽईशत ॥८४॥ [१५ ॥ आनः ॥
आनोयज्ञन्दिविस्पृशंवायोयाहिसुमन्मभिः ॥ अन्तःपवित्रऽउपरि
श्श्रीणानोयꣳशुक्रोऽअयामिते ॥ ८५ ॥ इन्द्रवायूसुसन्दृशा । सुह
वेहहंवामहे ॥ यथानःसर्व्वऽइज्जनोनमीवःसङ्गमेसुमनाऽअसत् ॥८६॥
ऋधगित्था । समर्त्त्यःशशमेदेवतातये ॥ योनूनम्मित्रावरुणावभि
ष्टयऽआचक्रेहव्यदातये ॥ ८७ ॥ आयातम् ॥ आयातमुपभूषतम्म
ध्वःपिबतमश्विना ॥ दुग्धम्पयोवृषणाजेन्यावसूमानोमर्द्धिष्टमागं
तम् ॥ ८८ ॥ प्रैतु ॥ प्रैतुब्रह्मणस्पतिःप्रदेव्येतुसूनृता ॥ अच्छावी

रत्नध्यँम्पुङ्क्तिराधसन्देवायुज्ञन्नंयन्तुनः ॥ ८९ ॥ चुन्द्रमाऽअुप्प्सु ॥
चुन्द्रमाऽअुप्स्वुन्तरासुंपुण्णोधावतेदिुवि ॥ रुयिम्पिुशङ्गम्बहुलम्पुरु
स्पृहुर्ठ्ठहरिरेतिुकानिक्रदत् ॥ ९० ॥ देुवन्देवुंव्वः ॥ देुवन्देवुंव्वोवसेदेुव
न्देवमुभिष्टये ॥ देुवन्देवर्ठ्ठहुवेमुव्वाजंसातयेगृणन्तोदेुव्व्याधिुया ॥९१॥
दिुविपृष्टः ॥ दिुविपृष्टोऽअरोचताुग्निर्वैश्वानुरोबृहन् ॥ क्ष्मयांवृ
धानऽओजंसाुचनोहिताेज्ज्योतिषाबाधतुेतमः ॥ ९२ ॥ इन्द्राग्नीऽ
अपात् ॥ इन्द्राग्नीऽअुपादियम्पूर्व्वागात्पुद्वतीभ्यः ॥ हित्वीशिरोजि
ह्वयाुवावदुच्चरत्त्रिर्ठ्ठशत्पदान्यक्रमीत् ॥९३॥ देवासोहिष्मा । मनवेस

म॑न्यव्वो॒व्विश्श्वै॑सा॒कꣳसरा॑तयः॥ तेनो॑ऽअ॒द्यतेऽअ॑प॒रन्तु॒चेतु॒नो॒भव॑न्तुव्व
रि॒वो॒विदं॑÷ ॥ ९४ ॥ अपा॑धमत् ॥ अपा॑धम॒द॒भिश॑स्तीरशस्ति॒हाथे
न्द्रो॑द्यु॒म्न्याभ॑वत् ॥ दे॒वास्त्त॑ऽइन्द्रस॒क्ख्याय॑ये॑मिरे॒बृह॑द्भानो॒मरु॑द्गण
॥ ९५ ॥ प्रवः॑ ॥ प्रव॒ऽइन्द्रा॑यबृह॒तेमरु॑तो॒ब्रह्मा॑र्च्चत ॥ व्वृ॒त्रꣳह॑नतिव्वृ
त्र॒हाश॒तक्क्र॑तु॒र्व्वज्ज्रे॑णश॒तप॑र्व्वणा ॥ ९६ ॥ अ॒स्येदिन्द्रो॑व्वावृधे॒व्वृष्ण्ण्य॒ꣳ
शवो॒मदे॑सु॒तस्य॒व्विष्ण्ण॑वि ॥ अ॒द्यात्तम॑स्यमहि॒मान॑मा॒यवो॒नु॑ष्टुवन्तिपू
र्व्वथा॑ ॥ इ॒माऽउ॑त्त्वा॒यस्या॒यम॒यꣳस॒हस्र॑मू॒र्द्ध्व॑ऽऊ॒षुणः॑ ॥ ९७ ॥ [१३]
इति श्रीशुक्लयजुःसंहितापाठे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३३॥ यज्जाग्रतःप

श्चनद्यःसोमोधेनुमाकृष्ण्णेनपूषंतवदशकानतदष्टौषडष्टापञ्चाशत् ॥
ॐयज्जाग्ग्र॑तः॥यज्जाग्ग्र॑तोदू॒रमु॒दैति॒दैव॒न्तदु॑सु॒प्तस्य॒तथै॒वेति॑ ॥ दू॒र॒ङ्ग॒
मज्ज्योति॑षा॒ज्ज्योति॒रेक॒न्तन्मे॒मनः॑शि॒वसं॑ङ्कल्प्पमस्तु ॥१॥ येन॒कर्म्मा॑
णि ॥ येन॒कर्म्मा॑ण्ण्य॒पसो॑मनी॒षिणो॑य॒ज्ञेकृ॒ण्वन्ति॑व्वि॒दथे॑षु॒धीराः॑ ॥ य
द॑पू॒र्व्वꣳय॒क्षम॒न्तःप्प्र॒जाना॒न्तन्मे॒मनः॑शि॒वसं॑ङ्कल्प्पमस्तु ॥ २ ॥ यत्प्र
ज्ञान॑म् ॥ यत्प्र॒ज्ञान॑मु॒तचेतो॒धृति॑श्च॒यज्ज्योति॑र॒न्तर॒मृत॑म्प्र॒जासु॑ ॥
यस्स्मा॒न्नऽऋ॒तेकि॑ञ्च॒नकर्म्मा॑क्क्रि॒यते॒तन्मे॒मनः॑शि॒वसं॑ङ्कल्प्पमस्तु ॥३॥
येने॒दम् ॥ येने॒दम्भू॒तम्भुव॑नम्भवि॒ष्यत्प॒रि॑गृहीतम॒मृते॑न॒सर्व्व॑म् ॥ ये

नयज्ञस्त्तायतेसप्तहोतातन्न्मेमनःशिवसंङ्कल्प्पमस्त्तु ॥४॥ यस्म्मिन्नृ
चः ॥ यस्म्मिन्नृचःसामयजूꣳषियस्म्मिन्न्प्रतिष्ठितारथनाभाविवाराः।
यस्म्मिँश्चित्तꣳसर्व्वमोतम्प्रजानान्तन्न्मेमनःशिवसंङ्कल्प्पमस्त्तु ॥ ५ ॥
सुषारथिरश्श्वानिव ॥ सुषारथिरश्श्वानिवयन्न्मनुष्ष्यान्नेनीयतेभीशु
भिर्व्वाजिनऽइव ॥ हृत्प्रतिष्ठंयदजिरञ्जविष्ठन्तन्न्मेमनःशिवसंङ्कल्प्प
मस्त्तु ॥ ६ ॥ पितुन्नु । स्तोषम्महोधर्म्माणन्तविषीम् ॥ यस्यत्त्रितो
व्योजसावृत्त्रंविपर्व्वमर्द्दयत् ॥ ७ ॥ अन्विवत् ॥ अन्विदनुमतेत्त्वंमन्न्या
सैशञ्चनस्कृधि ॥ क्रत्त्वेदक्षायनोहिनुप्प्रणऽआयूꣳषितारिषः ॥ ८ ॥

शतम् ॥१८००॥ अनुनः ॥ अनुनोद्यानुमतिर्य्यज्ञन्देवेषुमन्यताम् ॥ अग्निश्चहव्यवाहनोभवतन्दाशुषेमयः ॥९॥ सिनीवालिपृथुष्टुके ॥ सिनीवालिपृथुष्टुकेयादेवानामसिस्वसा ॥ जुषस्वहव्यमाहुतम्प्रजान्देविदिदिड्ढिनः ॥१०॥ [१०] पञ्चनद्यः ॥ पञ्चनद्यःसरस्वतीमपियन्तिसस्रोतसः ॥ सरस्वतीतुपञ्चधासोदेशेभवत्सरित् ॥ ११ ॥ त्वमग्ने ॥ प्रथमोऽअङ्गिराऽऋषिर्देवोदेवानामभवः शिवःसखा ॥ तवव्रतेकवयोविद्मनापसोजायन्तमरुतोभ्राजदृष्टयः ॥१२॥ त्वन्नः ॥ त्वन्नोऽअग्नेतवदेवपायुभिर्म्मघोनोरक्षतन्वश्चवन्द्य ॥ त्रातातोकस्यतन

येगवामस्यनिमेषꣳरक्षमाणस्तवव्व्रते ॥ १३ ॥ उत्तानायामव । भरा
चिकित्त्वान्त्सद्यꣳप्प्रवीताव्वृषणञ्जजान ॥ अरुषस्तूपोरुशदस्यपाज
ऽइडायास्प्पुत्त्रोव्वयुनेजनिष्ट ॥ १४ ॥ इडायास्त्वा । पदेव्वयन्ना
भापृथिव्व्याऽअधि ॥ जातवेदोनिधीमह्यग्नेहव्व्यायव्वोढवे ॥ १५ ॥
प्रमन्महे । शवसानायशूषमाङ्गूषङ्गिर्व्वणसेऽअङ्गिरस्वत् ॥ सुवृक्ति
भिस्तुवतऽऋग्मियायार्च्चामार्कन्नरेव्विश्श्रुताय ॥ १६ ॥ प्रवः ॥ प्रवो
महेमहिनमोभरध्वमाङ्गूष्यꣳशवसानायसाम ॥ येनानःपूर्व्वेपितरः
पदज्ञाऽअर्च्चन्तोऽअङ्गिरसोगाऽअविन्दन् ॥ १७ ॥ इच्छन्तित्वासो

म्भ्यासुःसखायःसुन्वन्तिसोमन्दधतिप्प्रयांꣳसि ॥ तितिक्षन्तेऽअ
भिशस्तिञ्जनानामिन्द्रत्वदाकश्चनाहिप्प्रकेतः ॥ १८ ॥ नते। दूरेप
रमाचिद्रजाꣳस्यातुप्प्रयाहिहरिवोहरिभ्याम् ॥ स्त्थिरायवृष्ण्णेस
वनाकृतेमायुक्ताग्ग्रावाणःसमिधानेऽअग्नौ ॥ १९ ॥ अषाढंय्युत्सु।
पृतनासुपप्प्रिꣳस्वर्षामप्प्सांव्वृजनस्यगोपाम् ॥ भरेषुजाꣳसुक्षिति
ꣳसुश्श्रवसञ्जयन्तन्त्वामनुमदेमसोम ॥ २० ॥ [१०] सोमोधेनुम् ॥
सोमोधेनुꣳसोमोऽअर्व्वन्तमाशुꣳसोमोव्वीरङ्कर्म्मण्यन्ददाति ॥ सादु
न्यंव्विदत्थ्यꣳसभेयम्पितृश्श्रवणंय्योददाशदस्म्मै ॥ २१ ॥ त्वमि

माः ॥ त्वमिमाऽओषधीःसोमविश्श्वास्त्वमपोऽअजनयस्त्वङ्गाः ॥
त्वमाततन्थोर्व्वन्तरिक्षन्त्वञ्ज्योतिषाव्वितमोव्ववर्त्थ ॥२२॥ देवेनंनः ॥
देवेनंनोमनसादेवसोमरायोभागꣳसहसावन्नभियुद्ध्य ॥ मात्वात
नदीशिषेव्वीर्य्यस्योभयेभ्यःप्रचिकित्सागविष्टौ ॥ २३ ॥ अष्टौव्वि॥
अष्टौव्व्यख्यत्ककुभःपृथिव्यास्त्रीधन्वयोजनासप्तसिन्धून् ॥ हिर
ण्याक्षःसवितादेवऽआगाद्दधद्रत्नादाशुषेव्वार्य्याणि ॥ २४ ॥ हिरण्य
पाणिःसविता । विचर्षणिरुभेद्यावापृथिवीऽअन्तरीयते ॥ अपामी
वाम्बाधतेव्वेतिसूर्य्यमभिकृष्णेनरजसाद्यामृणोति ॥ २५ ॥ हिरण्य

हस्तो॒ऽअसु॑रः । सु॒नी॒थःसु॑मृडी॒कःस्ववाँ॑यात्व॒र्वाङ् ॥ अप॒सेध॑न्र॒क्ष
सो॑यातुधाना॒नस्त्था॑द्दे॒वःप्र॑तिदो॒षङ्गृ॑णा॒नः ॥ २६ ॥ येतै ॥ येते॒पन्थाः
सवितःपू॒र्व्यासो॑रे॒णवःसुकृ॑ताऽअ॒न्तरि॑क्षे ॥ तेभि॑र्न्नोऽअ॒द्यप॒थिभिः॑सु
गेभी॒रक्षा॑चनो॒ऽअधि॑चब्रूहिदेव ॥२७॥ उ॒भापि॑बतम् ॥ उ॒भापि॑बतम
श्विनो॒भानः॒शर्म्मँ॑यच्छतम् ॥ अ॒वि॒द्रि॒याभि॑रू॒तिभिः॑ ॥ २८ ॥ अप्न॑
स्वतीमश्विना॒वाचं॑म॒स्मेकृ॒तन्नो॑दस्रा॒वृषणामनी॒षाम् ॥ अ॒द्यूत्त्येव॑
से॒निह्व॑येवां॑वृ॒धेचं॑नोभवतं॑वाजं॑सातौ ॥ २९ ॥ द्यु॒भि॑र॒क्तुभिः॑ ॥ द्यु॒भि॑र॒
क्तुभिः॒परि॑पातम॒स्मानरि॑ष्टेभिरश्विना॒सौभ॑गेभिः ॥ तन्नो॑मि॒त्रोवरु॑

णोमामहन्तामदितिꣳसिन्धुः पृथिवीऽउतद्यौः ॥३०॥ [१०]॥ आकृ
ष्णेन । रजसावर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतम्मर्त्त्यञ्च ॥ हिरण्ययेनसवि
तारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥ ३१ ॥ आरात्रि । पार्थिवꣳरजः
पितुरप्प्रायिधामभिः ॥ दिवꣳसदाꣳसिबृहतीव्वितिष्ठसऽआत्वेषंव्वर्त्त
तेतमः ॥ ३२ ॥ उषस्तत् ॥ उषस्तच्चित्रमाभरास्मभ्यंव्वाजिनीव
ति ॥ येनतोकञ्चतनयञ्चधामहे॥३३॥ प्रातरग्निम् ॥ प्रातरग्निम्प्रा
तरिन्द्रꣳहवामहेप्प्रातर्म्मित्रावरुणाप्प्रातरश्विना ॥ प्रातर्भगम्पूषण
म्ब्रह्मणस्प्पतिम्प्रातꣳसोममुतरुद्रꣳहुवेम ॥३४ प्रातर्ज्जितम्भगम्॥प्रा

तर्जितम्भगमुग्रꣳहुवेमव्वयम्पुत्रमदितेर्य्योव्विधर्त्ता ॥ आध्रश्चिद्यम्म
न्यमानस्तुरश्चिद्राजाचिद्यम्भगम्भक्षीत्याह ॥ ३५ ॥ भगप्प्रणेतः ॥
भगप्प्रणेतर्भगसत्यराधोभगेमान्धियमुदवाददन्नः ॥ भगप्प्रनोजन
यगोभिरश्वैर्भगप्प्रनृभिर्न्नृवन्तःस्याम ॥ ३६ ॥ उतेदानीम् ॥ उ
तेदानीम्भगवन्तःस्यामोतप्प्रपित्वऽउतमद्ध्येऽअह्नाम् ॥ उतोदिता
मघवन्त्सूर्य्यस्यव्वयन्देवानाꣳसुमतौस्याम ॥ ३७ ॥ भगऽएवभग
वाꣳ ॥ ऽअस्तुदेवास्तेनव्वयम्भगवन्तःस्याम ॥ तन्त्वाभगसर्व्वऽइज्जो
हवीतिसनोभगपुरऽएताभवेह ॥ ३८ ॥ समद्ध्वराय ॥ समद्ध्वरायोषसोन

मन्तदाधिक्रावैंवुशुचंयेपुदायं ॥ अुर्वाचीुनंव्वंसुविदुम्भगंन्नोुरथंमिुवा
श्श्वांव्वाुजिनुऽआवंहन्तु ॥ ३९ ॥ अश्श्वांवतीुग्गोमंतीः ॥ अश्श्वांवतीु
ग्गोमंतीर्न्नंऽउुषासोंव्वीुरवंतीुःसदंमुुच्छन्तुभुद्राः ॥ घृतन्दुहांनाुव्विश्श्व
तुःप्प्रपींतायूयंपांतस्वुस्तिभिुःसदांनः ॥४०॥ [१०] ॥ पूषुन्तवं । व्व्रु
तेव्वुयन्नरिंष्ष्येमुकदांचुन ॥ स्तोुतारंस्तुऽइुहस्म्मंसि ॥ ४१ ॥ पुथ
स्प्पंथुःपरिंपतिम् ॥ पुथस्प्पंथुःपरिंपतिंव्वुचुस्याकामेंनकृुतोऽअुब्भ्युा
नडुर्क्कम् ॥ सनोंरासच्छुुरुधंश्चुन्द्राग्ग्राुधियंन्धियꣳसीषधातिुप्प्रपूषा
॥ ४२ ॥ त्रीणिंपुदाव्विचंक्रमेुव्विष्ण्णुर्ग्गोुपाऽअदांब्भ्यः ॥ अतोुधम्मां

णिधा॒रय॑न् ॥४३॥ तद्विप्प्रा॑सः ॥ तद्विप्प्रा॑सोवि॒पन्न्यवो॑जागृ॒वाꣳ॑सः
समि॑न्धते ॥ विष्णो॒र्यत्प॑र॒मम्प॒दम् ॥ ४४ ॥ घृ॒तव॑ती॒भुव॑नाना
म् ॥ घृ॒तव॑ती॒भुव॑नानामभि॒श्श्रियो॒र्व्वीपृ॒थ्वीम॑धु॒दुघे॑सु॒पेश॑सा ॥ द्यावा
पृथि॒वीवरु॑णस्य॒धर्म॑णा॒विष्क॑भिते॒ऽअ॒जरे॒भूरि॑रेतसा ॥ ४५ ॥ येन॑÷सु
पत्ना॒ऽअप॑ते॒भव॑न्त्विन्द्रा॒ग्निब्भ्या॒मव॑बाधामहे॒तान् ॥ वस॑वोरु॒द्द्राऽ
आ॑दि॒त्त्याऽउ॑परि॒स्पृश॑म्मो॒ग्ग्रञ्चे॒त्तार॑मधि॒राज॑मक्र॒न् ॥ ४६ ॥ आना॑
सत्त्या ॥ त्रिभि॑रेकाद॒शैरि॒हदे॒वेभि॒र्य्यात॑म्मधु॒पेय॑म॒श्विना॑ ॥ प्रायु॒
स्तारि॑ष्टन्नीरपाꣳ॑सिमृक्षत॒ꣳसेध॑तन्द्वेषो॒भव॑तꣳसचा॒भुवा॑ ॥ ४७ ॥ ए॒

षर्व÷ ॥ एषवस्तोमोमरुतऽइयङ्गीर्म्मान्दार्य्यस्यमान्यस्यकारोः ॥
एषायासीष्टतन्न्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ॥४८॥ सहस्तोमाः
सहच्छन्दसः ॥ सहस्तोमाःसहच्छन्दसऽआवृत÷सहप्रमाऽऋष
यःसप्तदैव्या÷ ॥ पूर्वेषाम्पन्थामनुदृश्यधीराऽअन्वालेभिरेरथ्योनर
श्मीन् ॥४९॥ आयुष्यंवर्च्चस्यम् ॥ आयुष्यंवर्च्चस्यꣳरायस्पोष
मौद्भिदम् ॥ इदꣳहिरण्यंवर्च्चस्वज्जैत्रायाविशतादुमाम् ॥५०॥ नतत् ॥ न
तद्रक्षाꣳसिनपिशाचास्तरन्तिदेवानामोज÷प्रथमजꣳह्येतत् । योबि
भर्तिदाक्षायणꣳहिरण्यꣳसदेवेषुकृणुतेदीर्ग्घमायुःसमनुष्येषुकृणुते

दी॒र्ग्घमायु॑ः ॥५१॥ यदाब॑ध्नन् ॥ यदाब॑ध्नन्दाक्षाय॒णा हिर॑ण्यꣳश॒ता
नी॑काय सुमन॒स्यमा॑नाः ॥ तन्म॒ऽआब॑ध्नामि श॒तशा॑रदा॒यायु॑ष्म्मा
ञ्जर॑दष्टि॒र्य्यथा॑सम् ॥ ५२ ॥ उ॒तनः॑ ॥ उ॒तनो॒हिर्बु॒ध्न्य॑ः शृणो
त्वज॒ऽएक॑पात्त्पृथि॒वी स॑मु॒द्रः ॥ विश्वे॑दे॒वाऽऋ॑ता॒वृधो॑ हुवा॒नाः स्तु॒ताम
न्त्रा॑ꣳ कवि॒शस्ता॒ऽअ॑वन्तु ॥ ५३ ॥ इ॒मा गिर॑ः ॥ इ॒मा गिर॑ऽआदि॒त्त्ये
ब्भ्यो॑ घृ॒तस्नू॑ꣳ स॒नाद्राज॑ब्भ्यो जु॒ह्वा जुहोमि ॥ शृ॒णोतु॑ मि॒त्त्रोऽअ॑र्य्य॒मा भगो॑
न॒स्तु॒वि॒जा॒तो वरु॑णो॒ दक्षो॒ऽअꣳश॑ः ॥ ५४ ॥ स॒प्तऽऋष॑यः ॥ स॒प्तऽऋ
ष॑यः॒ प्प्रति॑हिताः॒ शरी॑रे स॒प्त र॑क्षन्ति॒ सद॒मप्प्र॑मादम् ॥ स॒प्तापः॒ स्वप॑तो

लोकमीयुस्तत्रजागृतोऽअस्वप्नजौसत्रसदौचदेवौ ॥ ५५ ॥ उत्तिष्ठ
ब्रह्मणस्पतेदेवयन्तस्त्वेमहे ॥ उपप्रयन्तुमरुत÷सुदानवऽइन्द्र
प्प्राशूर्भवासचा ॥ ५६ ॥ प्रनूनम् ॥ प्रनूनम्ब्रह्मणस्पतिर्म्मन्त्रंव
दत्त्युक्थ्यम् ॥ यस्म्मिन्निन्द्रोव्वरुणोमित्रोऽअर्य्यमादेवाऽओकाꣳसि
चक्रिरे ॥ ५७ ॥ ब्रह्मणस्पते ॥ ब्रह्मणस्पतेत्त्वमस्ययन्तासूक्त
स्यबोधितनयञ्चजिन्व ॥ व्विश्वन्तद्भद्रंयदवन्तिदेवाबृहद्वदेमव्विद
थेसुवीराः ॥ यऽइमाव्विश्वाव्विश्वकर्म्मायोन÷पितान्नपतेन्नस्यनो
देहि ॥ ५८ ॥ [१८] इति श्रीशुक्लयजुःसंहितापाठे चतुस्त्रिंशोऽ

ध्यायः ॥३४॥ अपेतोदशापाद्यंद्वादशद्वौद्वाविंशतिः ॥ ॐअपेतꣳ ॥ अपेतोयन्तुपणयोसुम्नादेवपीयवः ॥ अस्यलोकःसुतावतꣳ ॥ द्युभिरहोभिरक्तुभिर्व्यक्तंयमोददात्ववसानमस्मै ॥१॥ सविताते ॥ सवितातेशरीरेभ्यꣳपृथिव्याँल्लोकमिच्छतु ॥ तस्मैयुज्यन्तामुस्त्रियाः ॥ २ ॥ वायुःपुनातु । सवितापुनात्वग्नेर्भ्राजसासूर्य्यस्यवर्च्चसा ॥ विमुच्यन्तामुस्त्रियाः ॥ ३ ॥ अश्वत्थेवः ॥ अश्वत्थेवोनिषदनम्पर्ण्णेवोवसतिष्कृता ॥ गोभाजऽइत्किलासथयत्त्सनवथपूरुषम् ॥४॥ सविताते । शरीराणिमातुरुपस्थऽआवपतु ॥ तस्मैपृथि

वि॒शम्भ॑व ॥ ५ ॥ प्र॒जाप॑तौत्त्वा । दे॒वता॑या॒मुपो॑दकेलो॒केनिद॑धाम्म्य
सौ ॥ अप॑न॒ःशोशु॑चद॒घम् ॥ ६ ॥ पर॑म्मृत्त्यो ॥ पर॑म्मृत्त्यो॒ऽअनु॒परे॑
हि॒पन्था॒ꣳयस्ते॑ऽअ॒न्यऽइत॑रोदे॒व॒याना॑त् ॥ चक्षु॑ष्म्मतेशृण्व॒तेते॑ब्रवीमि॒
मान॑÷प्प्र॒जाꣳरी॑रिषो॒मोतव्वी॒रान् ॥ ७ ॥ शंव्वात॒÷ । श॒ꣳहिते॒घृणि॒ःश
न्ते॑भव॒न्त्विष्ट॑काः ॥ शन्ते॑भव॒न्त्व॒ग्ग्नय॒ꣳपार्त्थि॑वासो॒मात्त्वा॒भिशू॑शुच
न् ॥ ८ ॥ कल्प्प॑न्तान्ते । दिश॒स्त्तुभ्य॒माप॑÷शि॒वत॑मा॒स्त्तुभ्य॑म्भव
न्तु॒सिन्ध॑वः ॥ अ॒न्तरि॑क्षꣳशि॒वन्तुभ्य॒ङ्कल्प्प॑न्तान्ते॒दिश॒ःसर्व्वा॑÷ ॥ ९ ॥
अश्म्म॑न्वतीरीयते॒सꣳर॑भध्व॒मुत्ति॑ष्ठत॒प्प्रत॑रतासखायः ॥ अत्त्रा॑जही॒मो

शिवायेऽअसंच्छिवान्वयमुत्तरेमाभिवाजान् ॥ १० ॥ [१०] अपाघ
म् ॥ अपाघमपकिल्बिषमपकृत्यामपोरपः ॥ अपामार्ग्गत्त्वमस्म्मद
दपदुःष्ष्वप्न्यꣳसुव ॥ ११॥ सुमित्रियानः ॥ सुमित्रियानऽआपऽओ
षधयꣳसन्तुदुर्म्मित्रियास्त्तस्म्मैसन्तुयोस्म्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मः।
॥ १२ ॥ अनड्वाहमन्वारंभामहेसौरंभेयꣳस्वस्त्तये ॥ सनऽइन्द्रऽइ
वदेवेब्भ्योव्वह्निःसन्तारणोभव ॥ १३ ॥ उद्वयम् ॥ उद्वयन्तमसस्प
रिस्वःपश्यन्तऽउत्तरम् ॥ देवन्देवत्रासूर्य्यमगन्मज्ज्योतिरुत्तमम् ॥
॥ १४ ॥ इमञ्जीवेब्भ्यः । परिधिन्दधामिमैषान्नुगादपरोऽअर्त्थमेत

त् ॥ शतञ्जीवन्तुशरदः पुरूचीरन्तर्म्मृत्त्युन्दधताम्पर्वतेन ॥ १५ ॥
अग्नऽआयूꣳषि । पवसऽआसुवोर्ज्जमिषञ्चनः ॥ आरेबाधस्वदुच्छु
नाम् ॥ १६ ॥ आयुष्म्मानग्ग्ने । हविषावृधानोघृतप्प्रतीकोघृतयो
निरेधि ॥ घृतम्पीत्त्वामधुचारुगव्व्यम्पितेवपुत्त्रमभिरक्षतादिमान्त्स्वा
हा ॥ १७ ॥ परीमे । गामनेषतपर्य्यग्ग्निमहृषत ॥ देवेष्ष्वक्रतश्श्रवः
कऽइमाꣳ२ऽआदधर्षति ॥ १८ ॥ क्रव्यादमग्ग्निम् ॥ क्रव्यादमग्ग्नि
म्प्रहिणोसिदूरंय्यमराज्ज्यङ्गच्छतुरिप्प्रवाहः ॥ इहैवायमितरोजात
वेदादेवेब्भ्योहव्व्यंवहतुप्प्रजानन् ॥ १९ ॥ वहव्वपाम् ॥ वहव्वपाञ्जात

वेदꣳपितृभ्योयत्रैनान्वेत्थनिहितान्पराके ॥ मेदꣳसःकुल्याऽउपता
न्त्स्रवन्तुसत्त्याऽएषामाशिषꣳसन्नमन्ताꣳस्वाहा ॥ २० ॥ स्योना
पृथिवि । नोभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्म्मँसप्प्रथाꣳ ॥ अप
नꣳशोशुचदघम् ॥ २१ ॥ अस्म्मात्त्वम् ॥ अस्म्मात्त्वमधिजातो
सित्त्वदयञ्जायताम्पुनः ॥ असौस्वर्गायलोकायस्वाहा ॥ २२ ॥
[१२] ॥ इति श्रीशुक्लयजुःसंहितापाठे पञ्चत्रिꣳशोऽध्यायः ॥३५॥
ऋचंवाचꣳषोडशद्यौःशांतिरष्टौद्वौचतुर्विꣳशतिः ॥ हरिः ॐऋचंवाचं
म् ॥ ऋचंवाचम्प्रपद्येमनोयजुःप्प्रपद्येसामप्प्राणम्प्रपद्येचक्षुःश्श्रोत्र

म्प्रपंद्ये ॥ व्वागोजं÷सुहौजोमयिंप्प्राणापानौ ॥ १ ॥ यन्में । च्छि
द्रञ्चक्षुंषोहृदंयस्युमनंसोव्वातितृणम्बृहस्पतिम्मैंतद्दंधातु ॥ शन्नोंभ
वतुभुवंनस्युयस्पपतिं÷ ॥ २ ॥ भर्भुवं÷ ॥ भूर्भुवुंस्वस्तत्त्संवि
तुर्व्वरेंण्युम्भर्गोंदुवस्यंधीमहि ॥ धियोयोनं÷प्प्रचोदयांत् ॥ ३ ॥ क
यांनऽ ॥ कयांनश्चित्रऽआभुंवदूतीसुदावृंधुऽसखां ॥ कयाशचिंष्ठया
वृता ॥ ४ ॥ कस्त्वां । सुत्त्योमदांनाम्मर्ठहिंष्ठोमत्त्सुदन्धंसः ॥ दृ
ढाचिदारुजेव्वसुं ॥ ५ ॥ अभीषुणःसखींनामविताजंरितॄणाम् ॥ शु
तम्भंवास्यूतिभिं÷ ॥ ६ ॥ कयात्त्वम् ॥ कयात्त्वन्नंऽऊत्त्याभिप्प्रम

न्देसवृषन् ॥ कयास्तोतृभ्युऽआभर ॥ ७ ॥ इन्द्रोविश्वस्यराज
ति ॥ शन्नोऽअस्तुद्विपदेशञ्चतुष्पदे ॥ ८ ॥ शन्नोमित्त्रःशंवरुणꣳशन्नो
भवत्त्वर्य्यमा ॥ शन्नऽइन्द्रोबृहस्पतिꣳशन्नोविष्ण्णुरुरुक्क्रमः ॥ ९ ॥
शन्नोवातः । पवताꣳशन्नस्तपतुसूर्य्यः ॥ शन्नःकनिक्क्रदद्देवःपर्ज्ज
न्योऽअभिवर्षतु ॥ १० ॥ अहानिशम् ॥ अहानिशम्भवन्तुनꣳ
शꣳरात्त्रीꣳप्प्रतिधीयताम् ॥ शन्नऽइन्द्राग्नीभवतामवोभिःꣳशन्नऽइन्द्रा
वरुणारातहव्या ॥ शन्नऽइन्द्रापूषणावाजसातौशमिन्द्रासोमासुविता
यशंय्योः ॥ ११ ॥ शन्नः ॥ शन्नोदेवीरभिष्टयऽआपोभवन्तुपीतये ॥

शंय्योरभिस्रंवन्तुनः ॥ १२ ॥ स्योनापृथिवि । नोभवानृक्षरानिवे
शंनी ॥ यच्छांनःशम्मँसुप्प्रथाः ॥ १३ ॥ आपोहि । ष्ठामंयोभुव
स्तानंऽऊर्ज्जेदंधातन ॥ महेरणांयचक्षंसे ॥ १४ ॥ योवंःशिवतंमो
रसस्तस्यंभाजयतेहनंः ॥ उशतीरिंवमातरंः ॥ १५ ॥ तस्माऽअ
रंम् ॥ तस्माऽअरंङ्गमामवोयस्यक्षयांयजिन्वंथ ॥ आपोंजनयंथाच
नः ॥१६॥[१६] द्यौःशान्तिः ॥ द्यौःशान्तिरन्तरिक्षꣳशान्तिःपृथिवी
शान्तिरापःशान्तिरोषंधयःशान्तिः ॥ वनस्प्पतंयःशान्तिर्विश्श्वेदेवाः
शान्तिर्ब्रह्मशान्तिःसर्व्वꣳशान्तिःशान्तिरेवशान्तिःसामाशान्तिरेधि

॥१७॥ दृतेदृꣳहंमा। मित्रस्यंमाचक्षुंषासर्व्वाणिभूतानिसमीक्षन्ताम्॥
मित्रस्याहञ्चक्षुंषासर्व्वाणिभूतानिसमीक्षे ॥ मित्रस्यचक्षुंषासमीक्षा
महे ॥ १८ ॥ दृतेदृꣳहंमा । ज्योक्तेंसन्दृशिंजीव्यासञ्ज्योक्तेंसन्दृशिं
जीव्यासम् ॥ १९ ॥ नमंस्तेहरंसेशोचिषेनमंस्तेऽअस्त्वर्च्चिषें ॥ अ
न्याँस्तेंऽअस्मत्तंपन्तुहेतयंःपावकोऽअस्मभ्यꣳशिवोभंव ॥२०॥
नमंस्ते । अस्तुविद्युतेनमंस्तेस्तनयित्नवें ॥ नमंस्तेभगवन्नस्त
यतःस्वःसमीहंसे ॥ २१ ॥ यतोंयतःसमीहंसेततोंनोऽअभंयङ्कुरु ॥
शन्नंःकुरुप्रजाभ्योभंयन्नःपशुभ्यंः ॥ २२॥ सुमित्रियानंः ॥ सुमि

त्रियान्ऽआपुऽओषंधयःसन्तुदुर्म्मित्रियास्तस्म्मैसन्तुऽयोऽस्म्मान्द्वे
ष्टियञ्चंवयन्द्विष्म्मः ॥ २३ ॥ तच्चक्षुं÷ ॥ तच्चक्षुंर्द्देवहिंतम्पुरस्तांच्छु
क्रमुच्चंरत् ॥ पश्येमशरदं÷शतञ्जीवेमशरदं÷शतꣳशृणुयामशरदं÷श
तम्प्रब्रंवामशरदं÷शतमदीनाःस्यामशरदं÷शतम्भूयंश्चशरदं÷शतात्॥
॥२४॥ [८] इतिश्रीशुक्लयजुःसंहितापाठे षट्त्रिंशोऽध्यायः ॥३६॥देव
स्यत्त्वादशयमायत्त्वैकादशद्वावेकाविꣳशतिः ॥ ॐदेवस्यंत्त्वा ॥ सवि
तुःप्रंसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेनारिंरसि
॥ १ ॥ युञ्जतेमनं÷ ॥ युञ्जतेमनंऽउतयुञ्जतेधियोविप्प्राविप्प्रंस्यबृह

तोव्विपश्चितः ॥ व्विहोत्त्रान्दधेव्वयुनाविदेकऽइन्महीदेवस्यसवितुःपरिष्टुतिः ॥ २ ॥ देवीद्यावापृथिवी । मखस्यवामद्यशिरोराद्ध्यासन्देवयजनेपृथिव्याः ॥ मखायत्त्वामखस्यत्त्वाशीर्ष्ण्णे ॥ ३ ॥ देव्योवम्म्र्यः ॥ देव्योव्वम्म्र्योभूतस्यप्प्रथमजामखस्यवोद्यशिरोराद्ध्यासन्देवयजनेपृथिव्याः ॥ मखायत्त्वामखस्यत्त्वाशीर्ष्ण्णे ॥ ४ ॥ शतम् ॥१९००॥ इयत्त्यग्ग्रे ॥ इयत्त्यग्ग्रऽआसीन्मखस्यतेद्यशिरोराद्ध्यासन्देवयजनेपृथिव्याः ॥ मखायत्त्वामखस्यत्त्वाशीर्ष्ण्णे ॥ ५ ॥ इन्द्रस्यौजः ॥ इन्द्रस्यौजस्त्थमखस्यवोद्यशिरोराद्ध्यासन्देवयजनेपृ

थि॒व्याः ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वा
शी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑शी॒र्ष्ण्णें ॥ ६ ॥ प्रैतु॑ ॥ प्रैतु॒ब्रह्म॑ण॒
स्प्पति॒ःप्प्रदे॒व्ये॒तुसू॒नृता॑ ॥ अच्छा॑व्वी॒रन्न॒र्य्यँम्पु॒ङ्क्तिरा॑धसन्दे॒वा॒य॒ज्ञन्न॑
यन्तु॒नः ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वा
शी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णें ॥ ७ ॥ म॒खस्य॒शिर॑ः ॥ म॒
खस्य॒शिरो॑सि ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खस्य॒शिरो॑सि ॥
म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खस्य॒शिरो॑सि ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒
खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णें ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒

ख॒स्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥ मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥ ८ ॥ अश्श्व॑
स्यत्त्वा॒ । वृष्ण्ण॑÷शु॒क्नाधू॑पयामिदे॒व॒यज॑नेपृथि॒व्व्याऽ ॥ मु॒खाय॑त्त्वामु
ख॒स्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥ अश्श्व॑स्यत्त्वा॒वृष्ष्ण॑÷शु॒क्नाधू॑पयामिदे॒व॒यज॑नेपृ
थि॒व्व्याः ॥ मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥ अश्श्व॑स्यत्त्वा॒वृष्ण्ण॑÷शु
क्नाधू॑पयामिदे॒व॒यज॑नेपृथि॒व्व्याऽ ॥ मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥
मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥ मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥
मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥ ९ ॥ ऋ॒जवे॑त्त्वा । सा॒धवे॑त्त्वासुक्षि
त्यैत्त्वा॑ ॥ मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वाशी॒र्ष्ण्णे ॥ मु॒खाय॑त्त्वामु॒खस्य॑त्त्वा

शी॒ष्ण्णें ॥ म॒खाय॑त्त्वाम॒खस्य॑त्त्वाशी॒ष्ण्णें ॥१०॥ [१०] य॒माय॑त्त्वा ।
म॒खाय॑त्त्वा॒सूर्य्य॑स्यत्त्वा॒तप॑से ॥ दे॒वस्त्त्वा॑सवि॒तामद्ध्वा॑नक्तुपृथि॒व्याः
स॒ᳪस्पृश॑स्पाहि ॥ अ॒र्च्चिर॑सिशो॒चिर॑सितपो॑सि ॥ ११ ॥ अना॑धृष्टा
पु॒रस्ता॑त् ॥ अना॑धृष्टापु॒रस्ता॑द॒ग्ग्नेराधि॑पत्त्य॒ऽआयु॑र्म्मेदाःपु॒त्त्रव॑तीद
क्षि॒णत॒ऽइन्द्र॒स्याधि॑पत्त्येप्र॒जाम्मे॑दाःसु॒खदा॑प॒श्चाद्दे॒वस्य॑सवि॒तुराधि॑
प॒त्त्येचक्षु॑र्म्मे॒दाऽआश्श्रु॑तिरुत्त॒रतो॑धा॒तुराधि॑पत्त्येरा॒यस्पोष॑म्मेदाः ॥
वि॒धृ॑तिरु॒परि॑ष्टाद्बृह॒स्पते॒राधि॑पत्त्य॒ऽओजो॑मेदा॒विश्श्वा॑भ्योमा॒नाष्ट्रा
भ्य॑स्पाहि॒मनो॒रश्श्वा॑सि ॥ १२ ॥ स्वाहा॑म॒रुद्भिः॑ । परि॑श्श्रीय

स्वाद्दि॒वःस॒ꣳस्पृश॑स्पाहि ॥ मधु॒मधु॒मधु॑ ॥ १३॥ गर्भो॑दे॒वाना॑म् ॥
गर्भो॑दे॒वाना॑म्पि॒ताम॑ती॒नाम्पति॑ःप्र॒जाना॑म् ॥ सन्दे॒वोदे॒वेन॑सवि॒त्रा
ग॑त॒सꣳसूर्य्ये॑णरोचते ॥ १४ ॥ सम॒ग्निःꣳ ॥ सम॒ग्निर॒ग्निना॑गत॒स
न्दैवेन॑सवि॒त्रासꣳसूर्य्ये॑णारोचिष्ट ॥ स्वाहा॒सम॒ग्निस्तप॑सागत॒सन्दै
व्येन॑सवि॒त्रासꣳसूर्य्ये॑णारूरुचत ॥ १५ ॥ ध॒र्ता॑दि॒वꣳ ॥ ध॒र्ता॑दि॒वो
व्विभा॑ति॒तप॑सस्पृथि॒व्यान्ध॒र्ता॑दे॒वोदे॒वाना॒मम॑र्त्त्यस्तपो॒जाः ॥ व्वाच॑म॒
स्मेनिय॑च्छदे॒वायु॒व॑म् ॥ १६ ॥ अप॑श्यङ्गो॒पाम् ॥ अप॑श्यङ्गो॒पाम
नि॑पद्य॒माना॒माच॒परा॑चप॒थिभि॒श्चर॑न्तम् ॥ सस॒ध्री॒चीःसवि॒षू॑ची॒र्व्वसा॑

न॒ऽआव॑रीव॒र्त्ति॒भुव॑नेष्ष्व॒न्तः ॥ १७ ॥ व्वि॒श्श्वा॑साम्भु॒वाम् ॥ व्वि॒श्श्वा
साम्भु॒वाम्प॒ते॒व्वि॒श्श्व॑स्य॒मन॑सस्प॒ते॒व्वि॒श्श्व॑स्य॒व्वच॑सस्प॒ते॒सर्व्व॑स्य॒व्वच॑स
स्पते ॥ दे॒वश्श्रु॒त्त्वन्दे॑वघ॒र्म्म॑दे॒वो॒दे॒वान्पा॒ह्यत्त्र॒प्प्रावी॒रनु॑वान्दे॒ववी॑
तये ॥ मधु॑माद्ध्वी॑भ्याम्मधु॑माधू॑च्ची॑भ्याम् ॥ १८ ॥ हृ॒दे त्त्वा॒ । मन॑
से॒त्त्वा॒दि॒वे॒त्त्वा॒सूर्य्या॑यत्त्वा ॥ ऊ॒र्द्ध्वो॑ऽअद्ध्व॒रन्दि॒विदे॒वेषु॑धेहि ॥१९॥ पि
तानः÷ ॥ पि॒तानो॑सिपि॒तानो॑बोधि॒नम॑स्तेऽअस्तु॒मामा॑हिꣳसीः ॥ त्वष्टृ॑
मन्तस्त्वासपेमपु॒त्त्रान्प॒शून्मयि॑धेहि॒प्प्र॒जाम॒स्मासु॑धे॒ह्यरि॑ष्टा॒हꣳसु
ह॒पत्त्या॑भूयासम् ॥२०॥ अहः÷के॒तुना॑ । जु॒षताꣳसु॒ज्ज्योति॒ज्ज्योति॑

षास्वाहा ॥ रात्रि÷केतुनांजुषता७ँसुज्ज्योतिज्ज्योँतिषास्वाहा ॥२१॥
[११] इति श्रीवाजसनेयशुक्लयजुःसंहितायां दीर्घपाठे सप्तत्रि६ँशोऽ
ध्यायः ॥ ३७॥ देवस्यत्त्वाष्टौयमायत्त्वाक्षत्रस्यत्त्वादशकौत्त्रयोष्टावि
६ँशतिः ॥ ॐदेवस्यंत्त्वा ॥ देवस्यंत्त्वासवितुःप्प्रंसवेश्श्विनोर्ब्बाहुब्भ्यां
म्पूष्ष्णोहस्ताब्भ्याम् ॥ आददेदित्त्यैरास्न्नासि ॥ १ ॥ इडऽएहि ॥
इडऽएह्यदितऽएहिसरंस्वत्त्येहि ॥ असावेह्यसावेह्यसावेहि ॥ २ ॥
अदित्त्यैरास्न्नासीन्द्राण्याऽउष्णीष÷ ॥ पूषासिघर्म्मायदीष्ष्व ॥ ३ ॥
अश्श्विब्भ्याम्पिन्न्वस्वसरंस्वत्त्यैपिन्न्वस्वेन्द्रायपिन्न्वस्व॥स्वाहेन्द्रवत्त्स्वा

हेन्द्रंवत्स्वाहेन्द्रंवत् ॥ ४ ॥ यस्तेस्तनंः । शशयोयोमंयोभूर्य्योरत्न
धाव्वसुविद्यःसुदत्रंः ॥ येनविश्वापुष्यसिव्वार्य्याणिसरंस्वतितमिहधा
तवेकः ॥ उर्व्वन्तरिक्षमन्वेमि ॥ ५ ॥ गायत्रञ्छन्दंः ॥ गायत्रञ्छन्दो
सित्रैष्टुभञ्छन्दोसिद्यावापृथिवीभ्यान्त्वापरिगृह्णाम्यन्तरिक्षेणोपं
यच्छामि ॥ इन्द्राश्विनामधुनःसारघस्यघर्म्मम्पातव्वसवोयजत
व्वाट्स्वाहासूर्य्यस्यरश्मयेवृष्टिवनये ॥ ६ ॥ समुद्रायंत्त्वा । व्वाताय
स्वाहासरिरायंत्त्वाव्वातायस्वाहा ॥ अनाधृष्यायंत्त्वाव्वातायस्वाहा
ऽप्रतिधृष्यायंत्त्वाव्वातायस्वाहा ॥ अवस्यवेत्त्वाव्वातायस्वाहाशिमि

दाय॑त्त्वा॒व्वाता॑य॒स्वाहा॑ ॥ ७ ॥ इन्द्रा॑यत्त्वा॒ । व्वसु॑मतेरु॒द्रव॑ते॒स्वाहेन्द्रा॑
यत्त्वादि॒त्यव॑ते॒स्वाहेन्द्रा॑यत्त्वाभिमाति॒घ्नेस्वाहा॑ ॥ स॒वि॒त्रेत्त्व॑ऽऋभु॒
मते॑व्विभु॒मते॒व्वाज॑वते॒स्वाहा॒बृह॒स्पत॑येत्त्वाव्वि॒श्वदे॑व्यावते॒स्वाहा॑ ॥
॥ ८ ॥ [८] य॒माय॒त्त्वाङ्गि॑रस्वतेपितृ॒मते॒स्वाहा॑ ॥ स्वाहा॑घ॒र्म्माय॒
स्वाहा॑घ॒र्म्मः पि॒त्रे ॥ ९ ॥ व्विश्वा॒ऽआशा॑ः ॥ व्विश्वा॒ऽआशा॑दक्षि
ण॒सद्वि॒श्वान्दे॒वान॑याडि॒ह ॥ स्वाहा॑कृतस्यघ॒र्म्मस्य॒मधोः॑पिबतम
श्विना ॥ १० ॥ दि॒वि॒धाः॑ ॥ दि॒वि॒धाऽइ॒मंय्य॒ज्ञमि॒मंय्य॒ज्ञन्दि॒वि॒धाः॒ ॥
स्वाहा॒ग्नये॑य॒ज्ञिया॑य॒शंय्यजु॒र्भ्यः॑ ॥ ११ ॥ अश्वि॑नाघ॒र्म्मम् ॥ अ

श्विनाघर्म्मम्पातꣳहार्द्वानमहर्द्दिवाभिरूतिभिः ॥ तन्त्रायिणेनमो
द्यावापृथिवीभ्याम् ॥ १२ ॥ अपातामश्विना । घर्म्ममनुद्यावापृथि
वीऽअमꣳसाताम् ॥ इहैवरातयःसन्तु ॥ १३ ॥ इषेपिन्वस्व ॥ इषेपि
न्वस्वोर्ज्जेपिन्वस्वब्रह्मणेपिन्वस्वक्षत्रायपिन्वस्वद्यावापृथिवीभ्यां
म्पिन्वस्व ॥ धर्म्मासिसुधर्म्मामेन्यस्मेनृम्णानिधारयब्रह्मधार
यक्षत्रन्धारयविशन्धारय ॥ १४ ॥ स्वाहापूष्णे । शरसेस्वाहाग्रा
वभ्यःस्वाहाप्रतिरवेभ्यः ॥ स्वाहापितृभ्यऽऊर्द्ध्वबर्हिभ्योघर्म्म
पावभ्यःस्वाहाद्यावापृथिवीभ्याꣳस्वाहाविश्वेभ्योदेवेभ्यः ।१५॥

स्वाहा॑रु॒द्द्राय॑ । रु॒द्द्रहू॑तये॒स्वाहा॒सञ्ज्योति॑षा॒ज्ज्योति॑ः ॥ अह॑ःकेतु॒ना॑
जु॒षता॒ᳪं॑सु॒ज्ज्योति॒र्ज्ज्योति॑षा॒स्वाहा॑ ॥ रात्त्रि॑ःकेतु॒ना॑जु॒षता॒ᳪं॑सु॒
ज्ज्योति॒र्ज्ज्योति॑षा॒स्वाहा॑ ॥ मधु॑हु॒तमिन्द्र॑तमे॒ऽअ॒ग्ग्नाव॒श्श्याम॑ते॒दे
व॒घर्म्म॒नम॑स्त्ते॒ऽअस्तु॒मामा॑हि॒ᳪ᳖सीः ॥ १६ ॥ अ॒भीमम् ॥ अ॒भी॒
मम्म॑हि॒मादिवं॒व्विप्प्रो॑बभूवस॒प्प्रथा॑ः ॥ उ॒तश्श्रव॑सापृथि॒वीᳪं॑सᳪ᳖सी॑
दस्व॒महाँऽअ॑सि॒रोच॑स्वदेव॒वीत॑मः ॥ व्विधू॒मम॑ग्ग्नेऽअरु॒षम्मि॑ये
द्ध्य॒सृ॒जप्प्र॑शस्त्तदर्शतम् ॥ १७ ॥ याते॑घर्म्म॑दि॒व्व्या॒शुग्ग्या॒गा॑य॒
त्त्र्याᳪं॑ह॒विर्द्धा॑ने ॥ सात॒ऽआप्प्या॑यता॒न्निष्ट्या॑यता॒न्तस्यै॑ते॒स्वाहा॑ ॥

यातेघर्म्मान्तरिक्षेशुग्ग्यात्त्रिष्टुब्भ्याग्नीद्ध्रे ॥ सातऽआप्प्यायतान्नि
ष्ट्यायतान्तस्यैतेस्वाहा ॥ यातेघर्म्मपृथिव्व्याꣳशुग्ग्याजगत्त्याꣳ
सदस्स्या ॥ सातऽआप्प्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यैतेस्वाहा ॥ १८ ॥
[१०] क्षत्त्रस्यत्त्वा । परस्पायब्ब्रह्मणस्तन्न्वम्पाहि ॥ व्विशस्त्त्वा
धर्म्मणाव्वयमनुक्क्रामामसुवितायनव्व्यसे ॥ १९ ॥ चतु÷स्रक्तिर्न्ना
भि÷ ॥ चतु÷स्रक्तिर्न्नाभिर्ऋतस्यसप्प्रथाꣳसनोव्विश्वायु÷सप्प्रथाꣳस
न÷सर्व्वायु÷सप्प्रथाꣳ ॥ अपद्द्वेषोऽअपह्वरोन्न्यव्व्रतस्यसश्चिम ॥ २० ॥
घर्म्मैतत् ॥ घर्म्मैतत्तेपुरीषन्तेनव्वर्द्धस्वचाचप्प्यायस्व ॥ व्वर्द्धिषी

महिचव्वयमाचप्प्यासिषीमहि ॥ २१ ॥ अचिक्क्रदद्वृषाहरिर्म्महा
न्मित्रोनदर्शतः ॥ सꣳसूर्य्येणदिद्युतदुदधिर्न्निधिः ॥ २२ ॥ सुमि
त्रियानः ॥ सुमित्रियानऽआपऽओषधयःसन्तुदुर्म्मित्रियास्तस्म्मै
सन्तुयोस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मः ॥ २३ ॥ उद्वयम् ॥ उद्वयन्तमस
स्प्परिस्वःपश्श्यन्तऽउत्तरम् ॥ देवन्देवत्रासूर्य्यमगन्म्मज्ज्योतिरुत्तम
म् ॥ २४ ॥ एधोसि ॥ एधोस्येधिषीमहिसमिदसितेजोसितेजोमयि
धेहि ॥ २५ ॥ यावतीद्यावापृथिवी ॥ यावच्चसप्तसिन्धवोवितस्थिरे ॥
तावन्तमिन्द्रतेग्ग्रहमूर्जागृह्णाम्म्यक्षितम्मयिगृह्णाम्म्यक्षितम् ।२६॥

मयित्त्यत् ॥ मयित्त्यदिन्द्रियम्बृहन्मयिदक्षोमयिक्क्रतुः ॥ घर्म्मस्त्रि
शुग्विराजतिविराजाज्ज्योतिषासहब्रह्मणातेजसासह ॥ २७ ॥
पयसोरेतः ॥ पयसोरेतऽआभृतन्तस्यदोहमशीमह्युत्तरामुत्तराꣳस
माम् ॥ त्त्विषःसंवृक्क्त्वेदक्षस्यतेसुषुम्म्णस्यतेसुषुम्म्णाग्निहुतः ॥
इन्द्रपीतस्यप्प्रजापतिभक्षितस्यमधुमतऽउपहूतऽउपहूतस्यभक्षया
मि ॥ २८ ॥ [१०] इति श्रीशुक्लयजुःसंहितायामष्टात्रिंशोऽ
ध्यायः ॥ ३८ ॥ स्वाहाप्राणेभ्यःषडुग्रश्चसप्तद्धौत्रयोदश ॥ ॐस्वाहा
प्प्राणेभ्यः ॥ स्वाहाप्प्राणेभ्यःसाधिपतिकेभ्यः ॥ पृथिव्यैस्वाहाग्न

येस्वाहान्तरिक्षायस्वाहाव्वायवेस्वाहा ॥ दिवेस्वाहासूर्य्यायस्वाहा॥
॥ १ ॥ दिग्भ्यःस्वाहा । चन्द्रायस्वाहानक्षत्रेब्भ्यःस्वाहाद्भ्यःस्वाहा
व्वरुणायस्वाहा ॥ नाब्भ्यैस्वाहापूतायस्वाहा ॥ २ ॥ व्वाचेस्वाहा ।
प्प्राणायस्वाहाप्प्राणायस्वाहा॥चक्षुषेस्वाहाचक्षुषेस्वाहा ॥श्श्रोत्राय
स्वाहाश्श्रोत्रायस्वाहा ॥ ३ ॥ मनसःकामम् ॥ मनसःकाममाकू
तिंव्वाचःसत्यमशीय ॥ पशूनाꣳरूपमन्नस्यरसोयशःश्रीःश्रयताम्म
यिस्वाहा ॥ ४ ॥ प्रजापतिः । सम्भ्रियमाणःसम्म्राट्सम्भृतोव्वैश्वदे
वःसꣳसन्नोघर्म्मःप्रवृक्तस्तेजऽउद्यतऽआश्विनःपयस्यानीयमानेपौ

ष्णो॒ विष्य॒न्दमा॑ने मारु॒तᳵ क्लथ॑न् ॥ मै॒त्रः श॒र॑सि स॒न्ता॒य्यमा॑ने वा॒यु
व्यो॒ ह्रि॒यमा॑णऽआग्ने॒यो हू॒यमा॑नो॒ वाग्घु॒तः ॥ ५ ॥ स॒वि॒ता प्र॑थ॒मे । ह॑न्न
ग्निर्द्वि॒तीये॑ वा॒युस्तृ॒तीय॑ऽआदि॒त्यश्च॑तु॒र्थे च॒न्द्रमा॑ᳶ पञ्च॒मऽऋ॒तुः ष॒ष्ठे म॒
रु॒त॑ः सप्त॒मे बृह॒स्पति॑रष्ट॒मे ॥ मि॒त्रो नव॑मे॒ वरु॑णो दश॒मऽइन्द्र॑ऽएका॒द
शे॒ विश्वे॑ दे॒वा द्वा॑द॒शे ॥ ६ ॥ उ॒ग्रश्च॑ । भी॒मश्च॑ ध्वा॒न्तश्च॒ धुनि॑श्च ॥
सा॒स॒ह्वाँश्चा॑भियु॒ग्वा च॑ विक्षि॒पः स्वाहा॑ ॥ ७ ॥ अ॒ग्निꣳ हृद॑येन ॥ अ॒
ग्निꣳ हृद॑येना॒शनि॑ꣳ हृदया॒ग्रेण॑ पशु॒पति॑ङ्कृत्स्नहृद॑येन भ॒वंय्य॒क्ना ॥
श॒र्वम्म॑त॒स्नाभ्या॒मीशा॑नम्म॒न्युना॑ महादे॒वम॑न्तᳶपर्श॒व्येनो॒ग्रन्दे॒वं

वनिष्ठुनांवसिष्ठहनुꣳशिङ्गीनिकोश्याभ्याम् ॥ ८ ॥ उग्रँल्लोहितेनमित्रꣳसौव्रत्येनरुद्रन्दौर्व्रत्येनेन्द्रम्प्रक्रीडेनमरुतोबलेनसाध्यान्प्रमुदा ॥ भवस्यकण्ठ्यꣳरुद्रस्यान्तꣳपार्श्व्यम्महादेवस्ययकृच्छर्वस्यवनिष्ठुःपशुपतेꣳपुरीतत् ॥ ९ ॥ लोमभ्यꣳस्वाहा ॥ लोमभ्यःस्वाहात्त्वचेस्वाहात्त्वचेस्वाहालोहितायस्वाहालोहितायस्वाहामेदोभ्यꣳस्वाहामेदोभ्यःस्वाहा ॥ माꣳसेभ्यꣳस्वाहामाꣳसेभ्यꣳस्वाहास्नावभ्यꣳस्वाहास्नावभ्यꣳस्वाहास्थभ्यःस्वाहास्थभ्यꣳस्वाहामज्जभ्यꣳस्वाहामज्जभ्यꣳस्वाहा ॥ रेतसेस्वाहापायवेस्वाहा ॥ १० ॥ आया

सायुस्वाहा । प्प्रयासायुस्वाहासंय्यासायुस्वाहाव्वियासायुस्वाहा
द्यासायुस्वाहा ॥ शुचेस्वाहाशोचंतेस्वाहाशोचंमानायुस्वाहाशोका
युस्वाहा ॥ ११ ॥ तपंसेस्वाहा ॥ तपंसेस्वाहातप्प्यंतेस्वाहातप्प्यंमा
नायुस्वाहातप्तायुस्वाहाघर्म्मायुस्वाहा ॥ निष्कृत्त्यैस्वाहाप्प्रायंश्चि
त्त्यैस्वाहाभेषजायुस्वाहा ॥ १२ ॥ यमायुस्वाहा ॥ यमायुस्वाहान्तं
कायुस्वाहामृत्त्यवेस्वाहा ॥ ब्रह्मंणेस्वाहाब्रह्महत्त्यायैस्वाहाविश्श्वे
भ्योदेवेभ्यःस्वाहाद्यावापृथिवीभ्याꣳस्वाहा ॥ १३ ॥ इति श्रीशु
क्लयजुःसंहितायां दीर्घपाठे एकोनचत्त्वारिंशातितमोऽध्यायः ॥३९॥

ईशावास्यमष्टावंधंतमोनवद्वैसप्तदश ॥ ॐईशाव्वास्युम् ॥ ईशाव्वा
स्युमिदꣳसर्व्वुँय्यत्किञ्चुजगंत्त्याञ्जगंत् ॥ तेनंत्त्युक्तेनंभुञ्जीथामागृंधुः
कस्यांस्विद्धनंम् ॥ १ ॥ कुर्व्वन्नेव ॥ कुर्व्वन्नेवेहकर्म्माणिजिजीविषेच्छु
तꣳसमाः ॥ एवन्त्वयिनान्यथेतोस्तिनकर्म्मलिप्प्यतेनरे ॥ २ ॥
असुर्य्यानामतेलोकाऽअन्धेनतमसावृंताः ॥ ताँस्तेप्प्रेत्त्याभिगच्छ
न्तियेकेचांत्त्कमुहनोजनाः ॥ ३ ॥ अनेषदेकंम् ॥ अनेषदेकम्मनं
सोजवीयोनैनंद्देवाऽआप्प्नुवन्पूर्व्वमशंत् ॥ तद्धावंतोन्न्यानत्त्येतितिष्ठत्त
स्मिन्नपोमांतरिश्वांदधाति ॥ ४ ॥ तदेजति । तन्नैजंतितद्दूरेतद्वन्ति

के ॥ तदन्तरस्यसर्व्वस्यतदुसर्व्वस्यास्यबाह्यतः ॥५॥ यस्तु ॥ यस्तु
सर्व्वाणिभूतान्यात्त्मन्नेवानुपश्यति ॥ सर्व्वभूतेषुचात्त्मानन्ततोनवि
चिकित्सति ॥ ६ ॥ यस्मिन्त्सर्व्वाणिभूतान्यात्त्मैवाभूद्विजानतः ॥
तत्रकोमोहःकःशोकऽएकत्त्वमनुपश्यतः ॥ ७ ॥ सपर्य्य ॥ सपर्य्य
गाच्छुक्रमकायमव्रणमस्नाविरꣳशुद्धमपापविद्धम् ॥ कविर्म्मनी
षीपरिभूःस्वयम्भूर्य्याथातथ्यतोर्त्थान्व्यदधाच्छाश्वतीभ्यःसमा
भ्यः ॥ ८ ॥ अन्धन्तमः । प्रविशन्तियेसम्भूतिमुपासते ॥ ततो
भूयऽइवतेतमोयऽउसम्भूत्याꣳरताः ॥ ९ ॥ अन्यदेव ॥ अन्यदेवा

हुःसम्भवादन्न्यदाहुरसम्भवात् ॥ इतिशुःश्रुमधीराणाय्येनस्तद्विचचक्षिरे ॥ १० ॥ सम्भूतिञ्च । विनाशञ्चयस्तद्वेदोभयꣳसह ॥ विनाशेनमृत्त्युन्तीर्त्त्वासम्भूत्त्यामृतमःश्नुते ॥ ११ ॥ अन्धन्तमः । प्रविशन्तियेऽविद्यामुपासते ॥ ततोभूयऽइवतेतमोयऽउविद्यायांꣳरताः ॥ ॥ १२ ॥ अन्यदेव ॥ अन्यदेवाहुर्विद्यायाऽअन्यदाहुरविद्यायाः ॥ इतिशुःश्रुमधीराणाँय्येनस्तद्विचचक्षिरे ॥ १३ ॥ विद्याञ्च ॥ विद्याञ्चाविद्याञ्चयस्तद्वेदोभयꣳसह ॥ अविद्ययामृत्त्युन्तीर्त्त्वाविद्ययामृतमःश्नुते ॥ १४ ॥ वायुरनिलम् ॥ वायुरनिलममृतमथेदम्भस्मान्तꣳ

शरीरम् ॥ ओ३म् क्रतोस्म्मर ॥ क्लिबेस्म्मरं ॥ कृतꣳस्म्मरं ॥१५॥
अग्ग्नेनयं । सुपथांरायेऽअस्म्मान्विश्श्वांनिदेवव्वयुनांनिव्विद्वान् ॥ यु
योद्ध्यस्म्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठान्तेनमंऽउक्तिम्विधेम ॥ १६ ॥ हि
रण्णमयेनुपात्त्रेण । सत्त्यास्यापिहितम्मुखंम् ॥ योसावादित्त्येपुरुषुꣳ
सोसावहम् ॥ १७ ॥ ओ३म् खम्ब्रह्मं ॥ १८ ॥ इति श्रीवाजस
नेयसंहितायां दीर्घपाठे चत्वारिंशतितमोऽध्यायः ॥४०॥ श्रीवेदपुरु
षार्पणमस्तु ॥ ॥ ॐनमोभगवतेवासुदेवाय ॥ ॐनमोभगवतेशङ्करा
य ॥ ॥ दशाध्यायेसमाख्यातानुवाकाःसर्वसङ्ख्यया ॥ शतंदशानु

वाकाश्चनवान्येचमनीषिभिः ॥ १ ॥ सप्तषष्ठिश्चितोज्ञेयाःसौत्रेद्वाविंशतिस्तथा ॥ अश्वएकोनपंचाशत्पंचत्रिंशत्खिलेस्मृताः ॥ २ ॥ शुक्रियेषुतुविज्ञेयाएकादशमनीषिभिः ॥ एकीकृत्यसमाख्यातंत्रिशतंव्यधिकंमतम् ॥ ३ ॥ ॥ इति वाजसनेयसंहितायामनुवाकाःसमाप्ताः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ प्रतिज्ञा ॥ मन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयं तस्मिञ्छुक्ले याजुषाम्नाये माध्यन्दिनीयके मन्त्रे स्वरप्रक्रिया ह्यनुदात्तो मूर्ध्न्युदात्तः श्रुतिमूले स्वरित एवं जात्यादयोऽभिहिता ब्राह्मणे तूदात्तानुदात्तौ भाषिकस्वारौ तानस्वराणि छन्दोवत्सूत्राणि ॥ १ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmiki Campus, Kathmandu

अथान्तस्थानामाद्यस्य पदादिस्थस्यान्यहलसंयुक्तस्य संयुक्तस्यापि रेफोष्मान्त्याभ्यामृकारेण चाविशेषेणादिमध्यावसानेषूच्चारणे जकारोच्चारणं द्विर्भावेप्येवमथापरांतस्थस्यायुक्तान्यहलः संयुक्तस्योष्मऽऋकारै रेकारसहितोच्चारणमेवं तृतीयांतस्थस्य क्वचिद्दकारस्य तु संयुक्तासंयुक्तस्याविशेषेण सर्वत्रैवमथान्त्यस्यान्तस्थानां पदादिमध्यान्तस्थस्य त्रिविधं गुरुमध्यलघुवृत्तिभिरुच्चारणमथो मूर्द्धन्योष्मणोऽसंयुक्तस्य टुमृतेसंयुक्तस्य च खकारोच्चारणमध्ययनादिकर्मस्वर्थवेलायां प्रकृत्या ॥२॥ अथानुस्वारस्यꣳइत्यादेशः शषसहरेफेषु

तस्य त्रैविध्यमाख्यातं ह्रस्वदीर्घगुरुभेदैर्दीर्घात्परो ह्रस्वो ह्रस्वात्परो दीर्घौ गुरौ परे गुरुः परसवर्णेषत्प्रकृत्या चान्यत्र विसर्गेष्वीषद्विरामः पदाद्यस्य संयुक्ताकारस्येषद्दीर्घता च भवतीषद्दीर्घता च भवति ॥ ३ ॥ इति कात्यायनपरिशिष्टसूत्रं समाप्तम् ॥ ॥ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ वेदपारायणविधिः ॥ ॥ स्थंडिलंकल्पयित्वाग्निमुपसमाधायसंपरिस्तीर्य्याज्यंनैताभ्योदेवताभ्योजुहोतिअग्नयेसोमायेंद्रायविश्वेभ्योदेवेभ्यःऋषिभ्यऋग्भ्योयजुर्भ्यःसामभ्यःश्रद्धायैप्रज्ञायैमेधायैधारणायैश्रियैह्रियैसावित्र्यैसवित्रेप्रजापतये

कांडऋषयेसोमायकांडऋषयेअग्नयेकांडऋषयेविश्वेभ्योदेवेभ्यःकांड
ऋषिभ्यःसंहिताभ्योदेवताभ्यउपनिषद्भ्योयाज्ञकीभ्योदेवताभ्यउप
निषद्भ्योवारुणीभ्योदेवताभ्यउपनिषद्भ्योहव्यवाहायविश्वेभ्यऋग्गणे
भ्योऽनुमत्यैस्विष्टकृतेचपृथक्स्वाहाकारेणव्याहृतिभिश्चपुनःपरिषिंच
ति ॥ समाप्तेचैतायजुषातर्पयति । एवमृग्वेदस्यकांडऋष्यादिवर्ज्य
मास्विष्टकृतस्तेषांस्थानेशतर्चिभ्योमाध्यमेभ्योगृत्समदायविश्वामि
त्रायवामदेवायात्रयेभरद्वाजायजामदग्न्यायगौतमायवासिष्ठायप्रगा
थेभ्यःपावमानीभ्योदेवताभ्यःक्षुद्रसूक्तेभ्योमहासूक्तेभ्योमहानाम्नी

भ्यइति ॥ ततोवेदादिमारभ्यसंततमधीयीतेत्याहभगवान्बौधायनः ॥ इति वेदपारायणोपक्रमविधिः ॥ ॥ अथ वेदपारायणे कलशप्रतिष्ठापनादिप्रकारः ॥ तीर्थे देवालये गेहे प्रशस्ते सुपरिष्कृते ॥ कलशंसुदृढंतत्र सुनिर्णिक्तं विभूषितम् ॥ पुष्पपल्लवमालाभिश्चन्दनैःकुंकुमादिभिः॥मृत्तिकाभिश्चसंमिश्रंवेदिमध्येन्यसेत्ततः॥ पंचाशद्भिःकुशैः कार्योब्रह्मापश्चान्मुखस्थितः ॥ स्नापितःस्थापितः कुम्भेचतुर्बाहुश्चतुर्मुखः ॥वत्सजान्वाकृतिंदण्डमुत्तराग्रैःकुशैःकृतम्॥ब्रह्मोपधानेदत्त्वातं ततःस्वस्त्ययनंपठेत् ॥ प्रतिष्ठांकारयेत्पश्चात्पूजाद्रव्यमथोच्यते ॥

यज्ञोपवीतनैवेद्यवस्त्रचन्दनकुंकुमैः । स्रग्धूपदीपतांबूलैरक्षतैश्चपिता
महम् ॥ ब्रह्मयज्ञानमिति वागायत्र्यावाप्रपूजयेत् ॥ उपाध्यायश्चसंपू
ज्योयथापाठंपठेत्ततः ॥ इति वेदपारायणेकलशप्रतिष्ठापनादिप्रकारः॥
॥ ॥ अथानक्षत्रपारायणविधिः ॥ ॥ अथातोनक्षत्रपारायणविधिं
व्याख्यास्यामः ॥ आसमाप्तेर्नाश्नीयात् यथाशक्तिवाऽऽपःपयः फ
लान्योदनंवाहविष्यमल्पं भुक्त्वातदाशेषमधीयीत ॥ ग्रामात्प्राची
मुदीचींवादिशमुपगम्याग्निमुपसमाधाय परिस्तीर्येध्मं प्रदायाज्येनै
ताभ्योदेवताभ्योजुहोति ॥ अग्नये सोमायेन्द्राय प्रजापतये बृहस्प

तयेविश्वेभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मणे ऋषिभ्यऋग्भ्यो यजुर्भ्यः श्रद्धायै मेधायै प्रज्ञायै धारणायै सदसस्पतये अनुमतये श्रियै ह्रियै सावित्र्यै सवित्रे प्रजापतये कांडऋषये सोमाय कांडऋषये विश्वेभ्यो देवेभ्यःकांडऋषिभ्यःसाहितीभ्योदेवताभ्य उपनिषद्भ्यो याज्ञिकीभ्यो देवताभ्य उपनिषद्भ्यो वारुणीभ्यो देवताभ्य उपनिषद्भ्योहव्यवाहाय विश्वेभ्यऋग्गणेभ्य अनुमत्त्यै स्विष्टकृतेच्च पृथक्स्वाहाकारेण हुत्वा व्याहृतिभिश्च पुनःपरिषिञ्चति ॥ समाप्तेश्चैतायजुषा तर्पयति एवमृग्वेदिकानां कांडऋष्यादिवर्जमास्विष्टकृतस्तेषांस्थाने शतर्चिभ्यो माध्यमेभ्यो

गृत्समदाय विश्वामित्राय वामदेवायात्रये भरद्वाजाय जामदग्न्याय गौतमाय वसिष्ठाय प्रगाथेभ्यः पावमानीभ्यः क्षुद्रसूक्तेभ्योमहानाम्नीभ्य इति ॥ ततो वेदादिमारभ्य संततमधीयीत ॥ नास्यान्तरानध्यायो नास्यान्तराजननमरणेअशुचीनान्तराव्याहरेन्नान्तराविरमेत् यावदन्तमधीयीत ॥ यद्यन्तराविरमेत्त्रीन्प्राणायामानायम्य प्रणवं वा प्रणिधाय यावत्कालमधीयीत ॥ ततः सर्वं निशोनिशान्तरं संग्रामारण्यसलिलं प्रलोप्यपरिदध्यात् ॥ आदावन्तेच ब्राह्मणभोजनं दक्षिणादानंच दद्यात् ॥ परातेन विधिनावेदमधीयीत सततः पूतोवे

दोभवति मनःशुद्धश्चभवति॥द्वाभ्यां पारायणाभ्यां ऋग्भिश्च॥भोजन इहाधीत अनृतेभ्यः प्रमुच्यते॥ त्रिभिर्बहुभ्यः पातकोपपातकेभ्यः शूद्रायां रेतःसिक्त्वागंगासुनिमज्जंश्चभवति॥चतुर्भ्यः शूद्रान्नभोजनात्तत्सेवनात्तत्स्त्रीसेवनाच्च ॥ पञ्चभिरयाज्ययाजनात्पूतोभवति ॥ अग्राह्यग्रहणाद्ग्राह्याग्रहणादभ्यासोपासनाच्च षड्भिर्ब्राह्मणस्य लोहितकरणात्स्त्रीलोहितकरणात्पशुहननात्सुवर्णस्तेयात्पतितसंप्रयोगाच्च। सप्तभिः प्राजापत्यानांहीनाचरणाद्यज्ञोपवेधनाच्च ॥ अष्टभिश्चान्द्रायणस्यान्तरानाचरणाद्गुरुतल्पगमनाद्रजस्वलागमनाच्च ॥ नवभिः

सुरापानाच्च ॥ दशभिरश्रोत्रिययाजनादसोमपानादन्यायतश्च ॥ एकादशभिर्ब्राह्मणहननाद्गर्भहननात् ॥ द्वादशभिःपूर्वजन्मेहजन्मकृतैः सर्वैः पापैः प्रमुच्यते स्वर्गलोकं गच्छति पितॄन्स्वर्गलोकं गमयत्यग्निष्टोमादीनृतून्यजति तैः क्रतुभिरिष्टंभवति ॥ वेदाध्यायी सदैवस्याद्यथावैसत्यवाक्शुचिः ॥ यंयंकामयतेकामंतंतंवेदेनसाधयेत् । असाध्यं नास्ति यत्किंचिद्ब्रह्मणोहिफलंमहद्ब्रह्मणोहिफलंमहादिति समाप्तौ यजुषातर्पयतीति ॥ समाप्ते वेदपरायणे समाप्ते एतादेवताःपूर्वोक्ताअग्निसोमाद्यजुषातर्पयति यजुर्वेदपरायणे तस्यवेदस्यप्राधान्य

मुच्यते अथवाभूरादिव्याहृतिचतुष्टयात्मकं यजुःशब्देनगृह्यते ॥ तेनै तदुक्तंभवति ॥ भूर्देवांस्तर्पयामीत्यनेनप्रकारेणतर्पयित्वा अग्नि सोमादींस्तर्पयेदिति ॥ नास्यांतराजननमरणे ॥ अशुचीइतिनाशुचि हेतुभूतेइत्यर्थः ॥ नांतराव्याहरेदिति ॥ उपक्रांतवेदपारायणमध्ये न व्याहरेन्नाध्यापयेत्तथा लौकिकवचनमपि न ब्रूयात् ॥ विहितं नित्य नैमित्तिकं कर्मानुपयुक्त्वावाक्तिं न कुर्यादित्यर्थः ॥ निशोनिशान्तरं संग्रामारण्यसलिलं लोप्यपरिदध्यादिति लोप्यछित्त्वापरिहार्य्यं वर्जयित्त्वेत्यर्थः इतियावत् ॥ परिदध्यात्समापयेत् ॥ निशान्तरं निशी

थः संध्यावा॥सलिलं वृष्टिरुदकसमीपभूमिकावा॥निशादिकालान्द शांश्चवर्जयित्त्वा समापयेदित्त्यर्थः ॥ सततः पूतोवेदोभवतीति वेदो भवति वेदात्मको भवति उत्कृष्टज्ञानवान्भवेदित्यर्थः ॥ द्वाभ्यां पारायणाभ्यां ऋग्भिश्चेति ऋग्भिः पावमानीभिः पारायणद्वयं पावमान्यश्चमिलित्त्वोक्तफलायकल्प्येते इत्यर्थः॥एवमुत्तरत्र पारायणत्रयं गंगास्नानंचामिलित्वा साधनम्॥निमज्जंश्च भवति पूतोभवतीत्त्यर्थः॥प्रजापत्यानाचरणं प्रक्रान्तप्राजापत्यानामननुष्ठानम् एवं चान्द्रायणस्यानाचरणं यज्ञोपवेधनं यज्ञविनाशः ॥ इत्यनश्नत्पारायणविधिः ॥

॥ अथ याज्ञवल्क्यशिक्षाप्रारम्भः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ याज्ञवल्क्यशिक्षाप्रारम्भः ॥ ॥ अथातस्त्रैस्वर्यलक्षणंव्याख्यास्यामः॥उदात्तश्चानुदात्तश्चस्वरितश्चतथैवच ॥ लक्षणंवर्णयिष्यामिदैवतंस्थानमेवच ॥ १ ॥ शुक्लमुच्चंविजानीयान्नीचंलोहितमुच्यते ॥ श्यामंतुस्वरितंविद्यादाग्निरुच्चेतुदैवतम् ॥ २ ॥ नीचेसोमंविजानीयात्स्वरितेसविताभवेत् ॥ उदात्तंब्राह्मणंविद्यान्नीचःक्षत्रियउच्यते ॥ ३ ॥ वैश्यंतुस्वरितंविद्याद्भारद्वाजमुदात्तकम् ॥ नीचंगौतममित्याहुर्गार्ग्यंचस्वरितंविदुः ॥ ४ ॥ विद्यादुदात्तंगायत्रंनीचंत्रैष्टुभमुच्यते ॥ जागतंस्वरितंविद्यादतएवंनियोगतः ॥ ५ ॥ गांधर्ववेदे

येप्रोक्ताःसप्तषड्जादयःस्वराः ॥ तएववेदेविज्ञेयास्त्रयउच्चादयःस्वराः
॥ ६ ॥ उच्चौनिषादगांधारौनीचौऋषभधैवतौ ॥ शेषास्तुस्वरिताज्ञे
याःषड्जमध्यमपंचमाः ॥ ७ ॥ षड्जोवेदेशिखंडीस्यादृषभःस्याद
जामुखे ॥ गावोरटंतिगांधारंक्रौंचाश्चैवतुमध्यमम् ॥८॥ कोकिलःपञ्च
मोज्ञेयोनिषादंतुवदेद्गजः ॥ आश्वश्चधैवतोज्ञेयःस्वराःसप्तेतिगीयते
॥ ९ ॥ निमेषमात्रःकालःस्याद्विद्युत्कालस्तथापरे ॥ अक्षरात्तुल्ययो
गाच्चमतिःस्यात्सोमशर्मणः ॥१०॥ सूर्यरश्मिप्रकाशाद्याकणिकायत्र
दृश्यते ॥ आणवस्यतुसामात्रामात्राचचतुराणवा ॥ ११ ॥ मानसेचा

या० णवंविंद्यात्कण्ठेविंद्याद्द्विराणवम् ॥ त्रिराणवंतुजिह्वाग्रेनिस्सृतंमात्रिकं
॥ २ ॥ विदुः ॥ १२ ॥ अवग्रहेतुकालःस्यादर्धमात्राप्रकीर्त्तिता ॥ पदयोरंतरे
कालएकमात्राविधीयते ॥१३॥ ऋचोर्द्धंतुद्विमात्रःस्यात्त्रिमात्रःस्याद्द
गंतके ॥ रिक्तंतुपाणिमुत्क्षिप्यद्वेमात्रेधारयेद्बुधः ॥१४॥ एकमात्रोभ
वेद्ध्रस्वोद्विमात्रोदीर्घउच्यते ॥ त्रिमात्रस्तुप्लुतोज्ञेयोव्यंजनश्चार्द्धमात्र
कम् ॥ १५ ॥ विवृतौचावसानेचऋचोर्द्धेचतथापरे ॥ पदेचपादसं
शि० स्थानेशून्यहस्तंविधीयते ॥ १६ ॥ प्रणवंतुप्लुतंकुर्याद्व्याहृतीर्मातृका
विदुः ॥ चाषस्तुवदतेमात्रांद्विमात्रांवायसोऽब्रवीत् ॥१७॥ शिखीव

देत्रिमात्रांवैमात्राणामितिसंस्थितिः ॥ वर्णौजातिश्चमात्राचगोत्रंछं
न्दश्चदैवतम् ॥ १८ ॥ एतत्सर्वंसमाख्यातंयाज्ञवल्क्येनधीमता ॥ ह
स्तौतुसंयतौधार्यौजानुभ्यामुपरिस्थितौ ॥ १९ ॥ गुरोरनुमतंकुर्या
त्पठन्नान्यमतिर्भवेत् ॥ ऊरुभागेतृतीयेतुकरंविन्यस्यदक्षिणम् ॥ २० ॥
प्रसन्नमानसोभूत्वाकिंचिन्निम्नमधोमुखम् ॥ प्रणवंप्राक्प्रयुञ्जीतव्या
हृतीस्तदनंतरम् ॥ २१ ॥ सावित्रींचानुपूर्व्येंणततोवेदान्समारभेत् ॥
कूर्मोङ्गानीवसंहृत्यचेष्टांदृष्टिंदृढंमनः ॥ २२ ॥ स्वस्थःप्रशांतोऽनिर्भीको
वर्णानुच्चारयेद्बुधः ॥ नाभ्याहन्यान्नानहन्यान्नगायेन्नैवकंपयेत् ॥ २३ ॥

यथैवोच्चारयेद्वर्णांस्तथैवैतान्समापयन् ॥ निवेश्यदृष्टिंहस्ताग्रेशास्त्रा
र्थमनुचिन्तयेत् ॥ २४ ॥ सममुच्चारयेद्वर्णान्हस्तेनचमुखेनच ॥
स्वरश्चैवतुहस्तश्चद्वावेतौयुगपत्स्थितौ ॥२५॥ हस्तभ्रष्टःस्वरभ्रष्टोनवे
दफलमश्नुते ॥ नकरालोनलंबोष्ठोनाव्यक्तोनानुनासिकः ॥ २६ ॥ गद्ग
दोबद्धजिह्वश्चनवर्णान्वक्तुमर्हति ॥ प्रकृतिर्यस्यकल्याणीदंतोष्ठौयस्य
शोभनौ ॥ २७ ॥ प्रगल्भश्चविनीतश्चसवर्णान्वक्तुमर्हति ॥ शंकितंभीत
मुद्घुष्टमव्यक्तमनुनासिकम् ॥ २८ ॥ काकस्वरंमूर्ध्निगतंतथास्थानवि
वर्जितम् ॥ विस्वरंविरसंचैवविश्लिष्टंविषमाहतम् ॥ २९ ॥ व्याकुलंता

लहीनंचपाठदोषाश्चतुर्दश ॥ संहितास्वास्वबहुलःपदसंज्ञासमाकुलः ॥ ॥ ३० ॥ क्रमसंधिसमाकीर्णोदुस्तरोमंत्रसागरः ॥ ऋक्संहितांत्रिरभ्यस्ययजुषांवासमाहितः ॥ ३१ ॥ साम्नांवासरहस्यांचसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ संहितानयतेसूर्यंपदंचशशिनःपदम् ॥ ३२ ॥ क्रमश्चनयतेसूक्ष्मंयत्तत्पदमनामयम् ॥ कालिंदीसंहिताज्ञेयापदयुक्तासरस्वती ॥ ॥ ३३ ॥ क्रमेणावर्त्ततेगंगाशंभोर्वाणीतुनान्यथा ॥ यथामहाह्रदंप्राप्यक्षिप्तोलोष्टोविनश्यति ॥ ३४ ॥ एवंदुश्चरितंसर्वंवेदेत्रिवृातिमज्जाति ॥ आम्रपालाशबिल्वानामपामार्गशिरीषयोः ॥ वाग्यतःप्रातरुत्था

यभक्षयेद्दंतधावनम् ॥३५॥ खादिरश्चकदंबश्चकरवीरकंरजकौ ॥ ए
तेकंटकिनःपुण्याःक्षीरिणस्तुयशस्विनः ॥ ३६ ॥ तेनास्यकरणेसूक्ष्मं
माधुर्यंचैवजायते ॥ त्रिफलांलवणाक्तांवैभक्षयेच्छिष्यकःसदा ॥ क्षी
णमेधाजनन्येषास्वरवर्णकरीतथा ॥ ३७ ॥ हस्तहीनंतुयोधीतेमंत्रंवे
दविदोविदुः ॥ यजूꣳषिनोसाधयंतिभुक्तमव्यंजनंयथा ॥ ३८ ॥ हस्त
हीनंतुयोधीतेस्वरवर्णविवर्जितम् ॥ ऋग्यजुस्सामभिर्दग्धोवियोनि
मधिगच्छाति ॥ ३९ ॥ ऋचोयजूꣳषिसामानिहस्तहीनानियःपठेत् ॥
अनृचोब्राह्मणस्तावद्यावत्स्वारंनाविंदति ॥ ४० ॥ ज्ञातव्यश्चतथैवा

थर्ववेदानांकर्मसिद्धये ॥ पठन्मात्रापपाठात्तुपंकेगौरिवसीदति ॥४१॥
स्वरवर्णप्रयुंजानोहस्तेनाधीतमाचरन् ॥ ऋग्यजुस्सामभिःपूतोब्रह्म
लोकमवाप्नुयात् ॥ ४२ ॥ नकुर्वीतपदंदीर्घंनकुर्वीतविलंबितम् ॥ पद
स्यग्रहमोक्षौचयथाशीघ्रगतिर्हयः ॥ ४३ ॥ आगमंकुरुयत्नेनकार
णंहितदात्मकम् ॥ आस्येनचशयंकुर्यात्पठन्नान्यमतिर्भवेत् ॥ ४४ ॥
नचास्यमुष्टिबंधीस्यान्नचात्युत्तममाचरेत् ॥ चुलुनौकास्फुटोदंडीस्व
तिकोमुष्टिराकृतिः ॥ एतेवैहस्तदोषाःस्युःपरशुश्चैवसप्तमः ॥ ४५ ॥
यथावाणीतथापाणीरिक्तंतुपरिवर्जयेत् ॥ यत्रयत्रस्थितावाणीपाणि

स्तत्रैवतिष्ठति ॥ ४६ ॥ यथाधनुष्याविततेशरेक्षिप्तेपुनर्गुणः ॥ स्व
स्थानंप्रतिपद्येततद्वद्धस्तगतःस्वरः ॥ ४७ ॥ उत्तानंसोन्नतंकिंचित्सु
व्यक्तांगुलिरंजितम् ॥ स्वराविद्धंकरंकुर्यात्प्रादेशोद्देशगामिनम् ॥४८॥
अंगुष्ठस्योत्तरेपर्वेतर्जन्युपरियद्भवेत् ॥ प्रादेशस्यतुसोद्देशस्तन्मात्रं
चालयेत्करम् ॥४९॥ मनुष्यतीर्थोच्चंकृत्वापितृतीर्थोदकंव्रजेत् ॥ ना
मितंकरपृष्ठेतुसव्यक्तांगुलिमोक्षणम् ॥ ५० ॥ स्वारितेत्र्यंगुलंविंद्यान्नि
पातेतुषडंगुलम् ॥ उत्थानेतुनवांगुल्ल्यमेतत्स्वारस्यलक्षणम् ॥५१॥
अभ्यासार्थंद्रुतांवृत्तिंप्रयोगार्थंतुमध्यमाम् ॥ शिष्याणामुपदेशार्थंकु

र्यांद्वृत्तिंविलंबिताम् ॥ ५२ ॥ ऐंद्रीतुमध्यमावृत्तिःप्राजापत्याविलंबिता ॥ अग्निमाऽरुतयोर्वृत्तिःसर्वशास्त्रेषुनिंदिता ॥ ५३ ॥ मुष्ट्याकृतिर्मंकारेतुनकारेतुनखाग्रतः ॥ अनुस्वारेंगुष्ठपातऊष्मांतेंगुलिमोक्षणम् ॥ ५४ ॥ उदात्तंभुविपातेनप्रचयंनोग्रएवच ॥ शेषंषडंगुलंविंद्यान्निचितंतुविधीयते ॥ ५५ ॥ षडंगुलंतुजात्यस्यहस्तस्यानुपथस्यच ॥ तच्चतुर्भागमात्रंतुहस्तस्तेनैववर्तयेत् ॥ ५६ ॥ ककारांतेटकारांतेङणेचांगुलिनामयेत् ॥ पंचांगुल्यमकारेतुतकारेकुण्डलाकृतिः ॥५७॥ ऊर्ध्वक्षेपाच्चयोऽमाचअधःक्षेपाच्चयोभवेत् ॥ एकैकामुत्सृजेद्धीरःस्व

रितेतूभयंक्षिपेत् ॥ ५८ ॥ अंगुष्ठाकुंचनंलघावनुस्वारेत्वपाꣳरसम्॥
दीर्घेरंगेचतर्जन्याःप्रसारःपरिकीर्तितः ॥ ५९ ॥ तर्जन्यंगुष्ठयोःस्पर्शे
प्युदात्तंप्रातिविद्यते ॥ नीचंतुमध्यमंकुर्याच्छेषंनीचतरंक्रमात् ॥६०॥
स्वरितंयद्भवेत्किंचिद्धकारसहसंयुतम् ॥ ऊष्माणंतद्विजानीयान्निक्षि
पेदुभयोरपि ॥ ६१ ॥ स्वरितसंज्ञेचानिक्षितेसंयोगोयत्रदृश्यते ॥ द्वि
मात्रिकेभवेदेकमात्रिकेतूभयंक्षिपेत् ॥ ६२ ॥ जात्येचस्वरितेचैवव
कारोयत्रदृश्यते ॥ कर्तव्यस्तूभयोःक्षेपोवायव्यइतिदर्शनम् ॥ ६३ ॥
शृंगवद्धाथवत्सस्यकुमारीकुचयुग्मवत् ॥ उभक्षेपस्वरोयत्रसविसर्गं

उदाहृतः ॥६४॥ विसर्गांतस्वरोयत्रस्वरितोयत्रदृश्यते ॥ दीर्घश्चैवतुकारश्चतत्रोभक्षेपउच्यते ॥ ६५ ॥ त्रिविधस्तुभवेदूष्माप्रचिताबलकातरा ॥ स्वरितेप्रचिताविद्यान्निपातेबलकांविदुः ॥ ६६ ॥ उत्थानेतुतथाताराएताभिस्त्रिभिरूष्मभिः॥ मात्रामात्रांविदित्वातुततःक्षेपंप्रयोजयेत् ॥ ६७ ॥ अक्षरंभजतेकाचित्काचिद्वित्तेप्रंतिष्ठितम् ॥ समानेजातिकाकाचित्काचिदूष्माप्रदायिका ॥ ६८ ॥ यथाबालस्यसर्पस्य उच्छ्वासोलघुचेतसः ॥ एवमूष्माप्रयोक्तव्याहकारपरिवर्जितः ॥६९॥ विवृतिंप्रत्ययादूष्मांप्रवदंतिमनीषिणः ॥ तामेवप्रतिषेधंतिआईऊए

निदर्शनम् ॥७०॥ अष्टौस्वरान्प्रवक्ष्यामितेषामेवतुलक्षणम् ॥ जात्यो
भिनिहितःक्षैप्रःप्रश्लिष्टश्चतथापरः ॥७१॥ तैरोव्यञ्जनसंञ्ज्ञश्च तथा तै
रोविरामकः॥पापवृत्तोभवेत्तद्वत्तथाभाव्यइतिस्वराः ॥७२॥एकपदेनी
चपूर्वःसयवोजात्यइष्यते।अपूर्वोऽपिपरस्तद्वद्धान्यंकन्यास्वरित्यपि॥
एकपदइत्याह ॥ नीचपूर्वःसयकारवकारौवाजात्यःस्वरितोभवति ॥
यथाजात्यंमनुष्यानिति।सुप्वेति।चम्वीव।धान्यम् । कन्याइव।स्वः ।
वीर्यं । एवं ह्याहयानिचान्यानीहग्लक्षणानिपदानिभवंति । एओआभ्या
मुदात्ताभ्यामकारोरिफितश्चयः॥अकारोयत्रलुप्येततंचाभिनिहितंवि
दुः॥७३॥यथा कुक्कुटः+असि। कुक्कुटोसि । वेदः+असि। वेदोसि । भागः

असि+भागोसि। मारुतः+असि। मारुतोसि । श्वात्रः+असि। श्वात्रोसि।ते+अप्सरसाम्। तेप्सरसाम्।ते+अवंतु। तेवंतु।कः+असि।कोसि। सः+अहम् । सोहम् । एवꣳह्याहयानिचान्यानिईदृग्लक्षणानिपदानि भवंति। इउवर्णौयदोदात्तावापद्येतेयवौक्वचित् ॥ अनुदात्तेपदेनित्यंविद्यात्क्षैप्रस्यलक्षणम्॥७४॥यथा त्रि+अंबकम् । त्र्यंबकम् । द्रु+अन्नः । द्र्वन्नः। वीडु+अंगः । वीड्वंगः। वाजी+अर्वन् । वाज्यर्वन् । एवꣳह्याहयानि ०॥ इकारोयत्रदृश्येतइकारेणैवसंयुतः॥उदात्तश्चानुदात्तेनप्रश्लिष्टो भवतिस्वरः॥७५॥ अभि+इन्धताम् । अभीन्धताम् । अभि+इमम् ।

अभीमम् । वि+इहि । वीहि । स्रुचि+इव । स्रुचीव। चम्वी+इव । चम्वीवेति।एवꣳह्याहयानिचान्यानि०॥उदात्तपूर्वंयत्किंचिच्छंदसिस्वरितंपदम्॥एषसर्वंबहुस्वारस्तैरोव्यंजनउच्यते॥७६॥ इडे। रंते। हव्ये। काम्ये। चंद्रे। ज्योते । अदिति । सरस्वता । महि । व्विश्रुतीतिभवंति । एवꣳह्याहयानि० भवंति ॥ अवग्रहात्परोयस्तुस्वरितःस्यादनंतरम् ॥ तैरोविरामंतंविंद्यादुदात्तोयद्यवग्रहः ॥ ७७ ॥ यथागोमदितिगो+मत् । गोपतावितिगो+पतौ । प्रप्रेतिप्र+प्र । विततेतिवि+तता । समिद्धेतिसम् +इद्धः । एवꣳह्याहयानि० भवंति ॥ स्वरेति

स्वरितेचैवविवृतिर्यत्रदृश्यते ॥ पादवृत्तोभवेत्स्वारःश्वित्रआदित्येति निदर्शनम् ॥ श्वित्रः+आदित्यानाम् ॥ श्वित्र आदित्यानाम् । पुत्रः+ईंधे । पुत्रईंधे । दात्रे+एधि । दात्रएधि । कः+ईम् कईम् । ताः+अस्य । ताअस्य । एवंꣳह्याहयानि० ॥ उदात्ताक्षरयोर्मध्येभवेन्नीचस्त्ववग्रहः ॥ तथाभाव्यंभवेत्कंपंस्तनूनप्त्रेतिनिदर्शनम् ॥ ७८ ॥ यथातनूनप्त्रइति तनू+नप्त्रे । तनूनपादिति तनू+नपात् । तनूनपातमिति तनू नपातम् । एवंꣳह्याहयानिपदानिलक्षणानिभवंति ॥ इत्यष्टपदसमाम्नायेवैशेषिकेयाज्ञवल्क्यवचनानांपदानांपाठःसमाप्तः ॥

माध्यंदिनविरोधिःस्यात्तथाभाव्यस्तुयःस्मृतः ॥ स्वरोनैवात्रदृश्येतभिन्नोदात्तानुदात्तकौ ॥ १ ॥ स्वराःस्पर्शांताःस्थोष्माणः ॥ कण्ठ्य-जिह्वामूलीय-तालव्य-मूर्धन्य-दंत्य-ओष्ठ्य-यम-विसर्जनीयनिपाताद्याश्चकिंवर्णदैवत्यलिंगाः । स्मराः शुक्लाः नानादैवत्याः । स्पर्शाः कृष्णाः । कपिलाअंतस्थाः । ऊष्माणोऽरुणाः । नीलायमाः । हरितानासिक्याः । पीतोनुस्वारः । रक्तोजिह्वामूलीयः । पीतउपध्मानीयः । श्वेतोविसर्जनीयः । शबलोरंगः । नीलोनुनासिक्यः । इत्यंतर्मध्यमयोर्नासिक्यंविद्यात् ॥ द्विरुदात्ताख्याइतिस्मृतः । उदमनुद

निपातेआद्येचोपसर्गैनाम्नाख्यातेचोपसर्गनिपाताश्चेति । किंदैवत्या अक्षराणांचकेपुरुषाः । काःस्त्रियः । कानिनपुंसकानिइत्यत्रब्रूमः । कंठ्याआग्नेयाः । अकारादयः । जिह्वामूलीयानैर्ऋत्याःककारादयः । तालव्याः सौम्याश्चचकारादयः । वायंव्यामूर्धन्याष्टकारादयः । रौद्रादंत्यास्तकारादयः । औष्ठ्याआश्विन्याः पकारादयः । शेषावैश्वदेवाः । अंइत्येवमादयः ॥ स्वरास्तुब्राह्मणाज्ञेयावर्गाणांप्रथमाश्चये ॥ द्वितीयाश्चतृतीयाश्चचतुर्थाश्चापिभूमिपाः ॥ २ ॥ वर्गाणांपंचमावैश्याअंतस्थाश्चतथैवच ॥ ऊष्माणश्चहकारश्चशूद्राएवप्र

कीर्तिताः ॥ ३ ॥ शुक्लवर्णानिनामानिआख्यातारोहितामताः ॥ क
पिंजलास्तूपसर्गाःकृष्णाश्चैवनिपातकाः ॥ ४ ॥ भार्गवगोत्राणिना
मानिभारद्वाजाआख्याताः ॥ वासिष्ठाउपसर्गास्तुनिपाताःकाश्य
पाःस्मृताः ॥ पीतवर्णश्चोपसर्गोनिपातःकृष्णवर्णकः ॥ सर्वंतुसौम्य
माख्यातंवायव्यंनामदृश्यते ॥ आग्नेयस्तूपसर्गःस्यान्निपातोवारुणः
स्मृतः ॥ ५ ॥ प्रथमाश्चतथांतस्थाःस्त्रीलिंगाःपरिकीर्तिताः ॥ शेषा
क्षराणिषंढानिप्राहुर्लिंगाविवेचकाः ॥ ६ ॥ नाम्नामिंद्रोदेवताव
रुणउपसर्गाणामादित्यःसर्वस्याक्षरगणस्यस्वराविसर्जनीयोयमाश्चपुं

ल्लिंगाः । ङञणनमायरलवाः स्त्रीलिंगाः । शेषाण्यक्षराणिनपुंसकलिंगानीति ॥ संधिश्चतुर्विधोभवतीति ॥ लोपागमौवर्णविकारः प्रकृतिभावश्चेति । तद्यथा तत्रलोपोभवति अयक्ष्माः+मा अयक्ष्मामा । शततेजाः+वायुः शततेजावायुः । तिग्मतेजाः+द्विषतः । तिग्मतेजाद्विषतः । इतिलोपः॥आगमोभवति यथा प्रत्यङ्+सोमः प्रत्यङ्क्सोमः । प्राङ्क्सोमः प्राङ्+सोमः।अस्मान्+सीतेअस्मान्त्सीते।त्रीन्+समुद्रान् त्रीन्त्समुद्रान्। इतिआगमः॥विकारोभवति आ+इदम् एदम्।आ+इमे एमे । आ+इष्टयः एष्टयः । प्र+इषितः प्रेषितः । इतिविकारः॥प्रकृति

भावः यथा आशुः शिशानः । युञ्जानःप्रथमम् । अदितिःषोडशाक्षरेण ।
देवोवःसविता । इतिप्रकृतिभावः ॥ आकाशस्थायथाविद्युत्स्फुटिताम
णिसूत्रवत् ॥ एषच्छेदोविवृत्तीनांयथाबालेषुकर्तरी ॥ ७ ॥ द्वयोस्तु
स्वरयोर्मध्येसंधिर्यत्रनदृश्यते ॥ विवृत्तिस्तत्रविज्ञेयायईशेतिनिदर्श
नम् ॥ ८ ॥ पिपीलिकापाकवतीतथावत्सानुसारिणी ॥ वत्सानुसंसृ
ताचैवचतस्रस्तुविवृत्तयः ॥ ९ ॥ पंचरंगाःप्रवर्तंतेघातनिर्घातव
ज्रिणः ॥ अहरप्रहरोज्ञेयअइउऋओइतिनिदर्शनम् ॥ १० ॥ पिपीलि
काआद्यंतदीर्घानाभ्याआसीदितिनिदर्शनम् ॥ पाकवत्युभयोर्ह्रस्वा

विनइन्द्रेतिनिदर्शनम् ॥ ११ ॥ अन्तेचवत्सानुसृजतातानेत्यसौआवोढमाश्विनेतिनि०॥वत्सानुसारिणीचादौदीर्घांताअस्येतिनि०॥१२॥ करिणीकुर्विणीचैवहरिणीहारिणीतिच ॥ तथाहंसपदानामपंचैताःस्वरभक्तयः ॥ १३ ॥ करिणीरहयोर्योगेकुर्विंणीलहकारयोः ॥ हरिणीरषयोर्योगेहारितांऋषकारयोः ॥ १४ ॥ यातुहंसपदानामसातुरेफषकारयोः ॥ हरिणीहरयोर्विंद्यात्कुर्विंणीलहकारयोः ॥ १५ ॥ देवंबर्हिरितिकरिणीउपह्वरेतिकुर्विंणी ॥ हरिणींअरेषसइत्याहुर्हारिणीशतवल्हेतिच ॥ १६ ॥ वर्षींवर्षीयतेसीतितथाहंसपदेतिच ॥ स्वरभक्तिं

प्रयुंजानस्त्रीन्दोषान्परिवर्जयेत् ॥ १७ ॥ इकारंचाप्युकारंचग्रस्तदो
षंतथैवच ॥ एतल्लक्षणमाख्यातंयाज्ञवल्क्येनधीमता ॥ १८ ॥ सम्य
क्पाठस्यसिद्ध्यर्थंशिष्याणांहितकाम्यया ॥ अर्धमात्रास्वरंकिंचि
त्पृथङ्न्यूनमिवोच्चरन् ॥ ऋकारेतुहकारस्यहृत्कंठमनसापिच ॥ १९ ॥
नैतत्स्वरितपूर्वांगेनापरांगेकथंचन ॥ नस्वरेनचमात्रायांकथंस्वारोवि
धीयते ॥ २० ॥ परांगस्यतुयत्पूर्वंपूर्वांगस्यतुयत्परम् ॥ उभयार्द्धार्द्ध
संयोगेस्वारंकुर्याद्विचक्षणः ॥ २१ ॥ संयोगेतुपरंस्वार्थंपरंसंयोगना
यकम् ॥ संयुक्तस्यतुवर्णस्यनस्वार्थंपूर्वमक्षरम् ॥ २२ ॥ उदात्ताद

नुदात्तेतुवामायाभ्रुवआरभेत् ॥ उदात्तात्स्वरितोदात्तौक्रमाद्दक्षिणतो
न्यसेत् ॥ २३ ॥ स्वरितादनुदात्तायेप्रचयांस्तान्प्रचक्षते ॥ एकस्व
रानपिचतानाहुस्तत्त्वार्थचिंतकाः ॥ २४ ॥ प्रचयोयत्रदृश्येततत्रह
न्यात्स्वरंबुधः ॥ स्वरितःकेवलोयत्रमृदुस्तत्रानिपातयेत् ॥ २५ ॥ दु
र्बलस्ययथाराष्ट्रंहरतेबलवान्नृपः ॥ एवंव्यंजनमासाद्यअकारोहरते
स्वरम् ॥ २६ ॥ उच्चादुच्चतरंनास्तिनीचान्नीचतरंतथा ॥ अक्षरात्तु
ल्ययोगाच्चनीचेनीचगतानिच ॥ २७ ॥ स्वरउच्चःस्वरोनीचःस्वरः
स्वरितएवच ॥ स्वरप्रधानैस्तैःस्वार्यंव्यंजनंतेनसस्वरम् ॥२८॥ व्यंज

नान्यनुवर्तंतेयत्रातिष्ठतिसस्वरः ॥ स्वरप्रधानंत्रैस्वर्यंआचार्याःप्रवदं
तिहि ॥२९॥ मणिवद्व्यंजनंविद्यात्सूत्रवच्चस्वरंविदुः ॥ आचार्याःसम
मिच्छंतिपद्च्छेदंतुपंडिताः ॥३०॥ स्त्रियोमधुरमिच्छंतिविकृष्टमित
रेजनाः ॥ उदात्तंनानुवर्तंतेनीचंनस्वरितंतथा ॥३१॥ विस्वरंतंविजा
नीयाद्दीर्घह्रस्वविवर्जितम्॥हरिवरुणवरेण्येषुधाराहिपुरुषेषुच ॥ वैश्वा
नरोनकारे च शेषास्तु स्वरितानराः ॥ स्वरितेरेफवैश्वानरोनकारःशे
षाकारःस्वरितानराः ॥ ३२ ॥ द्वौवरुणौचस्वरितौउदुत्तमंत्वंवरुण ॥
धारेचैवोरुधारेतुपुरुधारेचदोहने ॥ मात्रिकंवाद्विमात्रंवास्वरितंयदि

हाक्षरम् ॥ तस्यादितोर्द्धमात्रावैशेषंचपरतोभवेत् ॥३३॥ नकारांतपदे पूर्वैश्मश्रुभिःपरतःस्थिते॥ छकारंनप्रयुंजीतञशसंधिंसमुच्चरेत्॥३४॥ ओकारंप्लुतविज्ञेयंप्लुतमग्नाद्वितीयकम् ॥ लाजींछाचीतृतीयंचविवेशंतिचतुर्थकम् ॥ ३५ ॥ अधःस्विदासीत्पंचमंचोपरिस्विदासीच्चषष्ठकम् ॥ सप्तमंतुभ्रुवोस्मारअष्टमंनैवविद्यते ॥ ऌकारस्यतुदीर्घत्वंनास्तिवाजसनेयिनः ॥३६॥ उच्चस्थानगतेह्रस्तेस्वरितंनोपपद्यते ॥ अधस्तातुयदागच्छेत्स्वरितंनतदाभवेत् ॥ कचटतपादृश्यंतेसंधिस्थानेषुनित्यशः ॥ स्ववर्गेणैवसंयुक्तामोक्षंकुर्वीततत्रवै ॥ तकारांतपदेपूर्वैसका

रेपरतःस्थिते ॥ प्रत्यारंभंनकुर्वीतपापावितिनिदर्शनम् ॥ ककारांतेपदेपूर्वेंसकारेपरतःस्थिते ॥ खसवर्णविजानीयाद्धिखक्सेतिनिदर्शनम् ॥ तकारांतेपदेपूर्वेंचवर्गेंपरतःस्थिते ॥ मोक्षंतत्रचकुर्वीतयच्चपापौनिदर्शनम् ॥ ङकारांतेपदेपूर्वेंसकारेपरतःस्थिते ॥ कसवर्णविजानीयात्प्राङ्सोमेतिनिदर्शनम् ॥ टकरांतेपदेपूर्वेंसकारेपरतःस्थिते ॥ टसवर्णविजानीयात्संम्राट्संभृतेतिनिदर्शनम् ॥ तकारांतेपदेपूर्वेंसकारेपरतःस्थिते ॥ छसवर्णविजानीयात्तत्सवितुरितिनिदर्शनम् ॥ नकारांतेपदेपूर्वेंसकारेपरतःस्थिते ॥ तसवर्णविजानीयात्रीन्त्समुद्रेतिनिदर्श

नम् ॥ पकारांतेपदेपूर्वेंशकारेपरतःस्थिते ॥ छासवर्णंविजानीयादनुष्टु
प्छारदीतिनिदर्शनम्॥ मकारांतेपदेपूर्वेंसवर्णेंपरतःस्थिते॥ मसवर्णंवि
जानीयादिमम्मेतिनिदर्शनम्॥वर्णेंतुमात्रिकेपूर्वेंअनुस्वारोद्विमात्रिकः
द्विमात्रेमात्रिकोज्ञेयःसंयोगाद्यस्ययोभवेत्॥ अनुस्वारोद्विमात्रः स्या
द्वर्णव्यंजनादिगः॥ह्रस्वाद्वायादिवादीर्घाद्देवानाꣳहृदयेभ्यइति ॥ अ
नुस्वारस्योपरिष्टात्संवृतंयत्रदृश्यते। दीर्घंतंतुविजानीयाच्छ्रोताग्रावा
णेतिनिदर्शनम् ॥ अनुस्वारस्योपरिष्टात्संयोगोयत्रदृश्यते ॥ ह्रस्वंतंतु
विजानीयात्सꣳस्थेतिनिदर्शनम् ॥ अनुस्वारश्चयोदीर्घादक्षराद्योभवे

त्परः॥सतुह्रस्वइतिज्ञेयोमंत्रेष्वेवविभाषया॥ ओभावश्चाविवृत्तिश्चशष
सारेफएवच॥ जिह्वामूलमुपध्माचगतिरष्टविधोष्मणः॥ यद्योभावप्र
संधानमुकारादिपरंपदम् ।स्वरांतंतादृशंविद्याद्यदन्यद्व्यक्तमूष्मणः॥
उभावादुत्थितश्चोष्मातांतुकेलिंविनिर्दिशेत्॥ विवृत्तंप्रातियाऊष्मावि
ज्ञेयाविकटानना॥लीढातिलीढविद्युच्चशषसेषुप्रकीर्तिताः॥ जिह्वामू
लेचरेफेचविज्ञेयाविठकाशठा॥ उपध्मानीयसहितांपुष्पिणींतांविनि
र्दिशेत्॥अन्यत्रयोभवेदूष्मासुलभांतांविनिर्दिशेत्॥ पादाद्यंतंपदाद्यंतं
तथावग्रहकालिकम्॥ ईषत्स्पृष्टंविजानीयात्तस्मिन्कालेतुकारयेत्॥

पादादौचपदादौचसंयोगावग्रहेषुच ॥ जःशब्दइतिविज्ञेयोयोन्यःसय इतिस्मृतः ॥ उपसर्गपरोयस्तुपदादिरपिदृश्यते ॥ ईषत्स्पृष्टंयथाविद्युत्पदच्छेदात्परंभवेत् ॥ त्वदर्थवाचिनौवोवांवावेयदिनिपातजौ॥आदेशश्चविकल्पार्थाईषत्स्पृष्टाइतिस्मृताः ॥ विभाषयायेकारःस्यात्तथानेतिपदात्परः॥भवतीत्यपिपूर्वैवतथाचसपदादपि ॥ यदेवलक्षणंयस्यवकारस्यापितद्भवेत् ॥ यत्रयत्रविशेषःस्यादिदानींससकथ्यते ॥ वकारस्त्रिविधःप्रोक्तोगुरुर्लघुर्लघूतरः ॥ आदौगुरुर्लघुर्मध्येपदांतेचलघूतरः ॥ यवर्णस्त्रिविधःप्रोक्तोगुरुर्लघुर्लघूतरः ॥ आदौगुरुर्लघुर्मध्ये

Nepal Sanskrit University, Valmeeki Campus, Kathmandu

पदांतेतुलघूतरः ॥ उपांशुस्वरितंचैवयोधीतेवित्रसन्नपि ॥ अपिरूपस
हस्राणांसंदेहेषुप्रवर्तते॥पंचाविद्यांनगृह्णंतिजडास्तब्धाश्चयेनराः ॥अल
साश्चैवरोगाश्चयेषांचविस्मृतंमनः ॥ अहेरिवगणाद्भीतःसंमानान्नर
कादिव ॥ राक्षसीभ्यइवस्त्रीभ्यःसविद्यामधिगच्छति ॥ नभोजनवि
लंबीस्यान्नचनारीनिबंधनः ॥ सुदूरमपिविद्यार्थीव्रजेद्गरुडहंसवत् ॥
यथाखनन्खनित्रेणनरोवार्यधिगच्छति ॥ तथागुरुगतांविद्यांशुश्रूषुर
धिगच्छति ॥ सुखार्थीचेत्त्यजेद्विद्यांविद्यार्थीचेत्त्यजेत्सुखम् ॥ सुखि
नश्चकुतोविद्याविद्यासुखंविद्यार्थिनःकुतः ॥ गुणिताशतशोविद्यासहस्रावर्ति

तापुनः॥ आगमिष्यातिजिह्वाग्रेस्थलान्निम्नामिवोदकम् ॥ शतेनगुणिता विद्यासहस्त्रेणचातिष्ठति॥शतानांचसहस्त्रेणप्रत्यंचदवतिष्ठति ॥ जलमभ्यासयोगेनशिलायांकुरुतेक्षयम् ॥ कर्कशानांमृदुस्पर्शंकिमभ्यासान्नसाध्यते ॥ गुरुशुश्रूषयाविद्यापुष्कलेनधनेनवा ॥ अथवाविद्ययाविद्याचतुर्थंनोपलभ्यते ॥ शुश्रूषारहिताविद्याह्यल्पमेधागुणैः सह ॥ वंध्याचयौवनीतस्यानविद्याफलिनीभवेत् ॥ हयानामिवजात्यानामर्धमात्रार्द्धशायिनाम् ॥ नहिविद्यार्थिनांनिद्राचिरंनेत्रेषुतिष्ठति ॥ यथा पिपीलिकैःपांसुर्वल्मीकंक्रियतेमहत् ॥ नतत्रबलसामर्थ्यमुद्य

मस्तत्रकारणम् ॥ अंजनस्यक्षयंदृष्ट्वावल्मीकस्यतुसंचयम् ॥ अवं
ध्यंदिवसंकुर्याद्दानाध्ययनकर्मसु ॥ अत्रव्यंजनयोर्मार्गौतृतीयमुद
कस्यच ॥ वायोःसंचारणार्थायचतुर्थमुपकल्पयेत् ॥ हकारंपंचमैर्यु
क्तमंतस्थैश्चापिसंयुतम् ॥ औरसंतंविजानीयात्कंठ्यमाहुरसंयुतम् ॥
हकारोयत्रपूर्वस्थोअन्तस्थाद्योभवेत्परः ॥ पदकालेवियुज्येतसंहिता
यांसऔरसः ॥ मेघदुंदुभिनिर्घोषोज्ञायतेपयसोह्रदात् ॥ एवंनादंप्रयो
क्ष्यांसिंहस्यरुदितंयथा ॥ मासेभाद्रपदेमेघाःशब्दंकुर्वंतियादृशम् ॥
एवंगह्वरमासाद्यशुष्कंदुदुहेतिदर्शनम् ॥ शेषाणांवानरायुद्धमुत्पतांति

पतीतिच ॥ एवंवर्णाःप्रयोक्तव्याइहेहैषान्निदर्शनम् ॥ यथापुत्रवतीस्ने
हान्मुंचतेनिजमौरसम् ॥ एवंवर्णाःप्रयोक्तव्यायुआनेतिनिदर्शनम् ॥
दर्दुरोदरदेशौतुप्रफुल्लेतेपुनर्यथा ॥ एवंवर्णाःप्रयोक्तव्याअपांफेनेति
निदर्शनम् ॥ यथाभारभराक्रांतानिश्वसंतिनराभुवि ॥ एवंवर्णाःप्र
योक्तव्या अह्नःसंभूतइत्यपि ॥ कुक्कुटःकामलुब्धश्चककारद्वयमुच्चारे
त् ॥ एवंवर्णाःप्रयोक्तव्याःकुक्कुटोसीतिदर्शनम् ॥ वडवाश्चहयंदृष्ट्वा
योनिंविकुरुतेयथा॥ एवंवर्णाःप्रयोक्तव्याःसदुंदुभीतिनिदर्शनम् ॥ रंगे
चैवसमुत्पन्नेनोग्रसेत्पूर्वमक्षरम् ॥ स्वरंदीर्घंप्रयुंजीतपश्चान्नासिक्य

माचरेत् ॥ यथासौराष्ट्रिकानारीअराँइत्यभिभाषते ॥ एवंरंगःप्रवक्त
व्योङ्कारःपरिवर्जितः ॥ द्विमात्रिकोमात्रिकोवानासामूलंसमाश्रि
तः ॥ अंतेप्रयुंजतेरंगः पंचमैः सानुनासिकः ॥ यथासौराष्ट्रिकानारी
अराँइत्यभिभाषते ॥ एवंरंगंविजानीयान्ङ्कारपरिवर्जितम् ॥
अनंतरंमकारस्ययोरंगस्तत्ररंज्यते ॥ सर्वानुनासिकंविंद्यादेषाव
ध्योपधानिका ॥ यरलवशषसहरज्यतेचोपधानिका ॥ गर्वांतेरंग
तेयस्तुसर्वैःसर्वानुनासिका ॥ नासादुत्पद्यतेरंगःकांस्येनसमानिःस्व
नः ॥ मृदुश्चैवद्विमात्रःस्याद्दृष्टिमान्स्यान्निदर्शनम्॥यथाव्याघ्रीहरेत्पु

त्रान्दंष्ट्राभिर्नंचपीडयेत् ॥ भीतापतनभेदाभ्यांतद्वद्वर्णान्प्रयोजयेत्॥ मधुरंचनचाव्यक्तंव्यक्तंचापिनपीडितम् ॥ सनाथस्यैकदेशस्यनवर्णाः संकरंगताः ॥ यथासुमत्तनागेंद्रःपदात्पदंनिधापयेत्॥ एवंपदंपदाद्यंतं दर्शनीयंपृथक्पृथक्॥गीतीशीघ्रीशिरःकंपीयथालिखितपाठकः ॥अनर्थज्ञोल्पकंठश्चषडेतेपाठकाधमाः ॥ माधर्यंमक्षरव्याक्तिःपदच्छेदस्तुसुस्वरः ॥ धैर्यंलयसमत्वंचषडेतेपाठकागुणाः॥चतुरक्षरषट्कंचानिवर्तैतपुनःपुनः॥आवर्ततेपदंयच्चाद्विस्त्रिराम्रेडितंहितत् ॥ यथाधाम्नेधाम्नेतियजुषेयजुषेतिनिदर्शनम्॥हीयतेवर्धतेचापिपदंयत्रकृशोदरम् ।उपचारः

सविज्ञेयउभेसुश्चंद्रेतिनिदर्शनम् ॥ ॥ अथसप्तविधाःसंयोगपिंडाः ॥
अग्यःपिंडोदाहपिंडऊर्णापिंडोज्वालापिंडोमृत्पिंडोवायुपिंडोवज्रपिंड
श्चेति ॥ यमान्विद्यादयःपिंडान्सांतस्थंदाहपिंडवत् ॥ अंतस्थंयमवर्जं
तुऊर्णापिंडंविनिर्दिशेत् ॥१॥ अंतस्थंयमसंयोगेविशेषोनोपलक्ष्यते ॥
अशरीरंयमंविद्यादंतस्थंपिंडनायकम् ॥२॥ ज्वालापिंडान्सनासिक्या
न्सानुस्वारांस्तुमृन्मयान् ॥ सोपध्मावायुपिंडाश्चजिह्वामूलैस्तुवज्रिणः
॥३॥ अग्यःपिंडोनामयथा । अग्नीः । पक्तीः । मातरिश्वा । दाहपिंडो
नामयथा । अश्वः । सूर्यः । विभ्राजतीतिभवति । तत्रऊर्णापिंडोनाम

यथा । अस्मिन् । यस्मिन् । अमुष्मिन् । इतिभवति ॥ तत्रज्वालापिंडोनामयथा । ब्रह्मा । बाह्वः । गृह्णामीतिभवति । तत्रमूर्तिपिंडोनामयथा । संस्थाम् । संस्कर्त्तारः । संस्मर्तइति । तत्रवायुपिंडोनामयथा । देवसवितः । युञ्जानः प्रथमम् । प्राद्विः ककुत्सुर्मामितिभवति ॥ तत्रवज्रपिंडोनामयथा । इष्कृतिः निष्कृतिः ऋक्सामयोः । इतिभवति ॥ प्रथममेवणकारेण सकारेणैवसंयुतम् ॥ एतत्स्वरंसमासाद्यअग्निष्वात्तानिदर्शनम् ॥४॥ प्रथमेनठकारणथकारेणैवसंयुतम् ॥ एतत्स्वरंसमासाद्य अधिष्ठानानिदर्शनम् ॥५॥ प्रथममेवणकारेणनकारेणैवसंयुतम् ॥ एत

त्स्वरंसमासाद्यात्रिणवत्रयस्त्रिꣳशाविति निदर्शनम् ॥ ६ ॥ प्रथममेव
रंगेणनकारेणैवसंयुतम् ॥ एतद्रञ्जितमासाद्यवृष्टिमानितिनिदर्शनम्
॥७॥ एतेककारादयोमकारपर्यवसानाःकृष्णाव्याख्याताः । शनैश्चर
दैवत्याः । चत्वार्यंतस्थायरलवाःकपिलवर्णाःअग्निदैवत्याः । चत्वार्यू
ष्माणःशषसहा अरुणवर्णाः आदित्यदैवत्याः॥त्रयस्त्रिꣳशद्व्यंजनानि
स्पर्शाअंतस्थाऊष्माणश्चेति । चतुर्विधंकरणम् ॥ स्पृष्टमस्पृष्टंसंवृतं
विवृतंचेति ॥ संवृताघोषाविवृताअघोषाः । विꣳशतिर्घोषास्तेगजड
दबाघझढधभाङञणनमाःयरलवाश्चेति । त्रयोदशअघोषास्तेकचट

तपाःखछठथफाःशषसाश्चेति ॥ षड्विधमास्यप्रयत्नम् ॥ संवृतंविवृतमस्पृष्टंस्पृष्टमीषत्स्पृष्टंचार्धस्पृष्टंचेति ॥ तत्रअकारःसंवृतोज्ञेयइतरेविवृताःस्वराः ॥ सर्वेंचतेस्युरस्पृष्टाःस्पर्शाः स्पृष्टाभवन्तिहि ॥ ८ ॥ ईषत्स्पृष्टास्तथान्तस्थाऊष्माणोर्धस्पृशःस्वराः ॥ सामान्यंभजतेवर्णःसंस्थानकरणस्यहि ॥ ९ ॥ ऋलोर्मध्येभवत्यर्धमात्रारेफलकारयोः ॥ तस्मादस्पृष्टतानस्याद्ऌकारनिरूपणे ॥ १० ॥ वर्गाणांप्रथमाद्वितीयाःशषसहाश्चाघोषाघोषास्त्वन्येदशधावर्णाभवन्ति ॥अष्टौवर्णस्थानानिभवंति। उरःकंठ्यमूर्धन्यतालुदंत्योजिह्वामूलयमानुनासिक्याश्चेति॥

द्वौऔरस्यौ ह्न ह्यइति । अआआ ३ अवर्णहकाराविसर्जनीया इति त्रयःकंठ्याः । ऋषट्मूर्द्धन्याः टठडढणष इति । दशतालव्याः चछजझञयशइईई ३ इति । अष्टौदंत्याः तथदधनलॢलसाः । अष्टावोष्ठ्याः पफबभमाउऊऊ ३ वउपध्माचेत्यादयः । एकोदंतमूलीयोरेफः । जिह्वामूलीयाःपंच कुंखुंगुंघुंङुंइति । क्मख्मग्मघ्मकुंखुंगुंघुंइतियमाश्चत्वारः ॥ रुक्मेति प्रथमोज्ञेयः सक्थ्नेत्येवापरोभवेत् । तृतीयःसघ्नइत्याहुःउपध्मेतिचतुर्थकः ॥ ११ ॥ प्रथमौचौष्ठनासिक्यौद्वितीयःकंठ्यदंत्यश्चनासामूलमुपाश्रितः ॥ तृतीयःकंठ्यजिह्वा

ग्रेनासायामेवानिर्दिशेत् ॥ चतुर्थौहादिनासिक्यःकंठेचाभिहितायमाः
॥ १२ ॥ आपंचमैश्चैकपादःसंयुक्तंपंचमाक्षरम् ॥ उत्पद्यतेयमस्तत्र
सोऽङ्गपूर्वाक्षरस्याहि ॥ १३ ॥ पंचमाःशषसैर्युक्ताअन्तस्थैर्वापिसंयुताः
॥ यमास्तत्रनिवर्तंतेश्मशानादिवबांधवाः ॥ १४ ॥ ऋवर्णेतिपरे
सादावनुस्वारोद्विमात्रकः ॥ संयोगेपरभूतेतुह्रस्वएवोच्यतेबुधैः ॥
॥ १५ ॥ आद्यामात्रातुकण्ठ्यस्यएकारौकारयोर्भवेत् ॥ तालव्यस्य
तथौष्ठ्यस्याद्वितीयाचयथाक्रमम् ॥ १६ ॥ यादृशीरत्नवर्णाभाजपायाः
कुसुमेऽथवा ॥ तादृशंरञ्जयेद्वर्णंप्रान्तेनासिक्यमाचरेत् ॥ १७ ॥

लाक्षारक्तंयथातोयंनकारान्तंपदंतथा ॥ सर्वंरंगंविजानीयाच्छत्रूनि
तिनिदर्शनम् ॥ १८ ॥ लुप्तेनकारेयत्स्वारंरंजन्तिशौनकादयः ॥ आ
दिरैङ्गंविजानीयान्नचासीदिवाविन्दन्ति ॥ १९ ॥ प्रथमस्थषकारेण
तकारेणचसंयुतम् ॥ एतदक्षरमासाद्यात्रिष्टुभेतिनिदर्शनम् ॥ २० ॥
प्रथमस्थषकारेणथकारेणचसंयुतम् ॥ एतत्स्वरंसमासाद्याधिष्ठान
मितिनिदर्शनम् ॥ २१ ॥ चतुर्थंचतृतीयेनद्वितीयंप्रथमेनच ॥ आद्यं
मध्यंतथान्यञ्चस्वरूपेणाभिपीडयेत् ॥ २२ ॥ अवग्रहपदच्छेदउदात्तं
दृश्यतेयदि ॥ स्वरन्तंस्वरितंप्राहुःसंधौतुस्वार्यतेपरम् ॥ २३ ॥ स्वर

संधिविधानेननीचोच्चंतुविधीयते ॥ व्यंजनाद्वास्वराद्वापितत्सन्धौ
स्वरउच्यते ॥ २४ ॥ उदात्तान्निहितःस्वारःस्वरितात्प्रचयोभवेत् ॥
उदात्तात्स्वरितात्पूर्वौंनान्यआपद्यतेस्वरः ॥ २५ ॥ पदकालेयःस्वरि
तःसंहितायांतथैवच ॥ स्वरिताच्चेद्भवेत्पश्चात्सएवनिचितःस्वरः ॥
॥ २६ ॥ प्रथमाश्चतृतीयाःस्युपरेघोषवतिस्थिते ॥ पञ्चमाःपञ्चमे
पाठेद्वितीयाःशषसेषुच ॥ २७ ॥ उदात्तान्निहितःस्वार्यःस्वारोदात्तौ
नतत्परौ ॥ स्वरितोनस्तथाभूतोज्ञेयःसप्रचयःसदा ॥ २८ ॥ उच्चानु
दात्तयोर्योगेस्वरितःस्वारउच्यते ॥ ऐक्यंतत्प्रचयःप्रोक्तःसन्धिरेषां

मिथोऽद्भुतः ॥ २९ ॥ यह्वीजिह्वायथागृह्णात्यह्नोवह्निस्तथैवच ॥ ब्रह्म
रूपं विजानीयाद्रूपमेवात्मनःसदा ॥ ३० ॥ यत्किञ्चिद्वाङ्मयंलोकेस
र्वमत्रप्रतिष्ठितम् ॥ करोतितत्प्रदानंयत्तस्माद्ब्रह्ममयोगुरुः ॥ ३१ ॥
विधिनाप्यविधिनाज्ञानमविधानान्नलभ्यते ॥ अद्विधानपरोनित्यंप्रा
यश्चित्तीभवेन्नरः ॥ ३२ ॥ युक्तियुक्तंवचोग्राह्यंनग्राह्यंगुरुगौरवात् ॥
सर्वंशास्त्ररहस्यंतद्याज्ञवल्क्येनभाषितम् ॥ ३३ ॥ ह्रवर्णोतितत्परे
सादावनुस्वाराद्द्विमात्रकः । संयोगेपरभूतेतुह्रस्वएवोच्यतेबुधैः ॥
॥ इति श्रीयाज्ञवल्क्यशिक्षासमाप्ता ॥ ॥ ॥ ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ ॐ अथानुवाकान्वक्ष्यामिब्रह्मणानिर्मितान्पु
रा ॥ शिष्याणामुपदेशाययज्ञसंस्कारएवच ॥ विप्राणांयज्ञकालेषु
जपहोमार्चनादिषु ॥ १ ॥ ईषेत्वैकावसोःपवित्रेतिस्रोग्नेव्रतपतेसप्तप
वित्रेस्थोद्वेशर्मासि तिस्रोधृष्टिरसिशर्मासिद्विकौदेवस्यत्वातिस्रोदेव
स्यत्वापंचप्रत्युष्टंरक्षस्तिस्रोदशैकत्रिंशत् ॥ १० ॥ ३१ ॥ १ ॥
कृष्णोसिषडग्नेवाजजित्तिस्रोमयीदमग्नीषोमयोःपंचकावग्नेदब्धायो
तस्त्रःसंवर्चसापंचाग्नयेकव्यवाहनायषट्सप्तचतुस्त्रिंशत् ॥ ७ ॥
॥ ३४ ॥ २ ॥ समिधाग्निंभूर्भुवःस्वश्चतुष्कावग्निर्ज्योतिर्द्वैउपप्रयंतः

षड्विꣳशतिर्भूर्भुवःस्वश्चतस्रोगृहामातिस्रःप्रघासिनःपंच पूर्णादर्विंद्वे
ऽअक्षन्नमीमदन्तषडेषतेसप्तदशात्रिषष्टिः ॥ १० ॥६३ ॥ ३ ॥ एदंद्वेम
हीनांपयश्चतस्रआकूत्याक्वसामयोर्द्वेकौव्रतंकृणुतषडेषातेचतस्रोव
स्व्यासितिस्रएषतेद्वेशुक्रंत्वाचतस्रोदित्यास्त्वगष्टौदशसप्तत्रिꣳशत् ॥
॥ १० ॥ ३७ ॥ ४ ॥ अग्नेस्तनूरापतयेचतुष्कौतप्तायनीद्वेइन्द्रघोष
स्तिस्रोयुञ्जतेष्टौदेवस्यत्वाचतस्रोदेवस्यत्वापंचाविभूरसिचतस्रोज्यो
तिरसिषडुरुविष्णोतिस्रोदशात्रिचत्वारिꣳशत् ॥ १० ॥ ४३ ॥ ५ ॥
देवम्यत्वाषडुपावीरसिपंचमाहिःषट्संते (तिसंते) तिस्रःसमुद्रंगच्छ

हविष्मतीर्द्धिकौह्वदेत्वापंचदेवस्यत्वाष्टावष्टौँसप्तात्रिर्ठंशत् ॥ ८ ॥
॥३७॥६॥ वाचस्पतयऽउपयामगृहीतो।सित्रिकावावायोयंवाद्धिकौया
वामेकातंप्रत्नथा चतस्रोयंवेनोयेदेवासस्त्रिका।विन्द्रायमूर्द्धानंद्विकौय
स्तएकाप्राणाय तिस्रोमघवइन्द्राग्नीआगतमाघौमासश्चर्षणीधृतोवि
श्वेदेवासऽआगतेंद्रमरुत्वोमरुत्वंतं वृषभंमरुतांत्वौजसेसजोषाइंद्रम
रुत्वाँ२ ॥ इन्द्रमहँ२ ॥ इन्द्रोमहाँ२ ॥ इंद्रमेकैकोदुत्यमष्टौपं
चविर्ठंशतिरष्टाचत्वारिर्ठंशत् ॥ २५ ॥ ४८ ॥ ७ ॥ उपयामगृहीतो
सि ॥ आदित्येभ्यः पंचवाममद्यद्वेसुशर्मास्येकाबृहस्पतिसुतस्यद्देह

रिरसिचतस्रः सामिन्द्रणाष्टौमाहिरंजतुद्दशमास्यः पंचकावातियुक्ष्वा
हौंद्रमिदंकैकायस्मान्नद्वेऽग्नेपवस्वोत्तिष्ठन्नहश्रमुदुत्यमेकैकाजिघ्रद्वावि
मइन्द्रवाचस्पातिंविश्वकर्मन्नेकैकाग्नयेत्वाचतस्रइहरातिस्तितस्रःपरमेष्ठी
दशात्रयोविंशतिस्त्रिषष्टिः ॥ २३ ॥ ६३ ॥ ८ ॥ देवसवितश्च
तस्रइंद्रस्यवज्रः पंचदेवस्याहंदशापयोतिस्रोवाजस्येममष्टावाग्निरेका
क्षरेणैषतेचतुष्कौसवितद्वेअष्टौचत्वारिंशत् ॥ ८ ॥ ४० ॥ ९ ॥
अपोदेवाश्चतस्रः सोमस्यात्विषिःपंचावेष्टाः सप्तसोमस्यत्वाचतस्र
इन्द्रवज्रःपंचस्योनासिचतस्रः सवित्रेकाऽश्विभ्यांचतस्रोष्टौचतुस्त्रिं

शत् ॥ ८ ॥ ३४ ॥ १० ॥ युंजानएकादशप्रतूर्त्तꣳ षोडशदेवस्य
त्वादशापोदेवीर्द्वादशापोह्यैकादशादितिष्ट्वा पंचाकूतिमष्टादशसप्तत्र्य
शीतिः ॥ ७ ॥ ८३ ॥ ११ ॥ दृशानःसप्तदशादिवस्परिद्वादशस
मिधाग्निंपंचदशापेतसप्तदशाऽसुन्वन्तंत्रयोदशयाओषधीःसप्तविꣳश
तिर्मामाषोडशसप्तसप्तदशꣳशतम् ॥ ७ ॥ ११७ ॥ १२ ॥ मयिगृह्णा
तिपंचदशध्रुवासिमधुवाताएकादशकौ सम्यक्स्रवंतिनवेमंमाषड
षांत्वेकाऽयंपुरःपंचसप्तसाष्टापंचाशत् ॥ ७ ॥ ५८ ॥ १३ ॥ ध्रुवाक्षि
तिः षट्सजूर्ऋतुभिर्मूर्द्धावयोर्द्विकाविन्द्राग्नी आयुर्मेषट्कावाशुस्त्रि

वृदेकाऽग्नेर्भागोस्येकयाचतुष्कावष्टावेकत्रिꣳशत् ॥ ८ ॥ ३१ ॥ ॥ १४ ॥ अग्नेजातान्पंचराड्मिनासत्यायचतस्रोराड्यस्ययंपुरःपंचकावग्निर्मूर्द्धैकोनत्रिꣳशत् येनऋषयोष्टौतपश्चनवसप्तपंचषष्टिः ॥ ॥ ७ ॥ ६५ ॥ १५ ॥ नमस्तेषोडशाहिरण्यबाहवऽउष्णीषिणेतक्षभ्योज्येष्ठायपंचकाः स्तुत्याय चतस्रःशंभवायैकापायार्यपंचद्रापेअंधसोविꣳशतिर्नवषट्षष्टिः ॥ ९ ॥ ६६ ॥ १६ ॥ अश्मन्नूर्जंदृशनमस्तेपंचाग्निस्तिग्मेननवचक्षुषः ।पिताष्टावाशुः शिशानः सप्तदशोदेनंक्रमध्वमग्निना पंचदशकौशुक्रज्योतिः सप्तमꣳस्तनंत्र

योदशनवैकोनशतम् ॥ ९ ॥ ९९ ॥ १७ ॥ वाजः सप्तमूर्क्कंचतुष्काअ
श्माग्निस्त्रिकावꣳशुः पंचैकाचतस्रोवाजायद्द्वेवाजस्यत्वष्टावृताषाट्त्र
योदशाग्निंयुनज्मिसप्तयदाकूताद्वार्त्रंहत्यायदशकौ त्रयोदशसप्तसप्त
तिः ॥ १३ ॥ ७७ ॥ १८ ॥ स्वाद्वींत्वैकादशदेवायज्ञंविꣳशतिःसुरावं
तꣳसप्तदशोदीरतां त्रयोदशाच्याजानुर्दशसोमोराजाष्टौसीसेनतंत्रꣳ
षोडशसप्तपंचनवतिः ॥ ७ ॥ ९५ ॥ १९ ॥ क्षत्रस्ययोनिस्त्रयोदशय
द्देवादशाभ्यादधाम्यष्टौयाभूतानांचतस्रः समिद्धइंद्रएकादशायात्व
ष्टौसमिद्धोअग्निर्द्वादशाश्विनाहविस्त्रयोदशाश्विनातेजसैकादशनवनव

ति: ॥ ९ ॥ १० ॥ २० ॥ इमम्मेसमिद्धोअग्निरेकादशकोवसन्तेन
ऋतुनाषड्होतायक्षत्समिधाग्निर्द्वादशाऽश्विनौ छागस्यसप्त देवंबर्हि
श्चतुर्दश षडेकपाङ्क्तिः ॥ ६ ॥ ६१ ॥ २१ ॥ तेजोसिपंचाग्नेय
एकाहिंकारायद्वेतत्सवितुर्दश विभूर्मात्रैकाकायद्वेआब्रह्मंस्त्रयोदश
शेषादेकैकोनाविंशतिश्चतुस्त्रिंशत् ॥ १९ ॥ ३४ ॥ २२ ॥ हिरण्य
गर्भायःप्रणतोद्वेकौयुंजंत्यष्टौवायुर्द्वापंचप्राणायतिस्र उत्सक्थाद्वाद
शगायत्रीकस्त्वाषट्कौकःस्विदष्टौकास्विद्दशसुभूःस्वयम्भूस्तिस्र एका
दशपंचपाङ्क्तिः ॥ ११ ॥ ६५ ॥ २३ ॥ अश्वस्तूपरोधूम्रान्वसंताय

समुद्रायशिशुमारान्मयुःप्राजापत्योदशकाश्चत्वारश्चत्वारिꣳशत् ॥
॥ ४ ॥ ४० ॥ २४ ॥ शादैद्धिर्नवैकैकाहिरण्यगर्भश्चतस्रआनो
दशमानोमित्रोयदश्वस्याष्टकौयत्तेषाडिमानुकंद्रेपंचदशसप्तचत्वारिꣳ
शत् ॥ १५ ॥ ४७ ॥ २५ ॥ अग्निश्चपंचदशोच्चातएकादशकौ
षड्विꣳशतिः ॥ २ ॥ २६ ॥ २६ ॥ समास्त्वादशोर्द्धौअस्यपीवो
अन्नाद्वादशकावभित्वैकादशचत्वारःपंचचत्वारिꣳशत् ॥ ४ ॥ ४५ ॥
॥ २७ ॥ होतायक्षदेकादशदेवंबर्हिर्द्वादशपुनरप्येवंचत्वारःषट्चत्वा
रिꣳशत् ॥ ४ ॥ ४६ ॥ २८ ॥ समिद्धोअंजन्नेकादशयदक्रंदस्त्रयो

दशसमिद्धोअग्रद्वादशकेतुंकृण्वंश्चतुर्विंꣳशतिश्चत्वारःषष्टिः ॥ ४ ॥
॥ ६० ॥ २९ ॥ देवसवितःषट्तपसेकौलालꣳषोडशद्वौद्वाविꣳशतिः॥
॥ २ ॥२२॥ ३० ॥ सहस्रशीर्षाषोडशाद्भ्यःसंभृतःषट्द्वौद्वाविꣳशतिः ॥
॥ २ ॥ २२ ॥ ३१ ॥ तदेवसप्तवेनस्तन्नवद्वौषोडश ॥ २ ॥ १६ ॥
॥ ३२ ॥ अस्याजरासःसप्तदशापाश्विद्वादश विभ्राट्चतुर्दशप्रवावृज
एकादशप्रवायुप्रवीरयापंचदशकावानस्त्रयोदशसप्तसप्तनवतिः ॥ ७ ॥
॥ ९७ ॥ ३३ ॥ यज्जाग्रतःपंचनद्यःसोमोधेनुमाकृष्णेनपूषंतव्रद
शकानतदष्टौषडष्टापंचाशत् ॥ ६ ॥ ५८ ॥ ३४ ॥ अपेतोद

शाद्यंद्वादशद्वौद्वाविꣳशतिः ॥ २ ॥ २२ ॥ ३५ ॥ ऋचंवाचꣳषोडश
द्यौःशांतिरष्टौद्वौचतुर्विꣳशतिः ॥ २ ॥ २४ ॥ ३६ ॥ देवस्यत्वादशाय
मायत्वैकादशद्वावेकविꣳशतिः ॥ २ ॥ २१ ॥ ३७ ॥ देवस्यत्वाष्टौ
यमायत्वाक्षत्रस्यत्वादशकौत्रयोष्टाविꣳशतिः ॥ ३ ॥ २८ ॥ ३८ ॥
स्वाहाप्राणेभ्यःषडुग्रश्चसप्तद्वौत्रयोदश ॥ २ ॥ १३ ॥ ३९ ॥ ईशा
वास्यमष्टावंधंतमोनवद्वौसप्तदश ॥ २ ॥ १७ ॥ ४० ॥ ॥ दशा
ध्यायेसमाख्याताअनुवाकास्तुसंख्यया ॥ शतंदशानुवाकश्चनवा
न्येचमनीषिभिः ॥ १ ॥ सप्तषष्टिरग्नौज्ञेयासौक्तेद्वार्विंशतिस्तथा ॥

अश्वएकोनपंचाशत्पंचत्रिंशात्विलेस्मृताः ॥ २ ॥ शुक्रियेषुतुविज्ञेयाएकादशमनीषिभिः ॥ एकीकृत्यसमाख्यातंत्रिशतंत्वधिकंमतम् ॥ ३ ॥ इत्यनुवाकसूत्राध्यायः समाप्तः ॥ ॥ ॥ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ मंडलंदाक्षिणमाक्षिहृदयंचाधिष्ठितंयेनशुक्लानियजूꣳषिभगवान्याज्ञवल्क्योयतः प्रापतंविवस्वंतंत्रयीमयमर्चिष्मंतमभिध्यायमाध्यंदिनीयेवाजसनेयके यजुर्वेदाम्नायेसर्वे सखिलेसशुक्रियऋषिदैवतच्छंदाꣳस्यनुक्रमिष्यामोयजुषामनियताक्षरत्वादेकेषां छंदोनविद्यते द्रष्टारऋषयःस्मर्तारः परमेष्ठ्यादयोदेवतामंत्रांतर्भूता

ग्न्यादिकाहविर्भाजःस्तुतिभाजोवानःशाखोखाशम्योपवेशकपालेध्मोलूखलादयश्चप्रतिमाभूताश्छंदांसिगायत्र्यादीन्येतान्यविदित्वायोधीतेनुब्रूतेजपतिजुहोतियजतेयाजयतेतस्य ब्रह्मनिर्वीर्यं यातयामंभवत्यथांतराश्वगर्त्तंवापद्यते स्थाणुंवर्छतिप्रमीयतेवापापीयान्भवत्यथविज्ञायैतानियोधीतेतस्यवीर्यवदथयोर्थवित्तस्यवीर्यवत्तरं भवतिजपित्वाहुत्वेष्ट्वातत्फलेनयुज्यते ॥ १ ॥ इषेत्वादिखंब्रह्मांतंविवस्वानपश्यततः प्रतिकर्मविभागेनब्राह्मणानुसारेणऋषयोवेदितव्याःपरमेष्ठीप्राजापत्योदर्शपूर्णमासमंत्राणामृषिर्देवावाप्राजापत्याइषेत्वाशाखानु-

ष्टुब्विनियोगः कल्पकारोक्तएवमूर्ज्जैंत्वावायवोवायव्यंदेवोवऐंद्रंयज
मानस्यशाखावसोर्वायव्यंद्यौर्मातारिश्वनउखावसोर्वायव्यंदेवस्त्वाप
यःकामधुक्षप्रश्नःसाविश्वायुस्त्रीणिगव्यानींद्रस्यैंद्रंविष्णोपयः ॥ २ ॥
योअग्नइद्दमाग्नेये ॥ कस्त्वाप्राजापत्यंकर्मणेस्त्रुक्शूर्पंप्रत्युष्टंद्धेराक्षसे
उरुब्रह्मरक्षोघ्नठंसर्वत्रधूरसिधूर्दैवानां विष्णुस्त्वानऽउरुहविष्याऽअप
हतठंरक्षोयच्छंताठंहविष्यादेवस्यत्वासावित्रठंसर्वत्राग्नयेलिंगोक्तेभू
तायत्वाहविःस्वःसूर्यौंद्दठंहंतांगृहाःपृथिव्यास्त्वाहव्यंपावित्रेलिंगोक्त
ठंसावितुर्दैवीः ॥ प्रोक्षिताआपान्यग्नयेलिंगोक्तेदैव्यायपात्राणि ॥ ३ ॥

शर्मास्यदित्याः कृष्णाजिनमवधूतꣳराक्षसमद्रिर्ग्रावोलूखलेअग्नेर्हविर्बृहत्सइमम्मौसलेहविष्कृदाधिदैवतंवागधियज्ञंपत्नीकुक्कुटोवाग्वर्षवृद्धꣳशूर्पंप्रतित्वाहविःपरापूतमपहतꣳराक्षसेवायुर्वोदेवोवस्तंडुलाधृष्टिरूपवेषोपाग्नआदेवजयमाग्नेयेध्रुवमसिषण्णां कपालान्यग्नेब्रह्माग्नेयंधिषणासिदार्षदंदिवःशम्याधिषणौपलंधान्यमसिषण्णाꣳहविर्मंहीनामाज्यम् ॥ ४ ॥ संव्वपामिहविःसमाप आपंजनयत्त्यैत्वेदꣳहविरिषेत्वाज्यꣳधर्मोंसिषण्णांपुरोडाशस्त्रितायत्रयाणांत्रितोद्धितएकतःक्रमेणाददइंद्रस्यस्फ्यः पृथिविवेदिर्व्रजंपुरीषंवर्षतुवेदिर्बंधानसावित्रम

पाररुमररोआसुरेंद्रप्सरस्तेवेदिर्गायत्रेणत्रीणि वैष्णवानिसूक्ष्मात्रया
णांवेदिः पुराघशर्ठंसांपङ्क्त्यच्चांद्रमसीत्रिष्टुभंप्रोक्षणीः प्रैषोद्विषतःआ
भिचारिकमनिशितःस्रुवोनिशितास्रुगादित्यैविष्णोर्यौक्रमूर्जें त्रयाणा
माज्यठंसवितुरापंतेजोसिधामाज्यम् ॥ ५ ॥ कृष्णोसीध्मोवेदिर्बर्हि
र्लिंगोक्ते ॥ आदित्याआपंविष्णोःप्रास्तरमूर्णम्रदसंवेदिर्भुवपतयेत्री
ण्याग्नेयानिगन्धर्वस्त्रयाणांपरिधयोवीतिहोत्रंविश्वावसुराग्नेयी गायत्री
ठंसमिदाग्नेयठंसूर्यस्त्वालिंगोक्तठंसवितुर्विधृती ऊर्णं म्रदसमात्वा
प्रास्तरंघृताच्यासित्रयाणांजुहूपभृद्ध्रुवाःक्रमेणाग्नेयेणहविर्ध्रुवा असद

स्पाहि मांवैष्णवे अग्नेवाजजिदाग्नेयं नमोदैवꣳस्वधापित्र्यꣳसूयमेसु
चावंघ्रिणावैष्णवं वसुमतीमाग्नेयमितऐंद्रꣳसंज्योतिषाज्यंमयीदमा
शीःप्रतिग्रहणमुपहूताद्यावापृथिव्यम् ॥६॥ ब्रह्मत्वंप्रतिष्ठांतम् ॥ बृह
स्पतिरांगिरसोपश्यदग्रेष्ठाप्राशित्रमेतंतेवैश्वदेवमेषातेनुष्टुबाग्नेय्यग्ने
वाजजिदाग्नेयमग्नीषोमयोश्चत्वारिलिंगोक्तानिवसुभ्यस्त्रयाणांपरिध
यःसंजानाथाव्यंतुप्रास्तरेमरुतांकपिर्बृहतींप्रास्तरीमंत्यः पाद आग्ने
योयंपरिधिंदेवल आग्नेयींत्रिष्टुभंविराड्रूपांचयजुरंतामग्नेःप्रियंयजुः
सर्वꣳस्त्रवभागाःसोमसुक्ष्मोवैश्वदेवींत्रिष्टुभंयजुरंताꣳस्वाहावाज्यजुघृं

ताचीस्रुचौयज्ञनमः शूर्पंयवमान्कृपिरुद्धालवाँधानांतवाँनितिपंचार्षं
योयज्ञोदेवताग्नेदब्धायोगार्हपत्योग्नये दक्षिणाग्निः सरस्वत्यैलिँङ्गोक्तं
वेदोसिवेदोदेवामनसस्पतिर्वातदेवत्यां विराजꣳसंबर्हिर्लिँगोक्तात्रिष्ट
ब्विराड्रूपाकस्त्वाप्राजापत्यꣳरक्षसार्ꣳराक्षसम् ॥ ७ ॥ अथयाजमा
नꣳसंवर्च्चसात्वाष्ट्रीत्रिष्टुब्दिविविष्णुस्त्रीणि वैष्णवान्यस्माद्भागोस्यैभू
मिरगन्मदैवꣳसंज्योतिषाहवनीयःस्वयंभूःसूर्यस्यसौरेअग्नेगृहपतेगा
र्हपत्यः सूर्य्यस्यसौरमग्नइदमाग्नये ॥ ८ ॥ पितृयज्ञःप्रजापतेरार्षम
ग्नयेसोमायद्धदैवेस्वाहाकारश्रुतेरपहता असुरायेरूपाणिकव्यवाहनो

ग्निस्त्रिष्टुबत्रामीमदंतपित्र्यैनमोवः षड्लिंगोक्तानिपरेपित्र्येआधत्त
पित्र्यागायत्र्यूर्जमापिविराट्॥९॥अग्न्याधेयंप्रजापतेरार्षम् ॥ देवाना
मग्नेर्गंधर्वाणांवासमिधाग्नेठ्यश्चतस्रोगायत्र्यः समिधाविरूपआंगि
रसः सुसमिद्धायवसुश्रुतस्तंत्वाभरद्वाजोभूर्भुवः स्वस्तिस्रोमहाव्या
हृतयोग्निवायुसूर्यदेवत्याः क्रमेणद्यौरिवयजमानाशीर्लिंगोक्तदेवता
यंगौः सार्पराज्ञ्यस्तृचोगायत्र्योग्निःपरावररूपेणदेवता ॥ १० ॥
अग्निहोत्रंप्रजापतेरार्षमाग्निर्ज्योतिः ॥ सप्तलिंगोक्तदेवतागायत्र्यआ
द्याः पंचैकपदाअग्निर्वर्च्चोद्धेतक्षापश्यत्परांजीवलश्चैलकिः ॥ ११ ॥

यजमानाग्न्युपस्थानंबृहद्देवानामार्षम् ॥ उपप्रयंतइत्यनुवाकआद्ये द्वेआग्नेय्यौगायत्र्यावुपवत्यागोतमाराहूगणोमूर्द्धन्वत्याविरूपउभा वांभरद्वाजऐंद्राग्नींत्रिष्टुभंयंतेदेवश्रवादेववातश्च भारतावाग्नेयीमनुष्टुभमयमिह वामदेवोजगतीमस्यप्रत्नामवत्सारोगव्यांवाग्नेयींवापयांदेवत्यांवागायत्रीं तनूपाआग्नेयानींधानाआग्नेयींमहापंक्तिस्त्र्यवसाना ॥ १२ ॥ चित्रावसोरात्रिदेवत्यमृषयोपश्यन्तसंत्वमाग्नेयमंधस्थरेवतीः सꣳहितेतित्रीणिगव्यान्युपत्वाग्नेयंतृचंगायत्रंमधुछंदावैश्वामित्रोग्नेत्वंचतस्रोद्विपदा आग्नेयीर्बंधुःसुबंधुःश्रुतबंधुर्विप्रबन्धुरे

कैकशइडेकाम्यागव्येसोमानंब्रह्मणस्पत्यंतृचंगायत्रंब्रह्मणस्पतिमैधा
तिथिर्वामहित्रीणाꣳसत्यधृतिवारुणिरादित्यदैवतं तृचंगायत्रंपाथि
स्वस्त्ययनं कदाचनैंद्रींपथ्याबृहतींमधुच्छंदास्तत्सवितुर्विश्वामित्रः
सावित्रींगायत्रींपरितेवामदेवआग्नेयींमानिरुक्तांगायत्रीम् ॥ १३ ॥
क्षुल्लकोपस्थानमासुरेरार्षम् ॥ भूर्भुवःस्वःप्रवत्स्यदुपस्थानमागतोप
स्थानंचादित्यस्यार्षंनर्यंगार्हपत्यः शꣳस्याहवनीयोथर्वंदक्षिणाग्नि
रागन्माहवनीयोनुष्टुब्वयमाग्निन्यैंकुसारिणीबृहतीगार्हपत्योयमाग्निर
न्वाहार्यपचनोनुष्टुब्गृहामात्रिष्टुब्विराड्रूपायेग्मषानुष्टुबुपहूतामहा

पंक्तिस्त्र्यवसानास्तिस्त्रोपिवास्तवीःशंयुर्बार्हस्पत्यः ॥ १४ ॥ चातुर्मा
स्यानिप्रजापतेरार्षम् ॥ प्रघासिनोमारुतीगायत्रीयद्ग्राममारुत्यनुष्टु
बनिरुक्तामोषुणोगस्त्यऐंद्रामारुतीं विराजमकंनानिरक्ताग्नेय्यनुष्टब
वभृथयज्ञदैवतं पूर्णादर्विद्वे और्णवाभऐंद्र्यावनुष्टुभावक्षंद्वेगोतमऐं
द्र्यौपंक्तीमनोनुमानसंतृचंबंधुर्गायत्रंवयर्ठंसौमीं गायत्रीबंधुरेषतेद्वे
रौद्रेअवरुद्रठंरौद्र्यावेकापंक्तिरपराककुब्त्र्यंबकंद्वेअनुष्टुभौपूर्वस्यां
वासिष्ठएतदास्तारपंक्तिस्त्र्यायुषंनारायणउष्णिहंयजमानाशीर्षठंशिवो
नामक्षौरंनिवर्तयामिलिंगोक्तदैवतमाशीःप्रायम् ॥ १५ ॥ अग्नि

ष्टोमःप्रजापतेरार्षम् ॥ एदंद्वे अत्यष्टीत्यवसाने आद्यावर्द्धर्चौदेवयज
नदेवत्याविमाआपओषधेकुशतरुणꣳस्वधिते क्षौरमापोऽअस्मानापं
दीक्षातपसोर्वासोमहीनां नवनीतं वृत्रस्यांजनंचित्पतिर्द्वेप्राजापत्ये
देवोमासावित्रमावोदैव्यनुष्टुबासीस्वाहायज्ञं चतुर्णांयज्ञआकूत्यैच
तुर्णांमौद्गृभ्णानामाग्निरापोदेवीर्लिंगोक्तदेवताविराट् ॥ १६ ॥ विश्वो
देवस्यस्वस्त्यात्रेयः ॥ सावित्रीमनुष्टुभमृक्सामयोःकृष्णाजिनेश
र्मासिकृष्णाजिनमूर्गस्यां गिरोभिर्दृष्टंमेखलꣳसोमस्य नीविर्विष्णोर्वा
सइंद्रस्य सुसस्याःकृष्णाविषाणोच्छ्रयस्वदंडोव्रतं यज्ञोदैवीर्धीयैदेवा

वाक्प्राणोदानौचक्षुःश्रोत्रमध्यात्ममग्निर्मित्रावरुणावादित्योविश्वेदे
वाअधिदैवतꣳश्वात्राअपोजगतीयंतेलोष्टमपोमूत्रंपृथिव्या लोष्टमग्ने
त्वमाग्नेय्यनुष्टुप्पुनर्मनआग्नेयंत्वमग्नेवत्सआग्नेयीं गायत्रीꣳरास्वेय
त्सौम्यमेषातेहिरण्याज्यदैवतंजूरसिवाग्दैवतꣳशुक्रमासिहिरण्यंचिद
सिगौःसोमक्रयणीवाग्रूपाध्यारोपकल्पनया ॥ १७ ॥ वस्व्यस्यनुष्टुप्
बृहतीवासोमक्रयण्यास्तुतिरदित्याआज्यमस्मेषण्णां लिंगोक्तादेव
ताःसमख्येपत्न्याशीरास्तापंक्तिरेषतेलिंगोक्तदेवतमास्माकोसिसौ
म्यमभित्यꣳसावित्र्यष्टिःप्रजाभ्यस्त्वाप्रजास्त्वाशुक्रंत्वासौम्यानिस

ग्मेस्मेलिंगोक्तेतपसोद्वैंजाद्वैंसोमोमित्रोनइंद्रस्यसौम्येस्वानादीनि धिष्ण्यनामानिपरिमाग्नेयीपुरस्ताद्बृहतीप्रतिपन्थामनुष्टुप्पथिदेवत्या दित्याःकृष्णाजिनमादित्यैसौम्यमस्तभ्नात्रिष्टुभौ वारुण्यौ सूर्यस्या नुष्टुप्कृष्णाजिनमुस्रावूर्ध्वंबृहत्यानडुहीभद्रोमेसौम्यनमोमित्रस्या भितपनःसूर्यःसौरींजगतींवरुणस्यपंचवारुणानियातेसौमींत्रिष्टुभंगौ तमः ॥ १८ ॥ अग्नेस्तनुरसिपंचवैष्णवान्यग्नेःशकलंवृषणादर्भंतरुणैकेउर्वंश्यसित्रयाणांलिंगोक्तादेवतागायत्रेणत्रीण्याग्नेयानिभवतंनः पंक्तीरग्नावग्निर्विराडेतयोर्निर्मंथ्याहवनीयावग्नीदेवतेआपतयेवायव्य

मनाधृष्टमाज्यमग्नेव्रतपाआग्नेयमꣳशूरꣳशुःप्रकृतिश्चतुरवसानासौ
म्यंत्योर्द्धंचौलिंगोक्तदैवतोयातेत्रीण्याग्नेयानितप्तायनीचत्वारिपार्थि
वानिविदेदाग्नेयमग्नेअंगिरोयोस्यामनुत्वालिंगोक्तानिसिꣳह्यासित्रया
णांवेदिरिंद्रघोषश्चतुर्णामुत्तरवेदिरिदमहमापꣳ सिꣳह्यासि पंचानां
वाग्भूतेभ्यःस्रुग्ध्रुवोसिपरिधयस्त्रयाणामग्नेःसंभारागुल्गुल्वादयः ॥
॥ १९ ॥ युजतेश्यावाश्वः ॥ सावित्रींजगतीमिदंविष्णुर्मेधातिथिर्वै
ष्णवींगायत्रींमिरावतीवासिष्ठास्त्रिष्टुभंदेवश्रुतावक्षधुरौ प्राचीस्वंगोष्ठम
न्त्रहविर्द्धानेविष्णोर्नुतिस्रोवैष्णव्यास्त्रिष्टुभआद्येद्वेयजुरंतेविष्णोर्नुप्रत

दीर्घतमाऔतथ्यो विष्णोरराटंपंचवैष्णवान्याददेभ्रिरिदमहꣳरक्षो
घ्नंबृहन्नौपर्वाणीदमहंपंचालिंगोक्तानिस्वराडस्यौपर्वाणिचत्वारिरक्षोह
णोवःसप्तवैष्णवानियवोसियवोदिवेत्वौदुंबरीशुधंतांपित्र्येउद्दिवंपंचा
नामौदुंबरिघृतेनद्यावापृथिव्यामिंद्रस्यैंद्रंपरित्वामधुच्छंदाअनिरुक्ता
मैंद्रीमनुष्टुभमिंदस्यैंद्राणित्रीणिचतुर्थंवैश्वदेवम् ॥ २० ॥ विभूरस्य
ष्टानांधिष्ण्याअग्नयः ॥ सम्राडाहवनीयःपरिषद्योबाहिष्पवमानदेशो
नभोसिचात्वालोमृष्टोसिशामित्रऋतधामौदुंबरीसमुद्रोसिब्रह्मासन
मजोसिशालाद्वार्यौंहिरसिप्राजहितोवागसिसदऋतस्यद्वार्यैअध्वना

ꣳसूर्योमित्रस्यर्त्विजोग्नयोधिष्ण्याः ॥ २१ ॥ ज्योतिरसिवैश्वदेवम् ॥
त्वꣳसोमक्रतुर्भार्गवःसौमींगायत्रीमनवस्रानांजुषाणो अप्तुर्देवत्यैक
पदाविराड्यजुरंताग्नेनयागस्त्य आग्नेयींत्रिष्टुभमयन्नास्त्रिष्टुब्यजुरंता
ग्नेष्ट्युरुविष्णोवैष्णव्यनुष्टुब्यजुरंतादेवसवितः सावित्रमेतत्त्व ꣳ सौ
म्यꣳस्वाहाग्निर्लिंगोक्तदेवतामग्नेव्रतपाआग्नेयमत्यन्यान्वनस्पतिरोष
धेकुशतरुणꣳस्वधितेपरशुर्द्यांमातस्त्वंवनस्पतिः ॥ २२ ॥ अग्रेणीःश
कलम् ॥ देवस्त्वायूपःसुपिप्पलाभ्यश्ववालंद्यामग्रेणस्पृषोयातेदीर्घंत
मायूपदेवत्यांत्रिष्टुभंब्रह्मवनिब्रह्मदृ ꣳ ह्यूपदेवत्येविष्णोःकर्माणिद्व

मेधातिथिर्वैष्णव्यौगायत्र्यौपरिवीर्यूपोदिवस्वरुरेषतेयूपउपावीस्तृण
मुपदेवांल्लिंगोक्तमृतस्यत्वापशुरग्नीषोमाभ्यांलिंगोक्तमद्भ्योपांपशुरापो
देवीरापꣳसंतेपशुर्घृतेनस्वरुशासौरेवतीवाग्वर्षौतृणꣳस्वाहा दैवे ॥
॥ २३ ॥ माहिर्भूरज्जुर्नमस्तेयज्ञोदेवीरापोर्द्धमापमर्द्धमाशीर्वाचंतेमन
स्तेपशुः शंलिंगोक्तमोषधेतृणꣳस्वधितेसीरक्षसांलिंगोक्तंनिरस्तमिद
महꣳरक्षोहणीघृतेनद्यावापृथिव्यंवायोवायव्यमाग्निराज्यस्याग्नेयꣳ
स्वाहा कृतेवपाश्रपण्याविदमाप आपीमहापंक्तिस्त्र्यवसानापावमान
श्वांत्यःपादःसंतेहृदयꣳरेडासिवसाप्रयुतंलिंगोक्तंघृतंवैश्वदेवंदिशःपंच

दिङ्यान्यैंद्रः प्राणः पश्वंगः प्राणदानंलिंगोक्तंदेवत्वाष्ट्रीत्रिष्टुप् ॥ २४ ॥
समुद्रंलिंगोक्तानिद्वादश ॥ दिवंतेस्वरुर्मापोहृद्द्यशूलंधाम्नोधाम्नोवा
रुणंयदाहुर्वारुणीगायत्र्यनवसानासुमित्रियानआपठं हविष्मती
र्लिंगोक्तदेवतानुष्टुबग्नेर्वैश्वत्वार्यांपात्न्यमूरापागायत्रींमेधातिथिहृदेत्वा
सौम्यनुष्टुप्सोमराजन्त्सौम्येशृणोतुलिंगोक्तदेवतात्रिष्टुब्देवीरापऽआ
पीपंक्तिःकार्षिराज्यमनुष्टुप्समुद्रस्यसमापआपेठ्यमग्नेमधुच्छंदाआग्ने
यींगायत्रीमादद्देग्रावानिग्राभ्याआपीमिंद्रायत्वापंचसौम्यानियत्तेसौ
मीविपरीताबृहतीश्वात्राःपथ्याबृहतीमाभेःसौम्यमर्द्धंद्यावापृथिव्यम

छँप्रागपाकसौम्युषिणक्त्वमंगगोतमऐंद्रींपथ्याबृहतीम्॥२५॥वाचस्पतयेप्राणदेवत्याविराट् ॥ मधुमतीर्लिंगोक्तं यत्तेसौम्यꣳस्वाहोरुयजुषीर्लिंगोक्तेस्वांकृतोस्युपाꣳशुर्देवेभ्यस्त्वादेवंदेवाꣳशोर्लिंगोक्तमाभिचारिकं प्राणायाग्रहोव्यानायउपाꣳशुसवनउपयामगृहीतोस्यंतरैंद्रमंतस्तेमघवदेवत्यात्रिष्टुबुदानायगृहआवायोवासिष्ठोवायव्यांत्रिष्टुभमिंद्रवायूमधुच्छंदाऐंद्रवायवींगायत्रींमयंवांगृत्समदो मैत्रावारुणीꣳरायावयंत्रसदस्युस्त्रिष्टुभंयावांमेधातिथिराश्विनींगायत्रींतंप्रत्नथावत्सारःकाश्यपोवैश्वदेवींजगतीमच्छिन्नस्य सौम्यꣳसाप्रथमैंद्रीत्रिष्टुप्तृपं

त्वयाऽग्नीलिंगोक्ते ॥२६॥ अयंवेनोवेनस्यात्रिष्टुप्सोमस्तुतिराधिदैवत
मधियज्ञंचमनोनात्रिष्टुप्सोमस्तुतिराधियज्ञानुवादिन्यपमृष्टःशंडोपमृ
ष्टोमर्कआभिचारिकेदेवास्त्वाशुक्रामंथिनावनाधृष्टाऽसिदक्षिणोत्तरवेदि
श्रोण्यौसुवीरःसुप्रजाःशुक्रामंथिनौनिरस्तोद्वेआभिचारिकेशुक्रस्यमं
थिनःशकलंयेदेवासःपरुच्छेपोवैश्वदेवींत्रिष्टुभमाग्रयणोसिलिंगोक्तदै
वतम् ॥२७॥ सोमःपवतेवैश्वदेवामिंद्रायत्वापंचलिंगोक्तामूर्द्धानंभर
द्वाजोवैश्वानरींत्रिष्टुभंध्रुवोसिध्रुवोध्रुवंध्रुवेणबृहतीपूर्वार्द्धंचाध्रौवउत्तर
ऐंद्रोयस्तेदेवश्रवाःसौमींत्रिष्टुभंयजुरंतांदेवानांचात्वालदैवतंप्राणाय

मोलिंगोक्तदेवतान्यैकादशकौसिप्राजापत्योष्णिग्वर्द्धमानानामथवेत्वा
लिंगोक्तदेवतानित्रयोदश ॥ २८ ॥ इंद्राग्नीविश्वामित्रऐंद्राग्नींगायत्री
माद्यन्त्रिशोकआग्नैंद्रीमोमासोमधुच्छंदावैश्वदेवींविश्वेदेवासोगृत्समद
इंद्रमरुत्वश्वतस्त्रोविश्वामित्रऐन्द्रामारुतीस्त्रिष्टुभोमरुतांत्वायजुर्मरु
त्वतीयंमहाम् ॥ इंद्रोभरद्वाजोमाहेंद्रीत्रिष्टुभंयओजसावत्सोगायत्री
मुदुत्यंप्रस्कण्वःसौरींगायत्रींचित्रंकुत्सआंगिरसस्त्रिष्टुभंऽरूपेणवोद
क्षिणाश्चतुर्णांब्राह्मणमद्यलिंगोक्तदेवतान्यष्टौ ॥ २९ ॥ विष्णोर्वैष्णवं
कदाचनादित्यदेवत्येबृहत्यौयज्ञोदेवानांकुत्सस्त्रिष्टुभंविवस्वन्यजुः

श्रदस्मैजगत्याशीर्वांममद्यभरद्वाजोबार्हस्पत्यःसावित्रींत्रिष्टुभठंसा
वित्रोसिसावित्र ठंसुशर्मासिवैश्वदेवंबृहस्पतिसुतस्यलिंगोक्तमहंप्रजा
पतिरूपेणाऽऽत्मादेवतात्रिष्टुबग्ना ३ इपत्नीवन्नाग्नेयंप्रजापतिः ॥ प्राजा
पत्यठंहरिरस्पृकसामेहर्यौयस्तेलिंगोक्तेदेवकृत्तस्याऽऽग्नेयानिषट्३०॥
समिन्द्रात्रिवैश्वदेवींत्रिष्टुभंधातालिंगोक्तबहुदेवत्यासुगावोदेवीषाँः२ ॥
आवहोवयमाग्नेय्यौयज्ञयज्ञमेषतेलिंगोक्तेयजुषीउरुठंहिशूनःशेपोवा
रुणींत्रिष्टुभंनमोवारुणमग्नेरनीकमाग्नेयीत्रिष्टुप्समुद्रेतेसौमीविराड्
देवीरापःपंक्तिबृहतीवापूर्वार्द्धर्चआपउत्तरःसौम्योदेवानामाग्नेयमेजतु

त्र्यवसानामहापंक्तिर्यस्यैतेवशापुरुदस्मोगभौंमरुतोयस्यगोतमोमारुतींगायत्रींमहीद्यौमैंधातिथिर्द्यावापृथिव्यामित्यग्निष्टोमः ॥ ३१ ॥

अथषोडश्यातिष्ठगोतमऐंद्रीमनुष्टुभंयुक्ष्वाहिमधुच्छंदाइंद्रमिद्गोतमोयस्मान्नैंद्रीत्रिष्टुप्परब्रह्मरूपेणषोडाशिनस्तुतिरिंद्रश्चैंद्रावारुणीषोडशिदेवत्यावायजुरंताग्नेपवस्ववैखानसआग्नेयींगायत्रीमुत्तिष्ठन्कुरुस्तुतिरैन्द्रीमहश्चंप्रस्कण्वःसौरींतिस्रोपियजुरन्ताउदुत्यंदेवानामार्षमाजिघ्रेडैकौसुरूँविंदुर्गव्येमहापंक्तिप्रस्तारपंक्तीविनःशासोभारद्वाजऐन्द्रीमनुष्टुभंवाचस्पतिंवैश्वकर्मणींत्रिष्टुभंविश्वकर्मन्नैंद्रीवैश्वकर्मण्यग्नयेत्वादे

वार्षाण्यदाभ्यदेवत्यानिव्रेशीनांत्वासौम्यानि ॥ ३२ ॥ सत्रोत्थानं
देवानामार्षमिहरातिः पशुदैवतमुपसृजन्नुष्णिगाग्नेयीसत्रस्यबृहतीयज
मानानामात्मस्तुतिर्युवंतंपरुच्छेपऐंद्रीमत्याष्टिस्त्र्यवसानामाद्योर्द्धर्चऐं
द्रापार्वतः परमेष्ठीनैमित्तिकान्याध्यायाद्वसिष्ठस्यार्षंलिंगोक्तदेवतानि
चतुस्त्रिꣳशद्द्वयोर्वैष्णववारुणीं त्रिष्टुब्देवांदिवमाशीर्लिंगोक्तदेवताश्च
तुस्त्रिꣳशद्धर्मदेवत्यापंक्तिस्त्रिष्टुब्वा यज्ञस्ययज्ञदेवत्यात्रिष्टुबापवस्व
सौमींगायत्रीं नैध्रुविः कश्यपः ॥ ३३॥ अथवाजपेयोबृहस्पतेरार्षम् ॥
इंद्रस्यचदेवसावितः सावित्रीत्रिष्टुब्ध्रुवसदमैंद्राणित्रीण्यपाꣳरसदेव

त्यानुष्टुब्ग्राहालिंगोक्तदेवतानुष्टुप्संपृचौयजुषीन्द्रस्यरथोवाजस्यपा
र्थिव्यतिजगत्यंत्यः पादः सावित्रोप्स्वन्तरश्वदेवत्यानवसानापुरउ
ष्णिक्वातोवातिस्रोश्वस्तुतयउष्णिक् त्रिष्टुब्जगत्योवाजिनोश्वादेव
स्याहंलिंगोक्तानिवाजिनोश्वाएषस्यद्धेदधिक्रावावामदेव्योश्वदेवत्येज
गत्यौशन्नोवासिष्ठोविराजंतेनोनाभानेदिष्ठोजगतींवाजेवाजेवसिष्ठस्त्रि
ष्टुभमामाप्राजापत्यांवाजिनोश्वाः ॥ ३४ ॥ आपयआयुर्यज्ञेनप्राजाप
त्यानिप्रजापतेःस्वमृतायजमानोस्मेदिशोनमःपृथिवीयमासंदीयंता
सुन्वन्वाजस्यप्राजापत्यंतृचंत्रैष्टुभर्ठंसोमंतृचंतापसऽआद्यावैश्वदेव्य

निरुक्तानुष्टुब्द्वितीयालिंगोक्तदेवतातृतीयाऽऽग्नेयीप्रनोलिंगोक्तागायत्रीसरस्वत्यैसुन्वन्नाग्निःसप्तदशालिंगोक्तदेवतानि ॥३५॥ अथराजसूयोवरुणस्यार्षम् ॥ एषतेपार्थिवमाग्निनेत्रेभ्योदेवार्षाण्याध्यायाद्दशाद्यानिदैवान्यग्नेसहस्वदेवश्रवादेववातश्चभारतावाग्नेयीमनुष्टुभमुपाꣳशोस्त्रीणिरक्षोघ्नानिसविताद्वेयजमानः ॥३६॥ आपोदेवाआपीत्रिष्टुप् ॥वृष्णउर्म्मिर्लिंगोक्तानि मधुमतीरनाधृष्टाआपसोमस्यचर्माग्नेयोलिंगोक्तान्यनिभृष्टमापꣳसधमादोवारुणीत्रिष्टुप्क्षत्रस्य चतुर्णांतार्प्यपांड्वाधीवासोष्णीषाणींद्रस्यधनुर्म्मित्रस्यबाहूत्वयायंधनुर्द्दबाषणामिषवआ

वि:प्राजापत्यंपराणिलिंगोक्तानि॥३७॥अवेष्टामृत्युनाशनम् ॥ प्राचीं
पंचानांयजमानःप्रत्यस्तमासुरंमृत्योरोजोसिरुक्मोहिरण्यरूपो मै
त्रावरुणीत्रिष्टुब्यजुरन्तासोमस्यसुन्वन्प्रपर्वतस्यापीत्रिष्टुब्विष्णोस्त्री
णिलिंगोक्तानिसुन्वन्प्रजापतेनप्राजापत्यात्रिष्टुब्यजुर्मध्यायममुष्यजू
रुद्रयद्रौद्रम् ॥ ३८ ॥ इंद्रस्यलिंगोक्तानि ॥ मातेसंवरणःप्राजापत्यऐं
द्रींत्रिष्टुभमग्नयेलिंगोक्तानिपृथिविमातभूमिर्हꣳसोवामदेवःसौरीꣳसप्र
पंचपरब्रह्माभिधायिनीमतिजगतीमियच्छतमानावूर्गासिशाखेन्द्रस्य
बाहूस्योनास्यासंदीक्षत्रस्याधीवासꣳस्योनाꣳसुन्वन्निषसादशुनःशेपो

वारुणींगायत्रीमभिभूरस्यक्षायजमानोवाब्रह्मँस्त्वमामंत्रणानिपंचलिंगोक्तानींद्रस्यस्फ्योऽग्निःपृथुराग्नेयꣳस्वाहाकृताअक्षाःसवित्रालिंगोक्तदैवतम्॥३९॥अथचरकसौत्रामण्यश्विनोरार्षं॥ अश्विभ्यांत्रीणिलिंगोक्तानिवायुःसौमीगायत्रीकुवितृच॰सुकीर्तिःकाक्षीवतआद्यासौम्यनिरुक्तात्रिष्टुब्युवमनुष्टुप्पुत्रामिवात्रिष्टुबश्विसरस्वतींद्रदेवत्येअश्विसरस्वतीन्द्रदेवत्ये ॥४०॥ इतिसर्वानुक्रमणिकायांप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

अथाग्निंप्रजापतिरपश्यत् ॥ साध्यावापश्यन्त्सोऽग्निःपंचचितिकः प्रथमाचितिः प्रजापतेर्द्वितीयादेवानांतृतीयेंद्राग्न्योर्विश्वकर्मणश्चतुर्थ्यृ

षीणां पंचमीपरमेष्ठिनोऽथ प्रतिकर्मंदर्शिनांयुञ्जानोष्टौसावित्राणिसवितापश्यदाद्यातृतीयाचानुष्टुप्चतुर्थीषष्ठ्यौजगत्यौद्वितीयागायत्री पंचमीत्रिष्टुबिमंनोयजुरंतागायत्र्यनवसानाददेभ्रिर्हस्तेनुष्टुब्यजुरंता ॥ १ ॥ प्रतूर्तंनाभानेदिष्ठः ॥ आश्वीमास्तारपंक्तिर्युंजाथांकुश्रिगार्दंभींगायत्रींयोगेयोगेशुनःशेपआर्जीप्रतूर्वंस्त्रिष्टुब्विराड्रूपायजुर्गर्भारुयजुःपृथिव्यास्त्रीण्याग्नेयान्यन्वग्निराग्नेयींत्रिष्टुभंपुरोधसआगत्यमयोभुवआश्वीमनुष्टुभमाक्रम्याऽनुष्टुब्द्यौस्तेबृहत्युत्क्रामविराडुदक्रमीत्रिष्टुबात्वाद्धेगृत्समदआग्नेय्यौपरिसोमकोगायत्रीं परित्वापायुरनुष्टुभं

स.नु. त्वमग्नेगृत्समदोजगतीम् ॥ २ ॥ पृथिव्याआग्नेयम् ॥ अपांपुष्करपर्णं
॥४४॥ ꣳस्वराट्पंक्तिःशर्मद्वेअनुष्टुभौकृष्णाजिनपुष्करपर्णैंपुरीष्योग्निस्त्वामग्ने
तृचंभारद्वाजआग्नेयंगायत्र्ꣳसीदहोतर्दैंवश्रवादेववातश्च त्रिष्टुभंनिहो
तागृत्समदःसꣳसीदस्वप्रस्कण्वोबृहतीम् ॥ ३ ॥ अपोदेवीः ॥ सिंधु
द्वीपआपीन्यंकुसारिणीꣳसंतेत्रिष्टुप्पार्थिवोद्धौंवायव्योर्द्धःसुजातोनु
ष्टुबाग्नेय्युदुतिष्ठविश्वमनाःपथ्याबृहतीमूर्द्धःकण्वउपरिष्टाद्बृहतीꣳस
सू.अ. जातस्त्रितास्त्रिष्टुभꣳस्थिरोरासभेय्यनुष्टुबुषिणग्वाशिवोभवाजीपथ्याबृ
२ हतीप्रैतुलिंगोक्तमहापंक्तिरूयवसानाग्नेगायत्र्येकपदाग्नेय्यतमग्निमाग्ने

ये ओषधयस्त्रिष्टुबनुष्टुभावोषाधिदेवत्ये व्यस्यन्नाग्नेयोर्द्धचौंविपाजसोत्कीलः कात्यआग्नेयींत्रिष्टुभम् ॥ ४ ॥ आपोह्यापꣳसिंधुद्विपस्तृचंगायत्रंमित्रउपरिष्टाद्बृहतीमैत्रीरुद्रा अनुष्टुब्रौद्रीसꣳसृष्टां द्वेसिनीवालीदेवत्येउखामादित्यामखस्यमृत्पिंडोवसवस्त्वालिंगोक्तानिसर्वत्रादित्यैरास्नादितिरौषंकृत्वायादित्योष्णिगदितिरावटंदेवानांपंचौखानि मित्रस्यविश्वामित्रोमैत्रींगायत्रींदेवस्त्वासावित्रीबृहत्युत्थायपूर्वार्द्धर्चंऔषउत्तरोमैत्रः ॥ ५ ॥ आकूतिंलिंगोक्तान्यौद्ग्रभणानि ॥ मास्वौख्यौगायत्रीत्रिष्टुभावग्निश्चपादाआग्नेयोर्द्धंनः सोमाहुतिराग्नेयींगा

यत्रीं परस्याविरूपऽआंगिरसःपरमस्याऽआरुणिरनुष्टुभंयदग्नेद्धेजम
दग्निरहरहर्नाभानेदिष्ठस्त्रिष्टुभौयाःसेनाअनुष्टुभःसर्वाआग्नेय्यौंत्योप
परिष्टाद्बृहती ॥ ६ ॥ इशानोवत्सप्री ॥ त्रिष्टुभꣳरौक्मीनक्तोषासाकु
त्सऽआग्नेयींविश्वाइयावाश्वःसावित्रींजगतीꣳसुपर्णःकृतिश्चतुरवसा
नागारुत्मी विषघ्नी विष्णोर्लिंगोक्तन्यक्रंदद्धत्सप्रीराग्नेयींत्रिष्टुभमग्न
ऊर्ध्वंबृहत्यग्नेमहाबृहतीपुनर्गायत्र्यावात्वाध्रुवोनुष्टुभमुदुत्तमꣳशुनःशे
पोवारुणींत्रिष्टुभमग्नेत्रितआग्नेयीꣳहꣳसउक्ताजगतीहयजुरन्तांतेबृह
द्यजुः सीदत्वमाग्नेयीत्रिष्टुभंतरग्नेनुष्टुभौ ॥ ७ ॥ दिवस्पर्याग्नेयंत्रैष्टुभ

म् ॥ द्वादशर्चंवत्सप्रीर्भालंदनः समिधाग्निंविरूपाक्षआंगिरसआग्नेयं
गायत्रमुदुत्वातापसोनुष्टुभं प्रेदनुष्टुप्प्रप्रायमाग्नेयींवासिष्ठस्यास्त्रिष्टुभ
मापोदेवीराप्यप्स्वग्नेविरूपऽआग्नेयींगायत्रीगर्भोअसितिस्त्रोनुष्टुभो
बोधामेदीर्घतमास्त्रिष्टुभꣳसबोधिसोमाहुतिराग्नेयींयजुरंतांगायत्रींय
जुꣳवैँश्वकर्म्मणंपुनस्त्वात्रिष्टुबाग्नेयी ॥८॥ अपेतलिंगोक्तम्बहुदेवत्या॥
संज्ञानमृषदेवत्यमग्नेः सिकताश्चितःपरिश्रितायꣳसः पंचर्च्चमाग्नेयंत्रै
ष्टुभंविश्वामित्रश्चतुर्थ्यनुष्टुबयंतेनुष्टुप्त्विदैष्टकेलोकं लिंगोक्तानुष्टुप्ता
अस्यापींद्रियमेधऐंद्रइंद्रंजेतामाधुच्छंदसऐंद्रीꣳसमितञ्चतस्त्रोद्व्याग्नि

देवत्याउष्णिगुपरिष्टाद्बृहत्युष्णिक्पंक्तयोमातेवोखास्तुतिस्त्रिष्टुप् ॥
॥ ९ ॥ असुन्वंतंनैर्ऋतंतृचंत्रैष्टुभम् ॥ यंतेयजमान देवत्यानमो
विराड्धृतिदेवत्येकपदानिवेशनआग्नेयींत्रिष्टुभंविश्वावसुर्देवगंधर्वःसीरा
द्वेसीरदेवत्येबुधः सौम्योगायत्रीत्रिष्टुभौशुनंचतस्रः सीतादेवत्याःकु
मारहारितोद्वेत्रिष्टुभौतृतीयापंक्तिश्चतुर्थ्यनुष्टुब्विमुच्यध्वमानडुहीगा
यत्रीसजूर्लिंगोक्तदेवतम् ॥ १० ॥ याऽओषधीःसप्तविꣳशतिरनुष्टुभ
ऽओषधिस्तुतिमाथर्वणोभिषङ्मुंचतुबंधुर्द्वादशानारभ्याधीतामामा
हिरण्यगर्भःकार्यीत्रिष्टुभमभ्यावर्तस्वोष्णिगाग्नेय्यग्नेयद्गायत्रीयंत्रिष्टु

वग्नेतवपावकोग्निराग्नेयꣳषडृचंप्रथमेविष्टारपंक्तीतिस्त्रः सतोबृहत्यपरिष्टाज्ज्योतिःषष्ठ्याप्यायस्वगोतमः सौम्योगायत्रीत्रिष्टुबुष्णिहआतेवत्सारस्तुभ्यंताद्वेविरूपस्तिस्त्रोगायत्र्यआग्नेय्यौ ॥ ११ ॥ मयिककुबाग्नेयी ॥ ब्रह्मादित्यदेवत्यात्रिष्टुब्भरण्यगर्भोहिरण्यगर्भः कार्यीत्रिष्टुभंद्रप्सोदेवश्रवाआदित्योनमोस्तुसार्प्यंतृचमानुष्टुभंकृणुष्वपंचप्रतिसराराक्षोघ्नादेवानामार्षꣳसर्व्वास्त्रिष्टुभ आग्नेयीर्वामदेवश्चापस्यदग्नेष्ट्वायजुराग्नेयामिंद्रस्यैंद्रंभुवास्त्रिंशिराआग्नेयीत्रिष्टुभम् ॥ ॥ १२ ॥ ध्रुवास्यूर्ध्वंबृहती ॥ प्रजापतिरनुष्टुब्भूरासिप्रस्तारपं

क्तिरसार्ठऽस्वयमातृणादेवताविश्वस्माइत्येतस्यचयजुषःकाण्डात्का
ण्डादानुष्टुभंद्व्यृचमग्निनादृष्टंकादैवतंयास्तआग्नेयंद्व्यचमानुष्टुभमिं
द्राग्निभ्यांदृष्टंविराडयंलोकः स्वराडसौलोकःप्रजापतिष्ठाविश्वज्योति
षंमधुश्चतुर्दैवतमषाढासिसवितापश्यद्देवावापश्यंनिष्टकादैवतम् ॥
॥१३॥ मधुव्वातावैश्वदेवंतृचंगायत्रंगोतमोपांगंभन्पंक्तिस्त्रीन्त्समुद्रां
स्त्रिष्टुप्कौम्र्यंद्व्यृचंध्रुवासित्रिष्टुबिषेबृहत्यौरवंद्व्यृचमग्नेयुक्ष्वाग्नेयंद्व्यृ
चंगायत्रमाद्यायांभरद्वाजोद्वितीयस्यांविरूपःसम्यक्त्रिष्टुब्लिंगोक्तदे
वतचैंत्वाबृहत्याग्निर्ज्योतिषोष्णिगादित्यंगर्भंपंचर्चमाग्नेयंत्रैष्टुभमिमं

मापंचर्च्चमाग्नेयंत्रैष्टुभमेवद्वेद्वेचांतेयजुषीत्वंयविष्ठोशनाःकाव्यआग्नेयीमनिरुक्तांगायत्रीमपांत्वाविꣳशतिरैष्टकान्ययंपुरःपंचाशत्प्राणभृद्देवत्यानिलोकंताइंद्रांतिस्रःप्रतीकोक्ताएवꣳसर्वत्र ॥ १४ ॥ अथद्वितीयाचितिः ॥ ध्रुवाक्षितिःपंचाश्विन्यस्तासांप्रथमाविराट्तस्त्रस्त्रिष्टुभोयजुरंताःशुक्रश्चर्तव्यꣳसजूः पंचविश्वेषांदेवानामार्षं ताएवदेवताःप्राणंमेपंचवायव्यान्यपःपंचापानिमूर्द्धावयएकोनविꣳशतिर्लिंगोक्तदेवतानि ॥ १५॥ अथतृतीयैंद्राग्नीअनुष्टुप् ॥ पूर्वार्द्धर्च्चमैंद्राग्नउत्तरःस्वयमातृणादेवतोविश्वकर्मावायव्यꣳराज्ञ्यसिपंचदिग्देवत्यानि विश्वकर्मावा

यव्यंनभश्चेषश्चर्तव्येआयुर्मेदशालिंगोक्तदेवतानिमाच्छंदश्च षट्त्रिꣳ
शन्मूर्द्धानुष्टुब्व्यंत्रीपरोष्णिक्चतुर्दशयजूꣳषिप्राणदेवत्यानि ॥ १६ ॥
अथचतुर्थ्यांशुरष्टादशाग्नेर्दशैकयासप्तदशसर्वाणिलिंगोक्तदेवतानिस
हश्चर्तव्यम् ॥ १७ ॥ अथपंचम्यग्नेजातानाग्नेय्यौत्रिष्टुभौषोडशीचतु
श्चत्वारिꣳ शोलिंगोक्तेअग्नेस्त्रिष्टुबेवश्चत्वारिꣳ शद्रास्मिनैकान्नात्रिꣳ
शद्राड्यासिपंचायंपुरःपंचैतानिसर्वाणिलिंगोक्तदेवतानि ॥१८॥ अग्नि
मूर्द्धाग्नेयोनुवाकः ॥ प्रथमस्त्यृचोगायत्रोद्वितीयस्त्रैष्टुभौभुवस्तृतीयो
जागतोऽयमिहचतुर्थआनुष्टुभःसखायःसंपंचमःप्रगाथ एनावस्तत्रपू

वांबृहतीसतोबृहत्युत्तराताभ्यांतिस्रोबृहत्यःसंपादिताःषष्ठऔष्णिहो
ग्नेवाजस्यगोतमःसप्तमःपुनः ककुभःप्रगाथोभद्रोनस्तत्रपूर्वाककुप्स
तोबृहत्युत्तराताभ्यांतिस्रःककुभः संपादिताअष्टमः पांक्तोग्निंतंपदपां
क्तोनवमोग्नेतमाग्निꣳहोतारमातिच्छंदास्त्र्यवसानाग्नेत्वंद्वैपदस्तृचः१९।
अयमग्निर्विरूपोबोधिबुधगविष्ठिरोजनस्यसुतंभरःसखायइषः सꣳ
समित्संवननस्त्वांप्रस्कण्वएनावोवसिष्ठोग्नेवाजस्यगोतमो भद्रोनः
सौभरिरग्निंतंकुमारत्रृषौयेनाष्टावाग्नेय्यः षट्त्रिष्टुभोद्वेअनुष्टुभौतपश्व
तंव्यंपरमेष्ठीसौरंप्रोथदश्वोवसिष्ठस्त्रिष्टुभमाग्नेयीमायोद्वेस्वयमातृणदे

वत्येसहस्रस्यपंचाग्नेयानि ॥ २० ॥ रौद्रोध्यायः परमेष्ठिनआर्षंदे
वानांवाप्रजापतेर्वाद्योनुवाकः षोडशर्च्च एकरुद्रदेवत्यःप्रथमागायत्री
तिस्रोनुष्टुभस्तिस्रःपंक्तयःसप्तानुष्टुभोद्वेजगत्यौमानोद्वेकुत्सः ॥२१॥
अंत्यानुवाकेसप्तैकरुद्रस्तुतिः ॥ आद्योपरिष्टाद्बृहतीद्वितीयाजगती
कुत्सस्य तृतीयानुष्टुब्द्वेत्रिष्टुभौ द्वेअनुष्टुभावसंख्याता बहुरुद्रदेवत्या
दशानुष्टुभोमंत्राअवतानसंज्ञकास्ततोंत्यानित्रीणियजूꣳषिबहुरुद्रदेव
त्यानिप्रत्यवरोहसंज्ञकामंत्राः ॥ २२ ॥ मध्येसर्वाणियजूꣳषि ॥ हिर
ण्यबाहवइतितिस्रोशीतयोरुद्राणां तेषामुभयतो नमस्काराअन्येन्य

तरतोनमस्काराअपरेजातानामरुद्राः सभाभ्यइत्यादयोनमोवःकिरि
केभ्यइत्याग्निवायुसूर्यहृदयभूताः पंचव्याहृतयोबहुरुद्रदेवत्याः॥२३॥
अश्मन्मारुतमश्मँꣳस्तेश्मामय्याशीर्य्यँद्विष्मआभिचारिमिमामआ
ग्नेयमृतवोबृहतीपंक्तिर्वासमुद्रस्य द्वगायत्र्यावुपज्मंजगतीत्रिष्टुब्वाऽपा
मिदंबृहत्यग्नेपावकवसूयवःसनोमेधातिथिरेतेआग्नेय्यौगायत्र्यौपा
वकयाजगतींभरद्वाजोनमस्तेबृहतीमाग्नेयीमृषिसुतालोपामुद्रा ॥
॥ २४ ॥ नृषदेपंचाग्नेयानिषेदेवाजगत्यौप्राणदेवत्येप्राणदाबृहती
पंक्तिर्वाऽऽग्येय्यग्निस्तिग्मेनाग्नेयींगायत्रींभरद्वाजोयइमावैश्वकर्म्म

णीस्त्रिष्टुभोविश्वकर्माभौवनः ॥ २५ ॥ आशुरैंद्रीद्वादश ॥ त्रिष्टुभो
प्रतिरथोवसृष्टानुष्टुबिषुदेवत्याप्रतयोद्धृन्तस्तौत्यष्टुबसौयामारुतीत्रि
ष्टुब्यत्रालिंगोक्तदेवता पंक्तिर्मर्म्माणिलिंगोक्तैवत्रिष्टुबुदेनं तिस्रोनुष्टुभ
आद्याग्नेयीद्वितीयैंद्रीतृतीयालिंगोक्तदेवता पंचदिशःपंचयज्ञाग्निसाध
नवादिन्यऽआद्येद्वेत्रिष्टुभौ तृतीयापंक्तिर्बृहतीवाचतुर्थीबृहत्येवांत्या
त्रिष्टुब्विमानोद्वे आदित्यदेवत्येआद्याविश्वावसोर्द्वितीयाप्रतिरथस्य
देवहूर्विधृतिरनुष्टुब्यज्ञदेवत्यावाजस्यैंद्र्यनुष्टुबुद्ग्राभमैंद्राग्न्यनुष्टुबेव
॥ २६ ॥ क्रमध्वंपंचाग्नेय्यः ॥ आद्यानुष्टुप्ततास्त्रिष्टुप्ततोबृहतीपिपीलि

कमध्याततोनुष्टुप्त्रिष्टुबंत्याग्नेसहस्राक्षविराडाग्नेयीसुपर्णोद्धे पंक्ति
त्रिष्टुभौताꣳसवितुः सावित्रींत्रिष्टुभंपुरस्ताज्ज्योतिषं कण्वो दर्शविधे
माग्नेयींगृत्समदस्त्रिष्टुभमस्यास्त्रिस्थानोग्निर्द्देवताप्रेद्धोविराडाग्नेयी
वसिष्ठस्य चित्तिंवैश्वकर्मण्यतिजगतीसप्ततआग्नेयीत्रिष्टुप्सप्तऽऋषी
णाम् ॥२७॥ शुक्रज्योतिःषण्मारुत्यः ॥ आद्याचतुर्थीचोष्णिग्द्वती
यातृतीयाचगायत्रीपंचमीजगती षष्ठीगायत्र्युष्णिग्वंदंदैवीर्मारुतमि
मंत्रयोदशर्च्चंआग्नेयस्त्रैष्टुभोऽनुवाको यज्ञस्तुतिर्घृतस्तुतिर्वावसोर्द्धा
राभिवादिनीवाघृतंमिमिक्षेगृत्समदःसमुद्राद्वामदेवश्चत्वारिशृङ्गायज्ञ

पुरुषदेवत्यऋषभोमंत्रः।२८। वाजश्चमेदेवानामार्षम् ॥ एतैर्यजुभिर्यज
मानाग्नेःकामान्याचतेवाजप्रसवीꣳसप्तर्चंविश्वे त्रैष्टुभंवैश्वदेवंलुशोधा
नाकोवाजोनस्तिस्त्रोन्नदेवत्याआद्यानुष्टुब्द्वेत्रिष्टुभौसंमाविराजावाग्ने
य्यौसरस्वत्यौलिंगोक्तदैवतम् ॥२९॥ ऋताषाड्गन्धर्वाप्सरसः ॥ सनः
प्राजापत्याप्रस्तारपंक्तिःसमुद्रोसिवायव्यानित्रीणिरुचमाग्नेय्यनुष्टुप्त
त्वावारुणीत्रिष्टुभꣳशुनःशेपःस्वर्णाग्नेयानिपंचाग्निंयुनज्म्याग्नेय्यास्ति
स्त्रआद्येद्वे त्रिष्टुभौपंक्तिस्तृतीयादिवोद्वेआग्नेय्यौ परोष्णिग्ज्मशापदपं
क्ती इष्टोयज्ञोव्द्यृचंयजमानाग्निदेवत्यंगालवआद्योष्णिग्द्वितीयागाय

त्री ॥ ३० ॥ यदाकूतादष्टर्चमाग्नेयम् ॥ विश्वकर्म्मणस्तृतीयादैवीवाद्याजगतीतिस्रस्त्रिष्टुभश्चतस्रोनुष्टुभोग्निरस्म्यगन्यद्वैतवादिनींत्रिष्टुभं देवश्रवादेववातश्चभारतावृचोयजुषैँअग्नेयोनुष्टुबाग्नेयी ॥ ३१ ॥ वार्त्रहत्यायसप्तर्चमिन्द्रोपश्यत् ॥ आद्येद्वेवार्त्रघ्न्यौगायत्रीत्रिष्टुभौविश्वामित्रस्यचविनोनुष्टुम्मृगोनात्रिष्टुप्प्रथमाऱ्शासो भारद्वाजोद्वितीयांजयऐंद्रोद्वेवैश्वानऱ्यौगायत्रीत्रिष्टुभौपृष्टोदिविकुत्सस्यचाऽश्यामद्वेत्रिष्टुभावाग्नेय्यौ कामवत्यावश्यामभरद्वाजस्यच वयंतेकात्स्योत्कीलस्यच धामच्छदनुष्टुब्वैश्वदेवी ॥३२॥ अथसौत्रामणीप्रजापतेरार्षम्॥

अश्विनोःसरस्वत्याश्चस्वाद्वींत्वानुष्टुप्सुरासोमदेवत्यासोमोसिचत्वारिसौराणिपरितोभारद्वाजःसौमीबृहतीऽवायोस्तृचोगायत्रःसौम्यआभूतेर्ब्रह्मक्षत्त्रंत्रिष्टुप्सुरासोमदेवत्यानानाहिजगतीसुरासोमदेवत्यातेजोसिपयोदेवत्यान्योजोसिसुरादेवत्या निषाव्याघ्रꣳहैमवर्चैरनुष्टुब्विषूचिकास्तुतिर्यदापिपेषाग्नेयीबृहतीसम्पृचस्थपयोग्रहाविप्रचस्थसुराग्रहादेवायज्ञंब्राह्मणानुवाकोविꣳशतिरनुष्टुभः सोमसंपत् ॥ ॥ ३३ ॥ सुरावंतंचतुर्ऋचंत्रैष्टुभम् ॥ अश्विसरस्वतींद्रदेवत्यंपितृभ्यःसप्तपित्र्याणिपुनन्तुमानवर्चंपावमानमाद्येद्वे पित्र्येअनुष्टुभौ प्रजापति

स्तृतीयंवैखानसआग्नेयींगायत्रींचतुर्थीलिंगोक्तदेवतानुष्टुप्पंचम्याग्ने
यीगायत्रीषष्ठ्याग्नेयीब्राह्मीचगायत्रीब्राह्मयस्तृतीयः पादसौमीसप्त
मीसावित्र्यष्टमीनवमीत्रिष्टुब्वैश्वदेवीयेसमासनाअनुष्टभौ पित्र्याद्या
द्वितीयायजमानाशीर्द्वैसृतीत्रिष्टुब्देवपानपितृपाणौपंथानौब्रवीतीदृꣳ
हविरूह्यवसानाष्टिर्यजमानाशीः ॥ ३४ ॥ उदीरतांत्रयोदशर्च्चंपैत्र्यंत्रैष्टु
भꣳशंखएकादशीतुजगत्याच्यजानुदशर्च्चौनुवाको नवपित्र्यादशम्यैं
द्रीगायत्रीतृतीयाचतुर्थीनवम्योनुष्टुभास्त्रिष्टुभइतराःसोमोराजाष्टर्चंम
श्विसरस्वतीन्द्राऽअपश्यन्नाद्यास्तिस्रो महाबृहत्यउपांत्याचचतुर्थ्यै

न्तेअतिजगत्यौशेषेअतिशक्कर्यौत्र्यवसानेसीसेनतंत्रमाश्विसरस्वतीं
द्रदेवत्याः षोडशजगत्यः ॥ ३५ ॥ क्षत्रस्ययोर्निंद्विपदागाय
त्री ॥ आसन्दीदेवताकामात्वाकृष्णाजिनंमृत्योरुक्मावाश्विनोभैषज्ये
न लिंगोक्तदेवतानित्रीणि कोसिप्राजापत्यागायत्री शिरोमेपंचर्चं
मिंद्रशरीरावयवदेवताकं तृतीयागायत्र्यंत्यामहापंक्तिस्त्र्यवसानानु
ष्टुभौंत्याःप्रतिक्षत्रेवैश्वदेवंत्रयादेवादैवीपंक्तिस्त्र्यवसाना प्रथमाद्विती
ययोर्वैश्वदेवमाशीर्लिंगं लोमान्यनुष्टुब्लिंगोक्तदेवता ॥ ३६ ॥ यद्दे
वास्तिस्रोग्निवायुसूर्यदेवत्याअनुष्टुभः ॥ कुष्माण्डीर्यद्ग्रामेलिंगोक्त

देवतꣳसमद्रेतोद्विपदाविराडार्पीद्विपदादिवानुष्टुबाप्युद्वयꣳसौर्यंनुष्टुप्प्र
स्कण्वस्यापोऽआद्याग्नेयीपंक्तिरेधोसिसमिद्देवत्येयजुषी समाववर्त्य
निरुक्तागायत्रीवैश्वानरज्योतिर्यजुरभ्यादधाम्याग्नेयंतृचमानुष्टुभमा
श्वतराश्विर ꣳ शुनासौर्य्यंनुष्टुप्सिंचंतिपरिसौर्यैन्द्रीचानुष्टुब्धानावंत
मैंद्रीगायत्रीविश्वामित्रस्य चबृहदिंद्रायबृहतीनृमेधपुरुषमेधयोरध्व
र्यौंगायत्री ॥ ३७ ॥ षाभूतानामात्मप्रवादापंक्तिः ॥ नारा
यणीयाकौडिन्यस्यप्राणपामेद्धेअनुष्टुबुपरिष्टाद्बृहत्यौलिंगोक्तदेवतेस
मिद्धइन्द्रएकादशार्षीस्त्रिष्टुभआंगिरसइध्मस्तनूनपान्नराशꣳसइडोब

हिंर्द्वारउषासानक्तादैव्याहोतारातिस्त्रोदेवीस्त्वष्टावनस्पतिः स्वाहा
कृतयइत्येताआप्रीदेवता आयातुसप्तत्रिष्टुभऐंद्र्यआमन्द्रैर्बृहत्यायातु
वामदेवस्त्रातारंगर्गआमन्द्रैर्विश्वामित्रएवेद्वसिष्ठः ॥ ३८ ॥ अथहो
त्रंत्रिपशोः ॥ समिद्धोअग्निराप्रीर्द्वादशविदर्भिरश्विसरस्वतीन्द्रदेवत्या
अनुष्टुभोश्विनाहविस्तिस्त्रोनुष्टुभएकैकाश्विसरस्वतीन्द्रदेवत्यायइन्द्र
सवितृवरुणदेवत्यास्तिस्त्रोऽनुष्टुभोश्विनागोभिस्तिस्त्रोनुष्टुभो युवंपुत्र
मिवानुष्टुप्त्रिष्टुभौ यस्मिन्नश्वासआग्नेय्यौजगतीत्रिष्टुभावश्विनातेज
सैकादशर्च्चंऽशस्त्रंगोमदृत्समदस्तृचमाश्विनंगायत्रं पावकानोमधुच्छं

दाःसारस्वतीमिंद्रायाह्यैंद्रंमधुच्छंदाएवानुक्तमानुष्टुभमश्विसरस्वतीन्द्र
देवत्यम्॥३९॥इमंमेगायत्रीत्रिष्टुभौवारुण्यौशुनःशेपः॥त्वन्नस्त्रिष्टुभा
वाग्निवारुण्यौ वामदेवोमहीमूषुत्रिष्टुबादित्यासुत्रामाणंगयःप्लातःसु
नावत्रौस्वर्ग्यौगायत्र्यानोमैत्रावरुणींगायत्रींविश्वामित्रःप्रबाहवावसि
ष्ठस्त्रिष्टुभꣳसमिद्धोअग्निरेकादशाप्रमानुष्टुभ ꣳस्वस्त्यात्रेयस्यार्षंवयो
धाइंद्रोदेवतावसंतेन ऋतुनाषडृचामानुष्टुभंलिंगोक्तदेवतꣳहोतायक्ष
द्वादशाप्रीःप्रैषाअश्विसरस्वतींद्रदेवत्याअश्विनौ छागस्यसप्तलिंगोक्त
देवताःप्रैषावनस्पतिमभियूपोग्निꣳस्विष्टकृतꣳस्विष्टकृदग्निर्देवंबर्हिरे

कादशानुयाजप्रैषाअश्विसरस्वतीन्द्रदेवत्याऽआग्निमद्यसूक्तवाकप्रैषो
लिंगोक्तदेवतोलिंगोक्तदेवतः॥४०॥इतिसर्वानुक्रमणिकायांद्वितीयोऽ
ध्यायः॥२॥ ॐ अथाश्वमेधश्चतुरोध्यायान्प्रजापतिरपश्यत्॥तेजोसि
सौवर्णंनिष्कमिमामगृभ्णन्संवत्सरो यज्ञपुरुषस्त्रिष्टुभमभिधालिंगो
क्तानियोअर्वन्तंगायत्र्यर्द्धेनाश्वस्तुतिःपरोधौलिंगोक्तोग्नयेलिंगोक्तान्ये
वहिंकारायेत्यश्वस्यैकान्नपंचाशच्चेष्टितानिहिरण्यपाणिंपंचर्च्चंठंसावि
त्रंगायत्रमाद्यांमेधातिथिरग्निंछंस्तोमेनाग्नेयंतृचंगायत्र ठं सुतंभरोवि
श्वामित्रोविरूपोयथासंख्यमजीजनोहिपावमानींकृतिं पिपीलिकम

ध्यामनुष्टुभं त्र्यरुणत्रसदस्यूर्विभूरश्वदैवतंदेवादैवामिहरंतिराग्नेयानि चत्वारिकायौद्गृभ्णानिलिंगोक्तान्याब्रह्मलिंगोक्तान्येवाध्यायात् ॥१॥ प्रजापतयेप्राजापत्यम् ॥ यस्तेदेवंयःप्राणतस्त्रिष्टुप्कायी हिरण्यगर्भस्य युंजन्तिमधुच्छन्दाआदित्यदेवत्यांगायत्रीं युंजंत्यस्याश्वस्तुतिर्यद्धातोबृहतीमौवसवस्त्वालिंगोक्तानिलाजी ॥ २॥ नश्वदेवत्यंकःस्विच्चतस्रोऽनुष्टुभःप्रश्नप्रतिप्रश्नभूताब्रह्मोद्येहोतुर्ब्रह्मणश्च वायुष्वालिंगोक्तानि सꣳशितस्तिस्रोश्वदेवत्याअनुष्टुब्विराड्त्रिष्टुभोग्निःपशुराश्वानित्रीण्ययंबेनुष्टुबश्वस्तुतिर्गणानांत्वाचत्वारिलिंगोक्तानि ॥ ३ ॥

उत्सक्थ्यागायत्र्याश्वी ॥ एकादशर्चंमानुष्टुभंद्वितीयातूपरिष्टाद्बृ
हत्यध्वर्य्वादीनांकुमार्य्यादिभिरश्लीलभाषणं ताएवदेवता दधिक्रा
व्णोदधिक्रावावामदेव्यः सुरभिमतीमनुष्टुभमाइर्वांगायत्रींठंषडृचमा
इवमुष्णिगाद्याश्चतस्त्रोनुष्टुभोंत्यात्रिष्टुप् कस्त्वाषडृचमाश्वमाद्यागा
यत्रीपंचानुष्टुभः कःस्विदष्टादशर्चंब्रह्मोद्यंठं होत्रादीनांप्रश्नप्रतिप्रश्न
भूतमाद्याश्चतस्त्रोनुष्टुभः कास्विदाद्याश्चतस्त्रश्चांत्यादशत्रिष्टुभः सुभूर
नुष्टुब्लिंगोक्तदेवताहोतायक्षत्प्राजापत्यः प्रैषःप्रजापतेर्हैरण्यगर्भःप्रा
जापत्यांत्रैष्टुभम् (४)॥ अश्वस्तूपरइत्यादयः ॥ पशवोध्यायेनो

क्तादेवतावापर्यंग्यास्तथारोहितादयोगुणयुक्ताऽ आरण्याश्चकापिंज
लादयआध्यायाच्छादंदद्भिरित्यादित्वगित्येतदंत द्रव्यदैवतमुक्तम्॥
॥ ४ ॥ अश्वस्तूपरोब्राह्मणोध्यायः ॥ शादंदद्भिस्त्वचांतश्चजुंबका
यवारुणींद्विपदांमुंडिभओदन्य एषा चाघनाशन्यंतर्ज्जलेयस्येमेका
श्यौत्रिष्टुभौहिरण्यगर्भः प्राजापत्यआनोदृशर्च्चंजागतंवैश्वदेवंगोतमः
स्वस्तिनोविराट्स्थानाभद्रंकर्णेभिस्तृचं त्रैष्टुभंमानोश्वस्तोमीयंदी
र्घतमास्त्रैष्टुभं द्वाविꣳशत्यृचमश्वस्तुतिस्तृतीयाषष्ठ्यौ जगत्यावि
मानुद्वैपदं वैश्वदेवंतृचं भौवनआप्त्योवासाधनभौवनोवा ॥ ५ ॥

अग्निश्वसप्तलिंगोक्तानि ॥ प्रियोदेवानांलौगाक्षिरनुष्टुभमनवसानांबृ
हस्पतेगृत्समदोब्राह्मीं त्रिष्टुभमिंद्रगोमन्नैंद्र्यौगायत्र्यौरम्याक्षिर्ऋता
वानंप्रादुराक्षिर्वैश्वानरीयांवैश्वानरस्य त्रिष्टुभंकुत्सोग्निर्ऋषिराग्नेयींगा
यत्रीं वसिष्ठभरद्वाजौमहाँ २ ऽइंद्रोमाहैंद्रीवसिष्ठस्तंवऐंद्रींपथ्याबृहतीं
नोधागोतमोयद्वाहिष्ठंवसूयवआग्नेयीमनुष्टुभमोहिभरद्वाजोगायत्रीमृ
तवस्तेबृहतीत्युपह्वरेवत्सो गायत्रीम् ॥ ६ ॥ उच्चातेगायत्रंतृचर्ठः
सौम्यमामहीयवोनुवीरैर्मुद्गलोयज्ञपुरुषास्त्रिष्टुभमग्नेपत्नीर्मेधातिथि
राग्नेयीं गायत्रीमभियज्ञंद्व्यृचमृतुदैवतं मेधातिथिस्तवायमैंद्रीत्रिष्टुभं

विश्वामित्रोमेवनोजगतीं गृत्समदःस्वादिष्ठयामधुच्छन्दाः सौम्यावनुक्तानांगायत्रम् ॥ ७ ॥ समास्त्वाग्नेकोध्यायः ॥ प्रजापतेरार्षꣳसामिधेन्योनवाग्नेय्यास्त्रिष्टुभोग्निनादृष्टाअग्निर्ऋषिः कर्मांगभूतमग्निꣳस्तौत्यूर्ध्वाद्द्वादशर्चंमाग्नियमौष्णिहंविषमपदं प्राजापत्यमाग्नेयमग्निरपश्यदग्निर्हिप्रजापतित्वेनसंस्तूयतेतेनप्राजापत्यम् ॥ ८ ॥ पीवो अन्नाद्द्वेवायव्ये त्रिष्टुभौवसिष्ठः ॥ आपोहद्वेप्राजापत्येहिरण्यगर्भः प्राजापत्यः प्रयाभिर्द्वेवायव्येवसिष्ठोनियुत्वान्वायव्याःषड्वायोशुक्रोनुष्टुबेकयाचत्रिष्टुबंत्यागायत्र्योनियुत्वान्वायोषेगृत्समदोवायोशुक्रः

पुरुमीढाजमीढौतववायोव्यश्वआङ्गिरसोभित्वावसिष्ठऐन्द्रप्रगाथंप्रथमाबृहतीद्वितीयासतोबृहतीत्वामिदेवठँशंसुबार्हस्पत्यः कयानऐंद्रं तृचं गायत्रं वामदेवोंऽत्यातु पादनिचृद्यज्ञायज्ञावऊर्जोनपातठँ शंयुः पाहिनोगर्भः प्रागाथएतंतृचंप्रागाथमाग्नेयंद्वेबृहत्यौतृतीया सतोबृहतीसंवत्सरोस्याग्नेयम् ॥ ९ ॥ इन्द्रमिडःसौत्रामणिकोध्यायः ॥ एकादशप्रयाजप्रैषाऐंद्राआप्रीदेवत्याआद्येनुवाके देवं बर्हिरनुयाजप्रैषाऐंद्राएकादशैवाग्निमद्यैन्द्रःसूक्तवाकप्रैषस्त्वामद्यप्रतीकउभयत्रापिसमिधानंमहद्वायोधसआप्रियएकादशप्रयाजप्रैरवा

स्तथैव देवंबर्हिरनुयाजप्रैरवाअग्निमद्यवायोधसःसूक्तवाकप्रैषः॥१०॥ समिद्धोअंजनाश्वमेधिकोध्यायः ॥ आद्याआप्रीस्त्रिष्टुभएकादशाश्वस्तुतिर्बृहदुक्थोवामदेव्योददर्शाश्वोवासामुद्रिर्य्यंदक्रंदस्त्रयोदशाश्वस्तुतिस्त्रिष्टुभोभार्गवोजमदग्निर्ददर्शदीर्घतमाश्च समिद्धोऽअद्यद्वादशाप्रीस्त्रिष्टुभोजमदग्निः ॥११॥ केतुंकृण्वन्नाग्नेयीमनिरुक्तांगायत्रींमधुच्छन्दाः ॥ जीमूतस्येवपायुर्भारद्वाजःसंग्रामांगान्यृक्षौस्तौषीत्सन्नाहंकार्मुकंगुणमार्त्नींनूणंजगत्यर्द्धंनसारथिमर्द्धंन रश्मीन्हरीन्रथठंरथगोपायितृअगत्यालिंगोक्तदेवताद्वाभ्यां त्रिष्टुबनुष्टुब्भ्यामिषुमनुष्ट

भाकशांततोहस्तघ्नंततस्तृचौरथदुंदुभिदेवत्यावैंद्रोर्द्धंचौंत्यःसर्वास्त्रि
ष्टुभोनुक्ताआग्नेय्यःकृष्णग्रीवइत्याद्याएकादशिन्न्योर्द्धयोःपशुदेवता
अग्नयेगायत्त्रायेतिदशहविषोवेष्टेर्द्दैवता ॥ १२ ॥ देवसवितुर्द्धावध्या
यौ ॥ पुरुषमेधोनारायणः पुरुषोददर्शविश्वानिदेवगायत्त्रीर्ठंसावित्री
ठंश्यावाश्वोविभक्तारंमेधातिथिर्ब्रह्मणे ब्राह्मणमितिकण्डिकेतपसेनु
वाकश्चब्राह्मणम् ॥ १३ ॥ सहस्त्रशीर्षाषोडशर्च्चमानुष्टुभम् ॥ त्रिष्टुबं
त्यंपुरुषोजगद्बीजमन्त्रदेवताद्भ्यःषडृचउत्तरनारायणोमंत्र आद्यास्ति
स्रास्त्रिष्टुभो द्वेअनुष्टुभावंत्यात्रिष्टुप् ॥ १४ ॥ तदेवसर्वमेधोध्यायः ॥

आत्मदैवतः सप्तमेहानिसर्वंहोमेविनियुक्तः सर्वंमेधंब्रह्मस्वयंभ्वैक्षततदीयंमन्त्रगणंप्रवायुमच्छेत्येतस्मादाद्येद्वेअनुष्टुभौनतस्याद्विपदागायत्रीहिरण्यगर्भश्चतस्त्रोमामाहिꣳसीद्यस्मान्नद्वे एताः प्रतीकचोदिता ब्रह्मयज्ञेध्येयाःसर्वत्रैवमेषोहचतस्त्रास्त्रिष्टुभआपोहयाश्चित्प्रतीकचोदिते ॥ १५ ॥ वेनस्तत्पंचात्रिष्टुभः ॥ सदसस्पातिंतृचेनमेधाकामोमेधांयाचतेप्रथमागायत्रीलिंगोक्तदेवताद्वितीयाग्नेय्यनुष्टुप् तृतीयालिंगोक्तदेवतानुष्टुबिदंमेमांत्रवर्णिक्यनुष्टुबेतया देवेभ्यःश्रीकामोयाचतेश्रियम् ॥ १६ ॥ अस्या जरासः ॥ सप्तदशाग्निष्टुत्याग्निष्टोमिके प्रथमे

स.नु. हनिपुरोरुच आग्नेय्यआद्येद्वेऐंद्रवायवस्यास्याजरासोवत्सप्रीर्हरयोधू
॥६०॥ मकेतवोविरूपोयजमानोद्वेमैत्रावरुणस्ययजमानोगोतमोद्वेविरूपेशु
क्रस्यकुत्सोयमिहमंथिनोवैश्वदेवग्रहग्रहणेत्रीणिशताविश्वामित्रऐंद्रा
ग्नस्याग्निर्वृत्राणिभरद्वाजोवैश्वदेवस्य विश्वेभिःसोम्यंमेधातिथिराय
न्मरुत्वतीययोर्द्वे आयत्पराशरःशाक्त्योऽग्नेशर्द्धात्रिदुहिताविश्ववारा
त्वाꣳहिभरद्वाजस्त्वेअग्नेद्वेबृहत्यावादित्यस्यत्वेअग्नेवासिष्ठः श्रुधिप्र
सू.अ. स्कण्वआदित्यग्रहग्रहणेविश्वेषामदितिर्वामदेवोगोतमोमहोअग्नेःसा
३ वित्रस्यलुशोधानाकोऽनुक्तगायत्रंत्रैष्टुभमम् ॥ १७ ॥ इन्द्रस्तुत्युक्थ्यो

द्वितीयेहनि ॥ ऐंद्यः पुरोरुचोद्वादशप्रतीकचोदितेच द्वे तिस्रश्चापश्चिद्व
सिष्ठोगावउपपुरुमीढाजमीढौयदद्यवासिष्ठआसुतेसुनीतिरातिष्ठतं वि
श्वामित्रःप्रवःसुचीकोबृहतीन्त्रिशोकइन्द्रेहिमधुच्छन्दाइन्द्रोवृत्रविश्वा
मित्रः कुतस्त्वमगस्त्यआतद्वौरीवितिशाक्त्यइमान्तेकुत्सोजगतीम
नुक्तंगायत्रंत्रैष्टुभमम् ॥ १८ ॥ सूर्यस्तुत्युक्थ्येतृतीयेहनि ॥ सौर्यंश्चतु
र्दशपुरोरुचस्तिस्रश्च प्रतीकोक्ताविभ्राड्बृहज्जगती विभ्राट्सौर्यं उदु
त्यं तिस्रः प्रस्कण्वआनोगस्त्योयदद्यश्रुतकक्षःसुतंकक्षौतरणिःप्रस्क
ण्वस्तत्सूर्य्यस्य द्वेकुत्सोबणमहाँ २ ॥ द्वेजमदग्निर्बृहती सतोबृह

त्यौश्वायंतइवनृमेधोबृहतीमत्यद्यादेवाः कुत्सआकृष्णेनाहिरण्यस्तूप
आंगिरसोनाख्यातर्ठंसौर्यंगायत्रंत्रैष्टुभम् ॥ १९ ॥ वैश्वदेवस्तुतिच
तुर्थेंहनि ॥ वैश्वदेव्यः पुरोरुचएकादशषट्चप्रतीकोक्ताः प्रवावृजेवसि
ष्ठास्त्रिष्टुभइंद्रवायूबृहस्पतिंद्वेमेधातिथिराधिनः कुसीदीकाण्वोग्नइन्द्रप्र
तिक्षत्त्रइन्द्राग्नीमित्रावरुणाजगतीं काश्यपो वत्सारोऽस्मेरुद्राः प्रगाथो
वाँचोऽअद्यकूर्म्मोंगात्सँमदोविश्वेअद्यलुशाधानाकोविश्वेदेवाःसुहोत्रो
देवेभ्योहिवामदेवोजगतीमनुक्तंगायत्रंत्रैष्टुभम् ॥२०॥ अथाऽनारभ्या
धीतंमंत्रगणम् ॥ अर्वाकिपतृमेधादादित्ययाज्ञवल्कयौदद्दशतुःप्रवा

युंपंचदशर्च्चः पुरोरुग्गणोद्वेचप्रतीकोक्तेप्रवायुमृजिश्वोमित्रꣳहुवेद्धेम
धुच्छन्दामित्रं लिंगोक्तादस्रायुवाकवआश्विनींविदद्यद्यैन्द्रींकुशिकोन
हिस्पर्शंविश्वामित्रोवैश्वानरीमुग्राविघनिनैन्द्राग्नींभरद्वाजउपास्मै सौ
मींदेवलोसितोवा येत्वाविश्वामित्रोजनिष्ठाउग्रोगौरीवितिरातुवामदे
वस्तृचमैन्द्रंत्वामिंद्रैंद्र्यौनृमेधःपथ्याबृहतीसतोबृहत्यौयज्ञोदेवानांकु
त्सोदब्धेभिःसावित्रींजगतींभरद्वाजः॥२१॥ प्रवीरयापंचदशर्चःपुरोरु
ग्गणः ॥ द्वेचप्रतीकोक्तेप्रवीरयावसिष्ठोवायव्यांकाव्ययोराजानेषुद
क्षस्तिरश्चीनःपरमेष्ठी प्रजापतिर्भाववृत्तंतृचमारोदसींजगतीं विश्वा

मित्रउक्थेभिर्वृत्रहंतमावासिष्ठउपनः सुहोत्रोवैश्वदेवीं ब्रह्माणिमेग
स्त्योद्वेइंद्रमरुत्संवादेतादिदाथर्वणोबृहद्दिवइमाउत्वाद्वेबृहत्या मेधा
तिथिरयꣳसहस्रंमेधातिथिःसतोबृहतीम् ॥ २२ ॥ आनस्त्रयोदशर्च्चःपु
रोरुग्गणः ॥ चतुर्ऋचंप्रतीकचोदितंचानोवायव्यांजमदग्निरिन्द्रवा
यूसुसन्दृशैन्द्रवायव्यांतापसऋधगित्थामैत्रावरुणीं जमदग्निरायात
माश्विनींवासिष्ठः प्रैतुवैश्वदेवींकणवश्चन्द्रमाअप्स्वैन्द्रीमाहुतीपरिणा
मवादिनींत्रितआस्योदेवंदेवंवोमनुर्वैवस्वतोवैश्वदेवींदिविपृष्ठोमृधऐ
न्द्रइन्द्राग्नीअपात्सुहोत्रोदेवासोहिमनुरपान्धमद्धेनृमेधोस्येन्मेधाति

थिर्दशम्येकादश्यंत्याचसतोबृहत्यः शेषाबृहत्यःशेषाबृहत्यः॥ २३ ॥
इति सर्वानुक्रमणीयेतृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ यज्जाग्रतःषडृचंमानसंत्रै
ष्टुभꣳशिवसंकल्पः ॥ पितुन्नूष्णिहमगस्त्योन्नस्तुतिमान्विश्चतुर्ऋच
मानुष्टुभं द्वयोरनुमितिर्द्वयोः सिनीवालीसरस्वत्यौ सिनीवालीपृथु
ष्टुकेद्वेगृत्समदस्त्वमग्नेद्वे आग्नेय्यौजगत्यौहिरण्यस्तूपआंगिरसउ
त्तानायंद्वेदेवश्रवादेववातश्चभारतावाद्यात्रिष्टुब्द्वितीयानुष्टुप्प्रमनम
हेनोधाद्व्यृचमैन्द्रंत्रैष्टुभमिच्छन्तित्वाद्व्यृचमैन्द्रंत्रैष्टुभमेवदेवश्रवादे
वताश्च भारतौ ॥ १ ॥ अषाढंयुत्सुगोतमः ॥ चतुर्ऋचंत्रैष्टुभꣳसौम्य

मष्टोव्यख्यञ्चतुर्ऋचंत्रैष्टुभꣳसावित्रमांगिरसोहिरण्यस्तूपो द्वितीयाज
गत्युभापिबतुमाश्विनंतृचमुभापिबतं प्रस्कण्वोगायत्रीमप्नस्वतीमाश्वि
नात्रिष्टुभौ कुत्सआरात्रिपथ्याबृहतीꣳरात्रिदेवत्यां काशिपाभरद्वाज
दुहितोषस्तदुषस्यांपरोष्णिहंगोतमः प्रातरग्निंवासिष्ठःसप्तर्चंमाद्याज
गतीबहुदेवत्यापञ्चभगदेवत्यास्त्रिष्टुभोंत्योषस्याः ॥ २ ॥ पूषन्तवसु
होत्रः ॥ पथस्पथःपरिपातिमृजिश्वैतपौष्ट्यौगायत्रीत्रिष्टुभौत्रीणिपदा
वैष्णव्योगायत्र्यौमेधातिथिर्घृतवती भुवनानांभरद्वाजोद्यावापृथिव्यां
जगतीयेनोलिंगोक्तदेवतांत्रिष्टुभंविहव्यआनासत्याहिरण्यस्तूपआ

श्विनीमेषवोमारुतींत्रिष्टुभमगस्त्यःसहस्तोमाऋषिसृष्टिप्रतिपादिकां
त्रिष्टुभंयज्ञःप्राजापत्यआयुष्यंवर्च्चस्यंतृचंदक्षउष्णिकशक्करीत्रिष्टुभो
हिरण्यस्तुतिरुतनऋत्विजोबहुदेवत्यात्रिष्टुभामिमांगिरःकूर्मोगार्त्सम
दआदित्यदेवत्यांत्रिष्टुभर्ऽसप्तऋषयोध्यात्मवादिनीजगत्युत्तिष्ठंतृ
चोब्राह्मणस्पत्यआद्येबृहत्यौ कण्वोघोरोंत्यांत्रिष्टुभंगृत्समदोयइमा
चतुर्ऋचंप्रतीकोक्तम् ॥ ३ ॥ अपेतोध्यायः ॥ पित्र्यआदित्यस्यदेवा
नांवाद्यागायत्रीपरंयजुःसवितातेगायत्रीवायुःपुनातुचत्वारिलिंगोक्ता
नि ॥ सवितातेगायत्रीपरंमृत्योसंकसुकस्त्रिष्टुभंमृत्युदेवत्याऽंशवातो

ऽनष्टुब्बृहत्यौ वैश्वदेव्यावस्मन्वतीसुचीकस्त्रिष्टुभंवैश्वदेवीमपाघंलिंगो
क्तदेवतामनुष्टुभꣳशुनःशेपोदुःष्वप्ननाशनीमनड्वाहमानडुह्यनुष्टुबिमं
जीवेभ्यःसंकसुकोमृत्युदेवत्यां त्रिष्टुभमायुष्मानग्नआग्नेयींत्रिष्टुभंवै
श्वानसःपरीमेनुष्टुभमैंद्रींभारद्वाजःशिरिंबिठःक्रव्यादमाग्नींत्रिष्टुभंमाने
यींदमनोवहवपांजातवेदसींत्रिष्टुप्स्योनापृथिवीमेधातिथिःपार्थिवींगा
यत्रीमस्मात्त्वमाग्नेयींगायत्र्यानिरुक्ता ॥४॥ ऋचंवाचंपंचाध्यायींदध्य
ङाथर्वणोददर्शाग्निकाश्वमेधिकवर्ज्जमाद्योध्यायः ॥ शांत्यर्थौवैश्वदेव
आद्यानियजूꣳषियन्मेबार्हस्पत्यापंक्तिःकयात्वमैंद्र्यनिरुक्तागायत्रीं

द्वोविश्वस्यविराड्द्विपदाशन्नोद्वे अनुष्टुभावहानिद्विपदागायत्रीशन्नइन्द्राग्नीत्रिष्टुब्गायत्र्यावंत्याशीर्द्यौः शांतिर्यजूंषिनमस्तेअस्त्वनुष्टुभौतच्चक्षुःपुरउष्णिक्सौरी ॥ ५ ॥ आददेनारिरस्याभ्रिदैवतम् ॥ देवीद्यावापृथिव्यं देव्योवम्र्योवल्मीकवपेयत्यग्नेवराहविहतमिंद्रस्यौज आदाराः प्रैतुमखस्याश्वस्यर्ज्जैवेषमायदेवस्त्वार्चिरसि घर्मदेवत्यानियोघर्मस्सआदित्योय एषतपत्यनाधृष्टापुरस्तात्सप्तपार्थिवानियजमानाशीर्मधुप्राणदेवत्यानि गर्भोदेवानामवकाशामा माहिंसीरित्येतदंताघर्मदेवत्याधर्तादिवऊर्ध्वंबृहत्यपश्यंगोपांत्रिष्टुभं दीर्घतमा

हृदेत्वापरोष्णिकत्वष्टेमन्तःपत्न्याशीरहःकेतुनायजुषीघर्मदेवत्ये ॥
॥ ६ ॥ आददेदित्थैरज्जुः ॥ इडएहिगौर्यस्तेत्रिष्टुभंदीर्घंतमाइन्द्रा
श्विनावैश्वदेवानिसमुद्रायत्वावातनामानिस्वाहाघर्मायघर्मदेवत्योवि
श्वाआशाआश्विन्यनुष्टुब्द्विविधाघर्मदेवत्यमश्विनाघर्ममुष्णिगपातां
ककुबमेऽन्यस्मेस्वरः स्वाहापूष्णेसप्तलिंगोक्तदेवतानिस्वाहासंपयादेव
त्यंमधुहुतंघम्मोंभीमंगायत्री बृहत्यावनवसानेअतिशक्करी वाग्नेयीस
मस्तात्र्यवसानायातेघर्मक्षत्रस्य बृहतीचतुःस्रक्तिर्महाबृहतीघर्मैतद
नुष्टुबाचिक्रदत्परोष्णिग्यावती द्यावापृथिवीदधिघर्मोमयित्यत्पंक्तिर्य

जमानाशीः पयसोंरेतोगायत्र्यनवासानात्विषः संवृग्दधिघर्मौनुक्तंघर्मदैवतम् ॥ ७॥ स्वाहाप्राणेभ्योमांत्रवर्णिक्योदेवताः ॥ मनसः काममनुष्टुब्यजमानाशीः श्रीर्दैवताप्रजापतिःसंभ्रियमाणोयथाकालं प्रायश्चित्तदेवताः सविताप्रथमेहन्प्रत्यहंक्रमेणोग्रश्चमारुतीगायत्रीविमुखाख्योमन्त्रोग्नौविनियुक्तस्तस्मादाग्निकऽएवास्यऋषिः परमेष्ठीप्राजापत्योवाग्निर्ठंहृदयेनाश्वमेधिकानि त्रीणितन्त्रोक्तएव ऋषिर्लोमभ्यः स्वाहेति प्रायश्चित्ताहुतयो द्विचत्वारिंठंशत् ॥ ८ ॥ ईशावास्यमात्मदेवत्यआनुष्टुभोध्यायः ॥ अनेजदेकंत्रिष्टुप्सपरिजगतीवायु

रनिलंयजुषी ॐ ३ मितिपरमाक्षरस्य योगिनामालम्बभूतस्यपरस्यब्रह्मणः प्रणवाख्यस्यास्थूलादिगुणयुक्तस्यब्रह्मऋषिच्छंदोगायत्त्रंपरमात्मादेवताब्रह्मारंभेविरामेचयागहोमादिषु शांतिपुष्टिकर्मसुचान्येष्वपिकाम्यनैमित्तिकादिषुसर्वेषुविनियोगोस्यकृतोत्रिभिर्य्यजुर्भिरंते यज्ञान्योगी स्मारयत्यग्रेनयान्तनमस्कारोक्तिर्हिरण्मयेनादित्योपासनमो ३ मितिनामानिर्देशोब्रह्मणःखंब्रह्मेत्याकाशरूपमन्तेब्रह्मध्यायेत् ॥९॥ अथातश्छन्दोदेवता ॥ गायत्र्याअग्निरुष्णिहःसवितानुष्टुभःसोमोबृहत्याबृहस्पतिः पंक्तेर्वरुणस्त्रिष्टुभइन्द्रोजगत्याविश्वेदेवा विराजो

मित्रःस्वराजोमित्रः स्वराजोरुणोतिच्छन्दसः प्रजापतिर्वैच्छन्दसो वायुर्द्विपदायाः पुरुषएकपदायाब्रह्मासर्वांऋचआग्नेय्यः ससर्वाणियजूंषिवायव्यानिसर्वाणिसामानिसौराणिसर्वाणि ब्राह्मणानिच स्वाहाकारस्याग्निर्वषङ्कारस्यविश्वेदेवाः कर्मारंभेमंत्राणांदेवतावेदितव्याः संन्यस्यमनसिदेवतांततोहविर्हूयतेदेवतामविज्ञाययोजुहोतिदेवास्तस्यहविर्नजुषन्तेस्वाध्यायमपियोधीतेमंत्रदेवतज्ञः सोमुष्मिँल्लोकेदेवैरपीड्यतेतस्माच्चदेवतावेद्यामंत्रेमंत्रे प्रयत्नतोमंत्राणांदेवताज्ञानान्मंत्रार्थमधिगच्छतिमंत्रार्थज्ञानात्तु विधूतपाप्मानाकमभ्येतिनहिकश्चि

दविज्ञाययाथातथ्येनदेवताः श्रौतानां कर्मणां विप्रःस्मार्तानां चाऽनुतेफलम् ॥१०॥ अनादिष्टमध्वरादौ ॥ सर्वांतकर्मणिपरिभाषितंमन्त्रगणंवक्ष्यामः ॥ सर्वमाग्नेयंगायत्रंगौतमीयꣳसर्वꣳसावित्रमौष्णिहंभारद्वाजीयꣳसर्वꣳसौम्यमानुष्टुभमाथर्वणिकꣳसर्वं बार्हस्पत्यंबार्हतमांगिरसꣳ सर्ववारुणंपांक्तमालंबायनीयꣳ सर्वमैंद्रंत्रैष्टुभंयाज्ञवल्कीय ꣳ सर्वमादित्यदैवतंजागतंकौत्सम् ॥ ११ ॥ ज्योतिष्टोमेदीक्षाप्रभृति ॥ वक्ष्यामोदीक्षायां भृगुरग्नाविष्णुगायत्री प्रायणीयआंगिरसोदितिरुष्णिक्त्रयेविश्वामित्रः सोमोनुष्टुबातिथ्येवासिष्ठोविष्णुर्बृहतीप्रवर्ग्ये क

इयपआदित्यपंक्तिरुपसत्स्वात्रेयउपसद्देवतात्रिष्टुबग्नीषोमीयेगस्त्यो
ग्नीषोमौजगतीप्रायणीयेतिरात्रआग्निवेश्योहोरात्रेअतिजगतीचतुर्विं
ठंशत्यहेसौकरायणः संवत्सरः शक्कर्यभिप्लवेषडहेसौपर्णौर्द्धमासांमा
साश्चातिशक्करीपृष्ठ्येषडहेसायकायनऋतवोष्टिरभिजिति प्रियघृतो
ग्निरत्यष्टिः स्वरसामसुसरस्वत्यापोधृतिर्विषुवति रौहिणायनआदि
त्योतिधृतिर्विश्वजितिसौभरइंद्रःकृतिर्गौआयुषोबाष्कलिर्मित्रावरुणौ
प्रकृतिर्दशरात्रआचार्यौ विश्वेदेवाआकृतिर्द्वादशरात्रिकेपृष्ठ्ये षडहे
भाल्लवेयोदिशोविकृतिश्च्छन्दोमेषुशौल्वायनइमेलोकाःसंकृतिर्दशमे
हनिपराशरसंवत्सरोभिकृतिर्महाव्रतेशैलिनः प्रजापतिरुत्कृतिरुदय

नीयेतिरात्रेभौवायनोवायुश्छन्दाꣳसिसर्वाणि ॥ १२ ॥ ऋषिभिरुप
लक्षितंवाक्यम् ॥ ऋषयश्छंदोभिरुपलक्षितादेवतामंत्रवर्णादृग्यजुष
योर्विनियोगतश्चाविज्ञेयाः ॥ सर्वमेतच्छन्दोदैवतमार्षंचाविज्ञाययत्कि
ञ्चिज्जपहोमादिकरोतितस्यफलमश्नुते ब्रह्मयज्ञारंभेयथाविधिस्नात्वा
छन्दःपुरुषमेनोनिर्णोदनꣳशरीरं न्यसेत्तिर्यग्बिलश्चमसऊर्ध्वबुध्नस्त
स्याक्षिणीगोतमभरद्वाजौ श्रोत्रेविश्वामित्रजमदग्नी नासिकेवसिष्ठ
कश्यपौ वागत्रिर्गायत्रींछंदोग्निर्दैवताꣳशिरसिविन्यसेदेवमेवोष्णिहꣳ
सवितारं ग्रीवास्वनूकेबृहतीं बृहस्पतिंबाह्वोर्बृहद्रथन्तरे द्यावापृथिवी
मध्येत्रिष्टुभमिन्द्रꣳश्रोण्योर्जगतीमादित्यं मेढ्रेतिच्छंदसंप्रजापतिपा

यौयज्ञायज्ञियंवैश्वानरमूर्वौरनुष्टुभंविश्वान्देवानष्ठीवतोः पंक्तिंमरुतः पादयोर्द्विपदांविष्णुं प्राणेषुविच्छंदसंवायुन्यूनातिरिक्तेष्वङ्गेषुन्यूनाक्षरंछंदआपोदेवतेत्येवꣳसर्वांगेषुयोजयित्वावेदमयः संपद्यतेशापानुग्रहसमर्थोंभवतिब्राह्मंतेजश्चवर्द्धतेनकुताश्चिद्भयंविन्दतऋङ्मयोयजुर्मयः साममयस्तेजोमयो ब्रह्ममयोमृतमयः संभूयब्रह्मैवाभ्येतितस्मादेतन्नाब्रह्मचारिणेनातपस्विनेनासंवत्सरोषितायनाप्रवक्त्रेनुब्रूयादेनेनाधीतेनचांद्रायणाब्दफलमवाप्नोत्यनेनचसम्यग्ज्ञानेनब्रह्मणःसायुज्यꣳसलोकतामाप्नोत्याप्नोति ॥ १३ ॥ इतिसर्वानुक्रमणीयेचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ अथच्छंदाꣳसिगायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तिंत्रिष्टुब्ज

गत्यातिजगतीशक्वर्यतिशक्वर्यष्ट्यत्यष्टिधृत्यातिधृतयःकृतिप्रकृत्याकृतिविकृतिसंकृत्यभिकृत्युत्कृतयश्चतुर्विंशत्यक्षरादीनिचतुरुत्तराण्यूनाधिकेनैकेननिचृद्भुरिजौ द्वाभ्यांविराट्स्वराजौ पादपूरणार्थंतु क्षप्रसंयोगैकाक्षरीभावान्व्यूहेदाद्येतुसप्तवर्गैपादविशेषात्संज्ञाविशेषास्ताननुक्रामंत एवोदाहरिष्यामो विराड्रूपाविराट्स्थानाश्चबहूनामपित्रिष्टुभ एवेत्युद्देशस्तत्रदशैकादशद्वादशाक्षराणांवैराजत्रैष्टुभजागताइति संज्ञाअनादेशेष्टाक्षराः पादाश्चतुष्पदाश्चर्चः ॥ १ ॥ प्रथमं छन्दस्त्रिपदागायत्री ॥ पंचकाश्चत्वारःषट्कश्चैकश्चतुर्थश्चतुष्कोवापदपंक्तिःषट्सप्तैकादशा उष्णिग्गर्भास्त्रयः सप्तकाः पादनिचृन्मध्यमः षट्कश्चेदतिनिचृ

द्दशकश्चेद्यवमध्या यस्यास्तुषट्सप्तकाष्टकाः सावर्द्धमाना विपरीता
प्रतिष्ठा द्वौषटौसप्तकश्चेतिह्रसीयसी ॥ २ ॥ द्वितीयमुष्णिक्त्रिप
दांत्योद्वादशकआद्यश्चेत्पुरउष्णिङ्मध्यमश्चेत्ककुप् त्रैष्टुभजागतचतु
ष्काःककुम्न्यंकुशिरैकादशिनोः परः षट्कस्तनुशिरामध्येचेत्पिपीलिक
मध्याद्यःपंचकस्त्रयोष्टकाअनुष्टुब्गर्भाचतुःसप्तकोष्णिगेव ॥३॥ तृती
यमनुष्टुप्चतुष्पदाथपंचपंचकाः षट्कश्चैकोमहापदपंक्तिर्जागतावष्टक
श्चकृतिर्मध्येचेदष्टकः पिपीलिकमध्यानवकयोर्मध्येजागतःकाविराण्न
ववैराजत्रयोदृशैर्नष्टरूपादेकास्त्रयोविराडेकादशकावा ॥ ४ ॥ चतुर्थं
बृहती तृतीयाद्वादशकआद्यश्चेत्पुरस्ताद्बृहतीद्वितीयश्चेन्न्यंकुसारिण्य

९५९२६ ९५९२५

रोबृहतीस्कंधोग्रीवीवांत्यश्चेदुपरिष्टाद्बृहत्याष्टिनोर्मध्येदशकौविष्टार
बृहतीत्रिजागतोर्द्ध्वबृहती त्रयोदशिनोर्मध्येष्टकःपिपीलिकमध्यानव
काष्टकैकादशाष्टिनोविषमपदाचतुर्नवकाबृहत्येव ॥ ५ ॥ पंचमंपंक्तिः
पंचपदाऽथचतुष्पदाविराट्दशकाअयुजौजागतौसतोबृहतीयुजौचेद्वि
परीताद्यौचेत्प्रस्तारपंक्तिरंत्यौचेदास्तारपंक्तिराद्यांत्यौचेत्संस्तारप
ङ्क्तिर्मध्यमौचेद्विष्टारपंक्तिः ॥ ६ ॥ षष्ठंत्रिष्टुप्त्रैष्टुभपदाद्वौतुजाग
तौयस्याःसाजागतेजगतीत्रैष्टुभेत्रिष्टुब्वैराजौजागतौचाऽभिसारिणी
नवकौवैराजास्त्रिष्टुभश्चद्वौवावैराजौनवकस्त्रैष्टुभश्चविराट्स्थानैकादशि
नस्त्रयोष्टकश्चविराट्रूपाद्वादशिनस्त्रयोष्टकश्चज्योतिष्मतीयतोष्टकस्त

तोज्योतिश्चत्वारोष्टकाजागतश्चमहाबृहतीमध्येजागतश्चेद्यवमध्याद्यौदशकावष्टकास्त्रयःपंक्त्युत्तराविराट्पूर्वावा ॥७॥ सप्तमजगतीजागतपदाष्टिनस्त्रयः स्वौचद्धौमहासतोबृहत्यष्टकौसप्तकःषट्कोदशकोनवकश्चषडष्टकावाम्महापंक्तिर्माध्यंदिनीयेवाजसनेयके सर्वानुक्रमणिकैषाकृतिर्भगवतः कात्यायनस्यैषाकृतिर्भगवतः कात्यायनस्य ॥ ८ ॥

इति सर्वानुक्रमणिकायां पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ कंडिकासंख्या ॥ १२४ ॥

इदं पुस्तकं क्षेमराज-श्रीकृष्णदासश्रेष्ठिना स्वकीये “श्रीवेङ्कटेश्वर” (स्टीम्) यन्त्रालये मुद्रयित्वा प्रकाशितम्

इति शुक्लयजुर्वेदमाध्यंदिनीयसंहितासमाप्ता